

ФИЛИПА ГРЕГЪРИ ДРУГАТА БОЛЕЙН

Част 1 от „Тюдорите“

Превод от английски: Владка Кочешкова, 2007

chitanka.info

На Антъни

ПРОЛЕТТА НА 1521

Глухият екот на барабаните бумтеше в ушите ми, ала аз не виждах нищо освен обшития с дантели корсаж на дамата пред мен, чието тяло скриваше ешафода от погледа ми. Вече повече от година живеех в двора, бях присъствала на стотици церемонии, но никога не бях виждала друга като тази.

Пристъпих встрани, проточих шия и вече виждах как осъденият, придружаван от изповедника си, се задаваше откъм Тауър и пристъпваше полека напред към дървения подиум, който го очакваше, издигнат сред зелената трева; дръвникът бе в средата на подиума; палачът беше по риза, надянал черната качулка и готов за работа. Всичко това приличаше повече на театрално представление, отколкото на действително събитие и аз гледах, сякаш попаднала на поредната забава, устроена за развлечение на кралския двор. Кралят седеше на трона си и изглеждаше умислен — сякаш си припомняше думите, които трябваше да произнесе, когато заповяда да помилват осъдения. Зад него беше застанал Уилям Кери — мъжът, който преди една година бе станал мой съпруг. Редом бяха брат ми Джордж и баща ми сър Томас Болейн — всички те с навъсени лица. Аз разшавах нетърпеливо пръсти в копринените пантофки — молах се кралят да побърза с помилването, за да дойде най-сетне ред да закусим. Бях едва тринайсетгодишна и чувството на глад ме съпътстваше постоянно.

На ешафода, далеч от нас, херцогът на Бъкингам съблече топлатата си, добре подплатена върхна дреха. Той ми беше достатъчно близък роднина, за да го наричам „чичо“. Беше присъствал на моята сватба и ми беше подарил позлатена гривна. Баща ми вече ми бе разказал за нееднократните му провинения пред краля: не само, че във вените му течала кралска кръв, но имал на свое разположение въоръжена свита, твърде многобройна, за да се понрави на владетел, който все още не беше укрепил напълно властта си; а най-страшното престъпление били думите, които му приписваха — казал, че кралят още няма син, освен

това такъв нямало да се роди и по всяка вероятност кралят щял да си замине от този свят, без изобщо да остави престолонаследник.

Такава мисъл не трябваше да бъде изказвана на глас. Кралят, дворът и цялата страна знаеха, че кралицата трябваше да има син, при това скоро. Дори само намек за противното можеше да се счита за първото изкачено стъпало към ешафода, към който сега чичо ми, херцогът, се приближаваше без колебание или страх. Добрият придворен никога не трябваше да споменава нелицеприятни истини. Животът в кралския двор трябваше да е винаги весел.

Чичо ми Стафорд се изправи на трибуната, за да каже последните си думи. Аз бях твърде далеч от него, за да го чуя, а и цялото ми внимание бе приковано към краля. Следях движенията му в очакване той да направи крачка напред и да даде знак, че чичо е помилван. Мъжът, изправен на ешафода, окъпан от светлината на ранното утро, беше същият онзи, който партнираше на краля в игрите на тенис, беше негов съперник на турнирите, с когото стотици пъти се бе надпивал и играл на карти — те бяха другари още от детските си години. Днес кралят му даваше урок, сериозен публичен урок, след който трябваше да го помилва и всички заедно да отидем да се нахраним.

Дребната фигурка в далечината доби по-ясни очертания — беше изповедникът. Чичо ми наведе глава, за да получи опрощение и целуна молитвената броеница. После коленичи пред дръвника и го обгърна с двете си ръце. Опитах се да си представя какво ли е чувството да си положил буза на гладката, лъсната с восък дървесина, да вдъхваш аромата на топлия ветреца, идещ откъм реката, да чуваш как крясъкът на чайките пори небесната шир. Дори да знаеше, че това не е нищо повече от представление, колко ли беше необикновено за чичо да наведе глава с мисълта за палача зад гърба си?

Палачът вдигна секирата. Аз извърнах очи към краля. Той бавеше твърде много намесата си. Погледнах отново към подиума. Чичо ми, навел ниско глава, разпери ръцете си встрани — това беше знак за готовност и означаваше, че вече очакваше строполяването на секирата. Погледът ми се върна обратно към краля, защото беше крайно време да стане на крака. Ала той бе все така неподвижен и на красивото му лице бе застинало мрачно изражение. Докато все още го гледах, във въздуха за сетен път отекна тътена на барабаните, а после

замря, последван от глухото тупване на брадвата — раз, два, три; звук, толкова тривиален и познат, колкото бяха за всеки от нас ударите на брадви в двора, когато цепят дърва за огрев. Едва повярвах на очите си, когато главата на чичо се търкулна в сламата и от неестествено късия врат шурна алена кръв. Палачът с черната качулка остави настрана огромната кървава секира, хвана главата за гъстите здрави къдри и я вдигна нагоре, така че всички да успеем да огледаме това чудато подобие на маска: превръзката на очите чернееше, покрила лицето от челото до самия нос, а зъбите бяха оголени в последна презрителна усмивка.

Кралят се надигна от мястото си и аз си мислех с детско простодушие: „Милостиви Боже, какво неловко положение. Той закъсна и всичко се обърка. Забрави кога трябва да се намеси.“

Ала аз грешах. Не бе закъснял, нито бе забравил да се намеси. Той искаше чичо да умре пред целия кралски двор, за да се убеди всеки от нас, че кралят е само един: Хенри. Не можеше да има друг крал освен Хенри. И на този крал щеше да се роди син — дори и намек за противното водеше до позорна смърт.

Кралската свита бе поела тихомълком обратно към Уестминстърския дворец, настанена в трите баржи, които се носеха нагоре по реката. Щом забележеха нашата лодка, с кралските знаменца, заиграли се трепетно с вятъра, селяните по брега сваляха шапки и падаха на колене — и позволили им за миг да зърнат разкоша на бляскавите ни одежди, ние бързо ги подминавахме. Аз бях в лодката с придворните дами, която идваше втора подред — това беше баржата на кралицата. Майка ми стоеше недалеч от мен. По някое време тя ме погледна с особен интерес и отбеляза:

— Мери, виждате ми се много преbledняла. Да не ви е лошо?

— Не очаквах да го екзекутират — отвърнах й. — Мислех си, че кралят ще го помилва.

Майка ми се наведе към мен, така че другите да не могат да я чуят сред поскърцването на лодката и шума от биенето на барабаните, които се тресяха в ръцете на гребците.

— Тогава вие сте глупачка — процеди тя лаконично. — Истинска глупачка. Гледайте и се учете, Мери. В кралския двор грешките не се прощават.

ПРОЛЕТТА НА 1522

— Утре заминавам за Франция, за да доведа сестра ви Ана обратно вкъщи — съобщи баща ми на стълбите на Уестминстърския дворец. — Тя ще заеме мястото си в двора на кралица Мери Тюдор веднага щом се върне в Англия.

— Смятах, че ще остане във Франция — казах аз. — И че ще се омъжи за френски граф или нещо подобно.

Той поклати отрицателно глава:

— За нея имаме други планове.

Знаех, че беше безсмислено да разпитвам какви са тези планове. Трябваше да се въоръжа с търпение и да видя със собствените си очи. По-страшна от всичко друго за мен беше мисълта да не би да уредят за Ана по-изгоден брак, в сравнение с моя собствен, и да не се окаже, че ще прекарам живота си в нейната сянка, докато тя винаги се носи важно поне на крачка пред мен.

— Изтрийте това кисело изражение от лицето си — рязко каза баща ми.

Аз веднага се преобразих и на устните ми грейна заучена изтънчена усмивка.

— Разбира се, татко — казах смирено.

Той ми кимна и когато излизаше от стаята, аз му се поклоних ниско. Застанах пред малкото огледалце на стената и се загледах в собственото си отражение. „Всичко е наред“ — прошепнах сама на себе си. — „Аз съм Болейн и това не е малко; неслучайно във вените на майка ми тече кръвта на Хауърд — един от най-знатните родове в цялото кралство. Аз съм и Хауърд, и Болейн“ — прехапах устни за миг. — „Също като нея.“

На хубавото ми лице блесна полираната безсъдържателна усмивка, и отражението в огледалото ми се усмихна на свой ред. „Може да съм най-младата Болейн, но не и последна по важност. Не съм омъжена за някой случаен човек, а за самия Уилям Кери — мъж, който е успял да спечели разположението на краля. Аз самата съм най-

младата почетна дама и фаворитка на кралицата. Никой не може да ми отнеме това. Дори и тя не може.“

Пристигането на Ана и на баща ми беше забавено от пролетните бури и аз започнах да тая в сърцето си наивната надежда, че корабът им можеше да потъне, а тя да се удави. Мисълта за смъртта ѝ пораждаше у мен смесица от противоречиви чувства — болката на неподправената скръб, придружена от странна възбуда. За мен животът без Ана бе немислим, и в същото време животът едва ли бе достатъчен, за нас двете.

В крайна сметка тя пристигна благополучно. Видях двамата с баща ми да вървят по дворцовия кей и после да поемат по чакълестата пътечка към двореца. Дори от прозореца на първия етаж успях да различа полюшването на полите ѝ и стилната кройка на наметалото ѝ, и внезапно бях обладана от истинска завист, докато гледах как то обгръща тялото ѝ. Изчаках да изчезне от погледа ми и се втурнах към мястото, отредено ми в кралската зала за аудиенции.

Исках тя да ме заvari разположила се удобно в украсените с гоблени кралски покои, после да се изправя и да я поздравя, както подобава на благовъзпитана светска дама. Но вратата едва се беше отворила, когато се чух да възкликвам: „Ана!“ и в изблик на неочаквана радост се втурнах към нея с шумолящи поли. Ана на свой ред влезе с вирнат нос и с високомерно стрелкащ се поглед, но изведнъж престана да бъде изискана петнадесетгодишна дама, и разтвори обятията си в прегръдка.

— Пораснала си — каза тя задъхано, обвила ръцете си около мен и притиснала буза към моята.

— Обувките ми са страшно високи — аз вдъхнах познатия аромат. Кожата ѝ ухаеше на сапун и на розово масло, а от дрехите ѝ се носеше мирис на лавандула.

— Добре ли си?

— Да. А ти?

— *Bien sûr!*^[1] Какво става с теб? Доволна ли си от брака?

— Не е зле. Имам хубави дрехи.

— А той как е?

— Невероятен. Постоянно е около краля и е спечелил благоразположението му.

— Правихте ли го?

— Да, още откога.

— Боля ли те?

— Много.

Тя се дръпна назад, за да прочете изражението на лицето ми.

— Не чак толкова — посмекчих думите си аз. — Той наистина се старае да е нежен. Винаги ми дава да пия вино. Но всъщност е ужасен.

Намръщаното ѝ изражение изчезна, тя се изкикоти и очите ѝ светнаха:

— Какво му е ужасното?

— Пикае в гърнето, точно пред очите ми!

Ана прихна да се смее:

— О, не!

— Хайде, момичета — каза баща ни, който се появи иззад гърба на Ана. — Мери, заведете Ана при кралицата и я представете.

Аз веднага се извърнах и я поведох през навалищата придворни дами към кралицата, която беше седнала на мястото си до камината. Стойката ѝ беше изправена.

— Тя е строга — предупредих Ана. — Това не ти е Франция.

Сините очи на Катерина Арагонска измериха Ана с един от нейните ясни, остри погледи и ме обзе страх, че тя може да хареса сестра ми повече от мен.

Ана направи безупречен френски реверанс на кралицата и се изправи така, сякаш целият дворец ѝ принадлежеше. Тя заговори с глас, преливащ от съблазнителни интонации, а всяко нейно движение носеше отпечатъка на френските дворцови маниери. Аз забелязах с радост студенината, с която се отговаряше на изисканите обноски на Ана. Притеглих я да седнем до еркерния прозорец.

— Тя ненавижда французите — казах аз. — Никога няма да те повика в свитата си, ако продължаваш в този дух.

Ана присви рамене.

— Те са най-модните, независимо дали това е по вкуса ѝ. Какви други маниери могат да ѝ се харесват?

— Испанските — предположих аз. — Ако ти се струва толкова необходимо да се придържаш към нещо определено, разбира се.

Ана се изсмя:

— И да нося тези смешни шапчици! Изглежда, като че ли е понесла покрив на главата си.

— Шшт... — укорих я аз. — Тя е красива жена. Най-изтънчената в Европа.

— Тя е една старица — отвърна Ана жестоко. — Дори е облечена като такава, облякла е най-безвкусните дрехи, които могат да се намерят в цяла Европа, скроени от най-глупавия народ на целия континент. Няма какво да си губим времето с испанците.

— Кои ние? — попитах хладно. — Едва ли имаш предвид англичаните.

— *Ces Français* !^[2] — каза тя с раздражение. — *Bien sûr!* Аз съм вече истинска френцужойка.

— Аз и Джордж сме чистокръвни англичани, също като теб — отвърнах аз решително. — И аз, подобно на теб, съм отрасла във френския двор. Защо винаги трябва да си въобразяваш, че си различна?

— Защото всеки трябва да има индивидуалност.

— Какво искаш да кажеш?

— Всяка жена трябва да притежава нещо, което да я отличава от другите. Нещо, което да задържа погледа и което да я прави център на внимание. Аз ще съм френцужойката.

— Значи ще се преструваш на нещо, което не си — забелязах неодобрително.

Очите ѝ отново засвяткаха насреща ми и Ана ме измери с поглед, както само тя умееше.

— Аз се преструвам не повече и не по-малко от теб — сниши глас тя. — Малка сестричке, моя малка златна сестричке, сладка като мед!

Аз улових погледа ѝ, светлите ми очи потънаха в мрака на нейните, и аз знаех, че се усмихвах в отговор на нейната усмивка, че цялото ми същество се отразяваше в нея.

— О, така ли! — възкликнах, все още отказваща да призная нанесения ми удар. — Гледай ти!

— Именно — каза тя. — Аз ще съм смуглата, модерна и опърничава френцужойка, а ти ще си вечно отзивчивата и приветлива англичанка с безупречна репутация. Кой мъж би ни устоял?

Разсмях се — тя винаги успяваше да ме разсмее. Погледнах надолу през прозореца и видях, че ловната свита на краля се завръщаше и влизаше в конюшните.

— Кралят ли си идва? — попита Ана. — Наистина ли е толкова хубав, колкото разправят?

— Той е възхитителен. Да, истината говорят. Умее да танцува, язди чудесно — думите не стигат, за да го опиша.

— Сега дали ще дойде тук?

— Възможно е. Той винаги идва да я види.

Ана погледна бегло и презрително към кралицата, която седеше и шиеше с придворните дами:

— Чудя се защо ли?

— Защото я обича — отговорих аз. — Това е един прекрасен любовен роман. Първо тя се омъжила за брат му, когато е бил съвсем млад, но преждевременната му смърт я поставила в безизходно положение — тя нямала към кого да се обърне, нито къде да иде; той я взел под крилото си и я направил своя съпруга и кралица. Каква чудна история, и как я обича той и до ден-днешен!

Ана повдигна съвършено извитата си вежда и огледа стаята. Придворните дами, дочули шума от завръщането на ловците, разстлаха полите на роклите си, и се настаниха една до друга, така че всяка от тях да представлява част от пъстрата жива картина, която кралят щеше да види още от входа. Вратата се отвори широко, крал Хенри застана на прага и се разсмя гръмогласно и весело, както подобаваше на доволен от живота млад мъж.

— Дойдох, за да ви изненадам и ето, че ви намирам съвсем неподготвени!

Кралицата трепна:

— Поразени сме! — каза тя оживено. — За нас е щастие!

Придружителите на краля и приятелите му последваха господаря си в стаята. Брат ми Джордж влезе първи и при вида на Ана остана неподвижен на прага, но не позволи на удоволствието да се разлее по хубавото му лице на придворен кавалер, а се поклони ниско до самата ръка на кралицата.

— Ваше величество — дъхът му опари пръстите й, — прекарах целия ден на слънце, но едва сега се почувствах истински замаян.

Тя се усмихна сдържано и учтиво, загледана в черните къдри на склонената пред нея глава:

— Благоволете да поздравите сестра си.

— Нима Мери е тук? — попита Джордж с известно безразличие, сякаш не ни бе видял.

— Говоря за другата ви сестра, Ана — поправи го кралицата. С лек жест отрупаната ѝ с пръстени ръка призова двете ни да пристъпим напред. Джордж ни се поклони, без да помръдне и на крачка от трона.

— Намирате ли я променена? — попита кралицата.

Джордж се усмихна:

— Надявам се да се промени и още, имайки вашата прекрасна особа за образец.

Кралицата се засмя.

— Много мило от ваша страна — отвърна тя признателно и му направи знак с ръка да се оттегли при нас.

— Добре дошла, малка красавице — каза той на Ана и се обърна към мен. — Здравейте и вие, красива лейди.

Ана го огледа изпод гъстите тъмни мигли.

— Само да можех да те прегърна — каза тя.

— Ще излезем при първа възможност — обеща Джордж. — Изглеждаш добре, Анамария.

— Защото наистина се чувствам добре — каза тя. — А ти как си?

— По-добре от всякога.

— Кой е съпругът на нашата малка Мери? — попита тя любопитно, оглеждайки Уилям, докато той влизаше и се кланяше на кралицата.

— Той е трети граф на Съмърсет, и много близък на краля — Джордж охотно съобщаваше единствено онези факти, които считаше за значими: семейните му връзки и близостта с кралската особа. — Добре се е уредила. Знаеше ли, че те връщат, за да се омъжиш, Ана?

— Татко все още не ми е казал за кого.

— Мисля, че ще е за някой от рода Ормънд — каза Джордж.

— Значи ще съм графиня — обърна се Ана към мен с триумфиращо изражение.

— Само че ирландска — отвърнах.

Съпругът ми се отдалечи от кралицата, забеляза ни, и повдигна въпросително вежда в отговор на прямия и настойчив поглед на Ана.

Кралят се настани до кралицата и заоглежда стаята.

— Сестрата на моята мила Мери Кери е дошла, за да ни порадва с присъствието си — каза кралицата. — Името ѝ е Ана Болейн.

— Сестрата на Джордж? — поинтересува се кралят.

Брат ми се поклони:

— Да, ваше величество.

Кралят се усмихна на Ана. Тя отвърна с реверанс, тялото ѝ се отпусна ниско надолу, както се спуска ведро в кладенец; главата си държеше изправена, а на устните ѝ играеше сдържана, предизвикателна усмивка.

Тя не впечатли с нищо краля — той харесваше простодушни и лъчезарни жени. Не бяха по вкуса му тези тъмни очи, предизвикателно втренчени в неговите.

— Щастлива ли сте да видите отново сестра си? — попита ме той.

Поклоних му се ниско и се изправих, леко поруменяла:

— Разбира се, ваше величество — изчуруликах мило. — Коя девойка не би мечтала за компанията на сестра като Ана?

При тези думи той сви леко вежди. Предпочиташе откровеното до циничност чувство за хумор на мъжете пред язвителното женско остроумие. Въпросителният му поглед се премести от мен на Ана, в миг разбра шегата ми и се разсмя с глас, щракна с пръсти и протегна ръката си към мен.

— Не се притеснявайте, скъпо дете — каза той. — Никой не може да засенчи младата невеста през първите години на брачния ѝ съюз. Освен това Кери предпочита русокосите девойки — както и самият аз.

Всички се разсмяха на думите му, особено Ана, която бе с тъмна коса и кралицата, чиито кестеняви коси бяха избледнели до лешниковосиво. Биха били пълни глупачки да не се посмеят от сърце на закачката на краля. Аз също се смях, и както ми се струваше — най-искрено от всички.

Музикантите дадоха тон и Хенри ме привлече към себе си.

— Вие сте много хубава девойка — каза той одобрително. — Кери сподели с мен възхитата си от своята млада невеста и ми каза, че отсега нататък единствено дванадесетгодишна девственица би могла да го изкуши.

Едва успях да държа брадичката си изправена и да продължавам да се усмихвам. Завъртяхме се във фигурите на танца. Кралят ме гледаше и също се усмихваше.

— Той е истински късметлия — отбеляза той любезно.

— Късметлия е, че има вашето благоволение — смутих се аз в неумелия си опит да му направя комплимент.

— По-голям късметлия е, че има вашето, бих казал! — той внезапно избухна в смях. Танцът ни увлече и вихърът му ме запрати от единия край на редицата танцуващи към другия. Тогава за момент улових одобрителния поглед на брат си — и което беше още по-приятно: пълния със завист взор на Ана, докато кралят на Англия преминаваше край нея, държейки ме в обятията си.

Ежедневието в английския кралски двор увлече Ана. Тя беше в очакване на сватбата си. Все още не беше виждала бъдещия си съпруг и ако се съдеше по разгорещените пазарлъци около зестрата ѝ, можеше да се предположи, че уреждането на брака щеше да трае цяла вечност. Дори намесата на самия кардинал Уолси, без когото не минаваше нито едно важно събитие в Англия, не можеше да ускори сватбата. Междувременно тя флиртуваше с изтънчеността на французойка, обслужваше сестрата на краля с равнодушна изисканост, пилееше часове наред в сплетни, езда и забавления заедно с Джордж и мен. Имахме сходни вкусове и разликата във възрастта ни не беше голяма, но по онова време, от позицията на своите четиринадесет години, се мислех за истинско дете в сравнение с петнадесетгодишната Ана и деветнадесетгодишния Джордж. Ние бяхме най-близки кръвни роднини, и в същото време почти не се познавахме. Аз бях живяла във френския двор с Ана, докато Джордж бе усвоявал уменията на придворен в Англия. Сега, след като се събрахме отново, станяхме известни в двора като тримата Болейн, тримата очарователни Болейн; кралят често се оглеждаше за нас и заръчваше да му пратят тримата Болейн — тогава някой притичваше до другия край на двореца, за да ни доведе.

Главната задача в живота ни беше да направим забавленията колкото бе възможно по-приятни за краля — турнирите, тениса, ездата, лова с кучета и соколи, танците. Той обичаше непрестанно да е

обкръжен от радостно вълнение и наш дълг беше той никога да не скучае. Но понякога, макар и доста рядко, в тишината на часовете преди вечеря, той се отправяше сам в покоите на кралицата, а тя оставяше бродерията или книгата си настрана и ни отпращаше с една дума.

Ако се позабавех, успявах да видя как лицето ѝ се озарява от усмивката, която не виждаше никой друг освен краля — с тази усмивка не бе удостоявала дори дъщеря си, принцеса Мери. И веднъж, когато влязох, без да подозирам, че Негово Величество е там, аз го намерих приседнал в нозете ѝ, като любовник, безгрижно отпуснал глава в скута ѝ, докато тя отмяташе нежно рижозлатистите коси от челото му и ги увиваше на пръста си. Тези коси не отстъпваха по блясък на скъпоценните пръстени, с които той я бе отрупал, още когато е била млада принцеса и нейните коси също са сияели. Беше се оженил за тази някогашна принцеса въпреки предупрежденията на всички от обкръжението му.

Аз се отдалечих на пръсти, без да ме усетят. Рядко се случваше те да останат насаме и не исках да развалям тази идилия. Отидох да търся Ана. Тя се разхождаше в студената градина с Джордж, добре загърната в мантията си, с китка кокичета в ръка.

— Кралят е при кралицата — присъединих се аз. — И са сами.

Ана повдигна вежда.

— В леглото?

— Не, разбира се — още е два часа следобед.

Ана ми се усмихна:

— Представям си колко ти е провървяло в брака, щом смяташ, че е невъзможно да се окажеш в постелята, преди да се спусне нощта.

Джордж ме обгърна с другата си ръка:

— Тя е щастливо омъжена — защити ме той. — Уилям каза на краля, че не е виждал по-прелестно момиче. А какво правеха, Мери?

— Просто си седяха заедно — казах аз. Силата на чувството, което бях изпитала при вида на сцената, все още ме владееше и няхах желание да я описвам пред Ана.

— Така не се раждат синове — каза Ана сурово.

— Тихо — прошепнахме аз и Джордж в един глас. Тримата застанахме по-близо един до друг и заговорихме още по-тихо.

— Сигурно вече губи надежда — каза Джордж. — На колко е сега? Тридесет и осем? Тридесет и девет?

— Само на тридесет и седем — отвърнах с негодувание.

— Все още ли има месечен цикъл?

— О, Джордж!

— Да, има — отзова се Ана сухо. — Но това не ѝ помага. Сама си е виновна. По всичко личи, че проблемът не е у краля — нека не забравяме извънбрачния му син от Беси Блаунт, който вече се учи да язди.

— Има още време пред себе си — защитих аз кралицата.

— Време тя да умре и той да се ожени повторно ли? — умисли се Ана. — Това е така. Тя май не е кой знае колко здрава?

— Ана! — за момент отвращението ми бе съвсем искрено. — Това е възмутително.

Джордж отново се огледа, за да се увери, че наблизко няма никой. Две от девойките Сиймор се разхождаха с майка си в градината, но ние не им обърнахме внимание. Тяхното семейство беше един от най-сериозните ни съперници в борбата за власт и успехи, затова предпочитахме да се преструваме, че не ги забелязваме.

— Може да е възмутително, но е вярно — каза той безцеремонно. — Кой ще бъде престолонаследник, ако кралят няма син?

— Принцеса Мери може да се омъжи — предположих аз.

— Другоземец на английския трон? Това няма да стане — каза Джордж. — А ние няма да позволим още една война за престола.

— Принцеса Мери може да стане пълноправна кралица и без да се омъжва — казах аз пламенно. — Може да управлява напълно самостоятелно.

Ана изпуфтя недоверчиво, а дъха ѝ нарисува малко облаче във въздуха.

— О, да — подхвърли тя подигравателно. — Може да язди кон и да ловува. Жена не може да управлява една страна просто така: великите лордове жива ще я разкъсат.

Тримата се спряхме пред фонтана, разположен в средата на градината. С добре заучена грациозност, Ана седна на ръба на басейна и отправи поглед към водата, където няколко златни рибки плуваха бодро към нея. Тя измъкна ръка от бродираната си ръкавица и потопи

дългите си пръсти във водата. Рибките заплуваха към тях и показаха на повърхността малките си, лакомо зинали устици. Джордж и аз я наблюдавахме, докато тя се взираше във вълнообразното си отражение.

— Дали кралят мисли за всичко това? — запита тя отражението си.

— Постоянно — отговори Джордж. — За него няма нищо важно. Струва ми се, че ако кралицата не роди, той ще направи сина на Беси Блаунт свой законен наследник.

— Незаконороден на трона?

— Неслучайно са го нарекли Хенри Фитцрой^[3] — каза Джордж. — Той е признат за син на краля. Ако Хенри живее достатъчно дълго, за да се убеди, че положението в Англия е безопасно за него: ако получи съгласието на рода Сиймор и на нашия — Хауърд, ако Уолси привлече на страната на краля църквата и останалите държави... тогава какво би могло да го спре?

— Едно хлапе, при това извънбрачно — каза Ана замислено. — Шестгодишна принцеса, остаряла кралица и крал в разцвета на силите си — тя ни погледна, отмествайки поглед от собственото си бледо отражение във водата. — Какво ли ще последва? — попита тя. — Нещо трябва да се случи. Но какво ли е то?

Кардинал Уолси^[4] изпрати съобщение до кралицата, в което ни канеше да вземем участие в представлението, което той организираше на последния ден преди Великите пости в имението си в Йорк. Кралицата ме помоли да прочета писмото, и гласът ми трепереше развълнувано, докато произнасях думите: чудна пиеса за крепост на име „Шато Вер“^[5], пет дами, които щяха да танцуват по двойки с петимата рицари, обсадили крепостта.

— О! Ваше величество...

— Какво „О, ваше величество“?

— Чудех се дали ще ми позволите да отида — казах аз смирено. — За да гледам представлението.

— Защо ми се струва, че искате да ви позволя и нещо друго? — попита тя със светнал поглед.

— Да. Чудех се дали не бих могла да участвам — признах си аз. — Наистина звучи прекрасно.

— Може — каза тя. — Колко дами искаше кардиналът?

— Пет — отвърнах тихо. С периферното си зрение виждах Ана, която се беше облегнала назад и за момент беше затворила очите си. Знаех точно какво правеше. Думите ѝ кънтяха в ушите ми, толкова оглушително, все едно крещеше на глас: „Избери мен! Избери мен! Избери мен!“

Това подейства.

— Мистрес Ана Болейн — каза кралицата замислено. — Френската кралица Мери, графинята на Девън, Джейн Паркър и вие, Мери.

Ана и аз си разменихме по един бърз поглед. Щяхме да сме странен квинтет: лелята на краля, сестра му — кралица Мери^[6], ние с Ана и богатата наследница Джейн Паркър, която вероятно щеше да ни стане снаха, ако нашият и нейният баща се споразумееха за зестрата ѝ.

— В зелено ли ще бъдем облечени? — попита Ана.

Кралицата ѝ се усмихна:

— Да, така смятам — каза тя. — Мери, защо не напишете в отговор на кардинала, че с удоволствие ще вземем участие в пиесата му, и да го помолите да ни изпрати дворцовия церемониалмайстор, който да ни помогне за избора на костюмите и за подготвянето на танците.

— Аз ще се заема — Ана стана от мястото си и отиде до масата, където я чакаха хартия, перо и мастило. — Мери е толкова схваната в ръцете, че той ще вземе писмото ѝ за отказ.

Кралицата се засмя.

— О, нашата учена францужойка — каза тя добродушно. — Тогава вие пишете на кардинала, мистрес Болейн, на красив френски език или може би направо на латински?

Нищо не трепна в погледа на Ана.

— Както предпочита ваше величество — каза тя невъзмутимо. — Владея свободно и двата езика.

— Съобщете му, че с голямо удоволствие ще се възползваме от поканата му да играем в неговата „Шато Вер“ — каза спокойно кралицата. — Колко жалко, че не можете да го напишете на испански.

Пристигането на церемониалмайстора, който трябваше да ни учи на стъпките за танците, сложи началото на жестока война, която водехме с усмивки и с най-мили думи, за това кой каква роля да играе в пиесата. Накрая се наложи да се намеси самата кралица и да ни разпреди ролите, без излишни обяснения. На мен даде ролята на Добротата, на сестрата на краля даде Красотата, а на Джейн Паркър — Верността.

— Е, тя наистина е доста предана — каза Ана.

Самата Ана беше Постоянството.

— Ето какво мисли за теб — прошепнах ѝ аз. Ана се разкикоти доволно.

Ние трябваше да бъдем нападнати от диваци — всъщност от хористките на кралската църква — преди да бъдем спасени от краля и от неколцината избрани негови приятели. Предупредиха ни, че кралят щял да е дегизиран и ние трябваше да се постареем да не разкриваме плитката хитрост на най-високия мъж в залата, чиито златисти коси щяха да са украсени със златна маска.

В крайна сметка представлението се оказа истинска лудория — беше много по-забавно, отколкото очаквах и много повече напомняше на шеговита битка, отколкото на танц. Джордж ме замери с листенца от роза, а аз го измокрих до кости с розова вода. Хористките приличаха досущ на момчета и обхванати от силно вълнение, нападناха рицарите, които ги вдигаха във въздуха, завъртаха ги в кръг и ги оставяха на земята, замаяни и кикотеци се. Когато ние, дамите, излязохме от замъка и подхванахме танци със загадъчните рицари, най-високият от тях — самият крал — дойде да танцува с мен, и аз, все още без дъх от битката си с Джордж, с листенца от рози по косите и по вплетените в тях накити; докато от гънките на роклята ми се ръсеха захаросани плодове, усетих как се смеех, подавайки му ръка, как танцувах с него като с прост ратай на селска забава.

Когато трябваше да дадат сигнал да свалим маските, кралят извика:

— Не спирайте! Нека танците продължават! — и вместо да се извърне и да смени партньорката, той отново поведе мен; и хванати за ръце, ние се понесохме във вихъра на селски танц, а аз виждах как

очите му пламтяха през процепите на маската и ме изпепеляваха цялата. Аз му се усмихвах дръзко и сияещо, а възхищението му галеше кожата ми като слънчеви лъчи.

— Завиждам на мъжа ви за онзи момент довчера, в който ще сваля роклята ви, а вие ще го обсипвате със сладости — прошепна той, когато танцът ни събра, а после тръгнахме след друга двойка, понесла се към средата на кръга.

Не успях да кажа нищо духовито в отговор — това вече не бяха формалните комплименти на куртоазията. Представата за съпруга, обсипан със сладости, бе твърде интимна и еротична.

— Със сигурност не следва да завиждате на когото и да било — казах аз. — Тук всичко е ваше.

— Как така? — попита той.

— Та вие сте крал — изтървах неволно, съвсем забравила, че той трябваше да бъде дегизиран до неузнаваемост. — Кралят на „Шато Вер“ — поправих се аз. — Крал за един ден. Крал Хенри е този, който трябва да ви завижда, защото само за един следобед вие спечелихте една велика победа след продължителната обсада.

— А какво мислите за крал Хенри?

Аз вдигнах невинен поглед към него.

— Той е най-великият крал, който страната ни някога е познавала. Чест е да принадлежа към двора му и е привилегия да бъда близо до него.

— Бихте ли го обикнали като мъж?

Аз сведох поглед и лицето ми пламна.

— Не бих посмяла да мисля за това. Той никога не е спирал погледа си на мен.

— О, напротив, правил го е — възрази кралят решително. — Можете да бъдете уверена. Ако е истина това, че неведнъж е спирал погледа си върху вас, лейди Доброта, ще бъдете ли вярна на името си и добра с него?

— Ваше... — прехапах устната си, за да възпра думите „Ваше величество“, които бяха на устата ми. Аз се огледах за Ана; повече от всичко друго исках тя да е до мен, за да ми помогне със своето остроумие.

— Името ви е Доброта — напомни ми той.

Аз му се усмихнах, надзъртайки изпод позлатената си маска.

— Да, така е — изрекох. — Струва ми се, че би следвало да съм добра.

Музикантите свършиха танца и застинаха в очакване на нова кралска заповед.

— Свалете маските! — каза той и смъкна своята от лицето си. Когато видях краля на Англия, от устата ми се отрони нежна малка въздишка и аз се олюлях.

— Тя ще припадне! — извика Джордж като по знак. Отпуснах се в ръцете на краля, а Ана смъкна маската ми с бързината на змия, и със същата ловкост разпусна косите ми, които рухнаха като поток надолу по ръцете на краля.

Отворих очи — лицето му беше съвсем близо до моето. Усещах аромата на неговите коси, на неговия дъх, който пареше страните ми, и погледът ми се спря на устните му — беше достатъчно близо, за да ме целуне.

— Трябва да бъдете добра с мен — напомни ми той.

— Та вие сте самият крал... — изрекох невярващо.

— А вие обещахте да бъдете добра с него.

— Не предполагах, че това може да сте вие, ваше величество.

Той ме повдигна нежно и ме отнесе до прозореца. Отвори го сам и хладният ветрец нахлу в стаята. Разтърсих коси и ги оставих на течението, което ги повдигаше на малки вълнички.

— От страх ли припаднахте? — попита ме той приглушено.

Сведох поглед към ръцете си.

— От приятната изненада — прошепнах затрогващо, като истински невинно девойче по време на изповед.

Той се поклони, целуна ръцете ми, изправи се на крака и обяви:

— А сега всички на вечеря!

Погледнах към Ана. Тя сваляше маската си, като ме гледаше пресметливо, с онзи особен поглед, присъщ на семействата Болейн и Хауърд, който сякаш казваше: какво става наоколо и каква полза мога да имам от това? Сякаш зад златната маска имаше още една красива маска от кожа, и едва зад нея се беше спотаила истинската жена. Когато я погледнах, тя ме удостои с едва забележима, загадъчна усмивка.

Кралицата откликна на призива на краля и се изправи с весел вид, сякаш за нея е било удоволствие да наблюдава как мъжът ѝ

флиртува с моя милост; но когато той се обърна с гръб към мен, докато я извеждаше от стаята, сините ѝ очи се заковаха продължително и настойчиво върху лицето ми — все едно се сбогуваше с близък човек.

— Надявам се скоро да се почувствате по-добре, мистрес Кери — каза тя с приветлив глас. — Може би е най-добре да се оттеглите в покоите си.

— Струва ми се, че ѝ прилоша от глад — намеси се Джордж светкавично. — Ще позволите ли да се присъедини към нас на вечерята?

Ана пристъпи напред:

— Кралят я изплаши, когато свали маската си. Никой не предполагаше и за миг, че това може да сте вие, ваше величество!

Кралят се засмя от удоволствие и придворните се разсмяха след него. Единствено на кралицата не убягна ловкостта, с която ние тримата обърнахме така ситуацията, че аз щях все пак да присъствам на вечерята, независимо от нейното изрично желание. Тя разбра каква сила се крие у нас тримата. Аз не бях никаква безпомощна Беси Блаунт; аз бях Болейн, а семейство Болейн умееха да се подкрепят.

— Тогава елате да вечеряте с нас, Мери — каза тя. Думите ѝ изказваха покана, но бяха лишени от топлота.

Всеки сядаше, където намери за добре, рицарите от „Шато Вер“ се бяха смесили с дамите и седяха около масата, без да следват строго определен ред. Както подобаваше на домакин, кардинал Уолси се бе разположил срещу краля и кралицата, на третото по важност място на масата, а останалите насядахме както ни беше угодно. Джордж ме настани до себе си, Ана покани съпруга ми на мястото до нея, като се стремеше да го забавлява; а кралят, седнал право срещу мен, ме гледаше неотклонно, докато аз упорито отбягвах погледа му. Отдясно на Ана беше Хенри Пърси, граф Нортъмбърланд, а от другата страна на Джордж бе Джейн Паркър, която ме гледаше, без да отклони погледа си, сякаш се опитваше да проумее каква ли е формулата, правеща една девойка привлекателна.

Аз ядох съвсем малко, въпреки че масата бе отрупана с пайове и сладкиши, месни деликатеси и дивеч. Взех си малко от салатата — любимото блюдо на кралицата — и пих вино, разрежено с вода. Баща

ми се присъедини към угощението и седна до майка ми, която припряно му зашепна нещо на ухо и видях как той ме заоглежда, като коняр, наел се да определи цената на младо жребче. Вдигнех ли очи, срещях тези на краля, а извърнех ли поглед настрани, още чувствах как погледът му пари лицето ми.

Когато се навечеряхме, кардиналът предложи да се преместим в залата, за да послушаме музика. Ана вървеше редом с мен и ме водеше надолу по стълбите, така че когато кралят пристигна, двете вече седяхме на една скамейка край стената. Беше съвсем естествено той да спре до мен и да ме попита как се чувствам. Естествено беше и ние с Ана да станем, когато той се изправи пред нас, а за него — да се разположи на свободната скамейка до нас. Ана се отдалечи, като си бърбеше с Хенри Пърси, скривайки мен и краля от очите на придворните, и най-вече от проницателния взор на кралица Катерина. Баща ми я заговори, докато музикантите свиреха. Всичко това беше направено с истинска лекота, и благодарение на тези ходове ние с краля бяхме почти скрити в това претъпкано помещение, в което музиката беше достатъчно гръмка, за да заглуши шепота от нашия разговор, и в което всеки член от семейство Болейн беше заел стратегическа позиция с намерение да прикрие онова, което се случваше.

— Сега по-добре ли се чувствате? — попита ме той шепнешком.

— Никога не съм се чувствала по-добре, сир.

— Утре отивам на езда — каза той. — Бихте ли искали да ме придружите?

— Ако нейно величество позволи отсъствието ми — казах аз, решена да не губя благоволенieto на кралицата.

— Ще помоля кралицата да ви освободи за сутринта. Ще ѝ кажа, че се нуждаете от чист въздух.

Аз се усмихнах:

— От вас би излязъл прекрасен лекар, ваше величество. При положение, че сте в състояние да поставите точната диагноза и да проведете лечението в продължение на един-единствен ден.

— Но вие трябва да бъдете примерна пациентка и да следвате точно предписанията ми — предупреди ме той.

— Ще бъда — склоних поглед към пръстите си. Чувствах погледа му. Издигах се до такива висини, за каквито не бях и мечтала.

— Може да настоявам да не ставате от леглото е дни — каза той приглушено.

За момент вдигнах очи и срещнах настоятелния му взор, почувствах как се изчервявам и как думите ми заглъхват безсилно. Музиката рязко спря.

— Продължавайте да свирите — каза майка ми. Кралица Катерина се огледа за краля и видя, че е до мен.

— Ще танцуваме ли? — попита тя.

Това бе кралска заповед. Ана и Хенри Пърси заеха местата си сред двойките, а музикантите започнаха да свирят. Аз станах, а Хенри отиде, седна до съпругата си и започна да ни гледа. Джордж беше моят кавалер за танца.

— Гор е главата — сопна ми се той и разтърси ръката ми. — Имаш наистина гузен вид.

— Тя ме гледа — отвърнах на шепота му.

— Разбира се, че те гледа. По-важното обаче е, че *той* те гледа. А най-важно от всичко е, че татко и чичо Хауърд те гледат и очакват да се държиш като млада дама, която се издига в обществото. Издигнеш ли се, мистрес Кери, всички ние се издигаме с теб.

Като чух това вдигнах глава и се засмях на брат си, сякаш бях най-безгрижната девойка на света. Танцувах с цялото изящество, на което бях способна, извивах се кръшно и се завъртах под ръката, която ме водеше така грижливо. А когато погледнах към краля и кралицата, видях, че и двамата ме следят с очи.

В просторния дом на чичо ми в Лондон беше свикан семеен съвет. Срещата ни се състоя в библиотеката на чичо, където редиците подвързани в черно книги по стените заглушаваха шума, идващ от улицата. Двама от семейните ни слуги бяха на пост пред вратата, за да сме сигурни, че никой няма да ни притеснява или да подслушва разговорите ни. Щяха да се обсъждат семейни въпроси и семейни тайни. В такъв момент домът бе отворен само за хора от рода Хауърд.

Повод и предмет на срещата бях самата аз. Бях в центъра на тази суматоха, която целеше да ме тласне в правилната посока. Аз бях пионката Болейн, която трябваше да изиграе възможно най-печелившия ход. Всичко се въртеше около мен. Чувствах как във всяка

моя вена тупти силата на собствената ми значимост, в едно с противоречивия и боязлив трепет да не ги проваля.

— Може ли вече да ражда? — попита чичо Хауърд майка ми.

— Месечният ѝ цикъл е достатъчно редовен, а тя самата е здраво момиче.

Чичо ми кимна.

— Ако кралят легне с нея, и тя успее да зачене син от него, ще имаме на какво да заложим — страх ме беше да ги слушам и затова се опитах да насоча вниманието си към дреболии. Гледах как поръбените с кожа ръкави на чичо ми докосваха леко дървената повърхност на масата, а разкошната му дреха отразяваше светлината от пламтящите езичета на играещия зад него огън. — Тя не може повече да спи в едно легло с Кери. Ще се наложи бракът ѝ да остане на второ място, докато се ползва от благоволението на краля.

Аз ахнах. Не можех да си представя кой щеше да съобщи подобно нещо на съпруга ми. Освен това ние се бяхме врекли един на друг, че ще бъдем заедно, че бракът е посветен на създаването на потомство, че сам Господ ни е събрал и че никой сред живите не можеше да ни раздели.

— Аз не... — изрекох плахо.

Ана ме ощипа през роклята.

— Тихо — процеди тя. Малките перли по френската ѝ шапчица проблеснаха заговорнически.

— Аз ще говоря с Кери — каза баща ми.

Джордж пое ръката ми.

— Ако забременееш от краля, той трябва да е сигурен, че детето е негово и на никой друг.

— Не мога да му стана любовница — отвърнах шепнешком.

— Нямах друг избор — поклати глава той.

— Не мога да го направя — казах високо. Стиснах здраво ръката на брат си, който стискаше моята в опит да ме накара да мълча и погледът ми се плъзна към другия край на масата, към орловия профил на чичо ми и към черните му очи, от които нищо не се изплъзваше.

— Простете, сър, но аз обичам кралицата. Тя е благородна жена и аз не желая да я предавам. Зарекох се пред Бога да бъда вярна на съпруга си — нима след всичко това бих могла да му изменя? Зная, че

кралят е крал, но няма съм способна на това? Възможно ли е да го искате от мен? Сър, не мога да се реша на тази постъпка.

Той не ми отвърна. Стоеше толкова високо над мен, че дори не считаше за необходимо да ми отговаря.

— Какво да правя с такава чувствителна съвест? — въпросът му сякаш бе отправен към празното пространство над масата.

— Оставете това на мен — каза Ана кратко. — Ще обясня някои неща на Мери.

— Струвате ми се твърде млада, за да поемате задачата на наставник.

Тя отвърна на погледа му с обичайното си хладнокръвие.

— Възпитана съм в най-модерния кралски двор на света — отвърна тя. — И не съм си губила времето. Нищо не ми убягваше. Научих всичко, което можеше да се научи. Зная от какво имаме нужда и мога да науча Мери как трябва да се държи.

Той се поколеба за миг.

— По-добре да не бяхте задълбочавали твърде много знанията си за тайните на ухажването, мистрес Ана.

От нея лъхаше спокойствието на монахиня.

— Всичко с мяра, разбира се.

Почувствах как повдигам рамо, сякаш това беше несъзнателен опит да отпъдя Ана.

— Не виждам защо да слушам наставленията на Ана.

Сякаш бях станала невидима, въпреки че цялото това съвещание бе свикано заради мен. Ана бе привлякла вниманието на всички върху себе си.

— Е, възлагам ви задачата да наставлявате сестра си. Джордж, на нас също. Известно ви е какъв е кралят с жените, така че се старайте Мери да е пред погледа му възможно най-често.

Те кимнаха. Настъпи кратка мълчалива пауза.

— Ще говоря с бащата на Кери — отново прояви инициатива баща ми. — Уилям очаква такова нещо, не е някой глупак.

Чичо ми хвърли поглед към Ана и Джордж, които седяха от двете ми страни по-скоро като надзиратели, отколкото като близки.

— Помагайте на сестра си — нареди им той. — Осигурявайте й всичко необходимо, за да подмами краля. Каквито и хитрости да й трябват, каквито и умения или вещи да й липсват — не се колебайте да

й ги доставите. Разчитаме вие двамата да й проправите път към кралското ложе. Не го забравяйте. Отплатата ще е подобаваща. А провалим ли се, ще останем с празни ръце. Помнете го.

Раздялата със съпруга ми се оказа неочаквано болезнена. Влязох в спалнята ни, докато прислужницата събираше вещите ми, за да ги пренесе в покоите на кралицата. Той седеше сред неразборията от струпани по леглото дрехи и обувки, нахвърляни по столовете пелерини и разпръснати навред из стаята кутии със скъпоценности; на момчешкото му лице беше изписано смущение и изненада.

— Виждам, че се издигате, мадам.

Той бе хубав млад мъж — един от онези, на които никоя жена не би устояла. Помислих си, че ако семействата ни не ни бяха омъжили така своеволно и не ни разделяха по същия начин, ние можехме и да си допаднем.

— Съжалявам — казах неловко. — Знаете, че трябва да правя това, което чичо и татко ми наредят.

— Зная това — отвърна той рязко. — Аз също трябва да правя това, което ми се нарежда.

За мое облекчение, на вратата се появи Ана, с пакостлива усмивка, която играеше на устните й.

— Е, добре дошъл, Уилям Кери. Добра среща! — сякаш срещата със зет й сред хаоса на моите неопаковани дрехи и сред отломките от някогашните му надежди за съпругески живот и син, я забавляваше.

— Ана Болейн! — той се наведе в небрежен поклон. — Правилно ли предполагам, че сте дошли, за да помогнете на своята сестра да си проправи път напред и нагоре?

— Разбира се — тя го удостои с ослепителна усмивка. — Към това би трябвало да се стреми всеки от нас. Никой няма да пострада, ако Мери се сдобие с благоразположението на краля.

В един кратък миг на смелост тя задържа погледа му и той бе този, който първи го отклони и се взря през прозореца.

— Трябва да тръгвам. Кралят ме вика да отида с него на лов.

Той се поколеба за миг и дойде при мен, сред цялото безредие, което цареше наоколо. Пое нежно ръката ми и я целуна.

— Съжалявам за вас. Съжалявам и за себе си. Когато ви върнат при мен — може би след месец, а може и след година — ще се опитам да си спомня този миг и вашето детско изражение, някак изгубено сред всички тези дрехи. Ще се опитам да повярвам, че всякакви интриги са ви били чужди; че поне днес вие сте били просто едно момиче, а не издънка на рода Болейн.

Кралицата забеляза, че вече не живея със съпруга си и че дяла леглото си с Ана в една малка стаичка, отдалечена от покоите ѝ, но не каза и дума. Нищо в поведението ѝ не подсказваше, че отношението ѝ към мен се беше изменило. Остана си все така учтива и пестелива на думи. Ако желаше да ѝ услужа с нещо: да напиша писмо, да изпея песен, да взема декоративното кученце от скута ѝ и да го изведе на разходка, или да изпратя някое съобщение, тя се обръщаше към мен така любезно, както и преди. Но никога вече не пожела да ѝ чета от Библията или да седна в нозете ѝ, докато шиеше и аз никога вече не получих нейната благословия вечер преди сън. От онзи момент вече не бях нейната малка, любима придворна дама.

Вечер чувствах истинско облекчение, когато си лягах до Ана. Дърпахме плътно завесите около себе си, така че да си шепнем сред сенките на мрака, без да ни е страх, че някой може да ни чуе — всичко това много ми напомняше на детските ни години във Франция. Понякога Джордж се измъкваше от покоите на краля и идваше при нас, качваше се на високото легло, закрепяше свещта на дървената табла на леглото, откъдето тя заплашваше да падне всеки момент, измъкваше карти, зарове и играеше с нас, докато момичетата в съседните стаи спяха най-спокойно, без да подозират, че в стаята ни се криеше мъж.

Те далеч не ме засипаха с обяснения относно предстоящата ми роля. Лицемерно чакаха да дойде момента, в който сама щях да отида при тях и да им кажа, че всичко това не е по силите ми.

Аз не обелих и дума, когато пренасяха дрехите ми от единия край на двореца до другия. Не казах нищо и когато целият кралски двор събра багажа си и се пренесе за пролетния сезон в любимия на краля замък, разположен в Кент — Елтъм. Не продумах и когато съпругът ми яздеше до мен по време на пътуването и учтиво разговаряхме за времето и за здравето на моя кон, който Джейн Паркър

ми беше отстъпила за известно време, давайки по този начин своя принос за успеха на семейните амбиции. Но веднъж, когато бях с Джордж и Ана в градината на двореца Елтъм, аз казах на Джордж:

— Не мисля, че мога да направя подобно нещо.

— Какво не можеш да направиш? — попита той, не твърде отзивчиво. Бяха ни пратили да разхождаме кученцето на кралицата, което бе прекарало цял ден на лъка на седлото на път за двореца и имаше съвсем смачкан и болнав вид. — Хайде, Фло! — викна му той окуражително. — Търси, търси!

— Не мога да бъда с краля и със съпруга си едновременно. Не мога да се развличам с краля, когато знам, че съпругът ми гледа това.

— Защо пък не? — Ана хвърляше топката на Фло да я гони. Кучето гледаше след нея без особен интерес. — Махай се, глупаво същество! — възкликна Ана.

— Защото чувствам, че върша нещо нередно.

— Искаш да кажеш, че разбираш тези неща по-добре от собствената си майка? — попита Ана безучастно.

— Разбира се, че не!

— По-добре от собствения си баща? Даже и от чичо?

Поклатих отрицателно глава.

— Готвят те за блестящото бъдеще, което те очаква — каза Ана напълно сериозно. — Всяко момиче в Англия би дало живота си, за да бъде на твое място. Ти си на път да станеш фаворитка на английския крал, а си тръгнала да се разхождаш с този престорено свенлив вид из градината, потънала в размишления дали е редно да му се усмихваш? По този въпрос явно не можеш да измислиш нищо по-умно от Фло — тя опря върха на обувката си за езда в задните части на Фло, кученцето се размърда с нежелание и тръгна бавно нататък по пътеката да настигне топката. После седна на земята, нещастна и упорита също като мен.

— По-спокойно — каза предупредително Джордж. Той взе хладната ми ръка и я положи на сгъвката на лакътя си. — Всичко това не е толкова страшно, колкото ти се струва — каза той. — Уилям днес яздеше до теб в израз на съгласието си, а не с цел да събуди у теб чувство на вина. Той знае, че всичко трябва да стане така, както кралят пожелае. Всички го знаем. Уилям не е никак нещастен от това стечение на обстоятелствата. Той ще се ползва с привилегии, произтичащи от

това, което вършиш. Ти изпълняваш дълга си към него, издигайки семейството му. Той ти е благодарен. Няма нищо нередно в това, което правиш.

Аз се колебаех. Вдигнах поглед от ясните кафяви очи на Джордж и го насочих към извърнатото лице на Ана.

— Има още нещо — казах аз, принудена да направя това признание.

— Какво е то? — попита Джордж. Ана следеше с погледа си кучето, но аз знаех, че съм привлякла вниманието ѝ.

— Не знам какво трябва да правя — казах тихо. — Уилям обикновено ме люби веднъж седмично, при това в тъмното и набързо — никога не ми е харесвало особено. Не зная какво точно се очаква от мен.

Джордж се разсмя, обви с ръка раменете ми и ме притисна нежно.

— О, прости смеха ми. Но ти наистина нищо не си разбрала. Кралят не иска жена, която знае какво да прави. Има десетки такива във всяка градска баня^[7]. Той иска теб. Самата ти си това, което е харесал. Затова няма да има нищо против твоята срамежливост и неувереност. Изобщо не се безпокой.

— Виж ти! — дочухме вик иззад гърба си. — Тримата Болейн!

Ние се извърнахме и видяхме краля, който се беше появил на площадката на стълбището, все още облечен в пътни дрехи, килнал шапка на една страна.

— Ето ни и нас — поклони се Джордж. Ана и аз направихме реверанс едновременно.

— Не сте ли изморени от пътуването? — попита кралят. Въпросът бе отправен към всички, но той гледаше мен.

— Съвсем не.

— Действително хубава кобилка яздехте, но гърбът ѝ беше някак къс. Ще ви дам нов кон — каза той.

— Ваше величество е много добър с мен — казах аз. — Кобилата е взета назаем. Ще бъде щастие за мен да имам собствен кон.

— Ще си изберете един от конюшните. Елате, нека отидем да ги огледаме още сега.

Той ми подаде ръка и аз плахо докоснах разкошната материя на ръкава му с пръстите си.

— Едва ви усещам — той сложи ръката си на моята и притисна дланта ми. — Ето така. Искам да знам, че сте моя, мистрес Кери — очите му бяха наситеносини и бистри; той докосна шапчицата ми, след това опънатите ми назад златистокестеняви коси, а накрая и лицето ми. — Аз искам *наистина* да знам, че сте моя.

Почувствах как устата ми пресъхва и се усмигнах, въпреки надигащото се в мен чувство, което оприличавах на смесица между страх и желание, и което ме оставяше бездиханна.

— Щастлива съм да бъда до вас.

— Наистина ли? — попита той, някак внезапно и настойчиво. — Истина ли казвате? Не искам преструвки от вас. Има много хора, които биха настоявали да сте с мен. Аз искам да бъдете тук само по свое собствено желание.

— О, ваше величество! Сякаш не танцувах с вас на забавата у кардинал Уолси, без изобщо да зная, че това сте вие!

Припомних си с удоволствие тази сцена.

— Ах, да! Вие едва не припаднахте, когато свалих маската си и ме познахте. За кого ме помислихте?

— Дори не мислех. Знаех, че е глупаво от моя страна. Предполагах, че може да сте някой непознат придворен — някой красив непознат, и бях така щастлива да танцувам с вас.

Той се засмя.

— О, мистрес Кери, какво мило лице, а какви неприлични мисли! Надявали сте се някакъв красив непознат да дойде в двора и да танцува с вас?

— Не искам да изглеждам безсрамна във вашите очи — за момент се обезпокоих, че думите ми са твърде сладникави дори за него. — Просто когато ме поканихте да танцуваме, аз съвсем забравих що е добро поведение. Сигурна съм, че никога не бих извършила нищо осъдително. Само за момент аз...

— Вие какво?

— Се самозабравих — довърших тихо.

Ние стигнахме до каменната арка, която водеше към конюшните. Кралят спря под арката и извърна лицето ми към себе си. Чувствах как всяка частица на тялото ми пулсираше — от краката ми, които се хлъзгаха по замръзвания калдъръм до лицето ми, извърнато към него.

— Бихте ли се забравили отново?

Аз се поколебах какво да отговоря, когато Ана пристъпи и каза простодушно:

— Кой кон според ваше величество е най-добър за сестра ми? Мисля, че ще се убедите колко умела ездачка е тя.

Той ни поведе към конюшните, като пусна ръката ми за малко. Заедно с Джордж започнаха да оглеждат конете един след друг. Ана ме приближи.

— Трябва да продължаваш да подреждаш нещата, така че той да идва при теб — каза тя. — Нека той да идва при теб, никога не го оставяй да си въобразява, че ти си била тази, която го е потърсила първа. Той иска да чувства, че върви след теб, а не, че се опитваш да го впримчиш. Когато те постави пред избора дали да направиш крачка напред или да избягаш, както преди малко, изборът ти трябва да е винаги бягството.

Кралят се обърна и ми се усмихна, докато Джордж нареждаше на един от конярите да изведе отвън един от по-добрите коне.

— Но не бягай твърде бързо — предупреди ме сестра ми. — Не забравяй, че той трябва да те настигне.

Същата вечер аз танцувах с краля пред целия двор, а на следващия ден яздих коня си редом с неговия по време на лов. Кралицата, седнала на високата маса^[8], ни гледаше как танцувахме заедно, а когато тръгнахме, яхнали конете, тя му помахаша за сбогом, застанала пред голямата порта на двореца. На всички им беше известно, че той ме ухажваше и че аз щях да кажа „да“, веднага щом ми наредят. Единственият, който не го знаеше, беше кралят. Той смяташе, че развойт на ухажването се определяше от собственото му желание, и от нищо друго.

Първото възнаграждение дойде след няколко седмици, през април, когато баща ми беше назначен за кралски ковчезник — пост, даващ му достъп до богатството, което кралят използваше за ежедневните си нужди, и с което сега баща ми можеше свободно да се разпорежда. Баща ми ме срещна, когато отивахме на вечеря, дръпна ме настрана от останалите придружители на кралицата, и заговори шепнешком, докато нейно величество отиде да заеме мястото си начело на масата.

— Аз и чичо ти сме доволни от теб — съобщи той лаконично. — Нека брат ти и сестра ти продължават да те напътстват — те ми казаха, че се справяш добре.

Аз се поклоних леко.

— За нас това е едва началото — напомни ми той. — Той трябва да бъде твой и да остане твой, запомни това.

Аз предпочетох да не му припомням думите, които бях чула на сватбената си церемония.

— Зная — казах аз. — Няма да забравя.

— Той правил ли е вече нещо с теб?

Аз погледнах за миг към краля и кралицата, които сеяха по местата си. Тръбачите бяха в готовност да известят влизането на кухненските слуги.

— Още не — казах. — Засега само погледи и думи.

— А ти?

— Аз се усмихвам — но не споделих с баща си, че съм на седмото небе от щастие, задето бях ухажвана от първия мъж в кралството. Не бе никак трудно да следвам съвета на сестра си и да му се усмихвам до припадък. Не ми беше трудно да се изчервявам в желанието си да избягам от него и едновременно с това да бъда колкото се може по-близо.

Баща ми кимна.

— Много добре. Можеш да се върнеш на мястото си.

Кралицата ме погледна строго, сякаш искаше да ме упрекне, после хвърли поглед встрани и улови този на съпруга си. Той се беше вторачил в мен, докато аз си проправях път през трапезарията, за да заема мястото си сред придворните дами. Изражението му беше особено, решително, все едно за миг беше оглушал и ослепял за случващото се около него; сякаш цялата огромна зала се бе изпарила и всичко, което бе останало пред погледа му, бях аз, със синята си шапчица и прибраните назад светли коси, които откриваха лицето ми; с усмивка, заиграла на устните ми в мига, в който долових неговото желание. Кралицата забеляза страстта в погледа му, сви тънките си устни, усмихна се, както обикновено, и извърна поглед встрани.

Кралят я навести в покоите ѝ същата вечер.

— В настроение ли сте за малко музика? — попита я той.

— Да, разбира се. Нека мистрес Кери ни попее — каза тя мило, приканвайки ме с жест.

— Сестра й Ана има по-мелодичен глас — възпротиви се кралят. Ана ме стрелна с победоносен поглед.

— Ще ни изпеете ли една от вашите френски песни, мистрес Ана? — попита кралят.

Ана се поклони грациозно.

— Само заповядайте, ваше величество — каза тя с подчертан френски акцент.

Кралицата наблюдаваше тази размяна на ролите и вероятно се питаше дали предпочитанията на краля не се бяха пренесли от едната Болейн на другата. Той обаче я бе надхитрил. Ана седна на едно високо столче в средата на стаята, с лютня в скута си, и запя с глас, който, както кралят отбеляза — бе действително по-хубав от моя. Кралицата седна на стола, който обичайно заемаше — с подплатени бродирани облегалки за ръцете и с декоративни възглавнички за гърба, на които тя никога не се облягаше. Кралят не се възползва от своя стол, намиращ се точно до нейния, а дойде при мен, седна на мястото, което Ана беше освободила и заразглежда бродерията в ръцете ми.

— Изключително фина изработка — забеляза той.

— Шия ризи за бедните — казах аз. — Кралицата е много добра с бедняците.

— Така е — отвърна той. — Иглата ви влиза и излиза толкова бързо, аз на ваше място досега да бях оплел всичко в някой ужасен възел. Какви сръчни пръсти имате.

Той беше наклонил глава към ръцете ми и аз усетих, че бях вперила поглед в тила му и си мислех колко би било прекрасно човек да докосне гъстите му къдри.

— Ръцете ви трябва да са поне два пъти по-малки от моите — каза той разнежено. — Дайте да ги видя.

Аз забодох иглата в ризата, която шиех, и му подадох ръката си, с длан, обърната нагоре. Докато той поставяше ръката си редом с моята, но все още без да я докосва, втораченият му поглед не се отместваше и за миг от лицето ми. Чувствах как топлината на ръката му преминава в моята и на свой ред не можех да вдигна очи от неговото лице. Мустаците му бяха леко къдрави около устните и аз се чудех дали при

допир щяха да са така пухкави като тъмните редки къдри на мъжа ми или щяха да са остри и твърди като златни влакна. По вида им съдех, че целувката щеше да е страстна и силна — щом се целунехме, лицето ми щеше да се протърка до червено и за никой нямаше да е тайна какво сме правили. Устните под ситните къдрички бяха чувствени, не можех да откъсна поглед от тях, не можех да спра да мисля за допира, за вкуса им.

Той приближи ръката си до моята и ръцете ни се докоснаха бавно, подобно на танцьори, които се приближаваха един към друг, увлечени в стъпките на павана^[9]. Ръката му се допря отстрани в моята и имах чувството, че нещо ме опари. Потръпнах и забелязах как потръпнаха и неговите устни, когато усети, че допирът му ме е развълнувал. Хладната ми длан лежеше до неговата, ала пръстите ми бяха доста по-къси от кралските. Усетих топлата му кожа, мазола на единия от пръстите, който имаше от лова, твърдите длани на мъж, който яздеше, играеше тенис, ловуваше — изобщо мъж, който можеше да прекара целия ден с копие и с меч в ръка. Отместих погледа си от устните, така че да обхвана цялото му лице; бляскавата устременост на погледа му бе съсредоточена в мен; от него струеше възбудата на желанието му, подобно на сноп палещи слънчеви лъчи.

— Кожата ви е толкова нежна — гласът му се бе снишил в шепот. — А ръцете ви са мънички, точно както и предполагам.

Предлогът за сравняването дължината на пръстите ни отдавна се беше изчерпал като извинение за нашите действия, но ние останахме неподвижни, с приближени длани и с очи, вперени един в друг. В този момент той бавно и неумолимо обгърна ръката ми в своята, и я задържа нежно и решително.

Ана изпя първата песен и поде втора, без да променя тоналността и без да спира, запазвайки вълшебството на мига.

Кралицата бе тази, която се намеси:

— Ваше величество безпокои мистрес Кери — думите ѝ бяха придружени от ефирен смях, сякаш гледката на мъжа ѝ, хванал за ръка момиче с двадесет и три години по-младо от нея, я забавляваше. — Вашият приятел Уилям няма да ви бъде много благодарен за това, че отвличате жена му от задълженията ѝ. Тя е обещала да ушие тези ризи за монахините от женския манастир Уитчърч, а те не са и наполовина готови.

Той ме пусна и се обърна към съпругата си:

— Уилям ще ми прости — каза той с безразличие.

— Смятам да поиграя на карти — каза кралицата. — Ще се присъедините ли, съпруге?

За момент ми се стори, че е успяла да го направи — да ми го отнеме, използвайки силата на дългогодишната му привързаност. Но когато се изправи, за да изпълни желанието ѝ, той отмести поглед назад към мен и видя, че го гледам. Нямаше почти никаква пресметливост в погледа ми — или почти никаква. Аз бях просто една млада жена, отправила пълен със страст поглед към един мъж.

— Ще взема мистрес Кери за своя партньорка. Ще заповядате ли да извикат Джордж, за да имаме още един Болейн за партньор? Ще се оформят подобаващи партии.

— Ще играя с Джейн Паркър — каза кралицата хладно.

— Много добре се справи днес — каза Ана същата нощ. Тя беше седнала пред камината в спалнята ни и разресваше дългите си тъмни коси; главата ѝ беше извърната встрани и създаваше впечатлението, че от рамото ѝ се спускаше благоуханен водопад. — Това с ръцете най-много ми хареса. Какво правехте всъщност?

— Той сравняваше големината на дланта си с моята — казах аз. Вече бях сплела светлите си коси, сложих нощната шапчица и завързах белите ленти под брадичката. — Когато ръцете ни се докоснаха, почувствах, че...

— Какво?

— Стори ми се, че кожата ми гореше — прошепнах аз. — Наистина. Сякаш докосването му можеше да ме изпепели цяла.

Ана ме погледна скептично.

— Какво искаш да кажеш?

Думите сами излизаха от устата ми:

— Искам да ме докосне. Умирам да ме докосне. Искам целувките му.

Ана не вярваше на ушите си.

— Ти го желаеш?

Аз обвих тялото си с ръце и се отпуснах до еркера.

— О, Господи! Да. Не очаквах това да се случи. О, да! Да!

Лицето ѝ се изкриви в гримаса, устата ѝ се отпусна.

— Гледай майка ни и баща ни да не разберат — предупреди ме тя. — Дадох ти наставления да изиграеш умело ролята си по план, а не да се занасяш като някое влюбено девойче по здрач.

— А смяташ ли, че той ме желае?

— О, в момента да. А следващата седмица? След година?

На вратата на спалнята ни се почука и Джордж надникна вътре.

— Мога ли да вляза?

— Влизай — каза Ана не приветливо. — Но не можеш да останеш дълго, лягаме си.

— Аз също — каза той. — Досега пихме с татко. Сега ще си лягам, а утре, когато изтрезнея, ще стана рано, за да се обеса.

Аз едва го чувах. Бях зареяла поглед през прозореца и си мислех за докосването на дланта на Хенри до моята.

— Защо? — попита Ана.

— Сватбата ми ще бъде следващата година. Завиждай ми сега!

— Всички се женят, само аз не — отбеляза Ана раздражено. — Семейство Ормънд се разориха и сега нямат никого под ръка за мен. Монахиня ли искат да ме правят?

— Добра идея. Мислиш ли, че ще вземат и мен?

— В женски манастир? — дочух разговора и се обърнах, за да се посмея. — Хубава игуменка ще бъдеш.

— По-хубава от повечето — каза Джордж развеселено. Той се опита да седне на табуретката, но тупна на каменния под.

— Пиян си — казах аз обвинително.

— А-ха. Кое то ме ядосва. Има нещо около бъдещата ми съпруга, което ми се струва много странно — продължи Джордж. — Нещо някак... — той търсеше точната дума — гнило.

— Глупости — каза Ана. — Тя има отлична зестра, добри връзки, любимка е на кралицата, а баща ѝ е богат и уважаван. Какво може да те притеснява?

— Това, че има заешка устна и очи, от които едновременно струи и плам, и лед.

Ана се разсмя.

— Какъв поет!

— Разбирам какво иска да каже Джордж — намесих се аз. — Тя е едновременно пламенна и някак потайна.

— Просто е дискретна — отбеляза Ана.

Джордж поклати глава.

— Огнена и студена едновременно. Всички настроения накуп. Кучешки ще е животът с нея.

— Ах, ожени се, легни с нея и я прати в провинцията — каза Ана нетърпеливо. — Ти си мъжът и можеш да правиш каквото искаш.

Това го разведри.

— Мога да я затворя в Хевър — каза той.

— Или в Рочфорд Хол. А и кралят е длъжен да ти даде ново име по случай женитбата.

Джордж долепи гарафата към устните си и я надигна.

— Някой иска ли от това?

— Аз — отзовах се бързо, поех бутилката и усетих тръпчивия вкус на хладното червено вино.

— Аз си лягам — каза Ана укорително. — Засрами се, Мери, как можеш да пиеш преди лягане — тя отметна завивките и се покатери в леглото. Уви чаршафите около ханша си и ни огледа с Джордж.

— Много сте лесни и двамата — отсъди тя.

Джордж направи физиономия.

— Казаха ли ни го — обърна се той весело към мен.

— Тя е много строга — казах аз с подигравателна почтителност. — Човек не би и помислил, че е прекарала половината от живота си, задявайки се с мъжете от френския кралски двор.

— По-скоро испански, отколкото френски, бих казал — добави Джордж игриво и предизвикателно.

— При това неомъжена — прошепнах аз. — Нашата испанска надзирателка.

Ана отпусна глава на възглавницата си, сви се и придърпа завивките.

— Не ви слушам, така че не се хабете.

— Кой ще се ожени за нея? — поинтересува се Джордж. — Кой ли я иска?

— Ще ѝ намерят някого — казах. — Някой недорасъл син или беден престарял земевладелец, който едва крета.

Подадох гарафата на Джордж.

— Ще видите, че ще ми провърви в брака много повече, отколкото на вас. И ако скоро не ми намерят мъж, аз сама ще си го

намеря.

Джордж ми върна гарафата.

— Допий го — каза той. — На мен ми беше повече от достатъчно.

Аз изпих последната глътка и минах от другата страна на леглото.

— Лека нощ — казах на Джордж.

— Ще постоя малко тук, пред огъня — каза той. — Добре се наредихме ние, всички Болейн, нали? Аз съм сгоден, ти си на път да прелъстиш краля, а свободната мадмоазел *Parfaite*^[10] е за продан и бъдещето е пред нея.

— Да — казах аз. — Добре сме се подредили.

Мислех за сините очи на краля, впити в лицето ми; представях си как те се плъзгат по тялото ми от главата до петите. Зарових лице във възглавницата, така че никой да не ме чуе.

— Хенри — прошепнах. — Ваше величество. Любов моя.

На следващия ден щеше да има турнир в едно от именията, недалеч от двореца Елтъм. Имението Фиърсън беше строено по времето на предишния владетел на Англия; дело на един от онези безмилостни мъже, които се бяха замогнали по време на управлението на бащата на сегашния крал; а въпросният мъж надминавал всички със своята свирепост. Постройката беше голяма и внушителна, а около нея нямаше нито ров, нито крепостни стени. Сър Джон Ловик вярвал, че Англия е постигнала вечен мир и построил имение, което не се нуждаело от защита или по-точно не можело да бъде защитено. Градините му се простираха около къщата и наподобяваха зелено-бели шахматни полета: бели камъни и пътечки обграждаха зелените участъци. Зад тях се ширеше парк, в който господарят ходел на лов за елени, а между парка и градините целогодишно се поддържаше красива поляна за кралски турнири.

Шатрата, предназначена за кралицата и придворните ѝ дами, беше от вишневочервена и бяла коприна, а и самата кралица се бе пременила подобаващо във вишневочервено; яркият цвят я подмладяваше и подчертаваше руменината ѝ. Аз бях в зелено и носех същата онази рокля, с която бях на маскения бал, състоял се в

последния ден на празненствата преди Великите пости, когато кралят ме избра сред всички останали. Цветът придаваше наситеност на русата ми коса и подчертаваше блясъка на сините ми очи. Аз бях до стола на кралицата и знаех, че всеки мъж, който ни удостои с поглед, щеше да си помисли, че тя е изтънчена жена, но вече на възраст и спокойно можеше да ми бъде майка; докато аз бях едва четиринадесетгодишна — млада жена, готова да се влюби; жена, готова да се отдаде на страстта си; преждевременно съзряла жена и същевременно девойка в разцвета на хубостта си.

Първите три двубоя в турнира бяха между по-нископоставени придворни, които рискуваха главите си с надеждата да привлекат внимание. Те бяха достатъчно умели, така че имаше няколко вълнуващи удара, както и един сполучлив момент, когато по-дребният от мъжете повали по-едрия си противник. Той падна от коня и това развесели простолюдието. Дребният мъж слезе, свали шлема си, в знак на признателност към одобрението на публиката. Той беше хубав, с крехко телосложение и светлокос. Ана ме побутна.

— Кой е този?

— Просто един от братята Сиймор.

Кралицата се обърна към мен.

— Мистрес Кери, бихте ли отишли при управителя на конюшните, за да го попитате по кое време днес съпругът ми ще вземе участие и кой кон си е избрал?

Аз се обърнах, за да изпълня заповедта ѝ, и тогава разбрах защо бе пратила мен. Кралят идваше бавно по тревата към нашата шатра, и тя искаше да бъде някъде по-далеч от него. Аз се поклоних и се забавих при входа, докато не прецених, че е минало достатъчно време, за да види той колебанието ми на излизане. Кралят незабавно помоли събеседника си да го извини и побърза да дойде при мен. Доспехите му бяха излъскани до блясък и светеха, все едно бяха от чисто сребро, а орнаментите по тях бяха златни. Кожените ремъци, които пристягаха нагръдника и лакътниците, бяха червени и гладки като кадифе. В доспехи той изглеждаше по-висок и приличаше на герой и предводител в древни битки. Обливащото го в светлината си слънце искреше по повърхността на метала така ослепително, че аз трябваше да отстъпя крачка назад и да заслоня очите си с ръка.

— Ето я мистрес Кери в светлозелена премяна.

— Вие целият блестите — казах аз.

— А вие щяхте да сте ослепителна дори в най-тъмния нюанс на черния цвят.

Аз не казах нищо. Само го погледнах. Ако Ана или Джордж бяха наблизко, те щяха да ми подскажат някой комплимент. Ала сега аз бях лишена от изобретателност и единствено желанието изпълваше цялото ми същество. Не можех да кажа или да направя каквото и да било, само го гледах със съзнанието, че лицето ми е озарено от копнеж. Той също не проговори. Просто стояхме впили погледи един в друг, всеки трескаво вперил своите търсещи очи в другия, сякаш можеш да прочетеш жаждата на отсрещния в тях.

— Трябва да ви видя насаме — каза той накрая.

Аз не кокетничех.

— Не мога, ваше величество.

— Не искате?

— Не смея да го направя.

При тези думи той си пое дълбоко дъх, сякаш поемаше взаимната ни страст от въздуха.

— Можете да ми се доверите.

Погледът ми се откъсна от лицето му и започна да блуждае някъде встрани.

— Не смея — настоях простодушно на своето.

Той взе ръката ми, доближи я до устните си и я целуна. Чувствах горещия му дъх на пръстите си, а после и нежната ласка на къдравите мустаци.

— О, колко е нежен!

Той вдигна поглед от ръката ми.

— Нежен?

— Допира на мустаците ви — обясних му аз. — Чудех се какво ли е чувството от съприкосновението с тях.

— Представяли сте си чувството при докосването на мустаците ми? — попита той.

Почувствах как лицето ми поруменя.

— Да.

— Докато ви целувам?

Сведох поглед към нозете си, така че да не виждам блесналите му сини очи и кимнах неопределено.

— Искали сте да ви целуна?

Когато изрече това, аз го погледнах.

— Ваше величество, трябва да тръгвам — казах отчаяно. — Кралицата ме изпрати със заръка и ще се чуди къде съм.

— Къде ви прати?

— При управителя на конюшните, за да узная какъв кон сте си избрали и кога ще яздите.

— Мога сам да ѝ кажа. Защо да се разхождате под това палещо слънце?

Аз поклатих глава.

— Не ми тежи да изпълня поръчението ѝ.

Той изпъшка с досада.

— За Бога, та тя има достатъчно слуги, които да тичат по полята. Има цяла испанска свита, докато аз се измъчвам с една шепа придворни.

С крайчеца на окото си видях, че Ана се показва иззад завеските на кралската шатра и застина на мястото си, когато ни видя така близо един до друг.

Той ме пусна нежно.

— Отивам да я видя и да отговоря на въпросите ѝ за конете ми. Вие какво ще правите?

— Ще дойда след малко — казах аз. — Имам нужда да се поразходя, преди да се върна обратно, чувствам как цялата съм... — замълчах, неспособна да изразя чувствата си.

Той ме погледна гальовно.

— Твърде сте млада за тази игра, не съм ли прав? Независимо дали фамилията ви е Болейн или някаква друга. Предполагам, че те ще ви нареждат какво да правите и ще се опитват да ни сблизат.

Ако не беше Ана, спотаена в сянката на шатрата, бих му признала за заговора на семейството ми да го прелъстя. Ала Ана ме гледаше и аз само поклатих отрицателно глава.

— За мен това не е игра — погледът ми се плъзна встрани и оставих устната ми да потрепери. — Уверявам ви, че това не е игра за мен, ваше величество.

Той протегна ръка, хвана брадичката ми и я повдигна. За миг останах без дъх и си помислих, едновременно с ужас и с наслада, че той щеше да ме целуне пред всички.

— Боите ли се от мен?

Аз поклатих отрицателно глава и устоях на изкушението да долепя лице до ръката му.

— Боя се от това, което може да се случи.

— Между нас? — Той се усмихна с увереността на мъж, който знае, че жената — обект на неговите желания — е почти в прегръдките му. — Нищо лошо няма да ви се случи, ако ме обикнете, Мери. Щом искате, ще ви дам думата си. Вие ще сте моята повелителка и моята малка кралица.

Силата на тази дума ме остави бездиханна.

— Дайте ми шалчето си, искам да си спомням за вашето благоразположение по време на двубоя — каза той най-неочаквано.

Аз се огледах.

— Не мога да ви го дам тук.

— Пратете ми го — каза той. — Ще кажа на Джордж да дойде при вас и тогава му го дайте. Няма да го нося на показ. Ще го пхна под нагръдника си. Ще го нося точно до сърцето си.

Кимнах утвърдително.

— И така, имам ли вашата благосклонност?

— Ако я желаете.

— Желая я от все сърце — каза той. Поклони се и се отдалечи към шатрата на кралицата. Сестра ми Ана се бе изпарила като добър дух.

Дадох им няколко минути и сама се върнах в шатрата. Въпросителният поглед на кралицата ме прониза. Наведох се и се поклоних.

— Видях, че кралят идва сам да отговори на въпросите ви, ваше величество — казах аз невинно. — Ето защо се връщам.

— На първо място, трябваше да изпратите някой слуга — каза кралят остро. — Мистрес Кери не бива да тича по... под палещото слънце. Твърде е горещо.

Кралицата се поколеба само за миг.

— Толкова съжалявам — каза тя. — Беше лекомислено от моя страна.

— Не трябва да се извинявате на мен — отсече той.

Помислих, че това ще я постави в неловко положение и по напрежението, което излъчваше застаналата до мен Ана, разбрах, че и

тя очаква да чуе подобаващия отговор на една испанска принцеса и кралица на Англия.

— Съжалявам, ако съм ви причинила неудобство, мистрес Кери — каза кралицата глухо.

Аз не ликувах. Погледнах към жената в другия край на богато украсената шатра; тя беше достатъчно възрастна, за да ми бъде майка и аз не изпитах нищо друго освен съжаление за болката, която щях да ѝ причиня. За миг станах сляпа дори за самия крал и виждах само нас двете, свързани в мъката си.

— За мен е удоволствие да ви бъда полезна, кралице — казах аз и бях искрена.

В един момент тя ме гледаше така, сякаш разбираше какво се въртеше в главата ми и се обърна към съпруга си.

— А конете ви днес във форма ли са? — попита тя. — Чувствате ли се достатъчно уверен в себе си, ваше величество?

— Днешният победител ще бъда аз или херцогът — каза той.

— Ще бъдете ли внимателен, сир? — каза тя нежно. — Няма нищо страшно, ако паднете от такъв противник като херцога, но ако нещо се случи с вас, това ще е краят за кралството.

Забележката бе изпълнена с любов, но той не я прие благосклонно.

— Наистина ще бъде краят, след като нямаме син.

Тя трепна и аз забелязах, че пребледня.

— Има време — каза тя така тихо, че аз едва долавях думите ѝ. — Има още време...

— Не чак толкова много — отсече той безчувствено и се отвърна се от нея. — Отивам да се приготвя.

Той ме подмина, без да ме удостои с поглед, въпреки че Ана, аз и всички други дами се поклонихме, докато минаваше. Когато се изправих, кралицата ме гледаше не като съперница, а сякаш бях отново нейната любима малка придворна дама, която трябваше да я успокои. Погледна ме така, сякаш търсеше някой, който би разбрал ужасното положение на жената в един свят, управляван от мъже.

Джордж прекоси шатрата и падна на колене пред кралицата с присъщата си естествена грация.

— Ваше величество — каза той. — Дошъл съм да видя най-красивата дама в Кент, в Англия и в целия свят.

— О, Джордж Болейн, станете — каза тя с усмивка.

— Не може ли да умра в краката ви? — попита той.

Тя леко потупа ръката му с ветрилото си.

— Не, но можете да заложите на двубоя, в който ще участва краля, стига да желаете.

— Та кой би заложил срещу краля? Той е най-добрият ездач. Ще се обзаложа с вас при две на пет във втория двубой. Сиймор срещу Хауърд. Няма съмнение кой ще бъде победителят.

— Значи ми предлагате да заложа на Сиймор? — попита кралицата.

— За да имат те вашата благословия? Никога — каза Джордж бързо. — Бих желал да заложите на братовчед ми Хауърд, ваше величество. Така ще сте сигурна, че ще спечелите, ще сте сигурна, че залагате на едно от най-добрите и лоялни семейства в цялата страна, а и подобен залог ще ви донесе немалка сума.

Това я разсмя.

— Вие сте наистина прекрасен кавалер. Каква сума желаете да загубите срещу мен?

— Какво ще кажете за пет крони? — попита Джордж.

— Дадено!

— И аз ще заложа — каза внезапно Джейн Паркър.

Усмивката на Джордж се стопи.

— Не мога да ви предложа подходящ залог, лейди Паркър — каза той учтиво. — Защото цялото ми състояние е във ваши ръце, наедно със съдбата ми.

Това пак беше езикът на рицарската любов, на постоянното флиртуване, което продължаваше ден и нощ и което понякога означаваше много, но по-често не означаваше нищо.

— Щях да заложа само няколко крони — Джейн се опитваше да подхване остроумен и изпълнен с ласкателства разговор с Джордж, в който той бе толкова умел. Ана и аз я гледахме критично и не бяхме никак предразположени да ѝ помагаме в опитите ѝ с брат ни.

— Ако загубя срещу нейно величество — а вие ще видите как елегантно тя ще ме остави без пукната пара, — тогава няма да ми остане нищо за когото и да било — каза Джордж. — Всъщност, когато съм до нейно величество, не мога да предложа нищо другиму. Нито пари, нито сърце, нито очи.

— Срамота — прекъсна го кралицата. — Как можете да говорите така на годеницата си?

Джордж ѝ се поклони.

— Ние сме сгодени звездички, обкръжаващи красивата луна — отвърна той. — Най-величествената красота затъмнява всичко останало.

— О, защо не се махнете оттук — каза кралицата. — Тръгвайте и отидете да блещукате някъде другаде, малка звездичке Болейн.

Джордж се поклони и отиде в задната част на шатрата. Аз го последвах.

— Дай ми го по-бързо — каза той сухо. — Всичко е наред.

Горната част на роклята ми беше украсена с бял копринен шал. Аз го издърпах от връзките на деколтето и когато платът падна свободно, го подадох на Джордж. Той го грабна и бързо го мушна в джоба си.

— Джейн ни гледа — казах аз.

— Няма значение. Нашият интерес е и неин, каквото и да смята тя самата по въпроса. Трябва да тръгвам.

Кимнах в знак на съгласие и когато той излезе, се върнах на мястото си. Очите на кралицата се спряха за малко на оголеното ми деколте, но тя не каза нищо.

— Всеки момент ще започнат — каза Джейн. — Сега е ред на кралския двубой.

Видях как му помагаха да се качи на седлото — крепяха го двама души, преодолявайки тежестта на доспехите му, които го теглеха към земята. Чарлс Брандън, херцогът на Съфолк и зет на краля, също се приготвяше, след което двамата мъже минаха покрай входа на шатрата. Кралят наклони копието си в знак на поздрав към кралицата и го задържа така, докато не отмина. Той поздравяваше и мен: наличникът на шлема му беше вдигнат и аз виждах как ми се усмихва. На рамото му, изпод нагръдника, се вееше крайче бял плат и аз знаех, че това е шалчето от моята рокля. Херцогът на Съфолк, който яздеше зад него, наклони копието си пред кралицата и ми кимна вдървено. Ана, която беше до мен, пое шумно дъх.

— Съфолк ти показва почитта си — прошепна тя.

— Забелязах.

— Направи го! Кимна с глава. Това означава, че кралят му е говорил за теб или е говорил на сестра си, кралица Мери, а тя после е казала на Съфолк. Не ми се стори да е шега. Не би трябвало да бъде.

Хвърлих поглед встрани. Кралицата гледаше натам, където кралят спря коня си. Големият жребец мятеше грива и пристъпваше плахо, в очакване на екота на тръбите. Кралят се беше разположил удобно на седлото, шлемът му беше украсен с малък златист гребен, наличникът му беше свален, а копието му — насочено напред. Кралицата се приведе, за да вижда по-добре. Отекна тръба, шпорите се забиха в хълбоците на двата коня и те се спуснаха напред. Двамата мъже, облечени в доспехите си, се носеха с грохот един срещу друг и пръстта хвърчеше изпод копитата на конете им. Копията свистяха подобно на стрели, отправени към мишена, флагчетата на края на всяко копие пърхаха, разстоянието между двамата намаляваше, и тогава противникът нанесе страничен удар на краля; той го пое с щита си, удари Съфолк, копието му се плъзна под щита и изкънтя глухо по нагръдника. Силата на удара накара Съфолк да отскочи от седлото си, а тежестта на доспехите го наклони и той се строполи на земята с ужасяващ тъп звук. Съпругата му скочи на крака.

— Чарлс! — Тя излетя от шатрата на кралицата и, прихванала полите си, като най-обикновена жена от простолудието, се затича към съпруга си, който лежеше неподвижно на земята.

— По-добре да отида и аз — Ана забърза след господарката си.

Погледнах към полето, за да видя краля. Неговият оръженосец сваляше тежката му броня. Когато сне нагръдника, моето шалче падна плавно на земята, но той не го забеляза. Разхлабиха ремъците на онези части от доспехите, които предпазваха краката и ръцете му, той наметна някаква дреха и забърза през полето към противника си, който лежеше в зловеща неподвижност. Кралица Мери коленичи до Съфолк и обгърна с две ръце главата му. Неговият оръженосец отпускаше пристегнатите тежки доспехи на лежащия си господар, докато той лежеше. Мери вдигна поглед, а лицето ѝ беше усмихнато.

— Добре е — каза тя. — Току-що избълва една ужасна ругатня по адрес на Питър, задето го прищипал с някаква катарам.

Хенри се засмя.

— Слава Богу!

Дойдоха двама души с носилка. Съфолк седна.

— Мога да вървя. Дяволите да ме вземат, ако оставя някой да ме изнесе на носилка оттук, докато съм жив.

— Хайде — каза Хенри, като го изправи на крака. Още един мъж притича от другата страна и двамата продължиха да го крепят, докато вървеше, влачейки крака и залитайки, в желанието си да не изостава.

— Недей да идваш — извика през рамо крал Хенри на кралица Мери. — Нека първо да го разположим по-удобно, да вземем кола или нещо подобно и тогава ще можем да го изпратим у дома.

Тя се подчини и спря. Пажът на краля изтича към него с моето шалче в ръце, за да го даде на господаря си.

— Недей да го безпокоиш сега — каза тя остро.

Момчето се спря, все още с шалчето в ръце.

— Той го изпусна, ваше величество — изпадна от нагръдника му.

Мери безразлично протегна ръка и той ѝ го подаде. Тя наблюдаваше как брат ѝ и сър Джон Ловик доведоха съпруга ѝ до къщата, после разтвориха портите и извикаха слугите. Тя се върна в шатрата на кралицата като замаяна; държеше ръка шалчето ми, смачкано на топка. Тръгнах към нея, за да го взема, но се поколебах. Не знаех какво да кажа.

— Добре ли е той? — поинтересува се кралица Катерина.

Кралица Мери успя да се усмихне.

— Да. В ясно съзнание е и няма нищо счупено. Даже по нагръдника му почти няма следи.

— Ще ми дадете ли това? — попита кралица Катерина.

Кралица Мери погледна към парчето плат в ръката си.

— А, това ли! Пажът на краля ми го даде. Било в нагръдника му.

После ѝ подаде шала. Беше ослепяла и оглушала за всичко, което не касаеше съпруга ѝ.

— Отивам при него — реши се тя. — Ана, вие и останалите можете да се върнете с кралицата след вечеря.

Кралицата кимна в знак на съгласие и кралица Мери забърза към имението. Кралица Катерина, с шалчето ми в ръка, я гледаше как се отдалечава. Тя бавно го разгърна, ставаше точно това, от което се опасявах. Хубавата коприна лесно се изплъзваше от пръстите. Видя избродирания с коприна монограм на поръбения край: „МБ“. Кралицата се обърна към мен бавно, с изписан на лицето ѝ укор.

— Това трябва да е ваше — каза тя тихо и с презрение. Държеше шала на ръка разстояние от себе си, беше го хванала с два пръста, сякаш държеше умрял плъх.

— Върви — каза Ана. — Трябва да си го вземеш.

Тя ме смушка и аз пристъпих напред.

Когато се доближих, кралицата пусна шала, и аз го хванах във въздуха. Приличаше на жалък парцал, с който биха търкали пода.

— Благодаря — казах аз смирено.

По време на вечерята кралят едва ме забелязваше. Злополуката бе станала повод да изпадне в меланхолия; настроение, в което често бе изпадал и баща му, а придворните на сина също се бяха научили да се боят от него.

Кралицата беше самата любезност и веселие. Въпреки това никакви разговори, усмивки или песни не можеха да го разсеят. Той гледаше шегите на шута си без усмивка, слушаше музиката и пиеше много. Кралицата не можеше да направи нищо, за да го развесели, защото тя беше отчасти виновница за лошото му настроение. Той гледаше на нея като на жена, чийто край наближаваше; виждаше смъртта да наднича иззад рамото ѝ. Тя можеше да живее още десетки години, можеше да живее и много повече дори. Но смъртта вече пресушаваше месечните ѝ цикли и сбръчкваше лицето ѝ. Старостта на кралицата не беше далеч, а не беше родила наследник на короната. Те можеха да прекарат дните си в песни, в танци и забавления, но ако кралят нямаше син, който да стане и Уелски принц, той се проваляше в най-важната си мисия, която дългът към кралството му отреждаше. Един незаконен син от Беси Блаунт никак не му вършеше работа.

— Сигурна съм, че състоянието на Чарлс Брандън съвсем скоро ще се подобри — обясни кралицата, без някой да я беше питал. На масата имаше захаросани сливи и сладко вино. Тя отпи, но без удоволствие, защото съпругът ѝ седеше до нея с изпито и мрачно лице, което ѝ напомняше на неговия баща, който никога не я бе харесвал.

— Не трябва да си мислите, че сте постъпили зле, Хенри. Това беше честен двубой. А и Бог ми е свидетел, че той си е позволявал някои намеци по ваш адрес.

Той се обърна и я погледна. Кралицата отвърна на погледа му и аз видях как студенината в очите му я смрази. Тя не го попита какво има. Беше преживяла достатъчно и бе твърде мъдра, за да ѝ хрумне да пита един ядосан мъж какво го измъчва. Вместо това го дари с безупречна, мила усмивка и вдигна чашата си към него за на здравица.

— За ваше здраве, Хенри — каза тя с нежен тон. — За ваше здраве и нека благодарим на Бога, че раненият днес не бяхте вие. И на мен ми се е случвало да тичам от шатрата си към полето със свито сърце, и въпреки че съжалявам сестра ви, кралица Мери, не мога да не съм щастлива, че не вие бяхте този, когото днес раниха.

— Гледай това — пошепна Ана в ухото ми. — Ето на какво казвам *майсторлък*.

Думите на кралицата действаха. Мисълта за жена, поболяла се от тревога по него, поласка Хенри и прогони лошото му настроение.

— Никога не бих ви причинил подобно притеснение.

— Съпруже мой, вие сте изпълвали много от моите дни и нощи с подобни тревоги — каза кралица Катерина с усмивка. — Но докато сте щастлив и в добро здраве, и докато си идвате у дома въпреки всичко, нима мога да се оплаквам?

— Аха — каза Ана тихо. — Значи тя му дава разрешението си, което изсмука отровата от жилото ти.

— Какво искаш да кажеш? — недоумявах аз.

— Ела на себе си — каза Ана грубо. — Не виждаш ли? Тя отпъди лошото му настроение и му каза, че може да е с теб, стига след това да се върне при нея.

Видях как той вдигна чашата си към кралицата в отговор на нейната на здравица.

— И какво ще се случи след това? — попитах я. — Изглежда, че ти всичко знаеш.

— О, той ще бъде с теб за кратко — каза тя небрежно. — Но ти няма да ги разделиш. Няма и да го задържиш. Тя е възрастна, няма съмнение. Ала може да се държи така, сякаш го обожава, а той има нужда от това. Когато той е бил юноша, тя се е славела като най-красивата жена в кралството. Ще бъдат необходими много усилия, за да избледнее този спомен. Съмнявам се, че точно ти си жената, която може да го направи. Достатъчно си хубава и почти влюбена в него,

което доста ти помага, но девойка като теб не е в състояние да го завладее.

— А коя е в състояние? — поисках да узная, засегната, че ме подценява. — Може би ти?

Тя ги изглежда така, сякаш беше пълководец, преценяващ крепостна стена по време на обсада. По лицето ѝ не беше изписано нищо друго освен любопитство и присъщия на специалист професионален интерес.

— Бих могла — каза тя. — Въпреки че ще бъде трудно начинание.

— Но той иска мен, а не теб — напомних ѝ. — Той търси моето благоразположение. И носи моя шал под нагръдника си.

— Той го изтърва и го забрави — изтъкна Ана с присъщата си безпощадна точност. — И без друго въпросът не е в това какво иска той. Той е алчен и разглезен. Човек може да го накара да иска какво ли не. Но ти никога няма да си в състояние да го направиш.

— Защо пък да не съм? — отвърнах ѝ разпалено. — Какво те кара да смяташ, че ти можеш да го задържиш, а аз не?

Ана извърна към мен съвършено красивото си лице — така прекрасно, сякаш беше изваяно от лед.

— Защото жената, способна да го задържи, е онази, която и за миг не забравя да действа според стратегията си. А ти можеш да мислиш единствено за удоволствията, които доставят домът и леглото. Докато жената, която ще оплете Хенри, ще знае, че нейното удоволствие се състои в това да привлече мислите му и да властва над всеки миг от живота му. Това няма да бъде чувствен брак, въпреки че Хенри би бил уверен, че е именно такъв. Тук говорим за умения, които трябва да се усъвършенстват до безкрайност.

През тази хладна априлска вечер вечерята приключи към пет часа. Конете чакаха пред входната врата на имението, за да можем да се сбогуваме с нашия домакин, да яхнем конете и да поемем назад към двореца Елтъм. Когато ставахме от масите след пиршеството, забелязах, че слугите събират остатъците от месо и хляб в огромни кошове. Щяха да ги разпродадат евтино на задния, кухненски вход. Сякаш пътуванията на краля из страната оставяха след себе си следи

на разточителство, непочтеност и прахосничество, подобно на слугта, която охлювът оставя след себе си. Бедняците, които бяха дошли да гледат турнира и останаха да присъстват на вечерята на кралския двор, сега се тълпяха на кухненските двери, за да се доберат до остатъците от пира. Щяха да получат по-лошото месо, късовете хляб, огризките, недоядените пудинги. Нищо нямаше да отиде на вятъра — бедняците, подобно на прасетата, ядяха всичко.

Подобни възможности за допълнителна печалба придаваха на службата в кралския двор особена сладост за прислугата. Всеки един от слугите, в която и част на двореца да служеше, можеше да задели по нещичко с помощта на някоя дребна шмекерия. И най-нискостоящият слуга в кухнята спазаряваше това-онова: я остатъците от тестото за пайовете, я от лойта на приготвяното месо, я от соса за печеното. Длъжността управител на кралското домакинство отреждаше на баща ми мястото на върха на тази изградена от огризки пирамида: той наблюдаваше кой какъв пай заделяше за себе си, и сам вземаше своя. Дори придворната дама, която бе тук привидно, за да прави компания на кралицата и да изпълнява дребни поръчения от нейна страна, бе всъщност там, за да прелъсти краля под носа на господарката си и да й причини най-голямата мъка, която една жена може да причини на друга. Тя също имаше своята цена. Тя също вършеше своята работа скришом, след вечеря, когато погледите на останалите не бяха отправени към нея; тя, която търгуваше с огризки от обещания и сладострастния унес в играта на любовта.

Пътувахме към Елтъм под здрачаващото се небе, което посивя и охладня. Радвах се, че бях взела със себе си наметалото, в което се загърнах, но така и не сложих качулката му, за да мога да виждам пътя пред себе си, притъмняващите над мен небеса и мъничките като топлийки звезди, проблясващи по сивкавия небосвод. Вече бяхме изминали половината път, когато кралят дойде при мен.

— Забавлявахте ли се днес? — попита той.

— Вие изпуснахте шалчето ми — нацупих се аз. — Вашият паж го даде на кралица Мери, която пък го даде на кралица Катерина. Тя веднага разбра. После ми го върна.

— Е, и?

Вероятно трябваше да приемам дребните унижения, понасяни от кралица Катерина, за част от задълженията ѝ на кралица. Тя никога не

се оплакваше на мъжа си. Споделяше нещастieto си само с Бога; само Нему тя ги нашепваше в тиха молитва.

— Почувствах се ужасно — казах аз. — Не трябваше изобщо да ви го давам.

— Е, сега нали пак е във вас — каза той без капчица съчувствие. — Щом като ви е толкова скъпо.

— Не става въпрос за цената му — продължих аз. — А за това, че тя веднага узна чие е то. Върна ми го пред всички дами. Пусна го във въздуха и то щеше да се озове на земята, ако не го бях уловила.

— И какво променя това? — попита кралят наежено, а лицето му внезапно помръкна и погрозня. — Какъв проблем е това? Тя ни е виждала да танцуваме и да си говорим. Виждала ме е да търся компанията ви освен това се държахме за ръце пред очите ѝ. Но тогава вие не дойдохте при мен да ми го натяквате и да се оплаквате.

— Аз нищо не натяквам! — заявих засегнато.

— Напротив — каза той равнодушно. — Правите го, без да имате основание за това и без да сте в положение да го правите. Вие не сте моя любовница, мистрес, нито сте моя съпруга. Никой освен тях, няма право да се жалва от поведението ми. Аз съм кралят на Англия. Ако не ви допада моето поведение, Франция си е още на мястото. Винаги можете да се върнете във френския кралски двор.

— Ваше величество... аз...

Той пришпори коня си, препусна в тръс и след това продължи в галоп.

— Желая ви лека нощ — каза той през рамо, продължи напред и се отдалечи от мен с веещо се наметало. Перото на шапката му пореше въздуха; той беше тръгнал, без да ми позволи да му отговоря или да го помоля да остане.

Същата вечер нямах никакво желание да разговарям с Ана, въпреки че тя ме придружи от стаята на кралицата до нашата, в очакване на пълен отчет за всичко, което бяхме правили и говорили днес.

— Няма да ти кажа — упорствах аз. — Остави ме на мира.

Ана свали шапчицата си и започна да разплита косите си. Аз се проснах на леглото, захвърлих дрехите си, надянах нощницата и се

вмъкнах между чаршафите, без да реша косата си или поне да измия лицето си.

— Не може да си лягаш така — каза Ана, дълбоко възмутена.

— За Бога — казах с лице, заровено във възглавницата. — Остави ме на мира.

— Той какво...? — започна Ана, мушвайки се при мен в чаршафите.

— Няма да ти кажа. Така че не ме питай.

Тя кимна, обърна се и духна свещта.

Мирисът на дима от загасения фитил стигна до мен. Сякаш ме лъхна аромата на самата печал. Скрита в тъмнината от изпитателния поглед на Ана, аз се обърнах, легнах по гръб, втренчих поглед в балдахина над главата си и се замислих какво ли щеше да се случи, ако кралят се окажеше толкова ядосан, че никога повече да не пожелае да ме види.

Лицето ми изстина. Докоснах бузите си с ръка и забелязах, че целите са облени в сълзи. Изтрих лице в чаршафите.

— Какво има сега? — попита Ана сънено.

— Нищо.

— Изпуснахте го — каза чичо Хауърд укорително. Погледът му обходи дългата дървена маса в голямата зала в двореца Елтъм. Нашите придворни пазеха вратите зад нас; в стаята нямаше никого освен две овчарски кучета и едно заспало в пепелта край огнището момченце. Нашите семейни пазачи с ливреите на Хауърдови бяха разположени на вратите в другия край. Дворецът, самият кралски дворец, беше охраняван, за да предложи сигурност на Хауърдови и да могат те да кроят своите планове на спокойствие.

— Беше в ръцете ви и го изпуснахте. Къде сбъркахте?

Поклатих глава. Това беше твърде личен въпрос, за да го разнищвам на масата и пред студения поглед на безмилостния чичо Хауърд.

— Искам да получа обяснение — каза той. — Вие го изгубихте. Не ви е поглеждал цяла седмица. Какво сте направили?

— Нищо — прошепнах.

— Трябва да сте сбъркали някъде. На турнира той беше сложил шала ви под нагръдника си. Трябва да сте направили нещо после, за да го отблъснете.

Стрелнах осъдително брат си Джордж: единственият човек, който можеше да е казал на чичо Хауърд за шала ми. Той вдигна рамене и ме погледна така, сякаш се извиняваше.

— Кралят го изпусна и пажът го даде на кралица Мери — казах аз. Чувствах как от нервното напрежение в гърлото ми беше заседнала буца.

— Е, и? — попита баща ми остро.

— Тя го даде на кралицата. Кралицата ми го върна — казах аз, като местех поглед по неумолимите лица на присъстващите. — Те всички знаеха какво значи това — казах аз отчаяно. — По пътя на връщане аз му казах, че не ми се нрави как е разкрил пред всички благоразположението ми към него.

Чичо Хауърд въздъхна, а баща ми удари по масата. Майка ми се извърна, сякаш не можеше да ме гледа.

— За Бога — чичо Хауърд погледна ядосано майка ми. — А ми обяснявахте, че е добре възпитана. Прекарала е половината си живот във френския кралски двор, а хленчи като краварка пред купа сено?

— Как можяхте? — попита ме майка ми направо.

Аз поруменях и наведох глава, така че можех да видя отражението на собственото си нещастно лице в полираната повърхност на масата.

— Не исках да кажа нищо лошо — прошепнах. — Съжалявам.

— Положението не е толкова трагично — намеси се Джордж. — Рисуват нещата в твърде тъмни краски. Той няма да ѝ се сърди дълго.

— Та той се гневи като някой змей — сопна се чичо. — Не ви ли е идвало наум, че има достатъчно момичета от рода Сиймор, които в този момент танцуват за него?

— Но не са такива хубавелки като Мери — държеше на своето Джордж. — Той ще забрави, че тя е казала дори и една думичка не на място. Даже може така да му се понрави повече. Това показва, че тя не следва нечий инструкции. Това показва, че става въпрос за истинска страст.

Баща ми кимна, донякъде с облекчение, но чичо ми все още барабанеше с дългите си пръсти по масата.

— Какво да правим?

— Отведете я някъде — Ана взе неочаквано думата. Тя веднага прикова вниманието им, както става с онези, които проговарят по-късно, а увереността, с която говореше, още повече привличаше вниманието към нея.

— Оттук?

— Да. Пратете я в Хевър. Кажете му, че е болна. Нека си въобрази, че тя умира от мъка.

— А после?

— После той ще я пожелае отново. Тя ще може да прави каквото си поиска. Необходимо е единствено... — на устните на Ана блесна злобна усмивка. — Необходимо е единствено, когато се върне да се държи, така че да очарова най-образования, най-духовития и най-красив принц в целия християнски свят. Смятате ли, че е по силите й?

Последва ледено мълчание, по време на което майка ми, баща ми, чичо Хауърд и дори Джордж ме изучаваха мълчаливо.

— Нито пък аз — каза Ана самодоволно. — Но за сметка на това мога да я наставлявам достатъчно добре, така че да попадне в леглото му, но какво ще се случи с нея оттам нататък, само Господ може да каже.

Чичо Хауърд загледа Ана втренчено.

— Можете ли да я научите как да го задържи? — запита той.

Тя подигна глава и му се усмихна; беше дяволски самонадеяна.

— Разбира се, за известно време. Все пак той е само мъж.

Чичо Хауърд се изсмя на нехайното й, пренебрежително отношение към неговия пол.

— Тогава вие имате грижата — и настоя: — Мястото, което сега ние, мъжете, заемаме, не е плод на някаква случайност. То е резултат от целенасоченото ни решение да заемем ключовите места във властта и да създаваме закони, които да ни задържат там веќе векове.

— Да, вярно е — съгласи се Ана. — Но сега не говорим за голямата политика. Сега става въпрос за това да събудим желанието у краля. Той просто трябва да попадне в ръцете й и тя да го задържи достатъчно дълго, за да зачене незаконно дете от него — един незаконен Хауърд с кралска кръв. Какво повече можем да искаме?

— И това е по силите й?

— Може да бъде научена как да го постигне — каза Ана. — Тя почти го е направила. Нея е избрал, все пак — тя сви рамене, показвайки, че не приема избора му с ентусиазъм.

Настъпи мълчание. Вниманието на чичо Хауърд се беше отклонило от мен и бъдещето ми на плодовита крава на семейството. Вместо към мен, сега погледът му бе насочен към Ана, сякаш тя се изправяше за първи път пред очите му.

— Не са много девойките на вашата възраст, у които мисълта да тече така ясно.

Тя му се усмихна.

— Та аз съм Хауърд също като вас.

— Изненадва ме това, че не ви е дошло наум да опитате самата вие.

— Мислила съм по въпроса — отвърна тя открито. — Всяка девойка в кралството сигурно се пита за същото.

— Обаче? — подкани я той.

— Аз съм Хауърд — повтори тя. — Най-важното за мен е някой от нашия род да се добере до краля. Какво значение има коя от нас ще го стори? Ако Мери е по вкуса му и тя има син, който той да признае, семейството ни ще стане първо в кралството. Без съперници. А ние можем да го постигнем. Можем да се справим с краля.

Чичо Хауърд кимна. Той знаеше, че кралят е като опитомен звяр, който се гледа лесно, но и внезапно може да започне да капризнич.

— Струва ми се, че трябва да ви изкажем своите благодарности — каза той. — Вие планирахте нашата стратегия.

Тя отвърна на неговата благодарност, но не с подобаващ поклон. Вместо това извърна арогантно глава, подобно на цвете, което извива главичката си.

— Разбира се, аз копнея сестра ми да стане фаворитката на краля. Това ме засяга точно толкова, колкото и вас.

„Шшт!“ — дочух да казва майка ми на своята самодоволна по-голяма дъщеря, а чичо кимна с глава.

— Не, оставете я да говори — каза той. — Умът ѝ сече не по-зле от нашите. Освен това е права. Мери трябва да замине за Хевър и да чака, докато не я извика кралят.

— Ще я извика — каза Ана вещо. — Ще я извика.

Чувствах се така, сякаш бях някакъв неодушевен предмет — нещо като завесите за прозорци, като специалните чинии на кралската маса или като по-обикновените калаени съдове на останалите маси в залата. Щяха да ме опаковат и натоварят за Хевър като примамка за краля. Не трябваше да го виждам при заминаването си, не трябваше да споменавам на никого за това, което ми предстоеше. Майка ми каза на кралицата, че съм преуморена и я помоли да ме освободи за няколко дни от задълженията ми, за да мога да си почина. Кралицата, горката жена, си помисли, че е победила. Помисли си, че Болейн отстъпват.

Разстоянието не беше голямо — не повече от двадесет мили. По пътя спирахме, за да хапнем от хляба и сиренето, които си носехме. Баща ми можеше да разчита на гостоприемството на хората от именията, край които минавахме — той беше известен придворен и ние щяхме да бъдем приети подобаващо като знатни гости. Въпреки това той не искаше да прекъсва пътуването. Пътят беше лош и неравен, осеян с дупки; от време на време се виждаше по някое счупено колело от преобърнала се кола. Ала нашите коне стъпваха така умело по сухия път, че скоро се понесохме в галоп. Двете страни на пътя бяха гъсто обрасли с едри маргаритки, цъфнали сред ранната лятна зеленина. Орловите нокти се увиваха около избуялите глогини в крайпътните живи плетове, а земята около тях беше осеяна с лилаво-синкави усойчета и източените стръкове на кукувичата прежда с нежни бели цветчета, осеяни с розови жилки. На тучните зелени морави зад оградите, навели глави, преживяха угоени крави, а по високите поляни се виждаха стада овце и както обикновено, някое лениво пастирче ги наглеждаше, легнало под сянката на съседно дърво.

Общата земя извън селцата се обработваше на участъци — те бяха красива гледка, с лехите, засети с лук и моркови, наредени като свита на шествие. В градините на селцата бяха избуяли купища нарциси и билки, зеленчуци и иглика, стръкчета див боб и разцъфнали живи плетове от глог; имаше и места, отделени за някое прасе, или петел, разкукуригал се на бунището пред задната врата. Баща ми яздеше, изпълнен със спокойствие и доволство, докато пътят ни изведе

в собствените ни земи, надолу по склона, през Единбридж и влажните поляни към Хевър. Конете забавиха ход поради трудностите, които им създаваше влажната земя, но баща ми беше нетърпелив, защото вече приближавахме нашето имение.

Преди да стане негово, то бе принадлежало на неговия баща; оттогава бе записано като наша собственост. Дядо ми е бил човек със скромни средства, но се издигнал в Нюфолк благодарение на уменията си и от търговец на платове станал лорд-мер на Лондон. Връзката с Хауърдови, на която толкова разчитаме, беше скорошна и единствено по майчина линия. Майка ми беше Елизабет Хауърд, дъщеря на херцога на Норфолк. Считах се, че с този брак баща ми е направил голям удар. Той я завел в просторното ни имение в Рочфорд в Есекс, а после и в Хевър, където тя била възмутена от не особено просторния замък, както и от малките уютни и уединени стаички.

Той веднага решил да го преустрои, за да ѝ угоди. Първо издигнал високо тавана над голямата зала, където преди това имало само мертеци в старовремски стил. В новопостроения над залата етаж той обособил отделни стаи за нас, дамите, където да можем да се храним и да прекарваме времето си по-спокойно и уединено.

Когато аз и баща ми минахме през портите, а после покрай пазаха и жена му, те се втурнаха да ни се покланят. Ние им помахаме, продължихме по черния път и стигнахме до първата река, над която се бе простряло малко дървено мостче. Тази гледка не се хареса на кобилата ми и тя започна да се дърпа, веднага щом чу глухия екот от удара на копитата си по дървото.

— Глупачка — отсече баща ми, като ме остави да се чудя кого е имал предвид — мен или кобилата, и ни поведе със своя ловен кон през моста. Кобилата го последва съвсем послушно, разбрала, че не я заплашва никаква опасност, и ние стигнахме до подвижния мост и зачакахме пристигането на стражите от караулното помещение, за да отведат конете отзад в конюшните. Когато ми помагаша да слеза от коня, почувствах слабост в краката от продължителната езда, но намерих сили да последвам баща си през подвижния мост и през мястото, на което хвърляше сянката си пристроената към портата къщичка, под заплашителните, яки зъбци на подвижната решетка на крепостната стена, за да влезем в малкия приветлив двор на замъка.

Входната врата се отвори, стражата и прислугата излязоха и се поклониха на баща ми. Той ги огледа: някои бяха облечени изцяло в ливреи, други — не; две от прислужничките бързаха да развържат престилките от зебло, които носеха над празничните, при което мярнахме мръсните им долни дрехи; момчето, чиято работа беше да върти шишовете^[11] и което сега надничаше от един ъгъл на двора, беше така крливо, че мръсотията беше станала част от самия него — той беше полугол, само с някакви дрипи на гърба си. Баща ми огледа целия този безпорядък, но само кимна на хората си.

— Много добре — каза той въздържано. — Това е дъщеря ми Мери. Мистрес Мери Кери. Пригответе ли ни стаите?

— О, да, сър — поклони се един от прислужниците. — Всичко е готово. Стаята на мистрес Кери също.

— А вечерята? — попита баща ми.

— Веднага.

— Ще се храним в стаите си. Утре ще дам вечеря в голямата зала и тогава ще приемам посетители. Съобщете, че тогава ще има официална вечеря. Но сега не искам да ме безпокоят.

Едно от момичетата приближи и ми се поклони.

— Да ви заведе ли до стаята ви, мистрес Кери? — попита тя.

Баща ми кимна и аз последвах момичето. Минахме през дъсчената врата и после наляво по тесния коридор. В края му имаше извита каменна стълба, която ни отведе до една хубава стая на втория етаж. В нея имаше малко легло, обрамчено със завеси от светлосиня коприна. Прозорецът гледаше към опасващия замък ров и към парка зад него. Една от вратите на стаята водеше към малка зала със зидана от камък камина — любимата дневна стая на майка ми.

— Искате ли да се измиете? — попита момичето смутено. Тя посочи към една стомна и кана със студена вода. — Мога да донеса и топла вода.

Свалих ръкавиците си за езда и ѝ ги подадох.

— Да — отвърнах. За момент се замислих за двореца в Елтъм със слугите, които се стараеха да угодят във всичко. — Донесете ми топла вода и заръчайте да ми изпратят дрехите тук, горе. Искам да сваля тази рокля за езда.

Тя се поклони, излезе от стаята и слезе надолу по каменната стълба. На излизане аз я чух да си нашепва тихо: „Топла вода. Дрехи“,

за да не би да забрави. Отидох до малкия прозорец, седнах до него и се загледах през стъклата в оловни рамки.

Бях прекарала деня, избягвайки да мисля за Хенри и за двора, който беше останал зад гърба ми, но сега, сред неудобствата на нашето имение, осъзнах, че съм изгубила не само любовта на краля, но и разкоша, който бе станал жизненоважен за мен. Не исках да съм отново някогашната мистрес Болейн от Хевър. Не исках да съм дъщерята от малкия замък в Кент. Аз се бях превърнала в най-облагодетелстваната млада дама в цяла Англия и не исках да отстъпвам и крачка назад.

Баща ми не стоя повече от три дни — това време му беше достатъчно, за да се срещне с управителя на имота си и с онези земевладелци, които трябваше да се обърнат към него по спешни въпроси; за тези дни успя да разреши един спор по въпроса за някакво погранично ограждение, да заповяда да пуснат кобилата му при жребеца; и после вече беше готов отново за път. Когато го изпращах на подвижния мост, трябва да съм имала наистина печален вид, след като дори той го забеляза, когато се метна на коня си.

— Какво ви е? — попита ме той рязко. — Да не ви липсва дворът?

— Да — отвърнах кратко. Нямаше смисъл да казвам на баща си, че ми липсваше не толкова дворът, колкото ужасно и нетърпимо ми липсваше самият Хенри.

— Няма на кого друго да се сърдите освен на самата себе си — отговори баща ми сухо. — Трябва да се надяваме, че брат ви и сестра ви ще уредят вашето положение. Иначе само Бог знае какво ви чака. Ще трябва да доведе Кери, за да ви върне обратно и да се надяваме, че ще е готов да ви прости.

Той се разсмя гръмогласно, когато видя ужаса, изписан по лицето ми.

Доближих се до баща си, който беше яхнал коня си и отпуснах ръка върху неговата, присвита в ръкавица, с която стискаше юздите.

— Ако кралят пита за мен, ще му кажете ли, че много съжалявам за нанесената обида?

Той поклати глава.

— Сега ще играем по правилата на Ана — каза той. — Мисля, че тя знае как да се справи с него. Ще трябва да правите каквото ви наредят, Мери. Миналия път го подкарахте през просото и сега ще трябва да слушате чужди заповеди.

— Защо точно Ана ще ми нарежда какво да правя? — попитах аз. — Защо винаги трябва да слушате Ана?

Баща ми измъкна ръката си от моята, която бе стиснала здраво неговата.

— Защото тя има глава на раменете си и защото си знае цената — каза той без заобикалки. — А вие се държахте като четиринадесетгодишно момиченце, което се е влюбило за първи път.

— Но аз съм четиринадесетгодишно момиченце, което се е влюбило за първи път — възкликнах аз.

— Именно — каза той с тон, нетърпящ възражения. — Ето защо и слушаме Ана.

Той не си направи труда да се сбогува, а просто обърна коня си, прекоси подвижния мост в тръс и продължи по пътя към главната порта.

Аз вдигнах ръка, готова да му помахам, ако се обърне; ала той не се обърна. Яздеше с изправен гръб, без да се обръща назад. Яздеше като истински Хауърд. Ние никога не се обръцахме назад. Нямахме време за съжаление и за компромиси. Ако някой план не сработеше, съставяхме нов; ако някое оръжие отказваше да действа в ръцете ни, намирахме друго. Ако стълбите пред нас се рушаха, ние ги прескачахме и продължавахме нагоре. Семейство Хауърд знаеха само „нагоре“ и „напред“; и пътят на баща ми водеше обратно към двора и към компанията на краля, а на мен не ми се полагаше дори един поглед.

Към края на първата седмица вече бях опознала всяка пътечка в градината, бях обходила парка във всички посоки от изходната точка — подвижния мост. Започнах да шия гоблен за олтара на църквата „Сейнт Питър“ в Хевър и бях избродирала един квадратен фут небе, но това беше наистина скучно занимание, като се има предвид, че цялото небе беше само в синьо. Бях написала три писма до Джордж и Ана и ги бях пратила по куриер до кралския двор в Елтъм. Той бе ходил три

пъти в двора заради мен, но се връщаше без никакви вести — само с благопожелания.

В края на втората седмица заповядах да извеждат коня ми сутрин от конюшната и прекарвах дълги часове в езда; съвсем сама, тъй като дори кроткото присъствие на някой слуга ме правеше избухлива. Опитвах се да крия настроението си. Благодарях на прислужничката за всичко, което вършеше за мен; сядах да вечерям и навеждах глава, докато пасторът четеше молитвата, за да не личи, че исках с цялото си същество да скоча и да крещя от безсилие, задето ме бяха заточили в Хевър, докато дворът се местеше от Елтъм в Уиндзор, а аз не бях с тях. Правех всичко възможно, за да скрия гнева си, породен от това, че бях далеч от кралския двор и извън обсега на събитията.

През третата седмица вече се бях предала и изпаднах в отчаяние. Нямах никакви вести и реших, че Хенри не бе пожелал да ме върнат; че съпругът ми не можеше да понесе позорната мисъл, че има жена, с която кралят бе флиртувал, но дори не бе направил своя любовница. Подобна жена не можеше да има положително влияние върху доброто име на един мъж. Най-доброто, което можеше да направи с подобна съпруга, беше да я прати някъде в провинцията. През втората седмица аз писах на Ана и на Джордж два пъти, но те не отговориха. И тогава, във вторник на третата седмица, получих следното набързо надраскано от Джордж съобщение:

Не се отчайвай — обзалагам се, че вече се смяташ за съвсем изоставена от всички нас, които сме тук. Той постоянно говори за теб и аз му напомням за твоето очарование. Предполагам, че ще нареди да те върнат преди края на този месец. Погрижи се да изглеждаш добре!

Дж.

Ана ми поръча да ти съобщя, че тя ще ти пише скоро.

Писмото на Джордж беше единственият миг на приятно разнообразие през целия този безконечен престой. Когато започна втория месец, прекаран в очакване — месец май, който винаги е бил

най-веселият месец в двора — и времето за пикници и пътувания отново настъпи, дните започнаха да ми се струват още по-дълги.

Нямаше с кого да разговарям, нямаше и за какво. Прислужничката ми бърбеше с мен, докато ме обличаше. На закуска ядях сама на масата за благородници, разговарях само с просителите, дошли по работа, чиито проблеми трябваше да предам на баща си. Правех кратки разходки из градината. Прочетох няколко книги.

През дългите следобеди поръчвах да ми доведат ловния кон и се отправях на езда все по-надалеч и по-надалеч извън стените на замъка. Започнах да изучавам пътеките и заобиколните пътища около имението и дори вече разпознавах някои от обитателите на малките ферми наоколо. Научих имената им и спирах коня си, когато виждах някой селянин да работи на полето, разпитвах го какво отглежда и как е със здравето. Това беше най-благодатното време за фермерите. Сеното беше окосено и лежеше на бали да съхне, в очакване да бъде събрано на големи купи и да го покрият за зимата. Пшеницата, овесът и ръжта бяха изкласили в нивите, бяха избуяли и с натежали класове. Телетата наедряваха от майчиното си мляко, а във всяка селска ферма и къща семействата вече бяха заети да пресмятат печалбата си от тазгодишната продажба на вълна.

Беше време за почивка, за кратък отдих от тежката работа през годината, затова фермерите организираха танцови забави и спортни състезания на зелените селски морави, преди да започне най-усилното време — жътвата.

По време на първите ми разходки за мен всичко беше непознато, но сега познавах целия район зад стените на имението, познавах фермерите и ми бе известно с какво засяват нивите си. Веднъж дойдоха надвечер, за да се оплачат от някакъв селянин, който не стопанисвал земята си, предоставена му от селото със споразумение, и аз веднага разбрах за кого говорят, защото бях минавала оттам точно предния ден и бях видяла изоставената земя, обрасла в плевели и коприва; този парцел беше единственият запуснат сред добре поддържаните селски земи. Вечерта не пропуснах да предупредя селянина, който стопанисваше тази земя, че тя ще му бъде отнета, ако отказва да я обработва. Познавах селяните, които отглеждаха хмел, както и онези, които се занимаваха с лозарство. Споразумях се с един фермер, че ако реколтата му се окаже добра, ще кажа на баща си да

извика някой французин в Хевърското имение, за да ги посвети във винарското изкуство.

За мен не представляваше трудност да правя тези обиколки всеки ден. Обичах да бъда на открито, да слушам пеенето на птичките, докато яздя през горите, да вдишвам аромата на орловите нокти, избуяли по живите плетове от двете страни на пътя. Обичах кобилата си Джесмънд, подарена ми от краля: нейната готовност да се впусне в галоп, потрепването на ушите ѝ, когато заставаше нащрек, радостното ѝ цвилене, когато ме видеше да идвам при нея в двора на конюшната с морков в ръка. Обичах зелената тучна трева по ливадите край реката, сияещите по тях жълти и бели цветчета, пламналите червени макове в пшеничните поля. Харесвах тази открита, потънала в зеленина местност, харесвах ястребите, които описваха широки, лениви кръгове, зареяли се по-високо и от чучулига, преди да размахат широки криле и да изчезнат в небесната шир.

Всичко това придаваше някакъв смисъл на ежедневието ми, след като не можех да бъда с Хенри в кралския двор. Все по-ясно разбирах, че ако никога вече не се върнех в двора, поне щях да съм добра земевладелка. По-предприемчивите млади фермери извън Единбридж бяха разбрали, че има пазар за люцерна. Ала те не познавах никого, който да я отглежда, нито знаеха откъде да намерят семена. Писах на един фермер от земите на баща ми в Есекс и така можах да им дам както семена, така и съвети. Те засяха една нива, докато бях там и обещаха да засеят още една, след като се уверят, че почвата е подходяща за посевите. Тогава си помислих, че въпреки възрастта и положението си на дама, бях свършила чудесна работа. Без мен те нямаше да могат да направят нищо, освен да удрят с юмрук по масата в кръчмата и да ругаят изпуснатия шанс да спечелят допълнително с новия посев. С моя помощ те имаха възможността да опитат сами да отглеждат растението, и ако успееш да направят състояние от това, на този свят щеше да има още двама души, които се издигаха в обществото, и ако трябва да съдим по историята на дядо ми, то никой не можеше да каже до къде можеха да стигнат.

Те бяха довольни. Когато отидох с коня до полето, за да видя как върви оранта, те дойдоха, чистейки калта от ботушите си, за да ми разкажат как засяват семената. Имаха нужда от господар, който се интересуваше от тях. И поради отсъствието на всички останали, се

обръщаха към мен. А знаеха добре, че ако посежите спечелят интереса ми, можех да участвам със свой дял. Предполагаха, че имам заделени пари, които да вложат, та всички ние да имаме печалба.

Това ме разсмя и аз се загледах в техните потъмнели и обветрени лица.

— Аз нямам пари.

— Но вие сте знатна придворна дама — възрази един от тях. Погледът му шареше по пискюлите на кожените ми обувки, по инкрустираното седло, пищната рокля и златната брошка на шапката ми. — На гърба си носите повече, отколкото аз заработвам за цяла година.

— Зная — отвърнах аз. — Но това там ще си и остане. На гърба ми.

— Баща ви или съпругът ви трябва да ви дадат — каза другият убедително. — По-добре да ги заложите на полето, отколкото на някоя карта.

— Аз съм жена и нищо не ми принадлежи. Вземете себе си за пример. Вие сте заможен — а жена ви заможна ли е?

При тези думи той се разхили объркано.

— Тя ми е жена. Щом аз съм добре и на нея ѝ е добре. Но тя не притежава нищо.

— Същото е с мен — казах аз. — Зависа от благоденствието на баща си и съпруга си. Обличам се така, както подобава на тяхната дъщеря и съпруга. Но нищо от това не е мое. В този смисъл, аз съм точно толкова бедна, колкото са и вашите жени.

— Но вие сте Хауърд, а аз съм никой — отбеляза един от тях.

— Аз съм жена от рода Хауърд. Това може да означава, че аз съм високопоставена, както и че съм просто никоя — като вас. Зависи.

— От какво зависи?

Аз си спомних за внезапно помръкналото лице на Хенри, когато събудих гнева му.

— От късмета ми.

[1] Разбира се! (фр.). — Бел.прев. ↑

[2] Французите! (фр.). — Бел.прев. ↑

[3] *Fitzroy* (от фр. *fil*s de roi — кралски син), презиме, традиционно давано на незаконни кралски синове. — Бел.ред. ↑

[4] Томас Уолси (около 1473–1530) — канцлер на английското кралство през 1515-1529; архиепископ на Йорк от 1514; кардинал от 1515. Засилил централизираното управление в страната и се стремил да подчини английската църква на държавата. — Бел.прев. ↑

[5] Зеленият замък (фр.). — Бел.ред. ↑

[6] Мери Тюдор, кралица на Франция (1496–1533) — сестра на Хенри VIII — първоначално сгодена и омъжена чрез посредник за австрийския престолонаследник, бъдещия император Карл V; впоследствие кардинал Уолси разваля неконсумирания още брак и вместо това Мери се омъжва за френския крал Луи XII; бракът е краткотраен, след около година Луи XII, много по-възрастен от нея, умира; тогава Мери извършва нещо скандално за епохата — омъжва се за Чарлз Брандън, херцога на Съфолк, когото обича отдавна, отказвайки да сключва повече политически бракове; тя и Съфолк изпадат в немилост, налага им се да платят внушителна сума, за да избегнат по-сериозни наказания, и заживяват сравнително усамотено в провинциалните си имения. — Бел.ред. ↑

[7] От английски — *bath houses*. По онова време градските бани функционирали неофициално и като публични домове. Към тях имало помещения, които били наемани за пиршества и забавления, на които обикновено присъствали проститутки. — Бел.прев. ↑

[8] Маса, разположена на подиум, издигнат в банкетната зала, на която се хранели кралете или съответно най-висшите по сан благородници. — Бел.прев. ↑

[9] Старинен испански танц. — Бел.прев. ↑

[10] Съвършена (фр.). — Бел.прев. ↑

[11] От английски — *spit boys*. Най-ниска длъжност в дворцовата йерархия на крал Хенри, състояща се в изнурителната задача да се обръщат огромни късове месо с 2 см дебелина и 3 метра дължина. — Бел.прев. ↑

ЛЯТОТО НА 1522

В средата на третия месец от изгнанието ми, месец юни, когато цялата градина в Хевър беше отрупана с едри розови цветове, а силният им аромат натежаваше във въздуха като олово, получих писмо от Ана, което гласеше:

Готово. Аз се срещам с него и разговаряхме за теб. Казах му, че ти липсва неописуемо и че чезнеш по него. Казах му още, че ти си изпаднала в немилост пред семейството си, защото си показвала любовта си към него твърде открито, и те са те изпратили далеч, за да забравиш за него. Така противоречива е мъжката природа, че той се опиянява силно от мисълта за твоето страдание. Но да се върна на темата — ти можеш да дойдеш обратно в двора. Ние сме в Уиндзор. Баща ни казва, че можеш да заповядаш на шестима мъже от замъка да те съпровождат и да тръгнеш насам веднага. Направи всичко възможно да пристигнеш преди вечеря и без много шум — ела направо в стаята ми, където ще ти обясня как да се държиш.

Замъкът в Уиндзор, един от най-красивите замъци на Хенри, беше кацнал на зеления хълм като перла, която хвърля сребристи отблясъци по настилка от кадифе; кралският флаг се вееше на оръдейната кула, подвижният мост беше спуснат и по него пъплеха множеството каруци, фургони на пътуващи търговци и товарни коли, идващи от пивоварните. Дворът поглъщаше всички богатства на провинцията, независимо от кои краища, а градът Уиндзор имаше опит в задоволяване на разточителните прищевки на замъка.

Прокраднх се през една странична вратичка и избягвах всеки, който можеше да ме познае. В нейната стая нямаше никой. Седнах да я чакам. Както и предполагах, в три часа тя дойде в стаята си и смъкна шапчицата от косите си. Когато ме зърна, скочи:

— Взех те за привидение! Така ме изплаши!

— Нали ми каза да дойда тихомълком в стаята ти?

— Да, исках да ти обясня как стоят нещата. Разговарях с краля само преди минутка. Бяхме на арената за турнири и гледахме лорд Пърси. *Mon dieu!*^[1] Каква жега!

— Какво каза той?

— Лорд Пърси? О, той беше очарователен.

— Не той, а кралят.

Ана се усмихна предизвикателно.

— Питаше за теб.

— И какво точно каза?

— Чакай да се сетя — тя хвърли шапчицата на леглото и отметна косите си. Черната вълна падаше надолу по гърба ѝ и тя я хвана и повдигна с една ръка, за да разхлади шията си. — О, не помня. Твърде е горещо.

Игричките на Ана ми бяха прекалено ясни, за да ѝ позволя да ме измъчва. Седнах кротко на дървения стол до празната камина и не обърнах глава, докато тя не изми лицето си, не наплиска ръцете и шията си с вода и не завърза отново косата си; всичко това беше придружено от множество възклицания на френски и с оплаквания от горещината. Но нито едно от тези неща не успя да ме накара да ѝ обърна внимание.

— Мисля, че вече си спомних — започна тя.

— Няма значение — отвърнах. — Сама ще го видя на вечеря. Тогава той ще може да ми каже всичко, което иска. Нямам нужда от теб.

Тези думи я накараха веднага да настръхне.

— Разбира се, че имаш! А как ще се държиш? Ти не знаеш какво трябва да говориш!

— Знаех достатъчно, за да го накарам да се влюби до полуда в мен и да поиска шалчето ми — отбелязах хладно. — Мисля, че знам достатъчно, за да мога да се държа мило с него, когато свърши вечерята.

Ана отстъпи една крачка назад и ме измери с поглед.

— Много спокойна си станала — това беше единственият коментар, с който ме удостои.

— Имах време за размисъл — казах аз все така благоразумно.

— И?

— Зная какво искам.

Ана чакаше.

— Искam него — казах аз.

Тя кимна.

— Всяка жена в Англия го иска. Никога не съм смятала, че ти ще си изключение.

Аз пренебрегнах високомерния ѝ тон.

— Освен това зная, че ако не стане мой, мога да го преживея.

Тя присви очи.

— Ти ще си загубена, ако Уилям не те поиска обратно.

— И това мога да понеса — отвърнах. — В Хевър ми хареса. Хареса ми да яздя всеки ден и да се разхождам из градините. Там бях съвсем сама, при това за първи път в живота си. Осъзнах, че не ми трябва нито дворът, нито кралят или кралицата, нито даже ти. Хареса ми да се разхождам с коня си и да наглеждам земята, да разговарям със селяните и да гледам как върви работата на полето.

— Искаш да станеш фермерка? — разсмя се тя злобно.

— Бих била щастлива да бъда такава — казах без излишни емоции. — Влюбена съм в краля... — тук си поех дъх — о, да, много. Но ако нещата не тръгнат в правилната посока, винаги мога да отида в някое малко имение, където да живея и да бъда щастлива.

Ана отиде до раклата, която беше в единия край на леглото и измъкна оттам нова шапчица. Оглеждаше се в огледалото, приглаждаше косата си и втъкваше украшението в нея. Изведнъж драматичното ѝ изражение изчезна, лицето ѝ се промени и придоби изтънчен вид. Разбира се, тя знаеше това.

— Ако бях на твое място, нямаше да се интересувам от нищо друго освен от краля — каза тя. — Бих дала и главата си, само да е мой.

— Той ме интересува като мъж, не като крал.

Тя присви рамене.

— Все същото е. Не можеш да го желаеш като мъж, а да забравиш короната на главата му. Той е най-доброто, на което човек може да се надява. Няма друг като него в цялото кралство. Ще ти се наложи да ходиш чак до Франция за крал Франсоа или до Испания за императора, ако трябва да търсиш равен нему.

Поклатих глава.

— Виждала съм императора, както и френския крал и не бих погледнала повторно който и да е от тях.

Ана се извърна от огледалото и придърпа корсажа си малко надолу, така че леко да загатне за формата на гърдите ѝ.

— Тогава си глупачка — отсече тя.

Когато се приготвихме, тя ме въведе в покоите на кралицата.

— Тя ще те приеме, но не кой знае колко сърдечно — стражите пред вратата на кралицата ни поздравиха и отвориха двете крила на вратата; Ана кимна в отговор. Ние двете, момичетата Болейн, влязохме така, сякаш половината замък ни принадлежеше.

Кралицата стоеше до прозореца, а крилата му бяха широко отворени, за да влиза прохладният вечерен въздух. Личният ѝ музикант беше до нея, пееше и свиреше на лютня. Придворните ѝ дами я бяха наобиколили; някои от тях шиеха, други стояха бездейни, в очакване да ги повикат на вечеря. Тя изглеждаше съвсем спокойна в своя свят, заобиколена от приятели в дома на съпруга си, надзъртайки през прозореца към малкото градче Уиндзор и виещата се зад него река с оттенъци на калай и олово. Когато ме видя, изражението ѝ с нищо не се измени. Бе твърде добре възпитана да крие разочарованието си. Усмихна ми се вяло.

— О, мистрес Кери — каза тя. — Виждам, че сте се възстановили и се завръщате в кралския двор?

Аз се поклоних.

— Ако ваше величество не възразява.

— Сигурно през цялото време сте били в дома на вашите родители?

— Да. В замъка Хевър, ваше величество.

— Трябва добре да сте си отпочинали. Доколкото ми е известно, в тази част на света няма нищо друго освен овце и крави.

Усмихнах се.

— Това са селски земи — съгласих се аз. — Но там имах доста занимания. Хареса ми да яздя, да наглеждам полето и да разговарям с работниците там.

За секунда аз усетих, че събудих интереса ѝ с приказките си за земята, която след всичките години, които беше прекарала в Англия, не беше за нея нищо повече от мястото за ловуване, пикници и пътувания през лятото. Но тя бързо си спомни защо бях заминала.

— Кралят ли ви извика да се върнете?

Чух тихото шъткане на Ана зад гърба си, но не му обърнах внимание. Бях достатъчно романтична и глупава, за да си помисля, че е грехота да лъжа тази добра жена в очите.

— Кралят ме извика, ваше величество — казах почтително.

Тя кимна и сведе поглед към ръцете си, които бе стиснала в скута си.

— Тогава сте щастливка — и не пророни нито дума повече.

Последва кратка пауза. Много ми се искаше да ѝ кажа, че се бях влюбила в съпруга ѝ, но съзнавах, че тя е много над мен, че бе жена, чиято душа беше кована и закалявана, докато от струните ѝ не бяха започнали да звънят звуците на съвършенството. В сравнение с всички нас, тя беше като изваяна от сребро, докато ние бяхме от обикновен метал — сплав от калай и олово. Големите входни двери се отвориха широко.

— Негово величество кралят! — известиха пазачите и Хенри влезе с тежка стъпка.

— Дошъл съм, за да ви заведа на вечеря — започна той, но когато ме видя, млъкна. Кралицата погледна тревожно първо към мен, после към него, и накрая отново към мен.

— Мери — възкликна той.

Забравих дори да се поклоня. Просто бях вперила очи в него. Тихото предупредително изсъскване на Ана не успя да ме върне в реалността. Кралят прекоси стаята с три бързи крачки, взе ръцете ми в своите и ги притисна до гърдите си. Под пръстите си чувствах грапавината от бродерията на жакета му и милувката на копринената му риза през грубата материя.

— Любов моя — прошепна той. — Добре дошла отново в кралския двор.

— Аз... ви благодаря...

— Разбрах, че са ви отпратили, за да ви дадат урок. Правилно ли постъпих, че заповядах да ви върнат, без да сте го научили докрай?

— Да, да. Съвсем правилно — заекнах аз.

— А не ви ли смъмриха? — продължи той.

Аз се засмях тихо и погледнах нагоре към сините му очи.

— Не. Бяха малко сърдити, но всичко е наред.

— Искате ли да се върнете в двора?

— О, да.

Кралицата се изправи на крака.

— Е, нека отидем да вечеряме, дами — каза тя неопределено. Хенри ѝ хвърли поглед през рамо. Тя му подаде ръката си, така величествено, както подобава на испанка и кралица. Той се обърна с любящо и покорно изражение към нея по силата на навика, а аз не можех да измисля как да възвърна предишната си власт над него. Пристъпих зад нея и поправих шлейфа на роклята ѝ, докато тя ставаше тържествено; въпреки пълнотата си, беше красива — и въпреки умората, изписана на лицето ѝ.

— Благодаря ви, мистрес Кери — каза ми тя мило. Поведе ни на вечеря, хванала грациозно съпруга си под ръка; той наведе глава към нея, за да чуе какво му казва, и повече не се обърна, нито ме погледна.

Когато вечерята отиваше към своя край, Джордж ме поздрави, приближавайки се нехайно към масата на кралицата, където бяхме настанени ние, дамите, и ни бяха поднесени вино и бонбони. Той ми донесе захаросана слива.

— Ето нещо сладко за една сладка девойка — каза той и ме целуна по челото.

— О, Джордж — казах аз. — Благодаря ти за бележката.

— Щеше да ме удавиш в отчаяните си вопли — отвърна той. — Първата седмица получих три писма. Толкова ли беше зле?

— Първата седмица — да — обясних му аз. — Но после свикнах. Към края на първия месец животът в провинцията започна да ми се струва приятен.

— Е, всички направихме каквото беше по силите ни, за да облекчим положението ти — каза той.

— Чичо тук ли е? — попитах, като се огледах. — Не го виждам.

— Не, в Лондон е с Уолси. Но той е осведомен за всичко, което се случва, не се безпокой за това. Каза, че ще чака вести от теб и че разчита на доброто ти поведение.

Джейн Паркър се наклони през масата.

— Придворна дама ли смятате да ставате? — попита тя Джордж.
— Седнали сте на нашата маса и на стол, предназначен за дами.

Джордж стана неохотно.

— Извинете ме, дами. Не исках да се натрапвам.

Поне шест-седем дами започнаха да го уверяват, че не се натрапва. Брат ми беше красив младеж и един от най-ухажваните посетители в покоите на кралицата. Никой освен заядливата му годеница, не възразяваше, че се беше присъединил към нас.

Той ѝ се поклони.

— Лейди Паркър, благодаря за напомнянето, че е време да ви оставя — каза той вежливо, но беше явно раздразнен, независимо от учтивостта в гласа му. Наведе се и ме целуна силно по устните.

— Нека Бог ти прати попътен вятър, малка Мериан — прошепна ми той. — Ти си надеждата на нашето семейство.

Аз хванах ръката му, когато той се канеше да си тръгне.

— Чакай, Джордж, исках да те питам нещо.

Той се обърна.

— Какво?

Дръпнах ръката му, за да се наведе към мен, така че да мога да шепна на ухото му.

— Мислиш ли, че той ме обича?

— О — каза той, като се изправи. — Любов значи.

— Е, как смяташ?

Той сви рамене.

— Какво е любов? По цели дни пишем поеми за нея, по цели нощи пеем песни в нейна чест, но проклет да съм, ако знам дали такова нещо съществува.

— О, Джордж!

— Той те желае, това мога да ти кажа със сигурност. Готов е на известни жертви, за да те има. Ако това означава, че те обича, тогава — да, обича те.

— Това ми е достатъчно — казах аз с тихо задоволство. — Иска ме и е готов на известни жертви, за да ме има. Това ми звучи като

любов.

Красивият ми брат ми се поклони.

— Щом така казваш, Мери. Щом като това те прави щастлива.

Той се изправи и веднага отстъпи назад.

— Ваше величество.

Кралят застана пред мен.

— Джордж, не мога да ви позволя да прекарате цялата вечер в разговори със сестра си — карате целия двор да ви завижда.

— Зная — каза Джордж с цялото очарование на кавалер, на което беше способен. — Какво друго може да иска човек освен две красиви сестри?

— Помислих, че ще е ви е приятно да потанцуваме — каза кралят. — Ще поведете ли с мистрес Болейн? А мистрес Кери оставете на мен.

— С удоволствие — каза Джордж. Без да се оглежда за нея, той само щракна с пръсти, и чевръста като всякога, Ана се появи до него.

— Да танцуваме — каза той кратко.

Кралят махна с ръка, музикантите засвириха бърз селски танц, ние се хванахме един за друг в кръг от осем души и танцувахме плавно първо в едната посока, после в другата. В противоположния край на кръга видях обичаното лице на Джордж и лицето на Ана до него, с лъснала полирана усмивка. Тя изглеждаше така, сякаш се бе вгълбила в изучаването на нова книга. Следеше настроението на краля така съсредоточено, както би изучавала някой псалтир. Поглеждаше ту него, ту мен, сякаш се опитваше да измери степента на желанието му. Но заниманията ѝ не се изчерпваха с това — без да обръща глава, тя изучаваше и настроението на кралицата, като се опитваше да си даде сметка какво виждаше и чувстваше тя.

Усмигнах се на себе си. С нея Ана си беше намерила майстора. Никой не можеше да разгадае какво се криеше под маската на кралицата — испанка. Ана беше придворна, много по-обиграна придворна дама от всички останали, но беше от ниско потекло. Кралица Катерина беше родена принцеса. От момента, в който е започнала да говори, тя е била приучавана да не дава воля на чувствата си. От момента, в който се е научила да върви, са я инструктирали да пристъпва с грация и да говори вежливо и с богати, и с бедни, защото никога не се знае кога човек ще се нуждае от едните, и кога — от

другите. Кралица Катерина е била действаща фигура в един богат и изпълнен с интриги двор, преди Ана още да се беше родила.

Ана можеше да изучава кралицата, както и въздействието на моята близост с краля върху нея — ние бяхме слели погледи и желанието беше изписано на лицата ни. Ана можеше да изучава всичко това на воля; ала по лицето на кралицата не се появи и сянка от нещо друго освен учтив интерес. Тя ръкопляскаше в края на всеки танц и един-два пъти ни поздрави за изпълнението. Тогава, някак изведнъж, танцът свърши, а Хенри и аз останахме сами — без музикален съпровод, без други двойки наоколо, които да ни скрият. Ние бяхме съвсем сами, пред погледите на всички, още стиснали ръце и впили погледите си един в друг, смълчани, обезсилени от присъствието на другия. Струваше ни се, че можем да стоим така цяла вечност.

— Браво — каза кралицата, без да трепне; в гласа ѝ се долавяше единствено спокойната ѝ увереност. — Красиво изпълнение.

— Той ще нареди да те повикат — каза Ана същата нощ, когато се събличахме в стаята. Тя съблече роклята си, сложи я внимателно на раклата в единия край на леглото; сложи шапчицата си в другия край и подреди обувките си една до друга под леглото. Облече нощница и седна пред огледалото да реши косите си.

Подаде ми четката, и докато аз приглаждах косите ѝ до кръста, тя притвори очи.

— Може да те извика сега, а може и утре през деня. И ти ще отидеш.

— Разбира се, че ще отида — отвърнах.

— Все пак не забравяй коя си — предупреди ме Ана. — Не го оставяй да го направи зад вратата или някъде скришно и набързо. Настоявай да сте в покоите, и настоявай за хубаво легло.

— Ще видя.

— Важно е — предупреди ме отново тя. — Ако разбере, че може да те обладае като някоя уличница, тогава ще го направи и ще те забрави. Ако питаш мен, трябва да го държиш още малко в очакване. Иначе ще му се сториш твърде лесна и няма да те поиска повече от веднъж-два пъти.

Аз хванах меките ѝ кичури и се заех да ги сплитам.

— Ох — оплака се тя. — Скубеш ме.

— А ти се дърпаш — отвърнах ѝ аз. — Остави ме да продължа по моя начин, Ана. Засега не се справям зле.

— О, това ли било — тя присви рамене и се усмихна на отражението си в огледалото. — Всяка жена може да привлече един мъж. Номерът е да го задържиш.

Почукването на вратата стресна и двете ни. Черните очи на Ана се впиха в огледалото, следейки моето безизразно лице, което я гледаше в отговор.

— Дали не е кралят?

Аз вече отварях вратата.

Там беше Джордж, облечен в червения кадифен жакет, с който беше на вечерята, а фината бяла ленена риза проблясваше през прорезите на дрехата му. Смуглото му лице и тъмните му коси бяха увенчани от черна шапка, обшита с перли.

— *Vivat! Vivat Marianne!*^[2] — той се шмугна бързо вътре и затвори вратата зад себе си. — Той ме помоли да ти предам поканата му да изпиете чаша вино заедно. Трябва да ви поднеса извинения за късния час на моето посещение, но венецианският посланик едва сега си тръгна. Не говориха за нищо друго освен за война с Франция, и сега той пламенно защитава Англия, Хенри и свети Георги. Трябва да поясня, че ти си свободна да направиш своя избор. Можеш само да изпиеш чаша вино с него и да се върнеш в леглото си. Ти си господарка на самата себе си.

— Обявил ли е цената? — попита Ана.

Лицето на Джордж доби високомерно изражение и той повдигна едната си вежда.

— Нека покажем малко изисканост — упрекна я той. — Той не я купува открито. Само я кани на чаша вино. По-късно ще определим цената.

Аз заопипвах главата си.

— Шапчицата ми! — възкликнах. — Ана, бързо! Сплети косите ми.

Тя поклати глава.

— Отиди така — отвърна тя. — С коса, разпусната по раменете. Приличаш на девственица в деня на сватбата. Не съм ли права, Джордж? А той точно това иска.

Той потвърди.

— Прекрасна е. Разхлаби малко корсажа й.

— Предполага се, че тя е дама.

— Поне малко — настоя той. — Мъжът обича да оглежда новите си покупки.

Ана разхлаби малко връзките на корсажа ми откъм гърба, докато предната част не падна по-свободно. После го дръпна надолу към талията, така че да привлеча повече погледа. Джордж кимна.

— Безупречно.

Тя отстъпи крачка назад и ме огледа така критично, както баща ми оглеждаше кобилата, която се готвеше да прати при жребец.

— Още нещо?

Джордж поклати отрицателно с глава.

— По-добре да се подмие — реши Ана неочаквано. — Поне под мишниците и отдолу.

Аз се канех да се обърна към Джордж за помощ, но той започна да кима угрижено, като същински фермер.

— Да, няма да е зле. Той изпитва ужас от всякакви остри миризми.

— Давай — посочи Ана към каната и стомната.

— Тогава вие двамата излезте.

Джордж се отправи към вратата.

— Отвън сме.

— Отзад също — каза Ана, като затваряше вратата. — Не пести водата, Мери. Трябва да си чиста навсякъде.

Затварянето на вратата предотврати отговора, който беше на устата ми и който не одобряваше на младата дама. Измих се набързо със студената вода и се подсуших. Взах малко от ухаещата на цветя тоалетна вода на Ана и си сложих на шията, в косата и по бедрата. После отворих вратата.

— Чиста ли си вече? — попита Ана остро.

Потвърдих.

Тя ме огледа загрижено.

— Тръгвай тогава. И да знаеш, че няма да навреди, ако се дърпаш поне малко. Покажи някакво колебание. Не се хвърляй в обятията му просто така.

Аз се извърнах. Тя беше започнала да ми се струва нетърпимо повърхностна покрай цялата тази история.

— Нека и девойчето се позабавлява малко — каза Джордж нежно.

Ана му се нахвърли.

— Не и в кралското легло — каза тя настървено. — Тя не е там за свое, а за негово удоволствие.

Вече не я слушах. Всичко, което стигаше до мен, беше биенето на собственото ми сърце и съзнанието, че той ме бе повикал и че скоро щях да бъда при него.

— Хайде — обърнах се към Джордж. — Да тръгваме.

Ана се отправи обратно към стаята.

— Няма да си лягам, ще те чакам.

Аз се поколебах.

— Може и да не се върна тази нощ.

Тя кимна.

— На това се и надявам. Но за всеки случай ще те чакам. Ще седна до камината и ще гледам зазоряването.

За миг си представих нощното ѝ бдение на неомъжена девица в нашата стая, докато кралят на Англия обсипваше мен с любовни ласки, приютил ме в прегръдките си.

— Господи, сигурно ти се иска да беше на мое място! — възкликнах аз с внезапна наслада и задоволство.

— Разбира се, та това е кралят.

— И той иска *мен* — казах аз, забивайки стрелата си право в целта.

Джордж ми предложи лакътя си, поведе ме надолу по тесните стълби и така стигнахме до преддверието на голямата зала. Минахме през него като две привидения, слети в едно. Никой не ни забеляза. Няколко души се бяха проснали и спяха в пепелта край огнището, още шестима бяха отпуснали глави на масите и дремеха.

Минахме покрай масата за благородници, а после през дверите, от които започваха кралските покои. Тук имаше просторно стълбище, богато украсено с гоблени, чиито цветове луната отмиваше от бляскавата коприна. Пред кралската зала за аудиенции имаше двама стражи, които се отместиха встрани и ме пуснаха да мина при вида на разпуснатите ми златисти коси и самоуверената ми усмивка.

Залата зад двойните врати ме удиви. Колкото пъти я бях виждала досега, тя беше все пълна с народ. Това беше мястото, където идваха на посещения при краля. Молителите подкупваха по-висшестоящите придворни, за да им позволят да стоят в тази зала, докато кралят не ги забележеше и не ги попиташе какво желаят. Никога не си бях представяла това просторно сводесто помещение по друг начин освен претъпкано с хора, издокарани в най-хубавите си дрехи и стараещи се отчаяно да привлекат вниманието на краля. А сега тя беше призрачна и пуста. Джордж стисна хладните връхчета на пръстите ми.

Пред нас беше стаята на краля. На входа имаше още двама стражи, кръстосали копия.

— Негово величество желае да ни види — каза Джордж на един дъх.

Копията едва-едва иззвъняха, когато ги раздалечиха, двамата мъже отдадоха чест, поклониха ни се и отвориха широко двойната врата. Кралят седеше пред огъня, увит в топла кадифена роба, поръбена с кожа. Щом долови шума откъм вратата, той скочи на крака.

Аз се поклоних ниско.

— Викали сте ме, ваше величество.

Той не можеше да откъсне очи от лицето ми.

— Виках ви. Затова ви благодаря, че дойдохте. Искях да ви видя... Искях да ви кажа... Искях само малко да... — накрая той замълча. — Искях вас.

Аз пристъпих напред. Казах си, че бях достатъчно близо, за да долови той парфюма на Ана. Отметнах коси и почувствах тяхната тежест. Видях как очите му шарят по косата и по лицето ми. Усетих, че Джордж, който беше зад гърба ми, излезе безмълвно от стаята. Хенри дори не забеляза, че е излязъл.

— За мен е чест, ваше величество — прошепнах аз.

Забелязах как главата му трепна, но не от нетърпение; по-скоро това беше жест на мъж, който няма намерение да пилее времето си в игри.

— Искам ви — повтори той глухо, сякаш това беше всичко, което една жена би искала да знае. — Желая ви, Мери Болейн.

Аз направих още една малка крачка към него. Почувствах топлината на дъха му и устните му в косите си. Не го насърчих, нито го отблъснах.

— Мери — прошепна той с приглушена страст.

— Ваше величество?

— Моля ви, наричайте ме Хенри. Искам да чуя името си от вашите устни.

— Хенри.

— Желаете ли ме? — прошепна той. — Искам да кажа като мъж? Ако бях селянин от бащините ви земи, щяхте ли да ме желаете? — той хвана брадичката ми, повдигна я и ме погледна право в лицето. Аз срещнах искрящите му сини очи. Нежно и внимателно положих ръка на бузата му и къдравата му брада погали дланта ми. Той примижа от докосването ми и целуна дланта ми.

— Да — казах аз без колебание и без да ме е грижа, че говоря небивалици. Не можех да си представя този мъж по друг начин освен като крал на Англия. Той не можеше да се преструва, че не е кралят, точно така, както и аз не можех да съм някоя друга освен Хауърд. — Ако вие бяхте никой, както и аз, пак щях да ви обичам — прошепнах. — Ако вие бяхте селянин, обработващ полето с хмел, пак щях да ви обичам. А ако аз бях едно от момичетата, дошли да събират хмеловия цвят, вие щяхте ли да ме обикнете?

Той ме притегли към себе си, а ръката му пареше през предната част на корсажа ми.

— Щях — увери ме той. — Навсякъде щях да позная своята истинска любов.

Той приближи глава до лицето ми и ме целуна — първо нежно, а после по-настойтелно; докосването на устните му ме облъхваше с топлина. Тогава той ме поведе към леглото с балдахина, положи ме на него и зарови лице във възвишението на гърдите ми, подаващи се изпод корсажа, който Ана така услужливо беше разхлабила.

Призори аз се надигнах на лакът и загледах през обрамчените с олово стъкла на прозореца как небето се проясняваше; знаех, че Ана също го гледа. Тя щеше да се взира в заливащата небето светлина с мисълта, че сестра ѝ е любовница на краля и най-значимата жена в цяла Англия, съизмерима по величие само с кралицата. Зачудих се как ли приемаше тя всичко това, седнала в прозоречната ниша и заслушана в чуруликането на първите птички. Питам се как ли се чувстваше тя,

като знаеше, че аз бях избраницата на краля и надеждата на семейството ни. Как ли се чувстваше, знаейки, че аз съм тази, която лежи в кралската постеля, а не тя?

Всъщност нямаше какво да се чудя. Сигурно изпитваше онази смущаваща смесица от чувства, която тя самата винаги предизвикваше у мен: възхищение и завист, гордост и яростно съперничество, копнеж да види успеха на любимата си сестра, но и падението на съперницата си.

Кралят се размърда.

— Будна ли сте? — долетя въпросът му изпод завивките.

— Да — отвърнах, внезапно обезпокоена. Зачудих се дали не трябваше да предложа да си тръгна, когато той с усмивка на лицето се показва сред чаршафите.

— Добро утро, любима моя — каза ми той. — Как се чувствате тази сутрин?

Усетих как се усмихвам лъчезарно в отговор.

— Прекрасно.

— Щастлива ли сте?

— За първи път в живота си съм толкова щастлива.

— Тогава елате при мен — каза той и разтвори обятия. Аз се плъзнах под чаршафите и потънах в ухаещата на мускус прегръдка; той притисна силните си бедра към мен, обгърна раменете ми, и зарови лице в шията ми.

— О, Хенри — казах аз и думите ми прозвучаха глуповато. — О, любов моя!

— Зная — каза той нежно. — Елате по-близо.

Тръгнах си, когато слънцето вече се бе издигнало в небето. Тогава се забързах обратно към стаята си, за да стигна там, преди слугите да започнат работа.

Хенри сам ми помогна да се облека, завърза копринените шнурчета на гърба на корсажа ми, наметна на раменете ми собствения си плащ, за да ме пази от утринния хлад. Той отвори вратата. Брат ми Джордж беше там, излегнат до прозореца. Щом забеляза краля, той стана на крака и се поклони с шапка в ръка, а когато ме зърна зад гърба му, ми се усмихна мило.

— Отведете мистрес Кери обратно в стаята ѝ — каза кралят. — След това пуснете слугинята да почисти моята, ако обичате, Джордж.

Тази сутрин искам да се приготвя по-рано.

Джордж му се поклони и ми предложи лакътя си.

— И елате с мен на литургия — добави кралят от вратата. — Днес можете да дойдете с мен в личния ми параклис, Джордж.

— Благодаря — Джордж прие с изискано нехайство най-голямата чест, която можеше да бъде оказана на придворен. След като се поклоних, вратата на кралската стая се затвори и ние бързо прекосихме залата за аудиенции и минахме през голямата зала. Беше твърде късно, за да се прокраднем незабелязано покрай общите работници, на които плащаха да палят камините и да поддържат огъня. Някои от тях влачеха огромни дънери в хола, други метяха пода, а войниците, заспали там, където снощи бяха вечеряли, сега отваряха очи и се прозяваха, проклинайки силното вино, изпито предната нощ. Аз покрих разрошената си коса с качулката и двамата с Джордж преминахме забързано и безшумно през голямата зала, след това продължихме нагоре по стълбите, към покоите на кралицата.

Джордж почука на вратата на Ана и тя тихомълком ни притегли вътре. Беше бледа от прекараната безсънна нощ, а очите ѝ бяха зачервени. Аз с удоволствие заразглеждах картинката, която представляваше сестра ми, измъчвана от завист.

— Е? — попита тя остро.

Хвърлих бегъл поглед към безупречно застланото легло, по което нямаше и гънчица.

— Не си спала.

— Не можах — каза тя. — И се надявам, че ти също не си спала много.

Безсрамните ѝ думи ме накараха да извърна глава.

— Хайде де — каза ми Джордж. — Само искаме да знаем дали всичко с теб е наред, Мери. Нали трябва после да кажем на татко, а и на майка ни и чичо Хауърд. Добре ще е да свикнеш да ни разказваш някои неща. Това не е твое лично преживяване.

— Това е най-личното преживяване на света.

— Но не и за теб — отвърна Ана и в гласа ѝ се долавяше студенина. — Така че престани да се правиш на невинна девойка. Правихте ли го?

— Да — отвърнах аз сухо.

— Повече от един път?

— Да.

— Слава на Бога! — възкликна Джордж. — Успяла е. Аз обаче трябва да тръгвам. Поиска да отида с него на литургия — той прекоси стаята и ме прегърна силно. — Браво на теб! Ще говорим после. Сега трябва да тръгвам.

Той затръшна вратата твърде силно и непредпазливо. Ана възкликна възмутено и се обърна към раклата с дрехите ни.

— По-добре облечи кремавата рокля — каза тя. — Няма защо да приличаш на развратница. Ще ти донеса топла вода. Трябва да се изкъпеш — тя вдигна ръка в отговор на протеста ми. — Не, трябва. Така че недей да спориш. И си измий косата. Трябва да си безупречна. Недей да се правиш на мързелива никаквица. Събличай тази рокля, и то по-бързо, защото след по-малко от час сме на литургия с кралицата.

Аз ѝ се подчиних, както винаги.

— А не се ли радваш за мен? — попитах я, докато изхлузвах корсажа и роклята.

В огледалото видях ревността ѝ, стаена зад гъстите мигли.

— Радвам се за семейството — отвърна тя. — Рядко се замислям за самата теб.

Кралят беше в своята приемна, която гледаше към църквата, и слушаше утринните молитви, докато ние се редяхме пред съседната стая, приемна на кралицата. Аз напрегнах слух, но успях да доловя само приглушеното мърморене на служителя и шума от прелистването на книжата, които той показваше на краля, за да може кралят да ги прочете и да подпише, докато гледаше как свещеникът в църквата долу извършва добре познатия ритуал. Кралят винаги вършеше делата си по времето, когато слушаше утринната литургия — навик, който беше наследил от баща си, и много хора вярваха, че така той освещава работата си. Ала имаше и други, сред тях и чичо ми, които считаха, че този навик беше продиктуван от желанието на краля да освободи деня си от бремето на работата, на която отделяше едва половината от вниманието си.

Аз коленичих на възглавничката в стаята на кралицата, загледана в блясъка на роклята си с цвят на слонова кост, която очертаваше формата на бедрата ми. Още можех да почувствам топлината на тялото

му между нежната кожа на краката си, още усещах вкуса на устните му. Въпреки че се изкъпах, по настояване на Ана, си въобразявах, че още долавям мириса на потта от гърдите му по лицето и в косите си. Затворих очи, но не за молитва, а за да извикам чувствеността на спомена.

Кралицата беше коленичила до мен с мрачно изражение на лицето, с глава, изправена под тежката триъгълна шапчица. Дрехата ѝ беше свободна около шията и ѝ позволяваше само с едно движение да напипа власеницата, която винаги носеше за покаяние. Това лице, по което се четеше благоразумие, сега беше изпито и уморено. Тя беше свела глава над броеницата; кожата на брадичката ѝ беше увиснала като на стара жена, бузите ѝ бяха повехнали и образуваха торбички под затворените очи.

Литургията се точеше безконечно. Завидях на Хенри за разнообразието сред шумоленето на книжата. Вниманието на кралицата не се отклоняваше ни най-малко, ръцете ѝ бяха постоянно заети с мънистата на броеницата, а очите ѝ бяха затворени през цялото време, докато траеше молитвата. Едва когато литургията приключи и свещеникът избърса потирите с белите кърпи и ги прибра, тя изпусна дълга въздишка, сякаш до слуха ѝ беше стигнало нещо, което никой от нас не беше способен да чуе. После се обърна и се усмихна на всички ни, дори на мен.

— А сега нека отидем да закусим — каза тя сърдечно. — Вероятно кралят ще сподели трапезата с нас.

Когато минавахме в колона край дверите му, аз усетих как забавям крачка — не можех да си представя, че той би ме оставил да мина просто така, без да ми каже и думичка. Сякаш доловил желанието ми, точно в момента, в който аз минавах край вратите, брат ми Джордж ги разтвори широко и каза на висок глас:

— Желая ви добро утро, сестро моя.

В стаята зад него, Хенри вдигна поглед от книжата си и ме видя в рамката на вратата, с кремавата рокля, която Ана бе избрала вместо мен, и с кремавата шапчица, която придърпваше назад гъстата ми коса и откриваше младото ми лице. При вида ми той въздъхна тихо и с копнеж, и аз почувствах как лицето ми поруменява и се озарява от усмивка.

— Добър ден, сир. Добър ден и на вас, братко — изрекох аз с тих, приятен глас, без очите ми да изпускат лицето на Хенри дори за миг.

Хенри стана на крака и протегна ръката си, сякаш за да ме притегли вътре. Служителят го възпря с поглед.

— Ще закуся с вас. Кажете на кралицата, че ще дойда след няколко секунди. Веднага, след като приключа с тези... с тези...

Неопределеният жест, който последва, показваше, че няма представа за какво се отнасят книжата. Той прекоси стаята, както замаяна пъстърва се насочва към червения фенер на някой браконьер.

— А вие как сте тази сутрин, добре ли се чувствате? — каза той тихо, така че само аз да го чуя.

— Добре съм — отправих един мълниеносен, игрив поглед към напрегнатото му лице. — Малко съм уморена.

Очите му светнаха при това мое признание.

— Не спяхте ли добре, мила моя?

— Почти никак.

— Да не би леглото да не беше по вкуса ви?

Аз се запънах — никога не съм била особено добра в словесните двубои, за разлика от Ана. Накрая реших да не казвам нищо друго освен простицката истина.

— Сир, то много ми допадна.

— Бихте ли се върнали и друг път в него?

В един щастлив миг ме осени най-подходящият отговор:

— О, сир! А аз се надявах скоро да не ми се наложи да спя, когато съм в това легло.

Той отметна главата си назад и се засмя, хвана ръката ми, и като я обърна, целуна дланта.

— Лейди, вие само кажете — обеща той. — Ваш покорен слуга.

Аз се поклоних, само за да мога да наблюдавам как и той се накланя, за да целуне ръката ми — не можех да сваля поглед от лицето му. Той вдигна главата си и ние се погледнахме — беше един дълъг поглед на споделена страст.

— Трябва да тръгвам — казах аз. — Кралицата сигурно се чуди къде съм.

— И аз ще ви последвам — отвърна той. — Повярвайте.

Аз се усмихнах и му хвърлих още един поглед, след това изтичах след придворните дами. Долавях забързаното потропване на обувките

си и шумоленето на копринената си рокля. Чувствах с всяка частица на гъвкавото си тяло, че бях млада, прекрасна и обичана. Обичана от самия крал на Англия.

Той дойде на закуска и се усмихна, като седнаше на мястото си. От угасналия поглед на кралицата не убягна руменината на бузите ми, блясъка на разкошната ми кремава рокля, и тя отвърна поглед от мен. Извика няколко музиканти да ни свирят, докато закусвахме, както и управителя на кралските конюшни, който също се присъедини към нас.

— Ще ходите ли на езда днес, сир? — попита тя краля с приятен глас.

— Всъщност, да. Дами, някои от вас ще желаят ли да ме придружат? — покани ни кралят.

— Сигурна съм, че няма да ви откажат — отбеляза кралицата с обичайния си доброжелателен тон. — Мадмоазел Болейн, лейди Паркър и мистрес Кери? Зная, че вие трите сте запалени ездачки. Бихте ли желали да яздите днес с краля?

Джейн Паркър ме погледна злорадо, задето ме споменаха трета. „Тя не знае“ — казах си аз и се поздравих. — „Може да злорадства колкото й душа иска, защото тя още не знае.“

— Ще бъдем очаровани да отидем на езда с краля — каза Ана глухо. — И трите.

По-късно ние отидохме в просторния двор пред конюшните, кралят възседна ловния си кон, докато един от конярите ми помагаше да се кача на седлото на кобилата, подарена ми от краля. Прехвърлих единия си крак през лъка на седлото и разстлах роклята си, така че да пада подобаващо надолу. Ана ме огледа внимателно, както винаги, без да пропуска нито една подробност, и аз останах доволна, когато главата ѝ, увенчана с най-изящна френска ловна шапка с елегантно перо за украса, се сведе и кимна с едно леко, едва доловимо движение. Тя извика коняря да ѝ помогне да се качи, изравни ловния си кон с моя, задържа го и се наклони към мен.

— Ако поиска да се люби с теб тук, в гората, откажи му — прошепна тя. — Опитай да не забравяш, че си Хауърд. Не си обикновена уличница.

— Ако той ме поиска...

— Ако те поиска, ще трябва да чака.

Конярят изсвири с ловджийския рог и конете в двора потръпнаха напрегнато. Хенри ми се ухили като развълнувано момче и аз му се усмихнах лъчезарно в отговор. Кобилата ми, Джесмънд, беше като навита пружина, готова да препусне и когато водачът ни поведе по подвижния мост, ние се понесохме в бърз тръс след него, а хрътките заприличаха на сиво-бяло море, разляло се около конските копита. Беше топъл ден, но не и непоносимо горещ; прохладен ветрец полюшваше тревата по поляната, през която напуснахме града, яздейки в тръс; косачите се облягаха на косите си и ни гледаха как минавахме; щом забележеха, че сме благородници, сваляха шапки, и след това, съзирайки кралския флаг, падаха на колене. Аз се извърнах и хвърлих бърз поглед към замъка. Един от прозорците на кралската стая беше отворен и видях черната шапчица и бледото лице на кралицата — тя ни изпращаше с поглед. По-късно щеше да ни види на вечеря и да ни се усмихва така, сякаш не беше забелязала, че яздим един до друг по време на разходката.

Изведнъж кучетата започнаха да лаят по-особено и замлъкнаха. Ловецът наду рога — продължителния, оглушителен екот ни известяваше, че хрътките са надушили следи.

— И-ху-у! — извика Хенри, като пришпори коня си и се втурна напред.

— Ето там! — извиках аз. В края на оградения от дървета път, който се откриваше пред нас, аз видях очертанията на едър елен, прилепил в бесен бяг рогата към гърба си, за да се спаси от преследвачите си. Само след миг хрътките бяха по петите му, почти безшумно — само понякога някоя излайваше радостно. Те се изгубиха в гъсталака, а ние дръпнахме юздите на конете и зачакахме. Ловците се спуснаха стремително напред, далеч от мястото на преследването, кръстосвайки и гората и малките пътечки с надеждата, че еленът може да изскочи на някоя от тях в опитите си да избяга. Внезапно един от тях застана изправен на стремената и наду призивно рога си. Конят ми се изправи на задните си крака от възбуда и обърна тялото си към него. Вкопчих се не особено грациозно за лъка на седлото, сграбчих с другата ръка гривата на коня и вече не ме интересуваше как изглеждам, най-важното беше да не падна назад в калта.

Еленът се измъкна и отново побягна с все сили, за да спаси живота си, мина през пустеещата, необработена земя в края на гората, която го изведе на поляните, напоявани от прииждащите реки. Хрътките веднага се втурнаха по петите му, заедно с конете, които препуснаха в бесен галоп. Навред се носеше грохотът на конски копита. Аз присвих очи — срещу мен се бяха разлетели пръски кал; сниших тяло, долепих го към гърба на кобилата и я пришпорих. Усетих, че шапката ми падна от главата, после пред мен изникна жив плет, осеян с бели цветчета. Почувствах как яката задница на Джесмънд се надигна под мен, с един голям скок тя се озова от другия край и отново запрепуска в галоп. Кралят беше пред мен, съсредоточен върху елена, който беше набрал преднина. Усещах как косата ми се разпиляваше на вълни и се освобождаваше от фибите по нея и се разсмях диво, усещах с цялото си същество как вятърът биеше лицето ми. Когато долови смеха ми, Джесмънд наостри уши. Наближихме друг плет, зад който минаваше мръсен малък канал. Кобилата също го видя и се спря само за миг, после полетя и скочи умело като котка: и четирите ѝ крака се вдигнаха във въздуха, за да преодолеят препятствието. Аз вдъхнах аромата на смачканите орлови нокти, които се бяха разхвърчали при удара на копитата по горната част на живия плет, и ние се понесохме отново напред. Някъде пред нас се мяркаше еленът като малка кафява точица. Той се хвърли в реката и заплува енергично към другия ѝ край. Водачът наду отчаяно рога, призовавайки хрътките да се върнат при него и да тръгнат по крайречието, за да тичат успоредно с дивеча, така че, когато излезе, да успеят да го притиснат. Ала те бяха твърде възбудени, за да го чуят. Мъжете, чието задължение беше да направляват кучетата, се спуснаха да ги догонят, но половината от глутницата бяха вече във водата, по следите на елена, други бяха отнесени от силното течение, но всички бяха безпомощни в дълбоките води. Хенри дръпна поводата на коня си и спря да види как щеше да приключи цялата тази бъркотия.

Безпокоях се, че може да се ядоса, но той отметна назад глава и се разсмях, сякаш развеселен от хитроумието на елена.

— Бягай тогава — провикна се той след него. — Мога да ям еленско, без да се налага да те готвя! Имам цели килери, пълни с еленско!

Всички се разсмяха в отговор, сякаш кралят бе казал някоя невероятно остроумна шега, и аз осъзнах, че всички са се бояли да не би несполучливият лов да помрачи настроението му. Погледът ми пробягваше от едно усмихнато и вече доволно лице към друго, и за момент през главата ми премина мисълта, че всички ние бяхме истински глупаци, щом допускахме настроението на един-единствен човек да влияе на нашето. Но тогава той ми се усмихна и аз разбрах, че поне аз нямах друг избор.

Той огледа опръсканото ми с кал лице и разрошената ми коса.

— Приличате ми на селска прислужница — каза той, и всеки можеше да долови страстта в гласа му.

Изхлузих ръкавицата от едната си ръка, опитах се да развържа един възел в косите си и да ги отметна назад, но беше безполезно. Усмихнах му се едва забележимо, за да покажа, че съм чула грубия му намек, но все пак отказвах да му обърна внимание.

— О, тихо — промълвих аз нежно. Зад напрегнатото му лице аз мярнах Джейн Паркър, която изведнъж започна да преглъща с усилие, като че ли беше глътнала конска муха. Явно беше разбрала, че вече ще е по-добре да внимава с поведението си пред нас, членовете на семейство Болейн.

Хенри скочи от коня си, хвърли юздите на коняря си и дойде до главата на моя кон.

— Ще слезете ли при мен? — попита той с приканващ и топъл глас.

Аз отметнах коляното си от лъка на седлото и оставих тялото си да се плъзне от едната страна на коня право в обятията му. Той ме хвана и ме изправи на крака, но не ме пусна. Пред очите на целия двор, кралят ме целуна първо по едната буза, сетне и по другата.

— Коронясвам ви за Кралица на лова.

— Хайде да ѝ сложим корона от цветя — предложи Ана.

— Хайде! — на Хенри тази идея се понрави и след миг половината двор плетеше гирлянди от орлови нокти. Така аз получих корона от опияняващо ароматни цветя, с която да окича разрошените си тъмноруси коси.

Колите с продуктите за обяда дойдоха и слугите опънаха малка шатра за петдесет души — само за любимците на краля, а за останалите имаше пейки и столове. Когато кралицата пристигна на

бавно пристъпващия си кон, тя ме видя настанена от лявата страна на краля, коронована с летни цветя.

През следващия месец Англия най-сетне обяви война на Франция, и това беше официално оповестено. Испанският император Карлос с въоръжена до зъби армия, се вряза като копие право в сърцето на Франция; в това време английската армия, в съюз с неговата, тръгна в поход от английската крепост Кале, и се насочи на юг, по пътя за Париж.

Дворът остана близо до Лондон, в нетърпеливо очакване на известия, но тогава лятната чума нападна града и Хенри, който винаги се боеше от болести, заповяда лятното пренасяне на двора да започне час по-скоро. Изглеждаше така, сякаш бягахме, а не просто се местехме в Хамптън Корт. Кралят заповяда всичката храна да се доставя от съседно графство, и нищо да не идва от Лондон. Той забрани на търговците на едро и дребно, както и на занаятчиите да прииждат в двора от гнездото на заразата — столицата.

Новините от Франция бяха добри, а тези от столицата — лоши. Кардинал Уолси организира заминаването на двора на юг и гостуването му в големите имения на благородниците, които трябваше да организират маскени балове, вечери, лов, пикници и турнири. Хенри се веселеше като момче, радваше се на всичко, край което минеше. Всеки благородник по пътя трябваше да бъде домакин на краля и да се преструва, че това е невъобразима радост за него, а не повод за разорителни разходи. Кралицата яздеше редом с краля през красивите извънградски земи, но когато се почувстваше изморена, тя се качваше на носилка и въпреки че кралят понякога ме викаше вечер при себе си, през деня той беше грижовен и внимателен с нея. Братовчед ѝ беше единственият съюзник на английската армия в Европа и приятелството на семейството ѝ обещаваше победа на английските войски. Въпреки това, кралица Катерина беше за него повече от най-обикновен съюзник по време на война. Все пак, колкото и да се нравех на Хенри, той си оставаше нейното момче — нейното прекрасно, разглежено, златно момче. Той можеше да вика в покоите си мен или някое друго момиче, но това не всяваше смут в спокойните, топли отношения между двамата, които се бяха зародили преди много

време, от нейната способност да обича този мъж — по-глуповат от нея, по-себичен и съвсем не в същата степен крал, в каквата самата тя беше кралица.

[1] Боже мой! (фр.). — Бел.прев. ↑

[2] Да живее! Да живее Мариан! (лат.). — Бел.прев. ↑

ЗИМАТА НА 1522

Кралят се настани с двора си в Гринич за Коледа и по време на дванайсетте празнични дни^[1] се наслаждавахме на най-разточителни и разкошни забави и празненства. Имаше специален дворцов служител, който отговаряше за коледните увеселения — сър Уилям Армитидж. Той имаше задачата всяка сутрин да предлага нови забавления. Ежедневната програма, която ни предлагаше, беше една възхитителна последователност от някакво утринно занимание — да наблюдаваме състезание с лодки, турнир или стрелба, бой между куче и мечка или просто между кучета, бой с петли или представления на пътуващи акробати и факири, гълтащи огън. Следваше обилен обяд с хубаво вино и пиво, и във всеки един от онези дни ни поднасяха красив пудинг с марципан, изваян така изкусно, сякаш бе истинско произведение на изкуството. Следобедът беше отреден за някакво забавление: пиеси или беседи, маскени балове или танци. Всеки от нас имаше роля, която трябваше да играе, всеки имаше и костюм, а от нас се искаше да сме възможно най-весели, защото тази зима кралят бе в настроение за развлечения и смях, а кралицата беше винаги усмихната.

Незавършеният военен поход срещу Франция беше спрян поради лошите зимни условия, но всекиму бе известно, че с идването на пролетта битките щяха да се подновят — Англия и Испания щяха да нападнат с обединени сили своя общ враг. По време на коледните празници кралят и кралицата на Англия бяха единни във всеки смисъл на думата и веднъж седмично, без да пропуска, кралят вечеряше сам с нея и прекарваше нощта в леглото ѝ.

Всички останали вечери обаче, също без да пропуска, Джордж почукваше на вратата ми и казваше „Той иска да отидеш“, а аз се втурвах към своята любов, краля.

Никога не оставах през цялата нощ. В Гринич за Коледа бяха поканени много посланици от цяла Европа и кралят не искаше да покаже с нищо пренебрежително отношение към кралицата. Особено важен беше испанският посланик, който бе стриктен в изискванията си

за спазване на етикецията и беше близък приятел на кралицата. Тъй като му беше известна ролята, която изпълнявах в двора, аз не му се понравих; но и аз самата не бих била особено очарована от някоя изненадваща среща с него в коридора, когато излизах порумения и разчорлена от покоите на краля. Много по-добре беше за мен да се измъкна от топлото кралско ложе и да се върна бързо в стаята си, придружена от прозяващия се Джордж, часове преди посланикът да се появи за утринната литургия.

Ана винаги стоеше будна и ме чакаше да се върна, с приготвена за мен чаша затоплена светла бира, а камината, която затопляше стаята ни, бе винаги пълна с цепеници. Аз се просвах на леглото, а тя ме завиваше до раменете с вълнена завивка, сядаше до мен и започваше да разресва обърканите ми коси, а в същото време Джордж хвърляше нова цепеница в огъня и отпиваше от собствената си чаша.

— Уморителна е тази работа — каза веднъж той. — През повечето следобеди просто заспивам. Не мога да държа очите си отворени.

— А мен Ана ме слага да си лягам веднага след вечеря, все едно съм малко дете — казах аз с раздразнение.

— А ти какво искаш? — попита ме Ана. — Да изглеждаш измъчена като кралицата?

— Изглежда ми доста мършава — съгласи се Джордж. — Да не е болна?

— От възрастта е, предполагам — каза Ана безгрижно. — И от усилието да изглежда винаги щастлива. Трябва да е много изтощена. Хенри изисква много старания, нали така?

— Не — казах аз самодоволно и тримата се разсмяхме.

— Споменава ли ти е, че ще ти даде някакъв по-специален подарък за Коледа? — попита Ана. — Или на Джордж? Или изобщо на някой от нас?

Поклатих глава.

— Не.

— Чичо Хауърд изпрати златна чаша със семейния ни герб, която ти да му подариш — каза Ана. — Пазя я в шкафа. Струва цяло състояние. Надявам се да видим някаква полза от нея.

Аз поклатих сънено глава.

— Той ми е обещал изненада — изведнъж и двамата наостриха уши. — Иска утре да отида с него до корабостроителницата.

Ана направи презрителна гримаса.

— Мислех, че става въпрос за някакъв подарък. Всички ли ще ходим? Целият двор?

— Не, ще бъдем с малка свита — аз затворих очи и започнах да се унасям. Чух как Ана се движи из стаята, как отваря раклата и вади дрехите ми за сутринта.

— Трябва да носиш червената — каза тя. — Можеш да вземеш и червената ми пелерина, която е с лебедов пух за украса. Ще бъде студено край реката.

— Благодаря ти, Ана.

— О, не си въобразявай, че го правя за теб. Правя го за преуспяването на семейството. Нищо от това, което върша, не е предназначено лично за теб.

Аз обвих тялото си с ръце, сякаш да се предпазя от студенината в гласа ѝ, но нямах сили да ѝ отвърна. В просъницата си чух неясно как Джордж оставя чашата си, става от стола и как после нежно целува Ана по челото.

— Тежка работа, но и залогът е голям — прошепна той. — Лека нощ, Анамария — оставям те на твоите задължения и отивам да върша своите.

Чух съблазнителния ѝ смях.

— Гриничките блудници имат благородно призвание, братко. Ще се видим утре.

Червената пелерина на Ана се съчетаваше прекрасно с червената рокля за езда, с която бях облечена; тя ми беше дала и елегантната си малка френска шапчица за лов. Хенри, Ана, аз, Джордж и съпругът ми Уилям, придружени от още пет-шест души, яздехме по течението на реката по посока на корабостроителницата, където строяха новия кралски кораб. Беше ясен зимен ден, слънчевите лъчи проблясваха по водата, от двете страни на пътя се носеха крясъци на водни птици — гъските, дошли от Русия да зимуват по нашето по-топло крайречие крякаха непрестанно. На фона на тяхното крякане, квакането на патиците, зова на големите бекасини и на свирците се носеше с още

по-голяма сила. Нашата група се придвижваше нататък по реката в лек галоп; моят кон яздеше до едрия кралски ловен жребец, а Ана и Джордж бяха от двете ни страни. Хенри дръпна юздите и продължи в тръс, а с приближаването ни до пристанището съвсем забави ход.

Когато надзирателят ни видя да идваме, той излезе, свали шапка и се поклони ниско на краля.

— Реших да се поразходя и да видя как сте — каза кралят усмихнато.

— За нас е чест, ваше величество.

— Как върви работата? — Кралят скочи от седлото и подаде юздите си на коняря, който стоеше до него в очакване. Той се обърна и ме смъкна от коня, придърпвайки ръката ми в сгъвката на лакътя си, после ме поведе към сухия док.

— Е, какво мислиш за него? — попита ме Хенри, присвивайки очи към гладката дъбова повърхност на недовършения кораб, който лежеше на огромен стапел. — Не ти ли се струва, че ще бъде прекрасен?

— Прекрасен, но и опасен — казах аз, с поглед, насочен към амбразуриите. — Французите със сигурност не разполагат с такъв красавец като този.

— Няма — каза Хенри с гордост. — Ако имах трима такива красавци, щях да съм разбил френската флота, още докато се спотайват из пристанищата си и днес щях да бъда крал на Англия и Франция, и на думи, и на дело.

Аз се поколебах.

— Казват, че френската армия е много силна — осмелих се да отвърна. — А Франсоа — много решителен.

— Той е същинско петле — каза Хенри сърдито. — Само обича да се перчи. Карлос ще го нападне от юг, а аз ще го подхвана откъм Кале. Двамата ще си разделим Франция — Хенри обърна лице към кораба. — Кога ще е готов?

— През пролетта — отвърна мъжът.

— Художникът тук ли е днес?

Мъжът отвърна с поклон.

— Тук е.

— Искате ли да ви нарисуват, мистрес Кери. Бихте ли седнали за малко, за да скицират чертите ви?

Аз се разтопих от вълнение.

— Разбира се, както желаете.

Хенри направи знак на корабостроителя, който беше на подиума. Човекът викна на един мъж на кея и последният се затича насам. Хенри ми помогна да сляза по стълбата, аз седнах на един куп прясно нарязани дъски и младият мъж в домашно плетена връхна дреха започна да скицира лицето ми.

— Какво ще правите с рисунката? — попитах с любопитство, опитвайки се да стоя неподвижна и да съхраня усмивката на лицето си.

— Почакайте и ще видите.

Художникът остави хартията настрана.

— Това е достатъчно.

Хенри ми подаде ръка и ми помогна да се изправя.

— В такъв случай, мила, нека се връщаме вкъщи за обяд. Ще ви превода през крайречните ливади — приятно е да се галопира по тях до замъка.

Конярите разхождаха конете наоколо, за да не се простудят. Хенри ме качи на седлото и се качи на собствения си кон. Погледна през рамо, за да се увери, че всички бяха готови. Лорд Пърси пристягаше подпруга на Ана. Тя погледна надолу към него с ленива предизвикателна усмивка. След това ние се отправихме към Гринич под зимното небе, което слънцето оцветяваше в кремави и жълтеникави краски.

Коледното пиршество продължи цял ден и аз бях сигурна, че Хенри ще ме извика през нощта. Ала вместо това той обяви, че ще отиде при кралицата, а аз бях сред дамите, които трябваше да й правят компания, докато той пиеше с приятели, преди да се отправи към нейните покои.

Ана ми подаде една наполовина ушита риза и седна на разстланата фуста на роклята ми, така че да не мога да се изправя, без нейно позволение.

— О, я ме остави — промърморих аз.

— Ще изтрия това нещастно изражение от лицето ти — изсъска тя. — Ший така, сякаш това занимание ти доставя удоволствие. Никой

мъж няма да те пожелае такава намусена, все едно, че си мечка стръвница, готова за бой.

— Но пък да прекара точно Коледа с нея...

Ана кимна.

— А искаш ли да узнаеш защо?

— Да.

— Някаква просякиня, която гадае на въглени, му казала, че тази нощ той щял да ѝ направи син. Надява се кралицата да роди през есента. Господи, какви глупаци са мъжете.

— Гадателка на въглени ли?

— Да. Предсказала му, че ще има син, ако остави всички други жени. Няма нужда да питаш кой ѝ е платил.

— Какво искаш да кажеш?

— Не се съмнявам, че ако я разтърсим здравата и я обърнем с главата надолу, от нея ще изпадне някоя Сийморова жълтица. Но вече е твърде късно за това. Тя успя да ни навреди. Той ще е при кралицата тази нощ и ще бъде там всяка една нощ от дванайсетдневните коледни празници. Така че трябва да направиш всичко възможно да му напомняш какво изпуска всеки път, щом мине край теб.

Аз наведох глава ниско над работата си. Наблюдавайки ме, Ана видя как една сълза падна на поръбения край на ризата и как след това я размазах с пръст.

— Малка глупачка — каза тя грубо. — Ще си го върнеш обратно.

— Омразна ми е мисълта, че той ще лежи до нея — прошепнах. — Чудя се, дали и нея нарича „сладка моя“?

— Вероятно — каза Ана безсърдечно. — Повечето мъже нямат достатъчно въображение, за да измислят нещо по-различно. Но с нея той просто ще изпълнява дълга си, а в същото време ще се оглежда наоколо; и ако пак успееш да хванеш окото му и му се усмихваш, той ще избере отново теб.

— Но как да се усмихвам, когато сърцето ми се къса?

Ана се изкикоти.

— О, ти си кралица в разиграването на трагедии! Трябва да се усмихваш, когато сърцето ти се къса, защото си жена, придворна дама и си от рода Хауърд. Това са трите причини, които те правят способна да бъдеш най-измамното същество на Божията земя. А сега — шшт, ето го и него.

Първи влезе Джордж, усмихна ми се и отиде да коленичи в нозете на кралицата. Лицето ѝ се разкраси, тя порумения от удоволствие, че кралят идваше при нея. Хенри влезе втори, със съпруга ми Уилям, а ръката му лежеше на рамото на лорд Пърси. Той мина край мен и само ми кимна, въпреки че аз и Ана се изправихме, когато го видяхме да влиза, и се поклонихме ниско. Отиде направо при кралицата, целуна я по устните и без излишни церемонии я отведе в стаята ѝ. Прислужничките ѝ влязоха след нея и скоро след това пак излязоха, затваряйки вратите след себе си. Останалите безмълвно чакахме отвън.

Уилям се огледа и ми се усмихна.

— Е, добра среща, примерна съпруго! — каза ми той добродушно. — Смяташ ли, че дълго ще се задържиш в покоите, които сега обитаваш? Или би предпочела отново мен за другар в леглото?

— Това ще зависи от заповедите на кралицата и на чичо ни — каза Джордж безпристрастно. Ръката му се приплъзна надолу, до мястото, където обикновено висеше мечът му. — Мериан не може да решава сама, както знаеш.

Уилям не отговори на предизвикателството. Той ме погледна унило.

— Спокойно, Джордж — каза той. — Няма нужда да ми обясняваш всичко това. Имах достатъчно време, за да разбера.

Аз се огледах. Видях, че лорд Пърси беше отвел Ана в една от нишите на стаята и тя се смееше предизвикателно на нещо, което той ѝ говореше. Тя видя, че я гледам и каза по-високо:

— Лорд Пърси пише сонети за мен, Мери. Кажи му, че не умее да спазва метриката.

— Дори не съм го довършил — възрази Пърси. — Аз четях едва първия стих, а вие вече ме критикувате. „Красива лейди, от вашата ненавист ме боли...“

— Струва ми се доста добро за начало — казах аз обнадеждаващо. — А как ще продължите нататък, лорд Пърси?

— Определено не е добре за начало — обади се Джордж. — Да започнете ухажването с темата за ненавистта, е най-лошото начало, което може да ви хрумне. Едно нежно начало би звучало по-обещаващо.

— За една девойка от семейство Болейн нежното начало, без съмнение, ще се окаже твърде смуцаващо — каза Уилям язвително. — Зависи от ухажора, разбира се. Все пак, като се замисля, нашият Пърси от Нортъмбърланд може да се надява на нежно встъпление.

Ана стрелна Уилям изпепеляващо и в погледа ѝ се четеше нещо, което далеч не можеше да се определи като сестринска любов, но Хенри Пърси беше толкова погълнат от поемата си, че едва го чу.

— Продължава с един стих, който още не съм съчинил, а след него — „нещо си, нещо си... вашите стрели“.

— О! Да се римува с „боли“! — каза Джордж заядливо. — Мисля, че започвам да разбирам.

— Да, но в поемата ви трябва да има някаква идея, около която да се изгради — обясни Ана на Хенри Пърси. — Ако това е поема, посветена на вашата възлюбена, тогава трябва да я сравните с нещо, а след това да извъртите това сравнение, така че то да ви доведе до някакви остроумни заключения.

— Но как да стане? — попита Пърси. — Не мога да ви сравня с нищо. Вие сте си вие. С какво да ви сравнявам?

— О, колко мило! — похвали го Джордж. — Бих казал, Пърси, че сте по-добър в разговорите, отколкото с римите — ако бях на ваше място, бих паднал на коляно и бих ѝ шепнал на ухо. Ако се придържате към прозата, ще пожънете истински успех.

Пърси се ухили и взе ръката на Ана.

— „Звезди греят в нощта“ — каза той.

— „Нещо си, нещо си страстта“ — бързо додаде Ана.

— Хайде да пийнем вино — предложи Уилям. — Не съм сигурен дали мога да се справя с този остроумен разговор. Кой иска да играе с мен на зарове?

— Аз ще играя — каза Джордж, преди Уилям да е успял да ме предизвика. — Какъв ще е залогът?

— О, няколко крони — каза Уилям. — Не ми харесва мисълта да сте мой противник в игрите на комар с големи залози, Болейн.

— Както и в някои други неща — отвърна му брат ми любезно. — Особено при положение, че лорд Пърси е готов да посвети някой войнишки стих на нашия двубой.

— Не смятам, че „нещо си, нещо си“ звучи особено войнствено — отбеляза Ана. — Той обича да го вмъква във всички свои стихове.

— Аз съм новак — каза Пърси с достойнство. — Новак съм както в любовта, така и в поезията, а вие се отнасяте към мен жестоко. Моят стих: „Красива лейди, от вашата ненавист ме боли...“ напълно отговаря на реалността.

Ана се разсмя и му подаде ръката си за целувка. Уилям извади два зара и ги хвърли на масата. Аз му налях чаша вино и я оставих до него. Почувствах някаква странна утеха в това, че го обслужвам, докато кралят беше в леглото със съпругата си в съседната стая. Чувствах се изместена и не знаех нищо по-добро от това да си остана там, където ме бяха сложили.

Играхме до полунощ, но кралят още не излизаше.

— Какво мислите? — Уилям попита Джордж. — Ако той смята да прекара нощта при нея, вероятно можем и ние да си лягаме.

— Лягаме си — каза Ана с решителен глас и протегна ръка към мен, без да търпи никакви възражения.

— Толкова скоро? — запита я Пърси. — Но звездите светят през нощта.

— Ала на сутринта избледняват — отвърна Ана. — Тази звезда има нужда да потъне в мрака.

Аз станах да тръгна с нея. Съпругът ми ме погледна бързо.

— Целунете ме за лека нощ, съпруго — нареди ми той.

Аз се поколебах, но после прекосих стаята. Той очакваше хладна целувка по бузата, но вместо това, аз се наведох и го целунах по устните. Почувствах как той отвърна на докосването ми.

— Лека нощ, съпруже. Желая ви лека нощ и весела Коледа.

— Лека нощ, съпруго моя. Леглото ми щеше да е по-топло тази нощ, ако вие можехте да го споделите с мен.

Аз кимнах. Нямаше какво да му отговоря. Погледът ми неволно се плъзна към затворената врата на стаята на кралицата, зад която мъжът, когото обожавах, спеше в прегръдките на жена си.

— Може би накрая всеки ще се върне при жена си — каза Уилям тихо.

— Със сигурност — каза Джордж весело, като обираше печалбата си от масата и я слагаше в шапката си, откъдето пък отиваше в джоба му. — При това, ще бъдем погребани до тях, независимо какви са били предпочитанията ни приживе. Помислете си само каква съдба — да се превърнеш в прах до Джейн Паркър.

Даже Уилям се засмя.

— Кога ще е събитието? — попита Пърси. — Кога ще настъпи щастливият сватбен ден?

— Някъде към края на лятото. Ако мога да сдържа нетърпението си до тогава.

— Тя ще ви донесе добра зестра — отбеляза Уилям.

— О, кой го е грижа! — възкликна Пърси. — Всичко е любов.

— И това го казва един от най-богатите мъже в кралството — отбеляза брат ми сухо.

Ана протегна ръката си към Пърси.

— Не обръщайте внимание, милорд. Съгласна съм с вас. Любовта е всичко. Или поне аз така мисля.

— Не, не мислиш — казах аз веднага след като вратата зад нас се затвори.

Ана ми се усмихна сдържано.

— Бих желала повече да обръщаш внимание с кого разговарям, отколкото на това какво му казвам.

— Пърси от Нортъмбърланд? Говориш за брак по любов с Пърси от Нортъмбърланд?

— Точно така. За да можеш да се усмихваш на съпруга си толкова глуповато, колкото си искаш, Мери. Когато се омъжа, ще постигна много повече, отколкото си успяла ти.

[1] Дванайсетте празнични дни започват на първия Коледен ден, 25.XII, и завършват с Богоявление; продължителността на празниците се обяснява по различен начин в християнската традиция, например с предположението, че на тримата влъхви са пътували дванайсет дни до Витлеем, или с факта, че в евангелския текст стиховете, посветени на поклонението на влъхвите, са точно дванайсет (Евангелие от Матей, 2:1-12). — Бел.ред. ↑

ПРОЛЕТТА НА 1523

През първите седмици от новата година кралицата отново се подмлади, разцъфна като роза в парник, лицето ѝ доби руменина, а усмивката не слизаше от лицето ѝ. Тя престана да носи ризата от конски косъм, която обикновено носеше под роклята си, а радостта сякаш бе загладила бръчките по издайнически загрубялата кожа на шията и раменете ѝ. Тя не сподели с никого причината за тази промяна, но прислужничката ѝ каза на друга, че тя пропуснала един от месечните си цикли, и че гадателката познала — кралицата очаквала дете.

Имайки предвид досегашните ѝ помятания, тя имала основателна причина да коленичи пред статуята на Дева Мария пред молитвения стол в ъгъла на стаята си, и всяка сутрин прислужницата я заварвала там, с едната ръка положена на корема, а другата на требника; очите ѝ били затворени и тя изглеждала напълно вгълбена. Понякога се случвали и чудеса. Може би в момента се случвало чудо с кралицата.

Прислужничките продължиха да клюкарстват, че бельото ѝ си оставало все така чисто и през февруари, и ние предположихме, че тя скоро ще съобщи на краля. Той вече беше добил вид на мъж, който очаква щастливи вести и ме подминаваше, като че ли бях невидима. Трябваше да танцувам пред него, да придружавам жена му, да търпя присмеха на придворните дами и да разбера за сетен път, че бях просто едно момиче, носещо фамилията Болейн, престанало да бъде негова любимка.

— Не мога да търпя това — казах на Ана. Седяхме до камината в покоите на кралицата. Другите бяха излезли на разходка с кучетата, но аз и Ана отказахме да излезем. Мъглата тъкмо беше изплувала над реката и студът навън режеше като нож. Аз зъзних, свита на топка и облечена в обшитата си с кожа рокля. Не се чувствах добре от онази коледна нощ, през която Хенри ме беше подминал, на път за нейната стая. Оттогава той не ме беше викал.

— Тежко го понасяш — забеляза тя довольно. — Ето какви последствия носи любовта към краля.

— А какво друго можех да направя? — попитах я аз нещастно. Отидох да седна до прозореца, за да може светлината да пада на ризите, които шиех. Бяха ми дадени от кралицата и аз ги поръбвах за бедните, а това, че те бяха предназначени за възрастни работници, не означаваше, че трябваше да върша работата си през пръсти. Тя щеше да оглежда шевовете, и ако ѝ се стореха твърде несръчно изработени, щеше да ме помоли, при това твърде любезно, да ги поръбя наново.

— Ако тя роди дете, и то бъде син, тогава можеш да си останеш с Уилям Кери и да създадеш свое семейство — отбеляза Ана. — Кралят ще е изцяло подвластен на прищевките ѝ, и това ще отбележи края на твоя звезден час. Ти ще се превърнеш просто в една от многото.

— Той ме обича — казах аз не съвсем убедено. — Не съм една от многото.

Извърнах глава и погледнах през прозореца. Мъглата се виеше над реката, описвайки огромни спирали, като прахоляк под нечие легло.

Ана се изсмя гръмогласно.

— Ти винаги си била една от многото — отвърна тя жестоко. — Ние, момичетата от рода Хауърд, сме много — и всичките от добро потекло, възпитани, красиви, млади и без изключение способни да раждат деца. Могат да започнат да му ги подхвърлят една след друга, за да видят дали някоя няма да извади късмет. Не е голяма загуба за семейството, ако една след друга тези момичета бъдат удостоени с внимание от краля, а след това захвърляни. Винаги ще има друга зачената Хауърд и в детската стая винаги ще спи някоя нова разпътница. Ти си станала една от многото, още преди да се родиш. Ако той не остане с теб, ти ще се върнеш при Уилям, те ще намерят друга Хауърд и същата песен ще започне на нов глас. Семейството не губи нищо.

— Но аз изгубих нещо! — извиках аз.

Тя наклони глава, сякаш отсяваше нетърпеливостта на детинските емоции от реалността.

— Да. Възможно е. Изгубила си нещо. Невинността си, първата си любов и доверчивостта си. Може би сърцето ти е разбито. Възможно е дори то никога да не се излекува. Бедната глупачка

Мериан — промълви тя нежно. — Да изпълниш заповедта на един мъж, който иска от теб да доставиш удоволствие на друг, и от цялата работа да получиш само едно разбито сърце.

— Е, тогава чий ред ще е след мен? — поисках да узная, надсмивайки се над мъката си. — Коя мислиш, че ще е следващата Хауърд, която ще напъхат в леглото му? Нека да позная — другата Болейн?

Тя ме стрелна светкавично с черните си очи и миглите ѝ погалиха леко страните ѝ.

— Няма да бъда аз — каза тя. — Аз сама планирам бъдещето си. Не рискувам да бъда завладяна и изоставена.

— Но ти ми каза да рискувам — припомних ѝ аз.

— Това се отнасяше до теб — заяви тя. — Аз не бих живяла като теб. Ти винаги правеше каквото ти наредят, омъжи се за когото ти казаха, преспа с онзи, с когото ти заповядаха. Аз не съм като теб. Сама избирам пътя си.

— И аз можех да избира сама пътя си.

Ана се усмихна невярващо.

— Тогава бих се върнала в Хевър и бих заживяла там — казах аз. — Не бих стояла в двора. Ако ме отблъснат, бих отишла в Хевър. На това поне винаги мога да разчитам.

Вратите на стаята на кралицата се отвориха и аз погледнах към прислужничките, които влачеха чаршафите от леглото на кралицата.

— За втори път тази седмица заповядва да ги сменяме — заяви една от тях с раздразнение.

Ана и аз се спогледахме.

— Има ли петна по тях? — попита Ана настойчиво.

Прислужницата я погледна нахално.

— По чаршафите на кралицата ли? — попита тя. — Искате да ви покажа личното спално бельо на кралицата?

Дългите пръсти на Ана се мушнаха в кесията ѝ и една сребърна монета премина от нейната ръка в тази на момичето. С победоносно изражение на лицето прислужничката пхна монетата в джоба си.

— Няма нито петънце — каза тя.

Ана замълча, а аз отидох да държа вратата на двете жени.

— Благодаря — каза втората, удивена от моето учтиво отношение към прислугата. Тя ми кимна. — Просмукани са от пот,

бедната жена! — промълви тя тихо.

— Какво? — попитах. Не вярвах на ушите си. Тя ми беше дала сведения, за които всеки френски шпионин би платил кралска цена, и които всеки копнееше да получи. — Искате да кажете, че кралицата страда от нощно потене? Че вече е настъпил този нов етап от живота ѝ?

— Ако още не е, то това ще стане много скоро — каза прислужничката. — Горката ни господарка.

Намерих баща си с Джордж в голямата зала, доближили глави, докато слугите сновяха около тях, нареждаха огромните маси и ги слагаха на магарета. Той ми направи знак да отида при тях.

— Татко — казах аз и му се поклоних.

Той ме целуна хладно по челото.

— Дъще — обърна се той към мен, — искали сте да ме видите?

За миг ме побиха тръпки и аз се запитах дали той помнеше името ми.

— Кралицата не очаква дете — казах му аз. — Месечният ѝ цикъл започна от днес. Причината да пропусне предишните, се крие в напредналата ѝ възраст.

— Слава на Бога! — възкликна ликуващо Джордж. — Залагам една златна корона, че е точно така. Това се казва добра новина.

— Най-добрата — каза баща ми. — Най-добрата за нас и най-лошата за Англия. Съобщила ли е на краля?

Поклатих отрицателно глава.

— Кървенето започна следобед, тя още не се е срещала с него.

Баща ми кимна.

— Значи, научихме добрата новина преди него. Знае ли я някой друг?

Свих рамене.

— Прислужничките, които ѝ сменяха чаршафите, а значи и всички, които им плащат. Уолси, предполагам. Французите също може да са купили някоя прислужница.

— Тогава трябва да побързаме, ако искаме да сме първите, които ще му съобщят. Да го направя ли аз?

Джордж поклати глава.

— Твърде е лично — каза той. — Какво ще кажете за Мери?

— Така тя ще бъде първата, която той вижда в момента на най-силното си разочарование — размишляваше баща ми. — По-добре не.

— Тогава Ана — предложи Джордж. — Трябва да е някой от нас, за да му напомни за Мери.

— Ана може да го направи — съгласи се баща ми. — Тя може да отклони и пор, тръгнал по миши следи.

— Тя е в градината — реших да помогна. — На стрелбището.

Тримата излязохме от голямата зала навън, под ярката светлина на пролетното слънце. Студеният вятър люлееше минзухарите и те разклащаха главичките си. На стрелбището се виждаше малка групичка придворни, сред които бе и Ана. Тя пристъпи напред, прицели се, опъна тетивата и ние чухме издрънчаване и тъпия звук от попадането на стрелата точно в целта. Останалите вяло изръкопляскаха. Хенри Пърси закричи към мишената, измъкна стрелата на Ана и я сложи в собствения си колчан, все едно имаше намерение да я запази за себе си.

Ана се смееше, протегнала ръка за стрелата си, когато се огледа и ни видя. Тя веднага се откъсна от компанията и дойде при нас.

— Татко.

— Ана — той я целуна по-нежно, отколкото беше целунал мен.

— Месечният цикъл на кралицата е започнал — обяви Джордж безцеремонно. — Смятаме, че ти трябва да го съобщиш на краля.

— Аз, а не Мери?

— Това може да му се стори долнопробно от нейна страна — каза баща ми. — Не бива да си я представи как разменя клюки с прислугата, докато гледа как изхвърлят нощните гърнета.

За момент помислих, че Ана ще каже, че също не иска да изглежда долнопробно, но тя само сви рамене. Знаеше, че да служиш на интересите на семейство Хауърд имаше своята цена.

— И направи всичко възможно Мери да не се изличи от съзнанието му — добави баща ми. — Когато той се обърне срещу кралицата, Мери трябва да е тази, която да го сграбчи.

Ана кимна.

— Разбира се — потвърди тя. Само аз можех да доловя остротата в тона ѝ. — Мери е на първо място.

И тази вечер, както обикновено, кралят дойде при кралицата, за да ѝ прави компания край камината. Ние тримата го гледахме, уверени, че това домашно задължение сигурно го изпълваше с досада. Ала кралицата беше изобретателна и знаеше как да го развлича. Винаги играеше на карти или на зарове, четеше най-нашумелите книги и можеше спокойно да представи интересно становище, както и да го защити. Винаги имаше и други посетители — учени мъже, пътували много, които разговаряха с краля; винаги бе осигурена най-добрата музика, а Хенри бе ценител на хубавата музика. Томас Мор беше любимец на кралицата и понякога те тримата се разхождаха по плоския покрив на двореца и съзерцаваха нощното небе. Разговорите на Мор и краля се въртяха около различните тълкувания на Библията и около въпроса дали щеше да настъпи време, когато би следвало да се разреши издаването на английска Библия, която да е достъпна за простолудията. Освен това наоколо винаги имаше красиви жени. Кралицата беше достатъчно благоразумна, за да подбира за покоите си най-красивите жени в кралството. Тази вечер не правеше изключение — тя го забавляваше така, сякаш я бе посетил някой посланик, чието благоразположение тя трябваше да спечели. След като поговориха известно време, някой попита дали кралят би ни изпял нещо, и той се зае да ни изпее една от собствените си композиции. Той помоли някоя дама да изпълни частта за сопрано, Ана пристъпи напред свенливо и плахо, като заяви, че ще опита. Разбира се, тя пъ безукорно. Доволни от себе си, двамата пяха на бис, после Хенри целуна ръката на Ана и кралицата заповяда да сервират вино в чест на певците.

Ана го придърпа встрани от останалите придворни само с едно леко движение на ръката си. Единствено ние, от семейство Болейн, както и кралицата, забелязахме, че кралят беше отделен от другите. Тя извика единия от музикантите и му поръча да засвири друга мелодия; беше достатъчно благоразумна и избягваше да обръща прекомерно внимание на новия флирт на краля. Стрелна ме бързо, за да види как ми се отразява гледката на сестра ми в обятията на краля, но аз ѝ отвърнах с невъзмутима и лъчезарна усмивка.

— Вие се превръщате в добра придворна, моя малка съпруго — отбеляза Уилям Кери.

— Така ли?

— Когато дойдохте за първи път в двора, вие бяхте прекрасна стока, покрита със съвсем тънък варак във френския двор, но сега външният блясък сякаш е влязъл и в душата ви. Случва ли ви се изобщо да правите нещо, без да го премисляте?

За момент бях готова да се защита, но тогава видях как Ана казва нещо на краля, след което той поглежда към кралицата. Ана нежно докосна ръкава му и му добави нещо с миловидно изражение. Извърнах се от Уилям, оглушала за думите му, и започнах да наблюдавам мъжа, когото обичах. Видях как широките му плещи се отпуснаха и после се свлякоха надолу, сякаш половината от силата му го беше напуснала. Той погледна към кралицата така, сякаш го беше предала, а лицето му бе уязвимо като на дете. Ана застана, така че да го скрие от погледите, а Джордж се наведе напред, за да попита кралицата дали може да танцуваме, което имаше за цел да защити Ана от вниманието на околните, докато тя нашепваше съчувствени слова в ухото на краля.

Не можех да понеса тази гледка и се измъкнах от групичката на момичетата, които вдигаха глъчка в приготовленията си за танци, и отидох при Хенри, като избутах Ана настрана, за да мога да се добера до него. Лицето му бе бледо, а очите му имаха трагично изражение. Хванах ръцете му и само промълвих:

— О, мили.

Той веднага ме погледна.

— Вие също ли знаехте? И всички останали дами?

— Мисля, че да — каза Ана. — Не можем да я виним за това, че не е искала да ви каже сама, бедната ни господарка. Това е била последната ѝ надежда. Това беше и вашият последен шанс, сир.

Почувствах как той стисна ръката ми по-здраво.

— Гледачката ми каза...

— Зная — казах аз нежно. — Вероятно са ѝ били платили.

Ана изчезна и ние двамата останахме сами.

— А аз лежах в постелята ѝ и толкова се опитвах, и толкова се надявах...

— Молах се с вас — прошепнах аз. — И за двама ви. Така се надявах да имате син, Хенри. Към Господа имах само една молба над всички други — да ви даде законен син.

— Но тя вече няма да може — устата му се сви като примка. Приличаше на разглежено дете, което не може да получи онова, което иска.

— Не, вече не може — потвърдих. — Всичко свърши.

Той рязко пусна ръцете ми и се извърна от мен. Танцьорите се раздалечиха и му направиха път да мине, преди още да бе стигнал до тях със забързаната си крачка. Той отиде до кралицата, която седеше и се усмихваше на придворните, и ѝ каза, на достатъчно висок глас, за да чуят всички:

— Казаха ми, че не се чувствате добре, мадам. Предпочитах вие сама да ми съобщите вестта.

Тя веднага погледна към мен остро и осъдително, задето бях разкрила най-интимната ѝ тайна. Аз леко поклатих глава. Тогава погледът ѝ потърси Ана и я намери сред танцуващите, хванала Джордж за ръка. Тя невъзмутимо отвърна на погледа ѝ.

— Съжалявам, ваше величество — каза кралицата с присъщото ѝ неподражаемо достойнство. — Искях да избира по-подходящ момент от настоящия, за да обсъдя това с вас.

— Трябваше да изберете по-ранен момент — поправи я той. — Но след като не се чувствате добре, то аз ви предлагам да освободите придворните си и да останете сама.

Тези, които първи разбраха какво се случва, започнаха да шушукат със съседите си. Ала повечето от тях стояха, вперили погледи в краля, чието настроение беше помръкнало така внезапно, и в кралицата, която понасяше последствията от това търпеливо и с пребледняло лице.

Хенри се завъртя на пета и щракна с пръсти на приближените си да го последват — Джордж, Хенри, Уилям, Чарлс, Франсис — сякаш викаше кучетата си, и излезе от покоите на кралицата, без да продума повече. Забелязах със задоволство, че от всички тях брат ми ѝ се поклони най-ниско. Тя ги остави да си тръгнат, без да проговори и се отправи към стаята си.

Свирнята на музикантите звучеше все по-фалшиво, докато накрая звуците заглъхнаха и те се заоглеждаха в очакване на нови заповеди.

— О, тръгвайте си вече — казах аз внезапно и нетърпеливо. — Не виждате ли, че няма да има повече песни и танци тази вечер? Никой

тук не се нуждае от музиката ви. За Бога, никой не иска да танцува.

Джейн Паркър ме погледна озадачено.

— А аз смятах, че именно на вас ви е до забавления. Кралят се скара с кралицата, а вие очаквате всеки момент да ви вдигнат от канавката като натъртена праскова.

— Аз пък смятах, че вие имате достатъчно здрав разум, за да си позволите подобно изказване — каза Ана без заобикалки. — Как само говорите на бъдещата си зълва! По-добре внимавайте, защото може да не се окажете добре дошла в нашето семейство.

Джейн не отстъпи пред Ана.

— Няма как годежът да бъде развален. Все едно, че вече сме венчани с Джордж. Предстои единствено да се уточни датата. Можете да ме приемате или да ме мразите, мистрес Ана. Ала не можете да ме отблъснете. Обрекли сме се пред свидетели.

— О, какво значение има това! — извиках аз. — Какво значение има каквото и да било! — аз се извърнах и побягнах към стаята си. Ана тръгна след мен.

— Какво има? — попита тя делово. — Ядосан ли ни е кралят?

— Не, въпреки че трябваше да бъде, защото ние извършихме подлост, като му разкрихме тайната на кралицата.

— Ох, ах! — каза Ана, без капчица съчувствие. — И все пак, той нали не ни се разсърди?

— Не, но е наскърбен.

Ана се доближи до вратата.

— Къде отиваш? — попитах.

— Да заръчам да донесат вода — каза тя. — Ще се миеш.

— О, Ана — казах аз раздразнено. — Той току-що получи най-ужасната вест в живота си. И е в най-лошо настроение. Едва ли ще ме извика тази вечер. Ще се измия утре, ако трябва.

Ана поклати глава.

— Няма да рискуваме — отвърна тя. — Ще се измиеш тази вечер.

Тя сбърка, но само е един ден. На следващия ден кралицата остана сама в стаята си, заобиколена само от придворните си дами, а аз вечерях в отделна стая с брат си, с приятелите му и с краля. Беше една

много, много весела вечер с музика, танци и игри на карти. И същата вечер отново се озовах в леглото на краля.

Този път аз и Хенри бяхме наистина неразделни. Дворът знаеше, че сме любовници, кралицата знаеше; хората от простолюдието, които идваха да ни гледат по време на вечеря, също знаеха. Носех подарената ми от него златна гривна на китката си, яздех неговия ловен кон, когато препускахме на лов след кучетата. Имах диамантени обици и три нови рокли, едната от брокат със златни нишки. А една сутрин в леглото той ми каза:

— Никога ли не сте се чудили какво стана с онази рисунка, която помолих да ви направят при корабостроителницата?

— Съвсем бях забравила за това.

— Елате тук и ме целунете — тогава ще ви кажа защо ми беше тази рисунка — каза Хенри лениво.

Той се изтегна на възглавниците на ложето си. Вече беше късна утрин, но завеските на леглото ни скриваха от погледите на прислужниците, които влизаха да разпалят огъня, да му донесат вода, или да изхвърлят нощното гърне. Аз припълзях към него, опрях закръглените си гърди на неговите, които излъчваха топлина, и оставих косата ми да се спусне напред като завеса от злато и бронз. Устата ми се сля с неговата, вдъхнах възбуждащото ухание на брадата му, почувствах как мъхът около устните му ме бодеше леко, притиснах устните си още повече към неговите, чух изпълнения му с желание стон, и го целунах силно.

Вдигнах глава и му се усмихнах, загледана в очите му.

— Ето и вашата целувка — прошепнах гърлено, като усетих как и моето желание се надига, заедно с неговото. — Защо заповядахте на художника да ме рисува?

— Ще ви покажа — обеща ми той. — След утринната служба. Ще яздим до реката и ще видите новия ми кораб, както и своя лик.

— Готов ли е корабът? — попитах аз. Нямах никакво желание да се отделям от него, но той бе отметнал завивките и аз бях готова да стана.

— Да. Ще го видите на вода след около седмица — отговори той. Той отдръпна леко завесите и нареди да доведат Джордж. Навлякох

роклята и наметалото си, и Хенри ми подаде ръка, за да ми помогне да сляза от леглото. После ме целуна по бузата. — Ще закуся с кралицата — реши той. — След това ще отидем да видим кораба.

Беше прекрасна утрин. Носех нова рокля от жълто кадифе, ушита от един цял топ, подарен ми от краля. Ана беше до мен, облечена в една от старите ми рокли. Възможността да я виждам как износва старите ми дрехи ми доставяше неопишуема радост. От друга страна, завладяна от противоречиви сестрински чувства, аз се възхитих от това как тя я беше преправила. Бе заповядала да я скъсят и дооформят във френски стил и с нея изглеждаше много елегантна. Носеше я с малка френска шапчица, направена от плата, останал при стесняването на роклята. Хенри Пърси, граф Нортъмбърланд, не можеше да откъсне поглед от нея, но тя флиртуваше грациозно с всички приятели на краля в еднаква степен. На ездата бяхме общо девет души. Аз и Хенри, един до друг, яздехме отпред. Ана беше зад нас с Пърси и Уилям Норис. Следваше злополучната и мълчалива двойка Джордж и Джейн, след тях Франсис Уестън и Уилям Бреретън, които се смееха и пускаха шеги. Пред нас яздеха само двама от конярите и четирима войници на коне.

Яздехме по течението на реката. Тя прииждаше и разпенените вълни се разбиваха по брега. Чайките, запратени от вятъра към сушата, крещяха и се виеха над главите ни, с блестящи под пролетното слънце сребристи криле. Раззеленилите се плетове бяха осеяни с пролетна иглика, бледожълта като бучки бито масло, разхвърляни по огрените от слънцето крайречни участъци. Пътят по течението на реката тънеше в кал и конете вървяха доста бавно. По време на пътуването кралят ми изпя една любовна песен, която сам беше написал, и когато я чух за втори път, запях с него, а той се смееше на опитите ми да постигна синхрон. Нямах таланта на Ана и го знаех. Ала това беше без значение. В онзи ден нищо нямаше значение, нищо не можеше да има значение освен това, че аз и моят възлюбен яздехме един до друг, окъпани от ярките слънчеви лъчи, и бяхме излезли на разходка, която ни доставяше удоволствие, носеше щастие нему, защото виждаше, че прави и мен щастлива.

Ние стигнахме корабостроителницата по-бързо, отколкото ми се искаше и сам Хенри дойде до коня ми, свали ме от седлото и когато слязох на земята, ме задържа в прегръдката си и ме дари с една бърза целувка.

— Любима моя — прошепна той. — Имам изненада за теб.

Завъртя ме и застана от едната ми страна, за да мога да видя неговия красив нов кораб. Той беше почти готов да бъде спуснат във водата; имаше характерните за боен кораб високи кърма и нос, което му позволяваше да се движи много бързо.

— Погледни — каза Хенри, забелязал, че гледам очертанията на кораба, но пропускам подробностите. Той посочи към изписаното с позлатени букви име, което увенчаваше богато украсения нос. Надписът гласеше: „Мери Болейн“.

За момент се вторачих в буквите на името си, без да разбирам какво означават. Той не се разсмя на моето смаяно изражение, а ме наблюдаваше и гледаше как изненадата ми преминава в объркване, докато накрая ме осени прозрението.

— Нарекли сте го на мен? — попитах аз. Усещах как гласът ми трепери. Това беше твърде голяма чест за мен. Почувствах се твърде неопитна, и въобще — твърде нищожна личност, за да заслужавам кораб, при това такъв кораб, да бъде наречен на мен. Ето, сега целият свят щеше да знае, че съм любовницата на краля. Никой не можеше да се съмнява.

— Да, скъпа — той се усмихваше. Очакваше да бъда възхитена.

Той пхна ръката ми в сгъвката на лакътя си и ме поведе към предната част на кораба. На носа беше изобразен горд и красив профил, отправил взор към Темза, към морето, към Франция. Това бях аз, с леко разтворени устни и с тънка усмивка — сякаш бях жена в очакване на приключение. Приличах не на играчка в лапите на Хауърдови, а на прекрасна и смела жена, отстояваща правата си.

— Това аз ли съм? — попитах и гласът ми се извисяваше един тон над вълните, разбиващи се в стената на сухия док.

Хенри доближи устата си до ухото ми и аз можех да почувствам как топлината на дъха му се разлива по хладната ми шия.

— Вие сте — промълви той. — Корабът е като вас, истинска красавица. Щастлива ли сте, Мери?

Обърнах се към него, ръцете му се плъзнаха около тялото ми и се склучиха в прегръдка, аз застанах на пръсти, зарових лице в топлината на шията му и вдъхнах уханието на брадата и косата му.

— О, Хенри — прошепнах. Искях да скрия лицето си — знаех, че той няма да види удоволствие по него, а ужас от подобно издигане — издигах се толкова високо и пред очите на всички.

— Щастлива ли сте? — Повтори той въпроса си. Повдигна лицето ми, хванал с ръка брадичката ми, така че да може да ме изучава, сякаш бях ръкопис. — Това е голяма чест.

— Зная — усмивката ми трепна на устните ми. — Благодаря ви.

— Вие ще го пуснете на вода — обеща той. — Следващата седмица.

Аз се поколебах.

— Нима няма да го стори кралицата?

Страхувах се да заема нейното място на церемонията по спускане на най-новия и голям кораб, който беше строен досега. Но разбира се, тази задача се падаше на мен. Как можеше тя да пусне във вода кораб, носещ моето име?

Той отхвърли тази възможност така, сякаш не са били съпруг и съпруга цели тринадесет години.

— Не — отвърна ми той кратко. — Няма да е кралицата. Ще бъдете вие.

Намерих сили да се усмихна, като се надяхах радостта ми да изглежда достатъчно убедителна и че успях да прикрия чувството си на ужас от това, че отивах твърде далеч, твърде бързо и че край на този път нямаше да се ознаменува с онази безгрижна радост, която бликаше от нас тази сутрин; там дебнеше нещо тъмно и страшно. Защото докато яздехме и пеехме фалшиво заедно, това все още не ни определяше като любовник и любовница. Ако името ми останеше на този кораб и ако аз го пуснех във вода, това бе все едно да ме провъзгласят официално за съперница на кралицата. Така щях да стана враг на испанския посланик и на цялото кралство Испания. Щях да бъда силна фигура в двора и опасен враг на семейство Сиймор. Колкото повече нарастваше благоволенieto на краля, толкова повече опасности започваха да ме грозят. А аз бях едва петнадесетгодишно момиче. Все още не се бях посветила на стремежи и амбиции. Сякаш отгатнала моя протест, Ана изникна до мен.

— Правите огромна чест на сестра ми, сир — каза тя спокойно. — Това е най-изисканият кораб, прекрасен като жената, на която сте го нарекли, а в същото време силен и могъщ — като самия вас. Нека Бог да го благослови и да го прати срещу враговете ни, които и да бъдат те.

Хенри отвърна с усмивка на комплимента.

— На този кораб трябва да му върви — каза той. — С такова ангелско лице, което да го води.

— Смятате ли, че ще влезе в бой с французите тази година? — попита Джордж, който хвана ръката ми и незабелязано от другите стисна пръстите ми, за да ми припомни, че трябва да се върна към задълженията си на придворна дама.

Хенри кимна и лицето му доби мрачно изражение.

— Без съмнение — отговори той. — А ако испанският император се придвижва съобразно моите прогнози, ще изпълним това, което сме планирали — ние ще атакуваме Франция от север, докато той ще щурмува от юг; така ще обуздаем арогантността на Франсоа. Ще започнем бойните действия през лятото, решението е взето.

— Ако можем да се осланяме на испанците — отбеляза Ана с подкупващ тон.

Лицето на Хенри потъмня.

— Те са тези, които се нуждаят повече от нас — заяви той. — Най-добре ще е Карлос да не забравя това. Не става въпрос за семейни или кръвни връзки. Ако кралицата бъде недоволна от мен по една или друга причина, тя трябва да си спомни, че първо е кралица на Англия, и едва на второ място испанска принеса. Тя е длъжна да поставя лоялността си към мен над всичко останало.

Ана кимна.

— Бих се чувствала ужасно, ако трябваше да се разкъсвам така — каза тя. — Благодаря на Бога, че ние, семейство Болейн, сме англичани от главата до петите.

— Независимо от френските ви рокли — каза Хенри, внезапно развеселен.

Ана му се усмихна в отговор.

— Роклята си е рокля — заяви тя. — Като жълтата кадифена рокля на Мери. В същото време вие трябва най-добре да знаете, че под нея бие сърцето на вярна поданица, чиято преданост е непоклатима.

При тези нейни думи той се обърна към мен, усмихна ми се, и аз вдигнах поглед към него.

— Удоволствие е за мен да възнаградя човек с такова сърце — каза той.

Усетих, че в очите ми напират сълзи и се опитах да ги сдържа, без той да забележи, но една от тях блесна на миглите ми. Хенри се наведе и я целуна.

— Сладко мое момиче — промълви той нежно. — Малка моя английска роза.

Целият двор се беше събрал да пусне на вода кораба „Мери Болейн“, с изключение на кралицата, която се извини с неразположение. Но испанският пратеник беше там, за да гледа пускането на съда във вода и каквито и възражения да имаше относно името на кораба, ги пазеше за себе си.

Баща ми се възмущаваше бясно, макар и само вътрешно, от мен и от краля. Оказа се, че огромната чест, която беше оказана на мен и на семейството ми, има своята цена. Крал Хенри проявяваше изкусност в подобни дела. Когато чичо ми и баща ми му благодариха за комплимента, който им беше сторил кралят, избирайки името на рода ни, той на свой ред им благодари за приноса, който, уверен беше, щеше да им се прииска да направят за съоръжаването на кораба, който пък щеше да допринесе за прославянето на името Болейн нашир и надлъж по моретата.

— Ето че залогът се вдига — каза Джордж весело, наблюдавайки как корабът се приплъзва по стапелите към солените води на Темза.

— Нима е възможно да се вдигне още? — попитах аз с усмивка. — Животът ми е заложен на карта.

Работниците от корабостроителницата, подпийнали след безплатната бира, започнаха да махат с шапки и да ни поздравяват. Ана се усмихна и им махна в отговор. Джордж ми се усмихна кисело. Вятърът се заигра с перото на шапката му и разроши тъмните му къдри.

— Сега на татко му се налага да плаща, за да бъдеш фаворитката на краля. Вече залагаш не само сърцето и щастието си, моя малка сестричке, а и фамилното ни богатство. Смятахме, че го разиграваме

като влюбен глупак, а ето че той ни използва като заемодатели. Така че залогът се качва. Татко и чичо ще очакват възвръщаемост на тази своя инвестиция. Обзалагам се.

Извърнах поглед от Джордж и видях Ана. Тя беше застанала малко настрани от другите придворни, с Хенри Пърси от едната си страна, както обикновено. И двамата гледаха как лодките изтеглиха кораба в реката и го обърнаха напърно, преборвайки течението. Работниците го разположиха успоредно на кея и започнаха да го връзват, така че да може да бъде екипиран, както е на вода. Лицето на Ана сияеше радостно, както винаги когато флиртуваше.

Тя се обърна и ми се усмихна.

— О, Кралице на Деня! — каза тя подигравателно.

Аз направих гримаса.

— Няма нужда да ме дразниш, Ана. Джордж вече се погрижи достатъчно.

Хенри Пърси пристъпи напред, взе ръката ми и я целуна. Аз погледнах приведената му руса глава и осъзнах колко високо се издигаше моята звезда. Това беше Хенри Пърси, син и наследник на херцога на Нортъмбърланд. В цялото кралство нямаше друг равен на него по богатство и с такива изгледи за бляскаво бъдеще. Той беше син на най-богатия мъж в Англия, надминат единствено от краля; и този човек беше свел глава пред мен и целуваше ръката ми.

— Тя няма да ви дразни — обеща ми той, като се изправяше усмихнат. — Защото аз ще ви отведа на обяд. Разбрах, че готвачите от Гринич са тук още от призори, потънали до шия в приготовленияя. Кралят вече влиза, ще го последваме ли?

Аз се поколебах, но кралицата, която винаги ми припомняше установените правила на благоприличие, беше останала в Гринич, легнала в една тъмна стаичка с болки в корема и със свито от страх сърце. На дока се бяха събрали само лекомислените и безотговорни мъже и жени от двора. Те нямаха срам от онези, които ги превъзхождаха и гледаха единствено да си проправят път напред.

— Разбира се — отговорих му аз. — Защо не?

Хенри предложи другата си ръка на Ана.

— Ще ми окажат ли двете сестри честта?

— Мисля, че след кратка справка в Библията ще разберете, че е забранено — каза Ана предизвикателно. — Библията учи, че човек

трябва да избере измежду сестрите и да остане с тази, на която първоначално се е спрял. Всичко останало се явява смъртен грях.

Лорд Хенри Пърси се разсмя.

— Сигурен съм, че в този случай ми е позволено да се поглезя — каза той. — Папата определено ще ми даде индулгенция. Кой е способен да избере между две такива сестри?

Ние тръгнахме обратно към къщи едва когато падна здрач и звездите заблещукаха по бледосивкавото пролетно небе. Хванати за ръце, ние с краля яздехме един до друг, оставили конете ни да вървят бавно по влажната крайречна земя. Минахме под сводестата арка, която водеше към двореца и поехме по посока на отворената входна врата. Тогава той дръпна юздите на коня си, помогна ми да слеза от седлото и прошепна в ухото ми:

— Искан ми се вие винаги да бъдете кралица, и то не само в шатрата край реката за един ден, любов моя.

— Какво е казал? — попита чичо.

Аз стоях изправена пред него като затворник на разпит в съда. Зад масата в покоите на Хауърдови бяха настанени моят чичо Хауърд, херцогът на Съри, баща ми и Джордж. В задната част на помещението, зад мен, и до майка ми, беше седнала Ана. Аз бях изправена пред масата сама, сякаш бях непослушно дете, което по-възрастните се канеха да смърят.

— Той каза, че му се искало аз да бъда кралица — казах тихо и с чувство на омраза към Ана, която беше предала доверието ми, към баща ми и към чичо ми за хладнокръвието, с което обсъждаха романтичните слова, които един влюбен мъж бе нашепвал.

— Какво според вас е имал предвид?

— Нищо особено — това са само приказки на влюбен.

— Чакаме някаква отплата за всички тези пари, които сме вложили — каза чичо раздразнено. — Не е ли споменавал нищо за даряване на земи? Нещо за Джордж? Или за нас?

— Не можеш ли да му намекнеш нещо? — предложи баща ми. — Напомни му, че на Джордж скоро му предстои сватба.

Аз погледнах към Джордж и в очите ми се четеше мълчалива молба.

— Работата е там, че той е много нащрек за такива неща — изтъкна Джордж. — Всички и винаги го правят. Когато той отива от стаята си на литургия, всяка сутрин пътят му е ограден от хора, чакащи да го помолят за нещо. Това ме кара да считам, че Мери му се нрави именно, защото не е като другите. Не смятам, че тя някога го е молила за каквото и да било.

— На ушите си има диаманти, които струват цяло състояние — отбеляза остро майка ми иззад гърба ми. Ана кимна в знак на съгласие.

— Но тя не го е молила за тях. Той ѝ ги е дал по собствено желание. Той обича да е щедър, когато не го очакват от него. Смятам, че трябва да оставим Мери да прави каквото намери за добре по този въпрос. Тя има истински талант да проявява любовта си към него.

Прехапах устна, за да се сдържа и да не кажа нищо. Аз наистина имах талант да го обичам. Вероятно няхах други способности. И това семейство, този силен мъжки съюз искаше да използва този мой талант да обичам краля така, както използваша таланта на Джордж в боравенето с меча, таланта на баща ми да учи езици — от всичко това семейството извличаше полза.

— Дворът се мести в Лондон следващата седмица — отбеляза баща ми. — Кралят ще се срещне с испанския посланик. Няма голяма вероятност да направи някакъв по-решителен ход по отношение на Мери, докато продължава да се нуждае от подкрепата на испанския си съюзник във войната срещу Франция.

— Тогава по-добре да водим умиротворителна политика — додаде чичо и очите му светнаха алчно.

— Да, моята политика е именно такава. Аз съм миротворец — отвърна баща ми. — И като такъв съм благословен, нали?

Местенето на двора винаги представляваше внушителна гледка — нещо между селски панаир, пазарен ден и турнир. Всичко беше организирано от кардинал Уолси — всичко, което се случваше в двора, а и в страната, ставаше под негово ръководство. Той е бил някога до краля по време на битката на Шпориите във Франция^[1], след което отговарял за разпределянето на средствата за армията, вследствие на

което войниците винаги си лягаха добре нахранени на сухо и закрито място. Той имаше дарбата да забелязва и най-дребните подробности и зоркото му око го правеше далновиден служител що се отнасяше до разрешаването на проблемите по придвижването; имаше дарбата на добър политик, която пък го насочваше по пътя и му подсказваше кой лорд е най-добре да удостоим с посещение по време на лятното пътуване на кралския двор; и накрая — той изкусно избягваше да занимава Хенри с каквото и да било в това отношение, така че на младия крал бе осигурен един безметежен преход от едно удоволствие към друго, даващо му чувството, че от самото небе се сипят в изобилие слуги, продукти и добре уредени забавления.

Не друг, а кардиналът беше онзи, който отговаряше за придвижването на двора по време на пътуването. Пред нас вървяха пажовете, развели над главите си флаговете и знамената на всички лордове, участващи в шествието. На известно разстояние след тях, достатъчно за да се уталожат прахолякът, идваше кралят, яхнал най-добрия си ловен кон, пременен със седло от щампована червена кожа и с богатата сбруя, която се полага на един кралски жребец. Над главата му се вееше собственият му флаг, а редом с него яздеха онези негови приближени, които той си беше избрал: съпругът ми Уилям Кери, кардинал Уолси, баща ми, а след него останалата част от свитата, които в хода на пътуването сменяха места според предпочитанията си, като или изоставаха по-назад, или избързваха, пришпорили конете си. Около тях яздеше кралската стража, с кавалерийски копия, изправени в чест на краля. Ала истинското им предназначение не беше да пазят краля — кой би помислил да посегне на такъв крал? — те служеха да възпират тълпите от селяни, които се сбираха да се пораждат на кралското присъствие и да го гледат, когато минехме покрай някое село.

Кралицата и свитата ѝ се движеха на известно разстояние от тази предхождаща ги групичка. Тя беше на своя стар верен кон, който винаги предпочиташе. Яздеше с изправена стойка, диплите на дебелия ѝ одежда падаха тежко, шапката ѝ беше килната на една страна, а очите ѝ бяха присвити срещу палещото слънце. Тя не се чувстваше добре. Знаех това, защото сутринта, когато се качваше на коня си, аз бях до нея и успях да доловя сподавеното ѝ охкане, докато се наместваше на седлото.

Зад придружителите на кралицата идваха и останалите членове на домакинството — някои от тях бяха яхнали коне, други се возеха в коли или се наливаха с бира, за да не усещат прахоляка в гърлата си. Всички бяхме обзети от безгрижното щастие на хубавия ден и почивката по време на пътуването ни от Гринич към Лондон. То ни носеше очакваните нови празненства и забавления — а кой знае какво ли още ни чакаше тази година?

Покоите на кралицата в Йорк бяха скромни и чисти, необходими бяха само няколко дни, за да разопаковаме и подредим. Кралят идваше всяка сутрин, както обикновено, придружаван от придворните, сред които и лорд Хенри Пърси. Лорд Пърси и Ана седнаха заедно в прозоречната ниша, приближили глави и заети с една от поемите на лорд Хенри. Той се кълнеше, че го очаква бъдеще на велик поет под вещото ръководство на Ана, а тя от своя страна го хокаше, че никога няма да разбере нищо и че цялата тази работа била някакъв лукав план от негова страна, целящ да ѝ изгуби времето в празни занимания с един истински дръвник.

Тогава бях впечатлена, че някаква си девойка от семейство Болейн, дошла от един малък замък в Кент и не притежаваща нищо повече от малко поля в Есекс, можеше да си позволи да нарича сина на херцога на Нортъмбърланд дръвник, но Хенри Пърси само се засмя на забележката и я увери, че тя е сурова учителка и че накрая той ще се окаже — независимо от нейните прогнози — истински талант, при това велик.

— Кардиналът ви вика — съобщих аз на лорд Хенри. Той стана от мястото си, без да бърза много, целуна ръката на Ана и тръгна да търси кардинал Уолси. Ана събра листата, над които бяха работили, и ги прибра в кутията си за писане.

— Наистина ли няма никакъв поетичен талант? — поинтересувах се.

Тя сви рамене с усмивка на лице.

— Е, не е втори Уайът^[2].

— По-добре ли се справя с ухажването?

— Поне не е женен — отвърна ми Ана. — И е партия, за която всяка разумна жена би мечтала.

— Твърде високо се целиш, дори за името Болейн.

— Не разбирам защо да е високо. Аз го желая, както и той мен.

— Предложи на баща ни да говори с херцога — препоръчах ѝ аз саркастично. — Да видим какво ще каже самият той.

Тя извърна глава и погледна през прозореца. Красивите обширни ливади на Йорк се простираха пред нас и почти закриваха блещукащата река в края на градината.

— Нямам намерение да питам татко — каза тя. — Реших, че мога сама да уредя делата си.

Щях да се разсмея, но тогава осъзнах, че тя не се шегуваше.

— Ана, това не е нещо, което можеш да уреждаш сама. Той е съвсем млад, а ти си седемнадесетгодишно момиче. Не можете да решавате сами. Баща му със сигурност му е избрал някоя, а и за теб татко със сигурност има други планове. Ние не сме независими личности, а просто момичетата Болейн. Трябва някой да ни води и да ни казва какво да правим. Погледни мен!

— Да, погледни се наистина! — нахвърли ми се тя внезапно в изблик на раздразнение. — Омъжена още като дете, а сега — любовница на краля. Аз съм два пъти по-умна от теб! И два пъти по-образована! И все пак ти си в центъра на дворцовото внимание, а аз съм никоя. Трябва да ти бъда придворна. Не мога да ти слугувам, Мери. Това е обидно за мен.

— Но аз никога не съм искала да го правиш... — измънках аз.

— Кой настоява да се къпеш и да миеш косата си? — нападна ме тя свиреп.

— Ти, но аз...

— Кой ти помага да си избираш дрехите и ти подсказва какво да правиш с краля? Кой те е спасявал хиляди пъти, когато си била твърде несръчна и глупава, за да можеш да го забавляваш?

— Ти. Но, Ана...

— И какво печеля аз? Нямам съпруг, комуто кралят да даде земи в знак на своята благосклонност. Нямам съпруг, който да се цели в някой висок пост, защото сестра ми е любовница на краля. Нищо не пада в моите ръце. Колкото и високо да се издигаш, за мен все няма нищо. Трябва да имам собствен дом.

— Да, трябва да имаш собствен дом — казах аз малодушно. — Не го отричам. Исках само да кажа, че според мен не можеш да станеш

херцогиня.

— И ти ли си тази, която решава? — изсъска тя. — Ти, която си само развлечение за краля между важните дела — опитите му да се сдобие с наследник и другите опити — да воюва, стига да му се удаде да събере достатъчно голяма войска.

— Не съм казала, че аз решавам — промълвих. — Само казвам, че те няма да ти позволят такова нещо.

— Но когато няма връщане, няма и това е — каза тя, отмятайки коси. — И никой не ще узнае, преди да е станало твърде късно, за да се намесят.

Неочаквано и рязко тя се спусна с ловкостта на змия, грабна ръката ми и я стисна като в капан. Аз не можех да помръдна нито напред, нито назад; успях само да извикам в болката си:

— Ана! Недей! Наистина ми причиняваш болка!

— Е, добре, чуй това — процеди тя в ухото ми. — Чуй това, Мери. Аз следвам свои правила и не искам да се месиш. Никой няма да узнае нищо, преди аз самата да имам готовност да им го съобщя; и тогава ще е твърде късно.

— Ще го накараш да се влюби в теб?

Изведнъж тя ме пусна и аз стиснах лакътя — там, където костите ме боляха.

— Ще го накарам да се ожени за мен — каза тя глухо. — И ако само ти хрумне да кажеш думичка на някого, ще те убия.

След тази случка аз наблюдавах Ана по-внимателно. Следях как тя играеше ролята си. Сближавайки се с него през студените зимни месеци в Гринич, сега, с идването ни в Йорк и с първите пролетни лъчи тя внезапно се оттегли. И колкото повече се отдръпваше, толкова повече той се приближаваше. Когато той влезеше в някоя стая, тя му хвърляше една усмивка, пронизваща целта точно като стрела. Изпълваше погледа си с подканваща страст. Сетне обаче отвърщаше поглед и повече не го поглеждаше до края на срещата.

Той беше в свитата на кардинал Уолси и се предполагаше, че задачата му е да съпровожда негово височество при посещенията му при краля или кралицата и да бъде на негово разположение. Ала на практика младият лорд прекарваше времето си в шляене из покоите на

кралицата и флиртуваше с всяка, която благоволяше да се заговори с него. Но беше ясно, че той е сляп за всяка друга освен Ана, и тя минаваше край него, танцуваше с когото ѝ хрумне освен с него, но когато изпускаше ръкавицата си, го молеше той да ѝ я вдигне; сядаше близо, но не разговаряше с него; върна поемите му и заяви, че не може повече да му помага.

Тя се бе отдръпнала толкова категорично, колкото ясно му беше давала надежди преди, и младият мъж не знаеше какво да прави, за да я спечели отново.

Тогава той дойде при мен.

— Мистрес Кери, обидил ли съм сестра ви с нещо?

— Не вярвам.

— Преди ми се усмихваше така мило, а сега е студена с мен.

За момент се замислих. Бях толкова неумела, когато трябваше да се оправям с такива неща. От една страна това беше истината: тя го разиграваше на въдицата си, както пожелае. Но знаех, че Ана не би одобрила такъв отговор. От друга страна можех да му отговоря така, както Ана би желала. Вгледах се в детското изражение на Хенри Пърси и за миг почувствах истинско състрадание към него. Усмихнах му се „а ла Болейн“ и му отговорих като истинска Хауърд:

— Всъщност, милорд, струва ми се, че тя се опасява да не би да е твърде благосклонна към вас.

Видях как надеждата озари доверчивото му момчешко лице.

— Твърде благосклонна ли?

— Тя беше много добра с вас, не е ли така, милорд?

Той кимна в знак на съгласие.

— О, да. Аз съм неин покорен роб.

— Мисля, че тя се страхува да не ѝ се харесате прекалено много.

Той се наведе напред, сякаш да грабне думите от устата ми.

— Прекалено много?

— Прекалено много, за да бъде душата ѝ в покой — казах аз много тихо.

Той скочи на крака, отстъпи няколко крачки и пак се приближи.

— Значи е възможно тя да ме желае?

Аз се усмихнах и извърнах главата си леко встрани, така че да не види погнусата от собствената ми лъжа, изписана на лицето ми. Той

нямаше намерение да ме остави. Падна пред мен на колене и затърси с поглед лицето ми.

— Кажете ми, мистрес Кери — примоли се той. — Не съм спал нощи наред. Не съм ял с дни. Душата ми се къса от мъка. Кажете ми, ако мислите, че тя ме обича, кажете ми, ако мислите, че това въобще е възможно. Съжалете ме и кажете.

— Не мога да ви отговоря — аз наистина не можех. Лъжите бяха заседнали на гърлото ми. — Трябва сам да я питате.

Той скочи, както изскача заек от някой храсталак, подгонен от ловджийско куче.

— Отивам! Отивам! Къде е тя?

— В градината е, играе на кегли.

Това му беше достатъчно — той се втурна край мен и изчезна. До слуха ми долетяха шумът от кънтящите му стъпки надолу по каменните стълби, а после нататък, към градинската врата. Джейн Паркър, която седеше в стаята срещу мен, вдигна поглед.

— Да не сте покорили още нечие сърце? — попита тя. Както винаги беше останала с погрешно впечатление.

Отвърнах ѝ със същата язвителна усмивка.

— Някои жени привличат мъжете. Други пък не — казах чистосърдечно.

Той я намери на игрището за кегли. Тя губеше ловко и съзнателно играта срещу сър Томас Уайът.

— Ще ви посветя сонет — обеща Уайът. — Който да възпява грацията, с която ми подарихте победата.

— О, не, това беше честен двубой — възрази Ана.

— Мисля, че ако тук имаме заложи пари, щеше да ми се налага честичко да вадя кесията си — отбеляза той. — Вие от рода Болейн си позволявате да губите само когато няма какво да се печели.

Ана се усмихна.

— Следващия път ще бъдете готов да заложите цялото си богатство — даде дума тя. — Вижте — вече приспах бдителността ви.

— Нямам никакво друго богатство, което да заложа освен собственото си сърце.

— Ще дойдете ли с мен? — намеси се Хенри Пърси, а гласът му отекна по-високо, отколкото му се искаше.

Ана се направи на изненадана, сякаш не го беше забелязала преди това.

— О! Лорд Хенри!

— Дамата играе кегли — отбеляза сър Томас.

Ана се усмихна и на двамата.

— Вие победихте така убедително, че смятам да се поразходя и да обмисля стратегията си — каза тя и хвана лорд Хенри Пърси под ръка.

Той я отведе от игрището, и те слязоха по виещата се пътека, която ги изведе пред пейката под тисовото дърво.

— Мистрес Ана... — започна той.

— Не е ли твърде влажно за сядане?

Той веднага смъкна пищното си наметало и застла с него каменната пейка, за да може тя да седне.

— Мистрес Ана...

— Не, твърде ми е студено — реши тя и стана от пейката.

— Мистрес Ана! — възкликна той с по-сърдит тон.

Ана се спря и му се усмихна съблазнително.

— Ваша милост?

— Трябва да зная защо станяхте така студена с мен.

За един миг на лицето ѝ се изписа колебание, тя престана да кокетничи и обърна помръкналото си красиво лице към него.

— Не исках да съм студена с вас — изговори тя бавно. — Исках да бъда предпазлива.

— Защо? — възкликна той. — Така се измъчих!

— Не исках да ви измъчвам. Само исках да създам известна дистанция между нас. Нищо повече.

— Защо? — прошепна той.

Погледът ѝ пробяга надолу към реката, отвъд градинката.

— Помислих си, че така е по-добре не само за мен, но и за двама ни — каза тя тихо. — Близостта ни застрашаваше душевния ми покой.

Той отстъпи бързо назад, после се приближи.

— Никога не бих ви причинил и миг неудобство — увери я той.
— Ако бяхте пожелали да ви обеща, че винаги ще бъдем близки и че

не ще позволя нито думичка от чуждите злословия да ви засегне, аз щях да го направя.

Тя го погледна с тъмните си искрящи очи.

— Можете ли да ми обещаете, че никой никога не би разкрил, че сме влюбени?

Той безмълвно поклати глава. Разбира се, той не можеше да дава подобни обещания от името на ламтящия за скандали двор.

— Можете ли да ми обещаете, че никога няма да се влюбим?

Той се поколеба.

— Разбира се, аз съм влюбен във вас, мистрес Ана — каза той. — По рицарски. С необходимото уважение към една дама.

Тя се усмихна на думите му, сякаш те галеха слуха ѝ.

— Аз знам, че това не е нищо повече от майска игра. Както и за мен. Ала това е опасна игра, щом в нея участват млад хубав мъж и девойка, когато сме заобиколени от толкова хора, които са невъздържани и все говорят, че сме създадени един за друг, че сме идеалната двойка.

— Това ли казват?

— Казват го, когато ни виждат да танцуваме заедно. Когато забележат как ме гледате, и как аз ви се усмихвам в отговор.

— Какво още говорят? — той беше доста развълнуван от картината, която Ана му рисуваше.

— Казват, че вие ме обичате. Че аз ви обичам. Казват, че сме изгубили ума си един по друг, докато ние считаме всичко това само за забавление.

— Боже мой — промълви той при това разкритие. — Господи, но това е *точно* така!

— О, не! Какво говорите?

— Говоря за това, че съм бил глупак. Бил съм влюбен във вас от месеци, а през цялото време съм се заблуждавал, че се забавлявам, че вие ме дразните и че всичко това няма никакво значение.

Погледът ѝ грейна.

— За мен имаше значение — пророни тя.

Тъмният ѝ взор падна на лицето му. Младият мъж стоеше вцепенен.

— Ана — промълви той. — Любав моя.

Устните ѝ се извиха в неустойима усмивка, сякаш чакаха целувка.

— Хенри — дъхът ѝ докосна лицето му. — Моят Хенри.

Той се приближи плавно до нея и притисна силно с ръка пристегнатия ѝ кръст. Придърпа я до себе си и Ана не се възпротиви, а пристъпи изкусително с една крачка напред. Той се наведе над лицето ѝ, главата ѝ се наклони леко встрани, устата му намери нейната и те се сляха в първата си целувка.

— О, кажете го — прошепна Ана. — Кажете го сега, точно в тази секунда, Хенри.

— Омъжете се за мен — каза той.

— Случи се — отчете ми се Ана радостно в спалнята ни същата вечер. Тя беше поръчала да донесат коритото за къпане и ние влязохме в горещата вода една след друга, търкахме гърбовете си и миехме косите си. Ана притежаваше фанатизма на френска куртизанка по отношение на чистотата и беше десет пъти по-старателна от друг път. Тя провери ноктите на пръстите и на краката ми, като че ли бях мърлява хлапачка, и ми подаде лопатката от слонова кост за почистване на уши, все едно ѝ бях дете, после прекара гребена през всеки кичур от косата ми, глуха за оплакванията ми.

— Е? Какво толкова се е случило? — попитах ядно; от мен се стичаше вода и аз се увих в един чаршаф. Четири прислужнички влязоха и започнаха да изсипват водата във ведра, за да могат после да изнесат огромното дървено корито. Чаршафите, които използваха за коритото, бяха мокри и натежали и цялата тази работа създаваше впечатление за много труд и малко полза. — Всичко, което ми е известно е, че продължавах да флиртувах с него.

— Той ми направи предложение — каза Ана. Тя изчака да излязат слугините, уви по-здраво чаршафа около гърдите си и се настани пред огледалото.

На вратата се почука.

— Кой е сега? — попитах аз раздразнено.

— Аз съм — отвърна Джордж.

— Къпем се — казах му.

— О, пусни го да влезе — Ана започна да разресва черните си коси. — Може да ми помогне да разплета тези възли.

Джордж влезе в стаята и повдигна въпросително вежда при вида на бъркотията: по пода имаше разлята вода и захвърлени мокри чаршафи, ние двете бяхме полуголи, а Ана беше разпуснала гъста мокра грива по раменете си.

— Пиеса ли репетирате? Да не сте русалки?

— Ана настояваше да се къпем. Отново.

Ана му подаде гребена и той го взе.

— Среши косата ми — каза тя с лукава полуусмивка. — Мери винаги ме скубе.

Той се подчини и започна да реши черните ѝ коси, кичур по кичур. Решеше я така внимателно, сякаш това беше гривата на кобилата му. Ана затвори блажено очи, наслаждавайки се на усърдието му.

— Имам ли въшки? — попита тя внезапно и загрижено.

— Още не — увери я той дълбокомислено като венециански фризьор.

— Е, какво се е случило? — попитах я пак, връщайки се към нейното съобщение.

— Вече е мой — призна си тя. — Хенри Пърси. Каза ми, че ме обича и че иска да се ожени за мен. Искам ти и Джордж да бъдете свидетели на годежа ни — тогава той ще ми даде пръстен и съюзът ни ще е факт — толкова ненарушим, колкото и венчавка пред свещеник. А аз ще бъда херцогиня.

— О, Боже — Джордж застина с гребена във въздуха. — Ана! Сигурна ли си?

— Мислиш ли, че ще си измислям подобна история? — скастри го тя.

— Не — съгласи се той. — И все пак. Херцогинята на Нортъмбърланд! Господи, Ана, ти ще притежаваш почти цяла северна Англия!

Тя кимна утвърдително, вперила поглед в образа си в огледалото.

— Боже мой, ще станем най-великото семейство в страната! И едно от най-великите в Европа. Мери е в леглото на краля, а ти ще си женена за най-високопоставения кралски поданик — това ще изстреля Хауърдови до висини, от които вече никой няма да е в състояние да ни измести.

Той замълча за момент, обмисляйки други евентуални предимства.

— Господи, ако Мери забременее и роди син на краля, с цялата мощ на Нортъмбърланд зад гърба си той ще може да завземе трона. Може да стана чичо на краля на Англия.

— Да — каза Ана кисело. — И аз това си помислих.

Аз не казах нищо, а само гледах лицето на сестра си.

— Семейство Хауърд на трона — промърмори Джордж, едва ли не сам на себе си. — Нортъмбърланд и Хауърд съюзници. Така ще бъде, нали? Когато двете семейства се съберат. Това може да стане само чрез брак и чрез един наследник, когото този съюз да подкрепя. Мери може да роди наследника, а Ана в бъдеще да свърже бъдещото му със семейство Пърси.

— А ти си мислеше, че няма да успея — каза Ана, като ме сочеше с пръст.

Аз кимнах.

— Стори ми се, че се целиш твърде високо.

— Друг път ще знаеш — предупреди ме тя. — Стига да поискам нещо, то става мое.

— Е, друг път ще знам — съгласих се аз.

— Ами той? — обезпокои се Джордж. — Ако го оставят без наследство? Тогава добре ще се наредиш: омъжена за момче, което някога е било наследник на херцогство, но понастоящем в немилост и без пукнат грош.

Тя поклати глава.

— Няма да го направят. Той им е твърде нужен. Но ти ще трябва да вземеш страната ми, Джордж; както и татко, и чичо Хауърд. Неговият баща трябва да разбере, че съм достойна за него. Тогава ще се съгласят с годежа.

— Ще направя, каквото мога, но Пърси са горди, Ана. Те искаха да го оженят за Мери Талбот, но Уолси беше против. Няма да се съгласят ти да я замениш.

— Само за богатството му ли искаш да се омъжиш? — попитах я.

— О, и заради титлата — отвърна Ана коравосърдечно.

— Питам сериозно. Какво изпитваш към него?

За момент помислих, че тя щеше да си направи още някоя безмилостна шега, с която да омаловажи младежката му страст. Тя обаче разтърси глава и чистата ѝ коса се разля по дланите на Джордж като тъмна прииждаща река.

— О, зная, че съм глупачка! Знам, че той е само едно момче, при това наивно, но точно това кара самата мен да се чувствам като малко момиче. Сякаш сме двама млади влюбени, които не се страхуват от нищо. Кара ме да се чувствам толкова безгрижна! И толкова замаяна! Кара ме да се чувствам влюбена!

Сякаш проклятието на студенината, преследващо рода Хауърд, се беше разбило на хиляди парченца, и всичко бе показало истинската си същност и блестеше омайно. Засмях се заедно с нея, хванах ръцете ѝ и я погледнах в лицето.

— Не е ли чудесно? — попитах я. — Не е ли чудесно да се влюбиш? Не е ли това най-прекрасното нещо на света?

Тя издърпа ръцете си.

— О, я престани, Мери. Такова дете си! И все пак да. Прекрасно? Да! А сега престани да ми се смееш така глуповато, не мога да го понасям.

Джордж хвана един от тъмните кичури, уви го около челото ѝ и я погледна възхитено в огледалото.

— Влюбената Ана Болейн — промърмори той замислено. — Кой би повярвал?

— Това никога нямаше да се случи, ако той не беше най-високопоставен в цялото кралство, след самия крал — напомни му тя. — Аз не забравям кое е добро за мен и за семейството ми.

Той кимна в знак на съгласие.

— Зная това, Анамария. Всички подозирахме, че ще се целиш нависоко. Но чак Пърси! По-високо, отколкото дори аз можех да си представя.

Тя се наведе напред, сякаш се канеше да заговори сама на себе си в отражението. После закри лицето си с длани.

— Това е първата ми любов. Първата и единствената.

— Бъди добра пред Бога, за да е добър и Той с теб и да направи така, че това да е и последната ти любов, не само първата — каза Джордж, внезапно изтрезнял.

Тъмните ѝ очи срещнаха неговите в огледалото.

— Моля те, Господи — каза тя. — Не искам нищо повече в живота си, Пърси ми стига. Ще бъда доволна от това. О, Джордж — думите не стигат. Ако мога да имам лорд Хенри Пърси и да го задържа, ще съм така доволна!

По покана на Ана, Хенри Пърси дойде в покоите на кралицата по обяд на следващия ден. Тя беше избрала това време на деня особено внимателно. Всички дами бяха на служба и покоите бяха на наше разположение. Хенри Пърси влезе и се огледа — тази тишина и пустота го изненадаха. Ана отиде до него и взе ръцете му в своите. Мина ми през ум, че той не изглеждаше толкова ухажван, колкото преследван.

— Любов моя — каза Ана и когато той чу гласа ѝ; момчешкото му лице засия; куражът му се върна.

— Ана — каза Пърси нежно.

Той пхна ръка във вътрешния джоб на подплатените си панталони и извади пръстен. От мястото си до прозореца видях как проблесна червен рубин — символ на добродетелната жена.

— Това е за теб — каза ѝ той развълнувано.

Ана взе ръката му.

— Искаш ли да дадем обет сега, пред свидетели?

Той преглътна едва забележимо.

— Да, искам.

Тя грейна.

— Да го направим тогава.

Той погледна към мен и към Джордж, сякаш очакваше някой от нас да го спре.

Аз и Джордж му се усмигнахме окуражително и по лицата ни се изписа по една достойна за семейство Болейн усмивка — несъмнено бяхме две много мили змии.

— Аз, Хенри Пърси, вземам вас, Ана Болейн, за своя законна съпруга — каза той и хвана Ана за ръката.

— Аз, Ана Болейн, вземам вас, Хенри Пърси, за свой законен съпруг — произнесе тя и в гласа ѝ имаше повече увереност, отколкото в неговия.

Той хвана третия пръст на лявата ѝ ръка.

— С този пръстен аз ви се обричам — промълви той тихо и нахлузи пръстена. Той беше твърде голям. Тя стисна ръката си в юмрук, за да го задържи.

— С този пръстен аз ви приемам — отговори тя.

Той наведе главата си и я целуна. Когато Ана обърна лице към мен, очите ѝ бяха премрежени от желание.

— Оставете ни — каза тя приглушено.

Бяха прекарвали насаме два часа, когато дочухме стъпките на кралицата и придворните ѝ по каменния коридор — връщаха се от литургия. Почукахме силно на вратата така, както известяхме, че е някой от нас, Болейн, и бяхме уверени, че Ана, дори ако спеше дълбоко, щеше незабавно да се събуди и да скочи. Когато отворихме вратата и влязохме, двамата с Хенри Пърси композираха мадригал. Тя свиреше на лютня, а той пееше стиховете, които бяха написали заедно. Бяха наклонили главите си един до друг, така че да могат и двамата да виждат написания на ръка текст, който бяха сложили на стойката, но като изключим тази проява на близост, всичко останало в поведението им не се отличаваше от това, което дворът беше свикнал да вижда през изминалите три месеца.

Ана ми се усмихна, когато ни видя да влизаме с Джордж, последвани от свитата на кралицата.

— Написахме такава хубава мелодия, отне ни цяла сутрин — каза Ана очарователно.

— И как се казва? — попита Джордж.

— „С радост в сърцата“ — отвърна Ана. — Казва се „С радост в сърцата, с радост в сърцата все напред ще вървим“.

Тази вечер Ана беше тази, която не прекара нощта в спалнята ни. Когато часовникът на кулата удари дванадесет, тя се наметна с черен плащ и тръгна към вратата.

— Къде по това време? — попитах аз възмутено.

Бледото ѝ лице под черната качулка беше обърнато към мен.

— При съпруга си — отговори ми тя невинно.

— Ана, не можеш — казах аз, скована от ужас. — Ще те хванат и тогава си загубена.

— Ние сме сгодени пред Господа и пред очите на свидетели. Това не е ли същото като да се омъжиш?

— Да — признах аз с нежелание.

— А нима един брак не може да бъде обявен за невалиден, в случай че не е консумиран?

— Така е.

— Аз действам бързо — каза тя. — Няма да е по силите дори на семейство Пърси да се измъкнат, когато им съобщим, че сме женени и сме били заедно в леглото.

Аз коленичих, както бях в леглото си, и я умолявах да остане.

— Ана, а ако някой те види?!

— Никой няма да ме види — отвърна ми тя.

— Ами ако семейство Пърси разберат, че сте се срещали тайно нощем!

Тя сви рамене е безразличие.

— Не виждам какво значение има кога и как се случват нещата. Важното е, че се случват.

— А ако не излезе нищо... — очите ѝ ме стрелнаха мълниеносно и аз млъкнах. С един скок тя се озова на леглото, хвана здраво яката на нощницата ми и започна да я стяга.

— Именно затова го правя — изсъска тя. — Глупачка! За да излезе нещо. За да не може после някой да каже, че между нас не е имало нищо. Подписано и подпечатано. Женени и споделили легло. Вече ще е сторено и никой няма да може да го отрече. Сега заспивай. Ще се върна в малките часове. И то много преди изгрева. А сега тръгвам.

Аз кимнах и не пророних и дума, докато не видях ръката ѝ на вратата.

— Поне обичаш ли го? — попитах с любопитство.

Качулката хвърляше сянка на цялото ѝ лице, и само усмивката в ъгълчето на устните ѝ бе огрята от светлината.

— Глупачка ще съм да го призная, но изгарям от страст по него.

После отвори вратата и излезе.

[1] Има се предвид Битката при Гингейт през 1513 г., в която английската войска, под командването на Хенри VIII, и в съюзничество с австрийците, начело с Максимилиан I, обръща в бягство френската войска. Поради паническото бягство на французите, наричат битката по името на прословутата Битка на Златните шпори от 1302 г., когато при Куртре, в сегашна Белгия, войската на бунтовните фламандски градове разбива армията на Филип IV Френски. Победителите събрали огромен куп трофейни златни шпори от френските рицари, което дало и името на битката. — Бел.прев. ↑

[2] Сър Томас Уайът (1503–1543) първи въвежда в Англия формите на петраркистката поезия, а граф Хенри Съри (1517–1547) придава на сонета тази форма, която по-късно откриваме у Шекспир. Творчеството на двамата поети бележи началото на разцвета на английския Ренесанс и е свързано с новото аристократическо течение на английския хуманизъм. Основната тема на сонетите, за разлика от дотогавашните стихове на гражданска тематика, е възпяването на любовта и дамата на сърцето. Излезлият през 1557 г. общ сборник на двамата млади автори, се превръща в първи паметник на английската ренесансова поезия. — Бел.прев. ↑

ЛЯТОТО НА 1523

Дворът посрещна месец май с веселба^[1], подготвена от кардинал Уолси. Облечените в бяло дами от свитата на кралицата излязоха на разходка с лодки и бяха неочаквано нападнати от френски пирати в черни дрехи. Спасителният отряд от чистокръвни англичани, между впрочем облечени в зелено, загребаха към дамите, за да ги избавят и в последвалото шеговито сражение противниците се заливаха едни други с кофи и се обстрелваха със свински мехури, пълни с вода. На кралската баржа, ярко украсена и с развят флаг, на който бе извезано разлистило се дърво, имаше топ, който стреляше с вода и запращаше френските пирати толкова далеч, че се налагаше те да бъдат спасявани от лодкарите по Темза, чиито усилия бяха толкова добре заплатени, че едва ги удържаха да не се включат и те в битката.

Кралицата беше съвсем мокра от боя и се смееше детински на гледката, която представляваше съпругът ѝ, превъплътил се в Робин от Нотингам — е нахлупената на главата шапка и със скритото зад маска лице, той ми хвърли една роза, както седях в баржата до нея.

Ние пристигнахме с лодките в Йорк, където още на слизание ни приветства самият кардинал. Сред дърветата в градината се бяха настанили музиканти. Златокосият Робин от Зелената гора, поне с половин глава по-висок от всички останали, ме поведе да танцуваме. Не забелязах усмивката на кралицата да трепне дори за миг, когато той взе ръката ми пред очите ѝ и я постави на зеления си жакет, на мястото, където биеше сърцето му; не трепна и когато аз закичих в диадемата си подарената от него роза, разцъфнала в цялото си великолепие на слепоочието ми.

Кралските готвачи бяха надминали себе си. Наред с пълнения петел и лебед, патешкото и пилешкото месо, имаше още и огромни бутове еленско, четири вида печена риба, сред които и любимият на краля шаран. Сладките на масата бяха специално приготвени по случай майския празник, във вид на най-различни цветя, оформени в букети от марципан — толкова красиви, че човек не смееше да ги

докосне. След като се нахранихме и времето захладня, в съзвучие с него музикантите подхванаха една мрачна мелодийка, с която ни изпроводиха през градината към огромната тържествена зала на имението в Йорк.

Тя беше напълно преобразена. Кардиналът беше заповядал да покрийт всички стени със зелени платове и да ги закрепят с огромни разцъфнали глогови клони. В средата на залата бяха сложени два огромни трона — един за краля и един за кралицата, а кралският хор беше нареден пред тях и пееше. Насядахме по местата си и гледахме музикалното представление на децата, след което сами станяхме да танцуваме.

Веселихме се до полунощ, когато кралицата стана и направи знак на придворните си дами да я последват на излизане от стаята. Аз се присъединих към тях, но кралят ме хвана за роклята.

— Елате при мен — каза той настоятелно.

Кралицата се обърна, за да се поклони на краля за лека нощ и видя, че той държеше края на полите ми, а аз се бях обърнала към него с колебливо изражение на лицето. Тя не трепна; поклони му се ниско, както повеляваше испанската традиция.

— Желая ви лека нощ, съпруге мой — каза тя с дълбокия си нежен глас. — Лека нощ, мистрес Кери.

Аз машинално се наведох в поклон и тялото ми натежа като олово.

— Лека нощ, ваше величество — прошепнах аз с наведена глава. Исках този поклон да ме повлече надолу, да потъна в пода, а после в земята под него, за да не успее тя да види пламналото ми лице, когато се изправях.

Ала когато се изправих, тя беше излязла, а кралят гледаше встрани. Той вече я беше забравил и явно се чувстваше така, сякаш майка му най-накрая си беше тръгнала, оставяйки младите да се забавляват.

— Искам още музика — каза той весело. — И още вино.

Аз се огледах. Дамите бяха тръгнали с кралицата. Джордж ми се усмихна успокоително.

— Не се измъчвай — прошепна ми той.

Аз се поколебах, но Хенри, който пиеше вино, се обърна към мен с бокал в ръка.

— За Майската кралица! — каза той и придворните, които със същия успех щяха да повтарят и някоя холандска поговорка, стига кралят да я беше изрецитирал, покорно отговориха:

— За Майската кралица! — и вдигнаха чаши за мое здраве.

Хенри ме хвана за ръка и ме поведе към трона, където доскоро седеше кралица Катерина. Аз го последвах, но чувствах как краката ми натежават. Не бях готова да седна на това място.

Той нежно ме побутна нагоре по стъпалата, аз се обърнах и видях невинните детски лица в нозете си, както и далеч по-хитрите усмивки на придворните от свитата на Хенри.

— Нека танцуваме в чест на Майската кралица! — пожела Хенри, хвана едно от момичетата за ръка и те затанцуваха пред мен, а аз — седнала на трона на кралицата, гледах как мъжът ѝ танцува и флиртува галантно с партньорката си, и знаех, че същата онази търпелива усмивка, която не слизаше от лицето на кралицата, сега е изписана на моето лице.

Един ден след майското тържество, Ана влетя пребледняла в стаята ни.

— Виж! — процеди тя през зъби и хвърли някакво листче на леглото.

Скъпа Ана, не мога да се срещна днес с теб. Милорд кардиналът е узнал всичко и ми нареди да отида при него и да дам обяснения. Ала се кълна, че няма да те предам.

— О, Боже — промълвих аз. — Кардиналът знае. Кралят също ще разбере.

— Е, и? — спусна се Ана като пепелянка. — Какво, ако всички узнаят? Това е напълно законен годеж, нали така? Защо пък да не разберат всички за него?

Усетих как хартията трепери в ръката ми.

— Какво иска да каже с това, че няма да те предаде? — попитах я. — Ако годежът ви е непоклатим, той няма как да те предаде. И дума не може да става за подобно нещо.

Ана направи няколко крачки из стаята, и оказала се до стената, отскочи обратно, подобно на разярена лъвица, заключена в Тауър.

— Не зная какво може да означава това — процеди тя ядно. — Това момче е пълен глупак.

— Нали каза, че го обичаш?

— От което не следва, че не е глупав — тя внезапно взе решение. — Трябва да отида при него. Той има нужда от мен. Иначе ще отстъпи пред тях.

— Не можеш да го направиш. Трябва да чакаш.

Тя отвори рязко вратата на шкафа и извади плаща си.

На вратата яростно се захлопа и ние замръзнахме по местата си. Само с едно движение тя смъкна наметалото от раменете си, пхна го в шкафа и седна на него с невъзмутимо изражение, все едно, че цяла сутрин беше седяла така. Отворих вратата. Беше слуга с ливрея, каквито носеха служителите на кардинал Уолси.

— Мистрес Ана тук ли е?

Аз открях вратата още малко, така че той да я види, загледана в градината. В дъното ѝ се виждаше закотвената баржа на кардинала с отличителните червени флагове.

— Моля да дойдете при кардинала в залата за аудиенции — каза той.

Ана се обърна и го погледна безмълвно.

— Незабавно — добави той. — Милорд кардиналът нареди да дойдете незабавно.

Дързостта на тази заповед не я разгневи. Знаеше така добре, както и аз, че след като кардинал Уолси управляваше кралството, неговата дума тежеше толкова, колкото и кралската. Ана мина край огледалото и погледна небрежно към отражението си. Тя оципа няколко пъти бузите си, за да добият цвят и прехапа първо горната си устна, после и долната.

— Аз да дойда ли? — попитах я.

— Да, ела с мен — прошепна тя припряно. — Ще му напомня, че кралят винаги би те изслушал. А ако и кралят е там, накарай го да омекне, стига да можеш.

— Не мога да искам нищо от него — отвърнах аз бързо и шепнешком.

Дори в подобен критичен момент тя не пропусна да ме изгледа снизходително.

— Добре зная това.

Ние последвахме слугата през голямата зала към кралската стая за аудиенции. Беше необичайно пуста. Хенри беше излязъл на лов със свитата си. Хората на кардинала пазеха на вратата, облечени в яркочервените си ливреи. Те отстъпиха, за да ни пуснат да влезем и после пак завардиха входа. Кардиналът се беше погрижил да не ни безпокоят.

— Мистрес Ана — каза той, когато я видя да влиза. — Днес научих нещо изключително обезпокояващо.

Ана остана съвсем неподвижна, със скръстени ръце и безизразно лице.

— Съжалявам да го чуя, ваше високопреосвещенство — каза тя глухо.

— Изглежда, че моят паж, младият Хенри Нортъмбърланд, си е позволил твърде много волности в приятелството си с вас, както и със свободата, която аз му давам да се забавлява в покоите на кралицата, и се е увлякъл в любовните брътвежи.

Ана завъртя отрицателно глава, но той не й даде думата.

— Днес му обясних, че прищевки от този род не подобават на човек, подготвян да наследи графствата на Севера и чийто брак се урежда от мен, от баща му и от краля. Той не е някое селянче, което може да си позволи да събори дойчката в някоя купа сено, без много да му мисли. Бракът на лорд от неговия ранг е политическо дело, значимо за цялото кралство.

— Той поиска ръката ми и пожела да встъпим в брак, а аз се съгласих — настоя Ана. Забелязах как златното „Б“, което висеше от перлената огърлица около шията ѝ, подскача бързо в такт със сърцето ѝ. — Ние сме сгодени, ваше високопреосвещенство. Съжалявам, ако това не ви се нрави, но това е положението. Не можете да го промените.

Тъмните му очи я стрелнаха изпод издутата шапка.

— Лорд Хенри се съгласи да се подчини на решението на баща си и на краля — отвърна той. — А на вас съобщавам всичко това само от любезност, мистрес Болейн, за да не гневите тези, които Бог е определил да бъдат над вас.

Тя пребледня.

— Той никога не е казвал нищо подобно. Никога не е казвал, че ще следва волята на баща си, вместо...

— Вместо вашата? Знаете ли, аз *наистина* се питах дали нещата стоят именно така. Всъщност той точно това направи, мистрес Ана. Разрешението на тази незначителна историйка е изцяло в ръцете на краля и на херцога.

— Той е обречен на мен, ние сме сгодени — каза тя свирепо.

— Това не е било годеж, а *de futuro*^[2] — отсече кардиналът. — Просто обещание за бъдеща женитба, ако тя се окаже възможна.

— По-точно *de facto*^[3] — Ана продължи да упорства. — Годеж пред свидетели, при това консумиран.

— О — той вдигна предупредително тлъстата си ръка. Тежкият кардиналски пръстен проблесна срещу Ана, сякаш за да ѝ припомни, че пред нея стоеше духовният водач на Англия. — Не се и опитвайте да твърдите, че това е възможно. Би било твърде неблагоприятно. Ако аз казвам, че това е бил един годеж *de futuro*, това означава, че е именно така, мистрес Ана. Аз не греша. Само глупачка би си позволила да сподели постелята на някой мъж, разчитайки на такива посредствени основания. Дама, която се е отдала, а след това е била изоставена, е обезчестена. И вероятно никога не би се омъжила.

Ана ме стрелна бързо с поглед. Уолси сигурно си даваше сметка за иронията на ситуацията — да проповядва за добродетелите на девствеността на жена, чиято сестра беше най-известната прелюбодейка в кралството. При все това нищо не трепна по лицето му.

— Би било изцяло във ваша вреда, мистрес Болейн, ако заслепението ви по лорд Хенри ви накара да изречете подобна лъжа.

Виждах как тя се бори с обзелата я паника.

— Ваше високопреосвещенство — каза тя с леко разтреперан глас. — Аз бих била прекрасна херцогиня на Нортъмбърланд. Бих се грижила за бедните, бих следила за спазването на порядките в северните владения. Бих защитавала Англия от шотландците. Вие винаги бихте могли да разчитате на моето приятелство. Бих била ваша длъжница до гроб.

Крайчецът на устата му се изви в усмивка. Явно не смяташе, че благоразположението на Ана е от най-убедителните подкупи, които са

му били предлагани.

— От вас би излязла една очарователна херцогиня — отговори той. — Ако не на Нортъмбърланд, то на някое друго херцогство със сигурност. Това ще реши баща ви. Негово ще е решението за кого да ви омъжи, но аз и кралят също ще имаме думата по въпроса. Бъдете спокойна, чадо мое, ще имам предвид вашите желания. Няма да забравя — той не си направи труда дори да прикрие усмивката си, — няма да забравя, че имате желание да станете херцогиня.

Той протегна ръката си и на Ана не ѝ оставаше нищо друго, освен да пристъпи, да се поклони, да целуне пръстена и да се оттегли.

Щом вратата се затвори зад гърба ни, тя не продума. Завъртя се на пети и заслиза по стълбището надолу, към градината. Не продума, докато не слязохме по красивите виешци се алеи и не се оказахме във вътрешността на беседката, обрасла в рози, пропъззели и по каменната скамейка и разтворили бели и алени листенца на слънцето.

— Какво да правя?! — попита тя. — Мисли! Мисли!

Щях да ѝ отвърна, че не мога да измисля нищо, но разбрах, че тя дори не говореше на мен. Говореше на себе си.

— Дали не мога някак да надхитря Нортъмбърланд? Да накарам Мери да обсъди всичко с краля? — тя мигновено поклати глава. — Не, не може да ѝ се има доверие. Ще провали всичко.

Аз едва сдържах негодуванието си. Ана закрачи напред-назад по зелената трева, а краищата на полите ѝ се усукваха около високите ѝ обувки. Седях на скамейката и я наблюдавах.

— А не мога ли да кажа на Джордж да убеди Хенри да продължи да упорства? — тогава ѝ хрумна нещо по-добро. — Татко и чичо — промърмори тя бързо. — В техен интерес е да сключи изгоден брак. Те могат да поговорят с краля и да убедят кардинала. Може да ми намерят зестра, която да привлече Нортъмбърланд. Те също ще пожелаят да стана херцогиня — тя закима решително. — Те трябва да ме подкрепят — реши тя. — Наистина трябва. А когато Нортъмбърланд дойде в Лондон, те ще му съобщят, че годежът се е състоял и че сме се оженили.

Семейната среща се състоя в дома на Хауърдови в Лондон. Майка ми и баща ми седяха край голямата маса, а между тях беше

чичо Хауърд. Аз и Джордж, също в немилост заради Ана, стояхме в дъното на стаята. Този път Ана беше тази, която стоеше пред тях като престъпник. Ала тя не стоеше с наведена глава като мен. Нейната глава беше високо изправена, едната ѝ вежда — повдигната въпросително нагоре, а погледът ѝ отвърщаше на чичовия така, сякаш искаше да му каже, че с нищо не падаше по-долу от него.

— Съжалявам, че наред с това да се обличате по френската мода, сте се научили и на някои други неща от френския двор — каза чичо с неприязън. — Предупреждавал съм ви, че не искам да чувам каквото и да било, което може да накърни репутацията ви. А сега научавам, че сте позволили на младия Пърси някои непристойни интимности.

— Споделих ложето си със своя съпруг — каза Ана сухо, без емоции.

Чичо ми изглежда майка ми.

— Ако продължавате да твърдите това или нещо подобно на него, ще бъдете нашибана с камшик и заточена завинаги в Хевър — обясни майка ми кротко и спокойно. — Предпочитам да ви видя мъртва, отколкото опозорена. С такива думи срамите себе си пред собствения си чичо и баща. Сама се опозорявате. И пораждате у нас само чувство на ненавист.

От моето място аз не можех да видя лицето на Ана, но забелязах как тя хвана с пръсти полата на роклята си, както давещ се търси сламка, за която да се хване.

— Заминавате за Хевър, докато всички тук забравят за тази злополучна грешка — нареди чичо.

— Извинете ме — каза Ана язвително. — Но злополучната грешка е ваша, не моя. Лорд Хенри и аз сме женени. Той няма да ме остави. Вие с татко сте длъжни да въздействате на неговия баща, доколкото е възможно, както и на кардинала и на краля, за да признаят този брак пред обществото. Направите ли това, аз ще стана херцогиня на Нортъмбърланд, така че една Хауърд ще бъде зад гърба ви в едно от най-големите английски херцогства. Смятам, че подобен успех изисква поне малко усилия. Ако аз стана херцогиня, а Мери роди син, то момчето ще бъде племенник на херцога на Нортъмбърланд и незаконен син на краля. Ще може да се възкачи на трона.

Погледът на чичо заискря гневно.

— Сегашният крал взе главата на Бъкингамския херцог преди две години за думи, далеч по-невинни от вашите — каза той съвсем приглушено. — Собственият ми баща подписа заповедта за екзекутирането му. Кралят не е безотговорен по отношение на наследниците си. Никога, никога вече не смейте да говорите такива неща, защото ще се окажете не в Хевър, а зад стените на женски манастир до края на дните си. Сериозно ви говоря, Ана. Няма да изложи сигурността на семейството заради вашата лудост.

Неговата тиха ярост я беше поразила. Тя преглътна и направи опит да се окопити.

— Нямам какво повече да кажа — прошепна тя. — И въпреки всичко смятам, че това би могло да подейства.

— Изключено — каза баща ми глухо. — Родът Нортъмбърланд не те иска. А Уолси няма да ни остави да скочим толкова високо. Кралят, от своя страна, ще прави каквото му каже Уолси.

— Лорд Хенри ми обеща — каза Ана пламенно.

Чичо поклати глава и се нагани да стане — съвещанието беше приключило.

— Почакайте — каза Ана отчаяно. — Можем да го направим. Кълна ви се. Ако вие ме подкрепите, и Хенри Пърси ще ме подкрепи, и тогава нито кардиналът, нито кралят, нито баща му ще могат да ни попречат.

Чичо не се поколеба и за миг.

— Напротив, ще могат. Вие сте истинска глупачка. Не можете да се преборите с Уолси. В цялото кралство няма човек, който да може да го надвие. А ние няма да рискуваме с такава вражда. Той ще прогони Мери от леглото на краля и ще сложи някоя Сиймор на нейно място. Всичко, към което се стремим посредством Мери, ще бъде безвъзвратно изгубено, ако ви подкрепим. Това е възможност за Мери, не за вас. Няма да ви оставим да развалите всичко. Ще ви отстраним от двора за лятото, а може би и за цяла година.

Ана се беше вцепенила и не можеше да продума.

— Но аз го обичам — каза тя.

В стаята се възцари тишина.

— Така е — повтори тя. — Обичам го.

— Това не означава нищо за мен — каза баща й. — Бракът ви е семейно дело и ще трябва да го оставите на нас. Пращаме ви на

заточение в Хевър за една година, и трябва да се считате за щастливка. А ако разбере, че сте му писали, отговаряли на писмата или сте се срещали отново, тогава ви чака манастир. Това е решено.

— Е, не мина чак толкова зле — каза Джордж и се усмихна насила. Аз, той и Ана вървахме надолу по течението на реката, за да се върнем с лодката в Йорк Плейс. Един слуга с ливрея на Хауърдови вървеше пред нас и ни проправяше път сред просящите и пътуващите търговци, а друг слуга вървеше след нас и ни пазеше. Ана ходеше като в сън, без да забелязва вълната от недоволство, която предизвиквахме по претъпканите с народ улици.

Селяните продаваха стоки от каруците си: хляб, плодове, живи гъски и кокошки, всичко беше прясно и свежо, току-що докарано от селата. Дебели лондончанки, чийто ум и език бяха по-бързи, се пазаряха за цената с мудните селянки, които бяха бавни в изчисленията и се опитваха да продадат на сносна цена стоката си. Мяркаха се пътуващи търговци с книжки и ноти, натъпкани в торби, обуцари с готови обувки се опитваха да убедят хората, че те стават на всеки крак. Някои жени на улицата продаваха цветя, други кресон, шляеха се слуги, коминочистачи, метачи и фитилджии^[4], които нямаха друго занимание, освен да чакат падането на нощта. Слугите, излезли на пазар, се мотаеха по пътя на отиване и на връщане, а на столче пред всеки магазин се беше наместила дебелата жена на собственика и с усмивка на лице приканваше минавачите да влязат и да разгледат предлаганата стока.

Джордж ни преведе с Ана през тази пъстра тълпа, като упорито разбутваше хората. Той бързаше да стигнем до замъка, преди Ана да е избухнала.

— Всъщност, доста добре мина, бих казал — настоя той.

Стигнахме до кея, който ни извеждаше на реката, и един от слугите ни извика лодка.

— До Йорк Плейс — каза Джордж кратко.

Течението ни понесе бързо навътре в реката, а Ана се взираше с немиждащ поглед в бреговете от двете ни страни, които бяха покрити с боклуците на града.

След като слязохме на дворцовия вълнолом, слугите ни се поклониха и отидоха да върнат лодката обратно в града. Джордж ни заведе в нашата стая и най-накрая се озовахме зад затворени врати.

Ана внезапно му се нахвърли като дива котка. Той хвана китките на ръцете ѝ и се опита да предпази лицето си от ударите.

— Минало добре! — изкрещя тя. — Много добре, няма що! Когато изгубих наведнъж и мъжа, когото обичам, и честта си ли? Когато претърпях пълно поражение и когато ще ме пратят да стоя в провинцията, докато всички тук ме забравят? Да, много добре! Когато баща ми не се застъпва за мен, а майка ми твърди, че иска да ме види мъртва? Къде ти е главата, глупако? Полудя ли? Или си просто невъобразимо, отчайващо, безобразно тъп.

Той продължаваше да държи китките ѝ. Тя отново посегна с нокти към лицето му. Аз се приближих отзад и я възпрях, преди да е успяла да го ритне с високите си токове. Ние се вкопчихме един в друг като пияници, които не могат да се разберат помежду си — Ана ни отблъсна и двамата и аз паднах на земята до леглото, но успях да я хвана през кръста и да я дръпна назад, докато Джордж се опитваше да сграбчи китките ѝ, за да защити лицето си. Имах чувството, че се борим не с Ана, а с нещо много по-лошо; сякаш срещу нас се беше изправил някакъв демон, който се беше вселил в нея и във всички нас и в чиито вени течеше кръвта на Болейн: това беше амбицията — самият дявол ни беше затворил в малката стаичка, беше подлудил сестра ми и ни беше увлякъл в тази дивашка разпра.

— Спокойно, за Бога — извика Джордж, докато все още се пазеше от ноктите на Ана.

— Спокойно ли?! — изкрещя му тя. — Какво спокойствие може да има за мен?

— Може, защото ти вече изгуби — обясни ѝ Джордж простодушно. — Няма за какво повече да се бориш, Ана. Ти изгуби.

Тя замръзна за миг на мястото си, но ние бяхме нащрек и не я изпуснахме. Погледна го безумно, сякаш съвсем беше изгубила разсъдъка си, и се изсмя диво.

— Спокойствие! — кресна тя гневно. — Боже мой! Ще умра спокойно. Ще ме оставят в Хевър, докато не умра в мир и покой. И никога повече няма да го видя!

Тя простена съкрушено при тези си думи, желанието да буйства я напусна и тя се отпусна. Джордж пусна китките ѝ и я придърпа към себе си. Тя обви с ръце шията му и се сгуши в обятията му. Хлипаше така силно, че не разбирах нищо от това, което казваше, и когато различих думите, които тя повтаряше неспирно, очите ми се напълниха със сълзи.

— Господи, обичах го, обичах го, той беше моята единствена любов, единствената ми любов.

Те не губиха време. Събраха дрехите на Ана, оседлаха коня ѝ, а на Джордж заповядаха да я изпроводи до Хевър още същия ден. Никой не каза на Хенри Пърси, че е заминала. Той ѝ изпрати писмо; майка ми, която имаше очи и на гърба си, го отвори и го прочете най-невъзмутимо, преди да го хвърли в огъня.

— Какво пише? — попитах аз плахо.

— Нещо за вечна любов — каза майка ми отвратено.

— Не трябва ли да му съобщим, че е заминала?

Майка ми само сви рамене.

— Ще разбере съвсем скоро. Баща му ще се види с него тази сутрин.

Аз кимнах. По обяд пристигна друго писмо. Името на Ана беше написано отгоре с неравен почерк. Имаше едно размазано петно, вероятно от сълза. Майка ми го отвори с каменно изражение на лицето, и то сподели съдбата на първото.

— От лорд Хенри ли е? — поинтересувах се аз.

Майка ми кимна утвърдително. Аз се преместих от камината и застанах в прозоречната ниша.

— Може да изляза за малко — казах ѝ.

Тя извърна глава.

— Ще стоите тук — каза тя остро.

От малка бях научена да ѝ се подчинявам и да се отнасям към нея с уважение, и тези навици все още живееха в мен все така силни.

— Разбира се, уважаема майко. Но не може ли поне да се поразходя из градината?

— Не — отсече тя. — Баща ви и чичо ви заповядаха да не излизате никъде, докато Нортъмбърланд не се разбере с Хенри Пърси.

— Не виждам с какво мога аз да попреча на това, като чисто и просто се разхождам из градината — възроптах аз.

— Може да ви хрумне да му пратите съобщение.

— Няма! — възкликнах аз. — Кълна се в Бога! Вие всички добре виждате, че единственото, което правя, единственото, което винаги, винаги съм правила, е било да изпълнявам това, което ми кажете. Вие ме омъжихте на дванадесет, мадам. След само две години, когато бях едва на четиринадесет, сложихте край на брака ми. Преди петнадесетия си рожден ден вече се бях озовала в ложето на краля. Наистина ли не виждате, че съм правила всичко, което семейството ми нареди? Ако никога не съм била склонна да воювам за собствената си свобода, едва ли може да се очаква, че ще воювам за тази на сестра си!

Тя кимна.

— Права сте — каза тя. — В този свят на жените не е отредена свобода, независимо дали ще решите да се борите или не. Вижте докъде стигна Ана.

— Да — казах аз. — До Хевър. Където поне ѝ е позволено да излиза навън.

Майка ми изглеждаше удивена.

— Завист ли долавям в гласа ви?

— Обичам това място — казах аз. — Понякога си мисля, че го предпочитам пред двора. Но там сърцето на Ана ще бъде сломено.

— Значи сърцето ѝ трябва да бъде сломено, както и духа ѝ, ако иска да бъде полезна с нещо на семейството — отвърна майка ми студено. — Това трябваше да ѝ се случи още в детството. Мислех, че във френския двор ще възпитат и двете ви да бъдете покорни, но явно имате пропуски във възпитанието. Това трябва да се поправи сега.

На вратата се почука и на прага застана смутен мъж в раздърпани дрехи.

— Писмо за мистрес Ана Болейн — каза той. — Лично за нея. Младият лорд ми заръча да присъствам, докато го четете.

Аз се поколебах и с майка ми се разменихме по един поглед. Тя кимна с глава и аз разчупих червения печат с герба на Нортъмбърланд и разгънах писмото.

Съпруго моя,

Аз няма да се отрека от Вас, ако Вие спазите клетвите, които си дадохме. Няма да Ви изоставя, ако Вие не ме изоставите. Баща ми е разгневен от моето поведение, както и кардиналт, и аз наистина се страхувам за нас двамата. Въпреки това, подкрепяме ли се, те ще бъдат принудени да ни оставят заедно. Напишете ми отговор, една думичка поне, с който да потвърдите, че сте до мен, и аз също ще остана до Вас.

Хенри

— Той каза, че очаква отговор — каза мъжът.

— Изчакайте навън — заповяда майка ми и затвори вратата под носа му. Обърна се към мен. — Напиши отговора.

— Той познава почерка й — отвърнах аз неотзивчиво.

Тя ми подаде лист хартия, пхна перото в ръката ми и започна да диктува.

Лорд Хенри,

Мери пише това писмо от мое име, защото ми е забранено да ползвам хартия и мастило. Няма смисъл. Те няма да ни оставят да се оженим и аз трябва да се откажа от Вас. Не противоречете на кардинала и на баща си, направете го заради мен, защото аз вече им казах, че се предавам. Всичко, което се случи между нас, беше годеж *de futuro*, който не задължава никой от двама ни с каквото и да било. Освобождавам Ви от своето половинчато обещание, както и себе си от моето.

Ана

— Ще разбием сърцата и на двамата — отбелязах аз, докато посипвах с пясък мокрото мастило.

— Възможно е — отвърна майка ми хладно. — Но от друга страна сърцата на младите се възстановяват бързо; освен това, едно сърце, което притежава половин Англия, има по-важни задачи от това да бие по-бързо от любов.

[1] В Англия традиционно се отбелязвал първи май, като първия топъл ден, предизвестяващ настъпването на лятото. Рано сутринта на този ден хората украсявали домовете си със зеленина, а през деня се организирали веселби и танци, на които се избирала Майска кралица. — Бел.прев. ↑

[2] Бъдещ, евентуален (лат.). — Бел.прев. ↑

[3] Същински, истински (лат.). — Бел.прев. ↑

[4] От английски *a Cine boy* — така наричали в Англия до 18 в. момче, което можело да бъде наето на улицата срещу един фартинг, за да осветява пътя на пешеходеца с факла. — Бел.прев. ↑

ЗИМАТА НА 1523

След заминаването на Ана, аз останах единственото момиче с името Болейн в двора, и когато кралицата предпочете да прекара лятото с принцеса Мери, аз бях тази, която яздеше с Хенри начело на шествието по време на пътуванията на двора. Прекарахме едно прекрасно лято — прекарвахме времето си в ловуване, всяка нощ имаше танци, а когато през ноември дворът се върна обратно в Гринич, аз съобщих на краля, че съм пропуснала месечния си цикъл и че нося неговото дете.

Изведнъж всичко се промени. Дадох ми нова стая и собствена придворна дама. Хенри ми поръча дебело кожено наметало, за да не настина. Акушерки, аптекари и гадатели влизаха и излизаха от стаята ми, и всички им задаваха един и същи въпрос: „Момче ли е?“

Повечето от тях казваха „да“, за което получавах по една жълтица. Намираще се и по някой особняк, който отвърщаше с „не“ и така си навличаше гнева на краля. Майка ми отпусна роклите ми и аз вече не можех да навестявам краля нощем; оставаше ми само да се моля в тъмнината, да нося неговия син.

Кралицата гледаше наедряващото ми тяло с помътнели от болка очи. Знаех, че тя също пропуска месечните си цикли, но и дума не можеше да става да е бременна. Тя участваше в коледните празненства, в маскени балове и танцови забави с усмивка; подаряваше на Хенри разкошните подаръци, които той обичаше. След дванайсетата нощ на маскения бал тя почувства, че нещата трябва да добият по-ясни и точни очертания, попита го дали може да поговори с него насаме, намери някак смелост да го погледне в очите и да му каже, че цяла зима не бе имала месечен цикъл и че вече е безплодна.

— Сама ми каза — възмущаваше се Хенри пред мен вечерта. Аз бях в спалнята му, увита в коженото си наметало, с чаша греяно вино в ръка, топлех босите си нозе на пламтящия огън. — Съобщи ми го без капка свян!

Аз мълчах. Не подобаваше аз да обяснявам на Хенри, че една жена на четиридесет няма защо да се срамува от това, че вече няма цикъл. Никой не знаеше по-добре от него, че ако молитвите можеха да купят детска люлка, те двамата вече щяха да имат поне десет, при това само с момчета вътре. Той обаче беше забравил всичко това. Единственото, което го интересуваше, беше, че тя не му бе дала онова, което беше длъжна да му даде, и аз за пореден път станах свидетел на бурята от негодувание, която предизвикваше у него всяко разочарование.

— Бедната лейди — казах аз.

Той ме погледна възмутено.

— Богатата лейди — поправи ме той. — Омъжена е за един от най-богатите мъже в Европа и нека да не го забравяме. Освен това тя е кралица на Англия и с нищо не е заплатила за това освен с едно дете, при това момиче.

Аз кимнах. Нямах смисъл да се спори с Хенри. Той се наведе над мен и постави ръка на издутия ми твърд корем.

— А ако тук, вътре, е моят син, той ще носи името Кери — каза той. — Каква полза от това за Англия? Каква полза за мен?

— Но всички ще знаят, че е ваш син — отвърнах аз. — Всички ще знаят, че можете да имате деца от мен.

— На мен ми трябва законен син — отбеляза той сериозно, сякаш по мое желание, по желание на кралицата или по желание на която и да е жена на света, може да се появи желания от него син. — Трябва да имам син, Мери. Трябва да дам наследник на Англия.

ПРОЛЕТТА НА 1524

Ана ми пишеше всяка седмица по време на дългите месеци на изгнанието си и аз си спомних за отчаяните писма, които на свой ред ѝ бях писала от Хевър, когато бях прогонена от двора. Спомних си също, че тя не си беше правила труда да ми отговаря. Сега аз бях в двора, а тя беше захвърлена в пълно неведение и аз тържествувах по сестрински чрез милосърдието, което проявявах да ѝ отговарям често, като не ѝ спестих новините за моята плодовитост и задоволството на Хенри.

Бяха пратили баба Болейн в Хевър за компания на Ана, и тези две жени — младата елегантна дама, възпитаничка на френския двор, и мъдрата старица, видяла как мъжът ѝ бе тръгнал от нищото и бе успял да забогатее и да се издигне — се дърпаха като диви котки на някой покрив от сутрин до вечер и правеха живота си непоносим.

Ако не се върна в двора, ще полудея.

Така ми писа Ана.

Баба Болейн троши лешници с пръсти и ръси черупките навсякъде. Хрущят под краката ми, сякаш стъпвам по охлюви. Тя настоява да правим разходки в градината всеки ден, дори когато вали. Вярва, че дъждовната вода е полезна и казва, че това е причината всички англичанки да имат несравнимо хубава кожа. Загледах се в нейната загрубяла от вятъра кожа като на носорог и разбрах, че е по-добре да си стоя вкъщи.

Тя вони ужасно и изобщо не го осъзнава. Онзи ден заповядах да ѝ донесат корито за къпане и ми казаха, че тя се е съгласила да седне на едно столче, за да ѝ измият краката. Пее си под носа, когато сме на масата и дори не си

дава сметка, че го прави. С присъщото на богаташите разточителство смята, че портите на дома трябва да са винаги широко отворени за всички — от просяците на Тонбридж до селяните от Единбридж; втъпила си е, че те са свободни да влизат и да ни гледат как се храним, все едно сме някои кралски особи, които нямат какво друго да правят с парите си, освен да ги пилеят наляво-надясно.

Моля те, умолявам те да кажеш на баща ни и на чичо, че съм готова да се върна обратно в двора и да правя каквото кажат; кажи им, че няма за какво вече да се безпокоят. Готова съм на всичко, за да се измъкна оттук.

Аз веднага ѝ написах писмо в отговор.

Ще можеш скоро да се върнеш в двора, защото лорд Хенри се е сгодил за лейди Мери Талбот, макар и против волята си. Казват, че се врекъл със сълзи на очи. Той замина да защитава шотландската граница със собствена войска, набрана в Нортъмбърланд, под свое знаме. Семейство Пърси трябва да опазят Нортъмбърланд, а английските войски трябва отново да нападнат Франция това лято, с испанците на своя страна, и да продължат настъплението си от миналото лято.

Джордж най-накрая ще се ожени за Джейн Паркър — събитието се очаква този месец и ще попитам майка ни дали можеш да присъстваш. Тя със сигурност няма да ти откаже такова нещо.

Аз се чувствам добре, но много уморена. Бебето ми тежи и когато се опитвам да спя през нощта, то мърда и рита. Хенри е по-мил отвсякога и се надяваме на момче.

Така ми се иска ти да беше тук. Хенри има големи надежди за момче. Понякога почти ме е страх, като си помисля какво би станало с мен, ако родя момиче. Само да можех да превърна бебето в момче. Не ми кавай за аспержите. Знам всичко по въпроса. Постоянно ме тъпчат с тях.

Аз съм постоянно пред погледа на кралицата. Бременността ми е твърде напреднала, за да я скрия и сега всички знаят, че нося детето на краля. На Уилям не му се налага да попада в неудобни ситуации и да го поздравяват по случай раждането на първото ни дете. Всички знаят за положението и темата е обвита в удобно мълчание, което устройва всекиго, но не и мен. Понякога се чувствам като истинска глупачка: коремът ми расте пред очите ми, едва си поемам дъх, когато изкачвам стълбите, а съпругът ми се усмихва, като ме срещне, сякаш сме непознати.

А кралицата...

Моля се на Бога поне да не трябваше да ходя в нейния параклис всяка сутрин и вечер. Чудя се за какво ли се моли тя, след като за нея вече няма надежда. Искане ми се ти да беше до мен. Липсва ми дори острият ти език.

Мери

След безбройните отлагания, Джордж и Джейн Паркър трябваше най-сетне да се оженят в малкия параклис в Гринич. На Ана беше позволено да дойде от Хевър за един ден и да седи в една от високите ложи, където никой не можеше да я види, но не ѝ позволиха да участва в сватбеното тържество. Най-важното за нас беше, че Ана щеше да пристигне предния ден, тъй като сватбата щеше да се състои сутринта, и ние тримата — Ана, Джордж и аз — имахме на разположение цялата нощ до първи петли.

Подготвихме се за дълга нощ, която да прекараме в приказки, все едно че бяхме акушерки, подготвящи се за трудно и дълго раждане. Джордж донесе вино, ейл и разредена бира. Аз слязох долу, прокраднах се незабелязано в кухнята и взех от готвачите хляб, месо, сирене и плодове. Те с най-голямо удоволствие ми ги натрупаха в една чиния, като си въобразяваха, че бременността в седмия месец ме караше да прегладнявам така.

Ана беше облечена в стеснения си костюм за езда. Изглеждаше възрастна за своите седемнадесет години; беше по-слаба и по-бледа,

отколкото трябваше.

— Това е от разходките със старата вещица — каза тя мрачно. Мъката ѝ беше придала спокойствие, което преди липсваше. Видът ѝ подсказваше, че беше научила тежък урок: вече знаеше, че шансовете в живота не падат от небето в скута ти като зрели круши. Освен това ѝ липсваше момчето, което обичаше — Хенри Пърси.

— Мечтая си за него — каза тя простодушно. — Толкова ми се иска да не го правех. Това е твърде безпредметно страдание. Изморих се от него. Звучи странно, нали? Но истината е, че се изморих да страдам.

Аз погледнах към Джордж. Той наблюдаваше Ана, а в очите му се четеше съчувствие.

— Кога е сватбата му? — попита Ана унило.

— Другия месец — каза той.

Тя кимна.

— Тогава всичко ще е свършено. Ако тя не умре, разбира се.

— Ако тя умре, той ще може да се ожени за теб — обнадеждих я аз.

Ана сви рамене.

— Глупачка — отвърна тя рязко. — Не бих могла да седя и да чакам деня, в който тя ще умре. Добра партия ще съм след всичко преживяно до сега, не смяташ ли? Особено, ако ти родиш момче. Ще бъда леля на незаконородения син на краля.

Несъзнателно обвих корема си с ръце, сякаш да попреча на бебето да чуе, че е желано само в случай, че се окаже момче.

— То ще носи фамилията Кери — напомних ѝ аз.

— А ако се роди здраво и силно момче със златни коси?

— Ще го кръстя Хенри — усмихнах се аз при мисълта, че ще държа в обятията си здраво момченце със златни коси. — И не се съмнявам, че кралят ще бъде особено благосклонен към него.

— А ние ще се издигнем — отбеляза Джордж. — Като леля и чичо на кралския син; а той може би ще получи някое малко херцогство или графство. Кой ли може да каже.

— А ти, Джордж? — попита Ана. — Преливаш ли от радост, както подобава през тази най-щастлива нощ? Мислех си, че ще гуляеш някъде и ще се напиеш като свиня, вместо да прекараш нощта с две жени — едната надебеляла, а другата с разбито сърце.

Джордж си наля вино и се загледа мрачно в чашата си.

— Една надебеляла жена и една жена с разбито сърце прекрасно пасват на настроението ми — каза той. — Песните и танците няма да ми помогнат да се измъкна. Тя е истинска пепелянка, не смятате ли? Моята любима — бъдещата ми жена. Кажете ми истината. Нали не си въобразявам? Не ви ли се струва, че в нея има нещо, което може да накара човек да побегне през глава?

— О, стига глупости — казах аз малко сопнато. — Не е никаква пепелянка.

— Така ме вбесява, че ми идва да скърцам със зъби и винаги го е правила — каза Ана невъзмутимо. — Ако има клюка или надвиснат облаци, вещаещи бурен скандал, ако някой разправя небивалици по нечий адрес, тя се оказва винаги на мястото на събитието. Чува и вижда всичко, и винаги предполага най-лошото за хората.

— Така си и знаех — каза Джордж навъсено. — Господи! Каква съпруга ще си имам!

— В брачната нощ може да те чака изненада — отбеляза Ана лукаво, отпивайки от виното си.

— Моля? — изстреля Джордж.

Ан, с чаша в ръка, повдигна вежда.

— Знае прекалено много за една девственица — обяви тя. — Има прекалено дълбоки познания по женските въпроси. Както и за развратниците.

Джордж остана с отворена уста.

— Не ми кавай, че може да не е девствена! — възкликна той. — Със сигурност мога да се измъкна, ако не е девствена!

Ана поклати отрицателно глава.

— Никога не съм виждала някой мъж да проявява към нея нещо повече от най-обикновена вежливост — каза тя. — Кой може да поиска нещо от нея, за Бога? Но тя си отваря очите на четири и слухти, без значение за какво става въпрос. Веднъж я чух да си шушука с едната от момичетата Сиймор за някаква, която легнала с краля — не ставаше дума за теб — обърна се тя към мен. — Дълго си обяснявах, че било правилно да се целуваш с отворена уста, какво да правиш с езика си и тям подобни; обсъждаха дали трябвало да се лежи под или над краля; къде трябвало да си сложиш ръцете, за да му доставиш незабравимо удоволствие.

— И тя знае всички тези трикове, така ли? — попита Джордж смаян.

— Поне така звучеше — усмихна се Ана, като видя изненадата му.

— О, Боже Господи! — каза Джордж, сипа ми още вино и ми го подаде. — Може пък да се окажа по-щастлив съпруг, отколкото съм могъл да предположа. Къде да са ръцете, а? И къде трябва да са ръцете, мистрес Анамария? Явно ти знаеш, също като моята очарователна бъдеща съпруга, след като си чула този разговор.

— О, не ме питай — отвърна Ана. — Аз съм девствена. Питай, когото си искаш. Попитай майка ни, татко или чичо. Попитай кардинал Уолси, той го разгласи официално. Девственица съм. Аз съм заверена, официално подпечатана девственица. Уолси, самият архиепископ на Йорк, може да потвърди това. Никой не е толкова девствен, колкото съм аз.

— Тогава аз ще ти разкажа всичко по въпроса — каза Джордж развеселен. — Ще ти пращам писма в Хевър, а ти можеш да ги четеш на баба Болейн.

На сватбата си Джордж беше толкова блед, като че ли той беше невестата. Само аз и Ана знаехме, че това не е следствие от прекарана в пиянство нощ. Когато Джейн Паркър се отправи към олтара при него, той не се усмихваше, но тя сияеше за двама.

С ръце на корема, аз си казах, че беше изтекла много вода от времето, когато аз стоях пред олтара и се кълнях, че ще забравя всички други и ще бъда вярна на Уилям Кери. Той ме потърси с поглед и се усмихна вяло, сякаш също си мислеше, че далеч не бяхме предвидили подобна развръзка, когато само преди четири години кръстосаха ръцете ни.

Крал Хенри седеше най-отпред, гледаше как Джордж се обрича на бъдещата си съпруга и аз си помислих, че семейството ми добре се възползва от подутия ми корем. Кралят беше закъснял за моята сватба и беше дошъл само да засвидетелства уважение към приятеля си Уилям, а не за да почете семейство Болейн. Но сега, когато тази двойка обърна гръб на олтара, за да поеме по пътеката между столовете, кралят седеше на първия ред и заедно с мен поведе гостите на

празненството. Майка ми ме погледна и ми се усмихна, сякаш бях единствената ѝ дъщеря, докато Ана се измъкваше тихо от убежището си през една странична вратичка, а после яхна коня си и се отправи обратно към Хевър, придружена само от няколко слуги.

Представих си я как язди сама до Хевър, как се спира на портата и вижда замъка облян от лунната светлина, красив като приказка. После си представих виещия се към подвижния мост път. Дочух грохота от спускането на моста, после глухия тътен на копитата, когато конят пристъпваше предпазливо по дървените дъски. Представих си мириса на влага, който идваше от рова, лекия аромат на печено на шиш месо, което се долавяше на влизане в двора. Представих си плувналия в лунна светлина двор и края на неравното очертание на фронтона на фона на нощното небе и раздвоеното ми сърце закопня да бъда най-обикновена земевладелка в Хевър, вместо фалшива кралица на един маскарад, наречен кралски двор. С цялата си душа зажаднях да нося в утробата си законен син, да мога да погледна през прозореца на имението си и да видя своята земя — достатъчно ми беше едно малко имение — както и да знам със сигурност, че един ден тази земя ще му принадлежи по право.

Но вместо това аз бях късметлиейката Болейн, една Болейн, благословена с богатства и спечелила благоразположението на краля. Болейн, която не можеше да предвиди границите на бъдещите владения на сина си и която не можеше да си представи колко високо той можеше да се издигне.

ЛЯТОТО НА 1524

Аз се оттеглих от двора през целия месец юни, за да се подготвя за раждането. Стаята ми беше тъмна, по стените ѝ висяха гоблени — не можех да излизам навън, нито да дишам чист въздух, докато не се изнижеха шестте дълги седмици след раждането на бебето ми. Трябваше да стоя затворена два месеца и половина. За мен се грижеше майка ми, заедно с две акушерки, на които пък помагаха две слугини и камериерка. Пред стаята денонощно дежуреше аптекар, който чакаше да бъде извикан при необходимост.

— Може ли Ана да дойде при мен? — попитах майка си, като огледах притъмнялата стая.

Тя се намръщи.

— Баща ѝ нареди да остане в Хевър.

— О, моля те — казах аз. — Това е толкова дълго време, бих искала тя да ми прави компания.

— Разрешавам да те посещава — нареди майка ми. — Но не може да присъства на раждането на кралския син.

— Или дъщеря — напомних ѝ аз.

Тя прекръсти корема ми.

— Моля те, Господи, нека да е момче — промълви тя.

Не казах нищо, доволна, че щеше да се изпълни волята ми Ана да идва при мен и да ме вижда. Тя дойде за един ден, но остана два. Така се отегчаваше в Хевър и се дразнеше от баба Болейн, че отчаяно искаше да се махне оттам — предпочиташе да се намира в мрачна стаичка със сестра си, която прекарваше дните си в шиене на дрешки за незаконороденото дете на краля.

— Ходила ли си до фермата Хоум? — поинтересувах се аз.

— Не — отвърна тя. — Само съм минавала край нея.

— Чудех се как ли вървят ягодите, които засадиха там.

Тя сви рамене.

— А фермата на Питър? Ходи ли за стригането на овцете?

— Не — каза тя.

— А знаеш ли каква е реколтата на сеното тази година?

— Не.

— Ана, какво, за Бога, правиш по цял ден?

— Чета — каза тя. — Упражнявам се по музика. Съчиних няколко песни. Яздя ежедневно. Разхождам се в градината. Какво друго мога да правя в провинцията?

— Аз ходя на обиколки по фермите — отвърнах.

Тя повдигна вежда.

— Те са винаги едни и същи. Тревата си расте.

— Какво четеш?

— Теология — каза тя сухо. — Чувала ли си за Мартин Лутер?

— Разбира се, че съм чувала — засегнах се аз. — Знам достатъчно, за да ми е известно, че е еретик и че книгите му са забранени.

Ана се усмихна загадъчно.

— Не е задължително да е еретик — каза тя. — Зависи от гледната точка. Чела съм неговите книги, както и книги от други автори, които мислят по същия начин като него.

— По-добре си мълчи — предупредих я аз. — Ако майка ни и баща ни разберат, че четеш забранени книги, ще те пратят отново във Франция или където и да е, само да се отърват от теб.

Тя сви рамене.

— Никой не ми обръща внимание, тъй като славата ти ме е засенчила. Има само един начин човек да бъде в центъра на вниманието на това семейство, и той е да скочи в леглото на краля. Трябва да си блудница, за да спечелиш любовта на роднините ни.

Аз скръстих ръце на корема си, без изобщо да се впечатлявам от злобата ѝ.

— Няма нужда да се заяждаш, само защото съдбата ме е довела до тук. Нямаше нужда и да се захващаш с Хенри Пърси и да изпадаш в немилост.

За момент маската падна от красивото ѝ лице и в очите ѝ грейна копнеж.

— Имаш ли вести от него?

Аз поклатих глава.

— Даже да беше писал, нямаше да ми дадат писмото му — казах аз. — Мисля, че все още воюва с шотландците.

Тя стисна устни, за да сподави стона си.

— О, Боже, а ако е ранен или убит?

Усетих бебето да рита и положих топлите си ръце на отпуснатия корсаж.

— Ана, той не трябва да означава нищо за теб.

Трептящите ѝ мигли премрежиха възбудата в погледа ѝ.

— Той не означава нищо за мен — отвърна тя.

— Сега той е женен мъж — казах аз настоятелно. — Когато ще трябва да забравиш, ако искаш да се върнеш обратно в двора.

Тя посочи корема ми.

— Ето го моя проблем — каза тя безочливо. — Всичко, от което се интересуват в това семейство, е, че може да носиш кралски син. Писах на баща ни поне десет пъти и той нареждаше на писаря си да ми отговори вместо него. Той не мисли за мен. Не го е грижа за мен. Вълнува го само твоят издут корем.

— Съвсем скоро ще разберам всичко — казах аз. Опитвах се да запазя хладнокръвния си тон, но страха ме завладяваше. Ако се случеше да родя дъщеря на Хенри и тя се окажеше достатъчно здраво и хубаво бебе, това щеше да потвърди пред света неговата потентност. Но той не беше кой да е мъж. Той искаше да докаже на света, че може да прави здрави деца. Но искаше и да докаже на света, че може да прави синове.

Роди се момиче. Въпреки че бяхме прекарвали всички тези месеци в надежда и в тихи молитви, даже след като бяха отслужени специални литургии в Хевър и в църквата на Рочфорд, се роди момиче.

Но тя беше *мое*то малко момиченце. Беше едно сладко малко вързопче с ръчички, мънички като на жабче и с очи, от които искреше синьото на притъмнялото среднощно небе над Хевър. По главичката ѝ имаше черна коса — пълна противоположност на огненозлатистите коси на Хенри. Въпреки всичко, тя беше взела хубавите му устни, които приличаха на розова пъпка и само чакаха целувки. Протягаше се така, сякаш беше самият крал, отегчен от твърде малкото похвали, които получаваше. А когато плачеше, но почервенелите от яд бузки се стичаха истински сълзи на монарх, на когото са отнели законните права. Когато я хранех, притиснала я в прегръдките си и се възхищавах

на чудната настоятелност и сила, с която сучеше от гърдта ми, тя се подуваше като агънце, а после заспиваше като пияница, претърколил се до бъчва с медовина.

Държах я непрекъснато в обятията си. Имаше кърмачка, но аз се оплаквах от силни болки в гърдите, заради което се виждаха принудени да я оставят да изсуква докрай млякото ми, и така с хитрост я запазвах при себе си. Бях се влюбила в нея. Бях влюбена до уши и не можех да си представя с какво можеше да е по-добра, ако се беше родила момче.

Дори Хенри изпадаше в умиление, когато я виждаше при посещенията си в стаята на родилката. Той я вземаше от люлката и се дивеше на съвършенството на личицето, ръчичките и малките крачета, повити в бродирани пеленки.

— Ще я кръстим Елизабет — каза той, като я полюшваше нежно.

— Може ли аз да избира името ѝ? — зададох аз дръзкия въпрос.

— Не ви ли харесва Елизабет?

— Мислех си за друго име.

Той сви рамене. Това все пак беше име за момиче. Не беше особено важно какво щях да избира.

— Както желаете. Кръстете я както искате. Красиво бебче, нали?

Той ми подари кесия, натъпкана със злато и диамантена огърлица. Донесе ми и някои книги, сред които и критика на собствената му книга на теологическа тематика, както и някои тежки четива, препоръчани от кардинал Уолси. Благодарих му за тях, оставих ги настрана и помислих, че можеше да ги пратя на Ана, която да ми опише накратко съдържанието им, за да мога да оставям у хората впечатление, че съм ги чела.

В началото на посещението му ние се държахме съвсем официално, седнали от двете страни на камината, но после той ме понесе на ръце към леглото, легна до мен и ме целуна мило и нежно. Не след дълго той ме пожела и аз трябваше да му напомня, че още не съм ходила на благодарствена литургия, която трябваше да отслужат за успешното раждане. Не бях чиста. Аз покорно докоснах одеждата му и той с въздишка взе ръката ми и я сложи на твърдата издутина. Искаше ми се някой да може да ми обясни какво иска той от мен. Тогава той сам насочи ласките ми, прошепна в ухото ми какво да правя и скоро

след неговите движения, съчетани с моите, които бяха съвсем неумели, той въздъхна и се отпусна.

— Това достатъчно ли ви е? — попитах аз послушно.

Той се обърна към мен и ми се усмихна мило.

— Любов моя, след толкова време, за мен е истинско щастие да ви притежавам отново, макар и по този начин. Когато отивате на църква, няма нужда да го изповядвате — грехът е мой. Но вие бихте съблазнили и светец.

— Обичате я, нали? — настоях аз.

Той се засмя лениво и доволно.

— Да, разбира се. Тя е сладка като майка си.

След малко той се изправи и поправи дрехите си. Дари ме с онази възхитителна закачлива усмивка, която още ми доставяше удоволствие, независимо, че половината от вниманието ми беше заето с бебето в люлката, а другата половина — с болките в натежалата от мляко гръд.

— Покоите ви ще са близо до моите, когато се пречистите в църква — обеща той. — Искам да бъдете винаги до мен.

Аз се усмихнах. Това беше един изпълнен с очарование миг. Кралят на Англия ме искаше до себе си, постоянно до себе си.

— Искам да ми родите момче — допълни той без увъртане.

Баща ми се сърдеше, че съм родила момиче — или поне така твърдеше майка ми — тази новина дойде от външния свят, който вече ми беше станал чужд. Чичо ни беше разочарован, но решен да не го показва с поведението си. Аз кимах и се преструвах, че проявявам интерес, но всичко, което ме вълнуваше, беше радостта ми от това, че тази сутрин тя си беше отворила очичките и се беше вгледала в мен по-напрегнато от друг път, сякаш разбираше, че аз съм майка ѝ. Баща ми и чичо ми не бяха допуснати при родилката, а кралят не повтори визитата си. Имах чувството, че това място беше убежище, тайна стая, в която мъжете, техните намерения и коварства нямаха място.

Джордж дойде, нарушавайки с присъщата си елегантна небрежност установените правила.

— Нищо чак толкова страшно не се случва тук, нали? — попита той, надничайки през вратата.

— Нищо — отвърнах аз с усмивка, подканих го да влезе и подадох бузата си за целувка. Той се наведе и ме целуна силно по устата.

— О, колко е прекрасно, сестричке и млада майко — колко забранени удоволствия на едно място. Целуни ме отново — целуни ме така, както целуваш Хенри.

— Стига толкова — избутах го аз. — Ела да видиш бебето.

Той надзърна в обятията ми, където тя спеше.

— Хубава косица — каза той. — Как ще я кръстите?

Хвърлих поглед към вратата и се уверих, че е затворена. Знаех, че на Джордж мога да се доверя.

— Искам да я нарека Катерина.

— Доста странно желание.

— Не виждам защо. Аз съм нейна придворна дама.

— Но това е бебето на съпруга й.

Аз се разсмях — беше невъзможно да скрия радостта си.

— О, зная, Джордж. Но аз започнах да й се възхищавам още от момента, в който започнах службата си при нея. С това искам да й засвидетелствам почитта си — независимо от случилото се досега.

Той все още не изглеждаше съвсем убеден.

— Смяташ ли, че тя ще го изтълкува по същия начин? Дали няма да го приеме като подигравка?

Тази мисъл така ме разтърси, че притиснах Катерина по-здраво към себе си.

— Тя дори не би допуснала мисълта, че бих искала да злорадствам по неин адрес.

— Ей, защо плачеш? — попита Джордж. — Няма защо да плачеш, Мери. Спри да плачеш, млякото ти може да секне или да стане Бог знае какво.

— Не плача — казах аз, без да обръщам внимание на сълзите, които се стичаха по страните ми. — Не искам да плача.

— Е, тогава спри — настоя Джордж. — Спри, Мери. Майка ни сега ще дойде и всички ще ме обвиняват, че съм те разстроил. И ще добавят, че изобщо не ми е тук мястото. Защо не дочакаш момента, в който ще можеш да излизаш оттук и сама не попиташ кралицата дали такъв комплимент би й се понравил? Това е всичко, което мога да ти предложа.

— Да — казах аз, внезапно успокоена. — Или мога първо да го направя, а след това да ѝ обясня.

— Само не плачи — напомни ми той. — Тя е кралица и сълзите ти няма да ѝ се понавляват. Обзалагам се, че нито веднъж не си я виждала да плаче през всички онези дни и нощи, в които си била до нея през последните четири години.

Аз се замислих за миг.

— Не — отвърнах аз, произнасяйки думите бавно и отчетливо. — Знаеш ли, че наистина не съм я виждала да плаче нито веднъж през всичките тези години.

— Няма и да я видиш — каза той със задоволство. — Тя не е от онези, които рухват след някой неуспех. Тя е жена, надарена с невероятна воля.

Единственият ми друг посетител беше съпругът ми, Уилям Кери. Беше облечен изискано и носеше купа с ранни ягоди, които беше поръчал да донесат от Хевър.

— Вкусът им ще ви напомня за вашия дом — обясни той вежливо.

— Благодаря.

Той погледна към люлката.

— Чух, че се е родило прекрасно и здраво момиченце.

— Да, така е — казах аз, леко жегната от безразличието в гласа му.

— И как ще я наречете? Каква фамилия ще носи? Предполагам, че би трябвало да е моята и че няма да бъде Фитцрой или нещо подобно, което да удостоверява незаконния ѝ кралски произход?

Аз прехапах език и сведох глава.

— Съжалявам, ако съм ви засегнала, съпруге — казах аз смирено.

Той кимна.

— Е, какво ще е името ѝ?

— Ще бъде Кери. Мислех си за Катерина Кери.

— Както желаете, мадам. Дадоха ми пет добри парцела земя за стопанисване и рицарско звание. Сега съм сър Уилям, а вие сте лейди

Кери. Приходите ми са над два пъти по-високи отпреди. Той не ви ли осведоми?

— Не — отвърнах.

— Радвам се на изключителното благоразположение на краля. Ако ни бяхте ошастливили със син, вероятно щях да имам имение в Ирландия или във Франция. Можеше да бъда лорд Кери. Колко ли високо можеше да ни издигне един незаконен син?

Не му отговорих. Тонът му беше благ, но в самите думи се долавяше острота. Дори не ни хрумна да празнуваме новопридобитото му благосъстояние, което беше получил за ролята си на най-известния рогоносец в Англия.

— Знаете ли, аз се надявах да стана видна личност в кралския двор — каза той с горчивина. — Това беше, когато разбрах, че моята компания се нрави на краля и когато и моята звезда се издигаше. Надявах се да бъда като баща ви — опитен държавник, който да разбира добре от политика, да води преговори във великите кралски дворове в Европа, да се справя безупречно със задълженията си и в очите на всички да се е сраснал с интересите на собствената си родина. Но не стана така; ето че сега съм възнаграден десетократно повече за безделието си и за това, че гледам настрани, докато кралят отвежда жена ми в леглото си.

Продължих да мълча и да гледам в нозете си. Когато вдигнах поглед, той ме гледаше, а на устните му играеше иронично кисела и тъжна полуусмивка.

— Малката ми женичка — каза той нежно. — Не прекарахме много време заедно, нали? Не прекарвахме много време в постелята, а и прекараното там време далеч не беше оползотворено. Не се научихме на нежност, нито дори на страст. Имахме толкова малко време.

— Аз също съжалявам за това — казах тихо.

— За това, че не прекарвахме повече време в леглото?

— Милорд? — казах аз, истински объркана от внезапната язвителност на тона му.

— Вашите роднини решиха, че всичко е било плод на моята фантазия и че ние в действителност дори не сме консумирали брака си. Това ли желаете да кажа? Да отрека, че съм бил с вас?

Аз се сепнах.

— Не! Добре знаете, че моите желания не играят роля тук.

— Значи те не са ви подшушнали да кажете на краля, че съм бил неспособен през първата ни брачната нощ, както и през всяка друга нощ след това?

Аз поклатих отрицателно глава.

— Защо да му казвам такова нещо?

Той се усмихна.

— За да бъде бракът ни разтрогнат — предположи той. — И да се считате за неомъжена. И за да може следващото ви дете да носи името Фитцрой, да убедите Хенри да го признае за законороден и да го направи наследник на трона. Тогава вие ще станете майка на следващия английски крал.

Настъпи тишина. Усетих, че се взирам в него с невиждащи очи.

— Защо не са ми казали това?

— О, такива сте си вие от семейство Болейн — каза той мило. — Какво ще стане с вас, Мери, ако разтрогнат брака ни и ви тласнат напред по този път? Тогава бракът ни няма да е повече в сила и вие, без съмнение, ще бъдете просто една развратница, малка и хубава развратница.

Почувствах как страните ми пламват, но не отвърнах нищо. Той се вгледа в мен за миг и аз видях как гневът отстъпва място на отегчено състрадание.

— Кажете каквото е необходимо — посъветва ме той. — Каквото ви заповядат. Ако поискат от вас да кажете, че през първата брачна нощ съм бил зает да жонглирам със сребърни топчета и никога не съм бил между краката ви, то направете го, ако трябва и се закълнете — а ще ви се наложи да го направите. Ще си навлечете враждата на кралица Катерина, както и тази на цяла Испания. Така че ще ви спестя моята. Бедното глупаво малко момиченце. Ако в люлката лежеше момче, досега да бяха ви накарали да дадете лъжливите си показания още с причестяването ви в църквата, за да се отървете от мен и да продължавате да впримчвате Хенри.

Ние се гледахме настойчиво.

— Тогава ние с вас трябва да сме единствените хора на света, които се радват, че тя се е родила момиче — прошепнах аз. — Защото не искам да имам повече, отколкото имам сега.

Той отвърна с горчива усмивка на придворен.

— А следващия път?

Дойде лятото и стана време дворът да поеме по прашните пътища към Съсекс, а после нататък, към Уинчестър и оттам към Ню Форест, за да може кралят да ходи на лов за елени от ранни зори до залез-слънце и всяка вечер да се отдава на пиршества с еленско месо. Съпругът ми яздеше със своя господар — когато мъжете бяха заедно, забравяха за ревността. Дворът се придвижваше, хрътките бягаха пред конете и джафкаха, соколите идваха по-отзад, в специална кола, придружавани от соколарите, които яздеха редом и им пееха, за да ги поддържат спокойни. Брат ми също беше тук, яздеше до Франсис Уестън, яхнал новия си черен жребец — едро и силно животно, което кралят му беше подарил от кралската конюшня, още едно доказателство за любовта му към мен. Баща ми беше в Европа във връзка с безкрайните преговори между Англия, Франция и Испания, и се опитваше да овладее амбициите на тримата млади и блестящи монарси, които си съперничеха за титлата най-могъщ крал на Европа. Майка ми яздеше с двора, следвана от свитата наши слуги. Чичо ни се движеше със собствените си служители, облечени в ливреите на рода Хауърд и както винаги, следеше със зорко око амбициите и преструвките на семейство Сиймор. С нас бяха още семейство Пърси, Чарлс Брандън и кралица Мери, неколцина лондонски златари, чуждестранните посланици: всички именити мъже на кралството оставяха земите, фермите, корабите, мините, търговията и градските си имения, за да дойдат на лов с краля — никой не смееше да пропусне това събитие, което можеше да донесе парични облаги, земи, някоя и друга услуга от страна на краля, а ако игривият му поглед паднеше на някоя хубавка съпруга или дъщеря, тогава човек можеше да се докопа и до някой по-висок пост.

Слава Богу, тази година на мен всичко това ми беше спестено. Бях щастлива, че съм сама и яздех бавно по пътеките в Кент. Ана ме посрещна в чистия двор на замъка в Хевър с потъмняло от гняв лице, като буревестник сред лято.

— Трябва да си полудяла — каза тя наместо поздрав. — Какво правиш тук?

— Искам да прекарам лятото с бебето тук. Имам нужда от почивка.

— Не изглеждаш така, като че ли имаш нужда от почивка — Ана огледа лицето ми критично. — Красива си — заключи тя ядно.

— Погледни я само — аз издърпах шала от личицето на Катерина. Тя беше спала през по-голямата част от пътуването, полюшвана от движението на каретата.

Ана погледна учтиво бебето.

— Симпатична е — каза тя неубедително. — Но защо не я изпрати с кърмачката?

Въздъхнах, защото разбрах колко е невъзможно да се обясни на Ана, че има и по-добри места на света от кралския двор. Тръгнах към залата и оставих дойката да вземе Катерина от прегръдките ми, за да ѝ смени пелените.

— После ми я върнете — наредих аз.

Седнах на един от резбованите столове, наредени около голямата маса в залата и се усмихнах на Ана, която стоеше пред мен с нетърпеливото изражение на човек, канещ се да започне разпит.

— Всъщност, дворът не ме интересува особено — казах аз глухо. — Заради бебето е; няма да го разбереш. Имам чувството, че изведнъж съм стигнала до смисъла на живота. Той не е съсредоточен в това да се сдобиеш с кралското благоволение, нито да се утвърдиш в двора. Дори не е свързан с издигането на семейството. Има неща, които значат повече. Искам тя да е щастлива. Не искам да я изпратят някъде далеч от мен, веднага щом започне да ходи. Искам да бъде добра с нея, да я възпитават пред очите ми. Искам тя да израсне тук и да познава реката, полята, върбите и мочурливите ливади. Не искам да бъде чужденка в собствената си страна.

В погледа на Ана се четеше безразличие.

— Това е само едно бебе — заяви тя категорично. — И има голяма вероятност да умре. Ще имаш много други. С всяко едно ли ще се държиш така?

Трепнах при тази мисъл, но тя дори не забеляза.

— Не зная. Не знаех, че тя ще ме кара да се чувствам така. Но това е истината, Ана. Тя е най-ценното нещо, което имам на този свят. Много по-важна е от всичко останало. Не мога да мисля за нищо друго освен за това тя да расте здрава и щастлива. Когато плаче, сякаш в сърцето ми се забива нож — не мога да понеса мисълта, че тя въобще плаче. Искам да я гледам как расте. Няма да се отделя от нея.

— А какво казва кралят? — поиска да узнае Ана, минавайки направо на най-вълнуващия за една Болейн въпрос.

— Не съм му говорила за това — казах аз. — Той изглеждаше доволен, че може да ме прати тук да си почина през лятото. Беше нетърпелив да започне лова. Тази година го очакваше трескаво. Така че не възрази кой знае колко.

— Не възразил кой знае колко? — не можа да повярва тя на ушите си.

— Всъщност изобщо не възрази — поправих се аз.

Ана кимна, хапейки пръсти. Аз почти можех да прочета мислите й, докато мозъкът й обработваше получените сведения.

— Много добре тогава — каза тя. — Ако никой не държи да се върнеш в кралския двор, не виждам защо точно аз да се тревожа. Бог знае, че за мен ще е много по-добре да останеш. Поне ще си приказваш с тази проклета старица и ще ми спестиш мъката да слушам нейното безкрайно дърдорене.

Аз се усмихнах.

— Ти наистина не проявяваш никакво уважение, Ана.

— Да, да и да — каза Ана нетърпеливо, придърпвайки едно столче. — А сега ми разкажи всички новости. Кажете ми за кралицата, освен това искам да знам как се изказа Томас Мор за новия немски трактат. И какви са плановете срещу французите? Ще има ли пак война?

— Съжалявам — поклатих глава. — Някой говореше за това снощи, но аз не слушах.

Тя изсумтя и скочи на крака.

— О, прекрасно тогава — каза раздразнено. — Говори ми за бебето. Нали само това те вълнува? Забила си нос в земята и си наострила уши да не би да шавне, без да я чуеш, нали? Ставаш за смях. Застани изправена, за Бога. Доячката няма да я донесе по-бързо, ако продължаваш да душиш наоколо по следите й като хрътка.

Аз се засмях на точността, с която ме описа.

— Това е като влюбването — искам постоянно да я виждам.

— Ти си постоянно влюбена — каза Ана сърдито. — Приличаш на голяма лоена топка, от която постоянно се точи любов към някого. Едно време това беше кралят и ние всички имаме полза от това. Сега е неговото дете, което ще ни бъде напълно безполезно. Но теб това

дори не те интересува. От теб струят страсти, чувства и желания. Това ме вбесява.

Усмигнах ѝ се.

— Защото ти си изтъкана само от амбиция — казах аз.

Очите ѝ светнаха.

— Разбира се. Какво друго има на този свят?

Образът на Хенри Пърси се прокрадна между нас като привидение.

— Не искаш ли да знаеш дали не съм го виждала? — попитах я аз. Това беше жестоко от моя страна, но аз го направих с надежда да видя болката в очите ѝ. Злобният ми въпрос обаче се оказа напразен. Лицето ѝ беше студено и непреклонно; тя изглеждаше така, сякаш беше престанала да страда за него и приличаше на жена, която никога повече нямаше да страда за никой мъж.

— Не — каза тя. — Така че когато се върнеш, можеш да им кажеш, че дори не съм споменала името му. Нима той не се отказа от мен? Ожени се за друга.

— Той мислеше, че ти си се отрекла от него — възразих аз.

Тя извърна глава.

— Ако беше истински мъж, щеше да продължи да ме обича — каза тя сурово. — Ако това се беше случило с мен, никога нямаше да се омъжа, докато любимият ми е свободен. Той се предаде и ме остави да си замина. Никога няма да му го простя. За мен той е мъртъв. Аз също трябва да съм мъртва за него. Всичко, което искам, е да се измъкна от този ковчег и да се върна в двора. Всичко, което ми остана, е амбицията ми.

Ан, баба Болейн, малката Катерина и аз се приготвихме да прекараме лятото заедно. Когато тялото ми възвърна силата си и болките в слабините отшумяха, аз отново яхнах коня си и започнах да яздя всеки следобед. Минавах надлъж и нашир през цялата долина и нагоре по хълмовете на Уилд. Гледах как сеното отново избуява след първото косене и как овцете сменят вълната си, която израства бяла и пухкава. Пожелавах на косачите, които се отправяха към житните полета, спорна работа и успешно да съберат първата реколта, после ги гледах да товарят зърното в огромни коли, с които поемаха към

мелницата. Една вечер ядохме див заек, след като предишния ден жътварите бяха пуснали кучетата да донесат животните, които се бяха хванали в примките по крайните участъци с житни посеви. Видях как отбиваха телетата, като ги отделяха от кравите и почувствах болка в собствената си гръд, породена от съчувствието, което тази гледка събуждаше в мен — те се бяха скупчили около портата и се мъчеха да прескочат широките живи плетове, блъскаха глави в тях и мучаха от мъка по малките си.

— Ще ги забравят, лейди Кери — успокой ме собственикът. — Няма да страдат повече от няколко дни.

Аз му се усмихнах в отговор.

— Искане ми се да можеха да останат още малко заедно.

— Трудно е и животни, и хора да живеят щастливо — каза той твърдо. — Трябва да ги отбием, как иначе ще получавате маслото и сиренето си?

Ябълките в овощната градина наедрияха и порозовяха. Поръчвах в кухнята да ни приготвят за вечеря печени ябълки в тесто. В края на лятото сливите се наляха, потъмняха и се напукаха, а осите, които жужаха около дръвчетата, се опиваха от нектара им. Във въздуха се носеше сладкия аромат на орлови нокти и наедрелите плодове упойваха с благоуханието си. Искане винаги да е лято. Искане бебето ми да си остане завинаги така малко, прекрасно и обичливо. Очите ѝ променяха цвета си и синьото по рождение се насити още до тъмно мастилено, почти черно. Щеше да стане тъмноока красавица, точно като буйната си леля.

Тя вече се усмихваше, когато ме виждаше — нещо, в което се убедих многократно — и се ядосвах на баба Болейн, която твърдеше, че бебетата са като слепи до две-тригодишна възраст и че съм си губела времето да се въртя около люлката ѝ, да ѝ пея, да ѝ постилам под дърветата и да лежа там с нея, да разтварям мъничките ѝ пръстчета, да гъделичкам дланите ѝ, да хващам малките ѝ дебели крачета и да захапвам игриво пръстчетата.

Кралят ми писа веднъж и в писмото си ми разказваше за лова и за убийтия от него дивеч. От писмото му оставах с впечатлението, че той щеше да се успокой едва когато не останеше жив елен в Ню Форест. Той добавяше, че дворът щял да бъде отново в Уиндзор през октомври, а по Коледа в Гринич, където ме очакваше — разбира се, без

сестра ми и без бебето, на което пращаше целувка. Въпреки проявената в целувка нежност към детето ни, аз знаех, че вълшебните мигове от лятото, които прекарах с нея, скоро щяха да свършат, независимо от собствените ми желания, и че, подобно на селска ратайкиня, която трябваше да остави детето си, за да отиде на полето, така и аз трябваше да се върна към задълженията си.

ЗИМАТА НА 1524

Когато се върнах в Уиндзор, заварих краля във весело настроение. Ловът беше минал прекрасно и в отлична компания. Носеха се слухове, че флиртувал с една от новите придворни на кралицата, някоя си Маргарет Шелтън, която ми се падаше братовчедка, също от рода Хауърд и която беше новодошла в двора; чух и една по-скоро смешна, отколкото достоверна история, за някаква дама, която се предлагала настоятелно на краля при всяка възможност, и накрая, само за да се отърве от нея, кралят я обладал в един храст и още преди дамата да си е оправила роклята, той скочил на коня си и изчезнал. Тя била принудена да остане на земята и да чака някой минувач да ѝ помогне да се качи обратно на седлото, и с това се приключили опитите ѝ да ме измести.

Разказвах се вулгарни истории за запои, за това как насинили окото на брат ми Джордж в кръчмарски бой, за някакво заслепено от любов по Джордж младо момче, което било изпратено обратно вкъщи, посрамено, след като му изрецитирало десетина любовни сонета, които подписало като Ганимед^[1]. Общо взето, господата от двора бяха доста развеселени и самият крал беше в добро настроение.

Когато ме видя, той ме прегърна пред целия кралски двор — за късмет кралицата отсъстваше — и ме целуна страстно.

— Любима моя, как ми липсвахте — каза той разчувствано. — Кажете ми, че и аз ви липсвах.

Аз не можах да сдържа усмивката си при вида на изпълненото му с очакване сияещо лице.

— Разбира се — отвърнах аз. — От всички страни до мен стигат слухове, че ваше величество е прекарал чудесно.

Най-близките му компаньони се разкикотиха, а кралят, от своя страна, се усмихна смутено.

— Сърцето ми се свиваше от мъка по вас ден и нощ — каза той, като насмешливо имитираше рицарски комплимент. — Аз чезнех в мрак. А вие как сте? Как е бебето?

— Катерина е много красива, расте здрава и весела — казах аз, като натъртих леко на името ѝ. — Тя е вече една прекрасна изтънчена дама, истинска роза в градината на Тюдорите.

Брат ми Джордж пристъпи напред и кралят ме пусна от обятията си, за да може Джордж да ме целуне по бузата.

— Добре дошла отново в кралския двор, мила сестричке — поздрави ме той. — Как е малката принцеса?

За миг настъпи гробна тишина. Усмивката угасна на лицето на Хенри. Аз погледнах Джордж с отворена уста, ужасена от грешката, която той беше направил. Той се завъртя светкавично на тока си и се обърна към краля.

— Наричам малката Катерина принцеса, защото всички я гледат така, сякаш е родена кралица. Трябва да видите дрешките, които Мери ѝ е ушила и избродирала със собствените си ръце. А само да знаехте на какви чаршафчета си ляга малката императорка! Дори пеленките ѝ имат нейните инициали. Добре бихте се посмели, ваше величество. Би било забавно да я видите. Тя е малката тиранка на Хевър и всичко трябва да стане така, както иска тя. Тя е истински кардинал. В детската стая тя е самият папа.

Той се беше измъкнал чудесно. Кралят се отпусна и се засмя при мисълта за бебето диктатор; всички придворни се засмяха в един глас с него на колоритното описание, което Джордж беше дал на бебето.

— Истина ли е това? Толкова много ли я гледите? — попита ме кралят.

— Тя е първото ми дете — оправдах се аз. — Освен това всичките ѝ дрехи ще бъдат използвани за следващото бебе.

Аз бях улучила в десетката. Хенри веднага се замисли за следващото дете и разговорът потече нататък.

— О, да — каза той. — Но какво ще прави принцесата с такъв съперник в детската стая?

— Надявам се, че ще е още твърде малка, за да го осъзнае — каза Джордж ласкателно. — Тя може да си има братче още преди да е навършила годинка. Нека не забравяме, че Ана и Мери имат само няколко месеца разлика. Ние сме от плодовитото потекло.

— О, Джордж, засрамете се — каза майка ми с усмивка. — Но наистина, едно малко момченце в Хевър толкова би ни зарадвало.

— Както и мен — каза кралят и ме погледна с обич. — Едно малко момченце ще ме направи безкрайно щастлив.

Веднага след като баща ми се завърна от Франция, се състоя поредният семеен съвет. Този път за мен беше предвиден специален стол край масата. Вече не бях девойка, на която да нареждат, а жена, спечелила благоразположението на краля. Вече не бях пионка в ръцете им. Бях най-малкото топ.

— Да предположим, че тя отново зачене, при това момче — заговори баща ми спокойно. — Да предположим, че кралицата послуша съвестта си и сама се оттегли, за да даде на краля свобода за повторен брак. Една бременна любовница може да бъде много съблазнителна партия.

За миг ми се стори, че тази идея ми се беше присънвала и тогава осъзнах, че бях чакала точно този момент. Съпругът ми Уилям ме беше предупредил и мисълта за това беше изтласкана някъде дълбоко в съзнанието ми, твърде страшна, за да се спра на нея.

— Но нали вече съм омъжена — отбелязах аз.

Майка ми сви рамене.

— Това не трая повече от няколко месеца. Този брак едва ли е бил консумиран.

— Беше консумиран — заявих упорито аз.

Чичо повдигна вежда в знак към майка ми.

— Тя беше малка — каза майка ми. — Как въобще е можела да знае какво се случва? Би могла да се закълне, че бракът не е бил напълно консумиран.

— Да, бих могла — казах на майка ми и се обърнах към чичо. — Но не смея да направя такава крачка. Не мога да я изместя от трона и да заема мястото ѝ. Тя е три пъти по-достойна от мен за кралица, а аз съм само едно обикновено момиче от рода Болейн. Кълна ви се, не мога да го направя.

Тези думи не означаваха нищо за него.

— Ти няма нужда да правиш нищо особено — каза той. — Просто ще се омъжиш за когото ти казваме, както вече направи веднъж. Аз ще уредя всичко останало.

— Но кралицата никога няма да се оттегли — казах аз отчаяно. — Тя сама го каза, заяви ми го. Тя каза, че по-скоро би умряла.

Чичо възкликна, бутна стола си назад, закричи и погледна през прозореца.

— Точно сега тя се намира в силна позиция — заключи той. — Докато племенникът ѝ е в съюз с Англия, никой не може да разтрогне този брак, най-малко пък Хенри, при това заради едно бебе, което още не е заченато. Но дойде ли веднъж краят на войната, разделят ли си плячката, тя ще се превърне в една обикновена жена, която е твърде стара, за да му роди някога наследник. Тя знае, както и всички ние, че ще трябва да си тръгне.

— Но това ще стане възможно едва след края на войната — каза баща ми обезпокоено. — Точно сега не можем да рискуваме Испания да не изпълни своята част от договора. Цяло лято посредничих за заздравяването на този съюз.

— Кое е на първо място? — попита сухо чичо. — Страната или семейството? Защото явно не можем да се възползваме от Мери, без това да бъде в ущърб на държавата.

Баща ми се поколеба.

— Разбира се, вие не сте ми кръвен роднина — каза чичо доста злъчно. — Влязохте в рода Хауърд с женитбата си.

— Семейството е най-важно — произнесе баща ми отчетливо. — Или поне така трябва да бъде.

— Тогава може да се наложи да жертваме съюза си с Испания срещу Франция — заключи чичо хладнокръвно. — По-важно за нас е да се отървем от кралица Катерина, отколкото да възцаряваме мир в Европа. По-важно е да пхнем момичето си в леглото на краля, отколкото да спасяваме живота на англичаните. Винаги ще се намерят нови хора, които да бъдат принудени да воюват. А шанс като този се предоставя на семейство Хауърд веднъж на сто години.

[1] Герой от древногръцката митология. В преносен смисъл така се назовава още красив младеж, който събужда плътски желания у други мъже, обикновено по-възрастни от него. — Бел.прев. ↑

ПРОЛЕТТА НА 1525

Вестта за битката при Павия дойде през март. Един пратеник я съобщи на краля рано сутринта, когато аз бях все още полугола, и той се втурна като момче към кралицата, предшестван от глашатай, който чукаше на дверите на покоите ѝ и тръбеше:

— Негово Величество кралят!

Всички наизлязохме полуоблечени, само кралицата изглеждаше спокойна и изискана, навлякла роклята си върху нощницата. Хенри блъсна вратата, профуча край нас и отиде право при кралицата, без да обръща внимание на брътвежа ни, който се носеше като от ято слепи дроздове. Той дори не ме погледна, въпреки че бях в предизвикателно измачкана одежда и златистите ми коси бяха разпуснати около лицето ми. Въпреки това не при мен тичаше Хенри с най-добрата новина, която някога беше получавал. Той донесе новината на своята кралица, на жената, която беше направила Испания негов верен съюзник. Беше ѝ изневерявал много пъти, както и на общата им политика. Но когато действията се увенчаваха с успех, и когато радостта беше най-силна, той идваше именно при нея да ѝ съобщи; ето че Катерина отново беше кралицата на сърцето му.

Той се хвърли в нозете ѝ, грабна ръцете ѝ, обсипа ги с целувки, а Катерина се засмя по момичешки и извика нетърпеливо:

— Какво е станало? Кажете ми! Кажете ми! Какво е станало?

Единственото, което Хенри можа да ѝ отговори, беше:

— Павия! Хвала на Господа! Павия!

Той скочи на крака и като същинско момче я поведе в танцова стъпка през стаята. Придворните от свитата му се втурнаха вътре, но той ги беше изпреварил, беше стигнал първи при кралицата. Джордж влезе с трясък в стаята, заедно с приятеля си Франсис Уестън, видя ме и дойде при мен.

— Какво, за Бога, става? — попитах аз, като пригладих косите си назад и пристегнах полите на кръста си.

— Велика победа — каза той. — Решителна победа. Казват, че френската армия е почти напълно разбита. Франция е отворена за нас. Испанският крал Карлос може да вземе своя дял от южните територии, а ние да завземем северните. Франция вече я няма. Съсипана е. Испанската империя ще се простира до границите на английска Франция. Смазахме френската армия и никой вече не оспорва господството ни над Франция и правото ни съвместно с Испания да управляваме по-голямата част от Европа.

— Франсоа е разбит? — попитах аз невярващо, като в съзнанието ми изплува образа на мургавия целеустремен крал, който съперничеше на нашия златокос владетел.

— Разбит на парчета — потвърди Франсис Уестън. — Какъв хубав ден за Англия! Каква победа!

Аз погледнах към краля и кралицата. Той беше престанал с опитите си за танци, беше изгубил ритъма на стъпката, но вместо това я държеше в прегръдките си и целуваше челото, лицето, устните ѝ.

— Скъпа моя — каза той. — Племенникът ви е велик пълководец и ни прави невероятен подарък. Франция ще е в краката ни. Ще нося титлата крал на Англия и Франция и ще бъда именно такъв. Ричард де ла Пол^[1] е мъртъв, а с него умряха и надеждите му да ме измести от трона. Самият крал Франсоа е наш пленник, а Франция е разбита. Вашият племенник и аз сме най-великите крале в Европа и нашите съюзени сили ще завземат всичко. Всичко, което баща ми беше планирал като следствие от вашето идване тук, се сбъдна днес.

Лицето на кралицата сияеше от щастие — целувките му бяха изтрили следите, които времето беше оставило по лицето ѝ. То беше румено, очите ѝ блестяха, а талията ѝ се виеше гъвкаво под ласките му.

— Нека Бог да благослови всички испанци и испанската принцеса! — извиси неочаквано глас Хенри и всички придворни се отзоваха с пълно гърло.

Джордж ме погледна крадешком.

— Бог да благослови испанската принцеса — каза той тихо.

— Амин — казах аз и в сърцето ми загоря малка искрица. Тя ме накара да се усмихна, докато гледах как кралицата скланя глава на рамото на съпруга си и се усмихва със сияещо лице на придворните, които я отрупваха с поздравления. — Амин и нека Господ я запази така щастлива, както е сега.

През тази сутрин, както и през следващите няколко, ние бяхме опиянени от победата. Всичко наоколо беше като в дванадесетата нощ на коледните празници, само че сега беше март. От покрива на замъка виждахме светлините на огньовете, които огряваха целия път до Лондон, а самият той аленееше на фона на нощното небе; на всеки ъгъл играеха пламъчета, мъже печеха на шишове огромни късове телешко и агнешко. Носеше се екотът на църковните камбани и непрестанните им удари ознаменуваха пълното поражение на дългогодишния враг на Англия. Поднесоха ни ястия, наречени с нови имена, в съответствие със случая: петел и пудинг „а ла Павия“, „Испанска Наслада“ и желиран крем „а ла Карлос“. Кардинал Уолси заповяда да отслужат специална благодарствена литургия в „Сейнт Пол“, както и в цялата страна в чест на победата и на императора, който я беше извоювал за Англия — испанският крал Карлос — любимият племенник на кралица Катерина.

Вече нямаше съмнение чие беше мястото до дясната ръка на краля. То беше на кралицата, облечена в пурпурнозлатисти одежди, с високо вдигната глава и с нежна усмивка на лицето. Тя не парадираше с благоразположението на краля. Държеше се както и по времето, когато беше в сянка — приемаше всичко това като част от брака си. Сега, когато щастливата ѝ звезда отново изгряваше, тя вървеше с вдигната глава, точно както по времето, когато беше пренебрегвана.

Кралят сякаш отново се влюби в нея, увлечен от чувството си на благодарност за Павия. Той я възприемаше като олицетворение на силата, с която владееше Франция и като vyplъщение на радостта му от победата. Хенри беше преди всичко едно разглезено дете — когато подаръкът му харесваше, започваше да харесва и този, който му го даваше.

Той продължаваше да обича този, който му го даваше, докато играчката не започнеше да му омръзва, не се счупеше или не се оказеше, че не отговаря на очакванията му. И ето че в края на март дойдоха първите сигнали, че испанският владетел Карлос може да ни разочарова.

Намерението на Хенри беше да разделят Франция помежду си, като подхвърлят на бурбонския херцог само няколко огризки, докато

Хенри стане действителният крал на Франция — титла, с която папата го бе удостоил преди толкова години. Ала Карлос не бързаше. Вместо да извести Хенри, че трябва да отиде в Париж, където да бъде коронясан за френски крал, той се отправи към Рим за собственото си коронясване като Император на Свещената Римска Империя. А най-лошото беше, че Карлос не проявяваше интерес към английския план за пълното завземане на Франция. Крал Франсоа беше негов пленник, но той смяташе да поиска откуп за него и да го върне на неотдавна завзетия френски престол.

— Защо, за Бога? Защо би го направил? — крещеше Хенри с пълно гърло на кардинал Уолси в пристъп на страшен гняв. Дори най-близките и предпочитани от краля придворни трепереха. Самите придворни дами видимо се изплашиха. Единствено кралицата, седнала на мястото си до краля на подиума в голямата зала, беше безучастна, сякаш на крачка от нея не се намираше най-могъщият човек в цяла Англия, завладян от неконтролируем гняв.

— Защо би ни предал този бесен испански пес? От къде му е хрумнало да освобождава Франсоа? Да не си е изгубил ума? — той се обърна към кралицата. — Този ваш племенник да не е полудял? Или участва в някаква двойна игра от световен мащаб? Дали не се опитва да ме изиграе така, както баща му е искал да изиграе моя? Нима в жилите на тези испански крале тече предателска кръв? Как ще ми отговорите на това, мадам? Той ви пише писма, не е ли така? Какво ви казва в последното? Може би, че иска да пусне на свобода най-лютия ни враг? А току-виж решил да ви уведоми, че е безумец или просто идиот?

Тя погледна към кардинала, за да види дали той няма намерение да се намеси; ала Уолси се отвърщаше от кралицата след последните сполетели ни събития. Той остана ням и отвърна на острия ѝ поглед със спокойствието на дипломат.

Изоставена от всички, кралицата трябваше да понесе гнева на съпруга си сама.

— Моят племенник не ми разкрива всичките си намерения. Не знаех, че смята да освободи крал Франсоа.

— Надявам се това да е истина! — изкрещя Хенри, доближавайки лицето си съвсем близо до нейното. — Защото щяхте да бъдете обвинена в държавна измяна дори ако само бяхте дочули, че

вашият племенник се е канел да пусне на свобода най-лютия враг на тази страна.

— Но аз не знаех това — каза тя непоколебимо.

— А Уолси казва, че имал и намерение да отхвърли брака с принцеса Мери! Със собствената ви дъщеря! Какво ще кажете на това?

— Не знаех — повтори тя.

— Извинете ме — намеси се Уолси любезно. — Струва ми се, че нейно величество е забравила вчерашната си среща с испанския посланик. Той, разбира се, трябва да ви е предупредил, че принцеса Мери ще бъде отхвърлена.

— Отхвърлена! — Хенри скочи от стола си, прекалено вбесен, за да може да седи на едно място. — И това ви беше известно, мадам?

Кралицата стана на крака, както ѝ повеляваше етикета, след като и съпругът ѝ се беше изправил.

— Да — каза тя. — Кардиналът е прав. Посланикът наистина спомена, че има известни съмнения относно годежа на принцеса Мери. Не ви го казах, защото не повярвах на ушите си и исках да науча това лично от племенника си. И все още не съм чула от него нищо такова.

— Страхувам се, че тук изобщо няма място за съмнения — намеси се кардинал Уолси.

Кралицата го изглежда невъзмутимо. Тя не бе пропуснала да отбележи, че кардиналът за втори път беше насочил гнева на съпруга ѝ към нея, при това съвсем преднамерено.

— Съжалявам, ако смятате така — отвърна тя.

Хенри се тръшна на стола си. Беше така бесен, че не можеше да говори. Кралицата остана права, а той не я покани да седне. Дантелената украса по ръба на деколтето ѝ потрепваше в такт с равномерно то ѝ дишане. Тя докосна леко края на молитвената си броеница, която висеше на кръста ѝ. Никой не можеше да я обвини, че не е запазила присъствие на духа.

Хенри се обърна към нея с ледена ненавист.

— Известно ли ви е какво трябва да сторим, ако искаме да се възползваме от тази възможност, която Бог ни предоставя и която вашият племенник се кани да захвърли на вятъра?

Тя мълчаливо поклати глава.

— Ще трябва да въведем безбожен данък. Ще трябва да съберем нова войска. Ще трябва да се впуснем в нов поход към Франция и да

воюваме още веднъж. И ще трябва да вършим това сами, съвсем сами, без ничия подкрепа, защото вашият племенник, *вашият племенник*, мадам, се сражава и печели една от най-щастливите победи, които може да завоюва един крал, после започва да си играе с нея и я захвърля, като че ли победата не означава нещо повече от песъчинка на морското дъно.

Дори тогава тя не помръдна. Но търпението ѝ съвсем извади Хенри от равновесие. Той отново скочи от стола си и когато се хвърли към нея, тя ахна леко. За момент дори ми се стори, че ще я удари, но той само насочи обвинително пръст към лицето ѝ.

— И вие не му повелявате да ми бъде верен?

— Повелявам — процеди тя през зъби. — Препоръчвам му да не забравя нашия съюз.

Кардинал Уолси поклати отрицателно глава зад гърба ѝ.

— Лъжете! — изкрещя Хенри на кралицата. — Вие се смятате за испанска принцеса на първо място, титлата ви на английска кралица идва за вас след това!

— Господ знае, че съм ви вярна съпруга и че се чувствам англичанка — отговори тя.

Хенри отскочи и придворните зашумоляха, привеждайки се в поклон. Тези, които бяха част от свитата му, се поклониха забързано на кралицата и последваха стремителния му ход. Той обаче се спря на вратата.

— Няма да забравя това — извика той на кралицата. — Никога няма да забравя, нито да простя обидата, която племенникът ви ми нанесе, няма да забравя и да простя вашето проклето предателско поведение.

Кралицата се наведе плавно и грациозно в нисък кралски поклон и се задържа в това положение като балерина, докато Хенри ругаеше, излизайки. Едва тогава тя се изправи и ни огледа замислено — нас, които бяхме станали свидетели на унижението ѝ; всички ние отбягвахме погледа ѝ и се надявахме да не поиска нещо от нас.

На следващия ден вечерта, пристъпвайки плахо след кралицата на влизане в залата, видях, че кралят е отправил поглед към мен. След вечерята, когато освободиха място за танци, той мина покрай

кralицата, и едва ли не обърнал ѝ гръб, спря пред мен и ме покани на танц.

Придворните започнаха да коментират помежду си, но не твърде високо, наблюдавайки как кралят ме повежда на танц.

— Искam волта^[2] — каза Хенри през рамо и останалите, които се приготвяха да се наредят по двойки и да танцуват с нас, спряха и се отдръпнаха в кръг, за да ни гледат.

Този танц не приличаше на другите — това беше танц на прелъстяването. Хенри не откъсна сините си очи от лицето ми; той се приближаваше към мен, удряше с крак, пляскаше с ръце, сякаш се готвеше да ме съблече гола там, пред целия кралски двор. Забраних си да мисля за кralицата, която ни наблюдаваше. Вдигнах глава и заковах поглед в краля, приближавах се към него с дяволити ситни стъпчици и полюлявах ханш в такт с движенията на главата си. Ние застанахме лице в лице един срещу друг, той ме сграбчи и ме вдигна във въздуха, вълна от ръкопляскания заля публиката, после плавно ме спусна и аз стъпих на нозете си, усещайки как страните ми горят от избилата по тях огнена сплав от чувства: трепетът от собствената ми значимост, от триумфа и от физическото желание. Ние се раздалечихме под звуците на барабана и после пак се събрахме, под същите тези звуци, които водеха движенията ни. Той ме повдигна още веднъж във въздуха и този път ме спусна надолу, притискайки тялото ми до своето. Чувствах го целия от главата до петите — гърдите, бедрата в прилепналите панталони. Внезапно застинахме с лица толкова близко едно до друго, че ако той протегнеше шия, можеше да ме целуне. Усетих как дъха му обгръщаше лицето ми, когато промълви: „В покоите ми. Веднага.“

Той ме отведе в ложето си същата вечер, както и през всички следващи, с неотслабващо желание. Трябваше да съм щастлива. Майка ми, баща ми, чичо и дори Джордж със сигурност бяха възхитени, че изборът на краля отново е паднал върху мен и че отново бях в центъра на вниманието. Придворните дами се отнасяха към мен със същата почит, както към кralицата. Чуждестранните посланици ми се кланяха като на принцеса, придворните от свитата на краля пишеха сонети за златистите ми коси, за извивките на устните ми, Франсис Уестън пък написа песен, посветена на мен; където и да отидех, всички ми

предлагаха услугите, помощта и компанията си и непрестанно ми шепнеха, че ако подшушна някоя добра дума за тях на краля, ще ми бъдат безкрайно признателни.

Последвах съвета на Джордж и винаги отказвах да моля краля за каквото и да било, дори що се отнасяше за самата мен, което създаваше у краля такова чувство на лекота, което никоя друга не можеше да му даде. Зад залостените врати на стаята ние си наредихме чудесно собствено домашно кътче. Вечеряхме уединено, след като на останалите вече беше сервирано в голямата зала. Имахме за компания само няколко музиканти, а от време на време викахме един-двама от най-приближените придворни. Томас Мор понякога отвеждаше краля на покрива, за да му покаже звездите, а аз ги придружавах, и вперила поглед в нощното небе, мислех как тези същите звезди грееха и над Хевър, и как светлината им проникваше през процепите на прозорците и осветяваше личицето на спящото ми бебе.

През май цикълът ми не дойде, същото се повтори през юни. Споделих това с Джордж, който седна до мен, праметна ръка през раменете ми и ме притисна до себе си.

— Ще кажа на татко — каза той. — На чичо Хауърд също. Ще се молим на Бога този път да е момче.

Исках сама да съобщя на Хенри, но те решиха, че изгодна новина като тази, при това от подобна важност, трябва да бъде поднесена на краля от баща ми, за да може семейство Болейн да извлече всичката възможна полза от моята плодовитост. Баща ми помоли за аудиенция насаме, а кралят, предполагайки, че той иска да говори с него във връзка с проточилите се преговори на Уолси с Франция, го отведе встрани, до амбразурата на един от прозорците, където придворните не можеха да ги чуят, и заяви, че е готов да го изслуша. Баща ми каза нещо кратко с усмивка на лице и аз забелязах, че Хенри поглежда към мястото, което бях заела сред дамите, после чух и силния му възторжен възглас. Той се втурна през залата и тъкмо се готвеше да ме сграбчи, когато премисли и от страх да не ме нарани, хвана само ръцете ми и ги целуна.

— Мила моя! — възкликна той. — Научих най-щастливата новина. Най-щастливата, на която можех да се надявам.

Погледът ми пробяга през възбудените лица на околните и се спря отново на грейналия от щастие крал.

— Ваше величество — отвърнах. — Толкова се радвам, че мога да ви направя щастлив.

— Няма нищо по-добро за моето настроение — увери ме той. Припряно ме изправи на крака и ме придърпа встрани. Дамите бяха проточили шии до една, като в същото време се озъртаха и се опитваха отчаяно да разберат какво става. Едновременно с това те с все сили се стараеха да не ги уличат в подслушване на разговора. Баща ми и Джордж застанаха пред краля и пред мен, и започнаха да разговарят на висок глас за времето, за това колко малко време остава до лятното местене на кралския двор, като по този начин заглушаваха разговора, който с краля водехме шепнешком.

Хенри ме сложи да седна до прозореца и постави ръка на корсажа ми.

— Не е ли твърде стегнат?

— Не — отговорих му аз с усмивка. — Все още е твърде рано, ваше величество, едва си личи.

— Моля се на Бога този път да е момче — каза той.

Аз му се усмихнах с цялата дързост на истинска Болейн.

— Сигурна съм, че е — казах аз. — Спомнете си, че никога не съм твърдяла подобно нещо за Катерина. Ала този път съм сигурна. Сигурна съм, че е момче. Може да го кръстим Хенри.

Семейството ми бе възнаградено за моята бременност още през лятото. Баща ми стана виконт Рочфорд, а Джордж беше вече сър Джордж Болейн. Майка ми стана виконтеса и имаше право да носи тъмносилаво. Съпругът ми, на свой ред, получи още едно имение, с което попълни своите разрастващи се владения.

— Мисля, че ви дължа благодарности, мадам — каза той. Беше избрал да седне до мен на вечерята и слагаше в чинията ми най-хубавото месо. Аз погледнах към подиума, където беше масата на Хенри, погледите ни се срещнаха, и аз му се усмихнах.

— Радвам се, че мога да ви бъда полезна — отговорих аз учтиво.

Той се облегна назад и ми се усмихна, но очите му бяха празни; бяха мътните очи на пияница.

— Ето, че прекарахме още една година така: вие в двора, а аз в кралската свита, при все това никога не се срещаме и рядко

разговаряме. Вие сте любовница на краля, а аз — истински монах.

— Не знаех, че сте избрали монашеския живот — усмихнах му се добродушно.

Той беше достатъчно учтив, за да ми отвърне с усмивка.

— Аз съм женен и ерген едновременно — припомни ми той. — Откъде да намеря наследници на новопридобитата земя, ако не ми ги даде моята съпруга?

Аз кимнах. Ние се умълчахме за миг.

— Да, прав сте. Съжалявам — отвърнах лаконично.

— Ако вие родите момиченце и ако интересът му към вас угасне, ще ви върнат обратно при мен. И ще бъдем отново съпруг и съпруга — отбеляза Уилям разговорливо. — Как смятате, че ще си живеем? Ние двамата и двете незаконородени деца?

Аз го стрелнах с поглед.

— Не ми е приятно да ми говорите по този начин.

— Внимавайте — каза той. — Наблюдават ни.

На лицето ми веднага се изписа лишена от съдържание приятна усмивка.

— Кралят ли ни наблюдава? — попитах аз, като внимавах да не се оглеждам.

— Да, както и баща ви.

Аз взех късче хляб, започнах да го мачкам и извърнах глава, сякаш не говорехме за нищо особено.

— Не желая да говорите за моята Катерина по този начин. Тя носи вашето име.

— И това ще ме накара да я обикна?

— Мисля, че ако я бяхте видели, щяхте да я обикнете — защитих се аз. — Тя е много красиво дете. Не разбирам как е възможно да не я обикнете. Надявам се да прекарам това лято с нея в Хевър. Тогава ще дойде и време тя да проходи.

По лицето му вече не беше изписано онова безмилостно изражение.

— Това ли желаете, Мери? Вие, любовницата на английския крал? Най-голямото ви желание е да живеете в малкото имение и да учите дъщеря си да ходи?

Аз се засмях.

— Абсурдно е, нали? Но е истина. Не искам нищо друго, освен да бъда близо до нея.

Той разтърси глава.

— Мери, поправете ме, ако греша — каза той мило. — Когато се ядосам на вас и на тази глутница, наречена ваше семейство, когато започна да си мисля, че ме позорите, аз изведнъж виждам как всъщност всички се възползват от вас. Сред цялата тази суматоха всички ние ви кълвем, все едно сме ято гъски, а вие — апетитен комат хляб. За вас вероятно щеше да е по-добре да се бяхте омъжили за някой, който да ви обича и да ви пази само за себе си. Някой, който да ви беше дарил с дете и това дете да откърмите вие сама, без някой да ви се меси.

Представих си го и се усмихнах.

— Не мечтаете ли да се бяхте омъжили за такъв човек? Понякога ми се иска да го бяхте сторили. Искам да се бяхте омъжили за някой, който щеше да ви обича и да ви пази, независимо от облагите, които е можел да получи от това да ви предаде. И понякога — когато съм тъжен и пиян — ми се иска да бях имал куража да бъда този човек.

Аз оставих мълчанието да се проточи, докато вниманието на седящите около нас не бе привлечено от нещо друго.

— Каквото станало — станало — отвърнах тогава кротко. — Бяха направили избора вместо мен още когато бях твърде малка, за да разбирам. Сигурна съм, милорд, че сте постъпили правилно, като сте се подчинили на желанията на краля.

— Ще използвам влиянието си над него поне за едно нещо — каза Уилям. — Ще го убедя да ви остави да прекарате лятото в Хевър. Поне това мога да направя за вас.

Аз го погледнах.

— Толкова бих се радвала — прошепнах. Почувствах как очите ми се навлажниха при мисълта, че пак ще видя Катерина. — О, милорд! Ще ме направите толкова щастлива!

Уилям удържа думата си. Той поговори с баща ми, който пък говори с чичо ми, а той от своя страна — с краля. Така на мен ми беше разрешено да прекарам цялото лято в Хевър, за да бъда с Катерина и да я разхождам из ябълковите градини на Кент.

Джордж дойде да ни види два пъти през лятото без предупреждение; появяваше се на коня си в двора на замъка без шапка и само по риза, като оставяше прислужниците бездиханни от желание и възбуда. Ана го затрупваше с куп въпроси за това какво става в кралския двор, кой с кого се среща, но той не говореше много, имаше уморен вид и често по обяд, когато жегата беше най-непоносима, се качваше нагоре по каменните стълби и отиваше в малкия параклис до стаята си, където се отразяваше водата от рова и сенките играеха по варосания таван — там можеше да коленичи безмълвно, да се моли или да мечтае, в зависимост от желанията си.

Той наистина имаше лош късмет с брака си. Джейн Паркър никога не идваше с него в Хевър — той не би й позволил. Дните, прекарани с нас, не трябваше да бъдат опетнени от любопитните й блеснали очи и от жадния ѝ скандалджийски поглед.

— Тя е истинска горгона — спомена той между другото. — Точно толкова ужасна е, колкото и се опасявах.

Ние бяхме седнали в средата на декоративната градина, разположена точно срещу входа на замъка. Живите плетове и растенията наоколо ни бяха изваяни като картинки, всеки храст беше на мястото си, както и всяко цветче. Ние, тримата, бяхме насядали на каменната скамейка пред фонтана, който пръскаше успокояващо, като капчици дъжд по покрива; Джордж беше положил глава в скута ми, а аз се бях изтегнала назад със затворени очи.

Ана ни погледна от края на скамейката.

— Колко ужасна?

Той отвори очи, но не му се мърдаше. Вдигна ръка и започна да изброява греховете ѝ на пръсти.

— Първо, много е ревнива. Не мога да изляза от стаята, без да започне да ме следи, и освен това изразява ревността си с леки упреци.

— Шеговити ли? — попита Ана.

— Нали разбираш — отвърна той нетърпеливо. После започна да хленчи с тънък фалцет. — Ако отново забележа, че тази дама ви гледа, сър Джордж, ще ми стане ясно какъв никаквец сте! Ако още веднъж ви видя да танцувате с тази дама, сър Джордж, ще си поговоря и с двамата!

— О — каза Ана. — Колко е зла!

— Второ — продължи да изрежда той. — Парите текат през пръстите ѝ като вода. Ако в джоба ми има даже един шилинг, за който сметне, че не знам, той незабавно изчезва. Ако види някоя дрънкулка, грабва я като крадлива сврака.

Ана видимо се забавляваше.

— Наистина ли? Веднъж ми изчезна една златна панделка. Винаги съм подозирала, че тя я е взела.

— Трето — върна се Джордж към списъка. — Идва най-страшното. Гони ме из леглото, като някоя разгонена кучка.

Аз неволно избухнах в смях.

— Джордж!

— Това е самата истина — потвърди той. — Плаши ме до смърт.

— Теб? — попита Ана заядливо. — Винаги съм смятала, че това би те радвало.

Той седна и поклати глава.

— Не е това, което си мислиш — каза той сериозно. — Ако беше привлекателна, нямаше да възразявам, при условие, че не показва своята разгореценост и не ме срами пред хората. Но в случая не е така. Тя обича... — той млъкна.

— О, хайде, кажи! — примолих се аз.

Ана ме стрелна с поглед и ме накара да млъкна.

— Шшт. Това е важно. Какво обича, Джордж?

— Това не е точно похот — каза той неловко. — С похотта мога да се справя. Не е и жажда за разнообразие — аз самият имам въображение. Но тя сякаш иска да властва над мен. Преди две нощи тя ме попита дали не искам да извика слугинята. Предложи да ми доведе момиче, и това не е всичко: искаше да гледа.

— Обича да гледа? — заинтригува се Ана.

Той поклати глава.

— Не смятам. По-скоро обича да урежда нещата. Мисля, че изпитва удоволствие да подслушва на вратите и да надзърта през ключалките. Струва ми се, че обича да е онази, която да предизвиква събитията, а след това само да гледа. И когато отказах... — той изведнъж прекъсна.

— Какво ти предложи тогава?

Джордж се изчерви.

— Предложи да ми доведе момче.

Аз възкликнах тихо от възмущение и отново избухнах в смях, но на Ана изобщо не ѝ беше смешно.

— Защо ѝ е хрумнало такова нещо, Джордж? — попита тя тихо.

Той погледна встрани.

— Защото има един певец сред придворните — обясни той сухо. — Младеж, красив и нежен като момиче, но умен като мъж. Аз нищо не съм правил, нито говорил. Но тя веднъж ни засече да се смеем на нещо, и аз го тупах по рамото — въобразила си е, че той ме привлича.

— За втори път името ти се свързва с момче — отбеляза Ана. — Нямаше ли и някакъв паж, когото бяха изпратили по живо — по здраво миналото лято?

— Тогава нищо не се случи — каза Джордж.

— А сега?

— Също нищо.

— Доста опасно нищо — каза Ана. — Опасен кръг от неслучили се неща, който може и да се затегне. Да си женкар е едно, но за това, другото, бесят.

Ние се умълчахме известно време — няколко тъмнеещи човешки силуета под синьото лятно небе. Джордж поклати глава.

— Това не беше нищо — повтори той. — Освен това си е моя работа. Жените ми омръзнаха — неутолимата им страст и дърдоренето им. Всички тези сонети, флиртове и празни обещания. Всеки ги знае наизуст. А момчето е толкова чисто и понятно... — той извърна глава. — Това е само прищявка. Няма да ѝ обръщам внимание.

Ана го погледна и присви пресметливо очите си.

— Това е смъртен грях. По-добре го забрави.

Той срещна погледа ѝ.

— Знам, лейди Хитрушо — каза той.

— А Франсис Уестън? — попитах аз.

— Какво за него? — попита на свой ред Джордж.

— Винаги сте заедно.

Джордж поклати глава с досада.

— Ние постоянно обслужваме краля заедно — поправи ме той. — Чакаме го цяла вечност и през това време можем само да флиртуваме с придворните дами и да разменяме клюки с тях. Нищо чудно, че не мога да понасям това повече. Женската посредственост, която срещам поради начина си на живот, стяга душата ми.

[1] Неизвестна — 1525 г. Син на Джон де ла Пол и Елизабет Плантагенет (сестра на Едуард IV), който предявявал претенции към трона на Едуард III. Признат за крал на Англия от френския монарх Луи XII през 1512, но напуска Франция, когато тя сключва мир с Англия. Убит е в битката при Павия, в която участвал на страната на Франсоа I. — Бел.прев. ↑

[2] Волта — бърз танц по двойки, подобен на италианската галярда; когато излиза на мода в английския двор, бил считан от някои за неморален; впоследствие известен като любимия танц на Елизабет I. — Бел.ред. ↑

ЕСЕНТА НА 1525

Когато се върнах в кралския двор през есента, семейството свика събрание. Забелязах кисело, че този път за мен беше предназначен един от огромните резбовани столове с опори за ръцете и с кадифена възглавничка за сядане. Тази година аз бях младата жена, която чакаше по всяка вероятност син от краля.

Те решиха, че Ана може да се върне в двора през пролетта.

— Тя научи урока си — отсъди баща ми. — И сега, когато звездата на Мери изгрява толкова високо, Ана трябва да е до нас, в кралския двор. Трябва да я омъжим.

Чичо ни кимна и те се насочиха към далеч по-важната тема за това какво ли се върти из главата на краля, след като обстоятелствата бяха издигнали не само баща ми, но бяха направили от сина на Беси Блаунт херцог. Хенри Фитцрой, едва шестгодишно момче, беше херцог на Ричмънд и Съри, граф на Нотингам и Върховен Адмирал на Англия.

— Това е абсурдно — каза чичо унило. — Но ни разкрива намеренията му. Той ще направи Фитцрой престолонаследник.

Той млъкна. Огледа и четирима ни, които седяхме наредени около масата: майка ми и баща ми, Джордж и мен.

— От това ни става ясно, че е изпаднал в пълно отчаяние. Вероятно мисли за нова женитба. Това си остава най-добрият и бърз начин да се сдобие с наследник.

— Обаче ако Уолси ще му урежда женитбата, той никога няма да се спре на нас — забеляза баща ми. — И защо ли му е? Той не е наш приятел. Той ще се оглежда за някоя принцеса от Франция или от Португалия.

— А какво ще стане, ако тя му роди син? — попита чичо, кимайки с глава към мен. — И когато кралицата вече не стои на пътя ни? Момичето ни е от добро потекло — поне толкова добро, колкото и майката на Хенри. Бременна е от него за втори път. Напълно е възможно този път да роди момче. Ако той се ожени за нея, ще има наследник. Веднага. Проблемът ще се реши изцяло.

Последва мълчание. Огледах се и забелязах, че всички кимаха.

— Но кралицата никога няма да се оттегли — казах аз протичко. Винаги се налагаше да им го напомням.

— Ако кралят не се нуждае от племенника й, то и тя не му трябва — отвърна чичо свирепо. — Договорът, който навлече толкова неприятности на Уолси, отваря нови възможности за нас. Мирът с Франция бележи края на съюзничеството с Испания, както и края на кралицата. Независимо дали й се нрави или не, тя не е нищо повече от една нежелана съпруга.

След думите му в стаята се възцари тишина. Това, което обсъждахме в момента, беше явна измяна, ала чичо ни беше неустрашим. Той заби поглед в лицето ми и аз почувствах волята му почти физически, като опрян в челото ми палец.

— Краят на съюза с Испания е и краят на кралицата — повтори той. — Кралицата си отива, независимо от желанията й. А ти отиваш на мястото й, независимо дали на теб това ти се нрави или не.

Аз събрах сетни сили, станах на крака и минах зад стола си, за да мога да се хвана за дебелата резбована облегалка.

— Не — казах аз и гласът ми прозвуча ясно и уверено. — Съжалявам, чичо, но не мога да го направя — погледът ми се плъзна през дългата дървена маса и срещна неговия, остър като на граблива птица, от който нищо не убягваше. — Обичам кралицата. Тя е истинска дама и аз не мога да я предам. Не мога да заема мястото й. Не мога да я избутам и да заема мястото й на английска кралица. Това е все едно да разруша установения ред на нещата. Не смея да го сторя. Не мога.

Той се озъби като вълк насреща ми.

— Ние създаваме нов ред — каза той. — Нов свят. Носят се слухове за отхвърляне на папската власт, което ще доведе до промяна на политическата карта за Франция и Испания. Всичко се променя, а ето ни и нас, пред прага на промяната.

— А ако откажа? — попитах аз съвсем тихо.

Той се усмихна цинично и очите му, студени като влажни въглени, се заковаха в мен.

— Няма да откажеш — каза той сухо. — Светът не се е променил чак толкова. Властта е все още у мъжете.

ПРОЛЕТТА НА 1526

Най-сетне Ана се върна в кралския двор и пое моите задължения в качеството си на кралска придворна дама, тъй като аз се уморявах все по-лесно. Този път бременността ми беше тежка и акушерките се кълнях, че причината е в това, че нося силно, здраво момче, което изсмуква силите ми. Аз действително чувствах тежестта му — веднъж, докато се разхождах из Гринич, в миг забързах крачка и се върнах в леглото. Когато легнех, тежестта на бебето притискаше гърба ми, така че имах гърчове чак в стъпалата и в пръстите на краката си, понякога се стряхах и виках през нощта, а Ана идваше замаяна и полубудна, сгушваше се в края на леглото и започваше да масажира схванатите ми ходила.

— За Бога, заспивай — каза тя ядосано. — Какво се въртиш постоянно?

— Накъдето и да се завъртя, все не ми е удобно — отвърнах аз. — И ако те беше грижа за мен повече, отколкото за себе си, щеше да ми донесеш възглавница за гърба и нещо за пиене, вместо да лежиш там като парцал.

Тя се разсмя в тъмнината и се обърна да ме погледне. Огънят в камината осветяваше стаята.

— Наистина ли ти е лошо или само се глезиш?

— Наистина ми е зле — казах аз. — Честна дума, Ана, цялото тяло ме боли.

Тя въздъхна, стана от леглото, взе свещта и отиде до камината, за да я запали. Освети с нея лицето ми, така че да може да ме огледа.

— Бяла си като платно — каза тя весело. — Изглеждаш толкова стара, че може да ми бъдеш майка.

— Защото ме боли — казах аз непоколебимо.

— Искаш ли малко топла бира?

— Да, моля те.

— И още една възглавница?

— Да, благодаря.

— И гърнето, както обикновено?

— Да, благодаря. Ана, ако някога беше носила дете, щеше да знаеш какво е. Кълна ти се, че не е нищо работа.

— И сама виждам, че не е — каза тя. — Достатъчно ми е да те погледна, за да разбера, че се чувстваш на сто години. Един Бог знае как ще задържим краля, ако това продължава.

— Няма нужда да правя каквото и да било — отвърнах раздразнено. — Всичко, на което той обръща внимание напоследък, е коремът ми.

Ана разрови жарта с ръжена и сложи бирата до камината, заедно с две чаши.

— Понякога не се ли закачате? — попита тя заинтригувано. — Когато след вечеря отиваш в покоите му?

— През изминалия месец — нито веднъж — казах аз. — Акушерките казват, че не трябва.

— Разумен съвет към любовницата на краля — промърмори Ана с раздразнение, заета с камината. — Чудя се кой ли им е платил, за да ти кажат такова нещо? Такава глупачка си да ги слушаш — тя измъкна ръжена от въглените и го пхна в съда с бирата, където той засъска. — Какво каза на краля?

— Бебето е по-важно от всичко останало.

Тя поклати глава и наля бирата.

— Ние сме по-важни от всичко останало — напомни ми тя. — И никоя жена досега не е задържала един мъж с това, че му е родила деца. Ще трябва да правиш и двете неща едновременно, Мери. Не можеш да престанеш да се грижиш за неговото удоволствие само защото чакаш дете от него.

— Не мога да правя всичко едновременно — оплаках се аз. Тя ми подаде чашата и аз отпих една глътка. — Ана, всичко, което наистина искам, е да си почивам, докато бебето расте тук, вътре, здраво и читаво. Разкарват ме от един кралски двор в друг още от четиригодишна. Уморих се от танци, уморих се от забави, от гледане на турнири и маскени балове, от това да се удивлявам как мъжът, който изглежда точно като краля с маска, наистина се оказва кралят с маска. Ако само можех, още утре щях да тръгна за Хевър.

Ана се намести в леглото до мен, с чаша бира в ръка.

— Е, няма да можеш — каза тя сухо. — Сега всички сме заложили на теб. Ако отстранят кралицата, никой не може да предвиди колко високо можеш да се издигнеш. Стигнала си толкова далече. Трябва да продължиш.

Аз млъкнах за момент и я погледнах иззад чашата си.

— Чуй ме — отвърнах аз чистосърдечно. — Това не ми е по сърце.

Тя също ме погледна.

— Много е възможно — каза ми тя направо. — Но никой не ти дава да избираш.

Зимата беше студена и това ми се отрази зле. Стоях затворена в замъка и всеки ден ми носеше нови, неподозирани болки, заради които започнах да изпитвам страх от предстоящото раждане. Износих първото си дете така безгрижно, без да подозирам за болките; но сега знаех, че ме очаква един месец в тъмната, усамотена стаичка, а след това нескончаемите болки при раждането, по време на което акушерките се заканваха да извадят сами бебето, докато аз стисках чаршафите, вързани за краищата на леглото и крещях от ужас и болка.

— Усмихвай се — сопваше ми се Ана всеки път, щом кралят решаваше да дойде в покоите ми, а придворните наоколо се засуетяваха и вземаха по някоя лютня или барабанче в ръце. Аз се опитвах да се усмихвам, но болките в гърба и постоянната необходимост да уринирам, караха усмивката бързо да застива на лицето ми и аз клюмвах на стола си.

— Усмихни се — каза Ана тихичко. — И се изправи, мързелива никаквице.

Хенри погледна към нас.

— Лейди Кери, изглеждате ми уморена — каза той.

Ана му се усмихна ослепително.

— Тя носи тежък товар — каза, без да изтрива усмивката от лицето си. — И кой би могъл да знае това по-добре от вас, ваше величество?

Той я погледна малко изненадано.

— Може и да знам — отвърна той. — Дръзка сте, мадам.

Ана даже не мигна.

— Струва ми се, че всяка жена би проявила дързост, за да бъде близо до вас, ваше величество — каза тя закачливо. — Освен ако не се втурне да бяга презглава от вас по някаква причина.

Той бе заинтригуван.

— А вие бихте ли се втурнали да бягате, мистрес Ана?

— Не твърде бързо — отвърна тя светкавично.

Той се разсмя високо и дамите, сред които беше Джейн Паркър, погледнаха насам да разберат какво ли толкова съм казала, че да развеселя краля. Той потупа коляното ми.

— Радвам се, че сестра ви се върна в кралския двор — каза той. — Тя ще ни поддържа в добро настроение.

— В прекрасно настроение — казах аз, като се усилих да си придам весел вид.

Не казах нищо на Ана, докато вечерта не ни оставиха насаме и тя не започна да се съблича да си легне. Отпусна стегнатите връзки на корсажа ми и аз поех дъх с облекчение, когато почувствах, че вече мога свободно да движа издутия си корем. Почесах гърба си, видях червените бразди, които оставиха ноктите ми, и изпънах гръб, като се опитвах да облекча непрестанната болка.

— Какво си въобразяваш, че правиш с краля? — попитах аз кисело. — Опитваш се да „не бягаш бързо“, както се изрази, така ли?

— Отвори си очите — смърми ме тя лаконично. Помогна ми да изхлузя фустата си и да надяна нощницата. Новата ми прислужница наля вода в каната под изпитателния поглед на Ана и аз се умих дотолкова, колкото бе възможно със студената вода.

— Краката също — нареди ми тя.

— Не мога да ги видя, а какво остава да ги мия.

Ана заповяда с един жест да сложат съда с водата на пода, така че да седна на стола, за да може прислужницата да измие краката ми.

— Правя това, което ми наредят — каза Ана студено. — Мислех, че веднага ще разбереш.

Аз затворих очи и с блаженство почувствах как насапунисват мръсните ми стъпала. После долових предупредителния тон в гласа ѝ.

— Кой ти е наредил?

— Чичо. Както и татко.

— Какво ти наредиха?

— Да задържа вниманието на краля върху теб. Да те държа пред погледа му.

Аз кимнах.

— Ами да, разбира се.

— А ако не успявам, сама да флиртувам с него.

Аз се изправих и вниманието ми се насочи към нея.

— Чичо ти е казал да флиртуваш с краля?

Ана кимна.

— Кога ти каза това? И къде?

— Той дойде в Хевър.

— Бил е целия този път до Хевър, само за да ти каже да флиртуваш с краля?

Тя кимна, без да се усмихва.

— Боже мой, та той не знаеше ли, че ти щеше да го правиш, даже да не ти беше казвал? Не му ли беше известно, че флиртът ти е необходим като въздуха?

Ана се засмя неволно.

— Разбира се, че не. Той дойде, за да ми обясни, че задачата ни, нашата задача с теб, е да направим всичко възможно по време на бременността и веднага след раждането кралят да не се развлича с някоя фуста от рода на Сиймор.

— И как мога аз да попреча на нещо такова? — поисках да разбера. — През половината време ще съм затворена в родилната стая.

— Именно. Затова аз трябва да го възпра вместо теб.

Аз се замислих и детският ми страх ме завладя.

— А ако той започне да те харесва повече?

Усмивката на Ана беше отровно сладка.

— Какво значение има? Нали и двете сме Болейн?

— И чичо ни Хауърд ли мисли така? Изобщо ли не мисли за мен, прикована на легло в очакване на раждането, докато сестра ми флиртува с бащата на моето дете?

Ана кимна.

— Да. Точно така. Изобщо не го е грижа за теб.

— Не исках да се връщаш в кралския двор като моя съперница — казах намусено.

— Родена съм да ти бъда съперница — каза тя без заобикалки. — Както и ти на мен. Ние сме сестри, нали така?

Тя го правеше така леко, красиво и с чар, че никой дори не разбра какво се случваше. Играеше на карти с краля и играеше толкова умело, че да загуби само няколко точки. Пееше песните му и ги предпочиташе пред всички останали, независимо от кого бяха написани. Насърчаваше Томас Уайът и още десетина мъже да се навъртат около нея, така че кралят да остане с впечатлението, че тя е най-изкусителната придворна дама. Където и да отидеше Ана, около нея постоянно се лееше смях и музика — а тя живееше в двор, жаден за забавления. През дългите зимни дни най-важното задължение на придворните беше да забавляват краля; но Ана нямаше равна на себе си. Само на Ана се удаваше да бъде неустоима и предизвикателна от сутрин до вечер, при това да изглежда така, сякаш това е естественото ѝ състояние.

Хенри беше или с мен, или с Ана. Наричаше себе си бодил между две рози, мак, избуял между два зрели житни класа. Прехвърлил ръка през раменете ми, той я гледаше как танцува. Когато Ана представяше някоя нова песен, той следеше текста, който държах в наедряващия си скут. Залагаше на мен, когато играех на карти с нея. Гледаше как тя взема най-хубавото месо от чинията си и го полага в моята. Тя беше най-добрата и грижовна сестра, за която човек би могъл да си мечтае.

— Ти си най-долното същество, което някога съм срещала — казах ѝ аз една вечер, когато тя разресваше косите ми пред огледалото, а после ги сплиташе в дебела дълга плитка.

— Зная — каза тя самодоволно, поглеждайки към отражението си.

На вратата се почука и Джордж подаде глава.

— Може ли да вляза?

— Влизай — каза Ана. — И затваряй вратата, в коридора вилнее истинска буря.

Джордж послушно затвори вратата и ни показа каната с вино в ръката си.

— Някой иска ли да изпие чаша вино с мен? Милейди Плодородие? Или милейди Пролет?

— Мислех, че със сър Томас сте излезли да обикаляте вертепите — отбеляза Ана. — Той каза, че тази вечер ще гуляете.

— Кралят ме задържа — каза Джордж. — Искаше да ме пита нещо за теб.

— За мен? — каза Ана с наострено внимание.

— Искаше да узнае как би се отнесла към една евентуална покана.

Бях сграбчила несъзнателно червените копринени чаршафи, драскайки с нокти като граблива птица.

— Каква покана?

— В леглото му.

— И ти какво му каза? — нетърпеливо попита Ана.

— Каквото ми е наредено. Че ти си девица и си като напъпила роза, която краси семейството ни. И че никой не може да си легне с теб преди сватбата. Независимо за кого става въпрос.

— А той какво каза?

— Ох.

— Само това? — притиснах го аз. — Казал е само някакво си „Ох“?

— Да — отвърна Джордж кратичко. — И последва лодката на сър Томас надолу по реката, за да търсят развратници. Мисля, че си го хванала на въдицата, Ана.

Тя повдигна високо нощницата си и скочи в леглото. Джордж огледа краката ѝ с вид на познавач.

— Много добре.

— И аз така смятам — каза тя доволно.

Аз се пренесох в родилната стая към средата на януари. Не исках и да знам какво се случваше, докато бях затворена в тъмното тихо помещение. Чух, че имало турнир и че Хенри носел под туниката си дар от друга жена. На щита му било изписано мотото: „Признавам, за друго смелост нямам!“, което хвърлило в недоумение половината придворни. Те смятаха, че това е комплимент по мой адрес, но този комплимент беше наистина странен, а смисълът му — неясен, като се

имаше предвид, че аз не можех да гледам турнира, нито да видя мотото, заключена в сенчестата тишина на родилната стая, където нямаше придворни и музиканти, а само куп кудкудякащи стари дами, които се наливаха с ейл и чакаха да му дойде времето: всъщност, да дойде моето време.

Имаше и такива, които смятаха, че звездата ми е високо на небосклона, доказателство за което беше надсловът: „Признавам, за друго смелост нямам!“ — те го разбираха в смисъл, че кралят вероятно ще обяви бъдещия ни син за законен и ще го провъзгласи за наследник. Само няколко души се досетиха да отместят погледа си от краля, който се сражаваше на турнира под този двусмислен лозунг, и да го отправят към сестра ми, седнала от едната страна на кралицата. Тя беше вперила черните си очи в ездачите и ги гледаше с незабележима усмивчица на уста, без капчица свян.

Същата вечер тя дойде при мен и се заоплакваше от душността на тъмната стаичка.

— Знам — отвърнах лаконично. — Обаче казват, че трябвало да бъде така.

— Не разбирам защо търпиш това — отвърна тя.

— Помисли малко — посъветвах я аз. — Ако настоявам да дръпнат завесите и да отворят прозорците, а след това изгубя бебето или го родя мъртво, какво смяташ, че ще каже Нейно Височество майка ни? Кралският гняв ще ни се стори цвете в сравнение с нейния.

Ана кимна.

— Да, не можеш да си позволиш и една погрешна стъпка.

— Не мога — казах аз. — Да си любовница на краля не означава, че отвсякъде тече само мед и масло.

— Той ме желае. На косъм е да ми го каже сам.

— Ще трябва да отстъпиш, ако родя момче — предупредих я аз.

Тя кимна.

— Знам. Обаче ако е момиче, ще ме накарат да продължа.

Облегнах се назад на възглавницата, твърде слаба, за да споря.

— Продължавай или се оттегляй, твоя работа.

Тя огледа огромния ми издут корем с любопитство, но без никакво съчувствие.

— Изглеждаш тлъста. Трябваше да кръсти на теб някоя баржа, а не военен кораб.

Аз погледнах лицето ѝ, оживено и сияйно. Изящната шапчица красеше главата ѝ, придърпваше назад косите ѝ и показваше гладката ѝ кожа.

— Когато започнат да пускат змиите във водата, непременно ще кръсти някоя на твое име — обещах ѝ аз. — Тръгвай си, Ана. Твърде съм уморена, за да се карам с теб.

Тя веднага стана и отиде до вратата.

— Ако той пожелае мен вместо теб, ще трябва да ми помагаш така, както аз помагах на теб досега — предупреди ме тя.

Аз затворих очи.

— Ако той предпочете теб, тогава ще взема новороденото, и с Божията благословия заминавам за Хевър; а ти можеш спокойно да завземеш краля, кралския двор и умножаващите се ежедневно завист и омраза, при това с благословията ми. Но не смятам, че той е мъж, който може да направи любовницата си щастлива жена.

— О, аз няма да му ставам любовница — каза тя презрително. — Нали не очакваш и аз да стана разпътница като теб?

— Той никога няма да се ожени за теб — предрекох аз. — А дори да реши да го направи, трябва добре да си помислиш. Погледни кралицата, преди да се засилиш да заемеш мястото ѝ. Погледни изстрадалото лице на тази жена и се запитай доколко е възможно бракът ти с нейния съпруг да ти донесе щастие.

Ана се спря на вратата.

— Хората не се женят за крале, за да бъдат щастливи.

През февруари имах още един посетител. Съпругът ми, Уилям Кери, дойде да ме види рано една сутрин, докато закусвах хляб и месо с ейл.

— Не исках да ви прекъсвам, докато се храните — каза той учтиво, застанал на вратата.

Аз махнах с ръка на прислужницата.

— Отнесете това — чувствах се в неизгодно положение, застанала пред погледа на добре облечения си, хубав съпруг с наедрялото си безформено тяло.

— Дойдох да ви донеса благопожеланията на краля. Той учтиво ме помоли да ви предам, че ме е удостоил с още няколко земи. Отново

съм ви задължен, мадам.

— Радвам се.

— Правилно ли ми подсказва неговата щедрост, че ще трябва да дам името си на новороденото?

Аз се размърдах неловко в леглото.

— Не е споделял с мен желанията си. Но предполагам...

— Още един Кери, значи. Интересно семейство създаваме.

— Да.

Той взе ръката ми я целуна, сякаш внезапно се разкая за шегата си.

— Изглеждате много бледа и уморена. Този път сякаш не ви е леко?

Почувствах как сълзите ми напират от неговата неочаквана доброта.

— Не, този път не е леко.

— Не се ли страхувате?

Аз сложих ръка на издутия си корем.

— Малко.

— На ваше разположение ще бъдат най-добрите акушерки в цялото кралство — напомни ми той.

Аз кимнах с глава. Нямах смисъл да му обяснявам, че и миналия път ми бяха предоставили най-добрите акушерки, които ме занимаваха три нощи подред с най-страшните разкази за мъртвородени, които една жена можеше да чуе.

Уилям се отправи към вратата.

— Ще кажа на краля, че имате напълно здрав и безгрижен вид.

Аз се усмихнах вяло.

— Да, моля ви, и му предайте, че съм негова покорна слугиня.

— В момента той е доста зает със сестра ви — отбеляза Уилям.

— Тя е очарователна жена.

— Не се ли опасявате, че тя може да ви измести?

Аз посочих тъмнината и тежките завивки, огъня в камината и тромавото си тяло.

— Боже мой, съпруге, всяка жена на света би могла спокойно да заеме мястото ми, стига да е съгласна да го стори тази сутрин.

Той се засмя с глас на думите ми, свали шапка, поклони ми се и излезе. Лежах в тишината и гледах как завивките на леглото се движат

бавно. Беше февруари, бебето се очакваше най-рано в средата на месеца. Имах чувството, че времето е спряло.

Благодаря на Бога, че се роди по-рано. И благодаря на Бога, че се роди момче. Малкото ми момченце се роди в четвъртия ден от месец февруари. Момче: здраво момче, признато за кралски син; семейство Болейн държаха всички козове в ръцете си и можеха да играят с тях.

ЛЯТОТО НА 1526

Само че не успяха да включат мен в играта.

— Какво, за Бога, става с вас? — поиска да узнае майка ми. — Минаха поне няколко месеца, откакто родихте и сте толкова бледа, че човек би ви взел за чумава. Болна ли сте?

— Кървенето не спира — погледнах лицето ѝ с надежда да открия в него поне капка съчувствие. То обаче си оставаше безизразно и нетърпеливо. — Страхувам се, че ще кървя, докато не издъхна.

— Какво казаха акушерките?

— Казаха, че щяло да спре, когато му дойде времето.

Тя изпуфтя.

— Толкова сте надебеляла — започна да се жалва тя. — И сте толкова... толкова скучна, Мери.

Аз я погледнах и почувствах как очите ми се напълниха със сълзи.

— Зная — казах ѝ. — Точно така се чувствам.

— Вие родихте син на краля — майка ми се опитваше да ме окуражи, но аз чувствах нетърпението в гласа ѝ. — Всяка жена на света би отрязала дясната си ръка, само да има това, което имате вие. Всяка жена би скочила бързо от леглото, за да е до краля, да се смее на шегите му, да пее песни с него и да яздят заедно.

— Къде е синът ми? — попитах аз безучастно.

Тя се поколеба за миг — изглеждаше объркана.

— Знаете къде е. В Уиндзор.

— Знаете ли кога го видях за последен път?

— Не.

— Преди два месеца. Когато се върнах от църква, него го нямаше.

Това ѝ беше безразлично.

— Но разбира се, че ще го вземат — каза тя. — Разбира се, ние уредихме да се грижат добре за него.

— Други жени.

— Какво значение има това? — майка ми съвсем искрено недоумяваше. — За него се грижат добре и той носи името Хенри в чест на краля — тя не можа да прикрие досадата в гласа си. — А бъдещето е пред него!

— Но на мен ми липсва.

За миг тя изглеждаше така, сякаш ѝ бях проговорила на китайски или на арабски.

— Защо?

— Липсва ми не само той, но и Катерина.

— Затова ли имате такъв навъсен вид?

— Не съм навъсена — казах аз унило. — Тъжна съм. Толкова съм тъжна, че нямам желание да правя нищо друго, освен да заровя глава във възглавницата и да плача, без да спра.

— И това е, защото детето ви липсва? — майка ми трябваше да го чуе още веднъж — за нея това беше така странно.

— А аз никога ли не съм ви липсвала? — викнах аз. — Ако не аз, то поне Ана? Взели са ни от вас като невръстни деца и са ни пратили във френския кралски двор. Тогава не ви ли беше мъчно за нас? Някой друг ни е учил да четем, да яздим понитата си и някой друг ни е вдигал от земята, когато сме падали. Никога ли не ви е минавало през ум, че желаете да видите децата си?

— Не — каза тя протичко. — Не бих могла да намеря по-добро място за вас от френския краски двор. Щях да съм лоша майка, ако ви бях оставила у дома, при себе си.

Аз се извърнах. Чувствах, че страните ми са мокри от сълзи.

— Ако можехте да видите бебето си, щяхте ли да сте щастлива? — попита майка ми.

— Да — казах аз задъхано. — О, да, майко, бих била безкрайно щастлива да го видя отново. Катерина също.

— Е, ще кажа на чичо ви — каза тя с досада. — Но това трябва да ви направи наистина щастлива: да се усмихвате, да се смеете весело, да танцувате игриво и да радвате окото. Трябва отново да си върнете краля.

— О, толкова ли се е отдалечил? — попитах аз кисело.

Майка ни не се засрами дори за миг.

— Слава Богу, Ана го е оплела в мрежите си — каза тя. — Ти си играе с него, като с кученцето на кралицата. Води го за носа.

— Защо не използвате нея тогава? — попитах аз злобно. — За какво въобще си правите труда да се занимавате с мен?

Отговорът ѝ дойде много бързо, и ми стана ясно, че това вече е било обсъждано на семейна среща.

— Защото сте родили син на краля — отговори тя кратко. — Синът на Беси Блаунт стана херцог на Ричмънд, така че пред нашето бебе Хенри се открива светло бъдеще. Бракът ви с Кери може да се разтрогне само с едно щракване на пръсти, също така бързо може да се разтрогне и бракът му с кралицата. Ние искаме той да се ожени за вас. Използвахме Ана само за залъгалка, докато вие сте на легло. Съдбините ни обаче са във ваши ръце.

Тя млъкна за момент, сякаш очакваше да подскоча от радост. Когато аз не отвърнах нищо, тя продължи, но малко по-рязко:

— Така че ставайте и извикайте прислужницата да среши косите ви и да ви сложи някой по-стегнат корсаж, защото идвате на вечеря.

— Мога да дойда на вечерята, защото не съм болна — отговорих ѝ мрачно. — Казват, че кървенето няма значение и вероятно е така. Мога да стоя до краля и да се смея на шегите му и да го моля да ни пее. Ала не мога да бъда истински щастлива, майко. Разбирате ли ме изобщо? Вече не мога да бъда истински щастлива. Изгубих радостта си. И никой освен мен не разбира как се чувствам и колко страшно е това.

Майка ми ме погледна решително и сурово.

— Усмихнете се — нареди ми тя.

Аз се усмихнах насила и усетих как очите ми се пълнят със сълзи.

— Така е добре — каза тя. — Продължавайте в този дух и ще уредя да видите децата си.

Чичо дойде в стаята ми след вечеря. Той се огледа наоколо с известно задоволство — не знаеше какви разкошни покои са ми дали след раждането. Сега разполагах със собствена стая, която беше голяма колкото тази на самата кралица и имах четири придворни дами, които да ме придружават. Освен това имах две лични прислужници и един паж. Кралят ми беше обещал и личен музикант. Зад стаята ми беше спалнята, която делях с Ана, както и една по-малка стаичка, където

можех да се оттегля, необезпокоявана от никого, и да почета. Повечето дни аз отивах там, затварях се и започвах да плача, без да ме види никой.

— Той се отнася прекрасно с вас.

— Да, чичо Хауърд — отговорих любезно.

— От майка ви разбрах, че се топите от мъка по децата си.

Прехапах устни, за да спра сълзите, които напиреха в очите ми.

— Защо, за Бога, гледате така?

— Нищо — прошепнах аз.

— Тогава се усмихнете.

На лицето ми се появи същото онова театрално изражение, от което майка ми беше останала доволна; той се взря в мен оскърбително и закима.

— Добре. Не си въобразявайте, че можете да си позволите да бездействате и да се глезите, само защото сте му родили син. Бебето ще ни е безполезно освен ако вие сама не направите следващата крачка.

— Не мога да го накарам да се ожени за мен — казах тихо. — Той е все още женен за кралицата.

Той размаха пръст.

— За Бога, жено, нищо ли не знаете? Това никога не е било така маловажно. Сега сме на косъм от война с племенника ѝ. Той е едва ли не в съюз с Франция, а папата и Венеция са противници на испанския император. Дотам ли се простира невежеството ви, че да не го знаете?

Аз поклатих глава.

— Трябва да стане ваша грижа да си изяснявате такива неща — каза той остро. — Ана винаги го прави. Новите съюзници ще нападнат испанския крал и ако те започнат да печелят. Хенри ще се присъедини към тях. Кралицата е леля на най-големия враг на цяла Европа. Тя вече няма никаква власт над него. Тя е леля на един отцепник.

Аз поклатих невярващо глава.

— Не е минало много време от битката при Павия, когато тя беше спасителката на страната.

Той щракна с пръсти.

— Всичко това е минало. За вас също трябва да се превърне в такова. Майка ви казва, че не се чувствате добре — истина ли е това?

Аз се поколебах. За мен беше пределно ясно, че не мога да се доверя на чичо.

— Не.

— Е, трябва да се върнете в кралското ложе до края на седмицата, Мери. Ако това не се случи, никога вече няма да видите децата си, ясно ли е?

Жестокостта на сделката, която ми предлагаше, ме накара да ахна; той обърна хищното си лице към мен и ме погледна с тъмните си очи.

— Нищо друго не ми върши работа.

— Не можете да ми забраните да виждам децата си — прошепнах аз.

— Ще се уверите, че мога.

— Имам благоволенieto на краля.

Той удари с длан по масата, така че тя изкънтя силно, сякаш някой бе стрелял с пистолет.

— Не, нямате го! Това именно ви говоря! Нямате благоволенieto на краля, а без него нямате и моето. Върнете се обратно в леглото му и ще можете да правите каквото пожелаете. Можете да поискате от него да ви построи манастир, можете даже да дундурките бебчетата си на английския трон. Можете дори да ме изпратите на заточение! Ала извън леглото му вие сте една никаквица, за която никой не го е грижа.

В стаята се възцари мъртва тишина.

— Разбирам — отвърнах аз сковано.

— Добре — той се отмести от камината и изопна дрехата си. — Ще ми благодарите за това, когато ви коронясват.

— Да — казах аз и усетих, че ми прималява. — Може ли да седна?

— Не — каза той. — Научете се да стоите права.

Същата вечер в покоите на кралицата беше организирана танцова забава. Кралят беше довел музикантите си да ѝ посвирят. На всички беше ясно, че макар да седеше до нея, той се интересувахе единствено от танцуващите придворни дами. Ана беше сред тях. Беше с тъмносиня рокля, която беше нова, а на главата си имаше диадема в същия цвят. На шията си носеше обичайната перлена огърлица със

златното „Б“, с което сякаш искаше да подчертае, че е неомъжена жена.

— Танцувай — прошепна ми Джордж съвсем тихо, прилепил уста до ухото ми. — Всички чакат да затанцуваш.

— Джордж, не смея. Кървя и се страхувам да не припадна.

— Трябва да станеш и да идеш да танцуваш — каза той. Той ме погледна и усмивката грейна на лицето му. — Кълна се, Мери. Трябва да го направиш, иначе е свършено с теб — той ми подаде ръката си.

— Дръж ме здраво — казах аз. — Ако падна, ме хвани.

— През почивката. Хайде. Трябва да го направиш.

Той ме поведе към кръга от танцуващи. Видях как Ана измери с поглед силата, с която Джордж ме беше хванал под лакът и бледото ми лице. За миг тя ми обърна гръб и аз разбрах, че щеше да е щастлива да ме види паднала на пода. Но тогава тя видя, че възискателните погледи на чичо и майка бяха вперени в нас и ми направи място в редицата от танцуващи, като се отдалечи с партньора си Франсис Уестън и Джордж ме отведе пред погледа на краля, като поглеждаше към негово величество и му се усмихваше.

Аз изиграх този танц, както и следващия, когато кралят дойде и каза на Джордж:

— Мога да заема мястото ви и да танцувам със сестра ви, ако тя не е твърде изморена.

— За нея ще е чест.

Аз се усмихнах очарователно.

— Мога да танцувам цяла нощ, ако ваше величество склони да бъде мой партньор.

Джордж се поклони и отстъпи назад. Видях как той хвана Ана с два пръста за полите и я придърпа към стената. Аз и кралят докоснахме ръцете си, обърнахме се с лице един към друг и започнахме да танцуваме. Танцовата стъпка ни сближи, а след това ни отдалечи един от друг, а погледът му не се отделяше от мен и за миг.

Коремът ме присвиваше под корсажа, сякаш бях пила отрова. Усещах как пот се стича на тънка струйка между здраво стегнатите ми гърди. Продължавах да му се усмихвам безметежно. Помислих си, че ако можех да поговоря с Хенри насаме, бих могла да го убедя да ми разреши да видя децата си в Хевър, когато отиде на лов през лятото. Мисълта за бебето започна да бодне гърдите ми, сякаш млякото се

опитваше само да излезе през плътно пристегнатия ми бюст. Усмивах се, сякаш цялото ми същество беше изпълнено с радост. Погледнах към другия край на кръга от танцьори към бащата на децата си така, сякаш нямах търпение да скоча в леглото му не заради това, което исках да направя за мен, а заради самия него.

Ана ми помагаше да се изкъпя. В бързината тя ме плесна злостно с един от мокрите чаршафи, с които ме миеше, и се заоплакваше от кръвта, обагрила водата.

— Господи, отвърщаваш ме — каза тя. — Как ли ще го търпи той?

Загърнах се в сух чаршаф и започнах сама да си реша косите, преди тя да ми се е нахвърлила с гребена за въшки и да е оскубала цялата ми коса под претекст, че се грижи за хигиената ми.

— Вероятно няма да ме извика — отвърнах. Бях толкова отпаднала след танците и след половинчасовото стоене на крак, докато кралят тържествено пожелаваше лека нощ на кралицата, че единственото, което исках, беше да се търкулна в леглото.

На вратата се почука — беше Джордж. Той подаде глава на вратата.

— Много добре — каза той, като ме видя полугола и измита. — Кралят иска да дойдеш. Можеш само да наметнеш нещо и тръгвай.

— В такъв случай кралят е голям смелчага — каза Ана злобно. — От гърдите й още тече мляко освен това кърви и от най-малкото избухва в плач.

Джордж се захили момчешки.

— Бог да те благослови, Анамария — не съм виждал по-мила сестричка от теб. Представям си как тя всеки ден благодари на Господа, че има компаньонка като теб, която да я поддържа винаги в добро настроение.

Ана поне имаше благоприличието да си придаде смутен вид.

— Имам нещо за кръвта — каза той и извади малко навито парченце плат от джоба си.

Аз го изгледах подозрително.

— Какво е това?

— Една от проститутките ми каза за него. Слагаш си го вътре и кървенето спира за известно време.

Аз се намръщих.

— А не пречи ли?

— Тя каза, че не. Хайде, Мериан. Тази вечер трябва да бъдеш в леглото му.

— Тогава се обърни — казах аз. Джордж се обърна към прозореца, аз отидох до леглото и започнах да се опитвам несръчно да свърша каквото ми каза.

— Дай на мен — каза Ана сърдито. — Боже, трябва всичко да правя вместо теб.

Тя пхна парцалчето и го натисна още навътре. Простенах болезнено, и Джордж почти се извърна.

— Няма нужда да убиваш момичето — каза той добронамерено.

— Нали трябва да отиде навътре? — попита Ана, зачервена и сърдита. — Трябва да я запуша, нали така?

Джордж ми подаде ръката си. Аз паднах от леглото, превивайки се от болка.

— Боже Господи, Ана, ако някога напуснеш този двор, спокойно можеш да се уредиш като вещица — каза той закачливо. — Имаш необходимите маниери.

Тя се навъси.

— Защо си толкова кисела? — попита я той, докато аз завързвах робата си на кръста и нахлузвах обувките си с алените токчета.

— Не съм — каза Ана.

— О-хо! — каза той, внезапно разбрал какво става. — Всичко ми е ясно, мистрес Ана. Наредили са ти да се оттеглиш и да го отстъпиш на Мери. Ти ще си останеш придворна дама на кралицата, докато сестра ти се изкачва на престола.

Тя се намуси и ревността за миг заличи цялата ѝ красота.

— Аз съм на деветнадесет години — каза тя горчиво. — Половината кралски двор е убеден, че съм най-красивата жена в целия свят. Всички знаят, че съм най-остроумната и елегантната дама. Кралят не може да откъсне очи от мен. Сър Томас Уайът замина за Франция, за да ме забрави. А в същото време сестра ми е женена и има две деца от самия крал. Кога най-сетне ще дойде и моят ред? Кога ще се омъжа? Кой може да е добра партия за мен?

В стаята се възцари тишина. Джордж сложи ръка на поруменията ѝ буза.

— О, Анамария — каза той нежно. — За теб няма достатъчно добра партия. Дори самият френски крал или испанският император не са достатъчно добри. Ти си прекрасно, съвършено създание. Бъди търпелива. Когато се окажеш сестра на английската кралица, ще имаме голям избор. По-добре да помогнем на Мери да се уреди, така че да ти бъде от полза, вместо да бързаш да се хвърляш в обятията на някой нещастен херцог.

Тя се засмя без да иска на думите му и Джордж се наведе и я целуна бързо по бузата.

— Така е — увери я той. — Наистина си самото съвършенство. Всички ние те обожаваме. Дръж се, за Бога. Ако някой узнае каква е истинската ти същност, всички сме загубени.

Тя се дръпна и щеше да го зашлеви, но той се изплъзна, разсмя се насреща ѝ и щракна с пръсти към мен.

— Хайде, малка бъдеща кралице! — каза той. — Всичко готово ли е? Тръгваш ли? — той се обърна към Ана. — Той ще може да влезе вътре, нали? Надявам се, че не си я натъпкала като някой шлеп с въглища.

— Разбира се, че ще може — каза тя сърдито. — Но предполагам, че адски ще боли.

— Няма да се безпокоим за това, нали така? — усмихна ѝ се Джордж. — Все пак ние пращаме при краля своя залог за успех, а не просто някакво си момиче. Хайде, миличка! Имаш да свършиш някои работи за нас, семейство Болейн, и всички ние разчитаме на теб!

Той продължи да бърбори, докато минавахме голямата зала и се изкачвахме нагоре по стълбището към кралските покои. Когато влязохме, при Хенри стоеше кардинал Уолси; тогава Джордж ме придърпа да седна до прозореца и ми подаде чаша вино, докато чаках кралят и неговият най-доверен съветник да завършат разговора, който водеха шепнешком.

— Вероятно обсъждат да не е изчезнала някоя чиния от кухнята — прошепна ми Джордж дяволито.

Аз се усмихнах. Опитите на кардинала да намали разточителството в кралското домакинство предизвикваха подигравки от страна на онези придворни, към които се числеше и моето

семејство, чиито удобства и печалби зависеха от безразсъдството и екстравагантността на кралското разточителство.

Кардиналът, който беше зад нас, се поклони и направи знак на пажа си да събере книжката му. Той кимна на мен и на Джордж, когато Джордж ме поведе към стола му до камината.

— Желая ви лека нощ, ваше величество, мадам, сър — каза той и напусна стаята.

— Ще пийнете ли чаша вино с нас, Джордж? — попита кралят.

Аз хвърлих на брат си умоляващ поглед.

— Благодаря ви, ваше величество — каза Джордж и наля вино на краля, на мен и на себе си. — До късно ли имате дела, сир?

Хенри махна презрително с ръка.

— Нали го знаете кардинала — каза той. — Никога не спира да работи.

— Трябва да е дяволски скучно — каза Джордж безочливо.

Предателският смях на краля отекина в стаята.

— Действително е дяволски скучно — съгласи се той.

Той изпрати Джордж в единадесет, а ние си легнахме към полунощ. Прегърна ме нежно, похвали наедрелите ми гърди и заобления корем, и аз запомних тези думи, за да мога да кажа на майка си, че кралят ме харесва именно така, когато тя започнеше отново да ме кори за пълнотата ми. Ала не изпитах удоволствие. Когато бяха взели бебето ми, сякаш бяха отнесли и частица от мен със себе си. Не можех да обичам този мъж, знаейки, че не би ме изслушал и че не ми бе позволено дори да му изплача мъката си. Той беше баща на децата ми, но нямаше да се поинтересува от тях до момента, в който те не пораснеха достатъчно, за да ги включи в сметките си като наследници. Той беше мой любовник години наред, и все пак една от задачите ми беше да се старая той никога да не ме опознае. Когато беше върху мен и вътре в мен, аз се почувствах така самотна, сякаш се бях превърнала в кораба, който носеше моето име, изоставен сред морската шир.

Хенри заспа почти веднага след като свърши, започна да диша тежко, легнал наполовина върху ми, брадата му беше на шията ми, а вкисналият му дъх заливаше лицето ми. Тежестта и дъха му събуждаха в мен желание да креция, но аз лежах неподвижно. Аз бях от рода

Хауърд. Не бях някоя развратна кухненска прислужница, която не можеше да понесе малко неудобство. Лежах неподвижна и си представях лунната светлина, обляла рова около Хевър, мечтаех за малката си стаичка и за удобството на собственото си легло. Избягвах да мисля за децата си: за малката Катерина, потънала в сън в Хевър и за Хенри, сгушил се в люлката си в Уиндзор. Не можех да рискувам да заплача в кралското ложе. Трябваше да съм готова за усмивка, когато и да се събудеше той.

За моя изненада, той се размърда към два сутринта.

— Запалете свещ — каза той. — Не мога да спя.

Станах от леглото и почувствах как цялото тяло ме боли от неудобното положение, в което бях лежала неподвижно под тежкото му тяло. Разрових дървата в огъня и запалих свещта от пламъците му. Хенри седна в леглото и се загърна с одеяло. Аз облякох робата, седнах до огъня и зачаках да чуя желанията му.

С ужас забелязах, че той не изглежда доволен.

— Какво има, господарю мой?

— Защо според вас кралицата не може да ми роди син?

Аз бях така изненадана от посоката на мислите му, че не можах да реагирам спокойно и както подобава на придворна дама.

— Не зная. Съжалявам, сир. За нея е вече твърде късно.

— Знам това — каза той нетърпеливо. — А защо не можа преди това? Когато се ожених за нея, аз бях осемнадесетгодишно момче, а тя млада жена на двадесет и три. Беше красива, толкова красива, че не мога да ви опиша. А аз бях най-хубавият принц в цяла Европа.

— И все още сте — вмъкнах аз бързо.

Той ми се усмихна доволно.

— Значи не е Франсоа?

Аз махнах с ръка, сякаш да прогоня образа на френския крал.

— Той не е нищо в сравнение с вас.

— Аз бях мъжествен — каза той. — И силен. Всички го знаят. А тя забременя веднага. Знаете ли колко време след сватбата тя усети бебето да мърда в корема ѝ?

Аз поклатих глава.

— Четири месеца! — каза той. — Само си представете. Бях ѝ направил дете още през първия месец от сватбата. Какво ще кажете за такава плодовитост?

Изчаках го да продължи.

— Роди се мъртво. При това момиче. Роди се мъртво през януари.

Отместих поглед от недоволното му лице към пламъците на огъня.

— После тя забременя отново — каза той. — Този път беше момче. Принц Хенри. Кръстихме го и организирахме турнир в негова чест. Никога през живота си не съм бил по-щастлив. Принц Хенри, кръстен на мен и на баща ми. Той беше моят син. Моят наследник. Роди се на първи януари. През март вече беше мъртъв.

Аз мълчах, завладяна от страшната представа, че моят Хенри, когото взеха от мен, би могъл да бъде мъртъв след три месеца. Кралят не беше в стаята с мен — той се беше върнал назад в миналото, към времето, когато на години е бил малко по-голям от мен.

— Точно преди да замина на война с Франция, разбрах, че тя чака друго дете — каза той. — Пометна през октомври. Една есенна загуба. Заради нея помръкна щастието ми от победата срещу французите. Две години по-късно, през пролетта, се роди друго мъртво дете, отново момче. Още едно дете, което щеше да стане принц Хенри, само да беше живо. Но то не беше. Никое от тях не оживя.

— Имате принцеса Мери — напомних му полушепнешком.

— Тя беше следващата — каза той. — И аз помислих, че нещата се променят. Аз мислех — Бог ми е свидетел, че се надявах — но аз помислих, че е било някакъв лош късмет, болест или нещо подобно, което вече е минало. След като веднъж беше износила бебе, което оживя, значи щяха да последват и други. Но на нея й трябваха цели две години, за да забременее отново след Мери. Тогава се роди момиче, отново мъртво.

Поех си дъх, след като бях слушала познатата история със затаен дъх. Да гледам бащата, който изрежда всичките си мъртви деца, беше все едно да виждам съпругата му да ги пресмята на броеницата си, седнала на молитвения стол.

— Но аз знаех — каза Хенри, като се повдигна на възглавниците си и се обърна към мен, а на лицето му вече не беше изписана тъга, а гняв. — Знаех си, че съм плодовит и способен да правя деца. Беси Блаунт ми роди син, докато кралицата раждаше поредното си мъртво

дете. Беси роди момче, докато всичко, което получих от кралицата, бяха малки мъртви телца. Защо се случи така? Защо?

Аз поклатих глава.

— Как мога да ви отговоря, сир? Един Господ знае.

— Да — каза той доволно. — Точно така. Права сте, Мери. Така е. Трябва да е това.

— Бог не би могъл да ви желае такова нещо — казах аз, подбирайки внимателно думите си. Изучавайки профила му в мрака, аз копнеех за помощта на Ана. — От всички християнски крале, вие трябва да сте най-обичан от Него.

Той се обърна и ме изгледа; очите му бяха изгубили синия си оттенък в тъмнината.

— Тогава какво може да не е наред? — попита ме той.

Усетих, че се вирам в него с отворена уста, като селянче, стъписало се пред някоя висока порта, и се чудех какво ли искаше да чуе от мен.

— Кралицата?

Той кимна.

— Бракът ми с нея е бил прокълнат — каза той лаконично. — Така трябва да е било. Прокълнат от самото си начало.

Аз понечих да отрека, но прехапах устни.

— Тя беше съпруга на брат ми — каза той. — Никога не трябваше да се женя за нея. Предупредиха ме, но аз бях млад и опърничав, повярвах ѝ, когато тя ми се кълнеше, че той не е бил с нея.

Едва се удържах да не кажа, че кралицата не е способна да лъже. Но се сетих за всички от семейство Болейн и за нашите амбиции, и замълчах.

— Никога не е трябвало да се женя за нея — произнесе той. Каза го втори и трети път, главата му клюмна като на скръбно момченце, той протегна ръце към мен, и аз побързах да отида и да го прегърна. — О, Мери, виждате ли как Господ ме наказва? От вас имам две деца, едно от които момче, и едно незаконородено от Беси Блаунт; но в същото време нямам престолонаследник, освен ако някое от тези момчета няма куража и уменията да пробие. В противен случай принцеса Мери ще се възкачи на трона, а Англия ще трябва да се примири със съпруга, който аз ѝ отреда. О, Господи! Виждате ли как

съм наказан за греховете на испанката! Виждате ли как ме предадоха! Тя ме предаде!

Усетих как сълзите му се търкалят по шията ми, притиснах го близо до себе си като бебе.

— Все още имате време, Хенри — прошепнах аз. — Вие сте млад мъж. Мъжествен и способен да прави деца. Ако кралицата ви освободи, все още можете да имате наследници.

Той беше неутешим. Плачеше като дете и аз го полюлявах в обятията си, без да се опитвам повече да го убеждавам в каквото и да било, само го галех, милвах и му шепнех:

— Няма. Няма. Няма нищо — докато сълзите му не секнаха, той не се успокои и не заспа в ръцете ми с мигли, навлажнени от сълзите и с отпуснати устни.

Аз отново не можах да заспя. Главата му натежаваше в скута ми, бях обвила с ръце раменете му, и прекарах нощта в опити да не заспя. Но този път умът ми беше зает. За първи път чувах заплаха, отправена към кралицата от нечии уста извън семейството ми. Този път я произнесе кралят; кралицата беше сериозно застрашена, както никога досега.

Хенри се размърда преди изгрев-слънце и ме катурна в леглото до себе си. Облада ме бързо, без дори да отваря очи, отново се унесе в сън, и се събуди чак когато прислугата влезе да му донесе кана гореща вода, за да се измие и когато пажът разрови жарта, за да разпали огъня. Аз дръпнах завесите на леглото ни, облякох робата и нахлузих обувките.

— Ще дойдете ли с мен на лов днес? — попита Хенри.

Аз изпънах гърба си, който се беше схванал от това, че ме беше притискал с тежестта на тялото си цяла нощ и му се усмихнах така, сякаш изобщо не бях уморена.

— О, да! — отвърнах възторжено.

Той кимна.

— След литургията — и ме пусна да си вървя.

Излязох навън. Джордж ме чакаше в преддверието, на поста си, както обикновено, и си играеше с топчица ароматни билки, която

помирисваше от време на време. На излизане от кралските покои той огледа внимателно лицето ми и попита.

— Някакви проблеми?

— Не и наши.

— Това е добре. Чии? — попита той бодро, хвана ръката ми, ние прекрачихме прага и продължихме по стълбите към голямата зала.

— Можеш ли да пазиш тайна?

Той ме погледна скептично.

— Първо ми кажи, а после ще видим.

— Да не ме мислиш за пълна глупачка? — казах аз раздразнено.

Той ме дари с най-пленителната си усмивка.

— Понякога — каза той. — Сега ми кажи — каква е тайната?

— Става дума за Хенри — отвърнах. — Плака цяла нощ, че Бог го наказвал да не му се раждат синове.

Джордж спря.

— Наказвал? Точно така ли се изрази?

Аз кимнах.

— Смята, че Господ няма да му даде синове, защото се е оженил за братовата си жена.

По лицето на брат ми премина вълна на задоволство.

— Ела — каза той. — Ела тук бързо.

Дръпна ме веднага надолу към другото стълбище, което водеше към старата част на замъка.

— Не съм облечена.

— Няма значение. Отиваме при чичо Хауърд.

— Защо?

— Защото кралят най-сетне стигна до извода, до който всички искахме да стигне. Най-сетне. Най-сетне.

— Искали сме да реши, че е прокълнат?

— Боже Господи, да.

Аз спрях и се опитах да измъкна ръката си изпод лакътя му, но Джордж ме дръпна напред.

— Защо?

— Ти си точно толкова глупава, колкото си и мислех — каза той лаконично и почука на вратата, която водеше към покоите на чичо ни.

Тя се отвори.

— Надявам се да е нещо важно — каза чичо със заплашителна любезност в гласа, още преди да отвори вратата докрай. — Влизайте.

Джордж ме бутна напред и влезе след мен.

Чичо ми седеше в стола си пред малката камина, облечен в подплатена с кожа роба, с чаша топла бира до себе си и куп книжа в скута. Той беше единственият буден в покоите. Джордж огледа бързо стаята.

— Безопасно ли е да се говори?

Чичо ми кимна с глава и зачака.

— Водя я направо от кралското ложе — каза той. — Кралят й казал, че е бездетен, защото такава била волята Божия. Счита, че това е Божие наказание.

Острият поглед на чичо се заби в лицето ми.

— Той е казал такова нещо? Че е наказан?

Аз се поколебах. Хенри беше плакал в обятията ми така, сякаш аз бях единствената жена на света, която можеше да разбере болката му. По лицето ми трябва да е пробягнал някакъв страх от предателство, защото чичо ми се изсмя сухо, ритна един път в огнището, така че се посипаха искри и направи знак на Джордж да ме сложи да седна на табуретката до огъня.

— Кажете ми — обърна се той към мен тихо, но заплашително. — Ако желаете да видите децата си в Хевър това лято. Кажете ми, ако искате да видите сина си, преди да му е дошло времето да носи дълги панталони.

Аз кимнах, поех си дълбоко дъх и разказах на чичо дума по дума онова, което кралят ми беше казал в мрака и уединението на своето ложе, какво му бях отвърнала, как той бе плакал, а след това бе заспал. Лицето на чичо ми приличаше на посмъртна маска от мрамор. Не можах да прочета нищо по него. Накрая той се усмихна.

— Можете да пишете на дойката и да й кажете да заведе бебето в Хевър. Ще можете да го посетите до месец — каза той. — Справихте се чудесно, Мери.

Аз се поколебах, но той махна с ръка, за да ме отпрати.

— Можете да си вървите. О, има още нещо. Ще придружавате ли негово величество на лова днес?

— Да — отвърнах.

— Ако тогава или по-късно през деня той отново заговори за същото, продължавайте в същия дух. Продължавайте тази игра.

Аз се поколебах.

— В какъв смисъл?

— Вие сте очарователно глупава — каза той. — Не му давайте никакви съвети. Имаме си учени хора, които да му дадат необходимите теологични съвети, както и правници, които да го посъветват за развода му. Вие само продължавайте да бъдете все така очарователно плиткоумна, Мери. Удава ви се прекрасно.

Той забеляза, че се обидих и се усмихна на Джордж.

— Тя е много по-сладка от сестра си — каза той. — Прав бяхте, Джордж. Тя ще бъде идеалното стъпало, което ще ни отведе нагоре по стълбата.

Джордж кимна и ме изведе от стаята.

Установих, че цялата треперя под напора на смесени чувства — измъчваше ме мисълта за собственото ми предателство спрямо краля, и гняв към чичо ми.

— Стъпало, така ли? — изсъсках аз.

Джордж ми предложи ръката си и аз я хванах с разтреперани пръсти.

— Разбира се — каза той нежно. — Задачата на чичо е да мисли как семейството ни да си проправя път нагоре и само нагоре. Никой от нас не представлява нещо повече от едно стъпало в стълбичката към успеха.

Щях да се отскубна от него, ако не ме беше стиснал така здраво.

— Не искам да съм какво стъпало! — възкликнах аз. — Ако можех да избирам, щях да съм дребна земевладелка в Кент, двете ми деца щяха да спят в постелята си край мен нощем, а за съпруг щях да имам честен мъж, който да ме обича.

Джордж ми се усмихна в притъмнелия двор, повдигна с пръст брадичката ми към лицето си и ме целуна леко по устните.

— Всички бихме искали същото — увери ме той весело, но в думите му нямаше и капчица искреност. — Ние до един сме провинциалисти по душа. Ала някои имат призванието да вършат големи дела и ти си най-великата Болейн в целия кралски двор. Радвай се, Мери. Помисли само как ще побеснее Ана от всичко това.

Същия ден отидох с краля на дълъг лов — яздихме мили наред край реката, преследвайки един елен, докато накрая хрътките го принудиха да скочи във водата. Бях готова да заплача от изтощение, когато след завръщането ни в двореца се оказа, че няма време за почивка. По-късно имаше увеселение край реката — музикантите, заедно с придворните дами на кралицата, бяха на баржи. Кралят, кралицата, някои от дамите ѝ и аз, гледахме от брега как трите баржи идват бавно нагоре по течението на реката и чувахме натрапчивата мелодия, носеща се над водата. Ана беше застанала на носа на една от баржите и сипеше розови листенца; забелязах, че Хенри не я изпуска и за миг от очи. До нея имаше други дами, които игриво и кокетно прихващаха полите на роклите си, докато ги сваляха на брега. Ала единствено Ана демонстрираше неповторимо прелъстителна самоувереност в походката. Движеше се така, сякаш всички мъже гледаха само нея. Вървеше така, сякаш бе неустоима. Беше така убедителна, че всеки кавалер от кралския двор, който я погледнеше, я смяташе за неотразима. Когато и последната нота от песента заглъхна, и мъжете, които се возеха на другите баржи скочиха на брега, всички се засуетиха около нея. Ана застана на подвижното мостче и се засмя, сякаш изненадана от безразсъдството на младите придворни, и аз видях усмивката, която грейна на лицето на Хенри в отговор на нейния смях. Ана отметна коси, обърна им гръб, сякаш сред тях нямаше ни един достоен за нея, и отиде право при краля и кралицата, за да им се поклони.

— Понрави ли се нашето представление на ваше величество? — попита тя така, сякаш сама беше устроила тържеството и му го бе представила, а не кралицата, която всъщност се беше разпоредила да организират забава за краля.

— Беше много хубаво — каза хладно кралицата.

Ана стрелна краля изпод спуснатите си ресници. Поклони се повторно и дойде да седне до мен на скамейката.

Хенри се върна към разговора с жена си.

— Ще отида да навестя принцеса Мери по време на пътуването си през лятото — каза той.

Кралицата прикри изненадата си.

— Къде ще се срещнем с нея?

— Казах, че аз ще се срещна с нея — отвърна Хенри хладно. — Тя ще дойде там, където я повикам.

Тя не трепна.

— Бих желала да видя дъщеря си — настоя тя. — Не съм я виждала от месеци насам.

— Възможно е — каза Хенри. — Ще дойде и при вас — там, където ще бъдете.

Кралицата кимна, разбрала — както разбраха между другото и всички придворни, наострили уши да чуят разговора — че това лято тя нямаше да придружава краля.

— Благодаря — каза кралицата лаконично и с достойнство. — Вие сте много добър с мен. Тя ми пише, че напредва с изучаването на латинския и гръцкия. Надявам се, че ще се докаже пред вас като истинска принцеса.

— Гръцкият и латинският няма да ѝ помогнат много, когато ѝ се наложи да ражда синове и наследници — отсече кралят. — По-добре ще е за нея да не израсне като някоя начетена гърбава мома. Първата грижа на една принцеса трябва да е раждането на крал. Както би трябвало да ви е добре известно, мадам.

Дъщерята на Изабела Испанска, една от най-образованите жени в цяла Европа, склочи ръце в скута си и се загледа в отрупаните си с пръстени тънки пръсти.

— Да, действително ми е известно.

Хенри скочи на крака и плесна с ръце. Музикантите в миг притихнаха и зачакаха заповедите му.

— Селски танц — нареди той. — Нека потанцуваме преди вечеря!

Те веднага подеха жизнерадостна мелодийка и придворните се втурнаха да заемат местата си. Хенри пристъпи към мен, аз станах, но той само ми се усмихна и подаде ръката си на Ана. Тя сведе очи и мина покрай мен, без да ме погледне. Роклята ѝ бутна небрежно коленете ми встрани, все едно искаше да ми каже, че трябва да се оттегля — сякаш нареждаше на всички да не се пречат на пътя ѝ. Тя продължи напред, а аз вдигнах очи и срещнах погледа на кралицата. Тя ме изглежда с безразличие, така, както се гледат бореците се за надмощие птички в гълъбарника. Все едно беше коя ще победи. Така или иначе всички накрая щяха да свършат в чинията.

Аз очаквах с нетърпение лятното пътуване, за да отида в Хевър при децата си, но все не можехме да потеглим, защото кардинал Уолси и кралят не можеха да се споразумеят къде да отидем по-напред. Кардиналът, зает да преговаря с новите съюзници на Англия — Франция, Венеция и папата — срещу Испания, настояваше дворът да не се отдалечава твърде много от Лондон, за да може кралят да се отзове бързо, ако се наложеше да воюваме.

По същото време в Лондон и в околностите му върлуваше чума, а Хенри изпитваше истински ужас от болестта. Той искаше да отидем далеч в провинцията, където водата беше по-чиста и където тълпите просяци и молители нямаше да го следват по петите в градската жега. Кардиналът изтъкваше най-убедителните доводи, с които разполагаше, но Хенри беше неумолим в желанието си да избяга от болестите и от смъртта. Беше дори готов да отиде в Уелс да навести принцеса Мери, но никой не можеше да го задържи близо до Лондон.

Не ми беше позволено да се отдалечавам без изричното разрешение на краля или без Джордж като придружител. Те играеха тенис в топлата закрита зала, окъпана от слънчеви лъчи. Аз ги гледах: Джордж нанесе добър удар, топката се удари шумно в тавана и падна на корта, но Хенри беше вече там и я запрати с мощен удар към тъгла.

Джордж вдигна ръка, отбеляза удара и отново би сервис. Ана стоеше встрани, в сенчестата част на корта, заедно с няколко други придворни дами. Те всички бяха застинали неподвижно, изящци като нежни статуи пред някой фонтан, облечени изискано и тръпнещи в очакване на кралска благосклонност. Стиснах зъби, потискайки внезапно обзелото ме желание да седна до нея, да я засенча; ала вместо да го сторя, седях настрани и чаках кралят да свърши играта.

Той, разбира се, победи. Джордж поведе, но когато му оставаше само една точка до победата, изгуби убедително. Всички дами заръкопляскаха, Хенри се обърна към тях, заруменял и усмихнат, и тогава ме забеляза.

— Надявам се, че не зложихте на брат си.

— Никога не би ми хрумнало да залагам срещу ваше величество в игра, изискваща такива умения — казах аз. — Твърде съм загрижена за скромното си състояние.

Той се засмя на думите ми и взе една кърпичка от пажа, за да попие потта по зачервеното си лице.

— Дойдох тук с една молба — изрекох аз забързано, от страх да не ни прекъснат. — Бих желала да видя нашата дъщеря и нашия син, преди кралския двор да е тръгнал на път.

— Един Господ знае накъде ще поемем — каза Хенри и лицето му се изкриви недоволно. — Уолси продължава да ме убеждава...

— Ако мога да замина днес, ще успея да се върна през седмицата — сниших аз гласа си. — Така ще мога да тръгна с вас, независимо къде решите да отидем.

Той не искаше да го оставям. Усмивката угасна на лицето му. Хвърлих умолителен поглед към Джордж, подсказвайки му, че имам нужда от помощ.

— Когато се върнеш, ще ни разкажеш как е бебето! — каза Джордж. — И дали е поне толкова красиво и силно като баща си. Нима доячката не разказва как изглежда?

— Взел е златистите коси на Тюдорите — отвърнах аз бързо. — Но каквото и да ми говорят, не бих повярвала, че може да е по-хубав от баща си.

Бяхме съумели да уловим Хенри точно миг преди настроението му да се развали. Усмивката се върна на лицето му.

— Как само ме ласкаете, Мери.

— Така бих искала да се уверя лично, че се грижат добре за него, ваше величество! — казах аз.

— Добре — каза той нехайно. Очите му пробягаха към Ана. — Ще си намеря някакво занимание.

Когато видяха, че кралят гледа към тях, дамите се усмихнаха. По-смелите отметнаха глави, размърдаха рамене и започнаха да позират като обучени коне, когато бъдат изведени на манежа. Само Ана го погледна, а след това отмести поглед, сякаш безразлична към вниманието му. Загледа се встрани и се усмихна на Франсис, а начина, по който извърна глава към него беше така красноречив, както би било прошепнато от друга жена обещание. Франсис веднага отиде при нея, взе ръката ѝ и я поднесе към устните си за целувка.

Видях как лицето на краля притъмня и мислено се зачудих на безразсъдството на Ана. Кралят уви кърпата около врата си и отвори вратата на корта. Отведнъж всички дами, макар и изненадани, станаха

на крака и се поклониха. Ана се огледа наоколо, измъкна лениво ръката си изпод ласките на сър Франсис, и също направи реверанс.

— Видяхте ли изобщо нещо от играта ми? — попита рязко кралят.

Ана се изправи и се засмя в лицето му, сякаш неговото недоволство нямаше ни най-малко значение.

— Гледах поне половината — каза тя нехайно.

Лицето му помръкна.

— Поне половината, така ли, мадам?

— Защо ми е да гледам противника ви, ваше величество, когато самият вие сте на корта?

Последва миг на мълчание, тогава той избухна в смях, и дворът веднага се разсмя с него, сякаш допреди секунда не бяха слушали дръзките ѝ слова със затаен дъх. Ана го дари с ослепителната си, предизвикателна усмивка.

— Тогава нищо не сте разбрали от играта — каза Хенри. — След като сте гледали само половината от нея.

— Аз видях само слънцето, но не и сянката — парираща тя веднага.

— Видях всичко онова, което принадлежи на деня, но не и на нощта.

— Искате да кажете, че аз съм самото слънце? — попита той.

Тя му се усмихна.

— При това ослепително — прошепна тя най-ласкавите си думи.
— Ослепително.

— Наричате ме ослепителен? — попита я той.

Тя отвори широко очи, сякаш учудена от недоразумението.

— Слънцето, ваше величество. Слънцето днес е ослепително.

Хевър приличаше на сив остров с кулички посред зеленеещата шир на Кент. Яхнали конете си, ние влязохме в парка през източната порта, която бяха оставили небрежно отворена; слънцето грееше в гърба ни, когато се отправихме към замъка. Златистите слънчеви лъчи огряваха разместените червени керемиди по покрива, а сивите стени се отразяваха в рова и на човек му се струваше, че замъците са всъщност два — единият сякаш плуваше над другия, като в приказен сън за моя дом. Във водата плаваха два лебеда, които докосваха човки, а шиите

им се извиваха във формата на сърце. С огледалните си образи те ставаха четири, а отразеният замък трепкаше във водата около тях.

— Красота — каза Джордж лаконично. — На човек му се дощява никога да не напуска това място.

Заобиколихме рова, който опасваше замъка, и минахме по солидния дървен мост там, където пътят прекосяваше реката. Откъм тръстиката долетя крясък на бекаси, раздра въздуха и накара уморения ми кон да трепне. Ливадите от двете страни на реката бяха окосени и омайният аромат на прясно сено изпълваше вечерния въздух. Чу се глъчка и няколко от татковите слуги, облечени в ливреи, се показаха от стаята на пазачите и се наредиха на подвижния мост, заслонявайки с длани очите си от слънцето.

— Това са младият господар и лейди Кери — възкликна един от войниците. Едно от момчетата побягна обратно към двора да занесе новината, ние забавихме ход, камбаната заби, пазачите притичаха откъм стаичката си и слугите се струпаха във вътрешния двор.

Мудността на нашите войници накара Джордж да ми се усмихне тъжно. Той дръпна юздите на коня си и ми даде път да тръгна първа. Аз прекосих подвижния мост и минах под падащата решетка на сводестия вход на крепостната стена. Всички се бяха скупчили в двора — от дрипавите и мръсни момчета, които въртяха шишовете до икономката на замъка, която отвори вратите към голямата зала и подвижна гневно на слугите, които бяха още вътре.

— Господарю, лейди Кери — каза тя, приближавайки към нас. Двамата с кухненския надзирател пристъпиха напред и ни се поклониха. Един от конярите пое юздите на коня ми, а началникът на стражата ми помогна да слеза от седлото.

— Как е бебето ми? — попитах аз управителката.

Тя посочи с глава към стълбището в единия край на двора.

— Ето го.

Аз веднага се обърнах — дойката се задаваше с бебето на ръце — и двамата окъпани в слънчеви лъчи. Първото, с което се налагаше да свикна, беше, че е толкова пораснал. За последен път го бях видяла, когато навърши един месец, а и той се беше родил дребен. Виждах, че сега бузите му са пълни и розовейт. Дойката беше обгърнала главичката му с ръка и аз почувствах остър пристъп на ревност; почти ми прималя като гледах тази груба селска ръка, легнала на челцето на

кралския син, на моето момченце. Той беше повит и застегнат за бебешката си дъска. Аз протегнах ръце да го поема и дойката ми го подаде, все едно, че беше парче месо на поднос.

— Той е добре — каза тя.

Аз го вдигнах нагоре, така че да мога да виждам личицето му. Малките ръчички бяха захванати от двете му страни; повоят държеше даже главата му неподвижна. Бебето можеше да движи само очички и веднага се загледа в лицето ми, местейки поглед от очите към устата ми, а след това вниманието му бе привлечено от небето зад мен и прелитащите над кулата гарвани високо над главите ни.

— Прекрасен е — прошепнах аз.

Джордж, слизайки полека от коня си, подаде юздите на един от конярите и погледна през рамото ми. Тъмносините очички веднага се заеха да изучават новото лице.

— Оглежда чичо си — отбеляза Джордж със задоволство. — Чудесно. Добре ме виж, малкия. Ще си помагаме взаимно да натрупаме състояние. Не е ли истински Тюдор, Мери? Одрал е кожата на краля. Добра работа си свършила.

Аз се усмихнах, загледана в розовите бузки и златистите коси, които блестяха изпод дантелената шапчица, и в тъмносините очички, които изучаваха лицето на Джордж и моето — последователно и напълно самоуверено.

— Да, нали?

— Странно е — Джордж сниши глас и прошепна в ухото ми. — Само си помисли, че някой ден може да засвидетелстваме вярност на това малко вързопче. Някой ден той може да стане крал на Англия. Може да се превърне в най-могъщия човек в цяла Европа и ние всички да зависим от неговата милост.

Аз притиснах дъската по-близо до себе си и почувствах топлината на малкото телце, привързано към дървото.

— Моля те, Господи, пази ми го, независимо какво бъдеще го очаква — прошепнах аз.

— Запази и всички нас — каза на свой ред Джордж. — Защото никак няма да е лесно да го възкачим на трона.

Той взе бебето от прегръдките ми, подаде го на дойката, сякаш по-задълбочените размисли на тези теми го плашеха, и ме поведе към замъка. Аз се спрях: на стъпалата седеше мъничко момиченце,

облечено в къса детска рокличка, което гледаше към мен. Някаква жена го държеше здраво за ръката. Катерина, моята дъщеря, се взираше в лицето ми така, сякаш за нея бях непозната.

Аз паднах на колене на каменните стълби.

— Катерина, знаеш ли коя съм?

Мъничкото ѝ бледо личице трепна, но не се сбърчи.

— Моята майка.

— Да — казах аз. — Искях да дойда да те видя по-рано, но не ми позволиха. Липсваше ми, дъще моя. Искях да бъдеш с мен.

Тя погледна към прислужницата, която държеше ръката ѝ. Тя стисна ръката ѝ, за да я накара да отговори.

— Да, майко — каза тя приглушено.

— Помниш ли ме изобщо? — попитах аз. Всеки, който беше наблизил, можеше да долови болката в гласа ми. Катерина се обърна към слугинята, после пак към мен. Устната ѝ потрепери, лицето ѝ се сбръчка и тя избухна в плач.

— О, Боже — каза Джордж отегчено. Хвана ме здраво за лакътя и ме повлече през прага вътре, в нашия дом, после ме побутна към голямата зала. Огънят гореше, независимо, че беше разгарът на лятото, и на големия стол пред камината седеше баба Болейн.

— Как си? — каза Джордж сухо. Той се обърна към слугите, които ни бяха последвали в залата. — Вън. Захващайте се за работа — нареди той кратко.

— Какво ѝ е на Мери? — попита го баба.

— Прилоша ѝ от горещината и от слънцето — каза наслуки Джордж. — И от язденето. Толкова скоро след като е родила.

— Това ли е всичко? — попита тя кисело.

Джордж изчака да седна на един стол и сам се отпусна на съседния.

— Освен това е жадна — отговори той многозначително. — Подозирам, че умира за чаша вино. Поне за мен това важи със сигурност, мадам.

Грубостта му накара старата дама да се усмихне и да посочи към масивния шкаф зад гърба си. Джордж стана и наля чаша вино за мен и за себе си. Той гаврътна своята и си наля още една.

Потърках лице с обратната страна на дланта си и се огледах.

— Искам да ми доведат Катерина — казах аз.

— Остави — посъветва ме Джордж.

— Тя едва ме позна. Изглежда, че съвсем ме е забравила.

— Ето защо ти казвам да почакаш.

Аз бях готова да споря, но Джордж настоя.

— Когато са чули камбаната, сигурно са я измъкнали от детската стая, облекли са я светкавично в най-приличните ѝ дрехи, довели са я долу и са ѝ казали да се държи прилично. Горкото дете вероятно е било уплашено до смърт. Господи, Мери, нима не помниш каква суматоха наставаше, когато ни казваха, че баща ни и майка ни ще дойдат? Беше по-страшно и от нашето първо посещение в двора. Ти повръщаше от ужас, а Ана се разхождаше дни наред, нагласена в най-хубавата си рокля. Посещението на майка ни винаги е всявало ужас у нас. Остави я да се успокои малко, след това отиди тихо в стаята ѝ и седни до нея.

Кимнах на това разумно предложение и се облегнах на стола си.

— Всички добре ли са в кралския двор? — попита старата дама.
— Как е синът ми? Как е майка ви?

— Ами — поде Джордж набързо, — баща ни прекара миналия месец във Венеция, по дела около въпроса със съюзничеството. Някакви работи на Уолси. Майка ни е добре, изпълнява задълженията си към кралицата.

— А кралицата добре ли се чувства?

Джордж кимна.

— Тя няма да дойде с двора по време на пътуването това лято. Напоследък страни от живота на кралския двор.

Старата милейди кимна на познатата ѝ история за жена, която бавно крачи към смъртта.

— А кралят? Мери още ли е негова фаворитка?

— Мери или Ана — усмихна се Джордж. — Изглежда, че на краля се нравят момичетата от рода Болейн. Но Мери е все още фаворитката му.

Баба ми насочи острия, бляскав поглед към мен.

— Ти си добро момиче — каза тя одобрително. — За колко време си дошла?

— За седмица — отвърнах. — Толкова ми разрешиха.

— А ти? — обърна се тя към Джордж.

— Струва ми се, че ще поостана няколко дни — каза той безгрижно. — Бях забравил колко е красиво в Хевър през лятото. Може

да остана и да придружа Мери обратно, когато дойде време да се връщаме в двора.

— Ще прекарвам по цял ден с децата — предупредих го аз.

— Не се безпокой — усмихна се той. — Няма да се нуждая от компания. Ще пиша. Мисля си, че от мен ще вземе да излезе някой поет.

Последвах съвета на Джордж и не отидох веднага при Катерина, а първо се прибрах в стаичката си. Качих се нагоре по тясното, вито стълбище, измих лицето си в легена с вода, погледнах през малките стъклъца на прозореца към притъмняващите морави в парка около замъка. Мярнах белия силует на една забулена сова и дочух въпросителното ѝ бухане, а после и отговора, който долетя от горичката. Чух как една риба цамбурва долу във водата, видях как започват да блещукат сребристите точки на звездите. Едва тогава се отправих към детската стая на дъщеря си.

Бяха я сложили на столчето ѝ срещу запалената камина, и тя седеше с купичка мляко и хляб в скута, протегнала лъжица към устата си и заслушана в клюките, които слугините си разменяха. Когато ме видяха, те скочиха на крака и Катерина щеше да изтърве купичката си, ако бавачката не я беше хванала бързо. Другата слугиня прибра полите си и мигом изчезна, а бавачката седна до Катерина и се престори, че храни дъщеря ми и следи да не се доближава прекалено близо до огъня.

Седнах и помълчах, докато суматохата не поутихна и не видях, че Катерина изяжда и последната лъжица от вечерята си. Прислужницата взе купичката от ръцете ѝ, аз ѝ направих знак да излезе от стаята и тя си тръгна, без да продума.

Започнах да ровя в джоба на дрехата си.

— Донесла съм ти малък подарък — казах аз. Това беше един жълъд, окачен на връв, и майсторски издялан във формата на личице. Малката шапчица на жълъда трябваше да бъде шапката на човечето. Тя веднага се засмя и протегна ръчичка към него. Дланта ѝ беше още пухкава като на бебе, а пръстчетата ѝ бяха съвсем мънички. Аз оставих жълъда в ръката ѝ, докосвайки меката кожа.

— Как ще го наречеш? — попитах я аз.

Тя смръщи леко челото си. Златистокестенявите ѝ коси бяха прибрали назад и почти изцяло скрити под ноцната шапчица. Докоснах нежно панделката на шапчицата, после и златистите къдри, които се подаваха от нея. Тя не се отдръпна — беше се заиграла с жълъда.

— Как да го нарека? — блесналите ѝ сини очи се взряха в мен.

— Той идва от едно дъбово дърво. Нарича се жълъд — обясних аз. — Кралят иска всички да отглеждат това дърво. То израства голямо и здраво и от него могат да строят кораби.

— Ще го нарека Дъбчо — реши тя. Не проявяваше никакъв интерес нито към краля, нито към корабите му. Тя дръпна връвчицата и малкия жълъд се разлюля. — Танцува — каза тя доволно.

— Искаш ли да седнеш в скута ми с Дъбчо, за да ти разкажа приказка за това как той отишъл на една голяма веселба и танцувал с всички други жълъдчета? — попитах я аз.

Тя се поколеба за миг.

— Лешниците също били там — продължих да я изкушавам. — И кестените. Това бил един голям бал на дърветата. Струва ми се, че и горските плодове отишли на него.

Това свърши работа. Тя стана от столчето си, дойде при мен и аз я взех в скута си. Тежеше повече от миналия път: беше дете от плът и кръв, не призрачното телце, което си представях нощем преди да заспя. Сложих я на коляното си и почувствах топлината и силата ѝ. Притиснах буза към ноцната шапчица и почувствах как къдриците гъделичкат шията ми. Вдишах от сладкия аромат на кожата ѝ, от този прекрасен аромат на малко дете.

— Разказвай — нареди тя и се облегна да слуша историята за веселбата в дървесното кралство.

Ние прекарахме една чудесна седмица заедно: Джордж, децата и аз. Разхождахме се под слънчевите лъчи и си правехме пикници на ливадите, където меката тревица си проправяше отново път на окосените места. Когато замъкът се скриваше от погледа ми, аз развързвах малкия Хенри и го оставях да рита и да се движи на воля. Играех на топка и на криеница с Катерина: не беше кой знае каква криеница на откритото поле, но Катерина беше още във възрастта,

когато вярваше, че ако стисне очички и зарови главица под големия шал, никой няма да може да я види. Джордж и Катерина си правеха състезания, в които той започваше да се движи все по-трудно и по-трудно; отначало подскачаше, после пълзеше, а към края на седмицата можеше само да ходи на ръце, докато аз държах краката му, за да бъде играта честна и Катерина да успее да победи, притичвайки напред с несигурна крачка.

Вечерта, в която трябваше да тръгнем обратно към двора, аз бях така сломена от мъка, че не можах да се докосна до вечерята си, нито да събера сили да кажа на Катерина, че си тръгвам. Измъкнах се призори като крадец и поръчах на бавачката да й каже, като се събуди, че майка ѝ ще се върне веднага, когато може, а тя през това време да бъде добро момиче и да се грижи за Дъбчо. До обяд не виждах нищо около себе си от мъка и изобщо не бях забелязала, че бе валяло през цялото време на пътуването ни, докато Джордж не каза:

— За Бога, да се скрием някъде от този дъжд и да намерим нещо за хапване.

Бяхме спрели пред един манастир, където биенето на камбаната известяваше, че е настъпило времето за следобедната служба; той скочи на земята и ми помогна да слеза от седлото.

— През цялото това време ли си плакала? — попита той.

— Предполагам — казах аз. — Не мога да понеса мисълта, че...

— Тогава не мисли за това — прекъсна ме той бързо. Отмести се и зачака един от слугите ни да дръпне въжето на големия звънец и да извести вратаря за нас. Когато широките порти се разтвориха, Джордж ме поведе в двора, а после нагоре по стълбите към трапезарията на манастира. Ние бяхме подрали и вътре имаше само няколко монаси, които вадеха калаените чинии и канчета за пиво и вино.

Джордж направи знак на единия от тях и го прати да ни донесе вино, а после пхна в ръцете ми хладната чаша.

— Изпий го — каза той рязко. — И стига плака. Тази вечер трябва да се явиш в кралския двор и не бива да бъдеш пребледняла и подпухнала. Повече никога няма да те пуснат, ако забележат, че от това погрозняваш. Не си от хората, които могат да си угаждат на воля.

— Покажи ми някоя жена, която може да си угажда — казах аз в пристъп на възмущение и той се разсмя.

— Не мога — каза той. — Не познавам нито една такава. Колко се радвам за мен и за малкия Хенри, че сме се родили мъже.

Пристигнахме в Уиндзор чак вечерта и заварихме двора готов за отпътуване. Дори Ана не можеше да се откъсне от опаковането на вещите и да ме огледа. Тя се приготвяше трескаво и аз видях как прибира в багажа си две нови рокли.

— Какво беше това?

— Подаръци от краля — отвърна тя лаконично.

Само кимнах, без да казвам нищо. Тя ми се усмихна с крайчеца на устата си и прибра двете шапчици, които бяха в тон с роклите. Забелязах, а тя без съмнение това и искаше, че едната от тях беше цялата общита с перли. Седнах до прозореца и загледах как тя сложи наметалото си най-отгоре и извика прислужницата да завърже кутията. Когато момичето дойде, заедно с носача, за да отнесат багажа, Ана се обърна към мен предизвикателно:

— Е?

— Какво става тук? — попитах аз. — Какви са тези дрехи?

Тя се обърна към мен, хванала ръце зад гърба си, имитирайки скромността на послушна ученичка.

— Той ме ухажва — съобщи тя. — При това открито.

— Ана, той е мой любовник.

Тя небрежно сви рамене.

— Теб те нямаше, нали така? Ти предпочете да се развяваш в Хевър и децата ти се оказаха по-важни от него. Което не те направи особено... — тя замълча — ... привлекателна в неговите очи.

— Затова пък ти си привлекателна, така ли?

Тя се усмихна, сякаш на някаква шега, известна само на нея.

— Това лято страстта сякаш се носи във въздуха.

Аз изпуснах нервите си.

— Предполагаше се, че трябва да поддържаш интереса му към мен, а не да завиваш в съвсем друга посока.

Тя отново присви рамене.

— Все пак той е мъж. По-лесно е да го заинтригува човек, отколкото да насочва вниманието му в друга посока.

— Искам да знам едно — казах аз. Ако думите ми бяха ножове, тутакси бих ги запратила с острието напред към доволно усмихнатото ѝ лице. — Явно е, че си привлякла вниманието му, щом се радваш на такива подаръци. Значи си се издигнала в кралския двор. Ти си фаворитката.

Тя кимна и аз видях, че цялата излъчваше задоволство, като котка, която бяха погалили по гърба.

— Следователно правиш всичко това, независимо от факта, че аз съм неговата всепризната любовница.

— Така ми наредиха — каза тя безочливо.

— Никой не ти е нареждал да ме изместваш — отвърнах остро.

Тя сви рамене и си придаде невинно изражение.

— Какво мога да направя, ако той ме желае? — каза тя с меден гласец. — Целият двор гъмжи от мъже, които ме желаят. Аз даже не ги поощрявам.

— Не забравяй, че говориш с мен, а не с някой от онези глупаци — казах аз мрачно. — Добре знам, че окуражаваш всички.

Тя ми се усмихваше все така любезно.

— На какво се надяваш, Ана? Да станеш негова любовница? Да ме изместиш?

Само в миг доволството, изписано на лицето ѝ, изчезна и тя стана замислена.

— Да, предполагам. Това обаче крие известни рискове.

— Рискове ли?

— Ако му позволя да ме има, вероятността да му омръзна нараства. Трудно ще е да го задържа.

— На мен не ми беше трудно — казах аз, отбелязвайки точка в своя полза.

— Ти нищо не получаваш. А Беси Блаунт, например, той омъжи за някакво нищожество, веднага след като приключи с нея. Тя също не получи нищо.

Така прехапах език, че усетих вкуса на кръв в устата си.

— Щом така казваш, Ана.

— Мисля, че ще удържа фронта. Няма да го допусна до себе си, докато той не разбере, че аз не съм нито Беси Блаунт, нито Мери Болейн, а нещо много повече. Няма да го допускам, докато не ми направи предложение, при това достойно предложение.

За момент се умълчах.

— Никога няма да си върнеш Хенри Пърси, ако на това се надяваш — предупредих я аз. — Няма да ти даде Пърси, за да те умилюва.

Само с две крачки тя прекоси стаята и хвана китките на двете ми ръце, впивайки нокти в тях.

— Повече никога не споменавай името му — изсъска ти. — Никога!

Издърпах бързо ръцете си, стиснах я за раменете и я разтърсих.

— Ще ти споменавам каквото си искам — казах аз. — Така, както и ти ми говориш каквото си искаш. Това е твоето наказание, Ана: ти загуби единствената си любов и сега искаш да се добереш до всичко, което не ти принадлежи. Искаш да имаш всичко, което е станало мое. Винаги си искала да вземеш всичко, което аз имам.

Тя се отскубна от мен и отвори вратата с трясък.

— Остави ме — нареди ми тя.

— Ти можеш да ме оставиш — поправих я аз. — Това е *моята* стая, нали помниш?

За миг ние се изгледахме упорито, като котки, спречкали се на някой покрив, изпълнени с взаимна омраза; и на повърхността изплува старата вражда между сестри, чувството, че на света има място само за една от нас. И убеждението, че битките трябва да се водят до смърт.

Аз отстъпих първа.

— Би трябвало да сме съюзници.

Ана затръшна вратата.

— Това е нашата стая — каза тя.

Границите между мен и Ана сега бяха ясно очертани. Бяхме прекарвали детството си, доказвайки си непрекъснато коя е по-добрата Болейн, и сега нашето съперничество от детските години се разгръщаше на една по-голяма сцена в кралския двор. До края на лятото една от нас щеше да бъде провъзгласена за кралска любовница; а другата щеше да се превърне в нейна прислужница и помощничка, а най-вероятно и в нейна играчка.

Нямаше начин да я разгромя. Бих организирила заговор срещу нея, но няхах нито съюзници, нито властта да го направя. Никой от

семейството ми не виждаше нищо осъдително в това аз да прекарвам нощите в леглото на краля, а Ана да тържествува в прегръдките му денем. За тях това беше идеалното положение — той да има находчивата Болейн за своя събеседница и съветница, а плодовитата Болейн за любовница.

Само аз знаех какво ѝ струваше това. Вечер, след всички веселия и танци, след като през цялото време беше привличала вниманието на двора върху себе си, тя сядаше пред огледалото, сваляше шапчицата си и пред погледа ми се показваше едно изцедено от умора лице.

Джордж често идваше вечер и носеше по чаша портвайн за нас тримата. Джордж и аз слагахме Ана да легне, опъвахме чаршафите до брадичката ѝ и я гледахме как пресушава чашата вино и как цветът отново се връща на лицето ѝ.

— Бог знае докъде ще стигнем така — промърмори Джордж една вечер, докато я гледахме как спи. — Тя е омаяла краля, както и целия двор. На какво, за Бога, се надява?

Ана се размърда неспокойно в съня си.

— Тихо — казах аз, придърпвайки завесите около леглото. — Гледай да не я събудиш. Не мога да я изтърпя повече тази вечер, наистина не мога.

Джордж ме погледна с блеснали очи.

— Толкова ли е зле?

— Опитва се да заеме моето място — казах аз глухо.

— О, мила моя.

Аз извърнах глава.

— Тя ми отнема всичко, което бях постигнала — казах аз приглушено и яростно.

— Но ти не го желаеш толкова, колкото преди, нали? — попита ме Джордж.

Аз поклатих глава.

— Това не означава, че приемам Ана да ме измести.

Той се отправи бавно към вратата, обвинил с ръка кръста ми и нехайно отпусна длан на ханша ми. После ме целуна по устните, като любовник.

— Знаеш, че си най-сладката.

Аз му се усмихнах.

— Зная, че съм по-добра жена от нея. Тя е изтъкана от лед и амбиция, и би предпочела да ме види на въжето, вместо да се предаде. Знам също, че в мое лице той има жена, която го обича заради самия него. И все пак Ана го заслепи — и него, и двора; дори теб.

— Не и мен — отвърна Джордж мило.

— Чичо я харесва много повече — казах аз с ненавист.

— Той никого не харесва. Ала се пита колко ли далеч може да стигне тя.

— Всички се питаме. Питаме се и каква ли цена е готова да приеме. Особено ако аз ще трябва да я плащам.

— Играта, с която се е заела, не се играе никак лесно — призна Джордж.

— Мразя я — казах аз съвсем чистосърдечно. — С удоволствие бих стояла и гледала как страстта ѝ към успеха я погубва.

Дворът отиваше на гости на принцеса Мери в замъка Лъдлоу и цяло лято пътувахме на запад. Тя беше едва на десет години, но беше зряла за възрастта си, възпитавана в дух на строгост, към който майка ѝ беше привикнала в испанския кралски двор. Тя имаше личен изповедник, няколко учители, една придворна дама, както и свое домакинство в Уелс, на който беше принцеса. Всички очаквахме да видим млада девойка, изпълнена с достойнство, едно момиче, готово да се превърне в жена.

Ала това, което видяхме, беше твърде различно.

Тя влезе в обширната зала, където вечеряше баща ѝ, и беше подложена на изпитанието да премине от вратата до издигнатата на подиума маса, под погледите на всички. Беше дребна, изглеждаше на не повече от шест години — съвършена малка кукличка със светлокестеняви коси, прибрани в шапчица, и сериозно бледо лице. Тя беше крехка като майка си, когато беше дошла за първи път в Англия, само че беше по-дребна от нея; беше само едно малко момиченце.

Кралят я поздрави с подobaваща нежност, но аз виждах, че беше поразен. Не беше я виждал повече от половин година и очакваше през това време тя да е пораснала и разцъфнала, едва ли не да се беше превърнала в жена. Ала момичето, което се изправи пред погледа му,

не беше принцесата, която можеше да ожени в близката година, с увереността, че след още някоя и друга година тя вече щеше да може да зачене. Тя самата беше дете, при това бледо, слабичко и плахо детенце.

Той целуна принцесата и я сложи да седне от дясната му страна, откъдето тя огледа залата и видя, че всички погледи са вперени в нея. Тя не хапна почти нищичко и изобщо не пи. Когато той я заговаряше, му даваше едносрични отговори, и то шепнешком. Несъмнено бе образована, защото всичките ѝ учители дойдоха и увериха краля, че тя може да говори на гръцки и на латински, има добри познания по математика и че познава географията на княжеството си и на кралството. Когато засвириха, тя се понесе под звуците на танца, изящна и ефирна. Въпреки това си оставаше много далеч от някое закръглено, прациящо от здраве плодовито момиче. Изглеждаше така, сякаш някоя настинка беше достатъчна да я убие. Тя беше единствената законна наследница на бащиния си трон, а не изглеждаше достатъчно силна дори да вдигне скиптър.

Джордж дойде при мен рано привечер по време на престоя ни в замъка Лъдлоу.

— В момента е много раздразнителен — предупреди ме той.

Ана се размърда в леглото ни.

— Не е останал доволен от малкото си джудже?

— Невероятна си — каза Джордж. — Вече почти спиш, но си все така чаровно язвителна. Хайде, Мери, не трябва да го оставяме да чака.

Когато влязох, Хенри стоеше до огъня, опрял крак в една цепеница, която буташе все по-навътре в разпалената жарава. Той едва ме погледна на влизане, протегна ми безцеремонно ръка и аз бързо се озовах в обятията му.

— Това беше истински удар — промълви той нежно, заровил глава в косите ми. — Мислех, че тя ще е поотраснала, че ще е една разцъфнала млада жена. Смятах да я оженя за Франсоа или даже за сина му и така да се съюзя с Франция. Момиче не ми върши никаква работа, абсолютно никаква. А какво да кажа за момиче, което даже не мога да омъжа! — той се извърна рязко и ме пусна, стана и закричи бързо и ядосано из стаята. На масата бяха наредени карти, обърнати с лицето надолу. Играта стоеше недовършена. С един гневен замах той

помете картите от масата и я преобърна. Тя падна с трясък и отвън се чу викът на стражата:

— Ваше величество?

— Оставете ме! — изрева Хенри в отговор.

Той ме прегърна.

— Защо Бог ме наказва така? Защо ми причинява това? Нито един син, а наместо това дъщеря, която изглежда така, сякаш още следващата зима ще бъде пометена от първия духнал ветреца. Нямам наследник. Няма кой да заеме престола след мен. Защо Господ ми причинява това?

Аз само поклатих глава и запазих мълчание в очакване да разбере какво иска.

— Кралицата е виновна, нали? — каза той. — Това си мислите. Това е, което всички си мислят.

Аз не знаех дали трябва да съглася или не. Продължих да го наблюдавам с изострено внимание и запазих спокойствие.

— За всичко е виновен този проклет брак — каза той. — Не трябваше да правя това. Баща ми беше против. Той каза, че тя може да остане в Англия като вдовица и да е на наше разположение. Но аз помислих... Аз пожелах... — той млъкна. Не искаше да си припомня как дълбоко и искрено я бе обичал. — Папата ни даде благословията си, но това също беше грешка. Не може да се дава благословия против волята Божия.

Аз кимнах мрачно.

— Не трябваше да се женя за братовата си жена. Толкова е просто. И заради тази женитба бях наказан да остана бездетен. Господ не благослови този лъжлив брак. Всяка година той се отвръщаше от мен и аз трябваше да видя това по-рано. Кралицата не е моя съпруга, а съпруга на Артър.

— Но ако този брак никога не е бил консумиран... — започнах аз.

— Дори така да беше, това няма значение — каза той ядно. — Да не говорим, че е бил консумиран.

Аз сведох глава.

— Елате в леглото — каза Хенри, внезапно уморен. — Не мога да преглътна това. Трябва да се освободя от греха. Трябва да кажа на кралицата да си иде. Трябва да се очистя от този тежък грях.

Аз послушно отидох до леглото и свалих плаща от раменете си. Отметнах чаршафите и легнах. Хенри падна на колене в другия край на леглото и се отдаде на пламенна молитва. Аз се заслушах в думите, които устните му нашепваха и усетих, че също се моля: една безсилна жена се молеше за друга. Молах се за кралицата, докато най-могъщият мъж в Европа я обвиняваше, че го е тласнала към смъртен грях.

ЕСЕНТА НА 1526

Ние се завърнахме в Лондон — по-точно в Гринич, — което беше любимото място на краля, но мрачното му настроение не го напусна. Той прекарваше много от времето си сред духовни лица и съветници; някои предположиха, че подготвя нова теологическа книга. Ала на мен, която прекарвах повечето нощи с него, ми бе известно, че се бореше с думите в свещеното писание, бореше се да узнае дали Бог повеляваше човек да се ожени за братовата си вдовица и по този начин да се грижи за нея; или волята Божия повеляваше да се отвърне от нея — защото да я гледаш и да я желаеш беше същото като да срамиш брата си. Господ обаче нямаше едно мнение по въпроса. Различните пасажи от Библията казваха различни неща. Бяха необходими един куп учени теолози, за да може да се определи кое правило трябва да се следва.

За мен беше очевидно, че мъжът е длъжен да се ожени за вдовицата на брат си, за да може братовите му деца да израснат в набожно семейство и да има грижовна жена, за която също да се грижи. Добре, че не ми хрумна да изказвам това си мнение на глас по време на вечерните съвети при Хенри. Идваха учени, които обсъждаха всичко това на гръцки и на латински, връщаха се към оригиналните писания, съветваха се с църковните наставници. Последното нещо, от което се нуждаеха, беше разумен съвет от една обикновена млада жена.

Аз не му помагах. Не можех да му помогна. Ана беше тази, която притежаваше необходимия ум, за да му помогне, и само за Ана бе възможно да обърне някой заплетен теологически въпрос в шега и да го разсмее, даже докато умуваше над него.

Те се разхождаха заедно из градината, тя го беше хванала под ръка, бяха свели глави близо един към друг, и изглеждаха като заговорници. Приличаха на любовници, но когато аз приближавах, чувах Ана да казва:

— Да, но свети Павел се изразява съвсем ясно по този въпрос, когато коментира...

А Хенри отговаряше:

— Смятате, че именно това има предвид? Винаги съм считал, че е ставало дума за друг пасаж.

Ние с Джордж ги следвахме като добродушни стари матрони и аз наблюдавах как Ана го смушкваше, за да наблегне на думите си или поклащаше глава в знак на несъгласие.

— Защо просто не каже на кралицата, че тя трябва да си върви?
— попита Джордж направо. — Нито един европейски съд няма да му го забрани. Всеки знае, че той трябва да има син.

— Той обича да се смята за добър — обясних аз, загледана в главата на Ана, и долавяйки звънкия ѝ смях. — Той не може да отхвърли жена си само защото е стара. Той иска да намери начин да докаже, че сам Господ му повелява да я напусне. Трябва му по-сериозно основание от собствените му желания.

— Боже мой, ако аз бях крал като него, щях да следвам желанията си и да не се грижа дали Господ ги одобрява или не — възкликна Джордж.

— Това е така, защото ти си един граблив, алчен Болейн. Но ние имаме пред себе си крал, който иска да постъпи както е редно. Той няма да направи и крачка, докато не се убеди, че Бог е на негова страна.

— И Ана му помага той да се убеди в това — отбеляза Джордж дяволито.

— Каква пазителка на чистата съвест — процедих аз злобно. — Всяка безсмъртна душа би била на сигурно място в нейните ръце.

Отново свикаха семеен съвет. От известно време очаквах да го сторят. Чичо беше наблюдавал Ана и мен тихо и напрегнато, откакто се бяхме върнали от замъка Лъдлоу. Това лято той беше с нас в кралския двор и забеляза, че кралят е неудържимо привлечен от Ана, независимо къде е и какво прави. В същото време виждаше как той, по силата на навика, ме викаше при себе си нощем. Чичо беше объркан от това странно желание на краля да има и двете ни. Той не беше сигурен

в каква посока да тласнем Хенри, така че да извлечем най-голяма полза за рода Хауърд.

Джордж, Ана и аз се бяхме наредили пред широката маса в чичовата стая. Чичо ни седеше в другия ѝ край, а майка ми се беше настанила на едно по-малко столче до него.

— Явно кралят желае Ана — започна чичо. — Но ако тя само замести Мери като нова фаворитка, то ние не сме напреднали особено. Дори сме по-зле от преди. Защото тя дори не е омъжена. Докато продължава всичко това, тя не може да е с никого другиго, а след като той приключи с нея, тя няма да струва нищо.

Аз погледнах към майка ми, за да видя дали тези разсъждения по повод по-голямата ѝ дъщеря не са я развълнували по някакъв начин. Лицето ѝ беше неумолимо. Ставаше въпрос за семейни дела, а не за чувства.

— Така че Ана ще трябва да се оттегли — заповяда чичо ми. — Разваляте играта на Мери. Тя му роди дъщеря и син, а в замяна не сме получили нищо освен няколко имения...

— Както и няколко титли — промърмори Джордж. — И още няколко служби...

— Така е. Не го отричам. И все пак, Ана отнема част от удоволствието му с Мери, което иначе тя можеше да му предостави в цялост.

— Той не изпитва удоволствие с Мери — каза Ана злостно. — Той просто е свикнал с нея. Това е нещо различно. Вие сте женен човек, чичо, и би трябвало да го знаете.

Чух как Джордж леко ахна. Чичо се усмихна на Ана и ѝ показа своята хищна усмивка.

— Благодаря ви, мистрес Ана — отвърна той. — Вашето остроумие би било по на място, ако се намирахте още във Франция. Но след като в момента сте в Англия, бих желал да ви напомня, че от англичанките се очаква да изпълняват заповеди и да изглеждат доволни от това.

Ана се поклони и аз видях, че лицето ѝ бе почервенияло от яд.

— Ще трябва да заминете за Хевър — отсече той.

Тя се стресна.

— Не отново! Какво съм направила?

— Вие сте излишната карта в тестето и не зная как да играя с вас — каза чичо с цинична откровеност.

— Ако ме оставите в двора, мога да накарам краля да ме обикне — обеща тя отчаяно. — Не ме пращайте отново в Хевър! Какво ме очаква там?

Той вдигна ръка.

— Няма да е завинаги — каза той. — Само за Коледа. Съвсем очевидно е, че Хенри е очарован от вас, но не разбирам с какво това ще ни бъде от полза. Не можете да си легнете с него, или поне докато сте все още девойка. Трябва да се омъжите, преди да се озовете в леглото му, а никой мъж с достатъчно ум в главата няма да ви вземе за жена, докато сте фаворитката на краля. Ще настане бъркотия.

Тя прехапа устни, замълча и се поклони леко.

— Благодарна съм ви — процеди тя през зъби. — Не виждам обаче как ще мога да помогна на семейството, ако за Коледа ме пратите сама в Хевър, далеч от кралския двор.

— По този начин ще те махнем от пътя му, за да не пречим на краля да изпълни намерението си. Веднага след като се разведе с Катерина, той ще се ожени за Мери. За Мери с нейните две прекрасни дечица. Една-единствена церемония ще му бъде достатъчна, за да се сдобие и с жена, и с наследник. А ти някак не се вписваш в плановете ни, Ана.

— Затова сте решили да ме заличите от картината? — попита тя. — За кого се имате сега? За Холбайн?

— Внимавайте с езика — намеси се строго майка ми.

— Ще ви намеря съпруг — обеща чичо. — Ако не в Англия, то във Франция. Само да стане кралица на Англия, Мери ще ви уреди и съпруг. Ще можете и вие да опитате късмета си.

Ноктите на Ана се впиха в стиснатите ѝ длани.

— Няма тя да ми подарява съпруг! — закле се Ана. — Тя никога няма да стане кралица. Вече се е издигнала, колкото е по силите ѝ. Тя е разтворила краката си, родила му е две деца, а него въпреки това не го е грижа за нея. Той я харесваше повече, докато я ухажваше. Не виждате ли, че той е ловец? Ловците обичат гонките. Когато Мери падна в ръцете му, играта приключи и Господ знае, че никога не е имало по-лесна плячка. Той вече е свикнал с нея и тя е за него повече

жена, отколкото любовница — само че жена без чест, жена, която не уважава.

Тя беше казала точно онова, което не трябваше. Чичо се усмихна.

— За него тя е повече жена? О, надявам се да е така. Следователно, смятам да си починем от вас и да видим как ще се справи Мери във ваше отсъствие. Вие станяхте съперница на Мери, а тя е нашата фаворитка.

Аз се поклоних и се усмихнах на Ана от мило по-мило.

— Аз съм фаворитката — повторих. — А тя трябва да изчезне.

ЗИМАТА НА 1526

Когато Ана тръгваше за Хевър, аз изпратих коледни подаръци на децата си по нея. Изпратих марципанова къщичка на Катерина, с керемиди от печени бадеми по покрива и с прозорци от захар. Аз се примолих на Ана да ѝ ги даде в дванадесетата нощ, да ѝ каже, че майка ѝ я обича, че мисли за нея и че ще дойде скоро да я види отново.

Ана се отпусна на седлото така рязко, че заприлича на фермерска дъщеря, която яхваше коня в пазарен ден. Никой не я гледаше и нямаше нужда да бъде елегантна и засмяна.

— Бог знае защо не им се опъна и не отиде при децата си като ги обичаш толкова — каза тя с надеждата, че може да ме подбуди да си създам неприятности.

— Благодаря ти за добрия съвет — отвърнах ѝ. — Сигурна съм, че е за мое добро.

— Е, Господ знае какво си мислят, като те оставят да се оправяш сама, без моите съвети.

— Наистина, Господ знае — казах аз весело.

— Има жени, за които хората се женят; има и такива, за които не се женят за нищо на света — изрече тя. — А ти си от онези любовници, за които мъжете не си правят труда да се женят. Независимо от това дали им раждат синове или не.

Аз ѝ се усмихнах. Бях толкова по-несъобразителна от Ана, че когато от време на време ми хрумваше по някоя язвителна дума, която можех да запратя срещу нея, аз искрено се радвах.

— Да — отвърнах аз. — Предполагам, че си права. Но определено има и трети тип жени, и те са онези, които мъжете не правят нито свои любовници, нито свои съпруги. Жени, на които се налага да стоят сами по коледните празници. А ти изглежда си точно от тях, сестричке. Желая ти приятен ден.

Обърнах се и си тръгнах, така че на нея не ѝ оставаше нищо друго, освен да даде знак на войниците, които щяха да я придружават, да поемат напред по пътя за Кент.

Когато се върнахме в Гринич за Коледа, нямаше вече никакво съмнение какво очакваше кралицата. Всички знаеха, че ѝ предстоеше да бъде пренебрегвана и отхвърляна, защото беше в немилост. Беше жестоко — все едно да гледаш как по-малките птички нападат сова посред бял ден.

Нейният племенник, испанският император, беше дочул какво става. Той изпрати нов посланик при краля, на име Мендоса; той беше адвокат с ум, остър като бръснач, и на него разчитаха да защити кралицата пред краля и да възстанови приятелските отношения между Англия и Испания. Видях чичо ми да си шушука с кардинал Уолси и предположих, че това едва ли е в полза на посланика Мендоса.

Оказах се права. По време на коледните празненства новият пратеник не бе допуснат до кралския двор, писмата му не бяха приети, не му позволиха даже да се поклони пред краля, нито да се срещне с кралицата. Съобщенията и писмата ѝ се следяха; тя не можеше да получи дори подарък, който стражата да не провери предварително. Дойде дванадесетата нощ от коледните празници, а на новия посланик още му отказваха среща с кралицата. Чак в средата на януари Уолси прекрати играта си на котка и мишка — призна посланика Мендоса за действителен представител на испанския император, и тогава му разрешиха да дойде в двора с книжата си и да предаде писмата, предназначени за кралицата.

Аз бях в нейните покои, когато един от пажовете на кардинала влезе и съобщи, че посланикът е пожелал среща с нея. Лицето ѝ възвърна цвета си и тя скочи на крака.

— Искане ми се да сменя роклята си, но няма за кога.

Застанала до стола ѝ, аз бях единствената придворна дама, останала при нея, тъй като всички други бяха отишли на разходка в градината с краля.

— Пратеникът Мендоса носи вести от племенника ми — настани се кралицата на стола си. — И вярвам, че ще съумее да поднови съюзничеството между племенника и съпруга ми. Семействата ни не трябва да враждуват. Англия и Испания са били съюзници, откакто се помня. Не е правилно да сме разделени.

Аз кимнах и вратата се отвори.

Там не стоеше посланикът със свитата си, с подаръци, писма и лични книжа. Беше кардиналът, най-големият враг на кралицата, който

въведе пратеника така, сякаш някой клоун развеждаше танцуваща мечка в цирка. Посланикът беше хванат натясно. Той нямаше да има възможност да говори насаме с кралицата, а всички документи, които можеха да представляват някаква тайна, бяха претърсени отдавна. Този човек не можеше да възстанови съюзническите отношения с Испания. Не можеше да върне статута на кралицата в кралския двор. Той беше едва ли не заложник на кардинала.

Ръката, която тя му подаде за целувка, не трепна. Гласът ѝ беше приятен и овладян. Тя посрещна кардинала с подobaващ поклон. Никой не би предположил и за миг, че сега се решаваше съдбата ѝ — с въвеждането на помръкналия пратеник и усмихнатия кардинал. В онзи момент тя разбра, че семейството и приятелите ѝ бяха безсилни да ѝ помогнат. Беше ужасяващо, уязвимо, напълно сама.

В края на януари имаше турнир, но кралят отказа да участва. Джордж беше избран да се сражава с кралския флаг, спечели вместо краля и получи за подарък чифт кожени ръкавици.

Същата нощ заварих краля в мрачно настроение, увит в дебели дрехи пред камината, с полупразна бутилка вино в ръка. Друга, съвсем празна, лежеше в червенееща локвичка сред побелелите въглени на камината.

— Добре ли се чувствате, ваше величество? — попитах предпазливо.

Той ме погледна и аз видях, че очите му са зачервени, а лицето му имаше болнав вид.

— Не — отвърна той тихо.

— Какво има? — говорех така нежно и мило, като че ли разговарях с Джордж. Тази вечер той нямаше вид на неустрашим крал. Приличаше на момче — едно тъжно момче.

— Не отидох да яздя на турнира днес.

— Знам.

— Няма да яздя и занапред.

— Никога вече?

— Вероятно никога.

— О, Хенри, защо?

Той замълча.

— Защото се уплаших. Не е ли срамно? Когато започнаха да пристягат доспехите ми, аз разбрах, че се страхувам.

Аз не знаех какво да отвърна.

— Опасна работа е това да участваш в турнир — каза той сърдито. — Вие — жените, които стоите по трибуните, следите фаворитите си и се надявате да спечелите от залозите, заслушани в тромпетите, изобщо не го осъзнавате. В турнира играта е на живот и смърт. Не е шега.

Аз изчаках.

— А какво ще стане, ако умра? — каза той направо. — Ако умра? Какво ще стане тогава?

В един миг на истински ужас помислих, че той ме пита какво ще стане с душата му.

— Никой не знае със сигурност — отвърнах аз колебливо.

— Не говоря за това — махна той с ръка. — Какво ще стане с трона? Какво ще се случи с бащината ми корона? Той обедини тази земя след дългогодишни битки. Всички мислеха, че е невъзможно. Ала той го направи. И му се родиха двама сина. Двама сина, Мери! Така че след смъртта на Артър, той пак имаше наследник. Беше се погрижил за бъдещето на страната ни, като свърши добра работа на бойното поле, като и в леглото. Аз наследих възможно най-сигурното кралство: пазени граници, покорни лордове, пълна със злато хазна; ала няма кому да ги оставя.

Той говореше с такава горчивина, че аз не можах да отвърна нищо. Само се поклоних.

— Липсата на син ме съсипва. Всяка сутрин се събуждам със страха, че няма да мога да направя наследник преди смъртта си. Не смея да участвам в турнири, не мога дори да ходя на лов с леко сърце. Когато пред мен се изпречи ограда, вместо да се доверя на сърцето и на коня си, и да скоча, пред очите ми преминават множество образи — виждам се как лежа мъртъв с прекършен врат в някоя мръсна канавка и как английската корона е увиснала на един трънак и чака само някой да мине и да я грабне. Кой би могъл да го направи? Кой ще направи това?

Не можех да понеса мъката, която виждах на лицето му и която чувах в гласа му. Посегнах към бутилката и напълних чашата му.

— Има време — казах аз и през главата ми мина мисълта, че чичо би бил много доволен от думите ми. — Всички знаят, че имате деца от мен. Със сина ни Хенри си приличате като две капки вода.

Той се загърна по-добре.

— Свободна сте — каза той. — Джордж чака ли да ви отведе в покоите ви?

— Той винаги чака — сепнах се аз. — Не желаете ли компанията ми?

— Тази вечер в сърцето ми цари пълен мрак — заяви той откровено. — Трябва да се изправа срещу мисълта за собствената си смърт, а това занимание не ме насърчава към любовни игри в постелята.

Аз се поклоних. Спрях се на вратата и погледнах назад. Той дори не забелязваше, че се каня да изляза. Седеше все така прегърбен и увит в плаща си, взрял се в червенеещите въглени, сякаш в тях виждаше бъдещето си.

— Можете да се ожените за мен — произнесох аз тихо. — Имаме две деца, при това едното от тях е момче.

— Моля? — той вдигна поглед към мен, а сините му очи бяха все още замъглени от обзелото го отчаяние.

Знаех, че чичо ми би искал да започна да го убеждавам. Но аз не бях от онези жени, на които това им се удаваше така леко.

— Лека нощ — казах аз нежно. — Лека нощ, кралю мой — повторих аз и го оставих насаме със собствената му мъка.

ПРОЛЕТТА НА 1527

Ставаше все по-очевидно, че кралицата е в немилост. През февруари в двора гостуваха френски пратеници. На тях не им беше отказан достъп, докато траеше процедурата по преглеждането на книжата им, напротив, бяха посрещнати с пиршества, банкети и какви ли не веселби. Скоро стана ясно, че те бяха дошли в Англия с цел да сключат предбрачно споразумение между принцеса Мери и френския крал Франсоа или неговия син. Нарушиха спокойното уединение на принцеса Мери в Лъдлоу и я извикаха да я представят на пратениците, окуражаваха я да танцува, да пее и да се храни. Боже милостиви! Как само караха това дете да яде! Сякаш очакваха тя да наедрее отведнъж пред очите им по време на няколкомесечните преговори и да се сдобие със заветните мерки, които да ѝ придадат вид на момиче, готово за женитба. Баща ми, който се беше върнал от Франция с тях, си пъхаше носа навсякъде — даваше съвети на краля, превеждаше на пратениците, съвещаваше се тайно с кардинала за това как е най-подходящо да се регрупират съюзниците в Европа, и най-сетне заговорничеше с чичо ми как семейството да се възползва от тези смутни времена.

Те решиха помежду си, че Ана трябва да се върне в кралския двор. Хората започнаха да се чудят защо изобщо беше заминала. Баща ми държеше френските пратеници да я видят. Чичо ме спря в коридора, тъкмо когато се отправих към покоите на кралицата, за да ми съобщи за завръщането на Ана.

— Защо? — казах аз почти грубо, доколкото го позволяваше плахият ми характер. — Хенри ми говореше за желанието си да има синове едва онази нощ. Ако тя се върне, ще провали всичко.

— За синове от вас ли говореше той? — попита чичо безцеремонно, и добави в отговор на мълчанието ми: — Едва ли. Нямате никакъв напредък с краля, Мери. Ана беше права. По този начин ние не успяхме да постигнем нищо.

Аз извърнах глава и погледнах през прозореца. Знаех, че изглеждам сърдита.

— А докъде смятате, че може да ни доведе Ана? — избухнах аз. — Тя няма да се труди за благо на семейството и няма да се подчинява на заповеди. Тя ще се стреми да се сдобие с лични облаги, земи и титли.

Той кимна, почесвайки носа си.

— Да, тя е себична жена. Кралят обаче пита за нея и тя така му е завъртяла главата, както вие никога не сте успявали.

— Та той има две деца от мен!

Чичо вдигна възмутено вежда — бях се осмелила да повиша тон. Аз веднага сведох глава.

— Извинете ме. Но какво още искате да направя? Какво може Ана, което аз да не мога? Аз го обичах, делих леглото си с него, родих му две здрави деца. Никоя жена не може да даде повече от това. Дори и Ана не е способна на повече, независимо от това, че всички толкова държите на нея.

— Може и да е способна на повече — каза той, без да обръща внимание на моята неуместна злост. — Ако тя успее да забременее от него точно сега, той може да се ожени за нея. Той я желае така отчаяно, че е способен на подобна стъпка. Той желае отчаяно нея, както желае отчаяно и син — двете му желания могат да се изпълнят едновременно.

— А какво ще стане с мен? — извиках аз.

Чичо сви рамене.

— Можете да се върнете при Уилям — заяви той напълно безразлично.

Няколко дни след този разговор Ана се върна в двора така тихомълком, както и го беше напуснала, и още в същия ден стана център на внимание сред всички придворни. Моята придружителка и другарка по легло беше отново с мен и аз не усетих как започнах да завързвам дантелените връзки на роклята й сутрин и да разресвам косите й вечер преди лягане. Тя се възползваше от услугите ми така, както преди време аз се възползвах от нейните.

— Не се ли боеше, че мога да си го върна? — попитах я аз с любопитство, докато я решех преди лягане.

— Ти нямаш никакво влияние върху него — отвърна тя уверено.
— Абсолютно никакво. Това ще бъде моята пролет, след която ще дойде и моето лято. Ще го накарам да играе по свирката ми. Нищо няма да може да го отрезви от опиянението му. Няма значение какво правиш ти, както няма значение какво прави и която и да било друга жена. Той е омаян. Само чака да стане мой.

— За през пролетта и лятото ли? — попитах аз.

Ана се замисли.

— О, коя ли жена може да задържи един мъж по-дълго? Желанието му е достигнало връхна точка и аз мога да го задържа там; ала ще мине време и тази вълна ще отшуми. Никой не остава вечно влюбен.

— Ако искаш да се омъжиш за него, ще ти се наложи да го задържиш за много по-дълго от два-три сезона. Смяташ ли, че той може да е твой цяла година? Или две?

Идеше ми да се смея с пълно гърло, само да я накарам да изтрие това самодоволно изражение от лицето си.

— До момента, в който той е свободен да се ожени, ако някога изобщо се освободи, той вече няма да гори от страст по теб. Ти ще залезеш, Ана. Ще потънеш в прахта. Ще бъдеш жена, която е загърбила най-добрите си години, между двадесет и тридесет годишна, стара мома.

Тя се тръшна на леглото и удари по възглавницата.

— Не ми пожелавай злото — каза тя сърдито. — Господи, понякога говориш като истинска стара вещица. Може да ми се случи всичко, което пожелае, аз мога да направя, така че да ми се случи. Ти ще си тази, която ще тъне в забвение, защото си твърде безволева, та да коवेश сама съдбата си. Аз обаче всяка сутрин отварям очи, изпълнена с решимост да бъде волята ми. Всички врати се отварят пред мен.

През месец май френските пратеници вече бяха привършили делата си. Принцеса Мери трябваше да се омъжи или за френския крал, или за по-малкия му син, веднага щом станеше истинска жена. По случай събитието в двора организираха тенис турнир. Ана беше избрана да определя реда на участие и добре се потруди над имената

на играчите, всяко от които беше изписано на отделно флагче. Кралят видя, че тя се бе навела над тях и че държеше едно в ръката си, притиснала го разсеяно до сърцето си.

— Какво държите там, мистрес Болейн?

— Редът на участие — отвърна тя. — Трябва да подбера противниците, така че всеки да получи възможността да блесне с уменията си и най-добрият да стане победител.

— Имах предвид това, което държите в ръката си.

Ана се сепна.

— Съвсем забравих, че държа нещо — измърмори тя забързано. — Просто едно от имената, нищо друго. Нали ги нареждам.

— И кой е този благородник, когото допускате така близо до себе си?

Тя успя да се изчерви.

— Не зная. Дори не съм поглеждала името.

— Може ли? — протегна той ръката си.

Тя не му даде флагчето.

— Това няма никакво значение. То чисто и просто остана в ръката ми, докато мислех. Оставете ме да го сложа, където му е мястото, а след това можем заедно да обсъдим разпределянето на двойките, ваше величество.

Той беше нащрек.

— Изглеждате ми смутена, мистрес Болейн.

Тя трепна едва забележимо.

— Никак не съм смутена. Просто не исках да изглеждам глупаво във вашите очи.

— Глупаво ли?

Ана извърна глава.

— Моля ви, нека оставя флагчето при другите имена, и заедно да определим двойките.

Той протегна повторно ръката си.

— Искам да знам кое е името на флагчето.

За миг се уплаших, че тя не се преструва. За секунда помислих, че той щеше да разкрие, че тя се опитва да пхне името на Джордж на най-хубавото място. Тя беше дотолкова смутена и объркана от неговата настойчивост да узнае името, че даже аз се заблудих, че са я хванали натясно. Кралят беше заприличал на някое от ловните си кучета, току-

що надушило следите на дивеча. Той знаеше, че искат да скрият нещо от него и беше измъчван от любопитство и желание.

— Заповядвам ви — сниши той гласа си.

С огромно нежелание Ана остави флагчето в протегнатата му ръка, поклони се ниско и го остави. Тя не се обърна назад; но щом се скри от погледите ни, всички доловихме потропването на токчетата и шума от полите ѝ. Тя се отдалечаваше от корта, тичайки нагоре по каменната пътечка към замъка.

Хенри погледна в ръката си и видя името на флагчето, което тя беше държала до гърдите си. Беше неговото собствено име.

Турнирът продължи два дни и Ана беше навсякъде, смехът ѝ кънтеше във въздуха, тя раздаваше заповеди наляво-надясно, посредничеше и броеше точките. Накрая останаха четири двойки: кралят срещу брат ни Джордж, съпругът ми Уилям Кери срещу Франсис Уестън, и Томас Уайът, наскоро завърнал се от Франция, срещу Уилям Бреретън, както и някаква двойка по-нисшестоящи, които щяха да играят, докато ние вечеряхме.

— По-добре внимавай да не сложиш краля срещу Томас Уайът — прошепнах на Ана, докато брат ни Джордж и кралят се отправяха заедно към игрището.

— О, защо? — попита тя невинно.

— Защото залогът ще е твърде голям. Кралят иска да спечели пред френските пратеници, а Томас Уайът — да спечели пред теб. Кралят няма да приеме на драго сърце да бъде победен публично от Томас Уайът.

Тя сви рамене.

— Той е придворен. Няма да забрави голямата ни цел.

— Каква голяма цел?

— Независимо дали става въпрос за тенис или за двубой, за стрелба с лък или за флиртуване, целта ни е кралят да остане доволен — каза тя. — Ето каква роля изпълняваме всички ние и това е най-важното. Всеки го знае.

Тя се наведе напред. Брат ни Джордж беше на мястото си и се канеше да изпълни сервис, кралят беше напрегнат и в очакване. Тя вдигна бялата си кърпичка и я пусна. Джордж би сервис — беше добър

ход. Топката се удари в тавана на корта и падна съвсем близо до Хенри. Той я удари и я запрати от другата страна на мрежата. Джордж, бърз в краката и с дванадесет години по-млад от краля, заби топката с ракетата си, тя прелетя над краля и той се спусна към нея.

Следващият сервис пак беше лесен за краля и той запрати топката с такава сила срещу брат ни, че Джордж дори не се опита да я гони. Играта вървеше на приливи и отливи, двамата мъже тичаха и удряха топката с все сили и изглеждаше, че никой не дава преднина на другия. Джордж губеше стабилно и упорито, но така умело, че никой наблюдател не би се усъмнил, че кралят не е по-добрият играч. Всъщност по всяка вероятност той беше по-умел и опитен играч. Работата беше там, че Джордж можеше да тича поне два пъти по-бързо от него. Джордж беше снажен и в добра форма — двадесет и четиригодишен младеж, а кралят беше напълняващ мъж на средна възраст.

Към края на първия сет Джордж удари висока топка. Хенри скочи да я удари и да вземе точка, но се строполи с трясък на корта и изрева жестоко.

Всички придворни дами се разпищяха, Ана скочи веднага на крака, а Джордж прескочи мрежата и първи му се притече на помощ.

— О, Боже, какво се случи? — извика Ана.

Джордж беше пребледнял като платно.

— Извикайте лекар — провикна се той. Един паж се затича към замъка, а ние двете с Ана се втурнахме към вратата на корта, отворихме я и влетяхме вътре.

Хенри беше почервенял и ругаеше от болка. Той протегна ръка към моята и я стисна здраво.

— Проклятие! Мери, изгони целия този народ оттук.

Аз се обърнах към Джордж.

— Изведи всички навън.

Забелязах смутения поглед, който Хенри хвърли на Ана и разбрах, че не болката беше тази, която го измъчваше толкова, колкото унижението от това, че бе паднал на земята пред Ана с насълзени очи.

— Махай се, Ана — прошепнах аз.

Тя не се опита да спори. Оттегли се зад вратите на тенис корта и зачака, заедно с целия двор, за да чуе какво беше повалило краля точно

в момента на неговото тържество, когато се готвеше за победоносния замах.

— Къде ви боли? — попитах настоятелно. С ужас очаквах да ми посочи гърдите или корема си и да се окаже, че нещо се е скъсало вътре или че сърцето му спира да бие. Очаквах, че се беше случило нещо страшно и непоправимо.

— Стъпалото ми — успя да промълви, задъхвайки се на всяка дума. — Какъв глупак излязох. Стъпих накриво. Мисля, че го счупих.

— Стъпалото ви? — аз почти се засмях с облекчение. — Господи, Хенри, аз си помислих, че умирате!

Той ме изгледа и се намръщи, пуфтейки.

— Да умра от някаква игра на тенис? Престанах да се сражавам в двубои, за да не ми се случи нещо, а вие ми казвате, че мога да умра по време на турнир по тенис?

Аз едва си поемах дъх от щастие и облекчение.

— Да умрете от тенис! Не! Но си помислих, че може би... всичко стана така внезапно и вие се свлякохте така отведнъж...

— При това от ръката на брат ви — довърши той и ние тримата изведнъж избухнахме в смях. Кралят, сложил глава в скута ми и оставил Джордж да държи ръцете му, се разкъсваше между силната болка в счупения крак и абсурдната мисъл, че семейство Болейн бяха направили опит за покушение срещу него по време на тенис.

Договорите, донесени от френските пратеници, бяха подписани и те се канеха да си тръгват. По този случай ние подготвихме пиеса в тяхна чест и тържествено изпращане. Празненството щеше да се състои в покоите на кралицата, без тя да е отправяла подобна покана, и дори против волята ѝ. Дворцовият служител, който отговаряше за организирането на тържествените събития, просто отиде при нея и заяви безцеремонно, че кралят е заповядал празненството да се състои в нейните покои. Кралицата се усмихна така, сякаш това напълно съвпаднаше с нейните желания, и допусна да вземат мерки за декорите по стените и тавана. Придворните дами на кралицата щяха да са облечени в златисти или сребристи одежди и да танцуват с краля и с благородниците от свитата му, които щяха да влязат в залата маскирани.

Замислих се за това колко пъти кралицата си беше давала вид, че не може да разпознае съпруга си, когато той влизаше маскиран в залата, колко пъти ме беше гледала да танцувам с него и сама ме беше канила на дансинга, и как сега ние двете щяхме да гледаме краля да танцува с Ана. По лицето ѝ дори не премина следа от раздразнение. Тя очакваше, че щеше лично да подбере танцьорките, както друг път, а това беше само по себе си едно почти незабележимо право на власт — само един от многото начини да управлява целия кралски двор. Ала дворцовият служител вече имаше изготвен списък с дамите, които щяха да участват в бала. Кралят ги беше определил и не беше оставил нищо за нея — тя беше безгласна буква в собствените си покои.

Подготовката за бала отне цял ден, през който кралицата нямаше къде да седне, докато прикрепяха украсата към дървената ламперия. Тя се оттегли от залата в стаята си, докато ние пробвахме костюмите и упражнявахме стъпките — твърде увлечени, за да обърнем внимание на това, че шумът от приготвянията заглушаваше музиката. Кралицата си легна рано, за да е далеч от глъчката около приготвянията, а ние, останалите, се веселихме до късно в залата.

На следващия ден по пладне френските пратеници дойдоха да обядват в просторната зала. Кралицата седна отдясно на краля, но неговият поглед не се откъсваше от Ана. Тромпетите екнаха и слугите започнаха да маршируват като войници и да носят блюдо след блюдо на издигнатата на подиума маса, а след това и на останалите. Пирът беше пищен до нелепост: животни от всякакъв вид бяха заклани, одрани и сготвени, за да могат гостите да добият представа за богатството и разкоша на кралството. Кулминация на пиршеството беше блюдо от птици, в средата на което имаше сготвен паун, украсен заедно с перата си и величествено въздигащ се в чинията. Той имаше пълнеж от лебед, в който имаше пълнено с чучулига пиле. Задачата на слугата, който трябваше да разреже месото, беше да раздели по най-изкусния начин парчетата, така че да съдържат всички видове месо, при това без да разваля украсата на ястието. Хенри опита от всичко, но забелязах, че Ана отказа дори да го вкуси. Хенри повика един от слугите с пръст и му прошепна нещо. Беше пратил на Ана сърцето на блюдото — чучулигата. На лицето ѝ се изписа силна изненада — сякаш изобщо не беше следила всяко негово движение — и тя му се усмихна, свеждайки глава в благодарствен поклон. Тогава опита

месото. Сложи малко късче в устата си и аз видях как той потръпна от възбуда.

След вечеря кралицата с придворните си дами, сред които аз и Ана, се оттеглихме от голямата зала и се разпиляхме по стаите си, за да се преоблечем. Ние с Ана си помогнахме взаимно да завържем стегнатите корсажи на златистите си рокли, и Ана се оплакваше, когато опънах прекалено силно.

— Прекалила си с месото от чучулига — казах съчувствено аз.

— Видя ли как само ме гледаше?

— Всички видяха.

Тя приплъзна френската си шапчица назад, така че черните ѝ коси да са на показ, и намести златната буква „Б“, която винаги носеше около шията си.

— Какво виждаш, когато шапчицата ми е придърпана толкова назад?

— Самодоволното ти лице.

— Лице без нито една бръчица. Лъскави черни коси без нито един бял косъм в тях — тя отстъпи малко назад от огледалото и се възхити на роклята си. — Облечена съм като кралица — отбеляза тя.

На вратата се почука и Джейн Паркър подаде глава.

— Нещо тайно ли си шушукате? — попита тя жадно.

— Не — казах аз без желание да подхващам разговор. — Просто се приготвяме.

Тя разтвори широко дверите и се вмъкна. Носеше сребриста рокля с дълбоко изрязано и допълнително издърпано надолу деколте, което да оголва гърдите ѝ, и сребриста шапчица. Когато видя как Ана беше издърпала назад шапчицата си, тя се приближи до огледалото, и също придърпа своята назад.

— Той ви харесва повече от всяка друга — каза тя уверено на Ана. — Всекиму е ясно, че ви желае.

— Наистина ли.

Джейн се обърна към мен.

— Това не ви ли кара да ревнувате? Не се ли чувствате странно да спите с мъж, който желае сестра ви?

— Не — отвърнах аз лаконично.

Нищо не можеше да спре тази жена. Нейните разсъждения оставяха след себе си слуг като от влачещ се охлюв.

— За мен това би било твърде странно. И после, когато напуснете неговото ложе, вие се оказвате в едно легло с Ана и двете си лежите едва ли не голи една до друга. Как ли си мечтае той да дойде в стаята ви и да си легне с двете едновременно!

Аз бях поразена.

— Говорите мръсотии. Негово величество би се засегнал.

Тя ме дари с усмивка, която би изглеждала по на място в някой вертеп, отколкото в стаята на дами.

— Но разбира се, само един мъж идва тук, при двете сестрички хубавелки, по вечерно време, и това е моят съпруг. Зная, че ви посещава почти всяка нощ. Защото почти никога не го намирам в постелята ни.

— Милостиви Боже, кой би могъл да го вини? — възкликна Ана грубо. — Бих предпочела да си легна с някой червей, отколкото да ви слушам как ми шепнете цяла нощ на ухото. Махайте се с тази ваша мръсна уста и с още по-мръсното си съзнание, Джейн Паркър, и отидете някъде, където ще сте в свои води. Ние с Мери отиваме да танцуваме.

Почти веднага след заминаването на френските пратеници, сякаш чакал момента, в който ще има необходимото спокойствие и уединение, кардинал Уолси свика тайно съдебно заседание, на което бяха призвани свидетели, обвинители и защитници. Разбира се, съдията беше той. По този начин се създаваше впечатлението, че зад всичко това стои Уолси и единствен Уолси, действащ по принципни съображения, а не по нечии нареждания. По този начин папата можеше да заяви, че се налага развод, без кралят да е изказвал гласно такова желание. За наша изненада, съдебното заседание се проведе тайно. Никой освен онези, които бяха тихомълком превозвани по вода до Уестминстър, не узна за това. Нито майка ми, която беше винаги нащрек за всичко, което можеше да донесе полза за семейството ни, нито чичо Хауърд, майсторът на интригите. Аз също не разбрах, сгушена в кралското ложе; и Ана не разбра, подведена от неговата самоувереност. А най-важното беше, че самата кралица не знаеше за съдебното заседание, което пряко я засягаше. В течение на три дни

осъждаха брака на една невинна жена, а тя нямаше ни най-малка представа за това.

Тайният съд на Уолси в Уестминстър трябваше да осъди самия Хенри за незаконно съжителство със съпругата на покойния му брат Артър: обвинение дотолкова сериозно само по себе си, и съд дотолкова нелеп, че сигурно е трябвало да се щипят, за да се убедят, че не сънуват, гледайки как кралят влиза в ролята на обвиняем, разкаян и с наведена глава, обвиняван от собствения си пръв министър. Хенри призна, че се е оженил за братовата си вдовица заради неправомерно папско разрешение. Той заяви, че когато се решил на тази женитба, а и след това, бил преследван от „тежки съмнения“. Уолси невъзмутимо заповяда въпросът да бъде представен за разглеждане пред безпристрастния папски легат, кралят се съгласи, оповести името на защитника си и се оттегли от заседанието. Съдът заседава три дни, след което призова теолози, които да потвърдят, че е незаконно човек да се ожени за съпругата на починалия си брат. Шпионите на чичо ни дочуха, че са разпитвали епископа на Линкълн и така разбраха за тайния съд. Аз, Ана и Джордж бяхме веднага извикани в покоите на чичо в Уиндзор.

— Какво цели той с този развод? — попита чичо с глас, задавен от вълнение.

Ана почти не можеше да си поеме дъх от вълнение.

— Сигурно го прави заради мен. Иска да отстрани кралицата заради мен.

— Направил ли ви е предложение? — мина чичо направо на темата.

Тя срещна погледа му.

— Не. Ала как би могъл? Готова съм да се обзаложа на каквото пожелаете, че той ще ми направи предложение веднага щом се освободи от кралицата.

Чичо кимна.

— Колко време можете да го задържате в такова настроение?

— А колко ще е нужно? — попита на свой ред Ана. — В момента съдът заседава. Те ще вземат решение, кралицата ще е отстранена, кралят ще е най-накрая свободен; и *voila!* Ето ме и мен!

Той не можа да сдържи усмивката си на нейната увереност.

— *Voila*^[1]. Ето ви и вас — додаде той.

— Значи сте съгласен да бъда аз — опита се да се спазари Ана. — Мери ще напусне двора или ще остане, в зависимост от желанията ми. Семейството ще ми оказва съдействие във връзка с краля според нуждите ми. Започваме тази игра само в моя полза. Нямаме друг избор, тъй като Мери не си възвърна предишното положение, а и вие не я прищипорвате. Аз ще съм единствената Болейн, която ще предоставяте на вниманието му.

Чичо погледна баща ми. Баща ми ни огледа последователно и сви рамене.

— Съмнявам се и в двете — каза той глухо. — Той най-вероятно ще се цели в някоя от по-благороден произход. Но Мери със сигурност няма да свърши работа. Тя изживя своя възход и страстта му към нея се охлади.

Почувствах как се смразявам от тези безчувствени коментари. Ала баща ми дори не ме погледна. Това бяха важни дела.

— Така че Мери не ни върши работа. Но много се съмнявам, че страстта му към Ана ще го накара да я предпочете пред някоя френска принцеса.

Чичо се замисли за миг.

— Коя решаваме да подкрепим?

— Ана — предложи майка ми. — Той е луд по Ана. Ако този месец се освободи от кралицата, мисля, че ще поиска нея.

Чичо ми ни оглеждаше така, сякаш искаше да си избере похубавата ябълка за трапезата.

— Тогава нека да бъде Ана — каза той.

Ана дори не се усмихна. Просто въздъхна с облекчение.

Чичо ми отместа стола си назад и стана на крака.

— А с мен какво ще стане? — попитах аз неловко.

Те ме погледнаха, сякаш бяха забравили за съществуването ми.

— Какво да правя аз? Ако ме повика в леглото си? Да му откажа ли?

Чичо не можа да реши. Тогава почувствах превъзходството на Ана. Собственият ми чичо, главата на семейството и символ на висша власт в малкия ми свят, погледна Ана, за да чуе решението ѝ.

— Тя не трябва да отказва — каза Ана. — Нали не искаме някоя уличница да се вмъкне в леглото му и да го забавлява. Мери ще си остане негова любовница през нощта, а през деня той ще е зает да се

влюбва все по-дълбоко в мен. Но ти трябва да бъдеш скучна, Мери — скучна като съпруга.

— Не зная дали е по силите ми — отвърнах аз раздражено.

Изкусителният гърлен смях на Ана огласи стаята.

— О, можеш и още как — каза тя, като се усмихна с крайчеца на устата си на чичо. — Можеш да бъдеш очарователно скучна, Мери. Не се подценявай.

Видях как чичо ни се опита да скрие усмивката си и кипнах от гняв. Джордж се наведе напред и аз почувствах как докосва успокояващо рамото ми, сякаш искаше да ми напомни, че няма мисъл да негодувам.

Ана повдигна въпросително вежда към чичо ми и той направи знак, че можем да се оттеглим. Тя ме поведе към нашата стая, а аз я следвах по петите — ставаше това, от което винаги се бях опасявала. Вървах със сведен поглед, докато не излязохме на слънце, минавайки покрай стрелбището. Тя оглеждаше градината и стръмните стъпаловидни тераси, водещи надолу към рова, зад който се простираше градецът и реката отвъд него. Джордж докосна ръката ми с пръсти, но аз почти не усещах допира му. Кипях от гняв, задето бях изместена от сестра си. Собственото ми семейство беше решило, че аз щях да съм никаквицата, а тя — съпругата.

— Е, значи аз ще стана кралица — каза тя замечтано.

— Аз ще бъда шурей на английския крал — каза Джордж, сякаш не му се вярваше.

— А аз каква ще съм? — процедих аз. Нямаше да съм фаворитката на краля, нямаше да съм в центъра на вниманието на кралския двор. Щях да изгубя мястото, към което се бях стремила от дванадесетгодишна. Аз щях да съм миналогодишната уличница.

— Ти ще бъдеш моята придворна дама — изчурулика Ана. — Ти ще си другата Болейн.

Никому не беше известно доколко кралицата бе наясно с надвисналата над нея беда. През тези пролетни дни, когато кардиналът обикаляше европейските университети в търсене на доказателства за вината на една напълно невинна жена, тя приличаше на кралица от лед и мрамор. Сякаш за да предизвика съдбата, кралицата започна работа

над едно ново покривало за олтар, върху който вече работеше; изработката на двете покривала щеше да отнеме години и щеше да се наложи да работят всички придворни дами, за да бъдат завършени. Сякаш във всичко, което правеше, дори в бродерията ѝ, личеше намерението ѝ да живее и да умре като английска кралица. А какво друго ѝ оставаше? В историята нямаше друга отхвърлена кралица.

Тя ме помоли да ѝ помогна със синьото небе над ангелчетата. Бродерията се изпълняваше по произведение на флорентински художник и имаше много от елементите на новия стил — тела с пищни форми, отчасти скрити зад пернати ангелски криле; овчарите около люлката бяха с живи и изразителни лица. Когато човек гледаше творбата на художника, можеше да му се стори, че това не е картина — хората приличаха на живи. Радвах се, че нямаше аз да съм тази, която да минава по фините линии на по-дребните детайли. Дълго преди да приключим с небето, кардиналът щеше да е произнесъл присъдата си, папата щеше да е дал съгласието си и монахините от някой манастир щяха да превият гърбове над миниатюрните очертания и пернатите криле, докато ние, семейство Болейн, щяхме да затягаме примката около освободилия се крал. Тъкмо довършвах един дълъг ред от синьото копринено небе и се приближавах към светлината, идваща от тесния прозорец, когато мярнах кестенявата коса на брат си и видях, че той се беше затичал нагоре по стълбите, които минаваха покрай рова. Джордж изчезна в миг и ме зачовърка любопитството да узная накъде се е забързал.

— Какво има, лейди Кери? — долетя равнодушния глас на кралицата иззад гърба ми.

— Брат ми се е затичал към замъка — казах аз. — Може ли да отида да видя какво става, ваше величество?

— Разбира се — отвърна тя спокойно. — Ако се е случило нещо важно, можете веднага да ми доложите, Мери.

Аз излязох от стаята с игла в ръка и се забързах надолу по каменните стълби към голямата зала. Джордж тъкмо беше влетял през вратата.

— Какво се е случило? — попитах го аз.

— Трябва да открия баща ни — каза той. — Папата е пленен.

— Какво?

— Къде е татко? Къде е той?

— Вероятно при писарите.

Джордж мигновено се насочи към работните им стаи. Затичах се след него и го сграбчих за ръкава, но той се освободи.

— Чакай, Джордж! Кой го е заловил?

— Испанската войска — каза той. — Наемниците на испанския крал Карлос. Носят се слухове, че те са излезли извън всякакъв контрол, разграбили са Свещения град и са заловили негово светейшество.

За миг се заковах на място, изгубила ума и дума от уплаха.

— Те ще го пуснат — казах аз. — Не могат да бъдат толкова... — точната дума ми убягваше.

Джордж почти подскачаше от нетърпение да отнесе вестта.

— Мисли! — посъветва ме той. — Какво може да означава това, че папата е пленен? Какво означава?

Аз поклатих глава.

— Негово Светейшество е в опасност — промълвих аз тихо. — Човек не може просто така да пленява папата и да...

Джордж се разсмя с пълно гърло.

— Глупачка! — той ме хвана за ръката и ме задърпа след себе си, нагоре по стълбите към стаите на писарите. Той похлопа на вратата и надникна вътре.

— Тук ли е баща ми?

— С краля е — отговори му някой. — В частния му кабинет.

Джордж се завъртя на пета и се втурна обратно надолу по стълбите. Аз прихванах дългите поли на роклята си и заситних след него.

— Не разбирам!

— Кой сега ще даде развод на краля? — попита Джордж, като се спря за момент на стълбището. Той се обърна към мен и кафявите му очи светеха от възмущение. Аз се надвесих през перилото с нерешително изражение — като защитник на извитото стълбище.

— Само папата може — промърморих аз.

— А в чии ръце е папата?

— На испанския крал Карлос, както каза ти.

— Коя е лелята на испанския крал Карлос?

— Кралицата.

— А сега още ли смяташ, че папата ще разреши развод на краля?

Аз млъкнах. Джордж прескочи две стъпала наведнъж и ме целуна право в устата.

— Глупаче — каза той нежно. — Това е пагубна вест за краля. Той никога няма да може да се освободи от нея. Всичко тръгна наопаки, и повлече и нас, семейство Болейн.

Аз сграбчих ръката му, сякаш той се опитваше да ми се изплъзне.

— Тогава защо си толкова весел? Джордж! Ами ако е свършено с нас? Защо си толкова щастлив?

Той се изсмя.

— Не съм щастлив, а съм бесен — почти изкрещя той. — За миг бях започнал да вярвам в собствените ни налудничави идеи. Бях повярвал, че Ана ще бъде негова съпруга и следващата кралица на Англия. Ала сега изтрезнях. Благодаря на Бога. Трябва да тръгвам, за да съобщя на баща ни. Получих вестта от един лодкар, който беше поел нагоре, срещу течението на реката, за да занесе новината на кардинала. Баща ни би искал да научи първи, така че няма да е зле да го намеря.

Аз го оставих да върви, нищо не можеше да го спре, когато се развилнееше.

Чувах тропота на ботушите му, после трясъка, с който отвори вратата на голямата зала, лай на куче, което той явно беше ритнал, и накрая изскърцването от затварящата се врата. Заслизах надолу по стълбите, на които бях застанала с иглата в ръка, и се чудех какво ли място щяха да заемат сега семейство Болейн, след като цялата власт отново премине в ръцете на кралицата.

Джордж не беше споменал дали мога да кажа на кралицата или не, така че аз счетох за по-безопасно да премълча, когато се върнах в покоите й. Погладих лицето си, наместих корсажа на роклята си и направих усилие да изглеждам спокойна, преди да се реша да отворя вратата.

Тя вече знаеше. Личеше по отметнатото на една страна покривало, от начина, по който стоеше изправена и загледана до прозореца, сякаш можеше да проследи целия път оттук до Италия и да види своя победоносен племенник, който се беше врекъл да я почита и обича, яхнал триумфално коня си на влизане в Рим. Когато влязох в стаята, тя ме стрелна с предпазлив поглед, и се разсмя на объркването, изписано на лицето ми.

— Вече сте чули вестите? — предположи тя.

— Да. Брат ми тичаше да ги съобщи на баща ми.

— Това ще промени всичко — отсече тя. — Всичко.

— Зная.

— А сестра ви ще се окаже в неловко положение, когато научи —
добави тя лукаво.

Не можах да потисна напирания кикот.

— Тя нарича себе си подмятана от бурите девица — изкисках се аз.

Кралицата закри с ръце устата си.

— Ана Болейн? Подмятана от бурите?

Аз кимнах.

— Подари му украшение, на което е гравирани лика на жена в лодка, подмятана от морските вълни!

Кралицата притисна кокалчетата на ръцете си до устните си.

— Тихо! Тихо!

Чухме как някакви хора се суетят пред вратата, тя се озова обратно на стола си само с една крачка, отново взе големия гоблен в ръцете си, тежката ѝ триъгълна шапчица се наклони над ръкоделието, а лицето ѝ доби сериозно изражение. Тя ме погледна и ми кимна да се залавям за работа. Взех иглата и конеца, които бях носила през цялото това време със себе си, така че когато стражата отвори вратата, ние бродирахме усърдно и мълчаливо.

Беше самият крал, без никакви придружители. Той влезе, видя ме и се спря за малко, после пристъпи напред, сякаш беше доволен, че ще чуя какво има да каже на дългогодишната си съпруга.

— Научих, че племенникът ви е извършил най-скверно престъпление — каза той ядосано и настойчиво, без никакви предисловия.

Кралицата вдигна главата си.

— Ваше величество? — каза тя и се поклони.

— Както казах, извършил е най-скверно престъпление.

— Защо, какво е сторил?

— Войската му е пленила негово светейшество. Извършил е това богохулно деяние, което е грях срещу самия свети Петър.

Умореното ѝ лице се смръщи леко.

— Сигурна съм, че ще освободи светия отец незабавно и той ще може да се върне към задълженията си. Защо му е да го задържа?

— Няма да го освободи, защото знае, че докато държи папата, всички ние сме му вързани в кърпа! Карлос знае, че ние сме безпомощни без него. Опитва се да властва над нас чрез властта, която упражнява върху папата!

Кралицата отново бе свела глава към бродерията си, но аз не можех да откъсна поглед от Хенри. Това съвсем не беше мъжът, когото аз познавах. Това не беше някой от обичайните му пристъпи на гняв. Той беше ядосан, но от него лъхаше хлад; днес аз го видях в цялата сила на тиранина, какъвто беше, откакто навърши осемнадесет години.

— Той е много амбициозен млад мъж — отвърна му тя мило. — Вие също бяхте такъв на неговата възраст, както добре помня.

— Аз не съм се опитвал да управлявам цяла Европа и да осуetyвам плановете на тези, които са по-могъщи от мен! — каза той хапливо.

Тя го погледна и му дари една от неизменните си приятни и изпълнени с достойнство усмивки.

— Не сте — съгласи се тя. — Сякаш самото провидение го води, нали?

Чичо повели да се държим така, сякаш не сме претърпели поражение. Така че в покоите на Ана продължиха да звучат смях, закачки и музика, сякаш семейство Болейн не беше претърпяло неуспех и сякаш нищо лошо не ни се бе случило. Никой вече не ги наричаше мои покои, въпреки че някога те бяха дадени на мен и бяха обзаведени лично за мен. Точно както кралицата се беше превърнала в безпътен дух, така и аз се бях превърнала в сянка. Ана беше живяла с мен и беше спала на леглото ми, но сега тя се бе превърнала във водещата фигура, а аз бях само нейната сянка. Сега Ана беше тази, която заповядваше да се играят карти, тя заповядваше да донесат вино и тя беше тази, която се усмихваше доволно и самоуверено, щом кралят влезеше при нас.

Не можех да направя нищо друго, освен да се примиря с второто място и да се усмихвам. Кралят продължаваше да спи с мен нощем, но през деня принадлежеше само на Ана. За първи път за цялото това

време, когато бях негова любовница, аз наистина започвах да се чувствам като уличница — и не друг, а собствената ми сестра ме поставяше в това положение.

Кралицата, която биваше сама през повечето време, продължи да работи по покривалото за олтара, прекарваше часове на молитвения стол, и най-сетне постоянно се срещаше с изповедника си, Джон Фишър, епископа на Рочестър. Той прекарваше дълги часове с кралицата и когато излизаше от покоите ѝ, беше умълчан и мрачен. Често гледахме как той слизаше по каменната пътека към лодката си и се присмивахме на бавната му походка. Епископът вървеше с наведена глава, сякаш натежала от мисли.

— Нейните грехове сигурно могат да се сравняват само с тези на самия дявол — отбеляза Ана. Всички слушаха, в очакване на шегата.

— И защо? — попита Джордж.

— Защото се изповядва часове наред всеки Божи ден — възкликна Ана. — Господ знае в какво толкова е съгрешила тази жена, след като трябва да се изповядва по-дълго, отколкото трае вечерята ми!

Всички се разсмяха угоднически, а Ана плесна с ръце и нареди да засвири музика. Двойките се наредиха за танци. Аз останах на прозореца, загледана в отдалечаващия се от замъка и кралицата епископ, и се зачудих какво ли, наистина, обсъждаха толкова време с кралицата. Дали тя знаеше какви точно са плановете на краля? Дали беше възможно тя да се надява да обърне църквата, самата английска църква, срещу него?

Проврях се покрай танцьорите и се отправих към покоите на кралицата. Както винаги в последно време, там беше съвсем тихо; през отворените прозорци на покоите ѝ не долитаха музика, затворени бяха и дверите, които някога бяха винаги отворени за посетители. Аз ги отворих и влязох.

Приемната ѝ бе пуста. Покривалото беше там, където го беше оставила, простряно на няколко табуретки. Небето беше готово само наполовина — то никога нямаше да бъде довършено, ако нямаше достатъчно помощници. Чудех се как е възможно да шие в единия край на небето, гледайки ярдовете плат пред нея, над които никой не работеше. Камината беше угаснала и в стаята беше студено. За момент ме обхванаха наистина лоши предчувствия. През главата ми премина нова мисъл — ами ако беше отведена? Това беше налудничава мисъл;

нима някой можеше да арестува кралица? И къде можеше да бъде отведена една кралица? Но за миг повярвах, че в изблик на гняв Хенри бе отказал да чака и минута повече, и беше заповядал да я отведат оттук.

Тогава чух приглушен звук. Беше толкова жален, че аз го помислих за плач на дете. Той идваше от нейната стая.

Не се спрях за размисъл — в този отчаян зов имаше нещо, което би подействало всекиму. Отворих вратата и влязох.

Беше кралицата. Главата ѝ беше заровена в разкошните завивки на ложето ѝ, шапчицата ѝ беше килната на една страна. Беше паднала на колене като за молитва, по бе захапала чаршафа, така че единственият звук, който тя можеше да издаде, беше този пронизителен стон. Кралят беше застанал зад нея, с ръце на хълбоците си, и напомняше на палача, застанал на моравата в Тауър. Когато чу, че вратата се откря, той се обърна, но не реагира по никакъв начин. Лицето му беше сурово и безизразно, той явно не беше на себе си.

— И трябва да знаете, че този брак беше всъщност незаконен; той трябва и ще бъде анулиран.

Кралицата надигна разплаканото си лице от леглото.

— Ние имаме разрешението на папата.

— Папата не може да върви против Божията воля — настоя Хенри.

— Това не е Божията воля... — прошепна тя.

— Не спорете с мен, милейди — прекъсна я Хенри. Явно се боеше от нейния ум. — Трябва да разберете, че вече няма да бъдете моя съпруга и кралица. Ще трябва да се оттеглите.

Тя извърна обляното си в сълзи лице към него.

— Не мога да се оттегля — каза тя. — Дори такова да беше собственото ми желание. Аз съм ваша жена и кралица. И нищо не може да попречи на това. Нищо не може да го промени.

Той се упъти към вратата, обзет от нежелание да гледа мъката ѝ.

— Казах ви го, за да го научите лично от мен — каза той на прага. — Не можете да се оплачете, че не съм бил честен с вас. Казвам ви и така ще бъде.

— Обичах ви толкова години! — извика тя след него. — Вие ме направихте жена. Кажете ми, какво направих, с какво ви обидих?

Направила ли съм някога нещо, с което да предизвикам недоволството ви?

Хенри вече излизаше и аз се притиснах към стената, за да му направя път, но той спря, когато чу последния й въпрос, и се обърна за миг.

— Трябваше да ми родите син — каза той направо. — Вие не го направихте.

— Опитях! Господ ми е свидетел, Хенри! Опитях! Родих ви син, а това, че той не оживя, не е по моя вина.

Мъката в гласа й го развълнува, но той продължи:

— Трябваше да ми дадете син — повтори той. — Трябва да имам син за престола на Англия, Катерина. Знаете го.

Лицето й беше сурово.

— Трябва да се примирите с Божиата воля.

— Сам Бог ми подсказа този ход — кресна Хенри. — Сам Господ ми каза, че трябва да се освободя от този греховен брак и започна на чисто. Ако го направя, ще имам син. Зная го, Катерина. А вие...

— Да? — отвърна тя така бързо — така, както собствената й сива хрътка хукваше по следа, внезапно окуражена. — А с мен какво ще стане? Манастир ли ме чака? Старост? Смърт? Аз съм испанска принцеса и кралица на Англия. Какво ще ми предложите в замяна на това?

— Такава е волята Божия — повтори той.

Тя се разсмя на тези думи така диво, както преди това беше плакала.

— Господ повелява да изоставите законната си жена и да се ожените за някоя друга? За някаква уличница? Или за сестрата на вашата уличница?

Аз замръзнах на мястото си, но Хенри вече тръгваше, избутвайки ме от вратата.

— Такава е волята ми и волята Господня! — извика той от приемната, последвано от затръшването на вратата.

Аз тихомълком заотстъпвах назад, в отчаяното си желание да не разбере, че съм я видяла разплакана — аз, която тя беше нарекла негова уличница. Ала тя вдигна лице от дланите си и изрече простичко:

— Помогнете ми, Мери.

Аз мълчаливо се приближих. За първи път по време на седемгодишното ни познанство я чувах да моли за помощ. Тя протегна ръка, за да ѝ помогна да се изправи и тогава забелязах, че едва се държи на краката си. Очите ѝ бяха зачервени от плач.

— Имате нужда от почивка, ваше величество — казах аз.

— Не мога да почивам — отвърна тя. — Помогнете ми да отида до своя молитвен стол и ми подайте броеницата.

— Ваше величество...

— Мери — изхриптя тя с глас, пресипнал от ужасния плач с натъпкания в устата чаршаф. — Той ще ме съсипе, ще обезнаследи дъщеря ни, ще разори страната и ще прати безсмъртната си душа в ада. Трябва да се моля за него, за себе си и за страната. А след това трябва да пиша на племенника си.

— Ваше величество, никога няма да допуснат писмото да стигне до него.

— Имам начини, по които да му го пратя.

— Не пишете нищо, което после може да ви навреди.

В гласа ми прозвучаха нотки на страх и това я накара да се сепне. След това тя се усмихна машинално и горчиво.

— Защо? — попита тя. — Нима смятате, че може да стане лошо от това, което вече е? Никой не може да ме обвини в измяна, аз съм английската кралица, аз *представявам* самата Англия. Той не може да се разведе с мен, защото съм съпруга на краля. Тази пролет той е изгубил ума си, но до есента ще се поправи. Остава ми само да преживея някак това лято.

— Лятото на Болейн — казах аз, като си спомних за Ана.

— Лятото на Болейн — повтори тя. — Не е възможно да продължи повече от един сезон.

Тя сграбчи кадифената възглавничка на молитвения стол в старческите си ръце, изпъстрени с петънца, и аз разбрах, че е оглушала за всичко на този свят. Беше близо до своя Бог. Аз излязох тихо, затваряйки вратата след себе си.

Джордж беше застанал в ъгъла на приемната стая на кралицата, спотайвайки се като убиец.

— Чичо те вика — изрече той кратко.

— Джордж, не мога да ида. Извини ме по някакъв начин пред него.

— Хайде.

Аз пристъпих към снопа слънчеви лъчи, които струяха през отворения прозорец и примигнах срещу блясъка на ослепителното слънце. От вън долиташе нечие пеене и безгрижния смях на Ана.

— Моля те, Джордж, кажи му, че не си ме намерил.

— Той разбра, че си при кралицата. Заповядано ми е да чакам, докато не излезеш. Когато и да стане това.

Аз поклатих глава.

— Не мога да я предам.

Джордж се озова до мен само с три бързи крачки, хвана ме за лакътя и ме повлече към вратата. Тръгнахме толкова бързо, че аз трябваше да подтичвам, за да вървя в крак с него и докато слизахме надолу, обувките едва не се изхлузиха от краката ми от бързане — той ме влачеше, стиснал ме здраво като в менгеме.

— От кое семейство си? — процеди той през зъби.

— От Болейн.

— Какъв е родът ти?

— Хауърд.

— Кой е твоят дом?

— Хевър и Рочфорд.

— Кое е твоето кралство?

— Англия.

— Кой е твоят крал?

— Хенри.

— Тогава им служи. В същия този ред. Някъде да съм споменал случайно кралицата — испанка?

— Не.

— Запомни това.

Опитах да се съпротивлявам на неговата решителност.

— Джордж!

— Всеки ден аз жертвам своите желания в името на семейството — каза той с приглушен глас, в който имаше нещо диво. — Всеки ден се разкъсвам да обслужвам ту едната си сестра, ту другата и сводница на краля. Всеки ден се отричам от собствените си страсти, от

собствените си желания. Отричам се даже от душата си! Превръщам живота си в тайна за самия себе си. А сега идвай.

Той ме бутна да вляза в чичовите покои, без дори да почука на вратата. Чичо стоеше пред писалищната маса, сноп слънчеви лъчи падаха върху книгата му, а на масата пред него стоеше китка ранни пролетни рози. На влизане той ме стрелна с поглед и веднага долови тежкото ми дишане и тъгата по лицето ми.

— Бих желал да узная какво се случи между краля и кралицата — заяви той без излишни приказки. — Една прислужница ми съобщи, че сте там с тях.

Аз кимнах.

— Чух я да плаче и влязох.

— Тя е плакала? — попита той невярващо.

Аз кимнах.

— Разкажете ми.

За миг аз запазих мълчание.

Той ме погледна още веднъж и в пронизващите му втренчени очи видях цял един свят, в който той беше господарят.

— Хайде, разказвайте — подкани ме той отново.

— Кралят ѝ заяви, че се опитва да анулира брака им, защото той е невалиден.

— А тя?

— Тя го обвини за Ана и той не отрече.

В очите на чичо ми блесна дивашка радост.

— Какво правеше, когато я оставихте?

— Молеше се — отвърнах.

Чичо стана от бюрото и дойде до мен. Той взе замислено ръката ми и каза тихо.

— Желаете да видите децата си това лято, прав ли съм, Мери?

Желанието да посетя Хевър, малката Катерина и момченцето ми, ме замая. Аз затворих за миг очи, и ги видях пред себе си, почувствах ги в прегръдките си. Долавях сладкия бебешки аромат на чисти косици и затоплена от слънцето кожа.

— Ако се справите добре, ще ви пусна да прекарате в Хевър цялото лято, докато кралският двор е на път. Можете да прекарате лятото с децата си, необезпокоявана от никого. Когато си свършите работата, ще ви освободя от задълженията ви тук, в двора. Обаче ще

трябва да ми помогнете да изпълня тази задача, Мери. Трябва да ми кажете какво точно смята да прави кралицата.

От гърдите ми се откъсна приглушена въздишка.

— Тя каза, че ще пише на племенника си. Каза още, че си има собствени начини да му го изпрати.

Той се усмихна.

— Очаквам от вас да откриете как тя изпраща писмата си до Испания и да дойдете, за да ми го кажете. Направете го и ще бъдете с децата си само след една седмица.

Почувствах се предателка, но потиснах това усещане.

Чичо се върна на писалището и се зае с книжата.

— Можете да си вървите — каза той безгрижно.

Когато влязох в стаята, кралицата седеше зад писалището си.

— О, лейди Кери, бихте ли запалили още една свещ? Едва виждам какво пиша.

Запалих всички свещи на един свещник и го сложих близо до листа, на който пишеше. Видях, че е на испански.

— Бихте ли повикали сеньор Фелипес? — попита тя. — Имам поръчка за него.

Поколебах се, но тя вдигна поглед от листа и ми кимна леко, така че се поклоних и се отправих към вратата, където стоеше стражата.

— Доведете сеньор Фелипес — наредих аз кратко.

Фелипес дойде след малко. Той отговаряше за дворцовата посуда. Беше мъж на средна възраст — пристигнал от Испания, когато Катерина се омъжи. Беше останал да служи в домакинството и въпреки че се беше оженил за англичанка и децата му бяха англичани, беше съхранил испанския си акцент и любовта си към Испания.

Въведох го в стаята. Кралицата хвърли поглед към мен.

— Оставете ни насаме — каза тя. Видях, че сгъва писмото и го запечатва със собствения си пръстен с печат, на който бе изобразен нар, хералдическият символ на Гранада.

Аз седнах пред вратата и зачаках като шпионин, какъвто и в действителност бях, докато не го видях да излиза, прибирайки писмото под дрехата си, и отидох да търси чичо Хауърд, за да му разкажа всичко.

Сеньор Фелипес напусна двора на следващия ден. Чичо ми ме среща, когато се разхождах по виештата се нагоре към замъка Уиндзор пътечка.

— Можете да тръгвате за Хевър — съобщи той кратко. — Свършихте работата си.

— Чичо?

— Ще заловим Фелипес, когато се качи на кораба от Дувър за Франция — каза той. — Това ще се случи достатъчно далеч от кралския двор, за да не стигне до ушите на кралицата. Писмото до племенника й ще бъде в наши ръце и това ще бъде краят й. Ще имаме доказателство за нейното предателство. Уолси е в Рим и кралицата ще трябва да се съгласи на развод, за да спаси кожата си. Кралят ще бъде свободен да се ожени повторно. Още това лято.

Спомних си как кралицата се надяваше, че ако само успее да запази положението си до есента, ще бъде спасена.

— Това лято ще е годежът, а есента, след като се върнем в Лондон, ни чака публична коронация.

Аз преглътнах. Мисълта, че сестра ми щеше да бъде коронясана за кралица на Англия, а аз ще съм захвърлената блудница на краля, ме вцепени.

— А аз?

— Вие можете да отидете в Хевър. Когато Ана стане кралица, ще се върнете в кралския двор, за да бъдете нейна придворна дама — тогава тя ще има нужда от подкрепата на семейството си. Засега обаче, нямате повече работа тук.

— Мога ли да тръгна още днес? — това беше всичко, което успях да попитам.

— Ако намерите кой да ви отведе.

— Мога ли да помоля Джордж за това?

— Да.

Аз му се поклоних и тръгнах с бърза крачка нагоре по хълма.

— Добре се справихте с Фелипес — добави чичо ми на тръгане. — Това ще ни даде времето, което ни беше необходимо. Кралицата смята, че помощта ще дойде всеки момент, но всъщност остава съвсем сама.

— За мен е удоволствие да служа на рода Хауърд — отвърнах лаконично. По-добре беше да не казвам никому, че ако всички мои роднини с изключение на Джордж, изведнъж се окажеха в семейната гробница, нямаше да почувствам никаква загуба.

Джордж се връщаше от езда с краля и не му се искаше да се качва отново на седлото.

— Главата ме боли. Снощи пих и играх комар до късно. Франсис е невъзможен... — той млъкна. — Няма да тръгна за Хевър днес, Мери, няма да го понеса.

Аз хванах ръцете му и го накарах да ме погледне в лицето. Знаех, че очите ми са пълни със сълзи, но не направих нищо, за да предотвратя търкулването им по страните ми.

— Моля те, Джордж — казах аз. — А ако чичо промени намеренията си? Моля те, помогни ми. Моля те да ме заведеш при децата ми. Моля те, отведи ме в Хевър.

— О, недей — рече той. — Не плачи. Знаеш, че не мога да понасям това. Ще те заведе. Разбира се, че ще го направя. Прати някого долу в конюшните да оседлаят конете ни и можем да тръгнем веднага.

Ана беше в стаята, когато влетях да взема няколко дреболии и да приготвя сандъка с останалите неща, който трябваше да ми докарат по-късно.

— Къде отиваш?

— В Хевър. Чичо ми позволи.

— Ами аз? — попита тя.

Доловила отчаянието в гласа ѝ, аз се загледах внимателно в нея.

— Ти ли? Ти имаш всичко. Какво повече можеш да желаеш, за Бога?

Тя се отпусна на ниското столче пред малкото огледало, подпря глава на дланите си и се взря в собствения си образ.

— Той е влюбен в мен — каза тя. — Луд е по мен. Посветих цялото си време на това да го привлека към себе си, но в същото време и да не го допускам твърде близо. Когато танцуваме, чувствам твърдината му като... Желаете ме до полуда.

— Е, и?

— Трябва да поддържам тази негова страст, нека продължава да е като нагорещено гърне. Трябва да правя това цяло лято. Но ако прекипи, какво ще се случи с мен? Врялата вода ще ме изгори до смърт. Ако той реши да натопи фитила си някъде другаде и охладнее към мен, ще се появи нова съперница. Ето защо си ми необходима тук.

— Да натопи фитила си ли? — повторих просташкото сравнение.

— Да.

— Ще трябва да се справиш сама — казах аз. — И без това трябва да потърпиш само няколко седмици. Чичо каза, че ще се сгодиш през лятото, а през есента ще си омъжена. Аз свърших своята работа и мога да се махам.

Тя дори не ме попита каква своя работа бях свършила. Ана винаги гледаше само в едно направление, като фенер с пуснати отстрани капаци, който свети само в една посока. Интересуваха я единствено Ана, семейство Болейн и родът Хауърд, именно в тази последователност. Тя никога нямаше да бъде подложена на разпита, с който ми се нахвърли Джордж, за да ми напомни на кого служа. Винаги добре си даваше сметка за интересите си.

— Мога да почакам няколко седмици — каза тя. — След това ще имам всичко.

[1] Ето (фр.). — Бел.прев. ↑

ЛЯТОТО НА 1527

След като Джордж ме остави в Хевър, така и не получих вести от него, нито пък от Ана, по време на пътуването им през онова прекрасно лято. Не ме беше и грижа за това. Аз бях с децата си в собствения си дом и никой не се интересуваше дали не изглеждам по-бледа от обикновено и дали ревнувам. Никой не заслоняваше с ръка уста, навеждайки се към ухото на съседа си, за да прошепне, че изглеждам по-добре или по-зле от сестра си. Бях се освободила от непрекъснатото наблюдение от страна на двора и от неспирната борба между краля и кралицата. А най-хубавото от всичко беше, че се бях измъкнала от нестихващото съперничество и ревност, които царяха между мен и Ана.

Децата ми бяха на такава възраст, че дните ни отлитаха в суетня около дреболии. Ходехме да ловим риба в рова с парченца пушена сланина на въдиците. Оседлавахме ловния ми кон и децата се качваха подред на него за разходка. Излизахме по подвижния мост на замъка на ливадата да берем цветя или в овощната градина за плодове. Веднъж наредих да ни приготвят кола, настлана със сено, и ги закарах чак до Единбридж, където изпих малка чаша ейл в местната гостилница. Наблюдавах ги, докато коленичеха по време на литургията с погледи, загледани нагоре в очакване на възнесението на ангелите. Гледах ги как заспиват вечер, гледах гладката им свежа кожа и дългите ресници, които гъделичкаха издутите им бузки. Забравих за съществуването на двор, крал и фаворити.

И тогава, през месец август, получих писмо от Ана. Донесе ми го най-довереният ѝ слуга, Том Стивънс, роден и израснал в Тонбридж.

— Това е от господарката ми и трябва да ви бъде предадено лично — съобщи той почтително, паднал на едно коляно пред мен в залата.

— Благодаря, Том.

— Освен това не трябва да го вижда никой друг освен вас — каза той.

— Много добре.

— И никой освен вас няма да го види, защото ще ви пазя, докато го четете, а след това ще го изгорим, милейди.

Аз се усмихнах, но почувствах как започна да ме обзема притеснение.

— Добре ли е сестра ми?

— Като агънце на зелена полянка.

Аз разчупих печата и разтворих писмото.

Радвай се за мен, защото всичко е готово и съдбата ми е решена. Аз ще бъда кралица на Англия. Той поиска ръката ми същата тази вечер и обеща, че ще се освободи в близкия месец, когато Уолси успее да въздейства на папата. Веднага извиках чичо ни и баща ни, като казах, че искам да споделя радостната вест със семейството си, и да ни станат свидетели, за да не може после той да се отрече от дадената дума. Получих от него пръстен, който трябва да крия известно време, но това е годежен пръстен, и той се е обрекъл на мен. Направих невъзможното. Впримчих краля и реших съдбата на кралицата. Разруших досегашния ред. За никоя жена в кралството животът няма да бъде вече същият.

Ще се оженим веднага след като получим вест от Уолси, че бракът му е анулиран. Кралицата ще научи за това в деня на нашата сватба, и нито миг по-рано. Тя ще се оттегли в испански манастир. Не я искам в страната си.

Можеш да се радваш за мен и за семейството ни. Няма да забравя за твоята помощ за достигането на целите ми и в бъдеще ще имаш истинска приятелка и сестра в лицето на Ана, кралица на Англия.

Аз оставих писмото да лежи в скута ми, погледнах жарта в камината и Том пристъпи напред.

— Сега мога ли да го изгори?

— Нека го прочета още веднъж — казах аз.

Той ме остави, но аз вече не погледнах към черното мастило и неравния почерк, с който развълнуваната ръка беше написала писмото. Нямахше нужда да чета, за да си припомня какво пишеше. Тържеството й бликаше от всеки ред. Окончателният край на статута ми на дворцова фаворитка беше настъпил. Ана беше победила и я очакваше напълно нов живот — живота на Ана, кралица на Англия, както сама се беше подписала. А аз щях да бъда никоя.

— Е, най-сетне — промърморих на себе си.

Подадох писмото на Том и видях как той го пусна в купчината тлеещи въглени. То се заизвива в жаравата, стана кафяво на цвят, после почерня. Но думите все още бяха пред очите ми: *Аз разруших досегашния ред. За никоя жена в кралството животът няма да бъде вече същият.*

Нямах нужда да гледам писмото, за да мога да си спомня тона му. Ана тържествуваше. Нищо вече нямаше да бъде същото за която и да е жена в Англия. От този момент нататък никоя жена, независимо от това колко покорна и любяща беше тя, нямаше да бъде в безопасност. Защото всекиму щеше да стане ясно, че щом съпруга като кралица Катерина може да бъде отхвърлена без никаква причина, то това можеше да случи на всяка.

Оживелите жълти езичета в миг обгърнаха писмото и аз продължих да гледам как то изгоря и се превърна в ронлива сива пепел. Том разрови жаравата с ръжена и размеси пепелта.

— Благодаря — казах аз. — Ако искаш, иди в кухнята да ти дадат да хапнеш.

Извадих една сребърна монета от джоба си и му я дадох. Той се поклони и ме остави загледана в малките пращинки пепел, който се носеха заедно с дима нагоре към комина, а после навън, към нощното небе, което сякаш виждах през внушителния, почернял от сажди тухлен свод.

— Кралица Ана — произнесох аз, вслушвайки се в думите. — Английската кралица Ана.

Сутринта, докато гледах как децата още спят, видях през високия прозорец, че пристига един конник, съпроводен от лакей. Заслизах бързо надолу, очаквайки да видя Джордж. Ала конят, чийто тропот се

беше разнесъл из двора, принадлежеше на съпруга ми, Уилям. Той се усмихна на изненадата, изписана на лицето ми.

— Не ме ненавиждайте, задето ви нося мрачни вести.

— Ана ли? — попитах аз.

Той кимна.

— Дойде и нейният провал.

Въведох го в залата и го настанях на стола на баба ми, който беше най-близо до огъня.

— Готово — казах аз, когато се уверих, че вратата беше затворена, а стаята празна. — Сега говорете.

— Нали помните Франсиско Фелипес, който служеше на кралицата?

Аз кимнах, без да се издавам.

— Той заявил, че желае да бъде изпратен с охрана от Дувър до Испания, но това било само маневра. Имал в себе си писмо от кралицата за племенника ѝ и успял да изиграе краля. Заминал със специално нает от Лондон кораб още същата сутрин за Испания. Когато разбрали, че са го изпуснали, той вече бил в открито море. Той предал писмото от кралицата на испанския император; и това, което последва, е истински кошмар.

Почувствах как сърцето ми заби силно. Сложих ръка на шията си, сякаш за да успокоя пулса си.

— Какъв кошмар?

— Уолси е още в Европа, но папата е предупреден и няма да го приеме като съветник. Никой от кардиналите няма да го подкрепи, а за капак на всичко се провалиха дори очакванията за сключване на мир. Отново сме във война с Испания. Кралят веднага изпрати своя министър право в Орвието, където са затворили папата, за да поиска от него да анулира самия брак, и да позволи на Хенри да се ожени за онази, която избере, *била* тя такава, с чиято сестра той вече е споделял постеля, *била* и някоя, която вече е притежавал. Или за една истинска блудница, или за нейната сестра.

Аз ахнах.

— Той иска разрешение да се ожени за тази, с която вече е бил? Господи, той има предвид мен?

Резкият смях на Уилям раздра въздуха.

— Става въпрос за Ана. Иска да е сигурен, че ще се ожени за нея, дори в случай, че преспи с нея преди това. Тези събития не създават добро име на момичетата от семейство Болейн, нали?

Облегнах се на стола и си поех дъх. Не исках да слушам упреците на мъжа си относно нашето целомъдрие.

— И?

— Сега всичко зависи от негово светейшество, който е в ръцете на племенника на кралицата в замъка Орвието и мисля, че е доста невероятно — а на вас не ви ли се струва също така? — да издаде папски декрет, узаконяващ най-порочните деяния, за които човек може да помисли: кралят да спи първо с една жена, след това със сестра ѝ, и накрая да се ожени за една от тях. Най-малко пък би разрешил това на крал, чиято съпруга има неопетнена репутация и чийто племенник господства над Европа.

Аз казах задъхано:

— Значи ли това, че кралицата спечели?

Той кимна.

— За пореден път.

— Как е Ана?

— Тя е очарователна — отвърна той. — Сутрин е първа на крак. По цял ден се смее и пее, радва окото и занимава ума, ходи с краля на литургия, язди с него по цял ден, разхождат се заедно в градината, гледа го как играе тенис, седи до него, когато служителите му четат писмата, играят игри на думи, четат заедно философски книги, които тя обсъжда като същински теолог, танцува по цели нощи, организира маскени балове и забави, и си ляга последна.

— Наистина ли? — попитах аз.

— Тя е идеалната любовница — отвърна той. — Не подгъва крак. Очаквах досега да се е строполила мъртва от преумора.

В стаята се възцари мълчание. Той пресуши чашата си.

— Значи положението е каквото беше досега — казах аз невярващо. — Никакъв напредък.

Той ми се усмихна добродушно.

— Не, според мен вие сте в много по-лошо положение отпреди — отговори той. — Защото сега сте в открито поле и всеки ловец знае къде е жертвата. Хауърд излязоха от прикритието. Сега всеки знае, че се стремят към трона. Преди създавахте впечатление, че преследвате

само титли и богатства, като всеки от нас, само дето вие бяхте малко по-хищни от останалите. А днес всички знаем, че се целите в най-високата ябълка на дървото. Всички ще ви мразят.

— Не и мен — възразих аз бурно. — Аз оставам тук.

Той поклати глава.

— Вие идвате в Норфолк с мен.

Аз замръзнах.

— Какво искате да кажете?

— Вече не сте нужна на краля, но на мен ми трябва. Момичето, за което се ожених, е все още моя жена. Ще дойдете в дома ми и ще живеем заедно.

— Но децата...

— Ще дойдат с нас — каза Уилям. — Ще живеем така, както аз пожела. Както аз кажа — натърти той.

Изправих се на крака и изведнъж почувствах, че ме обзема страх от този човек, за когото се бях омъжила, с когото бях споделила постелята, ала така и не опознах.

— Аз все още принадлежа на влиятелно семейство — казах предупредително.

— Наистина трябва да бъдете благодарна за това — отвърна той. — Защото ако не беше така, щях да ви оставя още преди пет години, когато за първи път ми сложихте рога. Настъпиха тежки времена за съпругите, мадам, и ми се струва, че в кашата, която забърка вашето семейство, ще ви стане ясно, че сега много лесно може да се подхлъзнете и да паднете на земята.

— Не съм направила нищо друго, освен да следвам волята на семейството си и на своя крал — гласът ми прозвуча уверено — не исках да се издам, че се страхувам от него.

— А сега ще трябва да следвате волята на съпруга си — каза той с най-нежен глас. — Толкова съм доволен, че минахте такъв дълъг курс на обучение.

Ан,

Уилям твърди, че ние, семейство Болейн, сме се провалили и ме отвежда заедно с децата в Норфолк. Имай милост и говори с краля за мен, или с чичо Хауърд или с баща ни, преди да ме отведат, та никога вече да не успея да се върна.

М.

Слязох до късото каменно стълбище, което водеше към кабинета на баща ми, а оттам в двора. Повиках един от слугите и му заръчах да отнесе съобщението ми в кралския двор, който трябваше да е някъде по пътя между Бюли и Гринич.

Той докосна периферията на шапката си и взе писмото.

— Уверете се, че е стигнало до мистрес Ана — казах аз. — Важно е.

Ние вечеряхме в голямата зала. Уилям беше изтънчен, както винаги, с прекрасните кавалерски обноски, от устата му се лееха безброй клюки и вести от кралския двор. Баба Болейн не можеше да се успокои. Тя беше недоволна, но не смееше да го покаже открито. Та кой можеше да каже на един мъж да не отвежда жена си и децата си у дома?

Веднага след като запалиха свещи в залата, тя стана и каза намусено:

— Лягам си.

Уилям стана на крака и се поклони, докато тя излизаше от стаята.

Преди да седне, той измъкна от жакета си едно писмо. Веднага разпознах своя почерк. Беше писмото ми до Ана. Той ми го подхвърли на масата.

— Не е пример за съпружеска вярност — отбеляза той.

Аз взех писмото.

— Нито пък е най-добрият пример за добро възпитание да се възпират слугите ми и да се четат личните ми писма.

Уилям ми се усмихна.

— Искате да кажете, моите слуги и моите писма — каза той. — Вие сте моя жена. Всичко, което ви принадлежи, принадлежи и на мен. Аз пазя всичко, което е мое. Включително жената и децата, носещи моето име.

Седнах срещу него и сложих длани на масата. Поех си дълбоко въздух, за да се успокоя. Припомних си, че въпреки възрастта си — бях едва на деветнадесет години, — през последните четири от тях съм била любовница на английския крал, и че съм Хауърд по произход.

— Чуйте следното, съпруге — казах уверено. — Това, което е вече минало, ще остане заровено в миналото. Вие на драго сърце получавате титли, земи, богатства и кралско благоволение, и всички знаем как те попаднаха във ваши ръце. Това не е срамно — нито за вас, нито за мен. Всеки на наше място би бил щастлив, а ние и двамата знаем, че не е лека работа да се спечели кралското благоволение.

Уилям ме погледна, изненадан от внезапната ми откровеност.

— Родът Хауърд няма да се предаде заради някаква загуба на Уолси. Грешката в сметките е негова, не е наша. Краят на играта е все още далеч и ако познавахте чичо Хауърд така добре, както аз, нямаше да бързате да го отписвате.

Уилям кимна с глава.

— Убедена съм, че нашите врагове са по петите ни, че всички Сиймор имат готовност да заемат мястото ни светкавично, че някъде в Англия някое момиче с фамилията Сиймор се готви да привлече вниманието на Хенри. Това винаги е така. Винаги имаме съперници. Сега обаче, независимо дали той е свободен или не да се ожени повторно, Ана е на върха, и всички ние, от рода Хауърд — включително и вие, съпруге — ще служим най-добре на своите интереси, като бъдем на нейна страна и ѝ помагаме.

— Струва ми се, че тя се опитва да се пързала по тънък лед — каза той остро. — Престарава се. Пролива много пот да запази мястото си до него и не се отказва дори за миг. Всеки, който се вгледа по-внимателно, го разбира.

— Какво значение има кой какво вижда, ако той не го вижда?

Уилям се разсмя.

— Тя не може да поддържа дълго това положение. Сега го върти на пръста си, но не може да го прави вечно. Можа да го задържи до есента, но няма жена, която да е в състояние да го задържи завинаги. Тя трябваше да го запази до себе си само за няколко седмици, но сега, след провала на Уолси, те ще се превърнат в месеци. А може би и години.

Млъкнах за миг и си представих как Ана се състарява от прекомерните усилия да изглежда весела.

— Но какво друго ѝ остава?

— Нищо — отвърна той с вълча усмивка. — Затова пък вие и аз можем да отидем в моя дом и да започнем живот на съпружеска двойка. Искам син, който да прилича на мен, а не на русите Тюдори. Искам да имам дъщеря с тъмни очи като моите. И вие ще ми ги родите.

Аз наведох глава.

— Не желая да бъда укорявана.

— Ще търпите такова отношение, каквото аз реша. Нима не сте моя съпруга?

— Така е.

— Освен ако вие също не пожелаете анулиране на брака ни, след като той е вече такава отживелица. Предпочитате ли да бъдете затворена в манастир?

— Не.

— Тогава вървете в леглото ми — каза той лаконично. — Ще се кача след минута.

Застинах. Това не ми беше идвало наум. Уилям ме погледна над чашата си и каза:

— Какво има?

— Не можем ли да почакаме, докато отидем в Норфолк?

— Не — отвърна той.

Събличах се бавно и се чудех на собственото си нежелание. Десетки пъти бях споделяла ложето на краля, без да изпитвам никакво желание, като само следвах неговото и го задоволявах. Всеки един път през изминалата година, когато си лягах с него, знаейки, че желае Ана, аз го прегръщах против волята си, шепнех „любими“ и считах себе си за блудница, а мъжа до себе си — за глупак, който не отличава истински стойностното от онова, което блести само на пръв поглед.

Така че сега аз не бях тринадесетгодишната девственица, която навремето беше споделила постелята си с този мъж за първи път, за да се консумира брака ни. Ала все още не бях и толкова цинична, че да се приготвя да легна до този мъж, когото донякъде считах за враг, без

никаква боязън. Уилям имаше да ми връща доста и аз се страхувах от него.

Той не бързаше. Качих се на леглото и се престорих на заспала, когато вратата се отвори и той влезе в стаята. Чувах как се разхожда из стаята и се съблича, за да дойде при мен. Усетих как повдига завивките и ги придърпва към голите си рамене.

— Не спите ли още?

— Не — признах си аз.

Ръцете му намериха моето лице в тъмнината, той погали шията и раменете ми, и продължи към кръста. Носех ленената си нощница, но усещах хладните му ръце през тънкия плат. Чух как дишането му се ускори. Той ме придърпа към себе си и аз не се възпротивих, а разтворих крака, готова да го приема, както правех винаги с Хенри. Сепнах се за миг и помислих, че не знам какво трябва да правя с мъж, който не е Хенри.

— Не ме ли желаете?

— Разбира се, че ви желая. Аз съм ваша съпруга — казах безизразно.

Бях се уплашила, че той може да използва претекста, че съм го отблъснала, за да ме изостави; ала по неговата разочарована въздишка разбрах, че той действително се бе надявал на по-топъл прием.

— Тогава нека да спим.

Почувствах такова облекчение, че не посмях да кажа нито думичка, за да не го накарам да промени решението си. Лежах, без да мърдам, докато той не се обърна с гръб към мен, придърпа одеялото до раменете си, зарови главата си във възглавницата и притихна. Едва тогава си позволих да се отпусна и да изтрия от лицето си неискрената Хауърдowska усмивка. Унесох се в сън. Бях преживяла поредната вечер, бях все още в Хевър, и бъдещето беше пред рода Хауърд. Утрешният ден можеше да донесе какво ли не.

Бяхме разбудени от чукане по вратата. Скочих от леглото още преди Уилям да е успял да се събуди и да улови ръката ми. Открехнах вратата и казах остро:

— Тихо, господарят спи — сякаш това стоеше на първо място, а не желанието ми да избягам от леглото му колкото се може по-бързо.

— Имате важно съобщение от мистрес Ана — каза слугата и ми подаде писмото.

Безкрайно желях да наметна някой плащ и да се усамотя някъде далеч от него, за да го прочета, но Уилям беше вече станал.

— От нашата мила сестричка — каза той подигравателно. — И какво пише?

Нямах друг избор, освен да отворя писмото пред него и да се моля на Бога, че поне веднъж в целия си егоистичен живот е помислила за някой друг.

Сестро,

Аз и кралят повеляваме ти и съпругът ти да ни посрещнете в Ричмънд, където всички ще се повеселим заедно.

Ана

Уилям протегна ръка, за да вземе писмото. Аз му го подадох.

— Досетила се е, че идвам при вас, щом ме е видяла да напускам двора — забеляза той. Аз не отвърнах. — Значи така — с един замах ще се освободите от мен — каза той с горчивина. — И ето ни отново там, където бяхме.

Той изказа с думи точно това, което си мислех, но по резкия му тон разбрах, че е наскърбен. Рога на главата не бяха най-приятната украса, а той ги беше носил цели пет години. Доближих се бавно до леглото. Подадох му ръка.

— Аз съм вашата законна съпруга — промълвих нежно. — И никога не съм го забравяла, въпреки че съдбата ни запрати така далеч един от друг. Ако някога заживеем като истински мъж и жена, Уилям, вие ще се убедите, че ще съм ви добра съпруга.

Той ме погледна.

— Да не би това да са думите на една Хауърд, която се страхува да не би вятърът да промени посоката си и е преценила, че би било по-сигурно да заложи на живот като лейди Кери, вместо да се окаже „другата Болейн“ в случай, че първата се провали?

Неговото предположение беше толкова точно, че трябваше да извърна глава, за да не види той истината в очите ми.

— О, Уилям — казах укорително.

Той ме придърпа близо до себе си, хвана брадичката ми и я повдигна.

— Любима моя съпруго — произнесе той саркастично.

Затворих очи, за да избегна изучаващия ме поглед и тогава, за моя изненада, усетих топлината на лицето му и нежна, лека и мила целувка по устните си. Почувствах как желанието се надига в мен, като настъпила изведнъж, отдавна забравена пролет. Обвих ръце около шията му и го придърпах малко по-близо до себе си.

— Снощи не сложих добро начало — каза той нежно. — Така че по-добре не сега и не тук. А може би някъде наблизко и не след дълго, съгласна ли сте, малка моя съпруго?

Аз му се усмихнах и прикрих облекчението си, че нямаше да бъда отведена в Норфолк.

— Наблизко и не след дълго — съгласих се аз. — Когато пожелаете, Уилям.

ЕСЕНТА НА 1527

В Ричмънд Ана беше истинска кралица, макар и некоронована. Бяха ѝ предоставени нови покои, съседни на кралските, имаше собствени придворни дами, както и десетки нови рокли, скъпоценности, няколко ловни коня, които яздеше по време на разходките си с краля. Тя беше до Хенри, когато съветниците му обсъждаха с него делата на страната, и седеше на собствен стол от едната му страна. Единствено в голямата зала, когато идваше истинската кралица, Ана се оттегляше на една от масите, които бяха под нивото на подиума, докато Катерина вечеряше в цялото си величие.

Аз трябваше да спя в покоите на Ана — отчасти, за да ѝ помагам, така че да не изтъкува някой постоянната ѝ близост с краля като доказателство, че те са любовници; ала най-вече бях там, за да го държа на разстояние. Той я желаше отчаяно и твърдеше, че след като са вече сгодени, могат да споделят и леглото си. Ана използваше всички трикове, които ѝ дойдеха на ум. Тя протестираше в името на своята девственост и казваше, че никога няма да си го прости, ако подаряла моминството си преди брака, въпреки че Господ бил свидетел как силно го желала тя. Добавяше, че никога няма да си го прости, ако не му се отдаде в първата брачна нощ като чиста девойка — макар Бог да бил свидетел как копнеела тя за него. Казваше му, че ако я желал толкова, колкото казвал, той би харесвал святата чистота на душата ѝ — въпреки че сам Господ знаел... дрън-дрън — и освен това се бояла, че имало нещо, което я теглело силно към него, но в същото време я дърпало назад, и че имала нужда от повече време.

— Колко ли дълго може да се проточи това? — сопна се тя веднъж на мен и на Джордж. — За Бога! Колко може да му трябва на един глупав писар да отиде до Рим, да вземе разрешението и да се върне обратно? Колко време му трябва?

Ние се бяхме оттеглили в спалнята си, която беше в дъното на покоите и беше единственото място в целия замък, където можехме да

се уединим. Навсякъде другаде бяхме изложени на чужди погледи. Всички наблюдаваха Ана и се опитваха да доловят дали интересът на краля не е намалял или пък накрая не си е легнал с нея. Стотици очи я изучаваха, за да разберат дали е бременна или пък изоставена. Аз и Джордж понякога се чувствахме като нейна стража, а в други дни, например като днешния, ни се струваше, че сме истински затворници. Тя се разхождаше нервно нагоре-надолу из ограниченото пространство между леглото и прозореца, без да може да застане на едно място или да спре да мърмори.

Джордж я хвана за ръката и я принуди да спре. Само с един поглед ми каза, че трябва да я хвана отзад, ако започне да буйства.

— Ана, успокой се. Всеки момент трябва да излезем да гледаме състезанието с лодки. Трябва да си сдържана.

Ана потрепери в прегръдките му, гневът ѝ внезапно се изпари и раменете ѝ се отпуснаха.

— Толкова съм изморена — прошепна тя.

— Зная — отвърна ѝ той непоколебимо. — Но всичко това може да продължи малко по-дълго, Ана. Ти се състезаваш за най-голямата награда на света. Трябва да се подготвиш за дълга игра, изискваща от теб много умения.

— Само да можеше да умре! — пламна тя изведнъж.

Погледът на Джордж за миг се приплъзна към здравата дървена врата.

— По-тихо. А може и така да стане — каза той. — Или пък Уолси да е успял. Представи си, че точно сега идва по течението на реката, а ти можеш да бъдеш омъжена за краля още утре, да отидеш в кралското ложе вечерта, а на сутринта вече да си бременна. Успокой се, Ана. Всичко зависи от това да запазиш добрия си външен вид.

— И нрав — допълних аз.

— Как смееш да ми даваш съвети?

— Той не търпи избухливи жени — предупредих я. — Прекарал е толкова години в брак с Катерина, а тя не се е осмелила дори да направи физиономия, а какво остава да му повиши тон. Сега ще ти позволи много, защото е луд по теб. Ала след това няма да изтърпи нито една от твоите сцени.

Тя даваше вид, че ще избухне отново, но после кимна и призна, че в съвета ми има някаква доза здрав разум.

— Да, знам. Ето защо вие двамата сте ми необходими.

И двамата пристъпихме по-близо до нея, Джордж все още стискаше ръцете ѝ, а аз сложих моите на хълбоците ѝ.

— Зная — каза Джордж. — Всички сме в купа. Каквото и да правим, то е за всички нас: Хауърд и Болейн. Всички ние се издигаме или падаме, в зависимост от това какво се случи. Изчакваме и залагаме на едро. Ти трябва да водиш шествието, Ана. Но всички ние сме зад гърба ти.

Тя кимна и се обърна към огромното огледало, окачено на стената, отразяващо светлината от градината и реката навън. Бутна назад шапчицата си и затегна перлената си огърлица. Обърна глава настрани, погледна изпод вежди отражението си, и на лицето ѝ изгря лукава и многообещаваща усмивка.

— Готова съм — каза тя.

Ние се отдръпнахме, сякаш тя беше вече кралица. Когато я видяхме да излиза през вратата с високо вдигната глава, Джордж и аз разменихме погледи на играчи, състезаващи се за един отбор, които бяха избутали водача в играта напред и се готвеха да го последват.

Съпругът ми беше в кралската баржа, за да наблюдава състезанието с лодки. Когато ме видя, той ми се усмихна и ми направи място да седна на пейката до него. Джордж се присъедини към младите благородници от двора, сред които беше и Франсис Уестън. Погледнах към Ана и видях, че е седнала до краля. Наблюдавайки закачливо наклонената ѝ на една страна глава и косият поглед, който беше отправила към него, аз се уверих, че за пореден път имаше пълен контрол върху себе си, и върху него.

— Елате на разходка с мен в градината преди вечеря — прошепна съпругът ми тихо в ухото ми.

Веднага застанах нащрек.

— Защо?

Той ми се засмя.

— О, каква достойна представителка на Хауърдови! Защото харесвам компанията ви и моля за нея. Защото сме съпруг и съпруга, които всеки момент могат да започнат да живеят като такива.

Аз се усмихнах печално.

— Не съм забравила.

— Може би ще се научите да очаквате това с повече удоволствие?

— Може би — изчуруликах аз.

Той погледна към реката, в чиито води проблясваше следобедното слънце. Лодките на благородниците, управлявани от хората им, бяха наредени и готови за старта. Те държаха греблата изправени в очакване на сигнала. Всички гледаха към краля, който извади алена кърпичка и я даде на Ана. Тя направи крачка към края на кралската баржа и я вдигна високо над главата си. Застина за миг неподвижна, като добре си даваше сметка, че всички погледи са вперени в нея. От мястото, където стояхме ние с Уилям, аз виждах профила ѝ, вирнатата ѝ глава, шапчицата, издърпана назад от лицето, бледата ѝ кожа, заруменяла от доволство, прилепналата към гърдите ѝ зелена рокля, пристегнатата в талията. Тя беше самото желание. После пусна алената кърпичка и лодките се устремиха напред, тласкани от греблата. Но не се върна веднага да седне до краля, за миг забравила за ролята си на кралица. Надвеси се през перилата, за да може да проследи лодката на Хауърд, която изпревари тази на Сиймор.

— Давайте, Хауърд! — викна тя внезапно. — Хайде!

Гребците сякаш чуваха виковете ѝ сред останалите възгласи на публиката, и загребаха по-енергично, спираха за миг след всеки ход напред и пореха речната шир по-бързо от Сийморови. Аз скочих на крака, всички викаха, кралската баржа се залюля заплашително, защото благородниците бяха забравили достойнството си и се бяха скупчили от едната ѝ страна и ревяха в подкрепа на предпочитаната от тях лодка. Самият крал, който се смееше момчешки, обгърнал с ръка кръста на Ана, внимаваше да не покаже пристрастие към един или друг благородник, но явно му се искаше Хауърдови да победят, след като такова беше желанието на момичето в неговите обятия.

Тя гребяха по-бързо и по-бързо, забивайки греблата в пенещата се осветена вода, и на финалната линия без съмнение водеха поне с половин дължина пред Сийморови. Барабаните екнаха оглушително, тропетите прогърмяха, известявайки на Сийморови, че за тях това беше краят и че ние бяхме спечелили състезанието с лодки, както и състезанието за първенството на семейството в кралството — девойката, застинала в прегръдките на краля, която гледаше с надежда към трона, беше от нашата кръв.

Кардинал Уолси се върна в двора, но не донесе разрешение за анулиране на брака и установи, че е изпаднал в немилост — нямаше възможност дори да поговори с Хенри насаме. Мъжът, който беше отговарял за всичко — като се започне от количеството вино, което трябваше да бъде сервирано на пировете, и се стигне до условията за мир с Франция и Испания, разбра, че трябваше да докладва пред Ана и Хенри, застанали един до друг, като двойка монарси. Момичето, което навремето беше мъмрил за липсата на целомъдрие и за твърде амбициозните й стремежи, сега седеше отдясно на английския крал и го изучаваше с присвити очи, сякаш не беше твърде впечатлена от това, което той имаше да им каже.

Кардиналът беше твърде опитен и хитър, за да си позволи да изглежда изненадан. Той любезно се поклони на Ана и им представи своя отчет. Ана се усмихваше безсъдържателно и слушаше, после ту се навеждаше напред, ту забиваше по някоя отровна дума в ухото на Хенри, и продължаваше да слуша.

— Идиот! — развилня се тя в стаичката ни. Аз седях на леглото, свила крака до себе си, за по-сигурно. Тя ходеше нервно напред-назад между леглото и прозореца, подобно на някой от лъвовете, затворени в Тауър, и неволно си помислих, че може да остави следи по полирания под, който после да бъде показван на любителите на исторически следи. Можехме да наречем експоната „Мъченичеството на Ана във времето“.

— Той е глупак, а ние стигнахме до кривата круша!

— Какво казва той?

— Казва, че било сериозна работа да отстраним лелята на човека, който държи папата и половин Европа в ръцете си, но че с Божията помощ, Карлос Испански ще бъде разгромен от съюзническите войски на Италия и Франция, когато му обявят война, и че Англия трябва да обещае помощ, но в същото време да не си помисля да рискува дори един от войниците си, или да изгуби и една стрела.

— Значи ще чакаме?

Тя вдигна ръце над главата си и извика:

— Да чакаме ли? Не! Кардиналът може да си чака! Хенри също може да си чака! Аз обаче трябва да танцувам в центъра на това безумие, трябва да изглеждам така, сякаш напредвам, когато всъщност не помръдвам и на крачка. Трябва да поддържам илюзията, че нещо се случва, трябва да карам Хенри да се чувства все по-обичан, и трябва да му създавам илюзията, че нещата постоянно се променят към по-добро, защото той е крал и цял живот е живял на нечий чужди обещания, че ще получи най-доброто от всичко. Винаги са му обещавали мед, каймак и злато, и аз не мога да му дам просто своето „чакай“. Как ще продължавам? Как да се справя с всичко това?

Искаше ми се Джордж да е тук.

— Ще се справиш — казах аз. — Ще продължиш напред, както продължаваше досега. Справяш се чудесно, Ана.

Тя стисна зъби.

— Докато стигна целта си, ще остарее и ще издъхна.

Аз я хванах нежно за ръката и я обърнах към огромното венецианско огледало.

— Погледни само — казах ѝ.

Собствената ѝ красота винаги ѝ въздействаше успокояващо. Тя се спря и си пое въздух.

— Освен всичко това, ти си надарена с поразителен ум — напомних ѝ аз. — Хенри винаги е твърдял, че имаш най-острия ум в цялото кралство и че ако си била мъж, щял да те назначи за кардинал.

Една тънка, остра и хищна усмивка озари лицето ѝ.

— Уолси сигурно много се радва на тези негови думи.

Аз ѝ се усмихнах в отговор и погледнах лицето си до нейното — както винаги бяхме напълно различни една от друга по външност, по цвят на кожата и изражение.

— Със сигурност — казах аз. — Но не е по силите му да направи каквото и да било.

— Той вече дори не може да види краля без да помоли предварително за среща — тържествуваше тя. — Постарах се да постигна това. Те вече не се срещат на сладки приятелски приказки като преди. Нищо не може да се реши без мен. Той не може да дойде в двореца да се види с краля, без да предизвести и него, и мен. Изместен е от властта и аз стоя в дъното на това дело.

— Справила си се наистина чудесно — казах аз, а думите ми бяха толкова противни за слуха ми, колкото бяха галещи за нейния. — Освен това, ти имаш дълги години пред себе си, Ана.

ЗИМАТА НА 1527

Уилям и аз се завъртахме в уюта на ежедневието си, което беше почти домашно, въпреки че се въртеше основно около желанията на краля и на Ана. Все още спях в едно легло с нея и в името на намеренията и целите ни практически живеехме в една стая. Пред външния свят ние все още се водехме придворни дами на кралицата, които не се отличаваха по нищо от останалите.

Ала от сутрин до вечер Ана беше до краля, така близо, сякаш беше новата му невеста, в качеството си на негов най-важен съветник и най-добър приятел. Тя се връщаше в покоите ни само за да се преоблече или да полегне на леглото да отпочине, докато той беше на литургия или бе пожелал да излезе на езда със свитата си. В такива моменти тя потъваше в мълчание, сякаш животът си беше отишъл от нея, вследствие на силно изтощение. Лицето ѝ бледнееше на фона на балдахина, а очите ѝ бяха широко отворени, но невиждащи. Дишаше бавно и тежко, сякаш беше поразена от болест. Изобщо не продумваше.

Бях се научила да не я безпокоя, когато се намираше в такова състояние. Трябваше да намери собствен начин да отдъхва между безспирните публични изяви. Трябваше да е винаги очарователна, не само за краля, но и за всеки, комуто хрумнеше да отправи поглед към нея. Ако само за миг нейната сияйна лъчезарност помръкнеше, в двора щеше да се завихри водовъртежът на клюките, и този водовъртеж щеше да повлече и нея, и всички нас.

Когато тя ставаше и отиваше да прекара времето си с краля, аз и Уилям оставахме заедно. Ние се срещахме почти като непознати и той ме ухажваше. Това беше най-странното, най-простичкото и мило нещо, което един отчужден съпруг можеше да направи за отсъствалата си досега съпруга. Той ми пращаше малки букетчета цветя, понякога вейки зелени листенца и тис с розови плодчета. Подари ми малка позлатена гривна. Пишеше за мен прекрасни стихотворения, в които възпяваше сивите ми очи, светлите ми коси и ме молеше за

благоволението ми, сякаш бях дамата на сърцето му. Когато заповядвах да доведат коня ми, за да изляза на езда с Ана, намирах по някоя бележчица, затъкната в коженото стреме. Когато вечер отмятах завивките да си легна до Ана, откривах сладки бонбони, завити в златисти хартийки. Той ме засипваше с малки подаръчета и бележки, и винаги, когато се срещахме по кралските празненства, на стрелбището или гледахме тенис на корт, той се навеждаше на ухото ми и прошепваше с половин уста:

— Хайде в покоите ми, моя съпруго.

Започвах да се кикотя, все едно не бях неговата дългогодишна съпруга, а новата му любовница; отделях се от тълпата, а след няколко минути той също се измъкваше, за да се срещнем насаме в неговата спалня в западната част на замъка Гринич. Тогава той ме вземаше в прегръдките си и казваше възхитително и обещаващо:

— Имаме на разположение само един миг, любима моя, не повече от час: ето защо ще ви дам всичко от себе си.

Той ме слагаше да легна, развързваше пристегнатия ми корсаж, целуваше гърдите, милваше корема ми и ми доставяше удоволствие по всевъзможен начин, докато не започвах да стена в прилив на щастие:

— О, Уилям! О, любов моя! Вие сте най-добрият, най-добрият, най-добрият сред добрите.

И тогава с усмивката на мъж, комуто се възхищават, той свършваше в мен и се отпускате на рамото ми, въздишайки трепетно.

Правех това от страст, примесена с една малка частица пресметливост. Ако Ана се провалеше, и повлечеше след себе си семейство Болейн, аз щях да бъда на сигурно място, имайки до себе си любящ съпруг с хубаво имение в Норфолк, титла и богатство. Освен това децата носеха неговото име и той можеше да ги вземе при себе си, когато пожелае. Бях готова да заявя и на дявола, че е най-добрия, несъмнено най-добрия, само да не ме отделя от децата ми.

На коледното тържество Ана грееше от щастие. Тя танцуваше така, сякаш имаше намерение да танцува ден и нощ, без нищо да е в състояние да я спре. Играеше със залагания, сякаш можеше да си позволи да загуби цялото богатство на една кралица. Имаше споразумение с мен и с Джордж, по-късно, щом останехме сами, ние

веднага връщахме парите. Ала загубеше ли от краля, спестените ѝ с труд пари влизаха в кралския джоб и тя никога вече не ги виждаше. А тя трябваше да губи, когато играеше с него: той не можеше да понася някой друг да печели.

Той я отрупваше с подаръци и с почести, канеше я на всеки танц. Тя беше коронованата кралица на всеки бал. Но Катерина все така заемаше мястото си начело на трапезата и се усмихваше на Ана така, сякаш тя ѝ оказваше тази чест и сякаш Ана беше нейна пълноправна представителка, избрана по собствената ѝ воля. Принцеса Мери, дребничката, бледа принцеса, седнала до майка си, също се усмихваше на Ана, сякаш пъргавата претендентка за престола я забавляваше безкрайно.

— Господи, как я мразя — каза Ана една вечер като се събличаше. — Това същество с лице като месечина е истинско отражение на тях двамата.

Поколебах се. Нямахме смисъл да се спори с Ана. Мери се беше превърнала в рядко красива девойка, с лице, по което силният характер и решителността се четяха така ясно, че у наблюдателя не оставаше и капка съмнение, че тя е дъщеря на майка си до мозъка на костите. Когато погледът ѝ шареше из залата, тя ни гледаше така, сякаш виждаше право през нас, все едно, че не бяхме нищо повече от прозрачно венецианско стъкло и единственото, което я интересуваше, беше да види какво има зад него. Не личеше да ревнува от нас по някакъв начин, нито да ни счита за съпернички, борещи се за вниманието на баща ѝ, или дори че заплашваме да изместим майка ѝ от мястото ѝ. Тя ни възприемаше като две леки жени, толкова незначителни, че едва ли заслужавахме милостивият вятър да ни духне и отнесе.

Тя беше духовитото момиче, макар и само единайсетгодишна, но способна да се ползва от играта на думите и да се шегува на английски, френски, испански или латински. Ана имаше бърз ум и беше начетена, но нямаше образованието, което тази малка принцеса беше получила, и това също подклаждаше завистта ѝ. Освен това девойката беше наследила присъствието на духа, което имаше и майка ѝ. Независимо дали Ана щеше някога да стане кралица или не, тя беше родена и израсла с амбицията да се бори за сигурност и привилегии. Принцеса Мери беше родена с права, за които ние само можехме да

мечтаем. Тя имаше самообладание, на каквото никой от нас не можеше да се научи. Притежаваше грация, породена от чувството ѝ за сигурност относно мястото, което ѝ беше отредено на този свят. Разбира се, че Ана щеше да я ненавижда.

— Тя е просто никой — казах аз. — Дай да ти разреши косите.

На вратата се почука тихичко и Джордж се вмъкни преди още да успеем да кажем „Влез“.

— Завладял ме е страхът да не ме проследи жена ми — извини се той. Размаха пред нас бутилка вино и три калаени чаши. — Тази вечер тя танцува и е разгорещена. Едва ли не ми заповяда да отивам в леглото. Ако види, че идвам тук, ще побеснее.

— Трябва да те е видяла — Ана взе една от чашите с вино от Джордж. — Нищичко не ѝ убягва на тази жена.

— Трябваше да стане шпионка. Трябваше да бъде шпионка, специалист по разврата.

Аз се разхилих и му позволих да ми налее малко вино.

— Едва ли са ѝ нужни особени умения, за да разбере къде си — забелязах аз. — Ти стоиш тук почти постоянно.

— Тук е единственото място, на което мога да бъда себе си.

— Искаш да кажеш, че не е публичният дом? — попитах аз.

Той поклати глава.

— Вече не ходя там. Изгубих желание за това.

— Да не си влюбен? — попита цинично Ана.

За моя изненада той погледна встрани и се изчерви.

— Не и аз.

— Какво има, Джордж? — попитах го.

Той поклати глава.

— И нещо, и нищо. Нещо, за което не мога да ви кажа, и нищо, което да смея да направя.

— Някой от двора ли е? — попита с любопитство Ана. Той придърпа един стол до камината и се взря в жаравата.

— Ако споделя, трябва да обещаете, че няма да кажете на никого.

Ние кимнахме с глави, задружни като сестри, решени да узнаят цялата истина.

— Дори нещо повече: не трябва да говорите една с друга за това, когато изляза от стаята. Не искам да ме коментирате зад гърба ми.

Това вече ме разколеба.

— Да се закълнем, че няма да говорим дори помежду си ли?

— Да, иначе няма да ви кажа нищо.

Ние се поколебахме, но любопитството ни надделя.

— Добре — каза Ана от името на двете. — Кълнем се.

Младото му красиво лице се сбърчи и той го скри с ръкава на ризата си.

— Влюбен съм в мъж — каза той простичко.

— Франсис Уестън — казах аз моментално.

Неговото мълчание потвърди предположението ми.

Лицето на Ана застина от ужас.

— Той знае ли?

Джордж поклати кестенявата си глава.

— Тогава не трябва никога да намекваш за това, нито да споделяш с някого — нареди му тя. — Това трябва да бъде първият и последен път, когато заговаряш за това, дори с нас. Трябва да го изличиш от сърцето и ума си, и никога вече да не го поглеждаш.

Той отправи поглед към нея.

— Зная, че е безнадеждно.

Ала тя не му даваше този съвет от загриженост към него.

— Поставяш ме в опасно положение — каза тя. — Кралят никога няма да се ожени за мен, ако ни опозориш.

— Това ли била цялата работа? — попита той, внезапно разярен. — Това ли е всичко, което има значение? А не това, че съм влюбен и подтикван към грях като последен глупак. Нито това, че никога няма да бъда щастлив, женен за змия и влюбен в човек, който ще разбие сърцето ми — важно е само *и само* това, че репутацията на мистрес Ана Болейн трябва да се запази неопетнена.

В този миг тя полетя към него, с ръце, разперени като нокти на граблива птица, но той хвана здраво китките ѝ, преди да се бе докопала до лицето му.

— Погледни ме! — изсъска тя. — Не се ли отказах от единствената си любов, не разбих ли сърцето си? Не ми ли каза ти тогава, че цената си заслужавала?

Той я избута назад, но нищо не бе в състояние да я накара да се успокои.

— Погледни Мери! Не я ли откъснахме от съпруга ѝ, а мен от моя? Сега и на теб ще ти се наложи да се откажеш от някого. Ще

трябва да изгубиш голямата любов на живота си, така както аз изгубих своята, и както Мери изгуби нейната. Недей се жалва за разбитото си сърце, след като ти уби моята любов, след като я погребяхме заедно и тя се изпари!

Докато Джордж се бореше с нея, аз я хванах откъм гърба и ние тримата застанахме неподвижни, като участници в маскен бал, наредени, за да представим някаква чудновата идея — аз, хванала я за кръста, той за ръцете, а тя самата — с разперени ръце, все още на няколко инча от лицето му.

— Боже Господи, какво семейство сме само — каза той с почуда. — Господи, в какво сме се превърнали?

— Важното е накъде вървим — каза тя сурово.

Джордж срещна погледа ѝ и кимна, като човек, който дава клетва.

— Да — въздъхна той. — Няма да забравя.

— Ще забравиш за любовта си — договори се тя. — И никога вече няма да споменаващ името му.

Той отново кимна примирено.

— И ще запомниш, че няма по-важно нещо от това да се добера до трона.

— Ще запомня.

Усетих, че потръпвам и пуснах кръста ѝ. Нещо в този нашепнат обет ми прозвуча не като вричане пред Ана, а като обещание към дявола.

— Не говорете така.

Те и двамата впериха в мен тъмните си Болейнови очи — двете лица с дълги, прави носове, малки усти и нахално стиснати устни.

— Едва ли си заслужава човек да живее такъв живот — казах аз, като се опитах да ги разведря.

Никой не се усмихна в отговор.

— Заслужава си — отвърна Ана лаконично.

ЛЯТОТО НА 1528

Ана танцуваше, яздеше, пееше, залагаше на карти, взеше се по реката, ходеше на пикници и участваше в игрите, които организираха, сякаш нямаше грижи на този свят. Но от ден на ден тя все повече бледнееше. Сенките под очите ѝ ставаха все по-тъмни и започна да използва пудра, за да ги прикрива. Аз стягах връзките на корсажа ѝ все по-леко и по-леко, колкото повече отслабваше, а след това трябваше да слагаме подпльнки на гърдите ѝ, за да изглеждат закръглени като преди. Докато пристяхах корсажа ѝ, погледите ни се срещнаха в огледалото. Целият ѝ вид издаваше, че тя действително е по-голямата сестра. Тя изглеждаше по-стара от мен с години.

— Толкова съм уморена — прошепна тя.

Дори устните ѝ бяха бледи.

— Нали те предупреждавах — отвърнах аз без никакво съчувствие.

— Ти щеше да поемеш по същия път, стига да притежаваше необходимите ум и красота, за да го задържиш.

Аз се наведох напред, така че лицето ми да бъде близо до нейното и да може тя да огледа розовите ми бузи, блесналите ми очи и хубавия цвят на лицето, който нямаше нищо общо с нейния безжизнен вид.

— Не съм толкова умна и хубава ли? — повторих аз.

Тя се извърна към леглото.

— Лягам да си почина — каза тя мрачно. — Можеш да се махнеш.

Сложих я да легне, след което изтичах надолу по каменното стълбище и излязох в градината. Денят беше прекрасен, беше топло и слънцето светеше ярко, проблясвайки по водната повърхност. Малките лодки, които се носеха по реката, ту се доближаваха към по-големите кораби, ту се отдалечаваха от тях, очаквайки прилива, за да отплават в открито море. Откъм реката подухваше лек ветреца, който довяваше в добре поддържаната градина мириса на сол и приключения. Видях, че

съпругът ми се разхожда с няколко други мъже по една от по-долните тераси и му помахах с ръка.

Той веднага помоли да го извинят, дойде при мен, стъпи с един крак на най-долното стъпало на стълбището и ме погледна.

— Как се чувствате, лейди Кери? Както забелязвам, днес сте похубава от всякога.

— Как сте вие, сър Уилям?

— Добре съм. Къде са Ана и кралят?

— Тя е в стаята си. А кралят излезе на езда.

— Значи сте свободна?

— Като птичка.

Той ми се усмихна потайно и двусмислено.

— Ще ми позволите ли да се насладя на компанията ви? Ще се разходим ли?

Аз слязох при него, наслаждавайки се на погледа, който ми отправи.

— Разбира се.

Той придърпа ръката ми на лакътя си, тръгнахме по долната тераса и той забави ход, наклони се към ухото ми и прошепна:

— Съпруго моя, вие сте най-изкусителното създание! Обещайте ми, че разходката ни няма да продължи прекалено дълго.

Аз се опитах да си придам сериозно изражение, но не се стърпях и се разсмях.

— На всички, които ме видяха да излизам в градината, ще стане ясно, че не съм стояла в нея и една минутка.

— Да, но в случая става въпрос за това да се подчинявате на волята на съпруга си — забеляза той убедително. — А какво по-прекрасно качество у една съпруга?

— Ако ми заповядате, може — предложих аз.

— Точно така — каза той решително. — Изрично ви заповядвам.

Аз погалих кожата на жакета му с опакото на ръката си.

— Тогава какво друго ми остава, освен да се подчиня?

— Отлично — той се обърна и ме поведе към една от градинските вратички и в мига, в който тя се затвори, ме притисна в обятията си и ме целуна, после ме поведе към спалнята си, където правихме любов цял следобед, докато Ана, най-голямата щастливка от

семејство Болейнови, фаворитката Болейн, лежеше болна на моминското си ложе.

Същата вечер бяха организирали пиршество и танци. Както винаги, Ана водеше, а аз бях една от танцьорките. Ана беше по-бледна от всякога, облечена в сребриста рокля. Тя до такава степен беше станала сянка на красавицата, която бе някога, че това не убягна дори от погледа на майка ми. Тя ме повика с пръст, докато чаках да дойде реда ми да си кажа репликите от пиесата и да изтанцувам своята част.

— Да не би Ана да е болна?

— Не повече от друг път — отвърнах лаконично.

— Кажете ѝ да си почива. Ако погрознее, ще изгуби всичко.

Аз кимнах.

— Тя си почива, майко — казах аз предпазливо. — Тя си ляга, за да се отмори, но човек не може да си почине от страха. Сега трябва да танцувам.

Тя кимна и ме пусна. Аз обиколих залата и започнах да играя своята част в пиесата. Бяха ми дали ролята на звездичката, която пада от западния небосклон и благославя земята с мир. Отнасяше се по някакъв начин до войната в Италия, и въпреки че знаех думите си на латински, не се обремених излишно с изясняването на значението им. Видях Ана да се мръщи и разбрах, че съм произнесла нещо неправилно, което трябваше да ме накара да се почувствам виновна, но съпругът ми, Уилям, ми намигна със сдържана усмивка. Той знаеше, че трябваше да уча думите си, вместо да прекарвам следобеда си с него в леглото.

Танцът ни свърши и един куп непознати благородници с маски и костюми влязоха в залата и си избраха партньорки за танците. Кралицата беше смаяна. Кой ли можеха да са те? Ние също бяхме смаяни, а най-вече Ана, когато един по-тълен и висок кавалер я покани на танц. Те танцуваха заедно до полунощ. Тогава Ана се разсмя, изненадана от разкритието, че беше танцувала със самия крал. Към края на вечерта лицето ѝ все още беше бледо като роклята ѝ и дори танците не бяха помогнали да върне цвета си.

Ние се прибрахме в стаята заедно. Тя се препъна на стълбите, и когато протегнах ръка да пипна челото ѝ, почувствах, че кожата ѝ беше

студена и по нея беше избила пот.

— Ана, да не би да си болна?

— Само съм уморена — каза тя отпаднало.

Когато отидохме в стаята и тя сне пудрата от лицето си, аз успях да забележа, че цветът ѝ се доближаваше до този на лист хартия. Тя трепереше и не искаше да се мие или да реши косите си. Търкулна се в леглото и затрака със зъби. Аз отворих вратата и пратих един слуга да извика Джордж по-скоро. Той дойде, хвърлил набързо едно наметало върху нощната си дреха.

— Извикай лекар — казах аз. — Това не е обикновена умора.

Погледът му пропълзя покрай мен към леглото в другата стая, където Ана се беше свила и беше придърпала завивките около раменете си, с кожа, пожълтяла като на топяща се старица с потракващи от студ зъби.

— Боже, това е потната болест^[1] — каза той, назовавайки най-страшната болест след чумата.

— И на мен така ми се струва — отвърнах аз мрачно.

Той ме погледна и аз прочетох страха в очите му.

— Какво ще стане с всички ни, ако тя умре?

Потната болест връхлетя ожесточено кралския двор. Петимашестима от танцьорите на празненството бяха на легло. Една от девойките вече беше мъртва, а прислужницата на Ана беше в много тежко състояние и лежеше в стаята си, която делеше с още пет-шест момичета. Докато чаках да пристигне лекаря, получих бележка от Уилям да не го доближавам, а да се изкъпя с вода, в която съм капнала настойка от алое, тъй като той беше прихванал болестта и се молеше на Бога да не ме е заразил.

Аз отидох до стаята му и поговорих с него, застанала на прага. Той беше прежълтял точно като Ана, и като нея се бе увил с одеяла, но въпреки това зъзнеше от студ.

— Не влизайте — нареди ми той. — Не се приближавайте повече.

— Някой грижи ли се за вас? — попитах го аз.

— Да, освен това смятам да замина с кола за Норфолк — каза той. — Искам да си бъда у дома.

— Изчакайте поне няколко дни, докато състоянието ви се подобри, и тогава вървете.

Той надигна глава от леглото и ме погледна, опитвайки се да овладее болката.

— О, моя глупавичка малка съпруго — отвърна ми той. — Не мога да си позволя да се бавя. Грижете се за децата в Хевър.

— Разбира се, че ще го сторя — казах аз, като все още не разбирах какво имаше предвид.

— Мислите ли, че сме направили още едно бебе? — попита той.

— Все още не зная.

Уилям затвори очите си за миг, сякаш си пожелаваше нещо.

— Е, каквото и да се случи, то е в Божиите ръце — каза той. — И все пак, бих бил щастлив да сте заченали един истински Кери.

— За това ще имаме предостатъчно време — казах аз. — След като оздравеете.

Той ми се усмихна вяло.

— Аз също си мисля за това, съпруго моя — каза той нежно, ала зъбите му все така потракваха. — И ако известно време ме няма в двора, нали ще се грижите добре за себе си и за децата?

— Разбира се — отвърнах. — Но нали ще се върнете веднага, щом се почувствате по-добре?

— Веднага, щом оздравея, се връщам — обеща той. — А вие отидете в Хевър с децата.

— Не зная дали биха ме пуснали да замина.

— Заминете още днес — посъветва ме той. — Когато се разбере колко народ се е разболял, ще настане истинска суматоха. Това ще е наистина лошо, любов моя. В града положението е много тежко. Хенри ще побегне като див заек, помнете думите ми. Никой няма да ви потърси поне седмица, а в провинцията ще бъдете на сигурно място при децата. Намерете Джордж и го помолете да ви заведе. А сега тръгвайте.

Аз се поколебах за миг, изкушена да се подчиня.

— Мери, може това да са последните ми думи към вас и те не биха могли да бъдат по-сериозни. Отидете в Хевър и се грижете за децата, преди целият двор да бъде покосен от болестта. Ще бъде наистина печално, ако болестта им отнеме и майка, и баща.

— Но какво искате да кажете? Нали няма да умрете?

Той успя да се усмихне.

— Разбира се, че не. Но ще съм по-щастлив, връщайки се вкъщи, като знам, че вие сте в безопасност. Намерете Джордж и му кажете, че аз нареждам вие да заминете и нека той се погрижи за вас и ви изпрати.

Аз пристъпих в стаята.

— Не се приближавайте повече! — сопна се той. — Просто тръгвайте!

Тонът му беше груб, така че аз се завъртях на токчето си и излязох от стаята малко нацупено и леко блъснах вратата, за да му дам да разбере, че съм обидена.

Това беше последния път, когато го видях жив.

Джордж и аз бяхме прекарали малко повече от седмица в Хевър, когато Ана пристигна с много малка свита в открита кола. Когато пристигна, тя беше полумъртва от умора, ала нито аз, нито Джордж имахме смелостта да се грижим лично за нея. Една знахарка от Единбридж дойде и я отведе в стаята на кулата, а после поръча огромни количества храна и вино, за поне част от които се надявахме, че действително стигат до Ана. В цялата страна хората бяха или болни, или обхванати от ужаса, че могат да се разболеят. Две от слугините отидоха в близките селца да се грижат за свои роднини, ала и двете умряха. Болестта беше от най-страшните, и ние двамата с Джордж се събуждахме сутрин облени в пот от ужас, а през остатъка от деня се питахме дали и на нас не ни е съдено да умрем.

При първите вести за заразата кралят напусна замъка и се отправи към Хънсдън. Това само по себе си, беше лошо за Болейнови. В кралския двор цареше пълен хаос, а над страната витаеше смъртта. И което беше по-лошото за нас: кралица Катерина беше добре, както и принцеса Мери, и те двете пътуваха цяло лято с краля, и сякаш с Божията благословия останаха недокоснати от вълната на заразата.

Ана се бореше за живота си така, както се беше борила за краля — една дълга и изнурителна битка, в която тя вложи цялата си решителност да устои на всякакви несгоди. Пристигаха любовни писма от краля, писани в Хънсдън, Титънхенгър и Амптхил, в които той ѝ препоръчваше най-различни билета и се кълнеше, че не я е забравил и че още я обича. Ала разбира се, делото по развода нямаше

как да се придвижва, след като никой не работеше, и дори самият кардинал беше на легло. Той беше почти забравен, така че кралицата беше до краля, а дъщеря им, малката остроумна принцеса, беше техният най-добър компаньон и най-голямо развлечение. Всичко беше някак в застой през лятото и чувството, че времето лети, което гнетеше Ана, както и отчаянието ѝ, не значеха нищо за мъжа, чийто най-голям страх беше заразата, и който в същото време се радваше на доброто здраве, с което като по чудо бе благословен и бе избавен от ужаса на болестта, обхванал всичко.

Но семейство Болейн имаше късмет, защото по благоволенieto на съдбата болестта не дойде в Хевър. Децата и аз бяхме на сигурно място сред зелените поля и морави. Получих писмо от майката на Уилям, в което ми съобщаваше, че той се беше добрал до дома си, точно каквато е била волята му — преди да го постигне смъртта. Писмото беше кратко и студено. В края му тя ме поздравяваше, че отново съм свободна жена; сякаш си въобразяваше, че брачните окови са ме спирали особено в миналото.

Аз прочетох писмото, седнала на любимия си стол, с поглед, зареян към рова и в каменните стени на замъка. Мислех за мъжа, когото бях направила рогоносец, и който се беше превърнал впоследствие в такъв възхитителен съпруг и любовник. Знаех, че така и не му бях дала това, което наистина заслужаваше. Той се беше оженил за дете, след това бе изоставен от девойка, а когато се върнах при него като жена, целувките ми винаги бяха имали привкус на пресметливост.

Сега проумях, че тази смърт ме беше направила свободна. Ако беше по силите ми да избегна брак с друг мъж, бих могла да купя малко имение в земите на родителите ми в Кент или в Есекс. Щях да имам земя, която да нарека своя собствена и щях да гледам как посевите растат пред очите ми. Щях най-сетне да стана жена, подвластна единствено на самата себе си, вместо да бъда подчинена на някой мъж, бидейки негова любовница или съпруга, или просто като изпълнявам ролята си на другата Болейн. Така можех да отгледам децата си под собствения си покрив. Разбира се, налагаше се да намеря пари отнякъде, от Хауърдови, от семейството си или от краля, за да си осигуря постоянни доходи, с които да мога да се грижа за децата си и да се изхранвам, но също така не беше възможно да спечеля

достатъчно пари, за да живея скромно в малката си ферма като вдовица.

— Не може наистина да искаш да бъдеш никоя — възкликна Джордж, когато му изложих този план, докато се разхождахме из горичката. Децата се криеха зад дърветата и ни дебнеха, докато ние крачехме бавно пред тях. Ние се преструвахме на двойка елени. От време на време чувахме как Хенри избухва в смях, като ни приближаваше крадешком, напълно убеден, че никой не може да го види или чуе. Не можех да не се сетя за баща му и за неговата страст да се маскира — той считаше, че и с най-плоската хитрост е в състояние да заблуди всекиго. Сега аз угаждах на сина си, като се преструвах, че не чувам шумния му бяг от дръвче до дръвче и че не го виждам да притичва от сянката на някое дърво към съседно храстче.

— Ти си бившата фаворитка на краля — възрази Джордж. — Защо ти е да отхвърляш възможността за един разкошен брак? Баща ни или чичо могат да ти осигурят най-добрите партии в Англия. Когато Ана стане английска принцеса, за теб може да се намери някой френски принц.

— Това пак означава тежка работа за една жена, независимо дали в дворцовите зали или в кухнята — отвърнах аз горчиво. — Знам го прекрасно. Не можеш да спестиш нищичко за себе си, всичко отива при мъжа и господаря. Трябва да му се подчинявам с такава бързина и готовност, все едно съм някой от конярите му. Трябва да се съобразявам с всяко негово желание, при това с усмивка. През последните няколко години бях на служба при кралица Катерина. Свидетелка съм на нейния живот. Не бих искала да съм принцеса, дори в замяна на подobaваща зестра. Не бих искала дори да бъда кралица. Виждала съм я опозорена, оскърбявана и унижавана, и единственото, което можеше да направи в отговор, беше просто да коленичи на молитвения си стол, да се моли за поне малко милост, след което да стане и да продължи да се усмихва на жената, която злорадства по неин адрес. Това не ми се нрави особено, Джордж.

Катерина скочи изотзад и се хвърли да хване полите ми.

— Хванах те! Хванах те!

Джордж се обърна, вдигна я, подхвърли я няколко пъти във въздуха и ми я подаде. Тя вече беше доста натежала — пълничко четиригодишно момиченце, ухаещо на слънце и горски листа.

— Умница — казах аз. — Добре ловуваш.

— А тя? — попита Джордж. — Нима ще ѝ отнемеш шанса да заема значимо място в йерархията? Тя ще бъде племенница на английската кралица. Не забравяй това.

Аз се поколебах.

— Само ако жените можеха да разполагат с нещо повече — казах аз замечтано. — Ако можехме само да имаме повече права. Да бъдеш жена в кралския двор е все едно да гледаш как сладкарят работи в кухнята, а да не можеш да вземеш нито един сладкиш.

— А какво ще стане с Хенри тогава? — опита се той отново да ме изкуши. — Твоят Хенри официално е племенник на английския крал, но всъщност знаят, че е негов син. В случай, че (опазил Бог) Ана не роди син, тогава Хенри може да предяви претенции към английския трон, Мери. Синът ти е кралски син и може да стане наследник на трона.

Мисълта не ме накара да подскоча от щастие. Погледнах боязливо към горичката, където моето упорито момченце се опитваше да ни догони и си пееше ловни песни, които само беше съчинило. Аз само промълвих:

— Моля те, Боже, пази ми го! Опази ми го, Боже!

[1] Потна болест — мистериозна заразна болест, вилняла в Англия и Европа между 1485 и 1578 г., която в повечето случаи водела до светкавична смърт, настъпваща няколко часа след заразяването. Днес все още не се знае достатъчно за тази болест, поради което природата ѝ не е напълно изяснена. Предполагаемите преносители са кърлежи и въшки. — Бел.прев. ↑

ЕСЕНТА НА 1528

Ана се пребори с болестта и здравето ѝ укрепна в Хевър. Когато тя излизаше от стаята си, аз все още не се осмелявах да седна при нея, толкова се боях да не предам заразата на децата си. Тя се опитваше да остроумничи по повод на страховете ми, но думите ѝ бяха остри. Беше се почувствала предадена от краля, когато той беше избягал от двора и беше обидена до смърт, че е прекарал лятото с кралица Катерина и с принцеса Мери.

Беше твърдо решена да го открие веднага след като настъпеха по-хладните месеци и щом болестта ѝ съвсем отшумеше. Надявах се в суматохата и покрай опитите на Ана да се добере до престола, да ме забравят съвсем.

— Ще трябва да се върнеш с мен — заяви Ана с тон, нетърпящ възразение.

Бяхме седнали на любимото си място до рова на замъка. Ана беше на каменната скамейка, а Джордж се беше изтегнал на моравата пред нея. Аз седях на тревата, облежната на скамейката и гледах как децата ми пляскаят във водата. Въпреки че водата край брега беше плитка, не смеех да откъсна поглед от тях.

— Мери! — отекна острия глас на Ана.

— Чух те — отвърнах ѝ, без да обръщам глава.

— Погледни ме!

Аз я погледнах.

— Трябва да се върнеш с мен, защото не мога да се справя сама.

— Не разбирам какво ти пречи...

— Аз пък разбирам — каза Джордж. — В леглото ѝ трябва да има близък човек, на когото да има доверие. Когато затвори вратата зад гърба си, трябва да е сигурна, че после няма да разказват на кралицата как тя е плакала, или да докладват на краля, че е вбесена. Тя излиза на сцена през всеки ден от живота си и се нуждае от трупа пътуващи актьори за помощните роли. Тя трябва да е обградена от хора, които

познава, и които познават нея. Трябва от време на време да си почива от маскарада.

— Да — каза Ана изненадана. — Точно така стоят нещата. Откъде знаеш?

— Защото Франсис Уестън е мой приятел — каза Джордж искрено. — А аз имам нужда от някого, на когото не съм брат, син или съпруг.

— Нито пък любовник — напомних аз.

Той поклати глава.

— Просто приятел. Но знам защо Ана се нуждае от теб — по същите причини, поради които аз самият имам нужда от него.

— Е, аз пък се нуждаю от децата си — продължих да упорствам. — А Ана се справя достатъчно добре и без мен.

— Моля те като сестра — нещо в тона ѝ ме накара да я погледна по-внимателно. Болестта беше стопила част от нейната арогантност и за момент гласът ѝ прозвуча така, сякаш наистина се нуждаеше от сестринска грижа. Бавно, много бавно, с движение, което не беше типично за нея, тя протегна ръката си към мен.

— Мери... не мога да успея сама — прошепна тя. — Последният опит едва не ме уби. Знаех, че нещо в мен щеше да се прекърши, ако бях продължила напред. А сега трябва да се върна обратно в кралския двор, и всичко това да започне отначало.

— Не можеш ли да задържиш краля с по-малко усилия?

Тя се облегна назад и затвори очи. За миг тя не изглеждаше като най-решителната и блестяща млада дама от блестящ кралски двор. Приличаше на изплашена девойка, видяла дълбините на собствените страхове.

— Не. Единственият начин, който ми е известен, е да се стремя да съм винаги най-добрата.

Протегнах ръка, докоснах нейната и почувствах как пръстите ѝ се вкопчват в моята.

— Ще дойда и ще ти помогна.

— Добре — промълви тя. — Знаеш ли, имам нужда от теб. Бъди до мен, Мери.

В двора играта отново беше променила правилата си. Папата, уморен от непрестанните искания от страна на Англия, изпращаше в Лондон един италиански теолог кардинал Кампеджо — който да разреши напълно и окончателно въпроса с кралския брак. Кралицата далеч не изглеждаше обезпокоена от подобно развитие на събитията и дори сякаш го приветстваше. Кожата ѝ блестеше от лятното слънце, тя беше щастлива от прекараното край съпруга си време. Не беше трудна задача да разведри краля, който беше изпаднал в ужас от набезите на болестта. Те умуваха заедно над причините за болестта, над мерки, с които да я предотвратят и съчиняваха специални молитви, които нареждаха да бъдат четени във всяка английска църква. Заедно се бяха тревожили за здравето на поданиците в страната, която толкова дълго бяха управлявали. Ана, въпреки че никога не избледняваше достатъчно от мислите на краля, беше изгубила част от ореола си, бидейки просто една от многото болни. За пореден път кралицата се беше превърнала в негов единствен, постоянен и сигурен съветник в този страшен свят.

Аз забелязах промяната в нея, веднага щом се върна в покоите си в замъка. Тя беше облечена в нова рокля от виненочервено кадифе, което ѝ отиваше на тена. Тя не младееше — никога вече нямаше да има вид на млада жена; ала имаше горда осанка, каквато Ана никога нямаше да придобие.

Тя приветства Ана и мен с вяла, насмешлива усмивка. Осведоми се как са децата ми и за здравето на Ана. И ако през главата ѝ беше минавала мисълта, че ако сестра ми изчезне от белия свят заради болестта, същият този свят би се превърнал в едно по-приятно място, то по лицето ѝ не се изписа и сянка от подобна мисъл. Официално ние все още бяхме нейни придворни дами — независимо, че приемната и частните стаи, които ни бяха дали, бяха почти с размерите на покоите на самата кралица. Придворните дами подтичваха от нейните покои към нашите, както и към приемната на краля. Желязната дисциплина на кралския двор се беше разхлабила и във въздуха витаеше чувството, че можеше да се случи какво ли не. Кралят и кралицата запазиха помежду си тон на кротка учтивост. Папският легат беше тръгнал на път от Рим, но оттогава бе минало доста време. Наистина, Ана се беше върнала в двора, но кралят беше прекарал едно щастливо лято без нея, и вероятно това бе охладило малко страстите му.

Никой не смееше да гадае какъв обрат можеха да вземат нещата, затова не намаляваха хората, които идваха да засвидетелстват почитта си на кралицата, след което отиваха на посещение в покоите на Ана. Пресрещаха ги други, които залагаха на другата кобила. Имаше дори предположения, че Хенри ще се върне при мен и при нашата все по-населена детска стая. Аз не обръщах внимание на подобни твърдения, докато не чух, че чичо ми се е смял с краля на вестите за малкия му син, който растеше в Хевър.

Аз добре знаех, както знаеха и Ана, и Джордж, че чичо ни никога не правеше нещо просто така. Ана заведе мен и Джордж в покоите си и застана пред нас с вид на обвинител.

— Какво става тук? — осведоми се тя.

Аз поклатих глава, но Джордж изглеждаше несигурен.

— Джордж?

— Вярно е, че вашите звезди винаги се издигат или падат противоположно една на друга — каза той неловко.

— Какво искаш да кажеш? — попита тя хладно.

— Имаше семейна среща.

— Без мен?

Джордж размаха ръце, сякаш да се защити.

— Бях извикан. Но не проговорих. Нищо не съм казал.

Ана и аз веднага му се нахвърлихме.

— Те са се срещали без нас? Какво казаха? Какво искат сега?

Джордж избута и двете ни на известно разстояние.

— Добре! Добре! Не знаят по кой път да поемат. Не искаха Ана да знае от страх да не се засегне. Ала сега, когато по стечение на щастливи обстоятелства ти овдовя, а той изгуби интерес към Ана през лятото, те започнаха да обмислят дали не е възможно да се почувства отново привлечен от теб.

— Той съвсем не е изгубил интерес! — кълнеше се Ана. — Няма да ви оставя да ме изместите току-така — и се нахвърли върху мен. — Ах, кучка! Сигурно планът е бил твой!

Аз поклатих глава.

— Нищо не съм направила.

— Но се върна в кралския двор, нали!

— Ти настоя. Дори не съм поглеждала краля, нито пък сме си разменили повече от две думи.

Тя ни извърна гръб и зарови лице в постелята, сякаш и двамата ѝ бяхме противни.

— Но нали му роди син — простена тя.

— Наистина, в това е цялата работа — каза Джордж успокояващо. — Мери му е родила син и сега е свободна да се омъжи отново. Семейството смята, че може някак да я уреди. А ползата от това ще е и за двете ви. Може да се ожени за нея, ако иска.

Ана надигна глава от възглавницата, а лицето ѝ беше обляно в сълзи.

— Не го искам — заявих аз раздразнено.

— Какво значение има това? — каза тя горчиво. — Ако ти кажат да го направиш, ще трябва да го направиш и да заемеш мястото ми.

— Както ти зае моето — напомних ѝ аз.

Тя седна.

— Едната Болейн или другата — усмивката ѝ беше така кисела, сякаш беше дъвкала лимон. — Която и от нас да стане английска кралица, тя пак няма да означава каквото и да било за семейството си.

Ана прекара следващите няколко седмици в опити да очарова наново краля. Тя го отдалечаваше от кралицата и дори от дъщеря му. Кралският двор разбра, макар и бавно, че тя още веднъж беше успяла да го спечели. Не съществуваше друга освен Ана.

Аз наблюдавах прелъстяването с безразличието на вдовица. Хенри подари на Ана собствен дом в Лондон. Дърам Хаус на улица Странд точно до арената за турнири в Гринич стана неин по Коледа. Кралският съвет обяви публично, че кралицата няма право да се облича твърде пищно или пък да се показва пред народа. На всички беше ясно, че е въпрос на време кардинал Кампеджо да потвърди развода, Хенри да се ожени за Ана, а аз да отида при децата си и да започна нов живот.

Все още бях най-доверената приятелка на Ана и един ноемврийски ден тя настоя да се разходи с Джордж и с мен край придошлата река край двореца в Гринич.

— Сигурно се чудиш какво ли ще стане сега с теб, след като вече нямаш съпруг — започна Ана.

Тя седна на една пейка и ме погледна.

— Смятах да живея при теб, докато съм ти нужна, а след това да се върна в Хевър — казах аз предпазливо.

— Мога да помоля краля да разреши това — каза Ана. — Това ще е моят подарък за теб.

— Благодаря.

— Освен това, мога да му кажа да те осигури — каза тя. — Знаеш, че Уилям не ти остави почти нищо.

— Знам — казах аз.

— Кралят плащаше на Уилям по сто паунда годишно. Мога да уредя да прехвърли издръжката на теб.

— Благодаря — повторих аз.

— Става въпрос за следното — каза Ана безгрижно, вдигайки яка, за да се предпази от студения вятър. — Мислех си, че мога да осиновя Хенри.

— Какво си мислела?

— Мислех, че мога да осиновя Хенри и той да ми бъде като собствен син.

Бях така поразена, че не можех да направя друго, освен да я зяпам втрещено.

— Ти дори не го обичаш достатъчно — това беше първата глуповата майчина мисъл, която ми хрумна. — Ти никога не си играеш с него. Джордж е прекарал с него повече време, отколкото ти.

Ана отвърна поглед встрани, сякаш молеше реката и хаоса от покриви на града да я въоръжат с търпение.

— Не. Разбира се, че не. Не бих го осиновила от любов към него. Мисълта ми започна да се движи бавно.

— А, ясно, за да имаш син. Син от Хенри. За да имаш син, който да е Тюдор по рождение. Така че, ако се ожени за теб, след церемонията да се сдобие едновременно със съпруга, и със син.

Тя кимна.

Аз се обърнах и направих няколко крачки. Обувките ми за езда поскърцваха по замръзналия чакъл. Мислех напрегнато.

— И разбира се, по този начин ще ми отнемеш сина. Така че да съм по-малко желана партия от Хенри. С един ход искаш да станеш майка на кралския син и да приключиш с въпроса дали трябва да залагат на мен или не.

Джордж се прокашля лекичко, облегна се на парапета над реката със скръстени ръце и с безразличие, изписано на лицето. Аз се нахвърлих върху него.

— Нима ти си знаел?

Той сви рамене.

— Тя ми каза едва като беше свършено. Тя направи това веднага след като ѝ казахме, че според семейството ти ще можеш отново да привлечеш вниманието на краля. След като кралят даде съгласието си, тя само каза на баща ни и на чичо и всичко беше уредено. Чичо каза, че това е хитроумен ход.

Гърлото ми пресъхна и аз преглътнах.

— Хитроумен ход ли?

— Което означава, че ти си осигурена — каза Джордж безпристрастно. — Освен това синът ти е по-близо до трона и прави Ана по-привлекателната партия от вас двете — това е добър план.

— Става въпрос за моя син! — аз едва успях да произнеса думата, задавена от мъка. — Той не се предлага за продан като някоя коледна гъска на пазара.

Джордж се изправи от парапета, обгърна раменете ми и обърна лицето ми към неговото.

— Никой не го продава, ние просто го правим принц — каза той. — Извоювахме му права. Той може да стане следващият крал на Англия. Трябва да се гордееш с това.

Затворих очи и почувствах как речният вятър брули изстиналата кожа на лицето ми. За момент помислих, че щях да припадна или да повърна, и го желяех повече от всичко друго на света — да падна толкова тежко болна, че да ме заведат у дома в Хевър и да ме оставят завинаги там с децата ми.

— А Катерина? Какво ще се случи с дъщеря ми?

— Можеш да задържиш Катерина — произнесе Ана отчетливо. — Тя е просто едно момиче.

— А ако откажа? — аз погледнах в тъмните, открити очи на Джордж. Имах му доверие, независимо, че той беше пазил това в тайна от мен.

Той поклати глава.

— Не можеш да откажеш. Направила го е напълно законно. Подписано и подпечатано. Всичко е вече готово.

— Джордж — прошепнах аз. — Това е моето момче, моето малко момченце. Знаеш какво означава момченцето ми за мен.

— Ти пак ще го виждаш — успокои ме Джордж. — Ще му бъдеш леля.

Сякаш някой ме беше зашлевил. Аз се олюлях и щях да загубя почва под краката си, ако Джордж не беше ме хванал. Обърнах се към Ана, която мълчеше, а на лицето ѝ бе изписана малка, самодоволна усмивчица.

— Всичко това е заради теб, нали? — казах аз, разтърсена от силата на омразата си. — Трябва да имаш всичко, така ли? Кралят е готов да притича, само да му кимнеш, но трябваше да вземеш и моя син. Приличаш на кукувица, която изяжда всички други голишарчета в гнездото. Докъде още трябва да стигнем всички ние, за да задоволим амбициите ти? Ти ще ни донесеш само смърт, Ана.

Тя извърна глава, за да не гледа омразата, която струеше от мен.

— Трябва да стана кралица — беше всичко, което можа да ми каже. — А вие всички трябва да ми помагате. Синът ти Хенри ще изиграе своята роля, за да се издигна, и ние на свой ред ще му помогнем да се издигне. Знаеш, че така стоят нещата, Мери. Само глупакът ругае късмета си от заровете.

— Заровете са подставени, когато играя срещу теб — казах аз. — Няма да забравя това, Ана. На смъртното ти ложе ще ти напомня, че си ми взела насила сина, защото си се страхувала, че няма да можеш да родиш свой собствен.

— Аз мога да родя син! — отвърна тя ужиlena. — Ти можа! Защо пък аз да не успея?

Аз се разсмях тържествуващо.

— Защото с всеки изминал ден остаряваш все повече — казах аз злостно. — Както и кралят. Кой знае дали изобщо можеш да забременееш? Аз бях толкова плодovита, че му родих две деца едно след друго, едно от които е най-хубавото момченце, с което Господ е благословил земята. Ти никога няма да имаш момченце като моя Хенри, Ана. С цялото си същество усещаш, че никога няма да родиш момче, равно на него. Всичко, на което си способна, е да откраднеш моя син, защото знаеш, че не можеш да имаш свой собствен.

Тя беше така пребледняла, сякаш болестта наново я беше поразила.

— Престанете — каза Джордж. — Престанете и двете.

— Никога вече не ми казвай подобно нещо — изсъска ми тя. — Това е все едно да ме прокълнеш. А ако аз се проваля, повличам и теб след себе си, Мери. Както и Джордж, и всички останали. Никога не се осмелявай да ми говориш отново така, защото ще те пратя в манастир и няма да видиш нито едно от децата си.

Тя скочи от мястото си и брокатените ѝ одежди, обшити с кожи, се увиха около тялото ѝ. Гледах как тича по пътеката нагоре към замъка и мислех, че тя е много опасен враг. Можеше да притича при чичо Хауърд, а можеше да отиде и при краля. В ръцете на Ана бяха всички, които властваха над мен. И ако искаше сина ми, ако искаше дори живота ми, тя просто трябваше да притича при един от тях, за да го получи.

Джордж сложи ръка върху моята.

— Съжалявам — каза той неловко. — Но така поне децата ти ще останат в Хевър и ще можеш да ги виждаш.

— Тя граби всичко, до което се добере — казах аз. — Винаги е вземала всичко. Ала това никога не ще ѝ простя.

ПРОЛЕТТА НА 1529

Ана и аз бяхме в приемната на манастира Блекфрайърс, скрити зад една завеса. Не можехме да не дойдем. Никой от тези, които имаха възможност да присъстват под какъвто и да било предлог, нямаше да пропусне това. Нищо подобно не се беше случвало в Англия до този момент. Това беше избраното място, на което щяха да се изслушат доводите за и против брака между краля и кралицата на Англия — едно изключително странно изслушване и извънредно по своята същност събитие.

Съдът заседаваше в замъка Брайдуел, който се намиреше само на две крачки от манастира. Кралят и кралицата сядаха в огромната трапезария на Брайдуел, за да вечерят, а всеки ден ходеха на съдебните заседания в Блекфрайърс, за да разберат дали през всички тези двадесет години, в които се бяха обичали, техният брак някога е бил законен.

Беше ужасен ден. Кралицата беше облечена в една от най-пищните си ролки, решила категорично да пренебрегне заповедта на кралския съвет да се облича съвсем семпло. Беше избрала новата си виненочервена кадифена рокля със златисти поли. Краищата на ръкавите и полите бяха обточени с разкошна черна самурова кожа. Червената шапчица обрамчваше лицето ѝ и тя не изглеждаше нито уморена, нито тъжна, както през изминалите две години; изглеждаше така, сякаш в нея бушуваха страсти и беше така оживена, сякаш се готвеше за битка.

Когато призоваха краля да говори пред съда, той заяви, че е имал съмнения относно законността на брака от самото му начало, но кралицата го прекъсна — нещо, което никой друг на света не би посмял да стори — и отбеляза, при това съвсем на място, че той е пазил за себе си тези съмнения твърде дълго време. Кралят повиши тон и довърши речта, която си беше подготвил, ала беше смутен.

Той заяви, че е потискал тези свои съмнения заради голямата обич, която изпитвал към кралицата, но вече не било по силите му да

ги преодолее. Почувствах как Ана потръпва до мен, като кобила, която не пускат по време на лова.

— Какви глупости! — прошепна тя яростно.

Дадоха думата на кралицата да отвърне на казаното от съпруга ѝ. Служителят, който обявяваше имената на свидетелите, изрева името ѝ: веднъж, два, три пъти; но тя не му обърна никакво внимание, въпреки че той стоеше точно до трона ѝ и викаше. После стана и с високо вдигната глава се упъти право към Хенри, който стоеше на трона си. Тя коленичи пред него. Ана надникна иззад завесата.

— Но какво прави тя? — попита Ана. — Не може да направи това.

Чувах кралицата, независимо че бяхме чак на другия край на съдебната зала. Тя произнасяше всяка дума ясно и отчетливо, въпреки силния акцент, който винаги бе имала.

— Уви, сир — каза тя нежно и почти любовно. — С какво съм ви обидила? Нека Господ и целият свят бъдат мои свидетели, че винаги съм била ваша вярна, смирена и покорна жена. През изминалите двадесет и повече години, аз бях ваша истинска съпруга и вие имахте множество деца от мен, въпреки че по волята Божия те напуснаха този свят. И когато вие легнахте с мен за първи път, аз бях неопетнена девойка, която никой мъж не беше докосвал...

Хенри се размърда на трона си и погледна председателя на съда. В очите му се четеше молба да я прекъснат, ала тя ни за миг не откъсваше поглед от лицето му.

— Решението да потвърдите или да отречете това ще оставя на вашата съвест.

— Тя няма право! — изсъска Ана невярващо. — Тя трябва да се позове на адвокатите си да я защитават. Няма право да говори направо с краля.

— И въпреки това го прави — казах аз.

В залата цареше пълна тишина и всички слушаха кралицата. Хенри, облегал се плътно на облегалката на трона си, беше пребледнял от смущение. Той приличаше на дебело разглежено дете, срещу което се беше изправил ангел. Усетих, че се усмихвам, докато я гледах, независимо че моето собствено семейство губеше позиции с всяка дума, която тя произнасяше. Искаше ми се да се засмея от удоволствие на това, че Катерина Арагонска говореше от името на

всички жени в страната, от името на всички добри съпруги, които не биваше да бъдат отхвърляни, само защото мъжът им се е увлякъл по друга — тя говореше от името на всички онези жени, които вървяха по тежкия път между кухнята, спалнята, църквата и родилното ложе. От името на жените, които заслужаваха нещо повече от прищевките на съпрузите си.

Катерина предостави своята съдба в ръцете на Бога и на съда, и когато тя завърши изказването си, залата се разшумя. Кардиналите удряха с чукчетата си, за да се възцари тишина, служителите се развиваха, и оживлението се пренесе на хората извън залата, по улиците зад залостените с решетки двери на манастира, а те повтаряха след нея думите ѝ един на друг. Надигна се ропот и истинска врява в подкрепа на Катерина — истинската кралица на Англия.

А Ана стоеше до мен, обляна в сълзи, и същевременно се смееше.

— Или тя ще ме убие, или аз нея! — закле се тя. — Нека я видя мъртва, моля те, Господи, преди тя да е убила мен.

ЛЯТОТО НА 1529

Това трябваше да е лятото на Аиния триумф. Съдът на кардинал Кампеджо най-сетне заседаваше и разглеждаше въпроса за брака, но той вече беше взел категорично решение по случая, независимо от убедителността на кралицата. Кардинал Уолси беше вече отявлен защитник на Ана и неин близък приятел, кралят на Англия беше толкова влюбен в нея, колкото и преди, а кралицата, след своя кратък миг на тържество, отстъпи и вече дори не се появяваше в двора.

Ала Ана не беше щастлива. Когато чу, че събирам нещата си да замина в Хевър и да прекарам лятото с децата си, тя влетя в стаята, сякаш всички дяволи я гонеха по петите.

— Не можеш да ме изоставиш, докато кардиналите все още заседават в съда, нуждая се от теб до себе си.

— Ана, аз бездействам. Не разбирам половината от това, което става, а другата половина просто не искам да чувам. Всичко това, което крал Артър казал след първата им брачна нощ, слуховете, които са се разнасяли между слугите в някакво прастаро време — праисторически времена — всичко това не ме вълнува. Не искам да слушам, за мен то е лишено от съдържание.

— А нима смяташ, че аз искам да слушам? — попита ме тя.

Необузданият ѝ тон трябваше да ме предупреди да внимавам.

— Ще ти се наложи да слушаш, защото ти просто не излизаш от съда — казах аз спокойно. — Но те скоро ще приключат, нали? Ще се произнесат, че кралицата е била омъжена за крал Артър, че бракът им е бил консумиран и че бракът между нея и Хенри е невалиден. И това ще е всичко. За какво съм ти аз?

— Защото се страхувам! — избухна тя внезапно. — Страхувам се! През цялото време ме е страх! Не можеш да ме оставиш тук сама, Мери. Имам нужда от теб.

— Виж какво, Ана — започнах да я убеждавам. — От какво има да се страхуваш? Съдът не слуша истината, нито я търси. Всичко е във властта на Уолси, който е човек на краля от главата до петите.

Решението зависи и от кардинал Кампеджо, който е получил заповеди от папата да приключи с тази работа. Пътят пред теб е отворен. Ако не ти харесва да стоиш тук, в замъка Брайдуел, можеш да отидеш в новия си дом в Лондон. Ако не ти се иска да спиш сама, можеш да поканиш десет придворни дами за компания. Ако те е страх, че кралят може да залитне по някое друго момиче от двора, то поискай от него да изпрати тази, от която се боиш, някъде далеч. Той прави всичко, което пожелаеш. Всички правят това, което пожелаеш.

— Не и ти! — гласът ѝ беше остър и пълен с ненавист.

— Аз няма защо да го правя. Аз съм просто другата Болейн. Нямам пари, съпруг и бъдеще освен ако ти не пожелаеш да се сдобия с тях. Нямам деца освен ако не ми позволиш да ги видя. Нямам син... — гласът ми потрепери за миг. — При все това, на мен ми е разрешено да отида да ги видя, така че аз ще отида, Ана. Не можеш да ме спреш. Нищо на света не е в състояние да ме спре.

— Кралят може да те спре — предупреди ме тя.

Обърнах се към нея и заговорих непреклонно.

— Чуй това, Ана. Ако му кажеш да ми забрани да виждам децата си, ще се обеся на твоя златист колан в новия ти дворец Дърам Хаус и ти ще си вечно проклета. Има неща, които не са лъжица дори за твоята уста. Не можеш да ме спреш да видя децата си това лято.

— *Моят* син — подчерта тя.

Аз трябваше да преглътна гнева си и да устоя на изкушението да я бутна от проклетия прозорец и да я оставя да потроши егоистичната си глава долу, на каменните павета на терасата. Поех дълбоко въздух и се овладях.

— Знам — казах аз уверено. — И сега отивам при него.

Отидох да се сбогувам с кралицата. Тя беше сама в покоите си и бродираше огромното покривало за олтара. Аз се поколебах на прага.

— Ваше величество, дойдох да се сбогувам с вас, защото заминавам за лятото при децата си.

Тя ме погледна. И двете знаехме, че вече не се нуждаех от нейното разрешение, за да отсъствам от кралския двор.

— Вие сте щастливка, че можете да ги виждате толкова често — каза тя.

— Така е — знаех, че тя си мисли за принцеса Мери, с която я бяха разделили още миналата Коледа.

— Но затова пък сестра ви взе вашия син — отбеляза тя.

Кимнах. Не бях уверена, че ще намеря сили да говоря за това.

— Мистрес Ана залага на силна карта. Тя желае съпруга ми и вашия син. Иска всички карти от тази боя.

Дори не посмях да я погледна, от страх, че може да прочете дълбоката ненавист в погледа ми.

— Бих желала да замина за лятото — казах аз тихо. — Ще бъде любезно от страна на ваше величество, ако ме пуснете.

Кралица Катерина се усмихна и показа дребните си, блестящи зъби.

— Обслужват ме така прекрасно — каза тя иронично. — Едва ли ще успея да забележа отсъствието ви сред тълпата придворни, които се въртят около мен.

Стоях неловко в тези тихи покои, които си спомнях изпълнени някога с весела глъчка и не знаех какво да кажа.

— Надявам се да бъда отново на служба при вас, когато се върна през септември — казах аз предпазливо.

Тя забодде иглата си в бродерията и ме изгледа.

— Разбира се, че ще бъдете на служба при мен. Аз ще бъда още тук. Не се и съмнявайте в това.

— Не се и съмнявам — отвърнах аз, но се почувствах като истинска предателка.

— Вие винаги сте били моя добра и благовъзпитана придворна дама — каза тя. — Дори когато бяхте младо и наивно девойче, вие пак бяхте добра, Мери.

Опитвах се да задуша чувството на вина.

— Иска ми се да можех да направя повече за вас — казах аз съвсем тихо. — И е имало случаи, когато съм съжалявала, че трябва да служа на други, а не на ваше величество.

— О, имате предвид Фелипес — каза тя, без да се учудва. — Скъпа Мери, аз знаех, че ще кажете на чичо си, на баща си или на краля. Погрижих се да видите добре писмото и да разберете кой е пратеникът. Исках те да сбъркат пристанището. Исках да си мислят, че са го заловили. Той занесе писмото на племенника ми. Аз избрах вас за свой Юда. Знаех, че ще ме предадете.

Почервениях болезнено от обида.

— Не мога дори да ви моля за прошка — прошепнах аз.

Кралицата сви рамене.

— Половината от придворните дами докладват какво се случва тук на кардинала, на краля или на сестра ви всеки ден — каза тя. — Научих се да нямам доверие никому. Ще посрещна смъртта като жена, която е била разочарована от своите приятели. Въпреки това, аз не съм разочарована от съпруга си. В момента той има лоши съветници и е заслепен. Но ще се осъзнае. Той знае, че аз съм неговата съпруга. Той знае, че не може да има за съпруга друга освен мен. Той ще се върне при мен.

Аз се изправих.

— Ваше величество, страхувам се, че той никога не ще го направи. Дал е дума на сестра ми.

— Тя не е негова, за да я дава — отсече кралицата. — Той е женен човек. Няма право да обещава каквото и да било на друга жена. Неговата дума е и моя. Той е женен за мен.

Нямаше какво друго да й кажа.

— Бог да ви благослови, ваше величество.

Катерина се усмихна някак тъжно, сякаш знаеше така добре, както и аз, че това беше нашето последно сбогом. Тя нямаше да бъде в кралския двор при моето завръщане. Тя вдигна ръка над главата ми за благословия и аз се поклоних.

— Нека Господ ви дари с дълъг живот и нека децата ви донесат радост — каза тя.

Хевър беше топъл и слънчев, а Катерина се беше научила да пише имената на всички ни, да срича от книжката си и да пее една френска песничка. Хенри, твърдо решен да остане неграмотен, отказваше да произнася правилно „л“ и „р“. Трябваше да го поправам по-настоятелно, но го намирах за извънредно очарователен. Той се наричаше „Хенуи“ и ме наричаше „миуа“ и само майка със сърце от камък можеше да му каже, че не говори правилно. Не му казах също, че аз съм му майка само по Божията воля; че по закон е вече син на Ана. Не можех да се заставя да му съобщя, че той е бил взет от мен и че аз съм била принудена да го оставя.

Джордж остана с нас в провинцията две седмици и изпитваше същото облекчение, което и аз, да бъде далеч от двора, в който всички, подобно на хрътки, наобиколили ранена сърна, дебнеха да настъпи моментът, когато щяха да отпратят кралицата от двора. Никой от нас не искаше да бъде там, когато съдът на кардиналите щеше да обяви решението си срещу невинната кралица и да я отпратят позорно от страната, която тя бе нарекла свой дом. Джордж получи следното писмо от баща ни.

Джордж,

При нас нещата не вървят. Кампеджо обяви днес, че не може да вземе никакво решение без папата. Съдът е отложен, Хенри е посинял от яд, а сестра Ви не е на себе си.

Ние всички ще тръгнем на път, колкото се може по-скоро, а кралицата ще оставим сама със срама ѝ.

Вие с Мери трябва да се върнете и да бъдете с Ана, защото никой освен вас не може да се справи с нейния характер.

Болейн

— Аз няма да отида — заявих кратко и ясно.

Бяхме останали в голямата зала след вечеря. Баба Болейн си беше легнала, а децата спяха дълбоко в собствените си легълца, след като бяха прекарвали целия ден в бягане, криене и игри на топка.

— Аз ще трябва да отида — каза Джордж.

— Те ми казаха, че мога да прекарам лятото с децата си. Така ми обещаха.

— Но ако Ана има нужда от теб...

— Ана винаги има нужда от мен и винаги има нужда от теб. Тя винаги има нужда от всички нас. Тя се опитва да направи нещо абсурдно — да развали брака на една добра жена и да я избути от трона ѝ. Разбира се, че за това ще ѝ е необходима цяла армия. Човек винаги има нужда от цяла армия, за да извърши преврат с измама.

Джордж погледна към вратите на залата, за да се увери, че бяха затворени.

— Подбирай думите си.

Аз свих рамене.

— Това е Хевър. Ето защо дойдох в Хевър. За да мога да говоря каквото пожелая. Да кажа на всички тях, че са ми дошли до гуша. Кажи им, че има опасност да съм заразена от потната болест. Предай им, че ще дойда веднага, след като се възстановя напълно.

— Става въпрос за нашето бъдеще.

Аз повдигнах рамене с безразличие.

— Ние изгубихме. Всеки го знае освен нас самите. Катерина ще задържи краля при себе си, както си е редно. Ана ще му стане любовница. Ние никога няма да се доберем до английския трон. Не и това поколение. Ще трябва да се надяваш, че Джейн Паркър ще ти роди красиво момиченце. После можеш да я хвърлиш в тази вълча бърлога и да чакаш да видиш кой ще я сграбчи първи.

Той се изсмя остро на думите ми.

— Заминавам утре. Не можем всички да се предаваме.

— Ние изгубихме — казах аз без следа от емоции. — Няма нищо срамно в това да се предадеш, когато си напълно разгрозен.

Скъпа Мери,

Джордж ми каза, че не си дошла в двора, защото смяташ, че каузата ми е загубена. Внимавай много на кого казваш подобно нещо. Кардинал Уолси ще изгуби имението си, земите, богатството си, както и мястото си на кралски съветник и ще бъде съсипан, защото се провали в опитите си да ми помогне. Така че не забравяй дори за миг, че ти също работиш за мен и че аз няма да бъда благосклонна към човек, който изпълнява службата си, без да дава всичко от себе си.

Аз въртя краля на пръста си, той е марионетка в ръцете ми. Няма да се оставя да бъде победена от двама старци и от тяхната липса на смелост. Думите ти са прибързани, щом говориш за моя провал. Посветила съм

живота си на целта да стана кралица на Англия. Щом съм
казала, че ще го направя, това означава, че ще го направя.

Ана

Върни се в Гринич през есента, без да отлагаш.

ЕСЕНТА НА 1529

Всичко, с което Ана беше заплашила Уолси, се изпълни, и нашият чичо Хауърд, и херцогът на Съфолк, любимият приятел и зет на краля, бяха онези, които имаха щастието да поемат в ръцете си Големия печат на кралството от изпадналия в немилост кардинал. Те, разбира се, щяха да грабнат и своя дял от неговите богатства.

— Нали ти казах, че ще го разгромя — отбеляза Ана самодоволно. Седяхме и четяхме в прозоречната ниша на нейната приемна зала в новото ѝ жилище в Лондон, Дърам Хаус. Надничайки през прозореца, Ана можеше да види замъка Йорк, откъдето кардиналът някога бе упражнявал върховната си власт и където тя беше ухажвана от Хенри Пърси.

На вратата се почука. Ана ми направи знак с поглед да отговоря.

— Влез! — извиках аз.

Беше един от пажовете на краля — млад и хубав мъж, около двайсетгодишен, с очи, които блясваха, щом човек проявеше към него малко повече внимание.

— Сър Харолд? — попитах учтиво.

— Кралят моли своята любима да приеме този подарък — каза младежът и подгъна коляно пред Ана, като държеше в ръката си малка кутийка.

Тя я взе от него и я отвори. Промърмори доволно нещо под носа си по повод на съдържанието.

— Какво е? — не можах да сдържа любопитството си.

— Перли — каза тя лаконично. Обърна се към пажа. — Предайте на краля, че неговият подарък ми прави чест — каза тя. — Добавете, че ще ги нося на вечеря, за да му изкажа личната си благодарност. Кажете му още — тя се усмихна, сякаш на някаква шега, известна само на нея. — Кажете му, че той ще открие в мое лице покорна любима, лишена от всякаква жестокост.

Младият мъж кимна сериозно, стана на крака, приведе се ниско пред Ана, а мен поздрави с лек и закачлив поклон, и излезе от стаята.

Ана затвори кутията и я хвърли към мен. Аз погледнах перлите — бяха разкошни, нанизани на златна верижка.

— Какво искаше да кажеш със съобщението си? — попитах я аз. — Че си сърдечна, а не жестока?

— Аз не мога да му се отдам — отговори ми тя светкавично като някой търгаш, който знае цената на всяко пени. — Но тази сутрин се поскарахме, защото той искаше да ме заведе в покоите си след литургията, а аз отказах да ида.

— Какво му каза?

— Изпуснах нервите си — призна си тя. — Започнах да го упреквам, че иска да се отнася с мен като с никаквица, да ме обезчести, да опозори и самия себе си и да унищожи всички шансове да получим справедливо решение от Рим. Ако ме имат за блудница, аз никога няма да заема мястото на Катерина. Не бих била с нищо по-добра от теб.

— Изпусна нервите си ли? — попитах аз, захващайки се за най-неприятната част от случката. — Какво направи той?

— Оттегли се — каза Ана печално. — Излетя от стаята като опарена котка. Но нали виждаш какво се оказва? Не може да понесе мисълта, че съм недоволна от него. Танцува като кукла на конци заради мен.

— Засега — предупредих я аз.

— О, довечера ще бъда добра с него, както му обещах. Ще се нагиздя, ще пея и ще танцувам само за него.

— А след вечерята?

— Оставям го да ме докосва — призна си тя неохотно. — Давам му да гали гърдите ми и да провира ръката си под полите ми. Ала никога не се събличам, когато сме заедно. Просто не смея.

— Доставяш ли му удоволствие?

— Да — каза тя. — Той настоява за това и не виждам как мога да го избегна. Но понякога... — тя стана от стола си до прозореца и застана в средата на стаята. — Сваля си панталона и слага члена си в ръката ми — това ме кара да го ненавиждам. Чувствам го като обида спрямо себе си: да ме използва по този начин, а след това... — тя замълча, задавена от гняв. — Тогава той стига върха на удоволствието си и изригва като някой проклет кит и всичко се измокря, изпоцапва се, а аз си мисля... — тя удари дланта си с юмрук. — Мисля си, Боже, о Боже, така имам нужда от дете, а всичко това се пилее на вятъра!

Пилее се в ръката ми, а мястото му е в утробата ми! За Бога! Не само, че е грях, но и истинска лудост!

— Винаги ще има още — казах аз практично.

Тя ме погледна като обсебена.

— Да, но аз невинаги ще мога да дам това „още“ от себе си — отвърна тя. — Той е луд за докосването ми, ала това е, защото ме е чакал цели три години. А ако аз трябва да чакам още три? Как да запазя красотата си? Как да остана плодовита? Той може да си остане похотлив и на шейсет години, а аз?

— Да не би да падаш в очите му? — попитах я. — Това, което правиш с него, са номера на уличница.

Ана поклати глава.

— Нали трябва да правя нещо, за да поддържам огъня на страстта му. Трябва да го примамвам и да го отблъсквам едновременно.

— Можеш да правиш и други неща — отзовах се аз.

— Кажки какви.

— Можеш да го оставиш да те гледа.

— Какво да го оставя да гледа?

— Да те гледа, докато се галиш. Той го обожава. Почти се разплаква от страст.

Тя изглеждаше извънредно притеснена.

— Срамота.

Аз се изсмях кратко.

— Оставяш го да те гледа как събличаш дрехите си, но една по една и много бавно. Най-накрая сваляш долната си риза и се разтваряш отдолу, за да види какво криеш там.

Тя поклати глава.

— Не бих могла да го направя...

— Освен това можеш да го направиш с уста — едва сдържах смеха си от нейната свенливост.

— Какво? — тя ме погледна с неприкрита погнуса.

— Можеш да коленичиш пред него и да го поемеш в устата си. Той много обича и това.

— И ти си правила това с него? — попита тя и сбърчи нос.

Погледнах я право в очите.

— Аз бях неговата уличница — казах аз. — В замяна на това брат ни получи управителската си служба, а баща ни се превърна в

заможен човек. Когато той лягаше по гръб, аз го целувах от устата надолу, и преминавах през всички части на тялото му, а след това го лижех, както котката лиже мляко. Накрая го вземах в устата си и го смучех.

Лицето на Ана се беше изкривило от отвращение и любопитство.

— И на него това му харесваше?

— Да — казах аз, а откровеността ми граничеше с жестокост. — Той го обожаваше; това му доставяше също толкова голямо удоволствие, колкото и всичко останало. Можеш да се правиш на възмутена и горделива, колкото си искаш, но ако трябва да го задържиш с номерата на уличниците, то по-добре научи някои нови неща и ги прилагай сръчно.

За момент ми се стори, че тя щеше да избухне, но замълча и кимна с глава.

— Убедена съм, че кралицата никога не е правила нищо подобно — каза тя, силно възмутена.

— Не е — казах аз, като си позволих да покажа за момент собствената си злоба. — Тя обаче беше любимата му съпруга, за която той се ожени по любов; а аз и ти сме просто блудници.

Номерата, които Ана научи, успокоиха краля, но правеха нея самата по-раздражителна от всякога. Веднъж, когато отворих вратата на стаята ѝ, я чух да крещи, развилняла се като истинска хала.

Когато влязох, Хенри стоеше с лице към вратата и ме погледна едва ли не умолително. Останах с отворена уста, докато Ана продължаваше да беснее. Тя беше с гръб към мен и не беше чула отварянето на вратата — беше глуха за всичко друго освен за собствения си вой.

— И тогава научавам, че тя — именно *тя* — все още кърпи ризите ви и по този начин се подиграва с мен, като ме кара да вдявам иглата ѝ пред всички придворни дами, все едно съм ѝ някаква слугиня.

— Никога не съм я молил...

— О, така ли? А как става това? Да не би през нощта да се вмъква тайно в покоите ви? А може би слугите, които чистят спалнята, ви ги отмъкват скришом, за да ѝ ги дадат? Или вие ходите насън и ѝ ги носите, без да искате?

— Ана, тя ми е съпруга. Тя е кърпила ризите ми в продължение на двадесет години. Нямах представа, че бихте имали нещо против. Но ще ѝ кажа, че не искам да го прави повече.

— Нямали сте представа, че бих имала нещо против ли? А защо не се върнете обратно в леглото ѝ и не проверите дали бих имала нещо против това? Аз мога да кърпя не по-лошо от нея, даже много по-добре, понеже не съм нито толкова стара, нито толкова късогледа, че да карам някой друг да ми вдява иглата. Ала вие никога не ми носите ризите си. Вие ме унижавате... — гласът ѝ потрепери. — Унижавате ме пред целия кралски двор, като носите ризите си на нея — негодуванието ѝ се засилваше все повече. — Със същия успех можете да заявите пред света: това е моята съпруга и жената, която е моя довереница, а тази тук ми е любовница, и с нея само се забавлявам нощем.

— За Бога... — започна кралят.

— За Бога, вие силно ме наранихте с всичко това, Хенри!

Гласът ѝ потрепери и това го обезоръжи. Той разтвори обятия, за да я прегърне, но тя поклати глава.

— Не, не, няма да притичам към вас, няма да ви позволя да изтриете сълзите ми с целувки и да ми кажете, че всичко това е без значение. Има значение, повече от всичко на света.

Тя сложи ръка на очите си и мина покрай него, без дори да го поглежда, и влезе в покоите си. По време на паузата, която последва, се чу как тя затвори вратата и превъртя ключа.

Аз и кралят се спогледахме.

Той изглеждаше слисан.

— Кълна се пред Бога, че не съм искал да я нараня.

— С някакви ризи?

— Кралицата продължава да ми шие ризите. Ана не го знаеше. Прие го много зле.

— Ох — изпъсках аз.

Хенри поклати глава.

— Ще кажа на кралицата да не го прави повече.

— Да, това ми се струва разумно — казах аз кротко.

— А когато излезе, ще ѝ предадете ли, че съм силно огорчен, задето съм ѝ причинил такава мъка? Ще ѝ кажете ли също, че втори път няма да си позволя да я обидя така?

— Да — отвърнах. — Ще ѝ предам.

— Ще изпратя да повикат златаря. Нека изработи нещо красиво за нея — каза той и тази мисъл го ободри. — И когато се почувства отново щастлива, ще забрави, че въобще някога сме се карали за това.

— Тя ще бъде пак щастлива, нека само да си почине малко — обнадеждих го аз. — Разбира се, тежко ѝ е да чака женитбата си с вас. Тя толкова ви обича.

За момент той заприлича на влюбеното в Катерина момче, което е бил някога.

— Да, ето защо тя се разгневи така силно. Заради силата на любовта си.

— Разбира се — уверих го аз. Последното, което исках той да осъзнае, беше това, че гневът на Ана не беше съизмерим спрямо обстоятелствата.

Той отново доби нежно изражение.

— Зная. Трябва да съм търпелив с нея. Освен това тя е толкова млада, не знае почти нищо за света.

Замълчах и си казах, че аз самата бях много млада, когато родителите ми ме тласнаха в неговите обятия и че на мен никога не ми беше позволено да намекна за недоволството си, а какво оставаше пък за бури от емоции.

— Ще поръчам рубини за нея — каза той. — На добродетелните жени се дават рубини, както знаете.

— Ще ѝ харесат — отвърнах убедено.

Хенри ѝ подари рубини, и нейната благодарност премина в нещо повече от една обикновена усмивка. Тя се върна в покоите си много късно през нощта, с измачкана рокля и с шапчица в ръка. Аз бях в леглото и спях — никога не я чаках по цели нощи — така, както тя ме чакаше преди. Тя ме отви, за да мога да се събудя и да отпусна корсажа ѝ.

— Правих каквото ти ми каза и той беше във възторг — каза тя. — Освен това го оставих да си играе с косите и с гърдите ми.

— Е, виждаш ли, че отношенията ви пак се затоплиха — казах аз. Отпуснах корсажа ѝ и смъкнах полите ѝ през главата.

— И татко ще стане граф — каза тя с тихо задоволство. — На Уилтшир или на Ормънд. Аз ще стана мистрес Ана Рочфорд, а Джордж ще е лорд Рочфорд. Баща ни пак ще замине за Европа да води мирните преговори, а брат ни — лорд Джордж — ще замине с него. Брат ни, лорд Джордж, е на път да стане един от най-предпочитаните пратеници на краля.

Аз останах с отворена уста пред толкова кралски подаръци.

— Баща ни ще получи графство?

— Да.

— А Джордж ще е лорд Рочфорд! Колко внушително — ще му хареса и още как! При това посланик!

— Това, за което винаги е мечтал.

— А аз? — попитах. — За мен има ли нещо?

Ана се излегна на ложето, остави ме да събуя обувките от нозете й и да сваля чорапите й.

— Ти ще си останеш вдовстващата лейди Кери — каза тя. — Просто другата Болейн и нищо повече. Не мога да огрея навсякъде, нали ти е ясно.

КОЛЕДАТА НА 1529

Кралският двор трябваше да се събере в Гринич, и кралицата трябваше също да присъства. Тя щеше да получи всички почести, а Ана — да остане в сянка.

— И сега какво? — попитах Джордж. Седнах на леглото му, а той се беше изтегнал в прозоречната ниша. Слугата опаковаше багажа му за пътуването му до Рим, и от време на време той подвикваше на мудния прислужник: „Само не синята шапка, има молци“, или пък: „Не мога да понасям тази шапка, дай я на Мери за младия Хенри“.

— И сега какво? — повтори той.

— Извикаха ме обратно в покоите на кралицата, и ще трябва пак да се местя в старата си стая в нейното крило на замъка. Ана ще остане в покоите си до стрелбището съвсем сама. Мисля, че майка ни ще бъде с нея, но аз и останалите придворни дами трябва да прислужваме на кралицата, не на Ана.

— Не вярвам това да е лош знак — каза Джордж. — Той очаква много народ да се събере и да гледа коледните пиршества. Последното, което му трябва, е градските търговци да разправят, че бил невъздържан. Той иска всички да смятат, че е избрал Ана не от похот, а заради благото на Англия.

Погледнах малко притеснено към слугата.

— Няма проблеми с Джос — каза Джордж. — Доста е глух, слава Богу. Нали така, Джос?

Мъжът дори не обърна глава.

— Е, добре, остави ни насаме — каза Джордж. Мъжът обаче продължи да опакова все така упорито.

— И все пак, трябва да внимавааш — казах аз.

Джордж повиши глас.

— Остави ни, Джос, можеш да довършиш и по-късно.

Мъжът се стресна, обърна се, поклони се на Джордж и на мен, и излезе.

Джордж стана от мястото си до прозореца и се излегна на леглото до мен. Аз сложих главата му на скута си, и се настаних поудобно.

— Смяташ ли, че някога изобщо ще се случи? — попитах разсеяно. — Имам чувството, че планираме тази сватба от сто години.

Той беше затворил тъмните си очи, но сега ги отвори и ме погледна.

— Един Бог знае — каза той. — И Бог знае колко ще ни струва това, когато се случи: да се грижим за щастието на кралицата, за безопасността на трона, за уважението на хората и светостта на църквата. Понякога имам чувството, че ти и аз сме прекарвали живота си на служба при Ана, а дори не мога да разбера какво сме спечелили от това.

— И това го казваш ти — наследник на графство? Впрочем на две графства?

— Мечтаех да се отправя на кръстоносен поход и да убивам неверници — каза той. — Представях си как се завръщам в замъка си, където красивата ми жена ще благоговее пред мен и пред геройствата ми.

— А аз мечтаех за поле с хмел, за ябълкова градина и за стада овце — казах аз.

— Какви глупци — каза Джордж и затвори очи.

След няколко мига той вече спеше. Държах го нежно и гледах как гърдите му се повдигат леко, облегнах главата си на облицованата с брокат табла на леглото, затворих очи и сама се унесох в сън.

В съня си чух как вратата се отваря и лениво отворих очи. Не беше завръщащият се слуга на Джордж, нито пък Ана беше решила да ни потърси. Някой беше натиснал бравата крадешком, и беше откrehнал вратата като шпионин. Беше съпругата на Джордж, по настоящем лейди Рочфорд, която подаде глава и огледа стаята да ни види.

Тя не подскочи, когато ни видя заедно на леглото, а аз — все още в полусън и вцепенена от нейната потайност — също не помръднах. Очите ми бяха полуотворени и я наблюдавах през миглите си.

Тя продължаваше да стои на мястото си, без да мърда, и ни оглеждаше внимателно: разположението на главата на Джордж в скута ми, разкрачените ми под полите крака. Главата ми беше облегната

назад, шапчицата ми захвърлена до прозореца, а косите ми — в безпорядък около отпуснатото ми в съня лице. Тя ни оглеждаше така, сякаш искаше добре да запомни всичко и да го предаде с рисунка, или пък събираще ценни сведения. Тогава, също толкова тихо, както се беше промъкнала на идване, тя излезе от стаята.

Веднага разтърсих Джордж и запуших устата му с ръка, когато се събуди.

— Шшт. Джейн беше тук. Може още да е отвън, пред вратата.

— Джейн ли?

— Жена ти, за Бога, Джейн! Твоята съпруга Джейн!

— Какво искаше?

— Нищо не каза. Тя просто влезе и ни заоглежда, както спяхме заедно на леглото; оглежда ни така известно време и се измъкна тихомълком.

— Не е искала да ме буди.

— Възможно е — казах неуверено.

— Какво има?

— Тя изглеждаше много... странно.

— Тя винаги има странен вид — каза той. — Сякаш души по следа.

— Да, точно така — казах аз. — Но когато започна да ни оглежда, аз се почувствах доста... — аз замълчах, опитвайки се да намеря точните думи. — Почувствах се наистина мръсна — казах накрая. — Все едно, че правехме нещо нередно. Все едно, че бяхме...

— Какво?

— Твърде близки.

— Та нали сме брат и сестра — възкликна Джордж. — Разбира се, че сме много близки.

— Спяхме заедно на леглото.

— Естествено, че спяхме! — възкликна той. — Какво друго можем да правим на леглото? Да се любим?

Аз се разхилих.

— Тя ме накара да се почувствам така, сякаш мястото ми не е изобщо в твоята стая.

— О, напротив. Тук ти е мястото — възпротиви се той. — Къде другаде можем да поговорим спокойно, без половината двор да ни слуша или тя да ни дебне? Просто ревнува. Би дала кралски подкуп, за

да се озове в леглото с мен днес следобед, а аз по-скоро бих си сложил главата на бесилото, отколкото на скута ѝ.

Аз се усмихнах.

— Значи, смяташ, че тя няма никакво значение?

— Никакво — каза той лениво. — Тя ми е съпруга. Мога да се справям с нея. И както са тръгнали нещата с браковете, мога просто да я изпъдя и да си взема някоя хубавица.

Ана категорично отказваше да прекара коледните празници в Гринич, след като тя самата нямаше да е в центъра на вниманието. Въпреки многобройните обяснения на Хенри, че така щеше да е по-добре за общата им кауза, тя му се нахвърляше с обвинения, че той предпочита кралицата до себе си.

— Ще замина! — кресна му тя. — Няма да стоя тук и да търпя пренебрежителното ви отношение. Ще отида в Хевър. Ще бъда там по времето, отредено за коледните пиршества. Или пък може да се върна отново във френския кралски двор. Баща ми е там и мога да прекарам по-приятно, струва ми се. Във Франция винаги съм се радвала на истинско възхищение.

Той пребледня, сякаш тя го бе прободла с нож.

— Ана, любов моя, не говори така.

Тя му се нахвърли.

— Ваша любов ли? Даже не ме искате до себе си за Коледа!

— Искам ви и в коледния ден, както и през всеки друг ден в годината. Ала ако Кампеджо все още продължава да докладва на папата, аз искам той да разбере, че ако се отвърщам от кралицата, имам за това най-непорочни и възвишени основания.

— А аз съм порочна, така ли? — попита тя, захващайки се за думата.

Сега тя използваше бързия си ум, с който беше омаяла Хенри, като оръжие срещу него. И той беше точно толкова безпомощен сега, колкото беше и тогава.

— Любов моя, за мен вие сте истински ангел — каза той. — И аз искам целият свят да го узнае. Заявих на кралицата, че вие ще станете моя съпруга, защото сте най-добрата в цяла Англия. Така ѝ казах.

— Значи ме обсъждате с нея? — извиси се гласът ѝ. — О, не! Това е нова обида. А тя вероятно ви отвръща, че въобще не съм толкова добра. Сигурно ви казва, че когато съм била нейна придворна дама, не съм била никакъв ангел. Вероятно даже добавя, че не съм достойна да шия ризите ви!

Хенри закри лице с ръцете си.

— Ана!

Тя се отдръпна от него и отиде до прозореца. Останах все така с наведена над книгата глава, като се предполагаше, че чета, и аз движех пръст по редовете, макар да не виждах нито дума. И двамата — кралят и аз, неговата някогашна любовница — я наблюдавахме скришом. Напрежението в раменете ѝ я накара да потръпне няколко пъти, докато хълцаше, а после те се отпуснаха и тя се обърна към него. Очите ѝ бяха пълни със сълзи, а гневът беше заруменил лицето ѝ. Изглеждаше възбудена. Отиде до него и хвана ръцете му.

— Простете ми — каза тя като непослушна ученичка. — Простете ми, любов моя.

Той я погледна така, сякаш не можеше да повярва на щастието си. Разтвори обятията си, тя потъна в тях и уви ръце около шията му.

— Простете ми — прошепна тя.

Аз се надигнах от мястото си, колкото се може по-тихо и отидох към вратата. Ана ми кимна да изляза и аз тръгнах. Затваряйки вратата след себе си, аз я чух да казва:

— Обаче ще отида в Дърам Хаус, а вие ще дадете необходимите средства, за да прекарам една весела Коледа там.

Кралицата ме приветства обратно в покоите си с тънка тържествуваща усмивка. Бедната жена си мислеше, че отсъствието на Ана означава отслабване на влиянието ѝ. Не беше чула известния ми вече списък с обезщетения, които любовникът на Ана трябваше да ѝ плати, задето я отправяше от двора. Тя не знаеше, за разлика от целия кралски двор, че учтивостта на Хенри към нея по време на коледните празници беше само формална.

Ала го разбра достатъчно скоро. Той никога не вечеряше с нея насаме в покоите ѝ. Никога не я заговаряше освен ако не го гледаха. И абсолютно никога не я канеше на танц. Всъщност, през повечето време

той се извиняваше и само наблюдаваше танцьорите. В двора имаше нови момичета, които се извиваха в ръцете на партньорите си под неговия настоятелен поглед: една нова наследница на рода Пърси и едно ново момиче от семейство Сиймор. От всяко графство, което можеше да претендира да бъде представено в кралския двор, пристигаше по някое ново момиче, което да очарова краля, а защо не и да опита да завземе трона. Ала никоя не можеше да привлече вниманието на краля. Той седеше до кралицата и изглеждаше отнесен, потънал в мисли за любовницата си.

Същата вечер кралицата коленичи пред молитвения стол и дълго се моли, докато придворните дами дремеха по местата си, в очакване тя да ни отпрати да спим. Когато тя стана и се обърна, аз бях единствената будна.

— Изпозаспах като Иисусовите ученици в Гетсиманската градина — каза тя по повод на проявеното пренебрежение по време на собственото ѝ страдание.

— Съжалявам — казах аз.

— Все едно е дали тя е тук или не — отбеляза Катерина мъдро и с отчаяние в гласа. Тя се приведе под тежестта на шапчицата си и измъкна фибите, които я крепяха. Косата ѝ беше така побеляла, че отбелязах колко много се беше състарила — много повече през тази последна една година, отколкото през целия си изминал живот.

— Това е просто страст, която той ще надживее — каза тя, по-скоро на себе си, отколкото на мен. — Ще се измори от нея, както се случваше с всички други досега. Беси Блаунт, вие, а сега Ана, която е само една от многото.

Аз не отвърнах.

— Само да не извърши някой грях срещу Светата Църква, докато е под нейна власт — продължи тя. — Дано той да не прегреши. Това е всичко, за което се моля. Знам, че ще се върне при мен.

— Ваше величество — казах аз тихо. — А какво ще стане, ако не се върне? Какво ще стане, ако те анулират брака ви и той се ожени за нея? Има ли къде да отидете? Имате ли някое подсигурено безопасно място, където да се оттеглите, в случай, че всичко се обърка?

Кралица Катерина обърна уморения си поглед към мен, сякаш едва сега ме забелязваше. Тя протегна ръце, за да мога да развържа горната част на корсажа ѝ, и се обърна, така че да мога да го изхлузя

през раменете ѝ. Кожата ѝ беше възпалена и зачервена от грубата долна риза. Не казах нищо, защото тя не обичаше придворните ѝ дами да я виждат така.

— Аз не се готвя за поражение — каза тя простичко. — Това е все едно да предам сама себе си. Знам, че Господ ще насочи мисълта на моя Хенри обратно към мен и ние ще заживеем отново щастливо. Знам, че дъщеря ми ще стане кралица на Англия и ще бъде една от най-прекрасните кралици, които са управлявали някога. Баба ѝ беше Изабела Кастилска — и никой не може да се усъмни, че една жена е способна да управлява кралство. Тя ще бъде принцеса, която всеки ще запомни, а на смъртния ми одър кралят ще бъде за мен сър Вярно Сърце, какъвто беше и в годините на моето моминство.

Кралицата отиде в стаята си и слугинята, която дремеше пред камината, скочи и взе от ръцете ми одеждата и шапчицата ѝ.

— Бог да ви благослови — каза кралицата. — Сега можете да кажете на останалите да вървят по леглата си. Сутринта ще очаквам всички те да дойдат с мен на литургия. И вие също, Мери. Обичам придворните ми да идват на литургия.

ЛЯТОТО НА 1530

Яздех надолу по пътя за Хевър. Около мен кретаха групичка слуги с флаговете на Хауърд, които се вееха пред мен и зад мен, а минувачите, които срещаме, се отдръпваха в канавката, за да ни сторят път. Живите плетове и тревата край пътя бяха вече покрити с прахоляк, тъй като лятото беше сухо и по всичко личеше, че и тази година щеше да вилнее чумата. Ала недалеч от пътя се носеше сладък аромат на сено. То беше вече окосено и повечето събрано на купи, а пшеницата и ечемикът бяха избуяли до коляно и класовете им бяха започнали да се наливат. Хмелните полета зеленееха, а тревата в ябълковите градини беше отрупана с опадали белоснежни цветчета. Пеех си, докато пътувахме — за мен беше такова щастие да пътувам из английските поля, обърнала гръб на двора и устремена напред, към децата си. Хората бяха водени от един благородник от свитата на чичо ми — Уилям Стафорд — и от време на време той идваше да язди до мен.

— Прахолякът тук е ужасен — отбеляза той. — Веднага щом се отдалечим от града, ще заповядам на хората си да яздят зад вас.

Погледнах го крадешком. Беше хубав, широкоплещест мъж с открито честно лице. Казах си, че сигурно беше от онези Стафорд, които се бяха разорили след екзекуцията на Бъкингамския херцог. Определено имаше вид на човек от благородно потекло.

— Благодаря ви, че ме съпровождате. За мен е важно да видя децата си.

— Бих казал даже, че няма нищо по-важно от това. Аз нямам нито жена, нито деца, но ако имах, никога не бих ги изоставил.

— Защо не сте се оженили досега?

Той ми се усмихна.

— Досега не съм срещал жена, която да ми се понрави достатъчно.

Думите му бяха невинни, но в тях се криеше нещо. Бях изкушена да го попитам какво би му допаднало в една жена. Глупаво беше човек

да е претенциозен спрямо жените. Повечето мъже бяха готови да се оженият за всяка, която би им осигурила или богатство, или добро положение. При все това, Уилям Стафорд не приличаше на глупак. Когато спряхме за вечеря, той дойде до коня ми, за да ми помогне да сляза и когато бях вече на земята, за момент ме задържа в ръцете си, за да се увери, че съм стъпила здраво на краката си.

— Всичко наред ли е? — попита той загрижено. — Прекарахте дълго време на седлото.

— Добре съм. Кажете на другите, че няма да останем дълго, защото искам преди свечеряване да бъда в Хевър.

Той ме поведе към хана.

— Надявам се да се намери нещо достойно за вечерята ви. Обещаха да приготвят пилешко, но подозирам, че ще ни донесат някоя стара и жилава гъска.

Аз се разсмях.

— Каквото ще да е! Мога да ям всичко, така съм прегладняла. Ще вечеряте ли с мен?

За момент помислих, че ще приеме, но после той се поклони и каза:

— Ще се храня с мъжете.

Отказът му донякъде ме наскърби.

— Както желаете — казах аз хладно и се отправих към една стая с нисък покрив. Застанах до камината, започнах да греея ръцете си и погледнах през прозореца. Той беше в конюшната и следеше всички да снемат товара от конете си и да ги почистят, преди да седнат да вечерят. Помислих си, че е хубав мъж. Колко жалко, че се държеше така грубо.

Това лято реших, че златистите къдри на Хенри трябваше да се скъсат, а Катерина трябваше да сложи подобаващи одежди, вместо да носи досегашните къси дрешки. Хенри също щеше да носи жакет и три четвърти панталони. Ако зависеше от мен, щях да ги оставя още една година да носят детските си дрешки, но баба Болейн много настояваше двамата да загърбят детството, а беше напълно способна да пише на Ана и да се оплаче, че не се грижа за правилното отглеждане на осиновеното ѝ дете.

Косицата на Хенри беше мека като патешки пух. Той имаше дълги златисти къдри, които падаха на масури чак до раменете му и обрамчваха умното му лице. Нямаше на света майка, която да ги отреже без сълзи на очите — той си беше моето момченце. Не исках той да се разделя с къдричките си и с бебешката си закръгленост; не исках да се промени и начинът, по който протягаше ръчички да го взема, нито пък неумелите крачки на пълничките му крачета.

Той, разбира се, гореше от желание всичко това да му се случи и искаше меч, както и собствено пони. Той искаше да отиде също като Джордж във френския двор и да се научи да се бие. Искаше да отиде на поход, да научи изкуството на дуелирането, както и да порасне колкото се може по-бързо, докато моето единствено желание беше да го държа на ръце и да си остане малък.

Уилям Стафорд ни намери на любимото ни място — на каменната скамейка, гледаща към рова на замъка. Хенри беше тичал наоколо цяла сутрин и сега по всичко личеше, че му се спи, бе се сгушил в прегръдките ми и протегнал палец към устата си. Катерина топеше голите си крачета в реката.

Той веднага видя сълзите в очите ми, поколеба се и с тих глас, за да не събуди момченцето, каза:

— Съжалявам, че трябва да ви обезпокоя, но исках да ви кажа, че незабавно се връщаме в Лондон и ако желаете, можем да занесем нещо там.

— В кухнята има малко плодове и зеленчуци за майка ми.

Той кимна и пак се поколеба, явно не можеше да реши какво да прави.

— Простете — каза той неловко. — Но виждам, че нещо ви е разстроило. Мога ли да направя нещо за вас? Вашият чичо ви повери на грижите ми. Мой дълг е да знам дали някой не ви е обидил.

Това ме накара да се разсмея.

— Не. Цялата работа е там, че Хенри трябва да започне да носи панталони, а аз толкова обичах да го виждам като малко момченце. Не искам нито той, нито малката ми Катерина да порастват. Ако имах съпруг, той щеше да отведе малкия Хенри и да отреже къдрите му, без да ме пита. А сега аз трябва да го направя сама.

— Тъгувате ли по съпруга си? — попита гой с любопитство.

— Малко — зачудих се колко ли знае Стафорд за брака ми, който едва ли можеше да се нарече истински брак. — Не прекарвахме много време заедно — това бяха най-откровените думи, с които можех да му отговоря, като при това запазя благоприличие; ала от кимването му не можах да преценя дали ме е разбрал или не.

— Имам предвид сега — каза той и ми даде да разбере, че го бях взела за по-глупав, отколкото всъщност беше. — Когато вече нямате благоволенieto на краля. Сега бихте могли да се надявате на друго дете от съпруга си, нали? И да започнете отначало?

Аз се поколебах.

— Предполагам — не горях от желание да разисквам бъдещето си с един обикновен благородник от свитата на чичо ми: ако се вярваше на слуховете — дори човек от простолюдието, ако пък трябва да загърбим учтивостта — най-обикновен авантюрист.

— Все пак това не е много удобно положение за жена като вас — млада, само двадесет и двегодишна, с две малки деца. Целият живот е пред вас, а той е обречен на живота на сестра ви. Вие сте в сянката ѝ. Вие, която някога бяхте фаворитка.

Това беше толкова нерадостно и точно описание на досегашния ми живот, че аз едва не се задавих при мисълта за бъдещето, за което ми говореше.

— Такова е положението на жените — казах аз в пристъп на откровеност. — Не става въпрос за собствен избор, мога да ви уверя. Жените са само играчка на съдбата. Ако съпругът ми беше жив, щяха да го обсипят с почести. Брат ми е лорд, баща ми е граф, а аз щях да съм облагодетелствана от неговото издигане. Но и в сегашното си положение, бидейки Болейн и Хауърд, не съм останала съвсем без пукната пара. Имам добри шансове.

— Вие сте авантюристка — каза той. — Точно като мен. Или поне бихте могли да бъдете. Докато семейството ви е заето със съдбата на Ана, а нейната съдба е доста неясна, вие можете да уредите собственото си бъдеще. Можете да направите своя избор. За момента те са забравили да ви контролират. Сега е времето да бъдете свободна.

Аз наострих уши.

— Затова ли не сте женен? В името на свободата?

Той ми се усмихна и белите му зъби блеснаха на мургавото лице.

— О, да — каза той. — Никому не дължа живота си, нямам задължения към никоя жена. Аз съм от хората на чичо ви, нося ливреята на семейството му, но не се чувствам негов слуга. Роден съм свободен англичанин и вървя по избрания от мен път.

— Вие сте мъж — отвърнах аз. — За една жена е по-различно.

— Да — съгласи се той. — Освен ако тя не се омъжи за мен. Тогава бихме могли да следваме заедно избрания от нас път.

Засмях се тихо и придърпах малкия Хенри близо до себе си.

— Обаче ако се ожените против волята на господаря си или не поискате благословията на родителите й, вие ще бъдете принуден да следвате този ваш път с малкото пари, които ще трябва с труд да пестите.

Стафорд изобщо не се смути.

— Хората започват и с по-малко. Мисля, че бих предпочел да се оженя за такава, която да рискува и да повери живота си на грижите, които аз съм готов да положа за нея, отколкото да позволя баща й да ме върже с договор и със зестра.

— И какво ще получи тя?

Той ме погледна право в очите.

— Любовта ми.

— И в името на това си заслужава тя да скъса със семейството си? С вашия господар? С рода си?

Той погледна към оръдейните кули, където лястовичките си правеха гнезда от кал.

— Бих желал да имам жена, волна като птичка. Аз искам жена, която е дошла при мен от любов, която иска любовта ми, и която не се вълнува от нищо друго освен от самия мен.

— Тогава ще се ожените за глупачка — казах остро.

Той се обърна към мен и ми се усмихна.

— Ето защо не съм срещнал още жена, която да пожелае — каза той. — Не искам в един момент глупците да се окажат двама.

Аз кимнах. Струваше ми се, че аз имах известно надмощие в разговора, но той си остана недовършен.

— Надявам се да остана неомъжена за известно време — казах аз. Но това прозвуча неубедително и на мен самата.

— Аз се надявам на същото — каза той със странно изражение. — Сбогом, лейди Кери — той се поклони тъкмо когато се канех да

тръгвам. — И съм сигурен, че ще разберете, че момченцето ви ще си остане вашето малко момченце, независимо дали е обуто с дълги или с къси панталонки — каза той мило. — Аз обичах майка си до последния ѝ ден на белия свят, Бог да я прости, и винаги си останах нейното малко момченце — независимо от това колко бях пораснал и колко труден беше станал характерът ми.

Оказа се, че не е трябвало да приемам с тревога подрязването на къдриците на Хенри. Когато тях ги нямаше, аз можех да видя по-ясно изящно закръглената му главичка, уязвимото му и нежно вратле. Той вече не приличаше на бебе, а на най-прекрасното малко момченце на света. Аз обичах да слагам дланта си на главичката му и да чувствам топлината му. В дрехите си на голям той приличаше на истински принц и против волята си аз започнах да мисля, че един ден той можеше да заеме английския трон. Той беше син на краля и бе осиновен от жената, която вероятно щеше да получи титлата кралица на Англия. Но най-важно от всичко беше, че той не преставаше да бъде момченцето с най-хубавите златни къдри, което бях виждала, с вид на истински принц. Той заставаше като баща си — с ръце на хълбоците, сякаш целия свят му принадлежеше. Беше най-доброто момченце, отзоваващо се доверчиво на майка си, подобно на сокол, чул зова на свирката. Това лято той беше истински сияйно дете и когато видях какво хубаво момче беше станал, аз престанах да тъжа, че вече не е някогашното бебе.

Ала разбихах, че искам и друго дете. Момчешката му красота за мен значеше, че аз бях изгубила мъничето си и се замислих какво ли би било да имам още едно дете, което да не е пионка в голямата игра за трона, а да бъде само мое. Замислих се какво ли би било да имам дете от мъж, който да ме обича и който да очаква детето, което щяхме да имаме заедно. Тази мисъл ме съпровождаше при завръщането ми в двора и ме правеше тиха и мрачна.

Уилям Стафорд дойде да ме придружи до замъка Ричмънд и настоя да тръгнем призори, за да могат конете да си починат на обяд. Целунах децата за сбогом и отидох в конюшните, където Стафорд ме качи на седлото. Бях се разплакала при сбогуването, и за мой срам една сълза капна на обърнатото му към мен лице. Той първо я избърса

с върха на пръста си, но после, вместо да отрие ръката си в панталона, той доближи пръст до устните си и го облиза.

— Какво правите?

На лицето му веднага се появи виновно изражение.

— Не трябваше сълзата ви да пада на лицето ми.

— А вие не трябваше да я облизвате — избухнах аз в отговор.

Той не отговори, но и не се отдръпна веднага. После каза:

— На конете — извърна се и възседна коня си.

Свитата от неколцина души се заизнизва на излизане от замъка, а аз помахих на децата си, които бяха коленичили на прозореца на спалнята си и ме гледаха как заминавах.

Ние минавахме по подвижния мост, а копитата на конете ехтяха по дървеното покритие, и надолу по дългата виеща се пътека към края на парка. Уилям Стафорд пришпори коня си и се изравни с моя.

— Недейте да плачете — каза той рязко.

Аз го погледнах косо и ми се прииска да беше останал да язди с хората си.

— Не плача.

— Плачете — опроверга ме той. — А аз не мога да придружавам плачеща жена по целия път до Лондон.

— Аз не съм плачеща жена — казах с известно раздражение. — Но никак не обичам да оставям децата си, знаейки, че няма да ги виждам цяла година. Една година! Струва ми се, че имам право да се понатъжа от раздялата си с тях.

— Нямате — продължи той да упорства. — И ще ви кажа защо. Казахте ми съвсем еднозначно, че една жена трябва да се подчинява на заповедите на семейството си. Вашето семейство ви нареди да напуснете децата си и дори да дадете едното от тях под опеката на сестра си. Да се възпротивите и да си върнете децата е по-разумно, отколкото да плачете. Ако обаче изберете да сте Болейн и Хауърд, то трябва да се подчинявате с удоволствие.

— Бих предпочела да яздя сама — казах аз студено.

Той веднага пришпори коня си и каза на мъжете пред мен да минат назад. Всички те минаха на шест крачки зад мен и аз яздих мълчаливо и самотно през целия път към Лондон, точно както бях пожелала.

ЕСЕНТА НА 1530

Дворът се разполагаше в Ричмънд, и Ана сияеше след щастливите летни мигове, прекарани с Хенри в провинцията. Бяха ходили всеки ден на езда, той ѝ беше правил подарък след подарък — кога ново седло за ловния ѝ кон, кога нов лък и стрели. Беше заповядал на седларя да ѝ изработи хубаво дамско второ седло, за да може тя да сяда зад него, с ръце около кръста му и глава опряна на рамото му, за да могат да си шепнат, докато яздят. Където и да идеха, им се казваше, че страната им се възхищава и че всички гледат с добро око на плановете им. Навсякъде ги посрещаха с клетви за вярност, с поеми, маскени балове и с представления. От всеки дом ги обсипваха с цветя, ръсеха пътя им с тревя и билки. Всички уверяваха Ана и Хенри многократно, че са ослепителна двойка с голямо бъдеще. Нищо лошо не бе възможно да се изпречи на пътя им.

Баща ми, който се беше върнал от Франция, реши да не казва нищо, с което да развали тази идилгия.

— Ако те са щастливи заедно, тогава нека благодарим на Господа за това — отбеляза той пред чичо ми. Ние бяхме на терасата над реката и наблюдавахме Ана на стрелбището. Тя беше умел стрелец и имаше големи шансове да спечели наградата. Само една друга дама — лейди Елизабет Ферърс — можеше да победи сестра ми.

— Това би било приятна промяна — каза чичо кисело. — Тази ваша дъщеря има характера на дива котка.

Баща ми се засмя доволно.

— Прилича на майка си — отвърна той. — Всички момичета от семейство Хауърд подскочат само като ги погледнеш. Трябва да сте имали някои разправии със сестра си като деца.

Чичо Хауърд беше хладен и не окуражи твърде личната му забележка.

— Жената трябва да си знае мястото — каза той ледено.

Баща ми ме погледна и погледите ни се кръстосаха. Обичайните сцени на невъздържаност в семейство Хауърд бяха добре известни.

Нямаше нищо странно. Чичо Хауърд открито поддържаше любовница от момента, в който жена му роди синове. Веднъж леля ми започна да се кълне, че не я имат за нищо повече от перачка, и те двамата могат вече да се любят само на мръсни чаршафи. Омразата помежду им беше нещо, за което често се говореше в двора, и беше истинско театрално представление, когато той я водеше на тържества в двора, където трябваше да си дават вид, че са двойка и да се явяват заедно в обществото. Той я държеше за върховете на пръстите, а тя извърещаше глава така, сякаш той не се беше къпал и сякаш дрехите му, както и самият той воняха.

— Не всички имаме вашата дарба да знаем как да се държим с жените — каза баща ми.

Чичо ми го стрелна изненадано. Той беше глава на семейството ни толкова дълго време, че беше привикнал на по-уважително отношение. Ала сега баща ми беше граф със свои собствени права, а дъщеря му, която в този момент пусна тетивата и запрати стрелата си точно в средата на мишената, можеше да стане кралица.

Ана се обърна и се усмихна на своя удар, а Хенри, неспособен да се държи на разстояние, скочи от стола си, отиде с бърза крачка на стрелбището, и я целуна по устните пред целия двор. Всички се усмихваха и заръкопляскаха, а лейди Елизабет прикри колкото можа разочарованието от загубата си пред фаворитката и получи от краля малък накит, докато Ана получи изящна златна шапчица с формата на коронка.

— Корона — каза баща ми, докато гледаше как кралят ѝ я връчва.

С едно уверено и сладно движение, Ана смъкна шапчицата си и се изправи пред погледите на всички ни с тъмната си коса, спускаща се на гъсти бляскави къдри. Хенри пристъпи напред и сложи украшението на главата ѝ. За миг се възцари абсолютна тишина.

Мълчанието беше разчупено от кралския шут. Той затанцува зад гърба му и занаднича отстрани към Ана.

— Ох, мистрес Ана! — извика той. — Целехте се на бика между рогата, ала поразихте бика между кра...

Хенри му се нахвърли, заливайки се от смях, и понечи да го удари, но шута успя да избяга. Придворните избухнаха също в смях, а Ана, с красивото си поруменяло лице и с коронката — трофей, засияла

на фона на черните ѝ коси, поклати глава, размаха заплашително пръст към него и смутена, зарови лице в рамото на Хенри.

Аз делях с Ана една спалня, намираща се в покоите, които заемаха второ по разкош място в двореца Ричмънд. Това не бяха покоите на кралицата, но бяха най-хубави след нейните. Изглежда имаше неписано правило, че Ана можеше да разполага с тях и да ги обзавежда също така богато като тези на кралицата и почти толкова богато, колкото кралските, но все още нямаше правото да обитава стаите на кралицата, въпреки че самата кралица никога не беше там. Постоянно трябваше да се нанасят поправки в досега установената етикеция, защото този двор не приличаше на никой от досегашните.

Ана се беше излегнала на богато украсеното легло, без да се притеснява, че ще измачка роклята си.

— Добре ли прекара лятото? — попита тя нехайно. — Здрави ли са децата?

— Да — отвърнах лаконично. Никога не ѝ заговорях за сина си освен ако тя не ме питаше изрично. Беше изгубила правата си да бъде негова леля, след като насила беше взела майчинските права над него.

— Вие с чичо гледахте стрелбата — каза тя. — Какво каза той?

Аз се замислих.

— Нищо. Каза, че вие с краля изглеждате щастливи.

— Споменах му, че искам да видя Уолси разгромен. Той се е обърнал срещу мен. Подкрепя кралицата.

— Ана, той загуби длъжността си на канцлер, и пак не ти е достатъчно.

— Той е разменял писма с кралицата. Искам го мъртъв.

— Но той ти беше приятел.

Тя поклати глава.

— И двамата играехме някаква роля, за да удовлетвори краля. Уолси ми пращаше риба от развъдника си за пъстърва, а аз му пращах дребни подаръци. Ала аз и за миг не съм забравила как ми говореше за Хенри Пърси, както и той никога не забрави, че аз съм Болейн и че съм се издигнала сама, също като него. Той ме ревнуваше и аз ревнувах него. Станахме врагове от момента на завръщането ми от Франция. Той дори не ме виждаше. Не разбираше каква сила се крие в мен. И все

още не разбира. Но пред лицето на смъртта ще разбере всичко. Ще получа живота му, така както получих неговия дом.

— Той е един старец. Изгубил е цялото си богатство и всички титли, на които се е радвал и с които се е гордял. Сега се оттегля в своята епархия в Йорк. Ако искаш да получиш възмездие, можеш просто да го оставиш да гние. Това е достатъчно отмъщение.

Ана поклати глава.

— Още не. Не и докато кралят още го уважава.

— Да не би кралят да е длъжен да не изпитва нищо към никого освен към теб? Дори към човека, който е бдял над него и го е ръководил като баща толкова години?

— Именно. Не трябва да изпитва нищо към никого освен към мен.

Аз се изненадах.

— Да не би в теб да е заговорила страстта към този мъж?

Тя се изсмя в лицето ми.

— Не. Обаче не искам да се вижда и да разговаря с никого освен с мен или с тези, на които мога да разчитам. А на кого мога да разчитам?

Аз поклатих глава.

— На теб — може би. На Джордж — винаги. На баща ни — обикновено да. На майка ни — понякога. На чичо Хауърд — само ако му изнася. На леля ни — определено не, откакто премина в лагера на Катерина. На херцога на Съфолк — може би, но не и на жена му Мери Тюдор, която не може да преживее, че се издигам така високо. На някой друг? Не. Това са всички. И може би още няколко мъже, които хранят нежни чувства към мен. Братовчед ми Франсис Брайън, вероятно и Франсис Уестън, заради приятелството си с Джордж. Сър Томас Уайът все още ме обича — тя мълчаливо отметна още един пръст, и ние двете знаехме, че това е Хенри Пърси, граф Нортъмбърланд, който категорично отказваше да стъпи в кралския двор, страдаше от нещастieto си и живееше някъде на края на света с жената, за която бе оженен насилно. — Десет — прошепна тя. — Десет души, които ми желаят доброто, а срещу тях е целият свят, който гори от нетърпение да ме види повалена на земята.

— Но кардиналът сега не може да ти направи нищо. Той е изгубил цялата си някогашна власт.

— Значи сега е моментът да бъде унищожен. Сега, когато е изгубил цялата си власт и е само един отвергнат от всички старец.

Интригата бе замислена от херцога на Съфолк и чичо Хауърд, но въпреки това в нея се забелязваше почеркът на Ана. Чичо ни разполагаше с писмо до папата като доказателство срещу Уолси, и Хенри, който беше благоразположен към стария си приятел и готов да го върне на някой висок пост, отново се обърна срещу него и заповяда да го арестуват.

Ана избра лорда, който беше изпратен да го арестува. Това беше последният удар, който тя нанесе на мъжа, който някога я беше нарекъл глупачка и голтачка. Хенри Пърси, граф Нортъмбърланд отиде в Йорк при Уолси и му съобщи, че е обвинен в измяна и че трябва да измине дългия път до Лондон не за да отседне в прекрасния си дворец Хамптън Корт, който сега принадлежеше на краля, нито в красивия си лондонски дом в Йорк Плейс, вече прекръстен на Уайтхол и принадлежащ на Ана; вместо това той щеше да измине пътя на изменниците до Тауър, където да дочака присъдата си, както се беше случило с много други преди него, извървели сетне краткото разстояние до ешафода.

Хенри Пърси вероятно е тържествувал, че му се отдава възможността да изпрати в ръцете на Ана човека, който някога ги беше разделил, а днес беше просто един изморен и отчаян болник. Хенри Пърси нямаше вина, че Уолси им се изплъзна, умирайки по пътя към Лондон, и единственото удовлетворение, което остана за Ана беше, че именно някогашният ѝ любим съобщи на човека, който ги раздели, че е настанал часът на нейното отмъщение.

КОЛЕДАТА НА 1530

Кралицата посрещна двора в Гринич за Коледа, а Ана даде пиршество, което съперничеше на нейното, в някогашния дом на покойния кардинал. Общоизвестна тайна беше, че след като вечеряше с кралицата, както му е редът, кралят тихомълком се измъкваше, заповядваше да приготвят кралската баржа и да го закарат до стълбите на Уайтхол, където сядаше да вечеря повторно с Ана. Понякога си избираше неколцина придворни, сред които бях аз, вземаше ги със себе си и ние прекарвахме една изпълнена с веселие нощ по реката, загърнати в топли дрехи, които ни предпазваха от лютия нощен вятър. Звездите блестяха над нас, докато ние гребяхме обратно към дома, по път, който често биваше окъпан от светлината на грейналата луна.

Отново бях една от придворните дами на кралицата и бях поразена от промяната, която наблюдавах в нея. Когато вдигаше глава и се усмихнеше на Хенри, тя не можеше да извика онези радостни искрици, които преди светеха в очите ѝ. Той ѝ ги беше отнел, и вероятно завинаги. Тя все още притежаваше онова смълчано достойнство, все още имаше самоувереността на испанска принцеса и английска кралица, но вече никога лицето ѝ нямаше да бъде озарявано от блясъка на жена, уверена в любовта на съпруга си.

Един ден ние стояхме заедно пред камината в покоите ѝ, а покривалото за олтара се стелеше от едната страна на огнището до другата. Аз бродирах все още недовършеното синьо небе, а тя — нещо необичайно за нея — беше оставила синьото и се беше захванала с друг цвят. Помислих си, че сигурно наистина беше уморена, за да остави нещо недовършено. По принцип беше жена, която упорстваше и постигаше целта си на всяка цена.

— Видяхте ли децата си това лято? — попита тя.

— Да, ваше величество — казах аз. — Катерина вече носи дълга рокля, учи френски и латински, а къдриците на Хенри са подрязани.

— Ще ги пратите ли във френския кралски двор?

Не можах да скрия тревогата, която ме обзе.

— Във всеки случай още е рано. Те са много малки.

Тя ми се усмихна.

— Лейди Кери, знаете, че тук не става въпрос за това колко са малки или колко са ви скъпи. Трябва да научат задълженията си. Както сте ги научили вие и както съм ги научила аз.

Аз сведох глава.

— Знам, че сте права — прошепнах аз.

— Жената трябва да знае задълженията си, за да може да ги изпълнява и да живее, заемайки мястото, което Бог ѝ е отредил — каза кралицата.

Знаех, че има предвид сестра ми, която не беше на мястото, което Бог бе решил да ѝ отреди, а вместо това си беше извоювала разкош и бе променила обстоятелствата, с помощта на красотата и ума си — положение, което сега поддържаше упорито.

На вратата се почука и един от слугите на чичо се появи на вратата.

— Портокали, подарък от херцогинята на Норфолк — каза той.
— И бележка към тях.

Аз станах да взема красивата кошница с портокали, които бяха подредени върху тъмни портокалови листа. Отгоре имаше писмо, подпечатано с чичовия печат.

— Прочетете съобщението — каза кралицата.

Аз оставих плодовете на масичката и отворих писмото. Зачетох на глас:

— „Ваше Величество, след като получих пратка пресни портокали от родината Ви, си позволих да Ви избира няколко от тях и да добавя към тях своите благопожелания“.

— Колко мило — каза кралицата сдържано. — Бихте ли ги занесли в спалнята ми, Мери? И напишете в отговор на леля си от мое име, че благодаря за нейния дар.

Станах и занесох кошницата в стаята ѝ. На прага имаше малко килимче и аз го закачих с тока си. Олюлявайки се, за да запазя равновесие, разсипах портокалите и те се пръснаха навред, търкаляйки се по пода като топчета, нападали от джоба на някой ученик. Аз изругах тихичко и започнах да ги събирам обратно в кошницата, преди кралицата да е дошла и да е видяла каква бъркотия бях направила, изпълнявайки такава проста заповед.

Тогава забелязах нещо, което ме накара да замръзна на място. На дъното на кошницата имаше малко сгънато листче. Разгънах го. На него със ситен почерк бяха изписани цифри — нямаше никакви думи. Беше закодирано съобщение.

Аз стоях така дълго време с пръснатите около мен портокали. Тогава започнах да ги събирам бавно един по един от земята и да ги подреждам отново, поставила кошницата на едно ниско шкафче. Дори отстъпих назад да им се полюбувам и да ги наредя още по-красиво. След това пях хартийката в джоба си и отидох в другата стая да седна до жената, която обичах повече от всяка друга на света. Седнах до нея и започнах да шия гоблена, чудейки се какво ли нещастие щях да й донеса със скритото в джоба на одеждата листче и какво трябваше да правя с него.

Нямах избор. От самото начало до края нямаш избор. Аз бях Болейн. Бях и Хауърд. Ако не се държах за семейството си, щях да съм никоя — без средства, с които да издържах децата си, без бъдеще и без ничия протекция. Занесох бележката в чичовите покои и я оставих на масата пред него.

Разчитането на кода му отне не повече от половин ден. Не беше никаква сложна конспирация. Беше само едно съобщение, изразяващо надеждите на испанския посланик, които той бе споделил тайно с леля ми, а тя на свой ред ги предаваше на кралицата. В него не ставаше въпрос за машинация, която да доведе до някое по-значимо събитие. Планът беше глас в пустиня. С него нямаше да се постигне нищо, освен да се даде известно упование на кралицата, отнето ѝ благодарение на мен.

Когато новината за това се разнесе из чичовите покои, благодарение на голямата разправия, при която той обвини жена си в измяна срещу него и срещу краля, тя бе упрекната за това от самия крал. Тогава аз отидох при кралицата. Тя беше в стаята си и гледаше през прозореца към замръзналата градина, простираща се пред нея. Някакви хора, увити в кожени шуби, вървяха надолу към реката, където ги чакаха баржите, за да отидат на гости в съперническия двор

на сестра ми. Кралицата стоеше самотна и смълчана в стаята си и гледаше как се отдалечаваха, заедно с шута, който припикаше край тях, заедно с още няколко музиканти, които подрънкваха на лютня и пееха по пътя.

Аз паднах на колене пред нея.

— Аз дадох съобщението, което дойде от херцогинята, на чичо си — признах си без заобикалки. — Намерих го при портокалите. Ако не беше попаднало в ръцете ми случайно, никога нямаше да започна да тършувам сама. Изглежда, че винаги ви предавам, без дори да го искам.

Тя погледна наведената ми глава така, сякаш това нямаше никакво значение.

— Не познавам никой, който би направил нещо различно — забеляза тя. — Трябва да паднете на колене пред вашия Бог, а не пред мен, лейди Кери.

Аз не се изправих.

— Бих искала да ви помоля за прошка — казах аз. — Съдбата ми отреди да принадлежа към семейство, чиито интереси вървят срещу вашите. Ако бях ваша придворна дама при други обстоятелства, никога нямаше да ви дам повод да се усъмните в мен.

— Ако пред вас не се бе изправило изкушението, нямаше и да съгрешите. Ако не е било във ваш интерес да ме предадете, тогава сте щели да ми останете вярна. Вървете си, лейди Кери, вие не сте по-добра от сестра си, която преследва целите си като невестулка, без да се оглежда. Нищо няма да спре Болейнови да вземат онова, което са пожелали, добре го знам. Понякога си мисля, че тя няма да се спре, дори и пред смъртта ми, за да постигне своето. И знаей, че вие ще ѝ помогнете, независимо от това колко ме обичате или колко ви обичах аз, когато бяхте моята малка дама — вие ще бъдете до нея на всяка крачка по пътя ѝ.

— Тя ми е сестра — възразих аз бурно.

— А аз съм вашата кралица — каза тя с леден глас.

Дъските по пода започнаха да убиват на коленете ми, но аз не исках да помръдна.

— Тя държи сина ми в ръцете си — казах аз. — А кралят е на нейно разположение, достатъчно е само да го повика с пръст.

— Вървете си — повтори кралицата. — Коледните празници скоро ще свършат и ние няма да се срещнем до Великден. Скоро папата ще вземе решение и когато оповести, че кралят е длъжен да зачете мен и брака ни, тогава сестра ви ще направи своя следващ ход. Какво смятате, че трябва да очаквам? Обвинение в предателство? А може би отрова в чинията?

— Тя не би го направила — прошепнах аз.

— Разбира се, че би го направила — каза кралицата унило. — А вие бихте ѝ помогнали. Вървете си, лейди Кери, не искам да ви виждам до Великден.

Изправих се и заотстъпвах назад, а на вратата ѝ се поклоних дълбоко — толкова дълбоко, както бих се поклонила и на император. Постарах се да не види лицето ми, което беше мокро от сълзи. Поклоних се засрамено, излязох от стаята ѝ, затворих вратата и я оставих сама, зареяла поглед навън, към замръзналата градина, където придворните, сред смях и закачки, се готвеха да отплават надолу по реката, за да окажат почит на нейния враг.

Тъй като половината двор отсъстваше, в градината беше тихо. Пъхнах ръцете си дълбоко в подплатените с кожа ръкави и тръгнах надолу към реката със сведена глава и премръзнали, мокри от сълзите бузи. Внезапно видях пред себе си ботуши с ниски токове.

Изправих бавно глава. Видях стройни крака, както всяка дама на мое място би забелязала, топъл жакет, кафяво кадифено наметало и усмихнато лице: беше Уилям Стафорд.

— Не отидохте ли и вие да посетите сестра си? — попита ме той, без да каже и дума за поздрав.

— Не — отвърнах лаконично.

Той погледна по-внимателно сведеното ми лице.

— Всичко наред ли е с децата ви?

— Да — отвърнах аз.

— Какво има тогава?

— Направих нещо осъдително — казах аз, присвивайки очи срещу острия блясък на слънчевите лъчи, които се отразяваха в реката. Погледнах нагоре по нея — натам, където веселите придворни се бяха изгубили с лодките.

Той зачака.

— Научих нещо за кралицата и го казах на чичо си.

— А той също ли реши, че това е осъдително?

Аз се изсмях рязко.

— О, не. От негова гледна точка това му беше само от полза.

— Тайната бележка на херцогинята — досети се той отведнъж.

— Мълвата се носи навред из двореца. Забранили са ѝ да стъпва в двора. Ала никой не знае как са я разкрили.

— Аз... — започнах неловко.

— Никой няма да го научи от мен — той взе свойски студената ми ръка, мушна я в сгъвката на лакътя си и ме поведе на разходка край реката. Слънцето грееше ослепително в лицата ни, а ръката ми, притисната между неговата ръка и тялото му, лека-полека се затопляше.

— А какво бихте направили вие? — попитах аз. — След като сам сте си съветник и толкова се гордеете със своята независимост.

Стафорд ме погледна косо и на лицето му изгря тържествуваща усмивка.

— Дори не смеех да се надявам, че още помните нашия разговор.

— О, какво толкова — казах аз, леко развълнувана. — Това нищо не значи.

— Разбира се, така е.

Той се замисли за миг.

— Мисля, че щях да постъпя като вас. Ако нейният племенник планира нападение над Англия, би било наистина важно да го узная.

Когато стигнахме края на дворцовата градина, той спря.

— Не може ли да отворим портата и да излезем? — опита се да ме изкуши той. — Ще отидем до селото да изпием по чаша ейл и да си напълним джобовите с печени кестени.

— Не мога. Трябва да присъствам на вечерята днес, макар че кралицата ме освободи от задълженията ми чак до Великден.

Той се обърна и закричи до мен мълчаливо, но притискайки нежно ръката ми до тялото си. Спря до вратата на градината.

— Ще се разделя с вас тук — каза той. — Тъкмо отивах към конюшните, когато ви видях. Конят ми е започнал да накуцва и исках да видя дали правилно промиват копитото му.

— Всъщност не разбирам защо решихте да се бавите заради мен
— казах аз с леко предизвикателен тон.

Той ме погледна право в очите и аз почувствах, че се задъхвам.

— О, мисля, че знаете — каза той бавно. — Мисля, че много добре си давате сметка защо спрях да ви видя.

— Мастър Стафорд... — промълвих аз.

— Така ненавиждам миризмата на лекарството, което мажат на копитото — прекъсна ме той бързо. Поклони ми се и изчезна, преди да успея да се засмея, да възразя или дори да призная, че ме беше впримчил в капана си и ме беше накарал да флиртувам с него, докато в същото време аз самата се опитвах да го хвана натясно.

ПРОЛЕТТА НА 1531

След смъртта на кардинала църквата бързо осъзна, че бе загубила не само голям благодетел, но и ревностен защитник. Хенри ѝ наложи тежък данък, който опразни хазните ѝ и накара духовенството да осъзнае, че макар папата да се явяваше все още техен духовен водач, земният им водач беше доста по-близо до тях и имаше значително по-голяма власт.

Но дори кралят нямаше да може да доведе това дело до успешен завършек със собствени сили. Най-светлите умове на неговото време подкрепяха атаката му срещу църквата — мъжете, в чиито книги Ана вярваше и които проповядваха завръщане на църквата към изконната непорочност. Самият английски народ, който не беше вещь в теологията, нямаше готовност да подкрепи своите свещеници и църкви срещу Хенри, когато той им заговори за правото да имат английска църква. Сякаш римската църква принадлежеше на Рим и беше чужда институция, управлявана понастоящем от чуждестранен император. Колко по-добре му се струваше църквата да отговаря на първо място направо пред Господ — Бог, а да бъде управлявана, както и всичко останало в страната, от краля на Англия. Как иначе можеше да бъде истински крал?

Никой мирянин не възразяваше срещу тази логика. В самата църква единствено епископ Фишър, последователния и верен изповедник на кралицата запротестира, когато Хенри се обяви за върховен глава на английската църква.

— Трябва да му откажете достъп до двора — каза Ана на Хенри. Те се бяха разположили в една прозоречна ниша в залата за аудиенции на двореца Гринич. Тя сниши малко гласа си от уважение към молителите, които чакаха той да ги изслуша, и към придворните, насядали около тях. — Той винаги се промъква в покоите на кралицата и си шушукат часове наред. Кой би повярвал, че тя се изповядва, а той се моли? Кой знае какви съвети ѝ дава? Кой може да знае за какво заговорничат?

— Не мога да ѝ откажа правото да общува с изповедника си — отбеляза кралят доста разумно. — Тя едва ли крои заговори в изповедалнята.

— Той е неин шпионин — каза Ана унило.

Кралят потупа ръката ѝ.

— Спокойно, мила моя — каза той. — Аз съм глава на английската църква и мога да определям бъднините на собствения си брак. Всичко е почти готово.

— Фишър ще надигне глас срещу нас — терзаеше се тя. — И всички ще се вслушат в него.

— Фишър не е върховен глава на църквата — повтори Хенри, вкувайки от сладостта на всяка дума. — Аз съм този човек — той погледна към един от молителите. — Какво желаете? Можете да се приближите.

Мъжът пристъпи напред, държейки свитък в ръката си — ставаше въпрос за някакъв спор за наследство, който съдът не могъл да разреши. Баща ми, който беше довел човека в двора, отстъпи назад и го остави да изложи прощението си. Ана се промъкна от мястото, което беше заела до краля към баща ни, докосна го по ръкава му и зашепна нещо. После се разделиха и тя се върна при краля с усмивка на лицето.

Аз раздавах картите за игра и се оглеждах за някой благородник, който да заеме четвъртото място. Сър Франсис Уестън пристъпи напред и ми се поклони.

— Ще позволите ли да заложа сърцето си? — попита той.

Джордж ни наблюдаваше и се усмихваше на флирта на сър Франсис, а в очите му проблясваше топлота.

— Не ви е останало нищо за залагане — напомних му аз. — Кълняхте ми се, че сте го изгубили още в момента, в който сте ме видели със синята рокля.

— Аз си го върнах, когато танцувахте с краля — каза той. — Разбито, но все пак на мястото си.

— Това не е никакво сърце, а стара и очукана стрела — обади се Хенри. — Вие винаги я губите някъде, после тичате да си я вземете обратно.

— Тя никога не намира своята истинска цел — отвърна сър Франсис. — Аз съм един лош стрелец в сравнение с ваше величество.

— Както и лош картоиграч — каза Хенри с надежда. — Хайде да играем за по шилинг точката.

Няколко дни по-късно епископ Фишър се почувства така зле, че едва не умря. Трима от мъжете, които се хранеха на масата му, умряха от отравяне, а други от домакинството му също се разболяха. Някой беше подкупил готвача, за да сложи отрова в супата му. По щастливо стечение на обстоятелствата епископ Фишър не харесал супата онази вечер.

Аз не питах Ана какво бе казала на баща ни на вратата, нито какво ѝ беше отговорил той. Не я питах дали има пръст в това, че на епископа му прилоша или пък в смъртта на трима невинни на масата му. Да знаеш, че баща ти и сестра ти са убийци, не беше нещо, което можеше да бъде прието с леко сърце. Ала аз помнех дивото изражение на лицето ѝ, когато тя се кълнеше, че ненавижда Фишър така, както беше ненавиждала кардинала. Позорът беше убил кардинала, а вечерята на Фишър беше подправена с отрова. Чувствах, че цялата тази история, започнала като невинен летен флирт, се беше превърнала в нещо твърде тъмно и заплашително по размери, за да поискам да узная всички тайни. Мрачният девиз на Ана: „Желай злото всекиму, който ти желае злото“, ми приличаше на прокоба, която, благодарение на нея, тегнеше над Болейн, над Хауърд, над цялата страна.

Кралицата беше в центъра на вниманието по време на великденските празници, точно както беше казала. Всяка вечер кралят вечеряше с нея и раздаваше усмивки, така че хората, които идваха от града в двореца, за да гледат как кралят и кралицата вечерят, да могат да кажат, връщайки се по домовете си, че е срамота един мъж в разцвета на силите си да е оплетен в мрежите на такава възрастна и неприветлива жена. Понякога тя се оттегляше рано от вечерята и нейните придворни дами трябваше да решат дали да останат в залата

или също да се оттеглят. Аз винаги тръгвах с нея, когато тя излизаше. Постоянните дворцови клюки, скандали, женската злоба и чувствителността на сестра ми ми бяха дошли до гуша. Освен това ме плашеше това, което можех да видя, ако останех. Дворът се беше превърнал в едно много по-несигурно място от онзи двор, който познавах и към който се бях присъединила с такива големи надежди, когато бях единствената Болейн в Англия и младоженка с големи надежди за бъдещето, за съпруга си и за съвместния си живот с него.

Кралицата прие службата ми без коментари; тя никога вече не спомена някогашното ми предателство. Само веднъж ме попита дали не предпочитам да бъда в залата и да гледам танцовата забава.

— Не — казах аз. Бях взела една книга и се канех да ѝ предложа да почета, когато тя седна и започна да шие покривалото за олтара. Почти цялото синьо небе беше готово — беше забележително колко бързо и с каква точна ръка беше работила. Покривалото беше разстлано в скута ѝ, сякаш беше рокля, и наситеносините дипли се спускаха по пода; оставаше ѝ да довърши само един ъгъл в синьо.

— Нима не ви вълнуват танците? — попита ме тя. — Вие, която сте толкова млада, и при това вдовица? Нямате ли обожатели?

Аз поклатих глава.

— Не, ваше величество.

— Баща ви ще потърси друга партия за вас — каза тя това, което и само се разбираше. — Говорил ли е с вас?

— Не. Сега нещата са... — нямаше как да довърша изречението си по начин, достоен за придворна дама. — Нещата са много объркани за нас.

Кралица Катерина се разсмя съвсем искрено.

— Не помислих за това — призна тя. — Колко рискована игра за един млад мъж! Кой ли знае колко високо би могъл да се издигне покрай вас или от колко високо да падне?

Аз се усмихнах доста вяло и ѝ показах книгата.

— Желаете ли да ви почета, ваше величество?

— Смятате ли, че съм в безопасност? — попита тя изведнъж. — Бихте ме предупредили ако животът ми е в опасност, нали?

— В опасност от какво?

— Да бъда отровена.

Аз потреперих така, сякаш пролетната вечер изведнъж беше станала хладна и влажна.

— Живеем в мрачни времена — казах аз. — Много мрачни времена.

— Знам — отвърна тя. — А започнаха така хубаво.

Тя не сподели за страха си от отравяне с никого другогосвен с мен, но нейните придворни забелязаха, че тя даваше малко от закуската си на сивата си хрътка Фло, преди сама да хапне. Една от тях, момиче от семейство Сиймор — Джейн — отбеляза, че кучето ще набелее и че е лошо за възпитанието му да яде от масата. Някой друг се присмя, че на кралицата не ѝ е останало нищо друго, освен любовта ѝ към кучето. Аз замълчах. Бих се радвала, ако кралицата можеше да дава от храната си на някоя от тях. Така имаше вероятност да изгубим Джейн Сиймор и тя на никого нямаше да липсва.

Ето защо, когато донесоха новината, че принцеса Мери беше болна, първата ми мисъл, както и на кралицата, беше, че хубавата ѝ, умна дъщеря беше отровена. По всяка вероятност от сестра ми.

— Той казва, че тя е много болна — каза кралицата, четейки писмото на лекаря. — Господи, той казва, че е болна от осем дни и че не може да задържи нищо в стомаха си.

Аз забравих всякакви дворцови обноски и хванах ръката ѝ, която трепереше така силно, че се чуваше шумът на хартията.

— Не може да е отрова — прошепнах настоятелно. — Никой не може да спечели, ако я отрови.

— Тя е моята наследница — каза кралицата, бяла като листа хартия пред нея. — Би ли я отровила Ана, за да ме уплаши и принуди да се оттегля в манастир?

Аз поклатих глава. Вече не можех да кажа със сигурност какво беше способна да направи Ана.

— Така или иначе, ще трябва да отида при нея — тя направи няколко крачки към вратата и я отвори. — Къде ли е кралят?

— Ще разбере — казах аз. — Пуснете ме. Не можете да тичате из двореца.

— Не мога — каза тя с болезнена въздишка. — Не мога дори да отида при него и да го помоля да ме пусне да видя дъщеря ни. Какво ще правя, ако тази жена каже „не“?

В първия миг не можах да намеря отговор. Това, че кралицата на Англия щеше да пита отчаяно сестра ми дали може да види собственото си дете, самото то от кралско потекло, ми се струваше прекалено, дори за един толкова полудял свят като нашия.

— Не е тя тази, която ще каже, ваше величество. Кралят обича принцеса Мери и не би желал тя да е болна и оставена без майчина грижа.

Ана вече знаеше, че принцесата е болна. Сега вече Ана научаваше всичко. Мрежата от шпиони на чичо ми, която винаги служеше превъзходно, имаше свой човек във всяко домакинство в Англия, и сега всички те служеха на сестра ми. Ана знаеше, че принцеса Мери се е поболяла от притеснение. Малкото момиче живееше само, без никакви други хора около себе си освен слугите и изповедника си, и тя прекарваше часове наред на колене, молейки Бога да върне любовта на баща ѝ обратно на майка ѝ, неговата съпруга. Беше се поболяла от мъка.

Същата нощ, когато кралят отиде в покоите на кралицата, той вече имаше отговор за нея.

— Ако желаете, можете да отидете да видите принцесата и да си останете там — каза той. — Имате благословията ми. Както и благодарностите ми. И така, сбогом.

Лицето на кралицата пребледня и това ѝ придаде болнав и измъчен вид.

— Никога не бих ви напуснала, съпруге мой — прошепна тя. — Мислех си за детето ни. Мислех си, че бихте желали да знаете, че се грижат добре за нея.

— Тя е само едно момиче — каза той, и в гласа му се усещаше цялата му злоба. — Не бяхте тъй загрижена за сина ни. Доколкото си спомням, не бяхте и особено полезна с грижите си за него, не е ли така?

Тя въздъхна с болка, но той продължи нататък.

— Така че кажете ми, мадам: ще идвате ли на вечеря или отивате при дъщеря си?

Тя с усилия се овладя. Изправи се в невисокия си ръст, пое ръката, която той ѝ бе протегнал, и тръгна на вечеря така, както

подобавана на кралица. Тя огледа залата и видя, че сестра ми седеше на масата си със своя собствен кръг от придворни около нея. Ана почувства тъмния поглед на кралицата и я погледна. Усмихна й се лъчезарно и самоуверено, и кралицата разбра кому трябва да благодари за жестокостта на съпруга си. Тя наведе глава и взе късче хляб, но не сложи и зальк в устата си.

Същата вечер много хора изказаха мнение, че на такъв млад и красив крал не подхожда жена, която изглежда достатъчно възрастна да му е майка и толкова мрачна, че беше грехота да бъде с нея.

Кралицата не напусна бойното поле, в което се беше превърнал дворът, докато не беше напълно разбита. Всяка жена, с изключение на сестра ми, би се засрамила, гледайки как кралицата намираше кураж да се изправи срещу съпруга си. Само няколко дни след като беше научила новината за болестта на принцеса Мери, тя вечеряше насаме с краля, в компанията само на придворните й дами, няколко посланици и Томас Кромвел, който по онова време беше навсякъде. Томас Мор също беше там и изглеждаше така, сякаш би предпочел да бъде другаде.

Вече бяха отнесли месните блюда и бяха сервирали лек десерт от плодове и сладко вино. Кралицата се обърна към краля и го помоли — сякаш ставаше въпрос за някакво дребно нейно желание — да отпрати Ана от кралския двор. Нарече я „безсрамно същество“.

Загледах Томас Мор и осъзнах, че и той изглеждаше също така поразен, както и аз. Не можех да повярвам, че кралицата предизвиква негово величество публично. Не можех да повярвам, че тя — тази, чийто брак сега трябваше да бъде обявен за валиден или не от римския папа — бе имала куража да се изправи лице в лице срещу съпруга си в собствените му покои и да го помоли вежливо да отстрани любовницата си. Отначало не можех да разбера какво можеше да постигне по този начин, но после се сетих. Беше заради принцеса Мери. Трябваше да го засрами, така че да я пусне да отиде при принцесата. Тя рискуваше всичко в името на възможността да иде и да види дъщеря си.

Лицето на Хенри почервения от яд. Аз сведох поглед и се помолих на Бога да направи така, че гневът му да не се стовари върху мен.

Както си бях с наведена глава, аз прокраднах поглед към посланик Шапюи и видях, че е застанал в същата поза. Само кралицата, стиснала стола си, за да не треперят ръцете ѝ, беше вдигнала глава, и продължаваше да гледа поморавялото му лице с вежливо, въпросително изражение.

— За Бога! — вбеси се Хенри. — Никога няма да отпратя мистрес Ана от двора! Тя не е направила нищо, с което да обиди един трезвомислещ човек.

— Тя е ваша любовница — забеляза кралицата тихо. — А това е скандално за един набожен дом.

— Никога! — викът на Хенри премина в рев. Потреперих — той беше страшен като побесняла мечка стръвница. — Никога! Тя е напълно целомъдрена жена!

— Не е — отвърна спокойно кралицата. — Ако не в делата си, то в мислите и в словата си тя е безсрамна нахалница, неподходяща да общува с една добродетелна жена и един християнски принц.

Той скочи на крака, но тя не се отдръпна.

— Какво, по дяволите, искате от мен? — изкрещя той в лицето ѝ. Слюнката му опръска бузите ѝ. Тя не мигна, нито помръдна. Седеше на стола си, сякаш беше изваяна от камък, а той приличаше на ужасяваща, прииждаща пролетна вълна, търсейки бясно бряг, в който да се разбие.

— Искам да видя принцеса Мери — промълви тя. — Това е всичко.

— Отивайте! — изрева той. — Отивайте! За Бога! Отивайте! И оставете всички ни на спокойствие. Отивайте и си останете там!

Кралица Катерина бавно поклати глава.

— Не бих ви напуснала дори заради дъщеря си, независимо от това, че ще разбиете сърцето ми — каза тя тихо.

Последва дълго, мъчително мълчание. Аз вдигнах поглед. По лицето ѝ се стичаха сълзи, но изражението ѝ беше напълно спокойно. Тя знаеше, че току-що беше изгубила последния си шанс да види детето си, дори то да беше на смъртно легло.

За миг Хенри се взря в нея с истинска омраза, а кралицата отвърна глава и кимна на слугата зад нея.

— Още вино за негово величество — каза тя хладно.

Кралят ядосано скочи на крака и бутна стола си. Той изскърца по дървения под така, сякаш някой пицеше. Посланикът, канцлерът и останалите го последвахме някак неуверено. Хенри се отпусна в стола си, сякаш силите му го бяха напуснали. Ние запристъпвахме объркано. Кралица Катерина го погледна; тя имаше също толкова безжизнен вид след свадата, колкото и той, ала все още не беше победена.

— Моля ви — каза тя много тихо.

— Не — отвърна той.

След седмица тя отново го помоли. Не съм била там, когато се е разиграла тази сцена, но Джейн Сиймор ми разказа, с очи, широко разтворени от ужас, че кралицата отстоявала своето, докато кралят беснее.

— Как се осмелява? — попита тя.

— Прави го заради детето си — казах аз горчиво. Погледнах младото лице на Джейн и си помислих, че преди да родя, аз бях същата глупачка като това момиченце. — Иска да е с дъщеря си. Ала ти едва ли ще го разбереш.

Хенри не пусна кралицата, докато докторите не казаха, че принцесата е на крачка от смъртта и всеки ден питала кога ще дойде майка ѝ. Той заповяда да пренесат принцеса Мери на носилка до замъка Ричмънд, където можела да се срещне с кралицата. Аз отидох в конюшните да я изпратя.

— Бог да благослови ваше величество и принцесата.

— Поне мога да бъда с нея — беше всичко, което тя каза.

Кимнах и отстъпих назад, за да направя път на шествието с флага на кралицата, веещ се отпред, с пет-шест ездачи зад него, а след тях — кралицата и няколко от придворните ѝ дами, последвани от още ездачи. Тя се изгуби в далечината.

Уилям Стафорд беше в другия край на конюшните и ме гледаше как махам за сбогом.

— Е, накрая тя ще може да види дъщеря си — той бавно пристъпи към мен и хвана полите ми да не се изцапат в калта. — Казват, че сестра ви се кълняла, че кралицата няма да стъпи повече в двора. Казвала, че кралицата обичала дъщеря си до глупост и с едно заминаване загубила и короната, и кралството.

— Не знам нищо за това, нито за каквото и да било друго — казах аз упорито.

Той се засмя, а светналите му кафяви очи гледаха мен.

— Изглежда днес сте много неосведомена. Не се ли радвате за издигането на сестра си до такива славни висоти?

— Не и на такава цена — казах аз лаконично, обърнах се и си тръгнах.

Едва бях изминала няколко крачки, когато той отново се озова до мен.

— А какво става с вас, лейди Кери? Не съм ви виждал дни наред. Не се ли озъртате за мен понякога?

Аз се поколебах.

— Разбира се, че не се озъртам за вас.

Той тръгна редом с мен.

— Не съм го и очаквал — каза той с внезапна сериозност. — Може понякога да се шегувам с вас, мадам. Ала вие добре знаете, че стоите много над мен.

— Така е — казах аз не особено учтиво.

— О, зная — увери ме отново той. — Но си мислех, че доста си допадаме.

— Не мога да играя тези игрички с вас — казах аз мило. — Разбира се, че не се озъртам за вас. Вие сте на служба при чичо ми, а аз съм дъщеря на графа на Уилтшир...

— Една доста скорошна титла — отбеляза той тихо.

Аз се намръщих, донякъде разсеяна от прекъсването.

— Дали това е титла, получена преди няколко или преди сто години, няма никакво значение — казах аз. — Аз съм графска дъщеря, а вие сте никой.

— А какво остава за нас, Мери? Ако погледнем зад титлите? Вие, Мери, хубава Мери Болейн, никога ли не сте ме търсили с поглед? Никога ли не си мислите за мен?

— Никога — казах аз безчувствено и го оставих да стои на стрелбището до конюшните.

ЛЯТОТО НА 1531

Дворът се премести в Уиндзор и кралицата доведе със себе си в замъка принцеса Мери, която още беше съвсем бледа и слаба. Кралят не можеше да не прояви нежност към единственото си законно дете. Отношението му към неговата съпруга се смекчаваше или отново изстиваше, в зависимост от това дали до него беше сестра ми или дъщеря му. Кралицата, забравила що е сън покрай постоянните молитви и грижи за принцесата, винаги намираще усмивка и поклон за него, и грееше с неизменния си блясък на дворцовия небосвод. Тя и принцесата щяха да прекарат лятото в Уиндзор.

Тя ми се усмихна, когато ме видя да приближавам с букетче ранни рози.

— Помислих, че на принцеса Мери ще ѝ хареса, ако ги сложи до леглото си — казах аз. — Много са благоуханни.

Кралица Катерина ги взе и ги помириса.

— Вие сте провинциално момиче — отбеляза тя. — Никоя друга от придворните ми не би се сетила да набере цветя и да ги внесе вътре.

— Децата ми обожават да носят цветя в стаите си — казах аз. — Правят си венчета и герданчета от маргаритки. Когато целувам Катерина за лека нощ, често намирам лютичета по възглавницата ѝ, изпадали от косите ѝ.

— Кралят каза ли ви, че можете да заминете за Хевър, докато дворът е на път?

— Да — казах аз и се усмихнах, когато забелязах, че тя правилно изтълкува задоволството в гласа ми. — Да, каза още, че мога да остана там цяло лято.

— Значи и аз, и вие ще бъдем с децата си. Ще се върнете ли през есента в кралския двор?

— Да — обещах аз. — И ще се върна на служба при вас, ако ме искате, ваше величество.

— И ще започнем всичко отначало — каза тя. — По Коледа ще бъда безспорната кралица, макар лятото да съм изоставена.

Аз кимнах.

— Тя успява да го задържи, нали? — кралицата погледна през прозореца с изглед към градината и към реката. В далечината се виждаше как кралят и Ана се разхождаха край реката преди да тръгнат на лятното си пътешествие.

— Да — отвърнах лаконично.

— Как смятате, каква е тайната ѝ?

— Мисля, че те двамата много си приличат — отвращението, което изпитвах към тях, се прокрадна и в тона ми. — Те знаят какво искат и нищо не може да ги спре по пътя им. И двамата са целеустремени. Ето кое прави краля толкова добър ловец. Когато преследва елен, за него не съществува нищо друго на света освен този елен. Ана е същата. Тя се е научила да следва само своя собствен интерес. А сега техните желания съвпадат. Това ги прави... — аз се спрях, замислила се за точната дума. — Страшни.

— Аз също мога да бъда страшна — каза кралицата.

Аз я погледнах косо. Ако не беше кралица, бих обвинила с ръка раменете ѝ, бих я прегърнала.

— Кой може да знае това по-добре от мен? Виждала съм ви да се изправяте срещу краля, когато той избухва в пристъп на гняв, виждала съм ви изправена срещу двама кардинали и личния съвет на краля. Ала вие служите на Бога, обичате краля, обичате и детето си. Вие не мислите в единствено число, не си казвате „какво искам аз“.

Тя поклати глава.

— Това би означавало да се поддам на греха, наречен себичност.

Аз погледнах към двамината, които се разхождаха по брега на реката — те бяха двете най-себични личности, които познавах.

— Така е.

Отидох в двора при конюшните, за да проверя дали са натоварили сандъците ми и дали конят ми беше готов да потеглим следващата сутрин, и заварих Уилям Стафорд да проверява колелата на колата.

— Благодаря — казах аз, малко изненадана, че го намирах там.

Той се изправи и се обърна към мен с ослепителната си усмивка.

— Аз ще ви съпровождам. Чичо ви не ви ли каза?

— Сигурна съм, че спомена нечие друго име.

Усмивката му стана по-широка.

— Така беше. Той обаче няма да може да язди утре.

— И защо не?

— Ще бъде на легло след пиянство.

Аз зачаках да продължи.

— Утре ще му бъде лошо, защото довечера ще се напие като пън.

— Значи вие можете да предсказвате бъдещето?

— Мога да предскажа, че аз ще му наливам виното — ухили се той. — Не ми ли разрешавате да ви придружа, лейди Кери? Знаете, че ще се погрижа за безопасността на вашето пътуване.

— Разбира се, че ще го сторите — казах аз малко объркано. — Просто аз...

Стафорд стоеше съвсем притихнал, и аз имах чувството, че ме слуша не само с уши, но и с всичките си сетива.

— Просто какво? — попита той.

— Не бих искала да ви наскърбя — казах аз. — Вие не можете да бъдете за мен нищо повече от човек, който е на служба при чичо ми.

— Но какво може да ни възпре, ако се харесаме?

— Най-сериозни неприятности, които ще възникнат от страна на семейството ми.

— Това наистина ли ще е от такова значение? Няма ли да е по-добре да имате приятел, един истински приятел, отколкото да сте високопоставена и самотна дама, която играе по свирката на сестра си?

Аз се отвърнах от него. Мисълта, че служа на Ана ме угнети, както винаги.

— Е, мога ли да ви изпратя утре до Хевър? — попита той, нарочно разваляйки момента.

— Както желаете — казах аз без всякаква учтивост. — Все едно е дали ще сте вие или някой друг мъж.

Думите ми го накараха да се задави от смях, но той не възрази. Пусна ме и аз излязох на двора, като много ми се искаше той да изтича след мен и да ми каже, че не е същия като другите мъже, и аз би трябвало да съм напълно уверена в това.

Качих се горе в стаята си и заварих Ана да си слага шапката за езда, цялата сияеща от вълнение.

— Тръгваме — каза тя. — Излез и ни пожелай добър път.

Аз я последвах надолу по стълбите, като внимавах да не настъпя краищата на разкошните ѝ поли от червено кадифе.

Излязохме през огромните двойни порти и видяхме пред себе си Хенри, вече възседнал жребеца си, а тъмният ловен кон на Ана пристъпваше нервно до неговия. С ужас забелязах, че Ана беше накарала краля да чака, само за да може да нагласи шапката си.

Той се усмихна. Тя можеше да прави с него, каквото пожелаеше. Двама млади мъже се втурнаха към нея, за да ѝ помогнат да се качи на коня, а тя взе да кокетничи, докато избираше на кого от двамата да предостави привилегията да сложи сплетените си пръсти под ботуша ѝ.

Кралят даде сигнал, че тръгват, и всички се отдръпнаха. Ана погледна през рамо и ми помахна.

— Кажи на кралицата, че сме тръгнали.

— Какво? — попитах аз. — Да не би да не сте се сбогували с нея?

Тя се разсмя.

— Не. Просто тръгваме. Кажи ѝ, че сме заминали и че я оставяме съвсем сама.

Идеше ми да се затичам след нея, да я смъкна от коня и да ѝ зашлевя една плесница за тези злобни думи. Ала останах там, на стълбите, усмихвах се на краля и махах с ръка на сестра си. После, когато конярите, колите, придружителите, войниците и цялото домакинство отминаха с грохот, аз се обърнах и бавно закрчих към замъка.

Оставих вратата да се хлопне зад мен. Беше много, много тихо. Украсите бяха свалени от стените, някои от масите в голямата зала липсваха, а отвсякъде нахлуваше ехото на тишината. Огънят в огнището беше угаснал, нямаше ги лакеите в ливреи, да хвърлят в него поредната цепеница и да викнат за още бира. Слънчевите лъчи се процеждаха през прозорците и хвърляха широки ленти жълта светлина по пода, а прашинките танцуваха на светлината. Преди не ми се беше случвало да съм в кралския дворец сред такава тишина. Тук винаги цареше оживление и глъчка, хората работеха, занимаваха се с делата

си, и се забавляваха. Постоянно се чуваше как слугите се карат, как изреждат на висок глас поръчките, които са получили долу, как хората се молят да ги пуснат вътре или да влязат, за да направят прошение, свиреха музиканти, лаеха кучета, а придворните бърбореха и флиртуваха.

Качих се нагоре по стълбите и отидох в покоите на кралицата. Токовете ми потропваха по каменната настилка. Почуках на вратата и дори докосването на пръстите ми по дървената повърхност ми се стори ужасно шумно. Отворих и за момент помислих, че стаята е празна. После я видях. Тя беше на прозореца и гледаше пътя, който се виеше и водеше вън от двореца. Пред погледа ѝ бяха дворът, който някога е бил нейният двор, съпругът, който някога е бил нейният съпруг, всичките ѝ приятели, слуги, вещи, мебели и дори бельото от домакинството, които си отиваха по виещия се път, последвали Ана Болейн на големия ѝ черен жребец, а нея самата оставяха в самота.

— Той тръгна — каза тя разсеяно. — Без дори да се сбогува с мен.

Аз кимнах.

— Никога досега не е правил такова нещо. Колкото и лоши да са били отношенията ни, той винаги е идвал да му дам благословията си преди да замине. Понякога си мислех, че той си остава момче. Моето момче, което винаги иска да знае, че може да се върне при мен, където и да е бил. Досега винаги е искал да му дам благословията си, преди да тръгне на път.

Неколцина души яздеха шумно от едната страна на шествието с багажа и подвикваха на коларите да внимават и да изпълняват заповедите. До нас стигаше шума на колелетата, долитащ през прозореца на покоите на кралицата. Тя трябваше да изпие до дъно горчивата чаша.

По стълбите се чу тропот на ботуши, последван от рязко почукване на полуоткрехнатата врата. Отидох да отворя. Беше един от хората на краля с писмо, подпечатано с кралския печат.

Кралицата в миг се спусна към него, светнала от радост, и прекоси тичешком стаята да го вземе от ръцете му.

— Ето! Не ме е напуснал, без да ми каже и думичка. Писал ми е — каза тя, погледна го срещу светлината и разчупи печата.

Започна да се състарява пред очите ми, докато го четеше. Руменината по лицето ѝ се изпари, блясъкът в очите ѝ изчезна, а усмивката угасна на устните ѝ. Тя се отпусна в стола до прозореца, а аз избутах мъжа от стаята и я затворих пред втренчения му поглед. Притичах до стола и коленичих пред нея.

Кралицата погледна надолу към мен с невиждащ поглед. Очите ѝ бяха пълни със сълзи.

— Трябва да напусна двореца — прошепна тя. — Той ме отпраща. Без значение са вече кардиналът и папата, той просто ме изпраща в изгнание. Трябва да замина до един месец, заедно с дъщеря ни.

Пратеникът почука на вратата и предпазливо провря главата си в стаята. Аз скочих на крака и тъкмо се готвех да затръшна възмутено вратата в лицето му, когато кралицата ме хвана за ръкава.

— Ще има ли отговор? — попита той. Дори не се обърна към нея с „ваше величество“.

— Където и да отида, аз си оставам негова съпруга и ще се моля за него — каза тя твърдо. Изправи се на крака. — Кажете на краля, че му желая добър път, че съжалявам, задето не можах да се сбогувам с него и че ако ме беше предупредил за своето заминаване, аз щях да се погрижа да не тръгне без благословията на жена си. Помолете го да ми пише, за да знам, че е в добро здраве.

Пратеникът кимна, стрелна ме с извиняващ се поглед и се измъкна от стаята. Ние зачакахме.

Двете с кралицата се приближихме до прозореца. Видяхме как мъжът пое напред, възседнал коня си, покрай натоварените с багаж коли, които все още лъкатушеха надолу по крайречния път. Той се скри от погледа ни. Ана и Хенри, вероятно стиснали ръце, и може би запели в един глас, трябваше да са там далеч напред по пътя за Уудсток.

— Никога не съм и помисляла, че всичко ще свърши така — каза тя глухо. — Никога не ми е идвало наум, че той може да ме остави без една думичка дори.

Аз и децата прекарахме едно чудесно лято. Хенри беше на пет, а сестра му на седем години, и аз реших, че е дошло време и двамата да имат свои собствени понита; ала никъде из областта не можех да

намеря такива малки понита, при това достатъчно кротки. Споменах за това свое желание пред Уилям Стафорд на път за Хевър и не бях особено изненадана, когато го видях да се връща, без да съм го канила, една седмица по-късно, яздейки по пътеката с по едно охранено пони от двете страни на високия си ловен кон.

Ние с децата се разхождахме на поляната до рова. Помахах му, той свърна от пътеката и тръгна покрай рова към нас. Веднага щом Хенри и Катерина видяха понитата, те заподскачаха развълнувано.

— Чакайте — предупредих ги аз. — Чакайте да видим. Не знаем дали са достатъчно добри. Още не знаем дали искаме да ги купим.

— Правилно се опасявате. Аз съм истински търгаш — каза Уилям Стафорд, плъзвайки се на седлото и скачайки на земята. Той взе ръката ми в своята и я доближи до устните си.

— Къде ги намерихте?

Катерина взе въжето на малкото сиво пони и го погали по муцуната. Хенри се скри зад полите ми, оглеждайки кафявото, със смесени чувства на силно вълнение и боязън.

— О, пред вратата си ги намерих, нали разбирате — каза той нехайно. — Мога да ги върна, ако не ви харесват.

Хенри веднага нададе вой на протест, както си беше скрит зад мен.

— Не ги връщай!

Уилям Стафорд застана на едно коляно, така че да се изравни по ръст със светналото лице на Хенри.

— Я ела тук, момко — каза той добродушно. — Какъв ездач ще излезе от теб, ако все се криеш зад полите на майка си?

— Той хапе ли?

— Трябва да го храниш с изпъната длан — обясни Уилям. — Тогава не може да те ухапе — той разтвори ръчичката на Хенри и му показа как да храни коня.

— Може ли да галопира? — попита Катерина. — Може ли да бяга в галоп като коня на майка ми?

— Не може да бяга толкова бързо, но може да галопира — отговори Уилям. — И да скача може.

— Може ли да скачам с него? — очичките на Хенри се разтвориха широко.

Уилям се изправи и ми се усмихна.

— Първо трябва да се научиш да седиш на него, после да ходите бавно, след това да засилите до тръс, а накрая — в лек галоп. Ще мине време, докато се научиш да се биеш и да скачаш с него.

— Ще ме научиш ли? — попита Катерина. — Нали ще ни научиш? Може ли да останеш с нас до края на лятото и да ни научиш да яздим?

Усмивката на Уилям беше безсрамно тържествуваща.

— Е, аз, разбира се, бих искал. Ако майка ви разреши.

Двете деца веднага се обърнаха към мен.

— Кажете да! — примоли се Катерина.

— Моля те! — настоя Хенри.

— Но аз също мога да ви науча да яздите — запротестирах аз.

— Но не и да се бия! — извика Хенри. — Освен това ти яздиш на една страна. Аз трябва да язда на мъжко седло. Нали, сър? Аз трябва да язда на мъжко седло, защото съм момче и ще стана мъж.

Уилям ми хвърли един поглед иззад остриганата глава на сина ми.

— Какво ще кажете, лейди Кери? Мога ли да остана това лято и да науча сина ви да язди на мъжко седло?

Не му позволих да види, че ме е развеселил.

— О, много добре. Можете да влезете и да кажете да ви приготвят стая, щом желаете.

Всяка сутрин Уилям Стафорд и аз се разхождахме часове наред с децата, които яздеха малките си понита. След вечеря слагахме юздите на понитата и те тръгваха в кръг, после преминаваха в тръс и накрая в лек галоп, а децата се вкопчваха в тях като две малки магарешки бодилчета.

Уилям беше безкрайно търпелив с тях. Той се грижеше всеки ден да научават по нещо, и аз подозирах, че също така внимаваше да не се научат твърде бързо. Искаше те вече да могат да яздят сами към края на лятото, но не и преди това.

— Нямате ли си собствен дом, в който да идете? — попитах го аз не особено вежливо, когато се връщахме една вечер в замъка, всеки от нас повел по едно пони. Слънцето се скриваше зад оръдейните кули и замъкът изглеждаше приказен, с проблясващи в розово прозорци и с бледото, осеяно с облачета небе над него.

— Баща ми живее в Нортхамптън.

— Вие единственият му син ли сте? — попитах аз.

Той се усмихна на този така съществен въпрос.

— Не, аз съм вторият му син: никаква полза от мен^[1], милейди. Ала ако мога, ще купя малка ферма в Есекс. Наумил съм си да стана земевладелец и собственик на малка ферма.

— Откъде ще намерите пари за нея? — попитах аз с любопитство. — Няма да забогатеете особено от службата си при чичо ми.

— Плавал съм на кораб и преди няколко години получих скромно възнаграждение. Имам достатъчно като за начало. След това ще си намеря жена, която иска да живее в хубава къщичка сред собствените си земи и да е уверена, че нищичко — дори властта на принцесите или злобата на кралиците — не може да я стигне.

— Кралиците и принцесите винаги могат да стигнат до всекиго — казах аз. — Нали затова са кралици и принцеси.

— Но не и ако човек е твърде дребна риба за тях — каза той. — За нас опасността ще се крие във вашия син. Докато те гледат на него като на престолонаследник, ние никога няма да се изплъзнем от погледите им.

— Ако Ана роди момче, тя ще се откаже от моето — казах аз. Думите му ме подведоха и без дори да си давам сметка за това, моите мисли бяха тръгнали в една посока с неговите, точно както нозете ми пристъпваха в крак с неговите.

— Нещо по-хубаво, тя ще иска той да е далеч от двора. Той ще може да израсне с нас, ние ще го отгледаме и той ще стане дребен провинциален земевладелец. Това съвсем не е лош живот за един мъж. Може би е даже най-доброто, което предлага животът. Аз не обичам кралския двор. Особено през последните няколко години там, човек просто не знае къде се намира.

Ние стигнахме до подвижния мост и помогнахме на децата да слязат от седлата си едно след друго. Катерина и Хенри се затичаха към имението, докато Уилям и аз заведохме понитата им в двора на конюшните. Няколко момчета дойдоха да ги вземат.

— Ще вечеряте ли? — попитах аз небрежно.

— Естествено — каза той, поклони ми се и изчезна.

Едва когато вечерта се озовах в стаята си и коленичих да се помоля, оставяйки съзнанието си да блуждае, както обикновено, осъзнах, че го бях оставила да ми говори така, сякаш аз бях онази жена, която би искала да живее в хубава къщичка сред собствените си земи, и да спи в ложето си до Уилям Стафорд.

Скъпа Мери,

Есента ще прекараме в Ричмънд, а зимата — в Гринич. Кралицата никога вече няма да бъде под един покрив с краля. Тя ще отиде в някогашното имение на Уолси, Мор, в Хартфордшир, и кралят ще ѝ осигури отделен двор там, така че няма да може да се оплаче от лошо отношение.

Ти вече няма да си на служба при нея, а само при мен.

Кралят и аз сме уверени, че папата е ужасен от това, което кралят може да направи с английската църква. Ние сме убедени, че той ще отсъди в наша полза, веднага след като съдът бъде свикан отново през есента. Готвя се за есенна сватба и за коронация скоро след това. Делото ми е почти завършено, нека ми завиждат!

Чичо ни се държи много студено, а херцогът на Съфолк се е настроил срещу мен. Хенри го отпрати от двора за лятото и аз се радвам, че му даде урок. Има твърде много хора, които ме наблюдават и ми завиждат. Искам да бъдеш в Ричмънд, когато пристигна там, Мери. Не можеш да отидеш при кра... Катерина Арагонска в Мор. А също така не можеш да останеш в Хевър. Правя това не само за сина ти, но и за себе си, а ти ще ми помогнеш.

Ана

[1] В аристократичните родове традиционно основен наследник на титлата и именията е първородният син. За по-малките синове

оставала кариерата на военни или духовници. — Бел.ред. [↑](#)

ЕСЕНТА НА 1531

Тази есен, когато се върнах в двора, осъзнах, че кралицата най-сетне беше изоставена. Ана беше убедила Хенри, че вече няма никакъв смисъл да си дава вид на добър съпруг. Те спокойно можеха да разкрият безсрамните си лица пред света и да предизвикат всеки, който би се осмелил да застане срещу тях.

Хенри беше щедър. Катерина Арагонска живееше в разкошно имение в Мор и приемаше пристигащите в кралството посланици, сякаш още беше обичана кралица, отрупвана с почести. Домакинството ѝ се състоеше от над двеста души, петдесет от които придворни дами. Те не бяха най-прекрасните млади дами, за които можеше да се мечтае: най-добрите се струпваха в кралския двор и бяха ангажирани в домакинството на Ана. Двете с Ана прекарахме един весел ден, в който правехме списък с младите жени, които не бяха по вкуса ни, и ги пращаме в двора на кралицата. Така се отървахме от половин дузина момичета от семейство Сиймор, и се смяхме на мисълта за изражението, което щеше да добие лицето на сър Джон Сиймор, когато разбере за това.

— Щеше ми се да можем да пратим жената на Джордж да прислужва на кралицата — казах аз. — Той би бил много щастлив да се върне вкъщи и да открие, че я няма.

— Бих предпочела да е пред погледа ми, отколкото да я пращам някъде, където може да причини куп неприятности. Искам около кралицата да останат само разни нищожества.

— Не е възможно още да се страхуваш от нея. Ти почти я съсипа. Ана поклати глава.

— Аз няма да съм в безопасност, докато не настъпи смъртният ѝ час — каза тя. — Точно така, както тя няма да е в безопасност, докато не ме види мъртва. Нещата не опират само до един мъж или до трона: аз съм се превърнала в нейна сянка, а тя — в моя. Ние сме свързани, докато смъртта не ни раздели. Една от нас трябва да удържи пълна

победа, и едната никога не може да бъде сигурна в тази победа, докато другата не срещне смъртта и не бъде заровена в земята.

— Как би могла да те победи тя? — попитах аз. — Та той не желае дори да се среща с нея.

— Нямах представа колко хора ме мразят — прошепна Ана и аз трябваше да се наведе по-близо до нея, за да я чувам. — Докато траеше пътуването, ние спирахме от имение в имение, и никога не се установявахме в селата. Сред хората се носят някакви слухове, пристигнали от Лондон, и те вече не ме възприемат като хубавата девойка, която язди редом с краля, а като жената, причинила голямо нещастие на кралицата. Ако се забавим в някое село, хората надигат глас срещу мен.

— О, не!

Тя кимна.

— А когато кралицата дойде в Лондон и даде банкет, пред двореца Илай се събраха тълпа народ, която благославяла кралицата и се кълняла, че никога няма да падне на колене пред мен.

— Трябва да е дело на неколцина сърдити слуги.

— А ако е повече от това? — попита Ана мрачно. — А ако цялата страна ме мрази? Как според теб се чувства кралят, когато ги чува как ме освиркват и ругаят? Да не мислиш, че човек като Хенри ще търпи ругатни, когато излиза на езда? Мъж като Хенри, научен да слуша само хвалебствени слова още от самото си детство?

— Ще свикнат — казах аз. — Свещениците в църквите ще настояват в проповедите си, че ти си неговата жена и когато родиш син, те в миг ще се обърнат на сто и осемдесет градуса, а ти ще се превърнеш в спасителката на страната.

— Да — каза тя. — Всичко се върти около това, нали? Да имам син.

Ана с право се боеше от простолюдието. Точно в навечерието на Коледа тя отиде от Гринич нагоре по реката на вечеря у семейство Тревелиън. Това не беше дворцова разходка. Никой не знаеше къде отиват. Кралят вечеряше насаме с няколко пратеника от Франция, а на Ана й хрумна да отиде в града. Аз отидох с нея, заедно с неколцина благородници от свитата на краля и с още няколко придворни дами. По

реката беше студено и ние бяхме загърнати в кожени шуби. Никой не можеше да види лицата ни от брега. Лодката спря пред стълбите към дома на семейство Тревелиън и ние слязохме.

Ала някой все пак ни беше видял и беше разпознал Ана, и преди още да започнем да вечеряме, един слуга влетя в залата и зашепна на лорд Тревелиън, че цяла тълпа народ се е упътила към дома му. Бързият поглед към Ана ни даде да разберем за кого идват. Тя веднага стана от масата, а лицето ѝ беше преbledняло като перлите на шията ѝ.

— По-добре ще е да си тръгвате — каза лордът не особено вежливо. — Не мога да ви гарантирам сигурност тук.

— Защо не? — попита тя. — Можете да залостите портите си.

— За Бога, та те са хиляди! — страхът придаваше известна острота на тона му. Сега всички бяхме на крака. — Това не е някаква групичка от наивни чираци, а буйстваща тълпа, която се кълне, че ще ви обеси от гредите на покрива. По-добре се връщайте с лодката си в Гринич, мистрес Ана.

Тя се поколеба, долавяйки решителността му да отърве на всяка цена дома си от нейното присъствие.

— Готова ли е лодката?

Някой излезе от залата и подвижна на лодкарите.

— Разбира се, че можем да ги отблъснем! — каза Франсис Уестън. — Колко са вашите хора, Тревелиън? Можем да ги поведем напред, да им дадем един хубав урок и после да си вечеряме.

— Имам триста души — започна негово височество.

— Е, тогава, нека се въоръжат и...

— А тълпата наброява към осем хиляди, и от всяка улица към тях се присъединяват още хора.

Възцари се тишина, всички бяхме смаяни.

— Осем хиляди? — прошепна Ана. — Осем хиляди души, шестващи срещу мен по лондонските улици?

— Бързо — каза лейди Тревелиън. — За Бога, качвайте се на лодката.

Ана грабна наметалото си от жената, а аз взех друго, което не беше даже мое. Дамите, които бяха дошли с нас, плачеха от ужас. Една от тях избяга нагоре по стълбите — страхуваше се да се качи с нас в лодката, в случай, че ни настигнеха по тъмните води. Ана излетя от къщата през задния двор. Тя скочи в лодката, а аз веднага след нея.

Франсис и Уилям бяха с нас, а останалите прибраха въжетата в лодката и я забутаха. Те отказаха да ни придружат.

— Наведете глави и не се показвайте — извика някой.

— И спуснете кралския флаг.

Това беше позорен миг. Един от лодкарите извади нож и отрязва въжетата, на които се държеше кралското знаме, от страх да не види английският народ знамето на собствения си крал. Той го хвана неумело, и после то се изплъзна от ръката му и падна през борда. Гледах как флагът се преобръща във водата и потъва.

— Не обръщайте внимание! Гребете! — извика Ана, заровила лице в кожата.

Аз се свих до нея и ние се притиснахме една в друга. Чувствах как тя трепери.

Докато лодката навлизаше по буйното течение на реката, аз видях тълпата. Бяха запалили факли и до погледите ни достигаха отразените в тъмната вода мъждукащи светлинки. Светещата ивица ми се стори безкрайна. През водната шир ние чувахме как се сипят ругатни по адрес на сестра ми. След всеки яростен рев се чуваха възгласи на одобрение и вой на нескрита ненавист. Ана се сниши почти до дъното на лодката, хвана се по-здраво за мен и се разтrese от страх.

Лодкарите гребяха като полудели. Давах си сметка, че никой от нас не би оживял, ако нападнаха лодката в такова време. Ако тълпата знаеше, че сме вече по реката, щяха да съберат камъни и да започнат да ни замерят, щяха да тръгнат след нас по брега, да намерят лодки и да ни подгонят.

— Гребете по-бързо! — процеди Ана.

Ние напредвахме едва-едва, твърде уплашени да бием барабани или да викаме, за да поддържаме ритъма. Искяхме да се прокраднем край тълпата, скрити в мрака. Надникнах през борда на лодката и видях как светлините замираха, трепкаха, сякаш се взираха в тъмнината, все едно, че можеха да подушат с изостреното обоняние на дивия звяр, че жената, която търсеха, сподавяше ужасените си ридания, увита в кожата си, само на няколко ярда от тях.

После тълпата продължи напред, към къщата на Тревелиън. Тя се виеше по крайречието, и на човек можеше да му се стори, че вижда как

горящите факли се точат на цели мили. Ана седна и отметна качулката си. По лицето ѝ беше изписан ужас.

— Смяташ ли, че той ще ме опази от това? — попита тя диво. — От папата — да, особено ако това означава, че десетъкът от църквата ще отива в собствената му хазна. От кралицата — да, особено ако това ще му осигури син и наследник. Ала дали ще ме опази от собствения си народ, ако дойдат през нощта за мен с факли и с въжета? Мислиш ли, че тогава той ще бъде до мен?

Тази година за Коледа в Гринич нямаше шумни тържества. Кралицата изпрати на краля красива, изкована от злато чаша, а той ѝ отговори хладно с някакво съобщение. Ние чувствахме отсъствието ѝ през цялото време. Сякаш бяхме в дом, от който липсва любимата на всички майка. Не че тя беше блестяща, остроумна или предизвикателна, каквато съумяваше да бъде Ана във всеки един момент, макар и с цената на много усилия — тя просто винаги беше живяла сред нас. От възкачването ѝ на трона бяха минали толкова години, че само няколко души помнеха кралския двор от времето, когато нея още я е нямало.

Ана беше несъмнено остроумна, очарователна и енергична. Тя танцуваше и пееше, подари на краля набор къси бискайски копия, а той ѝ предостави стая, пълна с най-скъпи платове за рокли. Той ѝ даде ключа за стаята, наблюдаваше я как влиза вътре и как възкликва очаровано при вида на разкошните десени, на топовете плат, нахлузени на позлатени стълбове. Той я отрупваше с подаръци, както и всички нас, от семейство Хауърд. На мен подари красива рокля с черна яка. И все пак всичко това приличаше повече на някакъв събор, отколкото на Коледа. На всеки му липсваше успокояващото присъствие на кралицата и ние се питахме какво ли прави тя в прекрасното имение, което някога бе принадлежало на кардинала — неин враг до последно, въпреки че все пак бе събрал смелост да признае, че тя е била права.

Нищо не можеше да повдигне настроението на хората, въпреки че Ана се топеше като сянка в опитите си да изглежда весела. По цели нощи, когато лежеше до мен в леглото, аз я чувах да си мърмори насън като жена, която не е на себе си.

Една нощ аз запалих свещта и я доближих до лицето ѝ, за да я огледам. Очите ѝ бяха затворени, а тъмните ѝ мигли галеха бледите ѝ страни. Косата ѝ беше прибрана в бяла като кожата ѝ нощна шапчица. Кръговете под очите ѝ имаха виолетови оттенъци, и сега тя изглеждаше уязвима. Безкръвните ѝ устни, по които се беше разляла усмивка, безспирно нашепваха имена на хора, сипеха закачки и остроумни забележки. От време на време тя въртеше нервно глава на възглавницата — същото това очарователно извъртане на главата, което ѝ се удаваше толкова умело — и започваше да се смее. Разнасяше се ужасния хриптящ смях на жена, която дотолкова не беше на себе си, че дори в състояние на най-дълбок сън се опитваше да оживи веселбата.

Тя започна да си пийва вино сутрин. То придаваше цвят на лицето ѝ и блясък в очите ѝ, и помагаше да се съвземе, независимо от силното изтощение и нервността. Веднъж тя пхна бутилка вино в ръката ми, когато влизах в стаята, следвана от чичо.

— Скрый я — процеди тя отчаяно и се обърна към него, прикривайки устата си с опакото на ръката си, така че да не усети той дъха на вино.

— Ана, трябва да престанеш — казах аз, когато той си тръгна. — Всички те гледат, и то през цялото време. Сигурно някой ще иде при краля и ще му каже.

— Не мога да спра — каза тя мрачно. — Не мога да спра каквото и да било, даже за секунда. Трябва да продължавам и да продължавам, все едно съм най-щастливата жена на света. Ще се омъжа за мъжа, когото обичам. Ще стана кралица на Англия. Разбира се, че съм щастлива. Разбира се, че съм невероятно щастлива. В цяла Англия не може да има по-щастлива жена от мен.

Джордж трябваше да си дойде по Нова година. Двете с Ана решихме да го посрещнем с вечеря в тесен кръг хора в разкошните ѝ покои. Прекарахме деня, съветвайки се с готвачите и поръчвайки най-доброто, което имаха, а следобеда прекарахме край прозорците, гледайки кога лодката на Джордж ще се покаже по реката с развяния флаг на семейство Хауърд. Аз я забелязах първа, тъмнееща се в здрачината, но не казах и думичка на Ана, а се спуснах надолу по

стълбите, така че когато Джордж слезе и тръгна по мостчето за слизване, аз бях сама в прегръдките му, и аз бях тази, която той целуна първа и на която рече:

— Господи, сестричке, така се радвам да се върна у дома!

Когато Ана видя, че е изпуснала шанса да бъде първа, тя не изтича след мен, а изчака да го поздрави в покоите си, пред огромната сводеста камина. Той се поклони, след това целуна ръката ѝ, и едва тогава я взе в прегръдките си. Ние отпратихме жените и отново останахме тримата Болейн, както винаги.

Джордж ни разказа всички новости около себе си по време на вечерята, и искаше да узнае всичко, което се беше случило в двора в негово отсъствие. Аз забелязах, че Ана внимателно подбираше думите си. Но не му разясни, че не може да отиде в града без въоръжена охрана. Не му спомена, че в провинцията трябва да подминава бързо малките, тихи селца. Не му каза, че в нощта след смъртта на кардинал Уолси, тя беше танцувала в организирана от нея весела пиеса, наречена „Кардиналът пред портите на ада“, която беше шокирала всички присъстващи, с безвкусното злорадство над смъртта на най-добрия приятел на краля и с мръсния си език. Тя не му каза, че епископ Фишър бе все така неин враг и че едва не беше умрял от отравяне. По премълчаването на тези неща разбрах това, което всъщност знаех и преди — че тя се срамуваше от жената, в която се превръщаше. Тя не искаше брат ни да знае колко дълбоко я бе разяла проказата на амбицията ѝ. Не искаше той да знае, че тя не беше вече любимата му малка сестричка, а жена, която се беше научила да отдава всичко, дори грешната си душа, в името на борбата за кралската корона.

— А с теб какво става? — попита ме Джордж. — Как се казва той?

Ана се изненада.

— За какво говориш?

— За всеки е очевидно — нали не съм сбъркал? Мериан е разцъфнала като пролетно цвете. Бих заложил цяло състояние, че е влюбена.

Аз се изчервих силно.

— Така си и мислех — каза брат ми с дълбоко задоволство. — Кой е той?

— Мери няма любовник — каза Ана.

— Предполагам, че е хвърлила око на някого без твое разрешение — предположи Джордж. — Подозирам, че някой я е взел без да се допитва до теб, лейди Кралице.

— По-добре никой да не я взема — каза тя без помен от усмивка. — Имам планове за Мери.

Джордж подсвирна беззвучно.

— Боже мили, Анамария, някой би помислил, че вече сте миропомазана.

Тя му се нахвърли.

— Когато бъда, ще си дам сметка кой ми е приятел и кой — не. Мери е моя придворна дама, а аз държа на реда в покоите си.

— Но, разбира се, тя вече може да направи своя собствен избор.

Ана поклати глава.

— Не и ако желае да има благоразположението ми.

— За Бога, Ана! Ние сме едно семейство. Ти стигна дотук, защото Мери беше зад гърба ти. Сега не можеш просто да се обърнеш и да се държиш като някаква капризна принцеса, в чиито вени тече кралска кръв. Ние те издигнахме до мястото, което заемаш. Не можеш да се отнасяш с нас като с поданици.

— Вие сте поданици — каза тя съвсем открито. — Ти, Мери, даже и чичо Хауърд. Аз отпратих собствената си леля, отпратих шурей на краля, отпратих и самата кралица от кралския двор. Нима някой се съмнява, че мога да ги пратя на заточение, стига да пожелае? Не. Вие може да сте ми помогнали да стигна дотук, но...

— Да сме ти помогнали? По дяволите, ние направо те избутахме!

— Ала сега, когато съм тук, ще бъда кралица. А вие ще бъдете мои поданици и ще ми служите. Аз ще бъда кралица и майка на следващия английски крал. Така че по-добре запомни това, Джордж, защото няма пак да ти го припомням.

Ана стана от пода и се отправи към вратата. Тя застана пред нея и зачака някой да я отвори, и когато никой от нас не скочи да го направи, я отвори сама. Обърна се на прага.

— И повече няма да ме наричаш Анамария — каза тя. — Нито пък ще наричаш нея Мериан. Тя е Мери, другата Болейн, а аз съм Ана, бъдещата кралица. Ние двете сме на светлинни години разстояние една от друга. Ние нямаме общо име. Тя е едва ли не никоя, а аз ще стана кралица.

И закрачи гордо напред, без дори да си направи труда да затвори вратата след себе си. Ние чувахме стъпките ѝ, които се насочваха към спалнята ѝ. Стояхме смълчани, докато не чухме как вратата ѝ се затръшва.

— Господи Боже! — каза Джордж с искрено удивление. — Каква вещица — той стана и затвори вратата, за да не ни духа. — Откога се държи така?

— Властта ѝ лека-полека укрепва. Вече се смята за недосегаема.

— А такава ли е?

— Той е силно влюбен. Смятам, че е в безопасност, да.

— И той все още не е спал с нея?

— Не.

— Господи Боже, с какво се занимават те двамата?

— Всичко с изключение на самия акт. Тя не смее да му позволи.

— Това трябва да го подлудява — каза Джордж с мрачно доволство.

— Нея също — казах аз. — Почти всяка вечер той я целува и я докосва, а косите и устата ѝ са навсякъде по тялото му.

— На всички ли говори така? Както говори на мен?

— Много по-зле. Това ѝ струва всички приятели, които имаше. Чарлс Брандън вече е срещу нея, чичо Хауърд едва я търпи; те се караха сериозно поне няколко пъти от Коледа насам. Тя се мисли за непоклатима, щом е под закрилата на краля и смята, че няма нужда от никаква друга протекция.

— Аз няма да търпя това — каза Джордж. — Ще ѝ кажа.

Погледнах го със сестринска загриженост, ала сърцето ми трепна при мисълта за създаването на пропаст между Джордж и Ана. Ако можех да спечеля Джордж на моя страна, щях да имам истинско предимство при всеки спор, и така можех отново да си върна сина.

— Всъщност, наистина ли на никого не си хвърлила око? — попита той.

— Той е никой — казах аз. — Не бих казала за това на друг освен на теб, Джордж, така че пази това в тайна.

— Кълна се — каза той, хвана двете ми ръце и ме притегли близо до себе си. — Остава си между нас, кълна се в честта си. Влюбена ли си?

— О, не — казах аз, отхвърляйки дори мисълта за това. — Разбира се, че не. Но той ми обръща известно внимание, а е толкова приятно, когато някой мъж се суети около теб.

— Мислех си, че дворът е пълен с мъже, които се суетят около теб.

— О, те пишат поезия и се кълнат, че умират от любов. Ала той... той е по-... истински.

— Кой е той?

— Той е никой — повторих аз. — Така че не мисля за него.

— Жалко, че не можеш просто да си легнеш с него — каза Джордж, по братски откровен.

Аз не отвърнах. Мислех си за очарователната, влюбена усмивка на Уилям Стафорд.

— Да — казах аз. — Жалко е, но не мога.

ПРОЛЕТТА НА 1532

Джордж, без да знае за промяната в настроенията на народа, покани Ана и мен да излезем на езда надолу по реката, да вечеряме в една малка кръчма и после да се приберем обратно у дома. Очаквах Ана да му откаже, да му обясни, че вече не е безопасно за нея да язди сама; ала тя не каза нищо. Облече се в необичайно тъмна одежда, сложи си шапката за езда, по-ниско нахлупена от друг път, и свали отличителната си огърлица със златното „Б“ на нея.

Радостен, че е отново в Англия и че се разхожда с двете си сестри, той не забеляза дискретното поведение и облекло на Ана. Ала когато спряхме в кръчмата, развлечената старица, която сервираше, погледна Ана косо и излезе. След малко дойде собственикът на заведението, който потриваше ръцете си в изтъканата си зеблена престилка, и ни съобщи, че сиренето, което трябвало да ни сервира, се е киснало и че в дома му нямало нищо, което може да ни предложи.

Джордж беше готов да избухне, но Ана сложи ръка на ръкава му и каза, че това не представлява проблем за нас и че можем да отидем до близкия манастир, където да похапнем. Той се остави тя да го води и в манастира ние се нахранихме достатъчно обилно. Кралят беше фигура, която всяваше ужас във всяко абатство и манастир по нашите земи. Само слугите, които не бяха толкова запознати с политиката, колкото монасите, гледаха мен и Ана подозрително и потънаха шепнешком в спорове коя беше бившата кралска развратница, а коя — настоящата.

Докато яздехме на връщане, с гърбове, огрени от студеното слънце, Джордж пришпори коня си и изравни ход с мен.

— Виждам, че всички знаят — ми каза той.

— Така е. Само не мога да предположа колко далеч може да е стигнала новината.

— А защо не виждам никой да подхвърля шапката си във въздуха и да вика „Ура“?

— Прав си, няма такова нещо.

— А аз си мислех, че едно хубаво момиче ще се понрави на народа, или не съм бил прав? Тя е достатъчно хубава, нали? Нима не маха с ръка, когато преминава или не дава милостиня на всички наоколо, както си му е редът?

— Прави всичко това — казах аз. — Но жените продължават да упорстват и да предпочитат старата кралица. Смятат, че ако кралят отправя върната си и почитена съпруга, заради някакво увлечение, то за никоя жена в кралството няма да има сигурност.

Джордж замълча за миг.

— Дават ли воля на недоволството си по някакъв друг начин освен с това да мърморят?

— Веднъж се наложи да избягаме от една разбунтувала се тълпа в Лондон. А кралят казва, че изобщо не е безопасно за нея да ходи в града. Те я мразят, Джордж, и всички говорят какво ли не за нея.

— Какво говорят?

— Че е вещица и че е завладяла краля с помощта на чародейства. Че е убийца и че би отровила кралицата, само да можеше. Че го е направила неспособен да люби други жени, затова трябвало да се ожени за нея. Че тя е проклела децата в утробата на кралицата, за да бъде празен английския престол.

Джордж леко пребледня и направи кукиш — знака, който предпазваше човек от магии.

— Публично ли се говорят тези неща? Могат ли да стигнат до ушите на краля?

— Спестяват му най-лошото, но рано или късно все някой трябва да му каже.

— Той няма да повярва и думичка от всичко това, нали?

— Той сам казва някои от тези неща. Твърди, че не е на себе си. Казва, че тя го омаяла и не можел да докосне никоя друга. Той говори така, когато ѝ се обяснява в любов, но ако това стане достояние на повече хора, ще стане опасно.

Джордж кимна.

— Тя трябва да прави повече добри дела и да не бъде така дяволски... — той млъкна, търсейки точната дума. — Чувствена.

Аз погледнах напред. Дори на гърба на коня, докато яздеше сама с роднините си, тя се поклащаше така на седлото, че на човек му се приискваше да обгърне кръста ѝ.

— Тя е Болейн и Хауърд — казах аз без свян. — Под знатното си име, ние всички сме като разгонени кучки.

На влизане в двора видяхме Уилям Стафорд, който чакаше пред вратите на двореца Гринич, и това ме накара да му се усмихна заговорнически. Когато ние слязохме от конете и Ана се прибра вътре, той още стоеше на вратата и ме придърпа настрана.

— Чаках ви — каза той, без никакви други предисловия.

— Видях.

— Не ми харесва това, че яздите без мен, в страната ни сега не е безопасно за момичетата Болейн.

— Брат ми ни пазеше. Беше приятно да се поразходим без многобройната свита.

— О, можете да разчитате и на мен за същото. Простички неща — колкото ви душа иска. Ето къде е скрита най-голямата ми сила.

Аз се разсмях.

— Благодаря ви.

Той все така ме държеше за ръкава, за да ме усеща близо до себе си.

— Когато кралят се ожени за сестра ви, ще омъжат и вас за някого по техни избор.

Аз погледнах четвъртитото му, загоряло от слънцето лице.

— Е, и?

— Така че, ако искате да се омъжите за човек, притежаващ красиво малко имение с няколко парцела земя в добавка, то трябва да побързате и да го направите преди сватбата на сестра си. Колкото по-късно си тръгнете, толкова по-трудно ще стане това.

Аз се поколебах. Дръпнах се от него и се извърнах. Усмихнах му се с крайчеца на устните си и го изгледах изпод ресниците.

— Е, никой още не ми е предложил — поясних аз очарователно. — Ще трябва да се примиря с вдовството до края на дните си. Все пак никой не е поискал да се омъжа за него.

За миг той изгуби ума и дума.

— Но аз си мислех... — започна той. От устните ми се изплъзна доволен смях. Аз му се поклоних ниско, и се обърнах към замъка. Притичвайки нагоре по стълбите, погледнах назад и видях как той

захвърля шапката си на земята и я рита, и ме обзе радостта, която е познала всяка жена, след която е тичал хубав влюбен мъж.

Не го видях през следващата седмица, въпреки че се разхождах из конюшната, в градината и край реката, където той можеше да ме срещне. Веднъж, докато минаваше свитата на чичо, аз затърсих с поглед лицето му сред хората на семейство Хауърд, облечени в еднакви ливреи и наброяващи около двеста души, ала не можах да го открия. Знаех, че се държа като глупачка, но реших, че няма нищо лошо в това да се оглеждам за един хубав мъж, когото да мога да подразня.

Не го видях една седмица, а след това още една. През една топла априлска утрин чичо ми и аз гледахме как кралят и Ана играеха на кегли. Аз подметнах небрежно:

— При вас още ли е на служба един човек на име Уилям Стафорд?

— О, да — каза чичо ми. — Но му дадох едномесечен отпуск.

— Пуснали сте го да замине от двора?

— Каза ми, че е намислил да се жени. Отиде да говори с баща си и да купи имот за новата си жена.

Аз почувствах как земята се залюля под нозете ми.

— Мислех, че вече е женен — казах аз с преднамерена предпазливост.

— О, не и такъв женкар като него — каза чичо, чието внимание беше раздвоено между мен и Ана с краля. — Една от придворните дами била така заслепена от него, че ѝ хрумнало да се откаже от живота си в двора и да заживее с този мъж и с един куп кокошки. Представете си само!

— Това е доста глупаво — устата ми пресъхна. Аз преглътнах.

— А през цялото време без съмнение е бил сгоден за някоя селянка — каза чичо. — Предполагам, че я е чакал да стане на възраст за женене. Този месец го пуснах, за да може да се ожени, а след това ще се върне на служба при мен. Но иначе е добър човек и наистина заслужава доверие. Струва ми се, че той ви придружи до Хевър, така ли беше?

— Два пъти — казах аз. — Освен това осигури понита на децата.

— Бива го в тези работи — каза чичо ми. — Сигурно ще стигне далеч. Готов съм да го направя управител на конюшните си, а и бих му поверил грижата за собствения си кон — той замълча и тъмните му очи, блеснали като фенери, внезапно се отправиха към мен. — Нали не е флиртувал с вас?

В погледа, с който му отвърнах, се четеше пълно безразличие.

— Да флиртувам с някого от вашите хора? Разбира се, че не.

— Добре — каза чичо, без да обръща повече внимание на това. — Подадеш ли му кутре, оставаш без ръка.

— Нищо няма да му подам — казах аз.

Аз и Ана бяхме облекли нощниците си, освободихме прислужниците и тъкмо се канехме да си лягаме, когато на вратата се чу познато почукване.

— Това може да е само Джордж — каза Ана. — Влизай.

Красивият ни брат се показва на вратата с кана вино в едната ръка и с три чаши в другата.

— Идвам на поклонение в храма на красотата — той беше порядъчно пиян.

— Можеш да влезеш — казах аз. — Ние сме зашеметяващо красиви.

Той затвори с ритник вратата зад себе си.

— На свещ сте още по-хубави — каза той, като ни заоглежда. — Боже Господи, мисълта, че е бил с едната от вас, а сега иска другата, но всъщност няма никоя, трябва наистина да подлудява Хенри.

Ана не обичаше да ѝ напомнят, че кралят ми е бил любовник.

— Той е винаги внимателен с мен.

Джордж премести поглед върху ми.

— Нещо за пиене?

Всички взехме по една чаша, а Джордж хвърли още една цепеница в огъня. От другата страна на вратата долетя тих шум. Джордж скочи, с едно рязко и бързо движение се оказа до вратата и я отвори. Там беше Джейн Паркър — беше се навела и тъкмо се протягаше да сложи ухо на ключалката.

— Скъпата ми съпруга! — каза Джордж с меден гласец. — Ако искате да дойда в леглото при вас, няма нужда да лазите из покоите на

сестрите ми, а само да ми кажете.

Тя се изчерви до корена на косите си, надзърна към Ана, чиято рокля беше оголила рамото ѝ, а после към мен, застанала по нощница до камината. Нещо в погледа ѝ, който шареше по нас тримата, ме накара да трепна. Тя винаги ме караше да се чувствам гузна, сякаш правех нещо нередно. И в същото време като че ли изпитваше желание да участваме в заговорите ѝ. Изглеждаше така, сякаш ѝ се искаше да разбере най-долните тайни, както и да ни разкаже тези, които вече знаеше.

— Тъкмо минавах край вратата ви, когато чух гласове — каза тя неловко. — Опасявах се, че някой може да притеснява мистрес Ана. Канех се да почукам на вратата, за да проверя дали нейно благородие се чувства добре.

— Канили сте се да почукате с ухото си? — попита Джордж удивено. — Или може би с носа си?

— О, остави това, Джордж — казах аз. — Няма нищо, Джейн. Джордж дойде да изпие чашка с нас и да ни пожелае лека нощ. Ей сега ще дойде в покоите ви.

Тя не изглеждаше никак благодарна за намесата ми.

— Ако иска да идва, а ако не иска — не — каза тя. — Може да стои тук и цяла нощ, ако това го прави щастлив.

— Оставете ме — каза Ана кратко. По тона ѝ личеше, че няма намерение да слиза толкова ниско, та да спори с Джейн.

Джордж се поклонил грациозно и покорно затръшна вратата под носа на Джейн. После се облегна на вратата, и без да се притеснява, че тя щеше да го чуе, се засмя на висок глас.

— Какво змийче! — извика той. — О, Мери, не трябва да ѝ отвърщаш. Прави като Ана — „Оставете ме“. Боже Господи! Какво невероятно „Оставете ме“.

Той се върна до огнището и наля вино на всички ни. Подаде първата чаша на мен, втората на Ана, и вдигна своята за наздравица.

Ана не вдигна своята чаша, нито му се усмихна.

— Следващия път — отбеляза тя, — ще обслужиш първо мен.

— Какво? — попита той объркано.

— Когато наливаш чаша с вино, ще я дадеш първо на мен. Когато решиш да отваряш вратата на спалнята ми, първо ще ме

попиташ дали желая да приема посетители. Аз ще бъда кралица, Джордж, и ти трябва да се научиш да ми служиш подобаващо.

Той не се разгневи на думите ѝ така, както това се беше случило след завръщането му от Европа. Краткият му престой беше достатъчен, за да разбере каква власт имаше Ана. Когато се караше с чичо или с когото и да е друг от двора, който можеше да ѝ бъде съюзник, тя не се притесняваше от нищо. Не я интересуваше кой я мрази, стига да имаше благоволението на краля. Тя наистина можеше да съсипе, когото пожелаеше.

Джордж остави чашата си на камината, качи се на леглото, застана на ръце и на колене, само на сантиметри от лицето ѝ.

— Моята малка бъдеща кралица — измърка той.

Лицето на Ана се размекна от неговата нежност.

— Малката ми принцеса — прошепна той. Той нежно я целуна по носа, а после по устните. — Не бъди лоша с мен — примочи ѝ се той. — Ние всички знаем, че ти си първата дама в кралството, но бъди добра с мен, Ана. На всички ще ни е много по-добре, ако си добра с мен.

Тя се усмихна против волята си.

— Трябва винаги да ми засвидетелстваш уважението си — предупреди го тя.

— Ще легна под копитата на коня ти — обеща той.

— И никога няма да си позволяваш волности.

— По-скоро бих умрял, отколкото да го направя.

— В такъв случай можеш да идваш при мен и аз ще бъда добра с теб — каза тя.

Той се наведе и отново я целуна. Очите ѝ се притвориха, по лицето ѝ се разля усмивка, и тя разтвори устни. Аз гледах как той притисна своите по-настоятелно, как пръстите му пробягнаха по голото ѝ рамо и погалиха шията ѝ. Гледах запленена и с ужас, как пръстите му си проправиха път през лъскавите ѝ черни коси и придърпаха главата ѝ в целувка. Тогава тя отвори очи и тихичко въздъхна.

— Достатъчно — каза тя и го избута нежно от леглото. Джордж се върна на мястото си до камината и ние всички се престорихме, че това не беше нищо повече от братска целувка.

На следващия ден Джейн Паркър беше самоуверена като всеки друг път. Тя ми се усмихна, поклони се на Ана и ѝ подаде шапката, тъй като Ана се готвеше да излезе на разходка край реката с краля.

— Мислех си, че ще сте в лошо настроение днес, милейди.

Ана взе шапката.

— Защо?

— Заради новината — каза Джейн.

— Каква новина? — попитах аз, за да не остане с впечатление, че Ана проявява любопитство.

Джейн отговори на мен, но наблюдаваше Ана.

— Графинята на Нортъмбърланд се развежда с Хенри Пърси.

Ана се олюля за миг и пребледня.

— О! — извиках аз в отговор, за да отклоня вниманието от Ана и да го задържа върху себе си. — Какъв позор! Защо иска да се развежда с него? Що за хрумване! Истинска грешка от нейна страна.

Ана се бе окопитила, но Джейн я беше следила през цялото време.

— Защо пък — каза Джейн с добродушен гласец. — Тя твърди, че бракът им никога не е бил законен. Казва, че е имало предварителен договор. Твърди също, че той е бил женен за вас, мистрес Ана.

Ана вдигна глава и се усмихна на Джейн.

— Лейди Рочфорд, вие идвате при мен с най-удивителни вести. При все това, избирате най-странните моменти, за да ми ги съобщите. Снощи се промъкнахте до вратата ми, за да подслушвате, а тази сутрин лошите новини така са полепнали по вас, че сте заприличали на мърша, накацана от мухи. Ако графинята на Нортъмбърланд има нещастен брак, то аз съм сигурна, че това наскърбява всички ни — сред придворните дами се разнесе шепот, който издаваше повече жадно любопитство, отколкото съчувствие. — Но ако е решила да твърди, че Хенри Пърси е бил сгоден за мен, това просто не е вярно. Какъвто и да е случаят, кралят ме чака, а вие ме задържате.

Ана завърза шапката си и се понесе навън. Две или три от придворните ѝ дами я последваха, въпреки че трябваше да го сторят всички. Останалите наобиколиха Джейн Паркър, за да научат още клюки.

— Джейн, сигурна съм, че кралят би желал да ви види сред дамите, които прислужват на мистрес Ана — казах аз ядно.

Тя беше принудена да стане и да тръгне веднага. Излезе от стаята да последва Ана, а другите дами тръгнаха подире ѝ.

Аз прихванах полите си и се затичах към чичовите покои като ученичка.

Той беше край писалището си, въпреки ранния следобеден час. Някакъв писар стоеше от едната му страна и записваше нещо, докато чичо му диктуваше. Щом се показах на вратата, чичо ми се намръщи, направи ми знак да вляза, а след това да изчакам.

— Какво има? — попита той. — Зает съм. Току-що научих, че Томас Мор не одобрява действията на краля срещу кралицата. Не съм очаквал да одобри, но предполагах, че ще го превъзмогне. Бях готов да заложа хиляда крони, че Томас Мор не би се обявил открито против.

— Става въпрос за нещо друго — казах аз забързано. — Но и то е важно.

Чичо ми махна на писаря да излезе от стаята.

— За Ана ли става дума? — попита той.

Аз кимнах. Ние бяхме нещо като семейна търговска фирма и Ана беше стоката, която предлагаме за продан. Чичо знаеше, че щом съм хукнала към покоите му така рано следобед, това означаваше, че нещо с търговията не върви.

— Джейн току-що каза, че графинята на Нортъмбърланд се канела да се разведе с Хенри Пърси — казах аз забързано. — Джейн каза, че според нейните твърдения имало предварително споразумение той да се ожени за Ана.

— Проклятие! — изруга чичо.

— Знаехте ли?

— Разбира се, че знаех за намеренията ѝ. Мислех си, че ще го обвини, че я е изоставил, в безчувственост, в изневяра или нещо подобно. Мислех, че сме я отказали от идеята за предварителното споразумение.

— Ние да сме я отказали?

Той се намръщи.

— Ние. Няма значение кого имам предвид, нали така?

— Не.

— А как е разбрала Джейн? — попита той раздразнено.

— О, Джейн знае всичко. Тя подслушваше снощи пред стаята на Ана.

— Какво може да е чула? — попита той. Майстор в шпионирането като него беше винаги нащрек.

— Нищо — казах аз непоколебимо. — Джордж беше при нас и ние не правехме нищо друго, освен да пием по чаша вино.

— Именно Джордж и никой друг? — попита той остро.

— А кой друг?

— Това питам и аз.

— Не можете да поставяте непорочността на Ана под съмнение.

— Откакто я помня, върти опашка около мъжете.

Дори аз не можех да преглътна тази несправедливост.

— Тя върти опашка около краля, точно както вие й заповядахте.

— И така, къде е тя сега?

— В градината с краля.

— Отидете право при нея и ѝ заръчайте да отрича всичко, свързано с Хенри Пърси. Никакъв годеж и никакво предварително съглашение. Само едно пролетно увлечение на двама млади. Един паж, решил да пофлиртува с една от придворните дами. Нищо повече. Освен това добавете, че тя не е откликнала на чувствата му. Заслепеният е бил той. Разбрахте ли?

— Има хора, които са осведомени, че е било точно обратното.

— Всички са вече купени — каза той. — Освен Уолси, но той е мъртъв.

— Може той да е казал на краля още тогава, когато никой не подозираше, че Хенри може да се влюби в Ана.

— Той е мъртъв — каза чичо ми с наслада. — И не може да потвърди думите си. А всички останали ще ги заболят устите да повтарят, че Ана е чиста като Дева Мария. И най-наистина ще държи на това Хенри Пърси. Само неговата проклета съпруга е отчаяна дотолкова, че е готова да рискува всичко, за да се освободи от този брак.

— Защо го мрази толкова? — зачудих се аз.

Той се засмя остро.

— Боже Господи, Мери, вие сте най-очарователната глупачка. Защото той *беше* женен за Ана, и тя го знае. И защото след като я загуби, той изпадна в меланхолия и от онзи миг нататък той е една развалина. Нищо чудно, че тя не го иска за съпруг. А сега отивайте да намерите сестра си и започвайте с лъжите. Отворете широко хубавите си очи и лъжете заради всички нас.

Открих Ана и краля на крайречната алея. Тя му говореше нещо със сериозно изражение на лицето, а той бе привел глава към нейната, сякаш се боеше да не изпусне и думичка. Тя вдигна очи и ме видя.

— Нека Мери ви каже — каза тя. — Тя спеше при мен, още когато бях само едно от новодошлите в двора момичета.

Хенри ме погледна и аз можах да видя болката, изписана на лицето му.

— Говорим за графинята на Нортъмбърланд — обясни Ана. — Сипе клевети по мой адрес, за да се освободи от брак, който ѝ е омръзнал.

— Какво може да казва?

— Все едни и същи клюки. Че Хенри Пърси е бил влюбен в мен.

Аз се усмихнах на краля възможно най-приветливо и самоуверено.

— Разбира се, че беше, ваше величество. Не помните ли какво беше в началото, когато Ана дойде в двора? Всички бяха влюбени в нея. Включително и Хенри Пърси.

— Чува се, че е имало годеж — каза Хенри.

— С графа на Ормънд? — попитах аз бързо.

— Семействата не можаха да се споразумеят за зестрата и титлата — каза Ана.

— Имах предвид между вас и Хенри Пърси — каза той настойчиво.

— Нищо не е имало — млад мъж и момиче, срещнали се в кралския двор, едно стихотворение, няколко разменени думи, нищо особено.

— А за мен написа три стихотворения — казах аз. — Той беше най-бездейният паж, който кардиналът някога е имал. Все пишеше стихове, при това за кого ли не. Колко жалко, че накрая се ожени за

жена без никакво чувство за хумор. Ала слава на Бога, че тя няма слабост към поезията, защото тогава би забягнала много по-отдавна!

Ана се разсмя, но ние не можехме да отклоним мислите на Хенри от пътя им.

— Тя твърди, че имало предварително споразумение — настоя той. — Съгласно което вие и той сте били сгодени.

— Казах ви, че не сме били — в тона, с който Ана му противоречеше, имаше острота.

— Но защо ѝ е да го твърди, ако това не е вярно? — попита Хенри.

— За да се отърве от съпруга си! — сопна му се Ана.

— Ала защо ѝ е да избира тъкмо тази лъжа, а не някоя друга? Защо не е казала, че е бил женен за Мери, например? Нали и за нея е писал стихове?

— Очаквам и това от нея — казах аз ядосано, с надеждата да забавя избухването на Ана. Но ядът ѝ нарастваше и тя не можеше да се сдържа повече. Тя издърпа ръката си от лакътя му.

— Какво се опитвате да кажете? — попита тя. — Каква ме наричате? Може би омърсена? При това докато стоя тук, пред вас, и ви се кълна, че никога, никога не съм поглеждала друг мъж? И сега вие — тъкмо вие от всички хора на този свят — ме обвинявате, че съм имала предварително споразумение! Вие! Който ме търсехте и ухажвахте при жива съпруга? Кой от нас е по-близо до бигамията, как смятате? Мъжът, чиято съпруга е заточена в хубавото Хартфордширско имение, заобиколена от свой двор, която всеки може да посети — тази кралица в заточение, или девойката, за която някога някой написал поема?

— Бракът ми е незаконен! — извика в отговор Хенри. — Както е известно на всеки римски кардинал!

— Но се е състоял! Както знае всеки мъж, всяка жена и всяко дете в Лондон. И не сте пестили средства да го отпразнувате, Бог е свидетел. Тогава това събитие достатъчно ви е радвало! Ала при мен нищо не се е случило, не сме си разменяли никакви обещания, никакви пръстени — нищо, нищо! И вие ме измъчвате заради това нищо.

— За Бога! — изруга той. — Ще ме изслушате ли?

— Не! — извика тя, съвсем извън контрол. — Защото вие сте глупак, а аз съм влюбена в един глупак, което прави от самата мен глупачка. Аз няма да ви слушам, но вие ще продължавате да слушате

всички онези злобни мижитурки, които забиват отровните си жила във вас!

— Ана!

— Не! — извика тя и се дръпна от него.

Той скочи и я хвана. Тя го заблъска и заудря по подплатените рамене на жакета му. Придворните потръпнаха, виждайки как обиждат монарха на Англия, но никой не знаеше как да реагира. Хенри хвана ръцете ѝ, изви ги зад гърба ѝ, така че лицето ѝ се оказа съвсем близо до него, все едно, че правеха любов — тялото ѝ беше прилепнало до неговото, а устата му беше толкова близо, че можеше да се доближи, да я целува или хапе. Видях, че в мига, в който я притегли към себе си, на лицето му се изписа желание.

— Ана — повтори той, но със съвсем различен тон.

— Не — каза тя отново, но с усмивка.

— Ана.

Тя затвори очи и отпусна главата си назад, така че той да може да целуне очите и устните ѝ.

— Да — прошепна тя.

— Боже Господи — прошепна ми Джордж. — Значи така го разиграва?

Аз кимнах, тя се извърна в обятията му и те продължиха заедно нататък, с докосващи се тела — ръцете му обвиваха раменете ѝ, а нейната ръка беше около кръста му. Те изглеждаха така, сякаш им се искаше да се отправят към спалнята, вместо по крайречната алея. Лицата им грееха от желание и задоволство, сякаш кавгата им е била страстна любовна игра.

— И всеки път се карат, след което се сдобряват?

— Да — казах аз. — Това им замества страстта на любенето, не смяташ ли? Те започват да се надвигват, докато накрая не притихнат в обятията си.

— Той трябва да я боготвори — каза Джордж. — Тя му се нахвърля, а след това си остава така притисната в обятията му. Не е ли една истинска сладострастна блудница? Въпреки че съм ѝ брат, бих я обладал още сега. Може да подлуди всеки мъж.

Аз кимнах.

— Тя винаги се предава; но винаги го прави няколко минути след като е станало твърде късно. Тя винаги продължава споровете до

самата граница и дори я прекрачва.

— Това е много опасна игра, за да си позволява човек да я играе срещу един пълновластен монарх.

— А какво друго ѝ остава? — попитах го аз. — Нали трябва някак да го задържи. Тя трябва да бъде крепостта, която той отново и отново обсажда. Трябва някак да поддържа пламъка.

Джордж сложи ръката ми на лакътя си и ние последвахме кралската двойка по алеята.

— А какво ще стане с графинята на Нортъмбърланд? — попита той. — Никога ли няма да успее да разтрогне брака си на основанието, че е съществувало предварително споразумение за женитба между Хенри Пърси и Ана?

— Със същия успех може да почака да овдолее — казах аз грубо. — Не можем да си позволим на името на Ана да чернее петно. Графинята завинаги ще си остане женена за някого, който винаги е обичал друга. По-добре изобщо да не беше ставала графиня, а да се беше омъжила за някого, който я обича.

— Всички ли сте на любовна вълна тези дни? — попита Джордж. — Да не би твоя господин Никой да ти е дал този съвет?

Аз се засмях така, сякаш ми беше безразлично.

— Мистър Никой вече го няма — казах аз. — И е хубаво, че се отървах. Мистър Никой е едно нищо, както трябваше да се досетя.

ЛЯТОТО НА 1532

Мистър Никой, Уилям Стафорд, се върна на служба при чичо ни през юни. Той дойде, за да ме намери и да ми каже, че се е върнал в кралския двор и че ще ме изпрати до Хевър, когато съм готова за тръгване.

— Вече помолих сър Ричард Брент да ме придружи — казах аз хладно.

С удоволствие видях, че това го изненада.

— Мислех, че може да ми позволите да остана и да извеждам децата на езда.

— Колко мило от ваша страна — казах аз ледено. — Може би следващото лято — после обърнах гръб и си тръгнах, преди той да успее да измисли каквото и да било, за да ме задържи. Почувствах погледа му и ми се стори, че съм му го върнала до някъде, задето се беше задявал с мен и се бе отнасял с мен като с глупачка, докато през цялото време е имал намерение да се жени за друга.

Сър Ричард остана само няколко дни, което беше облекчение и за двамата ни. Той не ме харесваше, когато бяхме в провинцията — там вниманието ми беше ангажирано с децата и се интересувах от хората, обитаващи земите ни. Предпочиташе ме в двора, където няха други занимания освен да флиртувам. За негово облекчение, което не можа напълно да прикрие, той беше извикан от краля, за да планира кралско посещение във Франция.

— Мисълта, че трябва да ви напусна, ме съсипва — каза той, докато чакаше да изведат коня му от конюшните, застанал до рова и окъпан от слънчева светлина. Децата бяха пуснали клонки по течението, а аз се смеех, докато ги гледах.

— Ще отиде цяла вечност — казах аз. — Това не е някой бърз поток.

— Уилям ни направи лодки с платна — каза ми Катерина, без да откъсва поглед от клонката си. — И те отиваха, накъдето ги духне вятъра.

Аз насочих вниманието си към моя съсипан обожател.

— Ще ни липсвате, сър Ричард. Моля да предадете моите благопожелания на сестра ми.

— Ще ѝ съобщя, че провинцията ви отива като зелено кадифе, обгърнало диамант — каза той.

— Благодаря ви — отвърнах аз. — Знаете ли дали целият кралски двор ще замине за Франция?

— Ще идат благородниците, кралят, мистрес Ана и придворните ѝ дами — каза той. — А аз трябва да се погрижа за всяка спирка по пътя ни през Англия.

— Сигурна съм, че не може да се намери по-благонадежден благородник за тази работа — казах аз. — Защото пътуването дотук във вашата компания беше въплъщение на удобството.

— Мога да ви придружа и по обратния път — предложи той.

Аз сложих ръка на остриганата главица на Хенри.

— Ще остана малко по-дълго — казах аз. — Бих желала да прекарам тук лятото.

Не се замислях как щях се прибирам обратно в двора — бях така щастлива с децата, огряна от слънцето в Хевър, и така спокойна в скромния си замък, под родното небе. Ала в края на август получих кратка бележка от баща си, в която ми съобщаваше, че Джордж ще дойде да ме вземе на следващия ден.

На вечеря всички бяхме унили. Децата ми бяха пребледнели и ококорили очички от мисълта за раздялата. Пожелах им лека нощ, седнах до леглото на Катерина и я зачаках да заспи. Това отне много време. Тя с усилие държеше очите си отворени, защото знаеше, че заспи ли веднъж, щеше да дойде нощта, а на следващия ден нямаше да съм тук; но след час не успя да остане будна.

Заповядах на прислужниците да опаковат дрехите и нещата ми и да се уверят, че всичко е натоварено в голямата кола. Заповядах на иконома да налее ябълково вино и бира, които щяха да зарадват баща ми, както да ми приготви и ябълки и други плодове, които щяха да

бъдат подходящ подарък за краля. Ана беше заръчала някои книги и аз отидох в библиотеката, за да ги взема. Една от тях беше на латински и ми отне доста време, докато разгадая заглавието, за да се уверя, че именно тази беше книгата, която тя искаше. Другата книга беше по теология, на френски език. Аз ги опаковах грижливо, заедно с кутията си със скъпоценности. След това си легнах и плаках, прегърнала възглавницата, защото бяха съкратили летния ми престой с децата.

Бях възседнала коня си, а колата беше натоварена и готова, така че вече очаквах Джордж, когато пред погледа ми изникна върволицата мъже, които яздеха към подвижния мост. Дори от разстояние разбрах, че начело яздеше не Джордж, а *той*.

— Уилям Стафорд — казах аз. — Очаквах брат си.

— Аз ви спечелих — каза той. С един замах, той свали шапката си и на лицето му грейна усмивка. — Играх с него на карти и спечелих правото да дойда и да ви доведа обратно до замъка Уиндзор.

— Значи брат ми не спазва обещанията си — казах аз неодобрително. — Освен това не съм ви някоя робиня, та да ме залагате на масата за хазарт в най-обикновена кръчма.

— Това беше най-необикновената кръчма — каза той, а предизвикателството в гласа му надхвърляше всякакви граници. — А след като загуби вас, той загуби един великолепен диамант, както и правото на танц с една красива девойка.

— Желая да тръгна веднага — казах аз грубо.

Той се поклони, нахлупи отново шапката на главата си и даде знак на хората си да обърнат конете.

— Снощи спяхме в Единбридж, така че днес сме отпочинали за пътуването — каза той.

Конят ми закрачи редом с неговия.

— Защо не дойдохте тук?

— Тук щеше да ми бъде студено — отвърна той кратко и ясно.

— Защо, след като всеки път, щом дойдете тук, имате на разположение една от най-добрите стаи?!

— Нямам предвид замъка. С него всичко е наред.

Аз се поколебах.

— Имате предвид мен.

— Като от лед сте — потвърди той. — А дори не знам какво съм направил, за да ви обидя. В един момент говорим за идилията на селския живот, а в следващия вие се превръщате в ледена шушулка.

— Нямам никаква представа за какво говорите — казах аз.

— Брр — каза той, пришпори коня си и поведе в тръс върволицата мъже.

Продължи да ме наказва с този бърз ход чак до обяд, и тогава спря. Помогна ми да слеза от коня и отвори една портичка, през която минахме и се озовахме на една крайречна полянка.

— Донесох нещо да се подкрепим — каза той. — Хайде да се поразходим, докато приготвят храната.

— Твърде съм изморена за разходки — казах аз неотзивчиво.

— Елате да седнете тогава — той разстла наметалото си под сянката на едно дърво.

Не можех да споря повече. Седнах на наметалото му, облегнах се назад, чувствайки приятната грапавина на дървесната кора, и се загледах в блясъка на реката. Няколко патици си играеха във водата до нас, а в тръстиката в другия край на реката се бяха скрили двойка водни кокошки. Той ме остави за малко и се върна с две малки калаени чаши с ейл. Подаде ми едната и отпи от своята.

— Така — каза той с вид на човек, който се готвеше да започне някакво обсъждане. — Така, лейди Кери. Моля да ми обясните какво толкова съм направил, та да ви обидя.

На езика ми беше да му кажа, че той даже не беше поискал ръката ми и че след като между нас още от самото начало не бе имало нищо, нямаше какво и да губим.

— Недейте — каза той, сякаш можеше да прочете всичко по лицето ми. — Шегувал съм се с вас, но никога не съм искал да ви причиня мъка. Мислех, че почти сме стигнали до разбирателство.

— Вие флиртувахте с мен съвсем открито — казах аз сърдито.

— Не съм флиртувал, а ви ухажвах — поправи ме той. — И ако вие възразявате, то аз ще направя всичко по силите си да престана, но първо бих искал да узная причината.

— Защо напуснахте двора? — попитах аз рязко.

— Отидох да се срещна с баща ми, от когото да взема парите, които ми беше обещал за женитбата, а с тях исках да купя ферма в Есекс. Това е всичко.

— Значи сте запланували женитба?

Той се намръщи за миг, а после лицето му се проясни.

— Но не и с някоя друга! — извика той. — Какво си мислехте? С вас! Влюбих се във вас от първия момент, в който ви зърнах, и оттогава си блъскам главата как да намеря местенце, достойно за вас. Когато видях колко ви харесва в Хевър, аз помислих, че трябва да ви предлага имение, една хубава малка фермичка, която да пожелаете да имате. За да пожелаете и мен.

— Чичо ми каза, че ще си купувате дом, за да се ожените за някакво момиче — промълвих аз, останала без дъх.

— За вас именно! — извика той повторно. — Вие сте това момиче. И винаги сте били. Никога не съм мислил за друга освен за вас.

Той се обърна към мен и за миг аз помислих, че се готвеше да ме притисне в обятията си. Аз протегнах длан, за да го отблъсна и това го спря.

— Не? — попита той.

— Не — казах аз с разтреперан глас.

— И няма да има целувка? — попита още веднъж.

— Нито една — отвърнах и направих опит да се усмихна.

— И малката фермичка ще си остане пуста? Тя гледа на юг и е сгушена в подножието на един хълм. Обградена е от хубава земя, сградата е красива, облицована е наполовина с дърво, има сламен покрив и конюшня отзад в двора. Има двор, обрасъл в зеленина и овощна градина, в края на която тече ручейче. Има заградена ливада за ловния ви кон и друга поляна за вашите крави.

— Не — казах аз, ала гласът ми звучеше все по-колебливо.

— Защо не? — попита той.

— Защото аз съм Хауърд и Болейн, а вие не сте от знатен род.

Уилям Стафорд не трепна от грубостта на думите ми.

— Вие също няма да бъдете, ако се омъжите за мен — каза той.

— Това има много предимства. Сестра ви е на път да стане кралица. Смятате ли, че тя ще е по-щастлива от вас?

Аз поклатих глава.

— Не мога да избягам от това, което съм.

— А кога сте по-щастлива? — попита ме той, въпреки че знаеше предварително отговора ми. — През зимата, когато сте в двореца? Или

през лятото, когато сте с децата в Хевър?

— Няма да можем да вземем децата във вашата ферма — казах аз. — Ана ще ни ги вземе. Тя няма да остави кралския син да бъде възпитаван от двама души без име някъде в глухата провинция.

— Това ще е, докато тя не роди собствен син, но от този момент нататък тя няма вече да пожелае да види вашия син — каза той предвидливо. — Тя ще има други придворни дами, а семейството ви ще намери други момичета от рода Хауърд. Откъснете ли се от техния свят, ще ви забравят за няколко месеца. Можете да избирате, любов моя. Няма защо цял живот да продължавате да бъдете Болейн. Вие можете да имате неоспоримата власт на единствената мисис Стафорд.

— Аз не мога да правя нищо — казах аз уклончиво.

— Какво например?

— Да правя сирене. Или пък да скубя пилета.

Бавно, сякаш не искаше да ме уплаши, той падна на колене до мен. Без да среща съпротива, взе ръката ми и я поднесе към устните си. Обърна я с дланта нагоре и разтвори пръстите, така че да може да целуне вътрешността, китката и всеки пръст поотделно.

— Аз ще ви науча да скубете пилета — каза той нежно. — И ние ще бъдем щастливи.

— Не казвам „да“ — прошепнах аз, като затворих очи, потръпвайки от чувството, което ме заля, от целувките по кожата ми и от топлината на дъха му.

— Но не казвате и „не“ — съгласи се той.

Ана беше в своята зала за аудиенции в замъка Уиндзор, наобиколена от кройчи, галантеристи и шивачки. Огромни топове разкошни материи стояха разхвърляни по столовете и пръснати край прозорците. Стаята приличаше повече на шивашко ателие, отколкото на кралски покои, и за миг аз си спомних за кралица Катерина, която полагаше такива грижи за домакинството си и която би била потресена до дъното на душата си от разточителното великолепие на пищните копринени, кадифени и златни платове.

— През октомври тръгваме за Кале — каза Ана, а две от шивачките подгъваха с топлийки полите в краката ѝ. — По-добре си поръчай нови дрехи.

Аз се поколебах. Не исках да говоря за това в присъствието на шивачките и на придворните дами. По всичко обаче личеше, че нямах друг избор.

— Не мога да си позволя нови дрехи — казах аз тихо. — Знаеш как ме остави съпругът ми, Ана. Единственото, на което разчитам, е оскъдният приход, който получавам, и това, което получа от баща ни.

— Той ще плати — каза тя уверено. — Отиди до раклата ми и извади старата ми кадифена червена рокля и тази със сребристите поли. Можеш да ги дадеш да ти ги преправят.

Аз отидох бавно до стаята ѝ и вдигнах тежкия похлупак на единия от многото ѝ сандъци с дрехи.

Тя ме отпрати с ръка към една от шивачките.

— Мисис Кловели може да я отреже по дължината на гърба и да ти я направи наново — каза тя. — Обаче гледай наистина да е по модата. Искам да изглеждаме стилни за пред френския двор. Не искам дамите ми да бъдат развлечени или облечени по испанската мода.

Аз заставах пред жената, която започна да ми взема мерки.

Ана се огледа.

— Всички сте свободни — каза тя рязко. — Всички освен мисис Кловели и мисис Симпър.

Тя изчака всички да излязат от стаята.

— Става все по-зле — каза тя, като сниши глас. — Затова се върнахме толкова рано. Не можахме изобщо да пътуваме. Навсякъде все същите неприятности.

— Неприятности?

— Хората ме наричат каква ли не. В едно от селата десетина момчета започнаха да ме замерят с камъни. А кралят беше точно до мен!

— Замеряли са краля?

Тя кимна.

— А в едно друго градче изобщо не можахме и да влезем. В средата на селото бяха запалили огън и горяха чучело, което символизираше мен.

— А какво каза кралят?

— Отначало беше разгневен и реши да изпрати войници, които да им дадат урок; но същото нещо се случваше във всяко село. Те бяха

твърде много. А ако селяните започнат да се бият с войниците на краля? Какво ще стане тогава?

Шивачката ме завъртя с едно леко докосване по ханша. Аз заставах така, както тя искаше, но не осъзнавах какво правя. Аз бях израсла по време на мирното управление на Хенри; трудно ми беше да приема мисълта за англичани, изправили се срещу краля си.

— Какво казва чичо?

— Казва, че трябва да благодарим на Бога, задето само херцогът на Съфолк е наш отявлен враг, защото когато един крал е замерян с камъни и обиждан в собственото си кралство, то ние сме на прага на гражданска война.

— Съфолк е наш враг?

— Той официално се обяви против нас — каза тя набързо. — Казва, че аз съм струвала на краля църквата и пита дали той ще ми позволи да го лиша и от страната му.

Аз отново се обърнах, шивачката пак коленичи и кимна.

— Да взема ли тези рокли, за да ги преправя? — попита тя шепнешком.

— Вземете ги — казах аз.

Тя взе нещата си и торбата с платове и излезе от стаята. Шивачката, която поръбваше полите на Ана, направи и последния бод, и скъса края.

— Господи, Ана — казах аз. — Това наистина ли се случваше навсякъде?

— Навсякъде — потвърди тя мрачно. — В едно от селата ми обръщаха гръб, а в друго дюдюкаха. Когато яздехме по селските пътеки, пъдарите ме овикваха. Гъсарките плюеха на пътя ми. Преминавахме ли през някой градски пазар, жените от сергиите хвърляха воняща риба и развалени зеленчуци на пътя ни. Когато отивахме да отседнем в някое имение или замък, след нас се тълпяха хора, които ни обиждаха и се налагаше да залостваме портите — тя поклати глава. — Беше по-лошо от кошмар. Когато нашите домакини идваха да ни поздравят, лицата им униваха, когато виждаха, че половината им селяни стоят на пътя и овикват законния си крал. Нещастieto ни следваше по петите, на всяка порта. Не можем да се разхождаме из Лондон, а сега и провинцията е затворена за нас. Крием

се в собствените си палати, където хората не могат да ни стигнат. А нея я наричат „любимата ни Катерина“.

— А какво казва кралят?

— Казва, че няма да чака решението на Рим. Веднага след смъртта на архиепископ Уоръм, той ще назначи нов архиепископ, който да ни венчае, и ние ще го направим, независимо от това дали Рим даде съгласието си или не.

— А какво ще стане, ако Уоръм не умре така бързо? — попитах аз с безпокойство.

Ана се засмя безчувствено.

— О, не ме гледай така! Няма да му сложа отрова в супата! Той е много стар и е на легло почти цяло лято. Скоро ще умре и Хенри ще възкачи Кранмър на негово място, който пък ще ни ожени.

Аз поклатих глава недоверчиво.

— Толкова ли е лесно всичко? След цялото това време?

— Да — каза тя. — А ако кралят се държеше повече като мъж, а не като някой хлапак, щеше да се е оженил за мен преди пет години и досега щяхме да имаме вече петима синове. Той обаче трябваше да доказва на кралицата своята правота, трябваше да я доказва и на страната си. Трябваше всички да смятат, че той постъпва правилно, каквато и да е истината. Той е глупак.

— Съветвам те да не го казваш на никого друго освен на мен — предупредих я аз.

— Всеки го знае — настоя тя на своето.

— Ана — казах аз. — По-добре озапти езика и нрава си. Можеш да се провалиш, дори и сега.

Тя поклати глава.

— Той ще ми даде независима титла и богатство, което никой не може да ми отнеме.

— Каква титла?

— Маркиза на Пемброук.

— Жена на маркиз? — помислих, че не съм я чула добре.

— Не — лицето ѝ грейна от гордост. — Не говоря за титлата, която се дава на жена, омъжена за маркиз. Говоря за титла, която човек има независимо от някой друг. Маркиза. Ще бъде маркиза и никой не може да ми отнеме тази титла. Дори самият крал не може.

Аз затворих очи в пристъп на неподправена завист.

— А богатство?

— Ще имам именията Колдкейтън и Хануърт в Мидълсекс, както и владения в Уелс. Те ще ми носят около хиляда лири печалба годишно.

— Хиляда лири ли? — повторих аз, като си мислех за своята годишна издръжка от сто лири.

Ана засия.

— Аз ще съм най-богатата жена в Англия, както и най-знатната — каза тя. — Богатството ми не ще зависи от никого, нито пък благородническата ми титла. А след това ще стана и кралица.

Тя се засмя, когато долови с каква горчивина приемах нейния триумф.

— Трябва да се радваш за мен.

— О, аз се радвам.

На следващата утрин в конюшните цареше безредие и суматоха — кралят отиваше на лов и всички трябваше да го придружат. Ловните коне бяха изведени от конюшните, а хрътките чакаха в един от ъглите на големия двор. Ловците ги удряха с камшици, но те постоянно бягаха от един ъгъл в друг, скимтяха нетърпеливо и душеха. Конярите бягаха насам-натам с ремъци и катарамии в ръце и помагаха на господарите си да се качат на седлата. Чираците от конюшния бяха навлезли с парцали, за да почистят за последно и без друго лъскавите конски хълбоци и шии. Черният жребец на Хенри беше извил шия и тъпчеше земята, в очакване на краля.

Аз се оглеждах навсякъде за Уилям Стафорд, когато почувствах едно нежно докосване по талията си и топлия му глас, който се разля в ухото ми:

— Пратиха ме с поръчение и тичах по целия път на връщане.

Обърнах се да го погледна. Бях почти в обятията му. Стояхме толкова близо един до друг, че ако се доближах само на сантиметър, телата ни щяха да се слепят едно с друго. Затворих очи за миг, отдадена на желанието си и опиянена от аромата му, и когато ги отворих отново, видях, че очите му са потъмнели от желание да ме има.

— За Бога, дръпнете се назад — казах аз с треперещ глас.

Без никакво желание той пусна едната си ръка и отстъпи на половин крачка от мен.

— Господи, трябва да се ожения за вас — каза той. — Мери, не съм на себе си. Никога не съм се чувствал така през целия си живот. Не мога да продължа и миг без да ви държа в обятията си.

— Шшт — прошепнах аз. — Вдигнете ме на седлото.

Мислех си, че ако съм там, горе, далеч от него, слабостта в коленете и замайването щяха да имат по-малко значение. Качих се някак на седлото, наместих крака си странично и пооправих полите си, така че да се спускат както подобава. Той изтупа края на роклята ми и обгърна ходилото ми с ръце. Погледна нагоре към мен решително.

— Трябва да се омъжите за мен — каза той простишко.

Огледах разкоша, в който дворът тънеше, стърчащите от шапките пера, кадифето и коприната — всички бяха облечени като принцове, дори поводът за излизането да беше едnodневна езда.

— Това е моят живот — опитах се да му обясня аз. — Това е моят дом от малка. Първо бях във френския двор, а сега съм тук. Никога не съм живяла в обикновена къща и никога не съм прекарвала цяла година в една и съща стая. Аз съм придворна дама от семейство на придворни. Не мога да се превърна в селска домакиня с едно щракване с пръсти.

Чу се екотът на ловджийските рогове и кралят, много наедрял, но доволно усмихнат, излезе от портите на замъка с Ана до себе си. Тя обхвана бързо с поглед целия двор и аз издърпах стъпалото си от ръката на Уилям и срещнах погледа ѝ с мила невинна усмивка. Помогнаха на краля да се качи на седлото си, той се възкачи тежко, хвана юздите и беше готов, а после всеки, който беше още на земята, се покатери на седлото и се спусна да заеме по-добра позиция сред останалите ездаци. Благородниците се опитваха да застанат по-близо до Ана, а дамите яздеха, сякаш по някаква чиста случайност, колкото може по-близо до краля.

— Няма ли да дойдете? — попитах аз забързано.

— А вие желаете ли?

Конниците бавно излизаха от двора, блъскаха се нетърпеливо при сводестите порти.

— По-добре не. Чичо ми ще дойде днес, а от погледа му нищо не убягва.

Уилям отстъпи назад и аз видях как светлината в очите му угасва.

— Както кажете.

Бих дала всичко, само да можех да скоча от коня си и да го разцелувам, докато не върна усмивката на лицето му. Ала той се поклони и запристъпва назад, за да се облегне на стената, гледайки как ловците и аз се отдалечаваме от него в галоп. Той дори не извика, за да попита кога ще ме види отново. Остави ме да замина.

ЕСЕНТА НА 1532

На Ана беше присъдена титлата маркиза на Пемброук — това беше съпроводено с коронация, която се състоя в кралската зала за аудиенции в замъка Уиндзор. Кралят седеше на трона си, от двете му страни бяха чичо ми и Чарлс Брандън, херцогът на Съфолк, който неотдавна беше получил прошка и се беше завърнал в двора точно навреме, за да стане свидетел на Аиния триумф. Съфолк изглеждаше така, сякаш имаше лимони в устата си — толкова кисела беше усмивката му; а чичо ми беше разкъсван между гордостта от богатството и престижа на племенницата си, и нарастващата му ненавист към нея, породена от високомерието ѝ.

Ана носеше рокля от червено кадифе, поръбена с бяла пухкава кожа от сибирска белка. Косата ѝ, тъмна и блестяща като грива на расов жребец, падаше по раменете ѝ, като на момиче в сватбения ѝ ден. Лейди Мери, дъщерята на херцога, държеше почетната мантия, а останалите придворни дами от свитата на Ана — Джейн Паркър, аз и още около десетина дами, всички облечени в най-хубавите си дрехи, я следвахме и стояхме зад гърба ѝ, угоднически мълчаливи, докато кралят уви раменете ѝ с почетния плащ и положи златна коронка на главата ѝ.

По време на банкета двамата с Джордж седнахме един до друг и погледнахме нагоре към сестра си, разположила се до краля.

Той не ме попита дали не изпитвах завист. Отговорът на този въпрос беше твърде ясен, за да се налага да го задава.

— Не познавам друга жена, която да е в състояние да го направи — каза той. — Тя притежава невероятна решителност да заеме трона.

— На мен това винаги ми е липсвало — казах аз. — Всичко, което съм искала от самото си детство насам, е било да не бъда пренебрегвана.

— Е, можеш да забравиш за това — каза Джордж, по братски откровен. — Сега ще бъдеш пренебрегвана до края на живота си. И двамата ще бъдем в сянката ѝ. На всичко, което постигна аз, ще се

гледа като на подарък от нея. А ти никога няма да ѝ бъдеш равна. Тя ще е единствената Болейн, за която хората ще са чували и която ще помнят. Ти ще бъдеш без име до края на живота си.

Вниманието ми грабна фразата „без име“. При споменаването ѝ, горчивината ми се изпари и аз се усмихнах.

— Знаеш ли, може би има някаква утеха в това да си без име.

Ние танцувахме до късно, след което Ана разпрати всичките си дами по стаите им, с изключение на мен.

— Отивам при него — каза тя.

Нямаше нужда да обяснява какво има предвид.

— Сигурна ли си? — попитах я аз. — Все още не си омъжена.

— Кранмър ще бъде назначен всеки момент — каза тя. — Аз отивам във Франция като негова придружителка, и Хенри настоява там да се отнасят с мен като с кралица. Той ми даде титлата маркиза и земите, така че не мога да продължавам да го отблъсквам.

— Боже мой, та ти го желаеш! — аз изведнъж разбрах на какво се дължеше нетърпението ѝ. — Да не би да си го обикнала все пак?

— О, не! — възкликна тя нетърпеливо, все едно ставаше въпрос за нещо абсурдно. — Но аз го държах на ръка разстояние толкова дълго, че желанието му граничи с лудостта, а и с мен е същото. Понякога страстта му е събуждала в мен такава страст, а силата, с която ме привлича и начинът, по който дразни тялото ми, са ме довеждали до там, че съм била готова да го направя с някой коняр. Освен това аз имам думата му и вече виждам ясно пътя си към трона. Искам да го направя още сега. Искам да го направя тази нощ.

Аз ѝ налях вода в каната и затоплих чаршаф, с който после да се изсуши.

— Какво ще облечеш?

— Роклята, която носех на танците — каза тя. — Както и коронката. Ще отида при него като кралица.

— По-добре ще е Джордж да те заведе.

— Той идва. Вече му казах.

Тя се изми и взе чаршафа от мен, за да се подсуши. Тялото ѝ, обляно от светлината на огъня и на свещта, беше красиво като на диво животно. На вратата се почука.

— Пусни го да влезе — каза тя.

Аз се поколебах. Тя завързваше полите около кръста си, но като изключим това, бе съвсем гола.

— Давай — каза тя настоятелно.

Аз свих рамене и отворих вратата. Джордж се стъписа от гледката, която представляваше сестра му, с тъмните си коси, падащи на голите ѝ гърди.

— Можеш да влезеш — каза тя. — Почти съм готова.

Той ме погледна потресено и въпросително, влезе в стаята и се отпусна на стола до камината.

Ан, придържайки корсажа си над голите си гърди и корема си, обърна голия си гръб към Джордж, за да я завърже. Той стана и започна да вдява връзките, като ги кръстосваше. При всяко вкарване на връзките в дупките, ръката му докосваше леко кожата ѝ, и аз видях как тя притваря очи от удоволствието, което ѝ доставяше продължителността на тези милувки. Лицето на Джордж бе потъмняло и той ѝ се тросна, докато изпълняваше нареждането ѝ.

— Нещо друго? — попита той. — Да завържа обувките ти вместо теб? Да ги излъскам?

— Не ти ли се иска да ме докоснеш? — подразни го тя. — Аз съм достатъчно добра за краля.

— Достатъчно добра си за някой бордей — каза той безмилостно. — Вземи си наметалото, ако ще идваш.

— Но аз съм привлекателна — започна да му противоречи тя.

Джордж се поколеба.

— Защо, за Бога, ме питаш? На половината придворни им се подкосиха коленете тази вечер. Какво още може да искаш?

— Искam всички — каза тя, без да се усмихва. — Искam да ми кажеш, че аз съм най-добрата, Джордж. Искam *ти* да го кажеш тук, пред Мери.

Той се засмя приглушено.

— О, старото съперничество — произнесе той отчетливо. — Ана, маркиза на Пемброук, вие сте най-желаната и най-богатата девойка в семейството. Ти засенчи и двама ни с успехите си. Съвсем скоро ще засенчиш и любимия си баща и чичо по гордост и положение. Какво повече искаш?

Тя грееше, докато слушаше хвалебствените му слова, но когато той ѝ зададе въпроса, тя изведнъж погледна уплашено, сякаш в миг си спомни ругатните на рибарските съпруги и виковете „Блудница!“ на търговците по пазара.

— Искам всички да го разберат — каза тя.

— Да те отведе ли при краля? — попита Джордж делово.

Ана сложи глава на ръката му и аз видях напрегнатото изражение, което доби лицето му, щом тя се обърна към него и го дари с крива усмивка.

— Не би ли ме отвел по-скоро в твоята спалня?

— Ако ми се искаше да изгубя главата си за кръвосмешение — да.

Тя се засмя тихо и прелъстително, както тя си умееше.

— Добре тогава. При краля. Но запомни, Джордж, че ти си ми подчинен, като всички останали.

Той ѝ се поклони и я изведе от стаята. Чух как минават през залата за аудиенции, и как след това слизат надолу по стълбите, и чаках, докато не чух вратата долу на стълбището да се затваря. Помислих си, че желанието на Ана да е предпочитана от всички трябва да е наистина много силно, щом беше способна да измъчва собствения си брат точно в нощта, когато щеше да се люби с краля.

Тя се върна призори, загърната в дрехите си, точно както аз се прибирах преди. Джордж я доведе и ние заедно я разсъблякохме и я сложихме в леглото. Тя беше твърде изтощена, за да говори.

— Значи си го направила — казах аз със затворени очи.

— Няколко пъти, струва ми се — каза той. — Чаках пред стаята и спях на стола, но ме събуждаха на няколко пъти със стоновете и пышканията си. Моля те, Боже, нека това им донесе наследник.

— И няма никакво съмнение, че той ще се ожени за нея? Няма ли да му омръзне, след като вече я има?

— Не и през първите шест месеца. Освен това тя също изпитва някакво удоволствие и сега, когато вече няма да ѝ се налага да го отблъсква през цялото време, тя ще бъде по-мила с него, и — моля те, Господи — по-мила с нас.

— Ако е много по-мила с теб, тя ще се окаже и в твоето легло, а не само в леглото на краля.

Джордж се протегна, прозя се и ми се усмихна лениво от височината на целия си ръст.

— Тя беше много разгорещена — каза той. — И нямаше на кого друго да го излее. Тя беше възбудена, но щом това веднъж утихне, моля те, Господи, нека в корема ѝ има бебе, нека на пръста ѝ има халка, а на главата ѝ — корона. *Vivat* Ана! Нека завистниците позеленеят от яд — няма връщане назад.

Оставих Ана да спи и си помислих, че можех да се видя с Уилям Стафорд, ако отида в чичовите покои по това време сутринта. Дворът се събуждаше, пътеките, които водеха към кухнята, бяха задръстени с коли, които докарваха наръчи дърва и въглища от горите, плодове и зеленчуци от пазара, и месо, мляко и сирене от фермите. В покоите на чичо ми сред цялото многобройно домакинство цареше суматоха, всички се подготвяха за деня. Прислужничките вече бяха свършили с премитането на залата за аудиенции, а кухненските слуги слагаха дърва в камините и духаха въглените, за да ги разпалят.

Благородниците от свитата на чичо ми обитаваха пет-шест малки стаи до голямата зала, а войниците му спяха в стаята на пазачите. Уилям можеше да бъде навсякъде. Аз преминах през залата за аудиенции и кимнах на неколцината благородници, които познавах и си дадох вид, че чакам да се видя с чичо си или с майка си.

Вратата на стаята на чичо ми се отвори и Джордж излезе забързан от нея.

— О, добре — каза той, като ме видя. — Ана още ли спи?

— Спеше, когато излязох.

— Иди при нея и я разбуди. Кажй ѝ, че духовниците са се подчинили на краля, или поне достатъчно от тях, за да означава това, че сме победили, но Томас Мор е обявил, че се оттегля от поста си. Кралят ще научи за това по време на литургията тази сутрин, когато получи писмото на Мор, но тя трябва да е предупредена. Кралят сигурно ще го приеме тежко.

— Томас Мор? — повторих аз. — Но аз мислех, че той е на наша страна?

Брат ми изпуфтя в отговор на моето невежество.

— Той обеща на краля никога да не коментира публично разтрогването на брака му. Но е очевидно какво мисли, нали така? Той е адвокат и човек на здравата логика и едва ли може да бъде убеден от изкривяването на истината, ако ще зад него да застанат хиляда европейски университети.

— А не искаше ли реформа за църквата? — попитах аз. Не ми беше за първи път да се объркам в океана на политиката, където моето семейство беше в свои води.

— Реформирана църква — да; но не разединена и оглавявана от краля — каза брат ми бързо. — Кой може да знае по-добре от Томас Мор, че кралят не е най-подходящият за глава на църквата? Той го познава от детството му. И никога няма да приеме Хенри за наследник и приемник на свети Петър — брат ми се изсмя отсечено. — Това е смехотворно.

— Смехотворно ли? А аз си мислех, че ние сме „за“.

— Разбира се, че сме — отвърна той. — Този ход означава, че Хенри може да реши съдбата на брака си и че може да се ожени за Ана. Но само някой истински глупак може да помисли, че това е действие, оправдано от законите, от моралните норми и от здравия разум. Виж какво, Мери, не се безпокой. Ана разбира всичко това. Просто отиди при нея, разбуди я и ѝ кажи, че Томас Мор се оттегля, че кралят ще научи за това тази сутрин и че тя трябва да запази спокойствие. Така каза чичо. Ана трябва да се владее.

Аз се обърнах, за да изпълня поръчението му, и точно в този момент Уилям Стафорд влезе в залата, облечен в стегнат жакет. Той се спря щом ме видя и ми се поклони ниско.

— Лейди Кери — каза той. Поклони се и на брат ми. — Лорд Рочфорд.

— Върви — каза брат ми и лекичко ме побутна. Той не обърна внимание на Уилям. — Върви да ѝ кажеш.

Нямаше какво друго да направя освен да изляза набързо от стаята, без дори да успея да се докосна до ръката на Уилям и да го поздравя с „добро утро“.

Ана и кралят се съвещаваха насаме почти цялата сутрин, обмисляйки какво ще означава за тях това оттегляне на Томас Мор. Баща ми и чичо ми бяха с тях, както и Кранмър и секретарят Кромвел — всички те подкрепяха каузата на Ана и бяха убедени, че кралят трябва да вземе властта и печалбите от църквата в Англия. Ана и кралят отидоха на обяд в много добро настроение и тя седна от дясната му страна все едно, че вече беше кралица.

След обяда те двамата се оттеглиха в покоите му и всички бяха отпратени. Джордж повдигна вежда, усмихна се леко и прошепна:

— Е, щом от това ще излезе наследник... нали така, Мери? — и отиде да играе карти с Франсис Уестън и с още неколцина други. Аз излязох на слънце в градината и погледнах към реката, като през цялото време копнеех за Уилям Стафорд.

Сякаш откликнал на желанията ми, той изведнъж изскочи пред мен.

— Мен ли търсехте днес сутринта? — попита той.

— Не — излъгах аз с бързината на опитна придворна дама. — Търсех брат си.

— Както и да е, аз дойдох да ви потърся — каза той. — И съм много щастлив, че ви намирам. Много съм щастлив, милейди.

Аз се размърдах леко на мястото си и го подканих с жест да седне до мен. В мига, в който той се оказа достатъчно близо до мен, за да успея да го докосна, сърцето ми ускори своя ритъм. От него се носеше топлият, сладък мирис на мъж, който се излъчваше от косата и меката му кестенява брада. Усетих, че се накланям към него и си наложих да се отдръпна.

— Ще придружавам чичо ви до Кале — каза той. — Вероятно ще мога да ви бъда полезен с нещо по време на пътуването.

— Благодаря ви — казах аз.

Настъпи кратко мълчание.

— Съжалявам за онзи път в конюшната — казах аз. — Боях се, че Ана може да ни види заедно. Докато тя има попечителство над сина ми, не смея да я обидя с нищо.

— Разбирам — каза Уилям бързо. — Просто така се случи в онзи миг — малките ви обувки за езда се оказаха в ръцете ми. Не исках да ви пускам.

— Не мога да ви бъда любовница — казах аз приглушено. —
Определено не мога.

Той кимна.

— Но наистина ли не търсехте мен тази сутрин?

— Да, търсех ви — прошепнах аз, най-сетне откровена. — Не
издържах и минутка повече, без да ви видя.

— Аз обикалях градината, и се навъртах пред покоите на
маркизата цял ден, с надеждата да ви срещна — каза той. — Стоях тук
толкова дълго, че дори си помислих дали да не взема някоя лопата и да
свърша нещо полезно, докато чакам.

— Да копаете? — попитах аз и се разсмях, като си представих
изражението на Ана, ако разбереше, че съм влюбена в градинар. —
Това едва ли щеше да ви помогне.

— Не — каза той, също развеселен. — Ала инак обикалях край
покоите на дамите като някой сводник, така че това беше по-добрият
от двата варианта. Мери, какво ще правим? Какво е вашето желание?

— Не зная — казах аз, като говорех самата истина. — Чувствам
се така, сякаш изживявам пристъп на лудост и ако имах истински
приятел на този свят, той би ме вързал, докато ми мине.

— Значи смятате, че ще ви мине? — попита той, сякаш това
беше интересна страна на въпроса, за която не беше помислял.

— О, да — казах аз. — Това е увлечение, нали? Просто то се
случи и с двама ни едновременно. Аз се увлякох по вас и ако вие не ме
харесвахте, щях да се навъртам около вас, да ви гледам с овчи поглед
известно време и да го преживея.

Той се усмихна на думите ми.

— Сигурно би ми харесало. Не можете ли все пак да го
направите?

— По-късно ще се смеем на това.

Аз очаквах той да започне да спори. Истината беше, че очаквах
той да започне да настоява, че това е истинска, неугасваща любов, и да
започне да ме убеждава, че трябва да следвам сърцето си, каквото и да
ми струва това.

Ала той кимна.

— Увлечение значи? И нищо повече?

— О — промълвих аз с изненада.

Уилям се изправи на краката си.

— Колко бързо очаквате да се възстановите? — попита той между другото.

Бях съвсем близо до него. Бях така привлечена от него, че всяка частичка от тялото ми го желаше, независимо от това какво говорех.

— Само помислете за миг — каза той нежно. Устата му беше така близо до ухото ми, че кичурите коса, които се подаваха изпод шапчицата ми, потрепваха от дъха му. — Можете да бъдете моята любима, можете да ми станете жена. Не можем ли да вземем Катерина? Нали няма да ви я вземат? И веднага щом Ана роди свой син, ще ви върнат и Хенри, нашето момченце.

— Той не е нашето момченце — казах аз, като с големи трудности се позовавах на разума си, докато той ме убеждаваше на ухо с приглушен глас.

— Кой му купи първото пони? Кой му направи първата лодка? Кой го научи да познава времето по слънцето?

— Вие — признах аз. — Ала никой освен нас двамата, няма да вземе това под внимание.

— Той може да го направи.

— Той е само едно малко момченце и няма думата. И Катерина никога няма да има думата за нищо. Тя ще бъде само едно от момичетата Болейн и ще бъде изпратена там, където е необходима.

— Тогава прекъснете този порочен кръг, и с това ще спасим и децата. Откажете се да бъдете просто другата Болейн. Елате и станете мисис Стафорд, единствената и обичана мисис Стафорд, която наистина ще притежава земите си и малката си ферма, в която ще се учи да прави сирене и да скубе пилета.

Аз се разсмях и той веднага хвана ръката ми, притиснал палец към дланта ми и ние стояхме така, хванати за ръце и огрени от слънцето, а аз си мислех, като истинско влюбено момиче: „Това е раят“.

Зад нас се чуха стъпки и аз пуснах ръката му така, сякаш се бях опарила. Слава Богу, беше Джордж, а не онази негова потайна жена. Той премести поглед от пламналото ми лице към безизразното изражение на Уилям и вдигна вежда.

— Сестро?

— Уилям тъкмо казваше, че ловният ми кон си е изкълчил глезена — казах аз първото, което ми дойде наум.

— Превързах го — добави бързо Уилям. — А лейди Кери може да вземе временно някой от кралските коне, докато Джесмънд се оправя. Няма да отнеме повече от ден-два.

— Много добре — каза Джордж. Уилям се поклони и ни остави.

Оставих го да си тръгне. Нямах куража, дори пред Джордж, на когото доверявах всичките си други тайни, да му извикам да се върне. Уилям се отдалечи с малко скована походка, поради неприятната изненада.

Джордж проследи погледа ми.

— Не долавям ли искрица страст, пламнала у лейди Кери? — попита той небрежно.

— Има нещо такова — признах аз.

— Това ли е твоят Никой, който не означава нищо?

Аз се усмихнах печално.

— Да.

— Недей — каза той протичко. — Ана трябва да бъде безупречна от този момент до деня на сватбата си, особено сега, когато е в леглото на краля. Всички ние сме пред погледите на хората. Ако в теб се е породило някакво желание да бъдеш с този мъж, сдържай го, сестричке, защото до момента, в който Ана се омъжи, ние трябва да сме чисти като ангелчета, а тя трябва да е нашият серафим.

— Едва ли можеш да очакваш от мен да се търкулна в плевника с него — възразих аз. — Моята репутация не е по-лоша от на която и да е друга. Със сигурност е по-чиста от твоята.

— Тогава му кажи да престане да те гледа така, сякаш иска да те погълне жива — каза Джордж. — Този мъж е зашеметен.

— О, така ли? — попитах аз разпалено. — О, Джордж, наистина ли?

— Господ да ни е на помощ! Да, страхувам се, че е точно така. Кажи му да запази чувствата си за себе, докато Ана се омъжи и бъде коронясана за кралица на Англия. Тогава можеш да направиш избора си.

В стаята на Ана беше избухнала разправа. Джордж и аз се прибрахме от езда, но замръзнахме по местата си в залата за аудиенции, и заоглеждахме хората от свитата на Хенри и дамите на

Ана, които се преструваха изкусно, че не слушат, а в същото време се напругаха да чуят всяка думичка през масивната врата. Чух побеснелите викове на Ана и недоволното боботене на Хенри.

— За какво са й на нея? За какво? Или тя отново ще дойде тук за Коледа? Нима тя ще заеме мястото ми, а мен ще захвърлите, след като вече бях ваша?

— Ана, за Бога!

— Не! Ако ме обичахте поне малко, нямаше да се налага даже да ви питам! Как бих могла да отида във Франция и да нося нещо друго, а не накитите на кралицата? Какво ще означава това, ако вие ме заведете във Франция като маркиза само с една шепа диаманти?

— Те въобще не са една шепа...

— Но не са кралските накити!

— Ана, част от тях й ги купи баща ми по случай първия й брак и аз нямам нищо общо с тях...

— Имате много общо с тях! Това са накити, принадлежащи на Англия, подарени на кралицата. Ако аз ще стана кралица, то те трябва да ми принадлежат. Ако тя ще продължи да бъде кралица, то нека ги задържи. Избирайте!

Всички чухме разярения глас на Хенри.

— За Бога, жено, какво да направя, за да ви угодя? Вие получихте всички почести, за които може да мечтае една жена! Какво искате сега? Да смъкнете дрехата от гърба й? И шапчицата от главата й?

— Да, искам всичко това, а и то няма да ми стигне! — кресна му Ана в отговор.

Хенри блъсна вратата и тя се отвори, а всички ние започнахме да разговаряме с подчертано оживление, щом го видяхме, и спряхме, за да се поклоним.

— Ще се видим на вечеря — каза той ледено на Ана през рамо.

— Не, няма — каза тя на много висок глас. — Защото отдавна вече няма да съм тук. Ще вечерям по пътя, а ще закуся в Хевър. Няма да допусна да се отнасят към мен пренебрежително.

Той веднага се обърна към нея и вратата се притвори зад гърба му. Ние всички се напругнахме да чуем това, което не можехме да видим.

— Няма да ме напуснете.

— Няма да бъда полукралица — каза тя пламенно. — Или ще бъда ваша, или не. Или ще ме обичате истински, или изобщо няма да ме обичате. Или ще съм цялата ваша или ничия. Няма да приема половинчати отношения с вас, Хенри.

Ние чухме прошумоляването на роклята ѝ, когато тя се спусна към него и въздъхна сладно.

— Ще имате всеки диамант в Тауър, ще имате нейните диаманти, както и баржата ѝ — обеща той дрезгаво. — Ще получите онова, което желае сърцето ви, щом ми дадете онова, което желае моето.

Джордж пристъпи напред и затвори вратата.

— На кого му се играят карти? — попита той весело. — Струва ми се, че ще се наложи да почакаме известно време.

Разнесе се сдържан смях, някой извади тесте карти, а друг — зарове. Аз пратих пажа да изтича за музикантите, които да удавят със звуците на музиката всякакви интимни стонове, които можеха да се разнесат от стаята на Ана. Бях възможно най-оживена и обикалях навсякъде, за да се уверя, че целият двор си е намерил някакво занимание, докато сестра ми и краля се любеха. Направих всичко по силите си да не мисля за кралицата, която беше преместена в ново и не така удобно имение, на която кралски пратеник щеше да съобщи, че трябва да предаде кралските си накити, собствените си пръстени, гривни и огърлици — всеки знак на любов, който той ѝ бе дал, защото на сестра ми ѝ се искаше да се кичи с тях във Франция.

Експедицията бе значителна по мащаб, най-голямата, която Хенри беше предприемал от времето на срещата на Полето на Златната Тъкан^[1]; и всичко беше точно толкова екстравагантно и разкошно, както по време на онова легендарно събитие. Така и трябваше да бъде — Ана беше решена да надмине Катерина във всичко, което тя някога беше правила, така че ние преминахме през Англия — от Ханбъри до Дувър — като истинска императорска свита. Една група ездаци язدهа напред, за да отстраняват от пътя всякакви евентуални размирици, но самият мащаб на похода и множеството коне, каруци, коли, войници, бойци, слуги, придружители, и красотата на дамите, яхнали конете си и техните кавалери, зашеметяваха почти цялата страна и потапяха хората в мълчалив възторг.

Прекосяването на Ламанша мина спокойно. Дамите слязоха долу, Ана се оттегли в каютата си и спа през по-голямата част от пътуването. Кавалерите бяха горе, на палубата, увити в мантиите си, загледани в хоризонта в търсене на други кораби и си пийваха греяно вино. Аз се качих на палубата и се облегнах на перилата на кораба, загледана в движението на вълните, които минаваха край носа на кораба, заслушана в скрибуцането на дъските.

Една топла ръка хвана моята хладна длан.

— Добре ли се чувствате? — прошепна Уилям Стафорд в ухото ми. — Да не би да ви е лошо?

Аз се обърнах към него и се усмигнах.

— Не, изобщо не, слава Богу. Обаче всички моряци казват, че пътуването минава много леко.

— Моля се на Бога така и да продължи — каза той разпалено.

— О! Мой странстващи рицарю! Да не би да ви е лошо?

— Не много — каза той в своя защита.

Исках да го взема в обятията си. За миг си помислих, че когато любимият не е толкова идеален, това е едно истинско изпитание за любовта. Никога не бях помисляла, че мога да бъда привлечена от мъж, на когото му е лошо, но ето, че бях тук, изгаряща от желание да му донеса ароматно вино и да го взема в топлите си обятия.

— Елате и седнете — казах аз, като се оглеждах. Бяхме толкова скрити за чуждите погледи, колкото можеше да се очаква сред двор, който беше развъдник за клюки и скандали. Заведох го на едно място, където бяха струпани на куп платна и го настаних до мачтата, така че да може да се облегне на нея. Увих връхната му дреха около него така грижовно, сякаш той беше моят малък Хенри.

— Не ме оставяйте — каза той с толкова жален тон, че за момент помислих, че се шегува, но когато срещнах непресторената молба в погледа му, докоснах страната му с хладните си пръсти.

— Отивам само да донеса по чаша горещо ароматно вино — аз отидох до камбуза^[2], където готвачите грееха вино и бира, и режеха хляб, а когато се върнах, Уилям се намести на навитите платна, така че да мога да седна до него. Държах чашата му, докато той ядеше хляба, и след това пихме вино заедно, глътка по глътка.

— По-добре ли сте?

— Разбира се, мога ли да направя нещо за вас?

— Не, не — отговорих аз бързо. — Просто се радвам, че изглеждате по-добре. Да ви донеса ли още греяно вино?

— Не — каза той. — Благодаря. Струва ми се, че трябва да легна и да поспя.

— Можете ли да поспите, ако се облегнете на мачтата?

— Не, не мисля, че бих могъл.

— Ами ако легнете на платната?

— Опасявам се, че ще се претърколя.

Аз се озърнах. Повечето хора се бяха отдалечили към подветрената част на кораба и дремеха или играеха хазарт. Бяхме почти сами.

— Да ви прегърна ли?

— Искане ми се да го направите — каза той слабо, сякаш му беше твърде лошо, за да говори.

Сменихме си местата, аз заставах с гръб към мачтата и тогава той положи хубавата си къдрокоса глава в скута ми и обви кръста ми с ръце. Почувствах пълно задоволство, както всеки път, когато бяхме близо един до друг. Сякаш тялото ми бе копняло за него цял живот, независимо от това какво ми казваше умът; и ето, накрая той беше тук, с мен.

Отметнах глава назад и почувствах хладния морски бриз по страните си. Полюшването на кораба ме караше да се унасям сред глухото скрибуцане и глъхнеция в платната вой на вятъра. Звучите ставаха все по-тихи, а аз все повече се унасях в сън.

Събуди ме топлината на неговото докосване, главата му беше сгушена в скута ми и потъркваше бедрата ми, ръцете му опипваха пелерината ми, галеха ръцете, талията, шията и гърдите ми. Докато сънливо отварях очите си под тази вълна от усещания, той повдигна главата си и целуна оголената ми шия, бузите, клепачите, и най-подир ме целуна страстно по устата. Устата му беше топла, сладка и никак не бързаше, езикът му си проправи път между устните ми и ме възбуди, така че ми се прииска да го изпия, исках той да ме целува, после да ме свлече долу, на изтърканата с пемза палуба, да ме обладае, тогава и там, и никога вече да не ме пусне.

Когато той разхлаби прегръдката си и се канеше да ме пусне, аз бях тази, която сложи ръце на тила му и придърпа отново устата му, и моята страст беше тази, която ни ръководеше, а не неговата.

— Има ли тук някъде каюта? Койка? Място, където да можем да идем? — попита ме той, останал без дъх.

— Дамите са заели всички каюти, а аз отстъпих койката си.

Той изпъшка разочаровано, след което прекара пръсти през косите си и се засмя на себе си.

— Боже Господи, приличам на полудяло от любов хлапе! — каза той. — Трепера от страст.

— Аз също — казах аз. — О, Господи, аз също.

Уилям се изправи на крака.

— Изчакайте тук — каза той и изчезна вътре в кораба. Той се върна с чаша разрежена бира, която първо предложи на мен, а после сам отпи една голяма глътка.

— Мери, трябва да се оженим — каза той. — Или ще трябва да поемете пълна отговорност за моето полудяване.

Аз се разсмях слабо.

— О, любов моя...

— Да, това съм аз — каза той поривисто.

— Какво сте?

— Аз съм вашата любов. Кажете го пак.

За момент помислих да откажа, но се бях изморила да отричам истината.

— Любов моя.

Той се усмихна на думите, сякаш за момента те му бяха достатъчни.

— Елате тук — каза той и разтвори наметалото си като крило и ме призова към перилото на кораба. Аз се подчиних, застанах до него, той обгърна раменете ми с топлото си наметало за езда и ме придърпа близо до себе си. Под заслона на плаща му, аз прокарах ръка около кръста му, облегнах глава на рамото му и ние стояхме така дълго и спокойно, поклащайки се един до друг, ведно с движението на кораба — единствени свидетели бяха чайките.

— Ето я и Франция — каза той накрая.

Погледнах напред и видях неясните очертания на земята, а после, малко по малко, започнах да различавам кея, мачтите на

корабчетата и стените на английската крепост Кале.

Той с неохота ме освободи.

— Ще дойда да ви намеря веднага щом се настаним.

— Ще се оглеждам за вас.

Ние стояхме вече разделени, на палубата започнаха да излизат хора, които изразяваха радостта си от спокойното пътуване и гледаха към Кале през смаляващата се ивица вода, която ни разделяше от града.

— Добре ли се чувствате вече? — попитах аз, чувствайки как обичайната ми студенина, се завръща, и заема мястото на отстъпилата страстна близост.

За секунда Уилям имаше благоприличието да изглежда объркан.

— О, болестта ли, съвсем забравих за нея!

Аз изведнъж осъзнах, че бях изиграна.

— Било ли ви е изобщо лошо? Не! Никога! Всичко това беше замислен от вас план как да ме накарате да седна до вас, да ви прегърна и да ви държа в обятията си, докато спите.

Той имаше очарователно засрамен вид, като момченце, на което се карат, а после лицето му грейна в усмивка.

— Но, кажете ми, мила лейди Кери — предизвика ме той. — Не прекарахте ли най-щастливите шест часа от живота си именно сега? Или може би не съм прав?

Аз прехапах език. Замълчах и се замислих. В живота ми трябваше да е имало немалко щастливи моменти. Аз бях някогашната любима на краля, бях приета повторно от любящия си съпруг, бях по-преуспяващата сестра години наред. Ала кои ли са били най-щастливите ми шест часа?

— Да — казах аз спокойно. — Това бяха най-щастливите шест часа в живота ми.

Ние акостирахме сред шумотевица, глъчка и суматоха, а началникът на пристанището, моряците и докерите дойдоха на кея да гледат как кралят и Ана стъпват на английска земя във Франция. След това всички заедно отидохме на литургия в църквата „Сен Никола“, заедно с управителя на Кале, който се засуети и се държа с Ана като с коронована кралица. Но каквото и да казваше или правеше

управителят на Кале, за да задоволи страстното ѝ желание за подобни уверения, кралят на Франция не беше толкова приятелски настроен и Хенри трябваше да остави Ана в Кале, а той самият да яхне коня и да отиде да се срещне с Франсоа.

— Той е такъв глупак — промърмори си Ана, като гледаше през прозореца на замъка Кале, докато Хенри се отдалечаваше, начело на хората си, свалил шапка за поздрав към тълпата, след което се обърна на седлото си да помахва към замъка с надеждата, че тя може би го гледа.

— Защо?

— Трябваше да знае, че кралицата на Франция няма да иска да се срещне с мен — та тя е испанска принцеса като Катерина. А след това допусна кралицата на Навара също да откаже да ме види. Никой не е трябвало да я пита, за да не ѝ дават възможност да откаже.

— Тя не обясни ли защо? Беше толкова мила с нас, когато бяхме малки.

— Каза е, че поведението ми било скандално — отвърна тя кратко. — Боже Господи, как започват да важничат тези жени, щом веднъж се оженят и се почувстват сигурни. Човек може да си помисли, че не им се е случвало да напрегнат сили и да се борят, за да се сдобият със съпруг.

— Това означава ли, че няма изобщо да се видим с крал Франсоа?

— Поне официално не — каза Ана. — Няма дама, която да ме посрещне редом с него — тя потропа с пръсти по корнизата на прозореца. — Катерина беше поздравена от самата френска кралица и всички знаеха колко са приятелски отношенията им.

— Е, нали знаеш, че все пак още не си кралица — казах аз в полза на справедливостта.

Погледът, с който ми отвърна, беше смразяващ.

— Да — каза тя. — Зная това. Изясни ми се през последните шест години. Отне ми известно време да го осъзная, благодаря ти. Но аз ще стана кралица. И когато дойда във Франция като кралица следващия път, ще я накарам да съжалява за обидата, която ми нанесе, а когато Маргарита Наварска след време потърси синовете ми, за да ожени за тях децата си, аз няма да забравя как тя някога е нарекла поведението ми скандално — тя се втренчи в мен. — Също така няма

да забравя как си бързала да ми направиш забележка, че още не съм кралица.

— Ана, аз само казвах...

— Тогава по-добре мълчи и се опитай поне веднъж да мислиш, преди да говориш — сопна ми се тя.

Хенри покани крал Франсоа в английското укрепление в Кале и два дни подред всички ние, придворните дами, начело с Ана, трябваше да се задоволим само да надзъртаме през прозорците на замъка към френския крал, без да успеем да зърнем нещо от прехвалената му красота освен малко от главата му. Аз очаквах Ана да изпадне в истинска ярост от това отлъчване, но тя беше усмихната и потайна, а когато Хенри идваше в покоите ѝ всяка вечер след вечерята, той биваше посрещан така мило, че за мен беше ясно — тя кроеше нещо.

Тя ни накара да репетираме някакъв танц, който тя щеше да води и който щеше да продължи с покана към вечерящите да дойдат и да танцуват с нас. Беше очевидно, че беше намислила да влезе по време на кралския банкет с крал Франсоа и да танцува с него.

Някои от по-младите дами се дивяха как е възможно да се върви толкова смело срещу установените порядки, ала аз знаех, че нейният план навярно беше предварително одобрен от Хенри. Неговата изненада при влизането ѝ в залата щеше да е също толкова голяма като тази, която кралица Катерина беше привикнала да показва безброй пъти, когато съпругът ѝ влизаше дегизиран в покоите. Мисълта, че години наред сме се престрували, че не разпознаваме краля, ме накара да се почувствам стара и уморена от светската суета, а ето, че сега Ана започваше със същите игри, на които дворът трябваше да се възхищава.

Въпреки задълженията да яздя с Ана сутрин и да танцувам с нея и с дамите следобед, всеки ден по обяд аз намирах време да се разхождам по улиците на Кале, където неизменно намирах Уилям Стафорд, който ме чакаше в една малка кръчма. Той ме дръпваше вътре, далеч от дебнещите очи на уличната тълпа, и слагаше малка чаша бира пред мен.

— Добре ли сте, любов моя? — питаше ме той.

Аз му се усмихвах.

— Да. А вие?

Той кимаше.

— Утре ще трябва да изляза на езда с чичо ви, защото имам вести за едни коне, които могат да му се понавят. Цените обаче са абсурдни. Всеки френски фермер е решен да оскубе поне по един английски лорд този сезон, от страх да не би това да се окаже единственият им шанс.

— Той каза, че може да ви направи началник на конюшните. Това ще е добре за нас, нали? — казах аз с тъга. — Ще можем да се срещаме по-лесно, ако вие се грижите за моя кон, а и ще можем да яздим заедно.

— Както и да се оженим, разбира се — подразни ме той. — Чичо ви ще е безкрайно щастлив, ако началникът на конюшната му се ожени за неговата племенница. Не, любов моя, не смятам, че това може да е добро за нас. Не смятам, че изобщо нещо може да е добро за нас в този двор — той докосна бузата ми. — Не искам случайни срещи. Искam да ви виждам всяка нощ и всеки ден, и то защото сме женени и живеем в един и същ дом.

Аз запазих мълчание.

— Ще ви чакам — каза Уилям нежно. — Знам, че сега не сте готова.

Аз го погледнах.

— Не е, защото не ви обичам. Заради децата е, заради семейството ми и заради Ана. Но най-вече заради Ана. Не зная как мога да я напусна.

— Защото се нуждае от вас ли? — попита той изненадан.

Аз се разсмях в отговор.

— Боже Господи! Не! Защото няма да ме пусне. Тя има нужда да ме вижда, за да бъде сигурна в себе си — аз замълчах, неспособна да изразя с думи дългогодишното съперничество между двете ни. — Всяко нейно тържество ѝ носи щастие само наполовина, ако аз не стана негова свидетелка. А ако нещо тръгне зле за мен, или става въпрос за някакво дребно унижение, тя много бързо го забелязва и също толкова бързо го превръща в свое отмъщение, а сърцето ѝ пее от щастие, че ми е нанесла удар.

— Звучи така, сякаш тя е самият дявол — каза той, вземайки моята страна.

Аз отново се разсмях.

— Ще ми се да можех да го потвърдя — признах аз. — Ала ако трябва да съм честна, за мен е същото. Аз ѝ завиждам също толкова, колкото тя на мен. Но аз трябваше да гледам как тя се издигаше все по-нагоре. Никога не мога да я надмина в това, което тя сега е постигнала. Наложил се да го преглътна. Знам, че тя впримчи и задържа краля, когато аз не можах да го сторя. Но аз знам още, че не исках това истински. След като родих сина си, не исках нищо повече освен да бъда с децата си, далеч от двора; а кралят е толкова...

— Какъв? — продължи той.

— Толкова е жаден. Не само за любов, а за всичко. Той самият е като дете, и когато вече имам дете, истинско дете, аз разбрах, че нямам търпението да бъда с мъж, който иска да бъде забавляван като малко дете. Когато веднъж разбрах, че Хенри е толкова егоистичен, колкото малко дете, не можех повече да го обичам истински. Не можех вече да проявявам търпение към капризите му.

— Въпреки всичко не вие го напуснахте.

— Крал не може да се напусне — казах аз простишно. — Той ме остави.

Уилям кимна, потвърждавайки, че е така.

— Но когато ме напусна заради Ана, аз не гледах подире му със съжаление. И сега, когато танцувам или пея с него, когато се разхождаме или разговаряме, аз изпълнявам задълженията си на придворна дама. Оставям го с впечатлението, че за мен той е най-очарователният мъж на света, показвам му уважението си, усмихвам му се и по всякакъв начин го карам да мисли, че все още съм влюбена в него.

Ръката на Уилям обви талията ми доста здраво.

— Обаче не сте — уточни той.

— Пуснете ме — прошепнах аз. — Стискате ме твърде силно.

Той стегна хватката си още малко.

— О, много добре — казах аз. — Не, разбира се, че не. Върша си работата като момиче от семейство Болейн и като придворна дама от Хауърдови. Разбира се, че не го обичам.

— А обичате ли някого въобще? — попита той, сякаш между другото и продължаваше да стиска талията ми с все сила.

— Никого — казах аз предизвикателно.

Той повдигна брадичката ми с пръст нагоре и кафявите му очи ме заоглеждаха така, сякаш искаха да прочетат какво се таеше в душата ми.

— Един Никой — поправих се аз.

Целувката, с която ме дари, погали устата ми като едва доловимо докосване.

Същата вечер Хенри и Франсоа вечеряха насаме в Стейпъл Хол. Ние, придворните дами, начело с Ана, се измъкнахме от замъка с наметнати върху изисканите ни рокли плащове и с качулки, покрили шапчиците ни. Събрахме се в стаята пред залата, свалихме плащовете си и помогнахме една на друга да сложим златните си маски и златните воали, които се спускаха от шапчиците ни. Там нямаше огледала и аз не можех да видя как изглеждах, но девойките около мен светеха в позлата, и аз знаех, че също блестях като тях. Ала сред всички нас се открояваше Ана: тъмните ѝ очи светеха иззад златната маска, като на истински ястреб, великолепно и диво, а тъмната ѝ коса падаше по раменете ѝ под златния воал, който се спускаше от шапчицата ѝ.

Ние зачакахме да ни дадат знак, след което се вмъкнахме и започнахме да изпълняваме танца си. Хенри и крал Франсоа не можеха да откъснат очи от нея. Аз танцувах със сър Франсис Уестън, който ми нашепваше в ухото възмутителни предложения на френски, под прозрачния претекст, че ме е взел за френска дама, която би се зарадвала на такива предложения, и видях как Джордж повежда друга дама на танц, за да избегне съпругата си.

Танцът свърши, Хенри завъртя една от танцьорките и свали маската ѝ, после церемониално обиколи залата, сваляйки маските на всички дами последователно, когато накрая стигна до Ана.

— Виж ти, маркизата на Пемброук — каза крал Франсоа с изненадан вид. — Преди ви познавах като лейди Ана Болейн — най-хубавата девойка навремето, точно както сега сте най-хубавата жена в двора на моя приятел Хенри.

Ана се усмихна и се обърна към Хенри, за да се усмихне и на него.

— Имаше само една друга девойка, която можеше да се сравнява с вас, и това беше другата Болейн — каза крал Франсоа, като се оглеждаше за мен. Мигът на тържество се стопи безвъзвратно за Ана и тя ми направи знак да дойда така, сякаш ѝ се искаше да се кача не при нея, а на ешафода.

— Сестра ми, ваше величество — каза тя кратко. — Лейди Кери. Франсоа целуна ръката ми.

— *Enchanté*^[3] — прошепна той прелъстително.

— Нека отново да танцуваме! — каза Ана внезапно, раздразнена от това, че и на мен ми обръщаха някакво внимание. Музикантите веднага засвириха и ние се веселихме до края на вечерта, и всеки положи всички усилия да достави удоволствие на Ана.

Същата вечер приключи официалното ни посещение във Франция и ние прекарахме следващия ден в приготвяне на багажа си за пътуването ни обратно към дома. Но посоката на вятъра беше неподходяща, и ние трябваше да се задържим в Кале и да прачаме всяка сутрин някой да пита началника на пристанището дали ще можем да отплаваме същия ден, или на следващия. Ана и Хенри ходеха на лов и прекарваха времето си чудесно, също както в Англия. Всъщност тук прекарваха по-добре, защото във Франция нямаше кой да подвиква на Ана, когато яздеше по улиците и възгласите „блудница“ да стигат до нея. А по време на това наше забавяне ние с Уилям имаме свободата да се срещаме.

Ние яздехме всеки ден по грубия пясък на плажната ивица, която се простираше на запад от града, докдето поглед стигаше. Понякога конете напиреха да препускат по твърдия пясък до водата и ние слизахме и ги оставяхме да бягат на воля. Тогава отивахме към дюните, Уилям ме смъкваше от коня, разстилаше наметалото си на земята и двамата лягахме заедно, прегърнали един друг, целувахме се и си шепняхме, докато аз почти започвах да плача от желание.

Имаше много следобеди, в които аз се изкушавах да развържа връзките на панталоните му и да му се отдам, без да се церемоня, като някоя селянка под лъчите на слънцето, където единствено чайките можеха да отвлекат вниманието ни. Той ме целуваше, докато устните ми не се подуеха и напукаха от целувки, и през дългите вечери, когато

трябваше да вечерям с придворните дами, аз още чувствах нараняванията от неговото сладострастно хапане, когато докосвах с устни хладната чаша, за да отпия. Той ме докосваше по цялото тяло, без капка свян. Развързваше корсажа ми отзад, така че да може да го смъкне до ханша ми и да гали оголените ми гърди. Навеждаше къдравата си кестенява глава и ме смучеше, докато започвах да стена от удоволствие и докато едва бях в състояние да издържам повече, и тогава той заравяше глава в корема ми и ухапваше пъпа ми така силно, че аз потрепервах от болка, избутвах го и започвах да викам и да се отбранявам срещу него, вместо да пъшкам.

Прегръщаше ме нежно, лягаше неподвижно до мен и оставаше така дълго време, докато желанието ми да го имам малко поутихнеше. Тогава той ме обръщаше с гръб към себе си и допираше издълженото си слабо тяло о гърба ми, махаше шапката ми и загребваше с шепи косите ми, така че да може да хапе шията ми, да се притиска до мен, да чувствам твърдостта му дори през дрехите и през всичките си поли, и аз знаех, че се притисках към него като блудница, сякаш го молах да го направи, при това без мое разрешение, защото аз не можех да му кажа „да“. А Бог знаеше, че нямаше да му кажа и „не“.

Той се притискаше към мен, спираше и пак се притискаше, предвкусайки и желаейки онова, което щеше да последва. Започваше да го прави по-бързо и аз чувствах как удоволствието ми нарастваше, и стигах до там, където вече не можех да спра, независимо дали го желях или не — и тогава, преди да съм стигнала до края, преди още да сме докоснали кожата си един до друг, той спираше и въздъхваше тихо, лягаше отново до мен и ме придърпваше към себе си, целуваше клепачите ми и ме държеше в обятията си, докато не спирах да треперя.

Всеки ден, докато вятърът духаше в посока към брега и задържаше корабите ни на пристанището, ние отивахме да яздим по пясъчните дюни и да се любим, въпреки че това може би не беше точно любене, а поне възможно най-страстното ухажване. И всеки ден аз се надявах, мимо волята си, че днес щеше да настъпи денят, в който щях да прошепна „да“ или че той ще ме принуди да го направя. Всеки ден обаче той спираше точно на секундата, точно в мига преди да дам съгласието си, прегръщаше ме в обятията си и ме успокояваше, сякаш

бях разтърсвана от болка, а не от страст, а имаше много дни, в които не можех и да отлича едното от другото.

На дванадесетия ден, когато извеждахме конете от дюните и се връщахме на плажа, Уилям внезапно спря и вдигна поглед нагоре.

— Вятърът смени посоката си.

— Какво? — попитах аз глуповато. Бях все още замаяна от удоволствието. Не знаех, че има вятър. Едва осъзнавах, че под обувките ми за езда се стелеше пясък, че по брега се разбиваха вълни и че топлото вечерно слънце галеше страните ми.

— Духа към морето — каза той. — Ще можем да отплаваме.

Аз погалих шията на коня си.

— Да отплаваме ли? — повторих аз.

Той се обърна, забеляза учуденото ми изражение и се засмя.

— О, скъпа, вие сте далеч от тук, нали? Помните ли, че не можехме да отплаваме за Англия, защото нямаше попътен вятър? За това говорях. Вятърът промени посоката си. Потегляме утре.

Думите накрая си проправиха път към съзнанието ми.

— Какво ще правим тогава?

Той прехвърли юздите на коня си през ръка, заобиколи и дойде до кобилата ми, за да ме качи на седлото.

— Ще вдигнем платна, предполагам — той преплете пръсти, за да стъпя на тях и ме повдигна на седлото. В тялото си чувствах болката на неутоленото желание, което се усилваше все повече. Това беше дванадесетият пореден ден, изпълнен с желание.

— И тогава какво? — настоях аз. — Няма да можем да се срещаме по същия начин в Гринич.

— Няма да можем — съгласи се той учтиво.

— Тогава как ще се срещаме?

— Вие можете да ме откриете в конюшната, а аз вас — в градината. Досега винаги сме намирали начин, нали? — той се метна на коня си с лекота; не трепереше като мен.

Не можех да намеря точните думи.

— Не искам да се срещаме по този начин.

Уилям намести коженото стреме, намръщи се едва забележимо, после се изправи и ми се усмихна учтиво и доста хладно.

— Мога да ви придружа до Хевър през лятото — предложи ми той.

— Та това е след седем месеца! — възкликнах аз.

— Да.

Аз доближих коня си до него. Не можех да повярвам, че изведнъж е станал безразличен.

— Не желаете ли да ме виждате всеки следобед както досега?

— Знаете, че го желая.

— Но как ще стане това?

Той ми се усмихна криво и полушеговито.

— Не смятам, че може да стане — каза той нежно. — Хауърд имат твърде много врагове, които бързо ще докладват за вашето леко поведение. В свитата на чичо ви има достатъчно шпиони, за да запазим дълго време тайната си. Ние имахме късмет с нашите дванадесет дни и те бяха прекрасни. Ала не смятам, че можем да ги имаме в Англия.

— О!

Аз обърнах коня си и почувствах как слънцето огрява гърба ми. Вълните нежно миеха брега, а кобилата, малко изнервена, се дърпаше, докато те обливаха краката ѝ. Себе си също не можех да контролирам.

— Мисля, че няма да остана на служба при чичо ви — Уилям изравни коня си с моя.

— Какво?

— Мисля да отида във фермата си и да се опитам да заживея като фермер. Всичко е там и ме чака. Уморих се от двора. Не съм пригоден за този живот. Аз съм твърде независим човек, за да мога да се подчинявам на господар, дори от семейство като вашето.

Аз се поизправих. Гордостта на Хауърд ми помогна да изправя рамене и да вирна брадичка.

— Както желаете — отвърнах, не по-малко студена от него.

Той кимна и остави коня си да изостане малко назад. Ние яздехме към стените на града, вече като благородна дама и нейният придружител. Опиянените любовници от дюните бяха останали някъде далеч зад нас — сега ние бяхме едната Болейн и един от хората на Хауърд, които се връщаха обратно в двора.

Вратата беше още отворена, здрачът не беше паднал, а ние яздехме един до друг по калдъръмените улици към замъка. Мостът беше спуснат и ние влязохме направо в конюшната. Там пояха конете и ги търкаха със стиски слама. Кралят и Ана се бяха върнали преди

половин час и слугите разхождаха конете им, за да се охладят, преди да ги нахранят и да ги напоят. Нямаше никаква възможност да завържем личен разговор.

Уилям ме свали от седлото и когато усетих как ръцете му докоснаха талията ми и когато почувствах тялото му до своето, изведнъж ме завладя такъв див копнеж по него, че аз извиках тихичко от болка.

— Добре ли сте? — попита ме той, като ми помогна да стъпя на краката си.

— Не! — пламнах аз. — Не съм добре. Знаете, че не съм.

Тогава и той се развълнува. Хвана грубо ръката ми и ме привлече обратно към себе си.

— Аз съм се чувствал така, както вие сега, месеци наред — заговори той със страстен шепот. — Чувствал съм се така всеки ден и нощ, откакто ви видях за първи път и очаквам това чувство да ме владее до края на живота ми. Помислете за това, Мери. И изпратете да ме повикат. Изпратете да ме повикат, когато разберете, че не можете да живеете повече без мен.

Аз измъкнах ръката си от хватката му и се дръпнах. Очаквах едва ли не да тръгне след мен, но той не го направи. Вървях толкова бавно, че ако беше дори прошепнал името ми, щях да го чуя и да се обърна. Отдалечавах се от него, въпреки че краката ми се влачеха. Преминах през сводестата порта на замъка, независимо от това, че всяка частица от тялото ми крещеше да остана.

Исках да отида в стаята си и да се наплача, но като минавах през голямата зала, Джордж стана от един стол и попита:

— Къде беше?

— На езда — отвърнах аз кратко.

— С Уилям Стафорд — каза той с обвинителен тон.

Оставих го да види зачервените ми очи и треперещата ми уста.

— Да. Е, и?

— О, Боже — каза Джордж по братски. — Боже Господи, не така, глупава блуднице. Отиди да се измиеш и махни това изражение от лицето си, защото за всеки става ясно какво си правила.

— Нищо не съм правила! — възкликнах аз разгорещено още в същия миг. — Нищо! А какво получих в замяна?

Той се поколеба.

— Това няма никакво значение. Побързай.

Аз отидох в стаята си, измих очите си и избърсах лицето си с влажна кърпа. Когато влязох в залата за аудиенции на Ана, там бяха пет-шест дами, които играеха на карти, а Джордж ме чакаше, облегнат в прозоречната ниша, с много мрачно изражение. Той се огледа забързано и предпазливо наоколо, взе ме под ръка и ме изведе към картинната галерия, която се простираше по продължение на една голяма зала, но по това време на деня там нямаше никой.

— Видели са те — каза той. — Не знам как си могла да си въобразяваш, че можеш да се измъкнеш.

— От какво да се измъкна?

Той се спря и ме погледна с такова сериозно изражение, каквото дотогава не бях виждала на лицето му.

— Не бъди толкова наперена — направи ми забележка той. — Видели са те да идваш откъм пясъчните дюни, облегнала глава на рамото му, той те бил прегърнал през кръста, а косата ти била разпусната и развявана от вятъра. Не ти ли беше известно, че чичовите шпиони са навсякъде? Не знаеше ли, че непременно ще те хванат?

— Какво ще стане сега? — попитах аз уплашено.

— Нищо, ако всичко спре дотук. Ето защо аз съм този, който ти го казва, а не чичо или баща ни. Те не искат и да знаят. Що се отнася до теб, те не знаят. Това си остава само между теб и мен, и няма нужда други хора да узнават за това.

— Аз го обичам, Джордж — отвърнах много тихо.

Той наведе глава и продължи нататък по галерията, като ме влачеше след себе си за ръка.

— Това няма значение за хора като нас, и ти го знаеш.

— Не мога да спя, не мога да ям, не мога да правя нищо друго, освен да мисля за него. През нощта го сънувам, по цял ден чакам само да го видя, а когато го видя, сърцето ми се преобръща и имам чувството, че ще припадна от страст.

— А той? — попита Джордж, заинтригуван от историята против волята си.

Извърнах глава, за да не види той внезапната болка, която се изписа на лицето ми.

— Мислех си, че и той изпитва същото. Но днес, когато вятърът промени посоката си, той каза, че ще отплаваме за Англия и че няма да можем да се виждаме така, като във Франция.

— Е, прав е — каза Джордж жестоко. — Ако и Ана беше вършила само това, което ѝ се искаше, нито ти, нито другите придворни дами щяхте да се размотавате из Франция и да флиртувате с мъжете от свитата.

— Не е така — разпалих се аз. — Той не е някой от свитата. Той е мъжът, когото обичам.

— Помниш ли Хенри Пърси? — попита Джордж изведнъж.

— Разбира се.

— Той беше влюбен. Нещо повече: той беше сгоден; и повече от това: беше женен. Спаси ли го това? Не. Той е пратен в Нортъмбърланд, женен за жена, която го ненавижда, все още влюбен и с разбито сърце, без никаква надежда за бъдещето. Ти имаш избор. Можеш да си останеш влюбена и с разбито сърце, а можеш и да излезеш от положението по най-добрия начин.

— Като теб ли? — попитах аз.

— Като мен — отвърна той мрачно. Въпреки волята си, той погледна към дъното на галерията, където сър Франсис Уестън се беше навел над рамото на Ана и двамата пееха някаква мелодия. Сър Франсис почувства погледите ни върху себе си и погледна към нас. Той за миг забрави да ми се усмихне, погледна брат ми, застанал до мен, и в погледа му се четеше истинска близост.

— Никога не следвам желанията си и никога не им обръщам внимание — каза Джордж мрачно. — Поставил съм семейството си на първо място, а за мен остава разбитото ми сърце. Страдам всеки ден. Не правя нищо, което може да постави Ана в неудобно положение. Любовта не е за нас, членовете на семейство Хауърд. Ние сме придворни и това стои на първо място. Животът ни е посветен на двора. А в двора няма място за истинска любов.

Сър Франсис се усмихна хладно, когато забеляза, че Джордж не му обръща внимание, и се върна обратно към музиката.

Джордж притисна студените ми пръсти, които лежаха върху ръката му.

— Трябва да спреш да се срещаш с него — каза той. — Ще трябва да ми го обещаеш и да се закълнеш в честта си.

— Не мога да се закълна в честта си, защото нямам чест — казах аз унило. — Бях женена за един мъж и му изневерях с краля. Върнах се при него и той умря, преди даже да мога да му кажа, че е възможно да го обичам. А сега, когато намерих някого, когото мога да обичам от все сърце и душа, ти искаш от мен да се закълна в честта си да не се срещам с него — и аз се кълна. В честта си. В нас, Болейн, не е останала капчица чест.

— Браво — каза Джордж. Той ме взе в обятията си и ме целуна по устата. — Отива ти да си с разбито сърце. Неотразима си.

Ние отпътувахме на следващия ден. Търсех Уилям с поглед по палубата и когато го видях, нарочно се загледах в противоположна посока, слязох долу при другите дами, сгуших се сред един куп възглавници и легнах да спя. Най-много от всичко исках да проспя следващата половин година и да се събудя в момента, в който можех да отида в Хевър, за да видя отново децата си.

[1] Полето на Златната Тъкан (The Field of the Cloth of Gold) — става въпрос за срещата на крал Хенри с френския крал Франсоа в покрайнините на Кале през 1520 г., когато те подписват договор за съюзничество. На въпросното поле издигнали разкошни палатки от тъкани със златни нишки, коприна и скъпоценни камъни. Сред невиджания разкош се устройвали всевъзможни забавления за кралския двор, и пиршествата продължили три седмици. — Бел.прев. ↑

[2] Камбуз (мор.) — корабна кухня. — Бел.прев. ↑

[3] Очарован съм (фр.). — Бел.прев. ↑

ЗИМАТА НА 1532

Дворът посрещна Коледа в Уестминстър и Ана беше в центъра на всички събития. Церемониалмайсторът подготвяше представление след представление и в тях Ана беше Кралица на Мира, Зимна Кралица, Коледна Кралица. Всички я наричаха как ли не освен кралица на Англия. Въпреки това всички знаеха, че тя скоро щеше да получи и тази титла. Хенри я заведе в Тауър, където тя си избра каквото ѝ душа искаше от кралските съкровища, все едно, че беше родена принцеса.

Сега тя и Хенри обитаваха съседни покои. Вечер те безсрамно се оттегляха в неговите или в нейните покои, а сутрин излизаха заедно. Той ѝ купи черен, поръбен с кожа атлазен халат, в който да посреща посетителите, идващи в спалнята. Аз бях освободена от поста си на придружителка и вече не спях при Ана вечер, и започнах да прекарвам сама нощите си за първи път откакто бях станала жена. Изпитвах някакво удоволствие от това да седя до мъничкото огнище с увереността, че Ана няма да нахлуе в стаята при някой от своите гневни изблици. В същото време забелязах и че съм самотна. Прекарвах дълги нощи и безброй студени следобеди, замечтана пред камината и взираща се през прозореца в сивкавия зимен дъждец. Струваше ми се, че слънцето и пясъчните дюни на Кале са останали милиони години назад. Усещах как душата ми се вледенява, подобно на каменните плочи на покрива.

Бях търсила Уилям Стафорд сред хората на чичо ми и някой ми каза, че е отишъл във фермата си да прекопае градината и да заколи по-старите животни. Представях си го как снове из дома си, как привежда всичко в порядък и се занимава с истинските неща от живота, докато аз чезнех в двора, подвластна на клюки и скандали, а съзнанието ми беше заето единствено с мисли за това какви развлечения да осигурявам на две егоистични същества.

През дванадесетия ден от коледните празници, по обяд, Ана дойде при мен и ме попита какви са признаците на бременност у

жената. Ние пресметнахме дните на нейните месечни цикли, и се оказа, че този месец трябваше да го очакваме след една седмица; тя обаче твърдеше, че вече ѝ призлява сутрин и че не може да яде тлъсто месо, но аз твърдях, че още е твърде рано да се разбере.

Тя броеше дните. Понякога стоеше съвсем неподвижна и аз знаех, че тя упорито се молеше да е заченала.

Денят, в който трябваше да започне кървенето, дойде и същата вечер тя показва главата си на вратата ми и каза тържествено:

— Чиста съм. Значи ли това, че чакам дете?

— Един ден нищо не означава — обясних ѝ аз не особено любезно. — Трябва да чакаш поне месец.

Следващият и по-следващият ден минаха. Тя не сподели надеждите си с Хенри, но аз предположих, че и той броеше дните, като всеки друг мъж. Те и двамата започнаха да приличат на акробати, които се борят да запазят равновесие на въжето на някой панаир. Той не посмя да я попита, но дойде при мен с въпроса дали Ана не е пропуснала месечния си цикъл.

— Цикълът ѝ закъснява само със седмица-две, ваше величество — казах аз почтително.

— Да заповядам ли да доведат акушерка? — попита той.

— Още не — посъветвах го аз. — По-добре почакайте до втория месец.

Той изглеждаше притеснен.

— Може би не трябва да спя с нея.

— Само бъдете по-нежен — казах аз.

Той се усмихна нервно и аз помислих, че тяхното желание да имат дете щеше да ограби радостта им от съвкуплението още преди сватбата.

През януари стана ясно, че месечният цикъл на Ана беше закъснял поне с един месец, и тя каза на краля, че може би чака дете.

Трогателно беше да го гледа човек. Женен от толкова години за безплодна жена, сега мисълта за плодовита съпруга му се струваше като зелена ливада наред лятна пустош. Те бяха много тихи, когато бяха заедно, и се държаха наистина странно. Невъздържани кавгаджии и страстни любовници по природа, сега те искаха да бъдат просто приятели. Ана се нуждаеше от почивка и спокойствие, тъй като мисълта да навреди на бебето, което растеше в корема ѝ, скришом от

всички, я изпълваше с ужас. Хенри искаше да седи с нея, сякаш неговото присъствие щеше да даде по-нататъшен тласък на началото, което беше поставил. Той искаше да е винаги до нея и да ѝ спестява всяко излишно усилие.

Беше станал свидетел на многобройни бременности, свършили с женски плач и разочарование. Беше отпразнувал няколко успешни раждания, само за да бъде попарена радостта му от последвалата ги смърт. Сега възприемаше бързото забременяване на Ана като истинска награда. Бог го беше проклет заради брака му със съпругата на брат си, а сега, чрез плодовитостта на бъдещата му съпруга (която за Хенри означаваше първата му съпруга), заченала само няколко месеца, след като му се беше отдала, му показваше, че над него вече не тегнеше проклятие. Той се отнасяше към нея с небивала нежност и уважение и създаде нов закон, за да могат съгласно него те да се оженият законно, в новата английска църква.

Това се случи едва ли не тайно, в Уайтхол — лондонската резиденция на Ана и някогашен дом на нейния мъртъв противник, кардинала. Свидетели на краля бяха неговите приятели Хенри Норис, Томас Хенидж и Уилям Бреретън. Аз и Джордж бяхме длъжни да прикрием събитието, така, та хората да останат с впечатлението, че Ана и кралят вечерят в неговите покои. Ние решихме, че най-добрия начин да го направим, беше да поръчаме изискана вечеря за четирима, която да ни бъде поднесена в личните покои на краля. Придворните, виждайки огромните блюда, които се разнасяха насам-натам, заключиха, че става дума за частна вечеря за краля и семейство Болейн. За мен беше истинско сладко отмъщение да седя в стола на Ана и да ям от чинията ѝ — докато тя се женеше за краля на Англия, аз се забавлявах. Признавам си, че пробвах нейния атлазен халат, но само докато нямаше опасност тя да се появи, и Джордж се кълнеше, че много ми отива.

ПРОЛЕТТА НА 1533

След няколко месеца всичко беше готово. Ана, постоянно притиснала ръце към издутия си корем, беше публично провъзгласена за съпруга на краля не от кой да е, а от самия архиепископ Кранмър, който проведе възможно най-бързото проучване на брака между кралица Катерина и Хенри и разкри, че той никога не е бил законен. Кралицата не стъпи в съда, който очерни името и поруга честта ѝ. Тя продължаваше да апелира към Рим и да пренебрегва решението на Англия. Доста глупаво от моя страна, но за момент, когато слушах официалното съобщение, аз се заозъртах, очаквайки да я видя, изправила се предизвикателно в своята червена одежда, невъзмутима както някога. Ала тя беше някъде далеч и пишеше на папата, на племенника си, на съюзниците си и ги молеше за справедливо съдебно решение, взето от уважавани съдници в Рим.

Но Хенри беше въвел нов закон, според който въпросите, засягащи Англия, могат да бъдат решавани само в английски съдилища. Изведнъж се оказа, че тя не можеше да апелира законно към Рим. Спомням си как тя каза на Хенри, че англичаните биха искали раздаването на правосъдие да става в английския съд, без дори да помисли, че един ден английската справедливост ще започне да означава задоволяване на капризите на Хенри, точно както църквата и хазната на Хенри бяха едно и също нещо, а кралският съвет се състоеше от фаворитите на Ана и Хенри.

Никой не спомена кралица Катерина на Великденските празници. Сякаш тя никога не беше съществувала. Никой не каза и дума, когато зидарите започнаха да къртят хералдическия нар от герба ѝ, който беше стоял на мястото си толкова дълго време, че беше започнал да ерозира като планина, която никога не е помръдвала от мястото си. Никой не попита каква ще бъде титлата на Катерина сега, когато вече имаше друга кралица на Англия. Никой не я споменаваеше по никакъв повод — все едно, че я беше постигнала позорна смърт, и всички се опитваха да я забравят.

Ана едва вървеше под тежестта на официалните си одежди, на диамантите и накитите в косите ѝ, по шлейфа на роклята ѝ, по шията и ръцете ѝ. Дворът беше изцяло на нейно разположение, но изпълняваше задълженията си без особено желание. Джордж ми каза, че кралят смята да я короняса на празника на света Троица^[1], който тази година се падаше през юни.

— В Лондон? — попитах аз.

— Това ще е коронация, която трябва да засенчи тази на Катерина. Така че трябва да бъде там.

Уилям Стафорд не се връщаше в кралския двор. Следейки интонацията на гласа си, веднъж, докато гледахме как кралят играеше на кегли, аз питах чичо дали е направил Уилям Стафорд началник на конюшната си, защото много бих желала да имам нов ловен кон за идния сезон.

— О, не — каза той, разбрал лъжата още щом тя излезе от устата ми. — Той замина. Проведох кратък разговор с него след пребиваването ни в Кале. Повече няма да го видите.

Запазих изражението на лицето си напълно спокойно — не трепнах, нито ахнах. Аз принадлежах на кралския двор също като него, и можах да поема удара и да продължа напред.

— Във фермата си ли отиде? — попитах аз все едно, че не ме засягаше особено.

— Или е там, или е тръгнал на кръстоносни походи — каза чичо ми. — Добре, че се отървахме от него.

Аз се съсредоточих върху играта и когато Хенри направи добър удар, заръкоплясках шумно и извиках:

— Ура!

Някой ми предложи залог, но аз отказах да залагам срещу краля и долових усмивката му в отговор на това мое ласкателство. Изчаках, докато играта не свърши, и когато стана ясно, че Хенри няма да ме покани на разходка с него, се измъкнах от тълпата и отидох в стаята си.

Огънят беше изгаснал в мъничкото огнище. Стаята ми гледаше на запад и сутрин беше мрачна. Аз седнах на леглото си, покрих нозете си с някаква дреха и наметнах завивката на раменете си, но не успях да се стопля. Спомних си дните, които бяхме прекарвали на плажа на Кале, мириса на морето и грапавия пясък под гърба и по дрехите ми, когато Уилям ме докосваше и целуваше. През онези нощи във Франция аз

мечтаех за него и се събуждах сутрин прималеля от желание, с пясък в косите и по възглавницата. Дори сега устните ми още жадуваха за целувките му.

Бях сериозна, когато дадох обещанието си на Джордж. Бях си повторила много пъти, че съм преди всичко Болейн и Хауърд; ала сега, когато седях в мрачната си стая и се взирах в сивите плочи по покривите на града, и в тъмнеещите облаци, надвиснали над Уестминстърския дворец, изведнъж осъзнах, че Джордж не беше прав, че моето семейство не беше право, че аз не бях права — цял живот бяхме грешали. Аз не бях преди всичко Хауърд. Аз бях преди всичко жена, която беше способна да дарява чувства, която имаше невероятна нужда и голямо желание за обич. Аз не исках облагите, заради които Ана бе пожертвала младостта си. Не исках безплодния блясък на живота на Джордж. Исках топлото потно тяло на мъжа, комуто можех да вярвам и когото можех да обичам. Исках да му се отдам, но не за да получа нещо, а следвайки страстта си.

Без да осъзнавам напълно какво правя, станах от леглото и ритнах дрехите, с които бях покрила краката си.

— Уилям — казах аз в празната стая. — Уилям.

Отидох в конюшната и заповядах да ми доведат коня, като обясних, че отивам в Хевър да навестя децата си. Със сигурност хората на чичо ми подслушваха и следяха конюшната, но се надявах да съм заминала, преди да успеят да му съобщят. Придворните обядваха след играта на кегли, и аз се надявах да имам късмет и да успея да стигна далеч, преди някой от шпионите да успее да намери сгоден момент да съобщи на чичо ми, че племенницата му е заминала без придружител.

След няколко часа се стъмни — падна онази студена пролетна тъма, която първо сивее, а след това бързо притъмнява като през зимата. Тъкмо бях напуснала града и наближих малко селце, наречено Канинг, където можах да различа високи манастирски стени и вратичката, предназначена за пазачите. Заблъсках по вратата и когато видяха породистия ми кон, те ме приеха и ме заведоха в една килия с варосани стени, дадох ми парче месо и комат хляб, бучка сирене и малка чаша с бира за вечеря.

Сутринта ми предложиха съвсем същото за закуска и аз отидох на литургия с бунтуващ се стомах, като си мислех, че не би било зле, след като Хенри нападнаше богатствата и разкоша в църквата, да се подкрепят малките манастири като този.

Трябваше да помоля да ми опишат пътя към Рочфорд. Домът и имението принадлежаха на семейство Хауърд от години, но ние рядко ги посещавахме. Аз бях ходила там само веднъж, при това по вода. Нямах никаква представа за пътя. Но в манастира имаше един момък, който знаеше пътя до Тилбъри и монахът, който беше нещо като отговорник на конюшните, състояща се от няколко мулета за яздене и впрегатни коне за оран, каза, че момчето може да дойде с мен на едно конче и да ми покаже пътя.

Добро момче беше този Джими — яздеше гол от кръста нагоре, удряше с босите си нозе прашните хълбоци на коня и пееше с пълно гърло. Трябва да сме били странна двойка, докато яздехме покрай реката: един хлапак и благородна дама. Пътят беше труден, целият потънал в прахоляк, на места осеян с чакъл, по други с кал. Там, където той пресичаше притоците на Темза, имаше бродове, а понякога и коварни мочурища, и конят ми се дърпаше и потръпваше от движещите се пясъци и всмукващата го кал под краката му, та единствено невъзмутимостта на коня на Джими го караше да продължава напред. Вечеряхме в една ферма в селце на име Рейнам. Хазайката ни предложи варени яйца и малко черен хляб — това беше всичко, което домакинството можеше да си позволи. Джими яде само хляб, и изглеждаше благодарен и на това. За десерт имаше няколко изсушени ябълки и аз почти се засмях при мисълта каква вечеря бях пропуснала в Уестминстър — пет-шест блюда с гарнитур и с десетки месни ястия, поднесени в златни чинии.

Не бях притеснена. За първи път чувствах, че съм поела живота си в собствени ръце и че съдбата ми зависи само от мен. За първи път не бях длъжна да следвам чичо, баща или крал, а само собствените си желания. И знаех, че моето желание ме води право към мъжа, когото обичах.

Не се съмнявах в него. Дори за миг не си помислих, че е възможно да ме е забравил, или да ме е заместил с някоя мома от селото, или пък да се с оженил за наследницата, която му бяха

определили. Седях на една каруца без колела, гледах как Джими плюе ябълкови семки във въздуха, и вътрешната ми увереност укрепваше.

Яздихме още няколко часа след вечеря и стигнахме до малко пазарно градче на име Грейс, когато започна да притъмнява. Тилбъри беше нататък по пътя, както ме увери Джими, но ако исках да стигна до Рочфорд, което било отвъд Саутенд, той смятал, че можело да се отклоня от реката и да яздя на изток.

В Грейс имаше малка кръчмица, но нямаше каквато и да било ферма, само едно хубаво имение, встрани от пътя. Чудех се дали да не отида в имението и да се представя като застигната от нощта пътничка, и да се осланям на тяхното гостоприемство. Но аз се страхувах от влиянието на чичо ми, което се простираше из цялото кралство. А и започвах да се чувствам малко неловко от прахоляка по косите си и от мръсотията по лицето и дрехите си. А и Джими беше мръсен като всеки уличен хлапак, и никой нямаше да го настани другаде освен в обора.

— Да идем в кръчмата — реших аз.

Оказа се, че там е по-хубаво, отколкото изглеждаше. Кръчмата печелеше от пътниците, които отиваха към Тилбъри или се връщаха оттам, и тук пътниците от столицата често решаваха да хвърлят котва, вместо да чакат попътен вятър, който да отведе баржите им в Лондон. Предложиха ми легло със завеси в стая, която да дяля с някого другого, а на Джими — сламеник в кухнята. Заклаха и сготвиха едно пиле за вечеря, което поднесоха с пшеничен хляб и чаша вино. Успях дори да се измия в леген с хладка вода, така че поне лицето ми да бъде чисто, независимо от мръсотията по косите ми. Спях облечена и скрих ботушите си за езда под възглавницата, от страх да не ми ги откраднат. На сутринта имах неприятното усещане, че мириша и забелязах ухапвания от бълхи по корема си, под корсажа, които сърбяха все по-силно през деня.

На сутринта трябваше да пусна Джими да си ходи. Той беше обещал да ме изпроводи само до Тилбъри и за само момче пътят на връщане беше тежък. Ала той не се страхуваше ни най-малко. Скочи от пънчето за катерене на приведения гръб на крантата си и прие жълтицата, която му дадох, както и парче хляб и сирене за из път. Ние яздихме заедно, докато пътищата ни не се разделиха, той ми показва

пътя към Саутенд, а сам тръгна на назад, на запад, в посока към Лондон.

Яздех сама през безлюдни земи. Полето беше равно и пусто. Помислих си, че обработването на тази земя трябва да е нещо съвсем различно от работата по плодородните почви в Кент. Яздех бързо и добре се оглеждах. Опасявах се, че по глухите пътища край мочурищата може да има крадци. Всъщност, самата пустота на провинцията ми беше съюзник. Нямаше крадци, тъй като нямаше и пътници, от които да се краде. От ранните часове на утрото до обяд видях само едно момче, което отпъждаше гаргите от едно наскоро засадено зеленчуково поле, а в далечината някакъв орач пореше калната почва в края на едно от тресавищата, сподирен от чайките.

Придвижването беше бавно, пътят минаваше през мочурища, ставаше воднист и кален. Вятърът се носеше откъм реката и донасяше мирис на сол. Минах край няколко селца, в които имаше само къщи, чиито стени и покриви бяха от кал. Няколко деца, чиито лица също имаха цвета на калта, започнаха да ме гледат втренчено, а когато минавах покрай тях, те се затичаха подире ми с викове. Започваше да се здрачава, когато стигнах до Саутенд и се заоглеждах за място, където да прекарам нощта.

Имаше няколко къщи, една малка църква, а до нея бе домът на свещеника. Почуках на вратата, икономката ми отвори и се развика възмутено. Все пак понеже бях пътничка, тя ме въведе в една малка стаичка до кухнята, макар и с нежелание. Помислих си, че ако бях Болейн и Хауърд, щях да я нахокам, но сега бях само една беднячка с няколко монети в кесията си, но за сметка на това с неизчерпаема решителност.

— Благодаря — казах аз, сякаш мястото, което ми предлагаха, ставаше за нещо. — Може ли малко вода да се измия, както и нещо за ядене?

Подрънкването на кесията ми промени намеренията ѝ да ми откаже; тя се съгласи, отиде да ми донесе вода и купичка с чорба от месо, която имаше вкус на престояла с дни. Аз бях твърде гладна, за да обръщам внимание, и твърде изморена, за да споря. Изядох я и обрах остатъците с парче хляб, след което се свлякох на сламеника и спях до сутринта.

Призори тя беше вече станала, метеше пода и приготвяше закуска на господаря си. Взех от нея една кърпа, и отидох в двора да измия лицето и ръцете си. Измих и краката си в едно корито, а наоколо ми се скупчиха кокошки и започнаха да кудкудякат. Много ми се искаше да се съблека изцяло, да се измия и да се преоблека в чисти дрехи, но със същия успех можех да си мечтая и за носилка със слуги, които да ме носят през останалите няколко мили. Ако ме обичаше, нямаше да има нищо против малко мръсотия. А ако не ме обичаше, тогава мръсотията нямаше да има значение, в сравнение с мъката ми.

Хазяйката на дома прояви любопитство по време на закуската и ме попита накъде яздех и защо бях сама. Беше видяла и коня, и дрехите ми, и знаеше, че и двете струват много. Аз не отвърнах, а пъхнах комат хляб в джоба си, и излязох навън да оседлая коня си. Когато се качих и бях готова да тръгвам, я извиках в двора.

— Бихте ли ми казали пътя за Рочфорд?

— Излизате от портата, после завивате наляво по пътя — каза тя. — Продължавате да яздите на изток. Трябва да стигнете за час. При кого отивате? Болейн са постоянно в кралския двор.

Аз смотолех нещо в отговор. Не исках тя да знае, че аз, една Болейн, бях изминала толкова дълъг път заради мъж, който дори не ме беше канил. Колкото повече приближавах дома му, толкова повече започвах да се страхувам, и няхах нужда от други свидетели на моето дръзновение. Подкарах коня си, излязох от двора, завих наляво, както ми беше казала, а след това напред към изгряващото слънце.

Рочфорд беше малко селце с не повече от десетина къщурки, построени около една кръчма на кръстопът. Великолепното имение на семейството ми беше скрито зад големи тухлени стени, зад които се простираше просторен парк. Дори не можех да го зърна от пътя. Не се страхувах, че някой от слугите можеше да ме види, защото и без друго едва ли щяха да ме разпознаят.

Някакъв двадесетинагодишен безделник се беше облегал на стената на една къща и гледаше пустата поляна. Беше много равно и ветровито. Беше и доста студено. Ако това беше някакво изпитание по време на странстването ми, то не можеше да бъде по-обезкуражаващо. Вирнах брадичка и подвикнах на мъжа.

— Къде е фермата на Уилям Стафорд?

Той извади сламката от устата си и се затътри към коня ми. Дръпнах коня леко, така че да не може да протегне ръка към юздите. Той отстъпи, когато здравите задни крака се раздвижиха и подръпна перчема си.

— Уилям Стафорд? — попита той с истинско изумление.

Аз извадих едно пени от джоба си и го задържах между палеца и показалеца си.

— Да — казах аз.

— Новият благородник? — попита той. — От Лондон? Фермата Епълтри — допълни мъжът и показа нагоре към пътя. — Завийте наляво, към реката. Къщата със сламения покрив и конюшната. До пътя има ябълково дръвче.

Аз му хвърлих монетата и той я хвана с една ръка.

— И вие ли сте от Лондон? — попита той с любопитство.

— Не — казах аз. — От Кент съм.

После обърнах коня и тръгнах по пътя, оглеждайки се за река, ябълково дръвче, сламен покрив и конюшня.

Пътят продължаваше надолу към реката. По брега растеше тръстика. Ято гъски внезапно закряха тревожно и от тръстиката излетя дългокрака чапла с приведени надолу гърди, запляска с огромните си криле и кацна пак малко по-надолу по течението на реката. Полята бяха оградени с ниски живи плетове и глог, а по крайбрежието на реката поляните жълтееха, според мен вследствие на прекомерно солените води. В онази си част, която беше по-близо до пътя, растителността беше зеленикава, макар и повехнала от зимата, и аз си помислих, че през лятото Уилям може да вземе доста трева от тях.

От другата страна на пътя земята беше по-висока и разорана. Вода искреше във всяка бразда, това винаги щеше да си остане мочурлива земя. По на север видях полета, засадени с ябълкови дръвчета. Имаше едно голямо и старо, самотно ябълково дърво, наведено над пътя с клони, натежали надолу. Кората му беше сребристосива, а с възрастта клоните бяха израснали дебели. Един храст зелен имел беше избуял в гъст клонак и аз импулсивно пришпорих коня си, отидох до него и откъснах едно клонче, така че аз

държах в ръка този езически символ, когато отбих от пътя и завих по пътеката към фермата му.

Беше малка ферма, все едно нарисувана от дете. Къщата беше продълговата и ниска, с четири прозореца на втория етаж, още два и врата на първия. Вратата беше като на конюшня, отваряше се отгоре и отдолу. Предположих, че в не чак толкова далечното минало, фермерското семейство и животните са спели заедно вътре. От едната страна на къщата имаше хубава, чиста конюшня с двор, настлан с камъни, а до нея едно ограждение с пет-шест крави. Един кон подаваше глава от оградата и аз разпознах ловния кон на Уилям Стафорд, който беше препускал до моя по пясъчните плажове на Кале. Конят изцвили, когато ни видя, а моята кобила му отговори, сякаш тя също помнеше онези слънчеви късни есенни дни.

При този шум входната врата се отвори, един мъж излезе от тъмната вътрешност на къщата, застана с ръце на хълбоците и се загледа в мен докато идвах по пътя. Той не помръдна, нито заговори, докато приближавах към портата на двора. Аз слязох от седлото без чужда помощ, и отворих вратата, без той да ме поздрави. Преметнах юздите от едната страна на портата и както бях с имела в ръка, тръгнах към него.

След цялото това дълго пътуване, се оказа, че нямам какво да му кажа. Цялата ми решителност и целеустременост се изпариха, щом го видях.

— Уилям — това беше всичко, което успях да промълвя, и протегнах клончето с белите пъпчици, все едно това беше някакъв дар.

— Какво? — каза той неотзивчиво. Все още не се приближаваше и на крачка към мен.

Аз свалих шапчицата си и разтърсих коси. Изведнъж осъзнах, че той не ме беше виждал по друг начин освен къпана и парфюмирана. И ето, сега стоях пред него, облечена в рокля, която не бях сваляла от гърба си три дни, нахапана от бълхи, мръсна, прашна, вмирисана на коне, запотена, и безнадеждно, безпомощно объркана.

— Какво има? — повтори той.

— Дойдох да се омъжа за вас, ако все още ме искате — нямаше начин дързостта на тези думи да бъде смекчена по какъвто и да било начин.

По лицето му не можеше да се прочете нищо. Той погледна към пътя зад мен.

— Кой ви доведе?

Аз поклатих глава.

— Дойдох сама.

— Какво нещастие се е случило в кралския двор?

— Никакво — отвърнах аз. — Никога не са били по-щастливи. Ожениха се и тя очаква дете. Пред рода Хауърд никога не е блестяло такова бъдеще. Аз ще бъда леля на английския крал.

Уилям се засмя сухо на тези мои думи и погледна надолу към мръсните ми обувки, към прахоляка по дрехите ми за езда и отново се разсмя. Когато погледът ми падна върху лицето му, очите му бяха пълни с топлина.

— Аз нямам нищо — предупреди ме той. — Аз съм човек без име, както вие веднъж правилно отбелязахте.

— Аз нямам нищо освен сто лири годишно — казах аз. — Ще ги изгубя, когато разберат, че съм заминала. А без вас съм никоя.

Той направи едно бързо движение с ръка, сякаш се готвеше да ме притегли към себе си, но се сдържа.

— Не искам заради мен да се окажете разорена — каза той. — Не искам да обеднеете, заради любовта си към мен.

Почувствах как се разтрепервам от близостта му и исках единствено да се окажа в прегръдките му.

— Няма значение — казах аз нетърпеливо. — Кълна ви се, че това вече няма значение за мен.

Тогава той отвори обятията си за мен, аз пристъпих и почти полетях напред. Той ме хвана и ме притисна до себе си, устата му беше върху моята, жадните му целувки обсипаха мръсното ми лице, клепачите, страните и устните ми, като накрая потъна в закопнялата за него уста. После той ме взе на ръце и ме пренесе през прага на дома си, нагоре по стълбите в спалнята, на чистите ленени чаршафи на ниското легло, в неземно щастие.

По-късно той се смя на ухапванията от бълхите и ми донесе огромно дървено корито, пълно с вода, сложи го пред огъня в кухнята, вчеса косата ми и ме провери за въшки, докато аз отпуснах глава и се

отдадох на блаженството от обливащата по кожата ми ароматна вода. Той сложи корсажа, фустите и бельото ми на една страна за пране и настоя да облека ризата му и чифт негови панталони, които аз опасях около кръста си и запретнах крачолите им като моряк на палубата. Той отведе кобилата ми на полянката, където тя се разхождаше с удоволствие без седлото си и подтичваше в галоп с ловния кон на Уилям, подскачайки и ритайки като младо жребче. Тогава той ми приготви една голяма купа овесена каша с жълт мед, отрязва ми филия пшеничен хляб с пухкаво масло и дебел къс сирене от Есекс. Смя се на разказа ми за пътешествието с Джими и ми се скара, задето съм тръгнала без придружители, след което отново ме отведе в леглото, и ние правихме любов целия следобед, докато небето не притъмня и не огладняхме отново.

Вечеряхме на свещ в кухнята. В моя чест Уилям закла едно по-голямо пиле и го опече на шиш. Вържях се с работните му ръкавици и се заех да обръщам шиша, докато той нарязва хляб, наточи малко бира и слезе в хладното мазе за масло и сирене.

Когато се нахранихме, притеглихме столчетата към огъня и пихме един за друг, след което потънахме в мълчалив унес.

— Не мога да повярвам — казах аз миг по-късно. — Не съм мислила за това какво ще стане, след като дойда при теб. Не съм мислила за твоя дом. Нито за това какво ще правим после.

— А какво мислиш сега?

— Още не зная какво да мисля — признах аз. — Предполагам, че ще свикна. Ще бъда фермерска съпруга.

Той се наведе напред и хвърли един къс торф в огъня. Той запламтя в червено сред останалите.

— А семейството ти? — попита той.

Свих рамене.

— Остави ли им някакво писмо?

Аз поклатих глава.

— Нищо не оставих.

Той се разсмя.

— О, любов моя, за какво мислеше?

— Мислех за теб — казах аз простичко. — Изведнъж осъзнах колко много те обичам. Можех да мисля само за това, че трябва да дойда при теб.

Уилям се пресегна и погали косите ми.

— Добро момиче — каза той одобрително.

Аз се засмях.

— Добро момиче ли?

— Да — каза той без смущение. — Много.

Аз се облегнах назад, отдадена на милувката му, ръката му се плъзна от главата ми надолу, към задната част на врата ми. Той го хвана здраво и ме разтърси нежно, както котката прави с малките котенца. Затворих очи и потънах в удоволствието от милувката.

— Не можеш да останеш тук — каза той нежно.

Аз отворих очи изненадано.

— Не мога ли?

— Не — той вдигна ръка, за да ме възпре. — Не защото не те обичам, а именно защото те обичам. И трябва да се оженим. Но в същото време нека да извлечем възможно най-голяма полза от положението.

— За пари ли говориш? — попитах аз, малко изненадана.

Той поклати глава.

— Имах предвид децата ти. Ако дойдеш при мен, без да си предупредила другите, без ничия подкрепа, никога няма да вземеш децата си. Никога вече няма да ги видиш.

Аз свих устни, за да се преборя с болката.

— Така или иначе Ана може да ми ги вземе всеки момент.

— Или да ти ги върне — напомни ми той. — Не каза ли, че чака дете?

— Да. Но...

— Ако тя роди син, няма да има нужда от твоя. Ние трябва да сме готови да го грабнем веднага щом тя го пусне.

— Смяташ ли, че мога да си го върна?

— Не зная. Но трябва да бъдеш в кралския двор, за да се опиташ да го направиш — през ризата чувствах топлината на ръката му, която лежеше на рамото ми. — Ще се върна с теб — каза той. — Мога да оставя някой, който да се грижи за фермата един-два сезона. Кралят ще ми даде някаква служба. И ние ще можем да бъдем заедно, докато не разберем накъде отиват нещата. Ще вземем децата, ако можем, и тогава ще изчезнем и ще дойдем тук — той се поколеба за миг и аз видях как по лицето му преминава сянка. Изглеждаше обезпокоен. —

Достатъчно добро място ли е тук за тях? — попита той свенливо. — Те са свикнали да живеят в Хевър, а твоето собствено величествено имение се простира точно зад поляната. Те са родени и расли като благородници. А това тук е скромно местенце.

— Те ще бъдат с нас — казах аз простичко. — А ние ще ги обичаме. Те ще имат ново семейство, такова, каквото никой благородник досега не е имал. Майка и баща, които са се оженили по любов и които са избрали един друг, без да гледат богатството и положението си в обществото. За тях това ще е по-добре, а не по-зле.

— А ти самата? — попита той. — Тук не е Кент.

— Нито пък дворецът Уестминстър — казах аз. — Взех решението си, когато разбрах, че нищо не струва повече от това да съм с теб. Тогава разбрах, че имам нужда от теб. Каквото и още да ми струва това, искам да бъда с теб.

Той ме прегърна по-силно и ме притегли в скута си.

— Кажи го пак — прошепна той. — Мисля, че сънувам.

— Имам нужда от теб — прошепнах аз, а очите ми търсеха преданото му лице. — Каквото и да ми струва това, искам да бъда с теб.

— Ще се омъжиш ли за мен? — попита той.

Аз затворих очи и облегнах глава на топлата му шия.

— О, да — казах аз. — О, да.

Ние се венчахме веднага след като роклята и бельото ми бяха изпрани и изсъхнаха, тъй като категорично отказах да отида в църквата, обута в неговите панталони. Свещеникът познаваше Уилям и отвори църквата заради нас още на следващия ден и извърши церемонията разсеяно и набързо. Аз нямах нищо против. Първия път се бях омъжила в кралския параклис в присъствието на краля, и този брак се бе превърнал в параван за една любовна история, която продължи няколко години и завърши със смърт. Тази сватба, толкова различна и обикновена, очертаваше съвсем различно бъдеще пред мен: мой собствен дом и мъж, когото обичах.

Ние се върнахме обратно във фермата, хванати за ръце и си направихме сватбен пир с прясно изпечен хляб и бут, който Уилям беше опушил сам.

— Ще трябва да се науча да правя всичко това — казах аз притеснено, поглеждайки към рафтовете, където висяха трите останали бута от последното прасе на Уилям.

Той се засмя.

— Това не е никак трудно — каза той. — Ще вземем момиче, което да ти помага. Ще имаме нужда от няколко работнички, когато дойдат децата.

— Децата? — попитах аз, като си мислех за Катерина и за Хенри.

Той се усмихна.

— Нашите деца — каза той. — Искам къща, пълна с малки наследници на Стафорд. А ти?

На следващия ден заминахме за Уестминстър. Аз вече бях пратила бележка по реката на Джордж, в която го молах да каже на Ана и на чичо ни, че съм се разболяла. Написах, че съм била така уплашена да не съм се разболяла от страшната потна болест, че съм напуснала двора, без да се сбогувам с никого и съм отишла в Хевър, докато се възстановя. Лъжата ми беше закъсняла и едва ли щеше да убеди някого, който се замислеше по въпроса, но аз разчитах на това, че Ана беше омъжена за краля и бременна, така че едва ли някой би се заинтересувал особено от това какво се случваше с мен.

Върнахме се в Лондон с баржа и с двата ни коня, които натоварихме при нас. На мен не ми се тръгваше. Моето намерение беше да напусна кралския двор и да заживея с Уилям в провинцията, а не да осуетявам плановете му и да го отделям от фермата му. Ала Уилям беше решил.

— Ти никога няма да се успокоиш, без децата си — предвиждаше той. — А аз не искам твоето нещастие да тежи на съвестта ми.

— Значи действията ти изобщо не са продиктувани от широкото ти сърце — казах аз заядливо.

— Последното нещо, което искам, е нещастна съпруга — каза той весело. — Помниш, че опитах да яздя с теб от Хевър за Лондон. Така че знам в какво нещастно създание можеш да се превърнеш.

Ние хванахме попътен вятър, и пътувахме добре нагоре по реката. Спряхме при стълбите пред Уестминстър и аз тръгнах нагоре, докато Уилям отиде на пристана, за да разтовари конете ни. Обещах да се срещнем до час на стълбите пред голямата зала; дотогава трябваше да съм разбрала какво беше положението.

Отидох право в покоите на Джордж. Странно, но вратата беше заключена. Почуках по нашия таен начин и зачаках отговор. Дочух шум като от боричкане, след което това вратата се отвори.

— О, това си ти — каза Джордж.

Сър Франсис Уестън беше с него и оправяше жакета си, докато влизах в стаята.

— О — казах аз и отстъпих назад.

— Франсис падна от коня си — каза Джордж. — Сега можеш ли да вървиш добре, Франсис?

— Да, но ще отида да отдъхна — каза той. Поклони ми се ниско и не каза нищо по повод дрехите ми и пелерината ми, която изглеждаше износена и прана надве-натри.

Веднага щом вратата се затвори зад гърба му, се обърнах към Джордж.

— Джордж, съжалявам, но трябваше да замина. Успя ли да излъжеш нещо заради мен?

— Уилям Стафорд ли е замесен?

Аз кимнах.

— За това поне се досетих — каза той. — Господи, какви глупци сме и двамата.

— И двамата ли? — попитах аз предпазливо.

— Всеки посвоему — каза той. — Отиде при него и му се отдаде, нали?

— Да — отвърнах аз кратко. Не смеех да доверя дори на Джордж скандалната вест, че сме женени. — И той се върна обратно в двора с мен. Ще му уредиш ли някакво място при краля? Той не може вече да се върне на служба при чичо.

— Мога да му намеря нещо — каза Джордж колебливо. — Името Хауърд отваря в момента всички врати. Но за какво ти е той в кралския двор? Със сигурност ще ви разкрият.

— Моля те, Джордж — казах аз. — Досега за нищо не съм молила. Всеки получи високи постове, земя или пари след издигането

на Ана, а аз не съм молила за нищо освен за децата си, при това тя взе сина ми. Това е първото нещо, за което моля.

— Ще те хванат — предупреди ме Джордж. — И това ще бъде позор за теб.

— Всички ние имаме по някоя тайна — казах аз. — Дори самата Ана. Аз защитавам тайните на Ана, бих сторила същото за теб, но искам и вие да ми отвърнете със същото.

— Е, добре — каза той, без никакъв ентузиазъм. — Но ще трябва да си по-дискретна. Повече никакви пътешествия двамата насаме. И за Бога, гледай да не забременееш. А ако чичо ти намери съпруг, ще трябва да се омъжиш за него. Независимо дали го обичаш или не.

— Ще му мисля, когато се стигне дотам — казах аз. — А сега ще му уредиш място, нали?

— Може да бъде помощник на кралския церемониалмайстор. Но да знае, че това е резултат от моето благоволение, така че да си отваря очите и ушите в полза на моите интереси. Сега той е от моите хора.

— Не, не е — усмигнах се аз лукаво. — По-скоро от моите.

— Мили Боже, каква развратница — разсмя се брат ми и ме придърпа в обятията си.

— В безопасност ли съм? Повярвах ли, че съм в Хевър?

— Да — каза той. — Никой не забеляза даже, че те няма през първия ден. После ме попитаха дали не съм те завел в Хевър без разрешение, и на мен ми се стори най-безопасно да потвърдя, докато не узная, какво, по дяволите, правиш. Казах, че си се уплашила да не би децата ти да са се разболели. Когато получих писмото ти, вече бях излъгал, така че се придържах към казаното. Всеки си мисли, че си хукнала към Хевър, и че аз съм те завел. Лъжата не е лоша и трябва да свърши работа.

— Благодаря ти — казах аз. — По-добре да ида да се преоблека, преди някой да ме е видял в този вид.

— По-добре хвърли роклята. Знаеш ли, ти си истинска палавница, Мериан. Никога не съм си мислил, че ти е в кръвта. Винаги Ана е била тази, която е държала всичко да стане според нейната воля. Мислех си, че винаги правиш това, което ти наредят.

— Не и този път — казах аз, целунах го и го оставих.

Срещнах се с Уилям, точно както бях обещала; но беше странно и неприятно да говоря с него на една ръка разстояние, сякаш бяхме случайни познати, когато исках да съм в обятията му и да обсипва с целувки косите ми.

— Джордж вече е излъгал заради мен, така че съм в безопасност. Освен това каза, че може да ти уреди служба като помощник церемониалмайстор.

— Как само се издигам в света! — каза той язвително. — Знаех си, че бракът ми с теб ще ми е от полза. От прост фермер се издигнах до церемониалмайстор само за един ден.

— На следващия ден ще се окажеш на ешафода, ако не внимаваши с приказките — предупредих го аз.

Той се разсмя, взе ръката ми и я целуна.

— Отивам да намеря някое местенце извън стените на двореца, където да прекарваме всяка нощ заедно, дори да се налага дните ни да протичат по този начин.

— Да — казах аз. — И аз точно това искам.

Той ми се усмихна.

— Ти си моята съпруга — каза той нежно. — Няма да те пусна точно сега.

Намерих Ана в покоите, предназначени за кралицата, където тя започваше да работи над едно огромно покривало за олтар. Сцената дотолкова ми напомни за кралица Катерина, че аз примигнах няколко пъти, и едва тогава забелязах очевидните разлики. Придворните дами на Ана бяха до една от рода Хауърд или подбрани наши фаворитки. Най-хубава от всички без съмнение беше нашата братовчедка Мадж Шелтън, новото момиче на Хауърд, дошло в двора, а най-богата и най-влиятелна беше Джейн Паркър, съпругата на Джордж. Самата атмосфера в стаята беше друга: кралица Катерина често молеше някоя от нас да ѝ почете от Библията или от някоя книга с проповеди. Ана предпочиташе музика — когато влязох, в покоите ѝ имаше четирима музиканти, а една от дамите вдигна глава от бродерията и запя.

Освен това в стаята имаше и господата. Кралица Катерина, израснала в стриктното уединение на испанския кралски двор, винаги държеше на формалностите, дори след толкова години живот в Англия.

Благородниците я посещаваха заедно с краля и тя винаги ги приветстваше и ги забавляваше по кралски — но общо взето кавалерите не се мяркаха сами в покоите на кралицата. Всички флиртове започваха в градините, където никой не следеше за каквото и да било, или пък по време на лов.

Атмосферата при Ана беше много весела. В стаята имаше петима-шестима мъже; там беше сър Уилям Бреретън, който помагаше на Мадж да подбира копринените си конци по цветове, сър Томас Уайът седеше до прозореца и слушаше музика, сър Франсис Уестън се беше надвесил над рамото на Ана и хвалеше уменията ѝ да бродира, а в ъгъла на стаята Джейн Паркър си шепнеше увлечено нещо с Джеймс Уайвил.

Ана едва вдигна поглед към мен, когато влязох в покоите, преоблечена в чиста зелена рокля.

— О, ти се върна — каза тя безразлично. — Децата ти оправиха ли се?

— Да — казах аз. — Имаха само лека хрема.

— Трябва да е прекрасно в Хевър — забеляза сър Томас Уайът от прозореца. — Има ли вече нарциси край реката?

— Да — отвърнах бързо, но се поправих. — Напъпили са.

— Но най-красивото цвете от Хевър е тук — каза сър Томас, поглеждайки към Ана.

Ана вдигна поглед от бродерията си.

— Също напъпила — каза тя предизвикателно и дамите се разсмяха в един глас с нея.

Погледнах първо сър Томас, а после Ана. Не бях предполагала, че тя може дори да намекне за бременността си, особено пред един благородник.

— Да можех аз да съм онази пчеличка, която е лудувала из венчелистчетата — продължи сър Томас неприличната закачка.

— Щяхте да разберете, че листенцата са здраво затворени за вас — каза Ана.

Блесналите очи на Джейн Паркър шареха от единия участник в играта към другия, сякаш гледаше игра на тенис. Цялата тази размяна на реплики изведнъж ми се видя загуба на времето, което можех да прекарам заедно с Уилям и осъзнах, че това не е нищо повече от

поредния маскарад на театралната сцена на двора. Бях зажадняла за истинска любов.

— Кога тръгваме? — попитах аз, като прекъснах флирта им. — Кога ще бъдем пак на път?

— Следващата седмица — каза Ана с безразличие, като клъцна един конец. — Отправляме се към Гринич, струва ми се. Защо?

— Изморих се от града.

— Колко си неспокойна — оплака се Ана. — Току-що се е върнала от Хевър, а иска пак да тръгва на път. Трябва ти мъж, който да те озапти, сестричке. Вдовството ти продължи твърде дълго.

Аз веднага седнах до прозореца при сър Томас.

— Едва ли е необходимо, всъщност — отвърнах аз. — Ето, виж, стоя кротко като сънлива котка.

Ана се изсмя сухо.

— Всеки би си помислил, че си развила неприязън към мъжете.

Дамите се засмяха на тази злобна забележка.

— Нищо повече от неблагоприятно положение.

— Никога не си имала репутацията на неблагоприятно положена — каза Ана лукаво.

Аз ѝ се усмихнах в отговор.

— А ти никога не си имала репутацията на благоприятно положена. Но, както виждам, сега и двете сме доволни.

Тя прехапа устна при тази забележка, и аз видях, че тя премисляше как да ме среже в отговор, и как отхвърляше половината от това, което ѝ идваше наум като преценяваше, че то е или твърде неприлично, или твърде близо до истината за собствения ѝ статут на кралска любовница, която не е била нищо повече от това, което бях аз някога.

— Хвала на Бога за това — каза тя набожно и наведе глава над работата си.

— Амин — отвърнах аз също толкова мило, колкото и тя.

За мен дните в Уестминстър в двора на Ана бяха дълги. През деня можех да видя Уилям само по някаква случайност. Като помощник на кралския церемониалмайстор от него се изискваше да е близо до краля през голяма част от времето. Хенри започна да го

харесва, искаше съветите му за коне и често яздеше с него. Мислех над иронията в това, че моят Уилям, така непригоден за живота в кралския двор, бе станал такъв фаворит. Но Хенри обичаше да му говорят открито, стига да не го засягат лично.

Само през нощта аз и Уилям можехме да бъдем заедно и насаме. Той беше наел едно помещение точно срещу двореца Уестминстър — таванче под наклонените греди на една стара сграда. Когато лежахме будни в леглото, аз дочувах сънливите птички, които се наместваха в гнездата си. Имахме малък сламеник, маса с два стола, камина, на която затопляхме храната от вечерята в двореца, и това беше всичко. Това беше всичко, което искахме.

Всеки ден се събуждах призори от докосването му, от насладата от топлината и упоиващия аромат на кожата му. Никога преди не бях лежала до мъж, който да ме обича така отдадено и заради самата мен, и това беше главозамайващо преживяване. Никога не бях лягала до мъж, чието докосване обожавах, без да е необходимо да крия обожанието си, да го преувеличавам или да го преправям по някакъв начин. Аз просто го обичах така, сякаш той беше моят единствен любим, който ме обича със същото простичко желание и плам, което ме накара да се зачудя какво ли съм си мислела, че правя през всичките тези години, през които бях увлечена от фалшивия блясък на суетата и похотта. През цялото това време не съм подозирала съществуването на истинското злато.

Скарването с чичо ни хвърли лека сянка върху коронацията на Ана. Аз бях в покоите ѝ, когато той ѝ се нахвърли яростно, ругаейки я, че се смята за толкова велика, та е забравила кой я е издигнал до сегашното ѝ положение. Ана сложи ръка на корема си с вбесяващо самодоволство и му каза, че тя е велика заради тялото си и че много добре си дава сметка кой я е издигнал дотук.

— За Бога, Ана, ще си спомните кое е вашето семейство — кълнеше се той.

— Как бих могла да забравя? Вие сте навред около мен като оси около гърне с мед. Само да направя една крачка, вечно се спъвам в някой от вас, дошъл да ме моли за поредното благоволение.

— Аз не моля — отсече той. — Аз имам права.

Тя обърна главата си към него при тези думи.

— Не и над мен! Говорите на своята кралица.

— Говоря на племенницата си, която щеше да бъде прокудена от двора и опозорена за прелюбодеяние с Хенри Пърси, ако не бях аз — изсъска той.

Тя скочи на крака така, сякаш се канеше да му се нахвърли.

— Ана! — викнах аз. — Сядай! Стой спокойно! — аз погледнах към чичо си. — Тя *не трябва* да се тревожи! Детето!

Той я изгледа зверски, след това се овладя.

— Разбира се — каза той с приповдигната учтивост. — Сядайте, Ана. Спокойно.

Тя отново потъна в стола си.

— Никога не говорете за това — процеди тя. — Кълна се, независимо от това, че сте ми чичо, ако продължите да повтаряте тази стара клевета срещу мен, ще ви изправа пред съда.

— Аз съм дворцов сановник — процеди той през зъби. — Бях един от най-великите мъже в Англия, още когато вие сте били в детската стая.

— А преди това вашият баща е бил предател и е лежал в Тауър — каза тя победоносно. — Запомнете добре, както аз помня, че ние всички сме Хауърд. Ако вие не сте на моя страна, и аз няма да бъда на ваша. Можете да опознаете отново Тауър отвътре и това зависи от една моя дума.

— Кажете я — процеди той и излезе наперено от стаята, без да се поклони. Тя се взираше след него.

— Мразя го — каза тя много тихо. — Ще го разоря и ще го превърна в нищожество.

— Не мисли за това — казах аз бързо. — Имаш нужда от него.

— Нямам нужда от никого — каза тя бездушно. — Кралят е изцяло мой. Имам сърцето и страстта му, и нося неговия син. Нямам нужда от никого.

Те още не се бяха помирили, когато чичо дойде да съпроводи Ана в деня на коронацията ѝ в Лондон. Тя трябваше да бъде, според предвижданията на Джордж, най-величествената коронация на всички времена. Ана беше заповядала да изгорят герба с изображения на него

нар на баржата на кралица Катерина, сякаш Катерина е била узурпаторка, а не законна кралица. На негово място стоеше гербът на Ана и инициалите ѝ, преплетени с тези на Хенри. Народът се присмиваше дори на това — казваха, че се чете като „ХА-ХА!“ и че това бил присмех над нещастieto на Англия. Новият девиз на Ана се четеше навсякъде и гласеше: „Най-щастливата“. Дори Джордж изсумтя възмутено, когато го видя за първи път.

— Ана да е щастлива? — каза той. — Когато стане кралица на небето и измести оттам самата Дева Мария, тогава може и да бъде.

Ние потеглихме към Тауър на баржи, украсени с веещи се бели, златни и сребърни флагчета, а кралят ни чакаше при огромната врата на шлюза. Държаха нашата баржа неподвижна, докато Ана слизаше от нея, и аз я гледах така, сякаш тя беше някоя непозната. Тя стана от трона си и се понесе палаво по подвижното мостче така, сякаш беше родена и израсла кралица. Беше разкошно облечена в одежди, бродирани със сребро и злато, и с подплатено с кожи наметало на раменете. Не приличаше на моя сестра, нито дори на простосмъртна жена. Държеше се така, сякаш беше най-великата кралица, която е живяла на земята.

Ние прекарахме в Тауър две нощи. През първата имаше великолепно вечеря и забава, на която Хенри раздаваше почетни звания в чест на коронацията. Той провъзгласи осемнадесет души за рицари на ордена на Бат, раздаде пет-шест рицарски звания, три от които на своите любими церемониалмайстори, сред които и моят съпруг. Уилям дойде да ме намери, след като кралят го бе докоснал с меч си по рамото и му бе дал целувка на вярност. Той ме поведе в ритъма на танца, така че да се смесим с придворните и ние се надявахме никой да не забележи, че сестрата на кралицата танцува с церемониалмайстора.

— Е, лейди Стафорд — каза той нежно. — Какъв напредък, нали?

— Истински скок — казах аз. — Ще се издигнеш като Хауърдови, сигурна съм.

— Всъщност, аз се радвам, че стана така — каза той, като сниши глас и ми зашепна поверително, докато гледахме танцуващата двойка в средата на кръга. — Не исках да слизаш така ниско в йерархията след женитбата си с мен.

— Бих се омъжила за теб, даже да беше селянин — казах аз твърдо.

Той се разсмя на думите ми.

— Любов моя, нали видях как те разстроиха ухапванията от бълхи. Въобще не смятам, че би се омъжила за мен, ако бях обикновен селянин.

Аз се обърнах към него и се засмях, видяла вбесения поглед на Джордж, който ми хвърли, докато танцуваше с Мадж Шелтън. Веднага добих сдържан вид.

— Джордж ни гледа.

Уилям кимна.

— По-добре да гледа себе си.

— О, но защо?

Дойде наш ред да танцуваме. Уилям ме отведе в центъра на кръга и ние танцувахме заедно — три стъпки напред, три назад. Това беше танц на съблазняването и беше трудно да го играем, без да доближим телата си и без да се гледаме. Постоянно си напомнях да не позволявам на лицето ми да се изпише удоволствието от неговата близост. Уилям беше по-малко дискретен от мен. Всеки път, когато погледът ми се прокрадваше към него, той ме гледаше така, сякаш искаше да ме погълне. Почувствах облекчение, когато стъпките ни се насочиха по линията на кръга и после навън, през арката от ръце, и танцът отново стана общ.

— Какво искаш да кажеш за Джордж?

— Движи се в лоша компания — каза Уилям лаконично.

Разсмях се на висок глас.

— Той е Хауърд и е приятел на краля — казах аз. — Може да се предположи, че ще бъде в лоша компания.

Забелязах, че той се опитва да промени темата.

— О, това всъщност е без значение.

Музикантите свършиха песента и изсвириха последните акорди. Придърпах Уилям в единия край на залата.

— Сега ми кажи честно какво искаше да кажеш.

— Сър Франсис Уестън е неотлъчно с него — каза Уилям, принуден да проговори. — А той има лоша репутация.

Веднага застанах нащрек.

— Предполагам, че си чул да се говори за някакви момчешки щуротии.

— Нещо повече от това — каза Уилям кратко.

— Какво повече?

Уилям се огледа — явно му се искаше да избяга от този разпит.

— Чух, че са любовници.

Аз поех рязко дъх.

— Ти си знаела?

Кимнах и не казах нищо.

— Господи, Мери — Уилям отстъпи на крачка от мен, после пак приближи. — И не ми каза? Брат ти е потънал до шията в грехове и ти нищо не спомена?

— Разбира се, че не — възкликнах аз. — Не искам да го zlepоставям. Той ми е брат. Освен това може да се промени.

— Поставяш привързаността си към него пред любовта си към мен?

— Обичам и теб, и него — казах аз. — Уилям, той ми е брат. Ние и тримата сме Болейн, и тримата имаме нужда един от друг. Ние тримата знаем някои неща, всъщност немалко неща, които са голяма тайна. Все още не съм се превърнала изцяло в лейди Стафорд.

— Брат ти е содомит! — процеди той насреща ми.

— И въпреки това ми е брат! — аз хванах ръката му, без да ме интересува кой може да ни види и го отведох до нишата на стаята. — Той е содомит, сестра ми е уличница, вероятно и убийца, а аз също съм уличница. Чичо ми е изменял поред на приятелите си, баща ми е двуличник, а майка ми — кой знае — някои дори говорят, че и тя се е отдала на краля, преди ние двете със сестра ми да го сторим! Ти си знаел всичко това, или поне си можел да се досетиш. Сега ми кажи — достатъчно ли съм добра за теб? Защото аз знаех, че ти си никой, и въпреки това дойдох и те потърсих. Ако човек иска да се издигне в този двор, по ръцете му ще полепнат кръв и нечистотии. Наложил ми се да науча това още като малка, по време на тежкото ми обучение. Сега можеш да го научиш и ти, стига да имаш тази смелост.

Уилям ахна от моята бурна реч и отстъпи назад, за да ме огледа.

— Не исках да те разстройвам.

— Той ми е брат. А тя ми е сестра. Каквото и да става, ние сме една плът и кръв.

— Те и двамата могат да се превърнат в наши врагове — предупреди ме той.

— Дори и двамата да са ми врагове до гроб, те ще си останат мои брат и сестра — казах аз.

Ние млъкнахме.

— Една плът и кръв, и същевременно врагове?

— Може би — казах аз. — Зависи как ще продължи тази голяма игра.

Уилям кимна.

— Е, какво говорят за него? — попитах аз по-уверено. — Какво си чул?

— Не много хора знаят това, слава Богу, но казват, че в кралския двор имало нещо като втори таен двор около сестра ти, в който влизали нейните най-близки приятели, и че в същото време всички те били любовници помежду си. Сър Франсис е един от тях, Уилям Бреретън също. Те са любители на хазарта, прекрасни ездачи, и изобщо мъже, готови да заложат всичко, за да получат нещо, което може да им донесе удоволствие и вълнение. Джордж също е сред тях. Те са винаги около кралицата и нейните покои са мястото на техните срещи, флиртове и забавления. Така че името на Ана също е замесено.

Погледнах през залата към брат си. Той се беше облегал на гърба на трона на Ана и шепнеше нещо на ухото ѝ. Видях как тя отметна глава назад след интимния му шепот и се разсмя кокетливо.

— Такъв живот би покварил и светец, а какво остава за един младеж.

— Той искаше да стане войник — казах аз с тъга. — Велик кръстоносец, рицар с блестяща броня, който изстребва неверниците.

Уилям поклати глава.

— Ще спасим малкия Хенри от подобна съдба, ако можем — каза той.

— Синът ми ли?

Той кимна.

— Нашият син. Ще се опитаме да му дадем цел в живота, а не да го пилее в преследване на удоволствия. А ти по-добре предупреди сестра си и брат си, че за техния кръг от приятели пълзят слухове, при това от най-лошите.

Ана влезе в града на следващия ден. Аз ѝ помогнах да се облече в бяла рокля с бяла туника отгоре и с плащ от бял хермелин. Тя беше с разпуснати по раменете си коси, увенчана със златно було и златен венец. Мина през Лондон на носилка, теглена от два бели коня, а бароните на Петте пристанища^[2] държаха златен балдахин над главата ѝ. Всички придворни, облечени в най-хубавите си дрехи, я следваха пеша. Имаше триумфални арки, фонтани, от които се лееше вино, стихове, възпяващи верността към короната на всяка крачка, но цялата тази процесия лъкатушеше през един ужасяващо смълчан град.

Мадж Шелтън беше до мен, докато вървахме след носилката на Ана, а тишината ставаше все по-зловеща, колкото повече навлизахме в тесните улички и приближавахме катедралата.

— Мили Боже, това е ужасно — промърмори тя.

Лондон беше смръщен, улиците бяха пълни с хиляди хора, но те не развяваха знаменца, не сипеха благословии, нито някой викаше името на Ана. Те се взираха в нея с мрачно любопитство, сякаш искаха да видят жената, която бе станала причина за такива промени в Англия и у самия крал, която беше прекроила мантията на кралското величие, за да си ушие рокля.

Ако влизането ѝ в града беше безрадостно, то коронацията, състояла се на втория ден от тези мълчаливи празници, не беше по-добра. Този път тя беше облечена в пурпурно кадифе, поръбено с най-мек бял хермелин, с пурпурен плащ и буреносно изражение.

— Не си ли щастлива сега, Ана? — попитах я аз и придърпах шлейфа ѝ, за да оправа една гънка.

Тя се усмихна, но усмивката ѝ наподобяваше гримаса.

— Най-щастливата — каза тя горчиво, цитирайки собственото си мото. — Най-щастливата. Такава трябва да бъда, нали? Имам всичко, което исках, а аз бях първата и единствената, която вярваше, че може да го постигне. Аз съм кралица и съпруга на краля на Англия. Аз изместих Катерина и заех мястото ѝ. Би трябвало да съм най-щастливата на земята.

— При това той те обича — казах аз, като си помислих как се беше променил живота ми, откакто имах любовта на един добър мъж.

Ана сви рамене.

— О, да — каза тя с безразличие. Тя докосна корема си. — Само да знаех, че е момче. Ако можех само да бъда коронована, знаейки, че синът ми е вече в детската стая!

Аз я потупах нежно по рамото, ала милувката ми беше непохватна. Откакто спряхме да делим едно легло, ние рядко се докосвахме. Откакто тя имаше цял куп слугини, аз вече не сресвах косите ѝ и не пристягах роклята ѝ. Тя още беше близка с Джордж, но се беше отчуждила от мен; а и след като ми взе сина, между нас се появи мълчалива вражда. За мен беше странно, че бе готова да ми довери своята слабост. Блясъкът на положението ѝ на кралица покриваше Ана като емайл на статуетка.

— Няма да ти се наложи да чакаш дълго — казах нежно.

— Три месеца.

На вратата се почука, Джейн Паркър влезе, а лицето ѝ грееше от възбуда.

— Чакат ви! — каза тя без дъх. — Време е. Готова ли сте?

— Простете? — попита Ана ледено. Само за миг сестра ми потъна зад маската си на кралица. Джейн се поклони.

— Ваше величество! Моля да ме извините! Исках да кажа, че чакат ваше величество.

— Готова съм — каза Ана и стана на крака. Останалите придворни дами влязоха в стаята и поправиха плаща ѝ, аз нагласих шапчицата ѝ и подредих косите ѝ по раменете.

Тогава сестра ми, момичето Болейн, тръгна, за да бъде коронясана за кралица на Англия.

Аз прекарах нощта на коронацията на Ана с Уилям в спалнята си в Тауър. Трябваше да споделя леглото си с Мадж Шелтън, но тя ми прошепна, че ще отсъства цялата нощ, така че докато траеше празненството в кралския двор, Уилям и аз се прокраднахме в стаята ми, заключихме вратата, хвърлихме още една цепеница в огъня, бавно и чувствено се съблякохме и се любихме.

През нощта се събудихме, правихме любов и отново се унесохме в сънена, но непрестанна възбуда и удовлетворение, и към пет часа сутринта, когато започна да се развиделява, и двамата бяхме сладостно изтощени и прегладнели.

— Хайде — каза ми той. — Да излезем и да намерим нещо за хапване.

Ние се облякохме, аз сложих наметало с качулка, за да скрия лицето си, измъкнахме се от спящия Тауър и излязохме из улиците на града. Половината от мъжете в Лондон явно бяха пияни и лежаха в канавките, заради безплатното вино, което се лееше от фонтаните в чест на Аниния триумф. Ние прескачахме отпуснатите тела през целия път нагоре до манастира на миноритките.

Вървахме хванати за ръце, без да ни е грижа дали ще ни видят в този обзет от разпуснатост и пиянство град. Уилям ме поведе към една пекарна и отстъпи назад, за да види дали от изкривения комин излиза дим.

— Подушвам хляб — казах аз, душейки въздуха и смеейки се на собствения си глад.

— Ще чукам, докато не го събудя — каза Уилям и заблъска по страничната врата.

Приглушен глас отвътре му отговори и един мъж със зачервено лице, изпоцапано с брашно, му отвори широко вратата.

— Може ли да купя един хляб? — попита Уилям. — И нещо за закуска?

Мъжът запримигва от светлината, която идваше от улицата.

— Ако имате пари — каза той навъсено. — Защото, Господ ми е свидетел, аз профуках и последния си грош.

Уилям ме бутна в пекарната. Вътре беше топло и ухаеше вкусно. Всичко беше покрито с бяло брашно, даже масата и табуретките. Уилям избърса едната с наметалото си и ме настани да седна.

— Малко хляб — каза той. — Два малки канчета бира. И малко плодове, ако имате, за дамата. Две варени яйца и може би малко свински бут? Сирене? Всичко вкусно, което ви се намира.

— Това ми е първият хляб, който вадя днес — промърмори недоволно мъжа. — Едва съм сложил хапка в устата си тази сутрин, а пък сега трябва да тичам насам-натам и да режа храна за придворните.

Звънът и блясъкът на една сребърна монета промениха всичко.

— Имам прекрасен свински бут в килера и сирене, току-що пристигнало от провинцията, правено е от братовчед ми — каза пекарят убедително. — А жена ми ще стане и ще ви наточи бирата

сама. Бива я да вари пиво, няма да намерите по-добър вкус в цял Лондон.

— Благодаря — каза Уилям снизходително, седна до мен, примигна и намести ръката си удобно около кръста ми.

— Младоженци ли сте? — попита мъжът, докато обръщаше самуните хляб, зърнал как ме гледа Уилям.

— Да — казах аз.

— Дано бракът ви да бъде дълъг — пожела той с известно съмнение в гласа и сложи самуните на дървените полици.

— Амин — каза Уилям тихо и ме придърпа към себе си, целуна устните ми и ми прошепна на ухото: — Винаги ще те обичам точно както сега.

Уилям ме изпрати до една малка странична врата на Тауър, а после слезе надолу по реката да наеме лодкар, за да влезе от страната на шлюза. Когато се прибрах, Мадж Шелтън беше в стаята ни, но беше твърде заета да реши косите си и да се преоблича, та да се чуди къде съм била толкова рано сутринта. Половината придворни бяха осъмнали не където трябва. Триумфът на Ана — любовницата, която бе станала съпруга — беше вдъхновение за всяка разпусната жена в страната.

Измих лицето и ръцете си и се облякох, за да отида с Ана и с другите придворни на сутрешната литургия. В първия си ден като кралица, Ана беше облечена много богато в тъмна рокля и обсипана с диаманти шапчица и дълъг наниз от перли, праметнати два пъти около шията ѝ. Тя още носеше златното „Б“ на Болейн и държеше молитвеник, обкован в злато. Тя кимна, когато ме видя, аз се поклоних ниско и запристъпвах след шлейфа на дрехата ѝ, сякаш това бе чест за мен.

След литургията и след закуската с краля, Ана започна да пренарежда домакинството си. Много от придворните на кралица Катерина бяха преориентирали своята преданост без това да им причинява особени неудобства и като всички нас, те предпочитаха да бъдат в близост до изгряващата звезда, вместо до падналата кралица. Вниманието ми привлече името Сиймор.

— Има ли някакви момичета от рода Сиймор в свитата си? — попитах аз с любопитство.

— Коя по-точно? — попита Джордж разсеяно, като ми подаде списъка с имена. — За тази Агнес разправят, че била същинска уличница.

— Джейн — каза Ана. — Но аз ще взема леля Елизабет и братовчедката Мери. Мисля, че имаме достатъчно дами от рода Хауърд, за да неутрализираме влиянието на една Сиймор.

— Кой ѝ осигури службата? — попита Джордж.

— Кой ли не моли за служба — каза Ана уморено. — Всички и постоянно. Помислих си, че мога да направя малка отстъпка за едно-две момичета от други семейства. Хауърд не може да имат всичко.

Джордж се разсмя.

— О, наистина ли?

Ана придърпа един стол от масата, постави ръка на корема си и въздъхна. Джордж беше нащрек.

— Уморена ли си? — попита той.

— Леки болки — тя ме погледна. — Това няма значение, нали? Малки пристъпи на болка? Нали не означават нищо?

— С Катерина имах доста силни болки, а я износих до края и имах лесно раждане.

— Но това не означава, че ще е момиче, нали? — попита Джордж разтревожено.

Аз ги погледнах и двамата — дългите носове на Болейн, издължените им лица и тези трескави очи. Това бяха същите черти, които цял живот се бяха отразявали в огледалото пред самата мен, с изключение на това, че сега вече няхах това жадно изражение на лицето.

— Бъди спокоен — казах аз меко на Джордж. — Няма нито една причина на този свят тя да не роди най-прекрасния син. А да се тревожи е най-лошото, което може да направи.

— Все едно, че ми казваш да не дишам — отсече Ана. — Имам чувството, че нося цялото бъдеще на Англия в утробата си. А кралицата имаше безчет спонтанни аборти.

— Защото тя не беше негова законна жена — каза Джордж успокояващо. — Защото бракът им никога не е бил валиден. Разбира се, че Бог ще те дари със син.

Тя бавно протегна ръка през масата. Джордж я стисна здраво. Аз ги погледнах и двамата, виждах отчаяната им амбиция, която все още ги движеше със същата сила, с която ги движеше и когато бяха само деца на дребен издигащ се благородник. Гледах ги и вкусвах от сладостта на своето бягство.

Замълчах за миг и после казах:

— Джордж, чух за теб някои слухове, които не са в твой интерес.

Той ме погледна с дяволита усмивка.

— Не се и съмнявам, че е така!

— Не е шега работа — казах аз.

— От кого ги чу? — отвърна той.

— Дворцови клюки — поясних аз. — Според които сър Франсис Уестън е част от разпуснатата компания, в която участваш и ти.

Той погледна бързо към Ана, за да види доколко тя е наясно.

Ана ме погледна въпросително. На нея определено не ѝ беше ясно за какво говоря.

— Сър Франсис е верен приятел.

— Така казва кралицата — опита да се пошегува Джордж.

— Защото тя не знае и половината, за разлика от теб — отвърнах му аз.

Ана застана нащрек.

— Трябва да съм почти съвършена — каза тя. — Не мога да си позволя да дам повод на хората да говорят на краля нещо против мен.

Джордж потупа ръката ѝ.

— Това не е нищо — увери я той. — Не се ядосвай. Става въпрос за няколко разюздани нощи и за малко повече пиене. Разпуснати жени и високи залози. Никога няма да те злепоставя, Ана, обещавам ти.

— Не е само това — казах аз безчувствено. — Казват, че сър Франсис е любовник на Джордж.

Очите на Ана се разтвориха широко и тя веднага се пресегна към Джордж.

— О, Джордж, наистина ли?

— Категорично не — той хвана ръката ѝ успокояващо.

Тя се обърна към мен с каменно изражение.

— Недей да идваш и да ми разказваш гнусни истории, Мери — каза тя. — Не си по-добра от Джейн Паркър.

— По-добре внимавай — предупредих аз Джордж. — Всяка мръсотия, която полепне по името ти, лепне и на нашите.

— Няма никаква мръсотия — каза той, но очите му не слизаха от лицето на Ана. — Няма и петънце.

— По-добре е да си сигурен в това, което казваш — каза тя.

— Нито петънце — повтори той.

Ние я оставихме да почива и отидохме при останалите придворни, които играеха на обръчи с краля.

— Кой каза това за мен? — попита Джордж.

— Уилям — признах аз. — Но той не е разпространявал слухове. Знаеше, че ще се тревожа за теб.

Джордж се засмя безгрижно, но аз почувствах напрежението в гласа му.

— Обичам Франсис — призна си той. — На света няма по-изтънчен от него. По-смел, по-прекрасен мъж още не се е раждал, и за мен е неизбежно да го обичам.

— Обичаш го като жена? — попитах аз с неудобство.

— Като мъж — поправи ме бързо той. — Това е далеч по-страстно чувство.

— Джордж, това е ужасен грях и той ще разбие сърцето ти. Пътят, по който си поел, е страшен. Само ако чичо ни разбере...

— Ако въобще някой разбере, аз съм свършен.

— Не можеш ли да престанеш да се срещаш с него?

Той ми отвърна с кисела усмивка.

— А ти можеш ли да спреш да се срещаш с Уилям Стафорд?

— Но това не е същото! — започнах да протестирам аз. — Това, за което ти говориш, не е същото! Нищо подобно. Уилям ме обича почтено и истински. Аз също го обичам. Но твоето...

— И ти не си безгрешна, просто късметът е на твоя страна — каза Джордж безмилостно. — Късмет е да можеш да обичаш някого, който е свободен да те обича в отговор. Аз обаче нямам този късмет. Просто го желая, желая и желая; и чакам това чувство да умре.

— Ще умре ли? — попитах аз.

— Би трябвало — каза той горчиво. — Всичко, до което съм се докосвал, се е превръщало твърде бързо в пепел. Защо и сега да не е същото?

— Джордж — казах аз и сложих ръката си на неговата. — О, братко мой...

Той ме погледна с тези неумолими и жадни Болейнови очи.

— Какво?

— Това ще те погуби — прошепнах аз.

— Вероятно е така — каза той безгрижно. — Но Ана ще ме спаси. Ана и моят племенник, кралят.

[1] Празникът на света Троица (англ. *Whitsun, Whitsunday*) е наричан в някогашна Англия „Бялата Неделя“ и се празнува на петдесетия ден след Великден. — Бел.прев. ↑

[2] Петте пристанища — пет пристанищни града в югоизточна Англия (първоначално Хейстингс, Роумни, Хайт, Дувър и Сандуич), които сключват съюз за защита от френските нападения през 11 век. Значението на съюза нараства особено по време на военноморските конфликти между Франция и Англия през 14 в. „Барон на Петте пристанища“ е дворцова титла, която съществува и досега в Обединеното кралство — първоначално се давала на благородника, комуто се поверявало управлението на споменатите съюзени пристанища. — Бел.ред. ↑

ЛЯТОТО НА 1533

Ана не ме пускаше да отида в Хевър през лятото, тъй като очакваше бебето си през август. Дворът нямаше да тръгва на обиколка по английските имения и изобщо нямаше да бъде като преди. Аз бях така обзета от яд и горчиво разочарование, че едва понасях да стоя в една стая с нея; ала трябваше да бъда при нея всеки ден, и да слушам нейните безкрайни разсъждения за това какъв точно крал щял да излезе от нейното бебе. Всичко трябваше да се върти около Ана. Нищо не беше по-важно от Ана и нейния корем. Тя беше в центъра на всички събития и нищо друго не я интересуваше. В тази бъркотия дворът не можеше да реши нищо, нито да отиде където и да било. Хенри едва понасяше да е разделен от нея, дори за да отиде на лов.

В началото на юли Джордж и чичо ни бяха пратени във Франция като посланици при френския крал, за да му предадат, че наследникът на английския трон скоро ще се роди и да вземат от него някакви залози и обещания в случай, че испанският император нападнеше Англия заради тази нова обида по адрес на леля му. Те трябваше да продължат пътуването си и да се срещнат с папата, с надеждата така замразените отношения на Рим с Англия да се затоплят. Отидох отново при Ана, за да я попитам дали не можеше да мине и без мен, щом се оттеглеше и започнеше да се приготвя за раждането.

— Искам да отида в Хевър — казах аз тихо. — Имам нужда да видя децата си.

Тя поклати глава. Беше се излегнала в прозоречната ниша на едно легло, което бяха сложили там. Всички прозорци бяха отворени, за да улавят вятъра, който се носеше нагоре по течението на реката, но въпреки това тя се потеше. Роклята ѝ беше стегната, а гърдите ѝ, притиснати от корсажа, бяха подути и я боляха. Гърбът също я болеше, независимо, че лежеше на възглавнички, целите обшити със ситни перлички.

— Не — отвърна Ана кратко.

Тя видя, че аз се каня да споря с нея.

— О, престани — каза тя раздразнено. — Като кралица мога да ти заповядам да правиш това, за което няма нужда дори да те моля като твоя сестра. Аз те посещавах, когато чакаше да родиш.

— Ти открадна любовника ми, докато раждах сина му! — казах аз безчувствено.

— Така ми наредиха. И ти би направила същото, ако ни бяха разменили ролите. Имам нужда от теб, Мери. Недей да изчезваш, когато се нуждая от теб.

— За какво съм ти? — попитах аз.

Руменината по страните ѝ изчезна и тя пребледня като восък.

— Ами ако то ме убие? — прошепна тя. — Какво ще стане, ако то заседне и аз умра от това?

— О, Ана...

— Недей да ме успокояваш — каза тя раздразнено. — Не искам съчувствието ти. Просто искам да си тук и да ме пазиш.

Аз се поколебах.

— Какво искаш да кажеш?

— Ако се наложи да ме убият, за да измъкнат бебето от мен, можеш да си сигурна, че животът ми няма да струва и пукнат грош — каза тя жестоко. — Биха предпочели да имат жив уелски принц, отколкото жива кралица. Винаги могат да си намерят нова. Принцовете обаче са рядкост.

— Аз няма да мога да ги спра — казах аз безпомощно.

Очите ѝ блеснаха изпод клепачите.

— Знам, че си безгръбначна. Но поне ще можеш да кажеш на Джордж, а той ще убеди краля да ме спасят.

Нейното черногледство ме накара да млъкна за миг. Но тогава помислих за собствените си деца.

— Но когато родиш бебето и си останеш жива и здрава — мога ли да отида тогава в Хевър? — започнах да се пазаря.

— Когато бебето се роди, можеш да тръгваш и за ада, ако искаш — каза тя бездушно.

Следователно не ни оставаше нищо друго, освен да чакаме. Но в горещите дни, когато сякаш нищо не се случваше, от Рим до нас стигна най-ужасната вест. Папата най-сетне се бе произнесъл —

против Хенри. Но най-поразяваща беше вестта, че кралят щеше да бъде отлъчен от църквата.

— Какво? — попита Ана.

Лейди Рочфорд, наскоро получила благородническа титла Джейн Паркър, ни беше донесла новината. Тя беше винаги първа, като лешояд на мърша.

— Отлъчен — дори тя изглеждаше поразена. — Всеки английски поданик, верен на папата, трябва да спре да се подчинява на краля — каза тя. — Испания има правото да ни нападне. Това ще бъде свещена война за тях.

Ана пребледня повече от перлите на шията си.

— Вън — казах аз рязко. — Как смееете да идвате тук и да разстройвате кралицата?

— Според някои тя не е кралица — каза Джейн на излизане. — Няма ли сега кралят да я остави?

— Махайте се — казах аз свирепо и отидох при Ана. Тя беше сложила ръката си на корема, сякаш да предпази бебето от унищожителната новина. Аз започнах да щипя бузите ѝ и видях, че клепачите ѝ потрепват.

— Той ще остане до мен — прошепна тя. — Сам Кранмър ни ожени. Короняса ме. Никой не може да пренебрегне всичко това.

— Не — казах аз колкото можах по-твърдо, но си мислех, че не е изключено и да го пренебрегнат. Кой ли можеше да се обяви срещу папата, след като той държеше ключовете към райските порти? Кралят трябваше да се предаде. И първото, с което трябваше да се прости, щеше да е Ана.

— О, Господи, да беше Джордж тук — простена Ана отчаяно и тихо. — Така ми се иска да си беше тук.

След два дни Джордж се върна от Франция с кратко и паникьосано писмо от чичо ми, който искаше да знае как да продължи преговорите, за да разреши кризата, която внезапно се бе превърнала в истинско бедствие. Кралят изпрати Джордж веднага обратно във Франция със заповед чичо ми незабавно да прекрати преговорите и да се връща вкъщи. Всички трябваше да чакаме, за да видим какво щеше се случи.

Дните ставаха все по-горещи, докато се крояха планове за защита при евентуално нападение от страна на Испания; свещениците

проповядваха от амвоните си да се запази хладнокръвие, но сами се чудеха коя ли страна трябваше да вземат. Много от църквите просто залостиха врати по време на кризата, и хората не можеха да се изповядват, да се молят, да погребват мъртъвците си или да кръщават децата си. Чичо Хауърд започна да моли краля да го пусне обратно във Франция, за да настоява пред Франсоа да убеди папата да отмени отлъчването. Никога преди не го бях виждала така уплашен. Ала Джордж, най-спокойният от всички ни, посвети цялото си внимание на Ана.

Той сякаш мислеше, че безсмъртната душа на краля и бъдещето на Англия бяха твърде голям залък за неговата уста. Единственото, с което можеше да бъде полезен, бе да се грижи бебето на Ана да расте живо и здраво в утробата ѝ.

— Той е нашата гаранция — прошепна ми той. — Никой не може да затвърди позициите ни така, като едно момче — наследник.

Той прекарваше сутрините при Ана, седнал до нея на леглото в прозоречната ниша. Когато Хенри идваше в стаята, той излизаше, но когато Хенри отново си тръгнеше, Ана се отпускате назад на възглавниците и викаше брат ни. Тя никога не показваше пред Хенри напрежението, което я разяждаше. За него тя оставаше същата очарователна жена, каквато винаги е била. Ако той я ядосаше с нещо, тя незабавно показваше ноктите си. Ала никога не издаваше пред него страховете си. Тя никога не ги показваше пред когото и да било освен пред Джордж и пред мен. От нея Хенри получаваше ласки, обаяние и нежност. Дори бременна в осмия месец, Ана пак можеше да сведе поглед встрани, така че да остави всеки мъж бездиханен. Гледах я, докато говореше с Хенри, и виждах как всеки неин жест, всяка нейна клетка бяха отдадени на желанието да му се хареса.

Нищо чудно, че когато той я напускаше да отиде на лов, тя се облягаше на възглавниците и ме викаше да махна шапчицата ѝ и да масажирам челото ѝ.

— Толкова ми е горещо!

Хенри не ходеше на лов сам, разбира се. Ана може и да беше очарователна, но дори тя не можеше да го задържи, когато беше бременна в осмия месец и ѝ беше забранено да споделя ложето му. Хенри открито флиртуваше с лейди Маргарет Стайн и не след дълго Ана научи за това.

Когато той я навести един следобед, тя го поздрави остро.

— Чудя се как се осмелявате да се появявате пред мен — каза му тя през зъби, докато той седнаше до нея. Хенри огледа стаята, кавалерите веднага се отдалечиха на известно разстояние и започнаха да се преструват на глухи, докато дамите извърнаха глава, за да създадат у кралската двойка илюзията, че са сами.

— Мадам?

— Чух, че сте си легнали с някаква уличница — каза Ана.

Хенри се огледа и видя лейди Маргарет. Един негов поглед беше достатъчен за Уилям Бреретън, за да ѝ предложи ръката си и да я изведе от стаята на разходка край реката. Ана ги гледаше как излизат от стаята с унищожителен поглед, който можеше да изплаши някой поподатлив мъж от него.

— Мадам? — обърна се отново Хенри към нея.

— Няма да търпя това — предупреди го тя. — Няма да проявявам никаква снизходителност. Тя трябва да напусне кралския двор.

Хенри поклати глава и стана.

— Забравяте с кого разговаряте — обяви той. — Освен това лошото настроение не подхожда на състоянието ви. Ще трябва да ви пожелаея всичко добро, мадам.

— Вие забравяте с кого разговаряте! — отвърна му Ана. — Аз съм ваша съпруга и кралица, и няма да бъда пренебрегвана и обиждана в собствения си двор. Тази жена трябва да замине.

— Никой няма да ми заповядва!

— А мен никой няма да обижда!

— С какво са ви обидили? Девојката никога не се е отнасяла с вас по друг начин освен с най-голямо внимание и уважение, а аз си оставам ваш най-покорен съпруг. Какво става с вас?

— Няма да я търпя в кралския двор! Няма да допусна подобно отношение към себе си.

— Мадам — каза Хенри със смразяващ глас. — Дама, много по-достойна от вас, е била по-жестоко пренебрегвана, но никога не се е оплаквала. И вие добре го знаете.

За секунда, увлечена от собствената си ярост, тя не разбра за какво намеква той. Но когато разбра, скочи от стола си и застана права.

— Вие я споменавате пред мен! — изкрещя тя насреща му. — Вие смеете да ме сравнявате с тази жена, която никога не е била ваша съпруга?

— Тя беше принцеса по рождение — извика той в отговор. — И тя никога, никога не би ме упрекнула. На нея ѝ бе добре известно, че главното задължение на съпругата е да се грижи за благоденствието на съпруга си.

Ана тупна с ръка корема си.

— А роди ли ви син? — попита тя.

Настана тишина.

— Не — отвърна Хенри с мъка.

— Тогава, принцеса или не, от нея е нямало никаква полза. Освен това тя не ви е била съпруга.

Той кимна. Хенри понякога трудно си припомняше този така оспорван факт както всъщност и всички ние.

— Не трябва да се разстройвате — каза той.

— Тогава не ме разстройвайте — отвърна му тя остро.

Аз се доближих без никакво желание.

— Ана, трябва да седнеш — казах аз колкото се може по-тихо. Хенри се обърна към мен с облекчение.

— Да, лейди Кери, погрижете се за спокойствието ѝ. Аз тъкмо си тръгвах — той се поклони леко на Ана и напусна стаята. Половината от хората му го последваха, а за останалите всичко беше твърде неочаквано и останаха. Ана ме погледна.

— Защо ни прекъсна?

— Не можеш да рискуваш бебето.

— О! Бебето! Всичко, за което всички вие можете да мислите, е бебето!

Джордж се доближи до мен и хвана ръката на Ана.

— Разбира се. Цялото ни бъдеще зависи от него. Твоето също, Ана. А сега се успокой, Мери е права.

— Трябваше да се борим до края — каза тя ядно. — Не трябваше да го пускам да тръгва докато не ми обещае да я отпрати от двора. Не трябваше изобщо да ни прекъсваш.

— Не можеш да се бориш докрай — изтъкна Джордж. — Не можеш да приключиш разправията в постелята, докато не родиш и не

те причестят. Трябва да чакаш, Ана. Добре знаеш, че той ще бъде с някоя друга, докато те чака.

— Но какво ще стане, ако тя го задържи и после? — изстена Ана, а погледът ѝ се плъзна към мен — помнеше ясно как ми го беше отнела, докато бях бременна.

— Няма да може — отвърна Джордж простичко. — Ти си неговата съпруга. Той не може да се разведе с теб, нали така? Току-що се отърва от предишната си съпруга. А ако му родиш син, няма да има никакви основания да го прави. Твоят коз е в корема ти, Ана. Дръж го близо до себе си и го изиграй както трябва.

Тя се облегна назад в стола си.

— Повикай музикантите — каза тя. — Нека потанцуват.

Джордж щракна с пръсти и един паж в миг се озова пред него.

Ана се обърна към мен.

— А ти кажи на лейди Маргарет Стайн да не ми се мярка пред очите — каза тя.

Това лято вниманието на двора беше насочено към реката. Никога преди не бяхме прекарвали летните месеци близо до Темза, и церемониалмайсторът организира водни битки, водни представления, водни забавления за Хенри и за новата кралица. Една вечер по здрач имаше битка с огньове по водата, която Ана наблюдава от една шатра на брега на реката, наподобяваща миниатюрен палат. Хората на кралицата спечелиха и после танцуваха на един малък подиум, издигнат над реката. Аз танцувах с неколцина мъже, а после се озърнах за съпруга си.

Той ме гледаше, както винаги, изчаквайки подходящия момент, когато можехме да се измъкнем заедно. Достатъчни бяха едно леко негово кимване и една тайна усмивка от мен в отговор, и ние се скривахме в сенките за по една целувка и тайно докосване, а понякога, когато беше достатъчно тъмно и когато не можехме да устоим един на друг, ние се отдавахме на удоволствието, скрити край тъмнеещата река, а звуците на музиката, която идваше от далечината, се сливаха с моите стонове на удоволствие.

Тъй като аз самата имах тайна любов, бях нащрек и за Джордж. Той също се включваше в първите няколко танца и показваше

присъствие в центъра на събитието. След това също отстъпваше все по-назад и по-назад от осветения кръг и се скриваше в мрака на градината. Тогава виждах, че сър Франсис също го няма и знаех, че е отвел брат ми някъде, може би да играят хазарт, или на езда под лунната светлина, или някъде другаде, за да се отдадат на груби ласки. Понякога Джордж се появяваше след пет минути, а понякога изчезваше за цяла нощ. Ана, която си мислеше, че той се весели някъде, както винаги, го обвиняваше, че флиртува с прислужничките от кралския двор, а Джордж се смееше и отхвърляше обвиненията, както беше правил винаги. Само аз знаех, че брат ми е жертва на по-силна и опасна страст.

През август Ана обяви, че се оттегля и когато Хенри дойде да я посети сутринта, след литургията, той завари покоите ѝ в безпорядък — внасяха се и се изнасяха мебели, и всички придворни дами бяха заети с нещо.

Ана седеше на стола си сред цялата тази бъркотия и нареждаше какво да правят. Когато видя Хенри да влиза, тя кимна лекичко с глава, но не стана да му се поклони. Той не обърна внимание, защото бе така заплепен от своята бременна кралица, че падна на колене пред нея като момче, сложи ръцете си на огромния издут корем и я погледна в очите.

— Имаме нужда от кралска одежда за кръщението на нашия син — каза тя без излишни встъпления. — Тя има ли?

„Тя“ означаваше само едно нещо в кралския речник. „Тя“ беше винаги кралицата, която изчезна, кралицата, която никой не споменава, кралицата, за която се опитваха да не си спомнят — седнала на същия стол и подготвяща своето оттегляне в същата тази стаичка; кралицата, която винаги се обръщаше към Хенри със своята мила, изпълнена с достойнство усмивка.

— Тя е нейна собственост — каза той. — Донесе си я от Испания.

— Мери беше ли кръстена в нея? — попита Ана, въпреки че вече знаеше отговора.

Хенри се смръщи в усилие да си припомни.

— О, да, беше разкошна дълга бяла рокличка с богата бродерия. Но тя е на Катерина.

— Все още ли е у нея?

— Можем да поръчаме нова рокличка — каза Хенри практично.
— Можете сама да я нарисувате, а монахините ще ви я ушийт.

Ана отметна глава в знак на несъгласие.

— Детето ми трябва да има кралски дрехи — каза тя. — Искам то да бъде кръстено в дреха, носена от принцове.

— Ние нямаме кралска дреха... — каза той колебливо.

— Разбира се, че нямаме! — сопна се тя. — Защото тя е у нея.

Хенри разбираше кога е претърпял поражение. Той наклони глава, целуна ръката ѝ, която се беше вкопчила в облегалката на стола.

— Не се безпокойте — каза ѝ той. — Не и когато ви остава толкова малко време. Ще пратя някой да я донесе. Кълна се, че ще го сторя. Нашият малък Хенри Едуард ще има всичко, което пожелаете.

Тя кимна, усмихна му се мило, и докосна тила му с върховете на пръстите си, когато той се наведе пред нея в поклон.

Акушерката дойде при тях и се поклони.

— Стаята ви вече е готова — каза тя.

Ана се обърна към Хенри.

— Ще ме посещавате всеки ден — каза тя. Това звучеше повече като заповед, отколкото като молба.

— По два пъти на ден — обеща той. — Времето ще мине бързо, любима, и вие трябва да си почивате преди предстоящото раждане на сина ни.

Той отново целуна ръката ѝ и я остави, а аз се приближих и ние двете минахме през прага на нейната спалня. Голямото ѝ легло беше преместено вътре, а по стените висяха огромни гоблени, за да не допускат никакъв шум, светлина или свеж въздух. По пода бяха сложили клончета розмарин за благоухание и лавандула за успокоение. Бяха изнесли всички мебели от стаята, с изключение на една маса и стол за акушерката. Ана трябваше да стои в леглото цял един месец. Бяха запалили огън, въпреки че беше средата на лятото, и в стаята беше задушно. Бяха запалили свещи, така че да може да бродира или да чете, и бяха приготвили бебешката люлка в единия край на леглото.

Ана отстъпи от прага на тъмната душна стая.

— Не мога да вляза тук — това прилича на затвор.

— Ще трае само месец — казах аз. — А може и по-малко.

— Ще се задуша.

— Нищо няма да ти стане. Аз също съм го правила.

— Но аз съм кралицата.

— Толкова повече.

Акушерката дойде и попита:

— Харесва ли ви, ваше величество?

Лицето на Ана пребледня.

— Прилича на затвор.

Акушерката се разсмя и я въведе в стаята.

— Всички така казват. Но почивката ще ви се отрази добре.

— Кажи на Джордж, че искам да го видя малко по-късно — каза ми Ана през рамо. — И му кажи да доведе някой интересен човек. Нямам намерение да стоя тук съвсем сама. Все едно, че съм заключена в Тауър.

— Ще вечеряме заедно — обещах аз. — Ако сега легнеш да си починеш.

След оттеглянето на Ана от двора кралят започна да ловува както преди — всяка сутрин от шест до десет, след което се прибираще да обядва. Следобед той идваше да навести Ана, а вечерта за него се устройваха забавления.

— С кого танцува той? — попита Ана, рязко както винаги, докато лежеше в тъмната стая потна, уморена и натежала.

— С никого по-специално — казах аз. Мадж Шелтън и момичето на Сийморови — Джейн, бяха привлекли вниманието на краля.

Лейди Маргарет Стайн се перчеше пред него с половин дузина нови рокли. Ала всичко това щеше да си остане без значение, ако Ана родеше момче.

— А кой ходи на лов с него?

— Само неговите хора — излъгах аз. Сър Джон Сиймор беше купил на дъщеря си чудесен сив ловен кон. Тя имаше тъмносиня рокля за езда, с която изглеждаше добре на седлото.

Ана ме погледна подозрително.

— Нали ти самата не го преследваш? — попита ме тя подло.

Поклатих глава.

— Нямам желание да променям положението си — казах ѝ аз съвсем честно. Само че внимавах да не мисля за Уилям. Ако допуснех да си представя раменете му или начинът, по който се изтягаше при

първите утринни слънчеви лъчи, когато беше още гол, знаех, че страстта ми щеше да бъде изписана по лицето ми. Всеки можеше да я прочете. Бях се отдала твърде много на чувствата си.

— Нали ще следиш краля вместо мен? — настоя Ана. — Нали ще го следиш, Мери?

— Той очаква раждането на сина си, подобно на целия кралски двор — казах аз. — Ако родиш момче, тогава ще си недосегаема. Знаеш го добре.

Тя кимна, затвори очи и се облегна назад на възглавниците.

— Господи, така ми се иска всичко това да свърши — каза тя кисело.

— Амин — отвърнах аз.

Далеч от острия поглед на сестра си, аз можех да прекарвам повече време с Уилям. Мадж Шелтън често отсъстваше от спалнята ни; ние двете имяхме неофициално споразумение винаги да чукаме на вратата и ако тя се окажеше заключена отвътре, да се отдалечим незабавно. Мадж беше много младо момиче, но в кралския двор беше пораснала бързо. Тя знаеше, че шансовете ѝ за добър брак зависеха от равновесието между способността ѝ да събуди мъжката страст и умението да го прави така, че да не оставя и петънце да омърси репутацията ѝ. А дворът днес беше много по-разпуснат и отдаден на весел живот, отколкото по времето, когато аз дойдох в него като млада девойка.

Хитрините на Джордж също действаха безотказно. Той, сър Франсис, Уилям Бреретън и Хенри Норис бяха отпуснали юздите сега, когато кралицата я нямаше в двора. Те ходеха на лов с Хенри сутрин, и понякога ги викаха при него и следобед, но през повечето време нямаха какво да правят. Те флиртуваха с придворните дами, измъкваха се по реката към града, и изчезваха по цели нощи, без да дават каквито и да било обяснения. Веднъж го хванах рано сутринта. Гледах слънцето над реката, когато видях една лодка завързана за дворцовия кей, където Джордж се разплащаше с лодкаря, и тихо се приближих по градинската пътека.

— Джордж — казах аз, като излязох от мястото, където бях застанала сред розите.

Той се стресна.

— Мери! — мислите му веднага скочиха към Ана. — Тя добре ли е?

— Тя е добре. Къде си бил?

Той сви рамене.

— Отидохме да се позабавляваме — каза той. — С няколко приятели на Хенри Норис. Ходихме да потанцуваме, да вечеряме и да поиграем на хазарт.

— Сър Франсис там ли беше?

Той кимна.

— Джордж...

— Не ме упреквай! — каза той бързо. — Никой друг не знае. Ние се прикриваме достатъчно добре.

— Ако кралят разбере, ще бъдеш пратен в изгнание — казах аз глухо.

— Той няма да разбере — каза той. — Знам, че ти си чула, но това са били само клюки на някакъв коняр. Той вече няма да говори. Отстранен е от служба. И с това се сложи край на всичко.

Аз взех ръката му и погледнах в тъмните му Болейнови очи.

— Джордж, страхувам се за теб.

Той се засмя ясно и звънко, както подобаваше на безгрижен придворен.

— Недей — каза той. — Аз няма от какво да се страхувам. От нищо не се страхувам, нищо не търся и не следвам никаква посока.

Ана не получи своите дрехи за кръщението. Писаха на кралицата с предложения относно статута ѝ след нейната раздяла с краля. Обръщаха се към нея като „вдовстваща кралица“ и тя късаше пергамента само с един замах веднага, щом мернеше подобно обръщение. Заплашвах я, че никога повече нямаше да види дъщеря си Мери. Преместиха я в най-затънтения замък: Бъкдън в Линкълншир. Ала тя пак не склони. Продължаваше да не приема твърдението, че не е била законна съпруга на краля. Като се имаше предвид това безизходно положение, одеждата за кръщението изглеждаше твърде маловажна, и след като тя отказа да се раздели с нея, изтъквайки, че

това била нейна лична собственост, донесена от Испания, Хенри не настоя повече.

Мислех за нея, настанена в мрачното имение в мочурищата на източна Англия. Мислех си, че беше разделена от дъщеря си точно както аз бях разделена от своя син — благодарение на амбициите на една и съща жена. Спомнях си нейната непоклатима решителност да постъпва както е редно пред Бога. И ми липсваше. Тя ми беше като майка, когато дойдох за първи път в двора, и въпреки че се чувствах като дъщеря, предада майка си, тя все пак тя ми липсваше.

ЕСЕНТА НА 1533

Болките на Ана започнаха призори и акушерката веднага ме повика в родилната стая. Трябваше едва ли не със сила да си пробивам път сред придворни, правници и дворцови служители, изпълнили залата за аудиенции пред стаята ѝ. Най-близо до вратата бяха придворните дами, готови да помогнат на кралицата в нейната стая, които всъщност не вършеха нищо, освен да се плашат една друга със страшни истории за трудни раждания. Принцеса Мери беше сред тях, а бледото ѝ лице беше смръщено в обичайното за нея решително изражение. Помислих си, че беше жестоко от страна на Ана да прави дъщерята на Катерина свидетелка на раждането на детето, което щеше да я лиши от наследство. Аз ѝ се усмихнах вяло, когато минах край нея, а тя ми се поклони с обичайния за нея лек, едва забележим реверанс. Тя не можеше да се довери на никого, никога занапред нямаше да има вяра никому.

Вътре в стаята беше истински ад. Бяха завързали въжета за краищата на леглото, в които Ана се бе вкопчила като удавница. Чаршафите бяха вече изцапани с кръв, а акушерките грееха на огъня специална каша за възвръщане на силите, и затова подклаждаха огъня през цялото време. Ана беше гола от кръста надолу. Потеше се и плачеше от страх. Две други придворни дами напевно и нервно рецитираха молитви, а от време на време тя изпищяваше от болка.

— Трябва да се отпусне — каза една от акушерките. — Твърде много се напруга.

Пристъпих към леглото и зачаках.

— Ана, отпусни се — казах аз. — Това ще продължи с часове.

— Ти си, нали? — каза тя и отметна косите си. — Решила си все пак да се вдигнеш от леглото си, така ли?

— Дойдох веднага като ме повикаха. Искаш ли да направя нещо за теб?

— Искам да направя това вместо мен — каза тя. Умът ѝ беше буден както винаги.

Аз се разсмях.

— Не и аз!

Тя протегна ръка към мен и когато я хванах, я стисна.

— Господи, помогни ми, умирам от болки — каза тя.

— Бог ще ти помогне — казах аз. — Ти раждаш християнски принц, нали така? Сега ще родиш момче, което един ден да оглави английската църква, нали?

— Не ме оставяй — каза тя. — Мога всеки момент да повърна от страх.

— Така или иначе ще повърнеш — казах аз весело. — Ще стане много по-зле от това, преди да започнеш да се оправяш.

Ана имаше болки през целия ден и когато те се усилиха и зачестиха, стана ясно, че бебето е на път. Тя спря да се бори и стана разсеяна и сънлива, тялото ѝ вършеше всичко вместо нея. Аз я повдигах, докато акушерката застилаше чаршаф за бебето. Тя извика радостно, когато главичката му се подаде от напрегнатото тяло на Ана, а след това с едно приплъзване излезе и цялото бебе.

— Слава на Бога — каза жената.

Тя се наведе и засмука устата на бебето, и ние чухме плача му. Двете с Ана се надигнахме да видим.

— Принц ли е? — попита Ана без дъх и с прегракнал от викане глас. — Той ще бъде принц Едуард Хенри.

— Момиче е — каза акушерката, преднамерено весела.

Почувствах тежестта на Ана, която се свлече назад разочаровано, и се чух да прошепвам:

— О, Боже, не.

— Момиче е — повтори акушерката. — Здравно и силно момиченце — повтори тя, сякаш искаше да предотврати разочарованието ни.

За миг помислих, че Ана е припаднала. Беше бледа като самата смърт. Аз ѝ помогнах да се наклони на възглавницата и отметнах косите ѝ от потното чело.

— Момиче.

— Най-важното е, че бебето е живо — казах аз, като се опитвах да се преборя с обзелото и мен отчаяние.

Акушерката уви бебето в пелени и го потупа. Аз и Ана обърнахме заедно глави към него, като чухме пронизителния му плач.

— Момиче — каза Ана ужасено. — Момиче. За какво ни е момиче?

Джордж каза същото, когато му съобщих. Чичо Хауърд изруга на висок глас, нарече ме ненужна кранта, а сестра ми глупава уличница, когато отидох при него с новината. Съдбата на цялото ни семейство зависеше от това обикновено събитие — раждането. Ако Ана беше родила момче, ние щяхме да сме най-влиятелното семейство в Англия със сигурен залог за трона. Тя обаче роди момиче.

Хенри, царствен и непредсказуем, не се оплакваше. Той взе бебето в скута си, похвали сините ѝ очи, и силното набито телце. Възхищаваше се на малките ѝ ръчички, на трапчинките по пръстчетата ѝ, на мъничките свършени ноктенца. Той каза на Ана, че следващия път трябва да имат момче и че сега е щастлив да има още една принцеса, при това толкова мъничка и свършена, в семейството. Той заповяда в писмата, които бяха предназначени да оповестят, че се е родил принц, да се добави едно „еса“ накрая, за да съобщи на френския крал и на испанския император, че има втора дъщеря. Стисна зъби и се опита да не мисли за това какво щяха да кажат в европейските кралски двореци. Щяха да се присмиват на Англия, че се е преминало през всички тези политически катаклизми, само и само, за да може една жена, която дори не бе принцеса по кръв, да роди дъщеря на краля. Все пак аз му се възхищавах онази вечер, когато той взе сестра ми в обятията си, целуна косите ѝ и я нарече „любима моя“. Разбих го: той беше твърде горд, за да даде на някого да разбере разочарованието му. Помислих си, че той беше невероятно суетен човек, който се отдаваше на опасни приумици, и въпреки това — или може би именно *заради* това — беше велик крал.

Отидох в спалнята си след тридесет и шест безсънни часа, а думите на гняв и отчаяние, които сипеха баща ми, чичо ми и брат ми звъняха още в ушите ми. Намерих там Уилям пред малък пирог с месо на масичката до камината и кана с бира.

— Помислих си, че ще си изморена и гладна — каза той наместо поздрав.

Паднах в прегръдките му и зарових лице в ризата му, която ухаеше успокояващо.

— О, Уилям!

— Проблеми ли има?

— Те са толкова ядосани, а Ана е отчаяна. Никой не погледна бебето освен краля, при това и той го стори само за няколко секунди. И всичко изглежда толкова ужасно. О, Боже, само да беше момче!

Той ме потупа по гърба.

— Спокойно, любов моя. Всичко ще си дойде на мястото. Те ще си имат и друго дете. Следващия път вероятно ще бъде момче.

— Още една година — каза аз. — Още една година, преди да изчезнат опасенията на Ана и преди аз да се освободя от нея.

Той ме придърпа към масата, настани ме пред нея и тикна една лъжица в ръката ми.

— Яж — каза той. — Всичко ще изглежда много по-добре, когато се нахраниш и се наспиш.

— Къде е Мадж? — попитах боязливо и погледнах към вратата.

— Буйства из залата като същински пияница — каза той. — Дворът е подготвил празненство в чест на принца и смята да празнува, независимо от случилото се. Мадж няма да се прибере през следващите няколко часа, ако изобщо се прибере.

Кимнах и изядох вечерята си, както той ми каза. Когато приключих, той ме придърпа на леглото и зацелува ушите, шията и клепачите ми много нежно, докато не забравих всичко, свързано с Ана и нежеланата ѝ дъщеря, не се обърнах и не потънах в обятията му. Заспах така, напълно облечена, на завивките на леглото си, разкъсвана между съня и желанието. Заспах и ми се присъни, че той ме люби, а той остана до мен и галеше лицето ми през цялата нощ.

Веднага щом Ана се възстанови след раждането, тя се зае да организира грижите за малката принцеса Елизабет в замъка Хетфилд, където за принцесата щяха да се грижат дойки и прислужници под ръководството на нашата леля, лейди Ана Шелтън, дискретната майка на Мадж. Принцеса Мери, която била забелязана да се смее, прикрила с ръка устата си, над провала на Ана, задето роди момиче, трябваше също да замине далеч от баща си и от двора.

— Тя може да прислужва на Елизабет — каза Ана безгрижно. — Може да ѝ бъде придворна дама.

— Ана — казах аз. — Тя е принцеса, която има своите права. Тя не може да прислужва на дъщеря ти, това не е правилно.

Ана ми се усмихна сияйно.

— Глупачка — каза тя протичко. — Нещата са свързани помежду си. Трябва да я виждат там, където аз съм я пратила и трябва да прислужва на дъщеря ми, защото така ще знам, че аз съм истинската кралица, а Катерина е забравена.

— Не можеш ли да си дадеш почивка? — попитах аз. — Постоянно ли трябва да кроиш някакви заговори?

Тя ми се усмихна горчиво.

— Ти да не смяташ, че Кромвел си дава почивка? Не смяташ, че Сиймор си дават почивка, нали? И едва ли ти се вярва, че испанският посланик и мрежата му от шпиони, заедно с онзи проклета жена, си дават почивка и си казват: „Е, тя се омъжи за него и му роди никому непотребно момиче, и сега, макар че козове са в ръцете ни, нека си починем малко.“ Нали не го мислиш?

— Не — казах аз неохотно.

Тя ме погледна за миг.

— Човек може да започне да се чуди как успяваш да изглеждаш толкова закръглена и доволна от себе си, след като всеки разумен човек ще предположи, че би трябвало едва да оцеляваш с мизерната си издръжка и да слабееш.

Не можах да сдържа смеха си пред нейната мрачна представа за мен.

— Справям се — казах аз кратко. — Но трябва вече да видя децата си в Хевър, ако ме пуснеш да ги посетя.

— О, тръгвай — каза тя, отегчена от това ми желание. — Но се върни в Гринич навреме за коледните празници.

Аз бързо се отправих към вратата, преди да е променила решението си.

— И кажи на Хенри, че трябва да отиде при частен учител, за да му се даде подобаващо образование — каза тя. — Може да замине покъсно тази година.

Аз се спрях с ръка на вратата.

— Моето момче? — прошепнах аз.

— *Моето* момче — поправи ме тя. — Както ти е известно, той не може само да си играе през цялото време.

— Мислех си...

— Уредих той да учи със синовете на сър Франсис Уестън и Уилям Бреретън. Казаха ми, че те се учат добре. Време му е да започне да се среща с момчета на неговата възраст.

— Не искам той да общува с тях — казах аз веднага. — Не и със синовете на тези двамата.

Тя повдигна тъмната си вежда.

— Те са благородници от моя двор — напомни ми тя. — Синовете им ще бъдат също придворни, при това те могат да бъдат негови придворни някой ден. Той трябва да бъде с тях. Това е моето решение.

Искаше ми се да ѝ се разкрещя, но ощипах крайчетата на пръстите си и продължих да говоря мило и тихо.

— Ана, той е все още малко момче. Щастлив е със сестра си в Хевър. Ако искаш той да получи образование, аз мога да остана там с него. Аз ще го обучавам...

— Ти! — тя се разсмя. — По-добре да накараме патиците от рова да го учат да квака. Не, Мери. Решила съм. Кралят е съгласен с мен.

— Ана...

Тя се облегна назад и ме изгледа сковано.

— Доколкото разбрах, ти искаш да го видиш тази година, нали? Да не би да искаш да го пратя веднага при частния му учител?

— Не!

— Тогава тръгвай, сестричке. Защото аз съм взела решение, а ти само ме отегчаваш.

Уилям ме следеше с поглед, докато аз беснеех нагоре-надолу из малката ни стаичка.

— Ще я убия — кълнях се аз.

Той беше затиснал вратата с гръб, след като провери дали прозорецът е добре затворен и да не би някой да ни подслушва.

— Ще я убия! Да остави момчето ми, безценното ми момченце заедно със синовете на тези содомити! Искала да го подготви за живота в двора! Да заповядва на принцеса Мери да прислужва на

нейната Елизабет и в същото време да праща момчето ни на заточение! Тя е луда! Амбицията ѝ я е подлудила. А моето момче... момченцето ми...

Гърлото ми се бе свило и думите излизаха с трудност. Коленете ми поддадоха, аз зарових лице в завивките на леглото и захлипах.

Уилям не помръдна от поста си на вратата и ме остави да си поплача. Той почака, докато не вдигнах глава и не избърсах бузите си с ръка. Едва тогава пристъпи напред, коленичи на пода до мен, така че аз допълзях до него, съкрушена от мъката си, и се озовах в прегръдките му. Той ме прегърна нежно и ме залюля, сякаш аз самата бях малко дете.

— Ще си го върнем обратно — прошепна той в косите ми. — Ще си прекарваме чудесно с него, после ще го изпратим при неговите учители, а след това ще си го вземем обратно. Обещавам ти. Ще си го вземем обратно, любима моя.

ЗИМАТА НА 1533

За Нова година Ана избра на краля най-екстравагантния подарък. Златарите го донесоха в голямата зала и цяла сутрин го сглобяваха. Когато дойдоха в покоите на кралицата и ѝ казаха, че може да отиде да го види, Ана извика мен и Джордж и каза, че ние също можем да дойдем.

Притичахме надолу по стълбите към голямата зала след Ана, така че тя да може да отвори вратата пред нас и да види лицата ни. Гледката беше изумителна: фонтан, направен от злато и украсен с диаманти и рубини. В основата на фонтана имаше три голи жени, също направени от злато, а от техните гърди течеше още вода.

— Боже мой — каза Джордж с истинско благоговение. — Колко ти струваше?

— Не питай — каза Ана. — Великолепно е, нали?

— Великолепно — аз не добавих: „Но много грозно“, въпреки че можех да се досетя от зашеметения израз на Джордж, че и той си мислеше същото.

— Помислих си, че шуртенето на вода може да е успокояващо. Хенри може да го държи в залата за аудиенции — каза Ана. Тя се доближи до него и го докосна. — Изработили са го много фино.

— Плодовити жени, от които тече вода — казах аз, загледана в трите блестящи фигури.

Ана ми се усмихна.

— Това е жест — каза тя. — Напомняне. Благопожелание.

— Да се молим на Бога, да бъде наистина предсказание — каза Джордж мрачно. — Има ли някакви признаци вече?

— Още не — каза тя. — Но скоро трябва да се случи.

— Амин — казахме аз и Джордж едновременно, набожни като лутерани. — Амин.

Нашите молитви не останаха без отговор. Ана пропусна месечния си цикъл през януари, както и през февруари. През пролетта, когато се показаха младите кълнове на аспержите, кралицата ги ядеше на всяко хранене, защото се говореше, че те помагали да се роди момче. Хората започнаха да се питат, но никой не знаеше със сигурност. Ана се разхождаше с полуусмивка на лицето и се радваше да бъде отново в центъра на вниманието.

ПРОЛЕТТА НА 1534

Плановете на двора за пътуване през лятото отново бяха забавени, докато Ана, в самия център на всички клюки, се движеше доволно сред всички с ръка на корема си и ги оставяше да тънат в догадки. Цялото място гъмжеше от слухове. Придворните тормозеха постоянно Джордж, майка ми и мен с питання дали тя наистина очакваше дете и кога щяла да роди. На никого не му се искаше да е близо до лондонските улици в горещините, когато вилнееше чумата; но мисълта за предстоящото раждане на кралицата и шансовете за успех, които можеше да предостави един самотен крал, бяха много привлекателни.

Доколкото беше известно на всички нас, през лятото трябваше да се преместим в Хамптън Корт, а предложението за пътуване до Франция с цел заздравяване на съюза с Франсоа беше отложено.

Чичо ни свика семейно събрание през май, но не извика Ана, тъй като тя беше вече извън обсега на неговата власт. Въпреки това, подтикната от любопитство, тя изчисли времето за пристигането си в покоите му до последната секунда, така че всички да сме вече настанени и в очакване, когато се появи в стаята. Ана се поспря на прага, изправена гордо, и чичо ни стана от мястото си начело на масата, за да донесе стол, но в момента, в който мястото му се освободи, тя тръгна величествено и с бавна крачка към него и се настани, без изобщо да поблагодари. Аз се изкисках приглушено, и Ана ми се усмихна. Нямаше нищо, което да ѝ се нрави толкова, колкото това да упражнява властта си, с която се беше сдобила на такава висока цена.

— Свиках семейството на събрание, за да разбера какви са плановете ви, ваше величество — каза чичо ми спокойно. — Би ми било от полза да разбера дали действително чакате дете и кога се очаква неговото раждане.

Ана повдигна тъмните си вежди, сякаш въпросът беше нахален.

— И вие задавате този въпрос на мен?

— Смятах да питам сестра ви или майка ви, но след като сте тук, мога да попитам направо вас — каза той. Не изпитваше никакво страхопочитание към Ана. Той бе служил на далеч по-страшни монарси: на бащата на Хенри и на самия Хенри. Бе се изправял срещу атакуваща кавалерия. Ана, независимо от величествения си вид, не можеше да го изплаши.

— През септември — каза тя кратко.

— Ако и този път бъде момиче, той вече ще покаже разочарованието си — отбеляза чичо ми. — Той имаше достатъчно неприятности около признаването на Елизабет за наследница на короната вместо Мери. Тауър е претъпкан с хора, отказали да се отрекат от Мери. Томас Мор и епископ Фишър със сигурност ще се присъединят към тях. Ако вие обаче родите момче, никой няма да може да оспори правата му.

— Момче ще е — каза Ана убедено.

Чичо ми й се усмихна.

— Така се надяваме и всички ние. Кралят ще си намери жена, когато сте бременна в последните месеци — въпреки че Ана изправи глава с желанието да говори, той не оставяше никого да го прекъсва. — Той винаги го прави, Ана. Трябва да се отнасяте по-спокойно към тези неща, а не да му се нахвърляте.

— Аз няма да търпя това — каза тя категорично.

— Ще ви се наложи — каза той, също толкова безкомпромисно.

— Той нито веднъж не е погледнал встрани през всичките тези години, когато ме ухажваше — каза тя. — Нито веднъж.

Чичо ми се изсмя отсечено и аз видях как баща ми се усмихва.

— Ухажването е нещо друго. Все едно, аз съм избрал момичето, което ще го забавлява — каза чичо ми. — Момиче от рода Хауърд.

Почувствах как по кожата ми избива пот. Усетих, че съм пребледняла, когато Джордж внезапно процеди тихо:

— Сядай! — с половин уста.

— Коя? — попита Ана остро.

— Мадж Шелтън — каза чичо.

— О, Мадж — казах аз и сърцето ми се разтуптя с облекчение, а бузите ми поруменияха, когато кръвта се върна в тях. — Това ли момиче...

— Тя ще го занимава и си знае мястото — отсъди баща ми, сякаш не обричаше поредната си племенница на грехопадение и прелюбодеяство.

— А вашето влияние няма да отслабне — изсъска Ана.

Чичо ми се усмихна.

— Това, разбира се, е вярно, но вие кого предпочитате? Може би някоя Сиймор? След като знаем със сигурност, че това ще се случи, няма ли да е най-разумно да изберем за целта момиче, което ще се подчинява на нашата воля?

— Зависи от това какво ще й повелявате — отвърна кратко Ана.

— Да го забавлява, докато вие сте се оттеглили — каза той спокойно. — Нищо повече.

— Няма да я оставя да се урежда като негова любовница, няма да я оставя да има най-добрите покои, да носи накити, нови дрехи и да се развява под носа ми — предупреди го Ана.

— Да, вие най-добре от всички жени би трябвало да знаете колко тежко е това за една вярна съпруга — отвърна чичо ми.

Тъмните очи на Ана го стрелнаха. Той се усмихна.

— Мадж ще забавлява краля по време на вашето усамотение, а когато се върнете в двора, тя ще изчезне — обеща той. — Ще се погрижа да си намери добър съпруг и Хенри ще забрави за нея толкова лесно, колкото се е захванал с нея.

Ана барабанеше с пръсти по масата. Всички виждахме, че тя води вътрешна борба.

— Ще ми се да можех да ви вярвам, чичо.

— Ще ми се да го правехте — той се усмихна на нейната колебливост. Той се обърна към мен и аз почувствах познатото трепване и страх от неговото внимание. — Мадж Шелтън дели легло с вас, нали така?

— Да, чичо — казах аз.

— Дайте й насоки как да се държи и как да се грижи за себе си — той се обърна към Джордж. — А вие задръжте вниманието на краля върху Ана и Мадж.

— Да, сър — каза Джордж непряко, все едно никога не бе мечтал за кариера, различна от тази на сводник в кралски харем.

— Добре — каза чичо и стана на крака, с което даваше знак, че това е краят на срещата. — О, има още нещо... — ние всички

зачакахме покорно какво ще каже, с изключение на Ана, която гледаше през единия прозорец към градината, където придворните играеха на кегли под слънчевите лъчи, а кралят, както винаги, беше в центъра на вниманието.

— Мери — каза чичо.

Аз подскочих, когато го чух да споменава името ми.

— Струва ми се, че трябва да я омъжим, нали?

— Бих се радвал да я видя омъжена, преди сестра ѝ да се оттегли — отбеляза баща ми. — По този начин ще избегнем онази несигурност, която би последвала, ако Ана се провали.

Те не погледнаха към Ана, която можеше да носи момиче в корема си и по този начин да намали стойността ми на брачния пазар. Не погледнаха и към мен, с която щяха да търгуват като с фермерска крава. Спогледаха се като търговци, на които им предстои сделка.

— Много добре — каза чичо. — Ще поговоря със секретаря Кромуел, тъй като наистина е време да я омъжим.

Разделих се с Ана и с Джордж и се отправих към покоите на краля. Уилям не беше в залата за аудиенции, а аз не се осмелих да вляза и да го потърся в стаята му. Един млад мъж се навърташе наоколо с лютнята си, един от музикантите на сър Франсис Уестън, когото наричаха Марк Смейтън.

— Виждали ли сте сър Уилям Стафорд? — попитах го аз.

Той ми се поклони грациозно.

— Да, лейди Кери — каза той. — Още играе на кегли.

Аз кимнах и се отправих към вратата на голямата зала. Веднага щом се скрих от погледа му, отворих една от вратичките, която водеше към обширната тераса пред двореца, откъдето по каменните стълби се слизаше към градината. Уилям събираше кеглите, играта тъкмо беше приключила. Той се обърна към мен и ми се усмихна. Останалите играчи ме призоваха и ме предизвикаха да участвам.

— О, много добре — казах аз. — Какви са залозите?

— По шилинг за игра — каза Уилям. — Попадали сте сред отчаяни комарджии, лейди Кери.

Извадих кесията си и заложих своя шилинг, след това взех една топка и я плъзнах внимателно по тревата. Тя не попадна близо до

кеглите. Аз отстъпих, за да направя място на друг играч, и усетих, че Уилям е до лакътя ми.

— Всичко наред ли е? — попита той тихо.

— Можеше да е и по-зле — казах аз. — Но трябва да остана насаме с теб веднага щом стане възможно.

— О, и аз се чувствам така — каза той със сподавен смях. — Ала не знаех, че си чак такава безсрамница.

— Не е това! — казах аз възмутено, но се наложи да спра и да погледна встрани, преди някой да ме е забелязал, че се смея и изчервявам. Копнеех за допира му — едва издържах да стоя така близо до него и да не мога да го докосна. Внимателно отстъпих и запазих разстояние между нас — все едно, че исках да гледам по-добре играта.

Аз изгубих бързо, и Уилям се постара също да изгуби след мен. Ние оставихме шилингите си на тревата за крайния победител и тръгнахме да се разхождаме, все едно че искахме да подишаме малко чист въздух, надолу по дългата чакълеста алея край реката. Прозорците на двореца гледаха към реката, така че аз не смеех да го докосна, нито да му подам ръката си. Ние вървахме един до друг, като благовъзпитани случайни познати. Само когато се качвах на кея, той си позволяваше да докосне лакътя ми, все едно, че ме придържаше, а след това ми помагаше да пазя равновесие. Това простичко докосване на ръката му караше кръвта ми да играе.

— Какво има? — попита ме той.

— Чичо се кани да ме омъжва.

Лицето му помръкна в миг.

— Скоро ли? Има ли някого предвид?

— Не. Сега го обмислят.

— Тогава отсега трябва да се подготвим за момента, в който ще изберат някого. А когато го направят, ние трябва просто да си признаем и да се надяваме, че ще отстъпят пред нахалството ни.

— Да — аз замълчах за миг, погледнах го и после погледът ми обхвана реката. — Той ме плаши — казах аз. — Когато каза, че иска да ме види омъжена, аз веднага си помислих, че ще трябва да му се подчиня. Нали разбирате, винаги съм му се подчинявала. Всички винаги му се подчиняват. Дори Ана.

— Недей да добиваш такова изражение, любов моя, или ще се наложи да те прегърна пред целия дворец. Кълна се, че ти си моя и че

няма да позволя на никого да те отнеме от мен. Ти си моя. Аз съм твой. Никой не може да го промени.

— Те разделиха Хенри Пърси и Ана — казах аз. — А те бяха женени, точно както и ние.

— Той е бил още съвсем млад — каза Уилям. — Ала никой не може да застане между мен и това, което е мое — той замълча за миг. — Въпреки че може да се наложи да си платим за това. Дали Ана ще те подкрепи? Ако имаме нейната подкрепа, тогава сме в безопасност.

— Тя няма да бъде очарована — казах аз, познавайки добре дълбоката сила на егоизма на сестра си. — Но това няма и да ѝ навреди.

— Тогава ще чакаме, докато ни хванат натясно, и тогава ще си признаем — каза той. — А дотогава ще бъдем толкова очарователни, колкото ни е възможно.

Аз се разсмях.

— С краля? — като си помислих, че той искаше да се възползва от уменията си на придворен.

— Един с друг — каза той. — Кой е най-важен за мен на света?

— Аз — казах аз с тиха радост. — Както и ти за мен.

Ние прекарахме нощта в обятията си в малката стаичка на една странноприемница. Когато се събуждах, се обръщах към него и той вече се обръщаше към мен. Спахме прегърнати, сякаш не можехме да понесем мисълта да се разделим, и дори насън не можехме да се отделим един от друг. Когато се събудих на сутринта, той още лежеше върху ми, беше още в мен, и когато се раздвижих под тялото му, почувствах как у него отново се събужда желанието. Затворих очи и се оставих на унеса, докато той ме любеше, докато ранното утринно слънце не проникна с ярките си лъчи през кепенците, а шумът от двора долу ни предупреди, че е време да се завръщаме в двореца.

Той дойде с мен нагоре по реката на малка пътническа лодка, и ме остави на кея, така че да може да продължи надолу по реката, където да слезе и да се върне половин час след мен. Аз си казах, че ще мога да вляза откъм градинската порта и да се промъкна в стаята си навреме, за да се появя на утринната литургия, но когато стигнах до вратата си, Джордж изникна сякаш от нищото и каза:

— Слава Богу, че се върна. Ако бяха минали още час-два, всички щяха да разберат.

— Какво е станало? — попитах аз бързо.

Лицето му беше мрачно.

— Ана е на легло.

— Отивам при нея — казах аз и се затичах надолу по коридора. Почуках на вратата на спалнята на Ана и подадох глава. Тя беше съвсем сама във внушителната стая, бяла и отпаднала в леглото си.

— О, ти ли си — каза тя без особено удоволствие. — Можеш да влезеш.

Влязох вътре и Джордж безшумно затвори вратата зад гърба ни.

— Какво има? — попитах аз.

— Кървя — каза тя кратко. — И ме обзеха силни болки, като при раждане. Мисля, че го губя.

Трудно ми бе да възприема ужасът в думите ѝ. Аз съзнавах болезнено, че съм разчорлена, и че ароматът на Уилям е навсякъде по кожата ми. Пропастта между любовната ми нощ и тази утринна драма ми дойде в повече. Обърнах се към Джордж.

— Трябва да извикаме акушерка — казах аз.

— Не! — изсъска Ана като змия. — Не разбираш ли? Ако извикаме някой, все едно че казваме на целия свят какво се случва. Сега още никой не знае дали съм бременна или не; всичко са само слухове. Не мога да рискувам всички да узнаят, че съм го изгубила.

— Това не е правилно — казах аз на Джордж решително. — Тук става въпрос за дете. Не мога да оставя едно дете да умре заради страха от скандал. Нека да я преместим в някоя задна, малка, най-обикновена стаичка. Ще извикам акушерка и ще ѝ кажа, че това е една от дворцовите прислужници. Жена без положение.

Джордж се поколеба.

— Ако е момиче, не си заслужава риска — каза той. — Ако е още едно момиче, по-добре е да умре.

— За Бога, Джордж! Това е бебе. Човешка душа. То е наша плът и кръв. Разбира се, че трябва да го спасим, ако можем.

Лицето му беше безмилостно и за миг той по нищо не приличаше на моя обичан брат — заприлича на едно от железните лица в кралския двор, които подписваха смъртни присъди на когото им падне, стига да знаеха, че тяхната глава е в безопасност.

— Джордж! — извиках аз. — Ако това е още едно момиче с кръв на Болейн, то тя има право на живот като Ана и като мен.

— Добре — каза той неохотно. — Аз ще преместя Ана. А ти намери акушерка и внимавай да бъдеш дискретна. Кого ще пратиш?

— Уилям — казах аз.

— О, Боже: Уилям! — каза той раздразнено. — Трябва ли да му казваш всичко за нас? Познава ли той акушерки? Как ще ни я намери?

— Ще отиде в градската баня — казах аз невъзмутимо. — Там вероятно имат нужда от акушерки на повикване. И той ще си държи устата затворена, заради любовта си към мен.

Джордж кимна и отиде до леглото. Чух как шепнешком заобяснява нещо на Ана с приглушен нежен глас, после тя му отговори, мърморейки, а аз хукнах от стаята към задната врата на двореца, откъдето всеки момент трябваше да мине Уилям.

Хванах го точно на прага и го изпратих за акушерка. Той се върна след по-малко от час с изненадващо чиста млада жена с малка кесия, пълна с билки и отвари.

Отведох я в малката стаичка, където спяха пажовете на Джордж, тя се огледа в тъмното и отстъпи. В резултат на някакво тяхно причудливо хрумване, Джордж и Ана бяха отворили кралския сандък със сценични костюми и бяха намерили златна маска, с която да прикрият нейното добре познато лице. Вместо някое по-простичко прикритие, бяха изровили златната маска с лице на птица, която тя беше носила във Франция на танците с краля. Ана, задъхваща се от болки, и полуосветена от запалените свещи, лежеше на едно тясно легло, издутия ѝ корем се подаваше изпод чаршафа, а над него блестеше златната маска с образа на ястреб с голям, изкован от злато клюн и блестящи вежди. Сцената наподобяваше някаква нравоучителна картина, на която лицето на Ана олицетворяваше алчността и суетата, с черните очи, блестящи през процепите на гордото птиче лице в единия край на леглото, докато в другата му част уязвимите бели бедра се бяха разтворили сред окървавените разбъркани чаршафи.

Акушерката се вираше в нея и се стараеше да я докосва колкото се може по-малко. Тя се изправи и ѝ зададе много въпроси за болките,

колко често се появявали, с каква сила, колко време продължавали. После каза, че може да забърка горещо питие от мляко, вино и някакви билета, което щяла да накара Ана да заспи и можело да спаси детето. Тялото ѝ щяло да се отпусне, и детето можело също да се успокои. Тя не звучеше много убедително. Златното лице с клюна се извърна от жената към бледото лице на Джордж; но самата Ана не продума.

Акушерката забърка сместа над огъня, и Ана започна да пие от калаено канче. Джордж я поддържаше, докато тя лежеше облегната на гърдите му. Ужасяващата блестяща маска изглеждаше дива и тържествуваща, дори когато акушерката внимателно я покри. Жената отиде до вратата, а Джордж нежно постави Ана да легне и ни последва навън.

— Не можем да я изгубим, не можем да си позволим да я изгубим — каза Джордж и за момент аз почувствах гняв в гласа му.

— Тогава се молете за нея — каза жената лаконично. — Тя е в Божиите ръце.

Джордж промърмори нещо неразбираемо и се върна обратно в спалнята. Аз пуснах жената да си върви и Уилям я съпроводи надолу по дългия мрачен коридор до портите на двореца. Върнах се в стаята и с Джордж седнахме от двете страни на леглото, докато Ана спеше и стенеше в съня си.

Трябваше да я преместим обратно в собствената ѝ стая, а после трябваше да съобщим, че се чувства неразположена. Джордж играеше на карти в нейната зала за аудиенции, все едно, че нямаше нито една грижа на този свят, а дамите флиртуваха, играеха и хвърляха зарове, сякаш всичко беше както обикновено. Аз стоях с Ана в нейната спалня и изпратих бележка на краля от нейно име, в която се казваше, че тя е изморена и че ще го види преди вечеря. Майка ми, нащрек поради демонстративното нехайство на Джордж и моето изчезване, дойде да потърси Ана. Само като я погледна унесена сред изцапаните с кръв чаршафи, тя пребледня.

— Направихме всичко по силите си — казах аз отчаяно.

— Някой знае ли? — попита тя.

— Никой. Дори кралят.

Тя кимна.

— Продължавайте все така.

Денят се изниза. Ана започна да се поти, а аз вече се съмнявах в качествата на билковата отвара на акушерката. Сложих ръка на челото ѝ и почувствах, че то пари дланта ми. Погледнах майка си.

— Много е гореща — казах аз. Майка ми сви рамене.

Обърнах се отново към Ана. Тя въртеше глава на възглавницата, а след това, без никакво предупреждение, тя се надигна, после се сви и изстена силно. Майка ми отметна завивките и ние видяхме внезапния кръвоизлив и някаква буца. Ана падна назад на възглавниците си и изрева. Това беше сърцераздирателен жаловит стон, клепачите ѝ се раздвижиха и тя се отпусна неподвижно.

Аз отново пипнах челото ѝ, и доближих ухо до гърдите ѝ. Сърцето ѝ биеше равномерно и силно, но очите ѝ бяха затворени. Майка ми, с каменно изражение на лицето, завързваше изцапаните с кръв чаршафи, с които беше увила нещото. Тя се обърна към огъня — малък, летен огън.

— Подкладете го — каза тя лаконично.

Аз се поколебах, като хвърлих поглед към Ана.

— Но на нея ѝ е толкова топло!

— Това е по-важно — каза тя. — Това трябва да изчезне, преди някой да има и най-малка представа за него.

Аз пяхнах ръжена в огъня и разрових горещите въглени. Майка ми коленичи до огнището, накъса чаршафите на ивици и ги пусна в пламъците, където те се загърчиха и изгоряха със съскане. Тя търпеливо разпра следващото парче, после следващото, докато не стигна до самия център на вързопа и до ужасната червеникава маса, която представляваше бебето на Ана.

— Сложете още цепеници — каза тя кратко.

Аз я погледнах с ужас.

— Не трябва ли да погребем...?

— Сложете още цепеници — процеди тя. — Колко, според теб, ще се задържим тук, ако всички узнаят, че тя не може да износи едно бебе?

Аз я погледнах в лицето и премерих силата на волята ѝ. После напълних камината с малки ароматни борови шишарки, и когато те пламнаха, ние напъхахме виновното за всичко вързопче в пламъците, отпуснахме се на петите си като две стари вещици, и гледахме как

всичко, което беше останало от бебето на Ана, заминава нагоре в комина, като някакво ужасно проклятие.

Когато чаршафът беше изгорен и цвъртящата маса също, майка ми хвърли в огъня още няколко борови шишарки и билки от пода, които да очистят миризмата от стаята и едва тогава отиде при дъщеря си.

Ана беше будна, подпряла глава на лакътя си и ни гледаше с безжизнени очи.

— Ана? — каза майка ми.

Сестра ми с усилие обърна поглед към нея.

— Бебето ви е мъртво — каза майка ми категорично. — Вече го няма. Трябва да поспите и да се оправите. Очаквам да се вдигнете от леглото до един ден. Чувате ли ме? Ако някой ви попита за бебето, ще кажете, че сте сбъркали и че няма никакво бебе. Никога не е имало бебе, затова и не сте съобщавали, че сте бременна. Но със сигурност бебе се очаква.

Ана отвърна на майка ми с празен поглед. За миг ме обхвана ужасяващият страх, че отварата, болката и температурата са я лишили от разум, и че тя винаги ще гледа, без да вижда, и винаги ще слуша, без да разбира.

— Това се отнася и до краля — каза майка ми със студен глас. — Просто му кажете, че сте сбъркали и че не е имало бебе. Това е невинна грешка, която може да се прости, но помятането е доказателство за грях.

Лицето на Ана изобщо не се промени. Тя дори не се опита да я убеждава в невинността си. Помислих, че е оглушала.

— Ана — казах аз нежно.

Ана се обърна към мен, и когато видя ужаса в очите ми и мръсотията по лицето ми, аз видях как изражението на лицето ѝ се промени. Тя разбра, че нещо ужасно се беше случило.

— Защо си в такова състояние? — попита ме тя хладно. — Надявам се, че нищо лошо не ти се е случило?

— Ще кажа на чичо ви — каза майка ми. Тя се спря на прага и ме погледна. — Какво е направила, та да ѝ се случва това? — попита тя толкова студено, сякаш питаше за счупен порцеланов съд. — Трябва да е направила нещо, за да изгуби така детето си. Знаете ли какво може да е то?

Помислих за дните и нощите, в които Ана прелъстяваше краля и разбиваше сърцето на съпругата му, за отравянето на тримата мъже и за погубването на кардинал Уолси.

— Нищо особено.

Майка ми кимна и излезе от стаята, без да докосне дъщеря си и без да каже нито думичка на някоя от нас. Празният поглед на Ана се върна към мен, а лицето ѝ беше безизразно като златната ястребова маска. Аз коленичих до леглото ѝ близо до главата, и протегнах ръце. Изражението ѝ не се промени, но тя бавно се наведе към мен и главата ѝ се облегна тежко на рамото ми.

Отне ни цялата тази нощ, както следващия ден, за да изправим Ана отново на крака. Кралят не се мяркаше, след като съобщихме, че тя има настинка. Ала чичо ми дойде до прага на спалнята ѝ, все едно, че не беше нищо повече от едно момиче Болейн. Видях как очите ѝ потъмняха от гняв при това неуважение.

— Майка ви ми каза — каза той кратко. — Как можа да се случи такова нещо?

Ана извърна глава.

— Откъде мога да зная?

— Не сте ли се съветвали с никакви вещици, за да заченете? Не сте ли опитвали някакви отвари или билета? Не сте ли викали духове или правили заклинания?

Ана поклати глава.

— Не бих се занимавала с подобно нещо — каза тя. — Питайте, когото щете. Питайте моя изповедник, Томас Кранмър. Аз се грижа за душата си, също като вас.

— Аз се грижа повече за главата си — каза той мрачно. — Заклевате ли ми се? Защото някой ден може да ми се наложи да се кълна от ваше име.

— Кълна се — каза Ана кисело.

— Ставайте колкото се може по-скоро и заченете ново дете, и нека този път да бъде момче.

Погледът, с който му отвърна, беше така пълен с омраза, че дори той отстъпи назад.

— Благодаря ви за този съвет — озъби се тя. — Това е нещо, което ми бе дошло вече наум. Трябва да зачена колкото се може по-бързо, да го износя докрай и то да бъде момче. Благодаря ви, чичо. Да. Знам това прекрасно.

Тя извърна лице от него и отправи погледа си към разкошните завеси около леглото ѝ. Той изчака малко, после ми се усмихна с мрачната си и безмилостна усмивка и излезе. Аз затворих вратата и останах насаме с Ана.

Когато тя ме погледна, в очите ѝ се четеше страх.

— А какво ще стане, ако кралят не получи законен син? — прошепна тя. — Той никога не успя да го направи с нея. Тогава цялата вина ще падне върху мен и какво ще правя аз?

ЛЯТОТО НА 1534

В началото на месец юли започна да ми прилошава сутрин, а гърдите ме боляха при допир. Уилям, който целуваше корема в една тъмна стаичка един следобед, ме потупа леко и каза тихо:

— Какво мислиш, любов моя?

— За какво?

— За това малко закръглено коремче.

Аз извърнах глава, така че той да не види усмивката ми.

— Не бях забелязала.

— Е, аз забелязах — каза той невъзмутимо. — А сега ми кажи. Откога си знаела?

— От два месеца — признах аз. — И бях разкъсвана от радост и от страх, защото това ще бъде нашата гибел.

Той ме взе в прегръдките си.

— Никога — каза той. — Това е нашият първороден Стафорд, който ще ни донесе голяма радост. Не бих могъл да бъда по-щастлив. Син, който да прибира кравите от паша или дъщеричка, която да ги дои, каква си ми умница.

— Момче ли искаш да е? — попитах аз с любопитство, като си мислех за вечната Болейнова тема.

— Ако там вътре има син, искам момче — каза той непринудено. — Искам това, което е там, любов моя.

Бях освободена от задълженията си в двора, за да навестя децата си в Хевър през юли и август, докато Ана и кралят бяха на път. Уилям и аз прекарахме най-хубавото лято досега заедно с децата, но когато дойде време да се връщаме в двора, аз носех бебето толкова високо и толкова гордо, че щеше да се наложи да съобщя на Ана новината и можех само да се надявам, че тя ще ме защити от гнева на чичо ми заради моята бременност така, както аз я бях пазила от краля, когато тя пометна.

Имах късмет, когато пристигнах в Гринич. Кралят беше излязъл на лов с по-голямата част от придворните. Ана седеше в градината на една чамова пейка, със сенник над главата си и неколцина музиканти ѝ свиреха. Някой четеше любовни стихове. Спрях за миг и пак ги погледнах. Те всички бяха по-стари, отколкото ги помнех. Това не беше вече двор на млад крал. Те изглеждаха някак излинали в сравнение с времето, когато кралица Катерина беше на трона. От всички тях лъхаше екстравагантност и блясък, сипеха се много красиви думи и се чувстваше някаква похот, която владееше тези хора и която не беше породена от късното лятно слънце, нито от виното. Дворът беше станал по-изтънчен, но по-остарял; бих казала дори покварен. Човек имаше чувството, че тук можеше да се случи какво ли не.

— О, ето я и сестра ми — отбеляза Ана, като заслони очите си с ръка. — Добре дошла, Мери. Насити ли се на провинцията?

Аз бях разпуснала плаща си за езда около тялото си.

— Да — казах аз. — Дойдох, за да потърся слънчевото сияние на твоя кралски двор.

Ана се разхили.

— Много добре казано — каза тя. — Но все пак ще трябва да те дообуча, за да станеш истинска придворна дама. Как е синът ми Хенри?

Стиснах зъби, когато чух тези думи, и тя добре си даваше сметка за това.

— Изпраща ти любовта и покорството си. Имам копие от писмото, което ти е написал на латински. Той е умно момче и учителят му е доволен от него освен това се научи да язди много добре това лято.

— Добре — каза Ана. Аз, разбира се, бях безинтересна жертва, затова тя престана да ми обръща внимание и се обърна към сър Уилям Бреретън. — Ако не можете да измислите по-добра рима на „любов“ от „улов“, ще трябва да дам наградата на сър Томас.

— Картоф? — предложи той.

Ана се разсмя.

— Какво? „Кралице прелестна, единствена моя любов, така копнея да ви даря с един пресен картоф?“

— Любовта е невъзможна — отбеляза сър Томас. — Както в поезията, така ѝ в живота, нищо не се римува с нея.

— Женитба — предложи Ана.

— Любовта определено не върви с женитбата, защото женитбата е нещо съвсем друго. Като за начало, тя има три срички, на които се противопоставят две. И второ, думата не е хармонична.

— Моят брак е хармоничен — каза Ана.

Сър Томас се поклони.

— Във всичко, което вие правите, има хармония — подчерта той.
— И все пак, думата не се римува с нищо полезно.

— Наградата се полага на вас, сър Томас — каза Ана. — Няма нужда да ме ласкаете със същата умелост, с която пишете поезия.

— Не е ласкателство да се казва истината — каза той, коленичил пред нея. Ана му даде една малка златна верижка, която измъкна от пояса си, той я целуна и я прибра в джоба на дрехата си.

— А сега — каза Ана, — аз отивам да се преоблека, преди кралят да се върне от лов и да поиска да вечеря. — Тя стана на крака и огледа придворните си дами. — Къде е Мадж Шелтън?

Възцарилата се тишина ѝ каза всичко.

— Къде е тя?

— На лов с краля, ваше величество — осмели се една от дамите.

Ана вдигна едната си вежда и ме погледна, тъй като аз бях единствената от свитата ѝ, която знаеше, че Мадж е била избрана за любовница на краля от чичо ни, но само за времето, когато Ана бе бременна и на легло. Сега Мадж като че ли се опитваше да напредне по своя собствена воля.

— Къде е Джордж? — попитах я аз.

Тя кимна, това беше най-важният въпрос.

— С краля — каза тя. Знаехме, че на Джордж можеше да се има доверие, че би защитил интересите на Ана.

Ана кимна с глава и тръгна към двореца. Безгрижието на следобеда се стопи веднага, щом стана дума за краля и друга жена. Раменете на Ана бяха сковани, а лицето ѝ — мрачно. Аз вървах с нея към покоите ѝ. Както се и надявах, тя даде знак на дамите да я чакат в залата за аудиенции, а ние двете влязохме сами в спалнята ѝ.

— Ана, трябва да ти кажа нещо. Имам нужда от помощта ти.

— Какво има сега? — попита тя. Настани се пред едно златно огледало и свали шапчицата от главата си. Дългата ѝ коса, бляскава както винаги, падаше по раменете ѝ. — Среши косите ми — каза тя.

Аз взех четката и я прекарах през черните кичури, надявайки се да я успокоя.

— Омъжих се за един човек — казах аз простичко. — И съм бременна от него.

Тя замълча за миг и аз си помислих, че не ме беше чула, и в един миг започнах да се моля на Бога това да беше истина. Тогава тя се обърна към мен на стола си, а лицето ѝ беше буреносно.

— Какво си направила? — избълва тя въпроса си.

— Омъжих се — казах аз.

— Без моето разрешение?

— Да, Ана. Много съжалявам.

Тя обърна глава, а очите ѝ се взряха в моите в огледалото.

— За кого?

— Сър Уилям Стафорд.

— Уилям Стафорд? Церемониалмайсторът на краля?

— Да — казах аз. — Той има малка ферма в Рочфорд.

— Той е нищожество — каза тя. Усещах как гневът се надига в гласа ѝ.

— Кралят му даде рицарско звание — казах аз. — Той е сър Уилям.

— Сър Уилям Никой! — избухна тя. — А ти си бременна?

Знаех, че това ще я ожесточи най-много.

— Да — казах аз смирено.

Тя скочи на крака и дръпна наметалото ми, за да види отпуснатия корсаж над издутия ми корем.

— Ти, никаквице! — започна да ме ругае тя. Отметна ръка назад и аз замръзнах, в очакване на удара, и когато той дойде, чух изплющяването. Тя ме събори по гръб на леглото и се надвеси над мен като борец.

— Колко време продължава всичко това? Кога ще родиш следващото си незаконно дете?

— През март — казах аз. — И то не е незаконно.

— Да не ти е хрумнало да се подиграваш с мен, като идваш в двора ми с подут корем като някоя тлъста кобила за разплод? Какво искаш да постигнеш с това? Искаш да кажеш на целия свят, че *ти* си плодовитата Болейн, а аз съм просто ялова?

— Ана...

Нищо не можеше да я спре.

— Искаш да покажеш на целия всят, че пак си бременна! Даже самото ти присъствие е обидно за мен. Обиждаш и семейството ни.

— Аз се омъжих за него — казах аз и чувствах как гласът ми потреперва пред гнева ѝ. — Омъжих се за него по любов, Ана. Моля те, моля те, не бъди такава. Обичам го. Мога да напусна двора, само те моля да ми позволиш да видя...

Тя дори не ме остави да довърша.

— О, сега ще напускаш и двора! — извика тя. — Върви по дяволите, на мен ми е все едно. Ще напуснеш двора и никога вече няма да стъпиш в него.

— Децата си — довърших аз със сетен дъх.

— Можеш да се сбогуваш с тях. Няма да оставя племенникът ми да бъде гледан от жена, която не може да зачита семейството си и не знае нищичко за света. Една глупачка, която е водена през целия си живот от похотта. Защо се омъжи за Уилям Стафорд? Защо не избра някой коняр? А защо не воденичаря в Хевър? Ако всичко, което искаш, е едно блъскане, защо избра въобще човек на краля? Някой войник от простолудията щеше да ти свърши същата работа.

— Ана, предупреждавам те — гневът се прокрадваше в гласа ми, въпреки че бузата ми още пареше и пулсираше от удара ѝ. — Няма да понасям това. Омъжих се за добър човек по любов, и не съм направила нищо по-лошо от принцеса Мери Тюдор, когато се омъжи за херцога на Съфолк. Първия път се омъжих по задължение към семейството, направих каквото ми казаха, когато кралят ми обърна внимание, а сега искам да направя нещо по своя воля. Ана — ако само се съгласеше да ме защитиш пред чичо ни и баща ни.

— Джордж знае ли? — попита тя.

— Не. Казах ти, че не знае. Току-що се върнах и идвам право при теб. Само ти можеш да ми помогнеш.

— Никога — зарече се тя. — След като си се омъжила за някакъв бедняк по любов, тогава можеш да ядеш любов и да пиеш любов. Можеш да си живееш от нея. Отивай в малката му ферма в Рочфорд и гний там, а когато аз, татко или Джордж отидем в имението Рочфорд Хол, гледай да се скриеш някъде от погледите ни. Ти си прогонена от двора, Мери. Ти сама стана причина за падението си, а аз само ще го подпечатам. Вече не съществуваш. Нямам сестра.

— Ана — извиках аз, напълно втрещена.

Тя обърна разяреното си лице към мен.

— Да извикам ли стражата да те изхвърлят през портите на двореца? — попита тя. — Защото се кълна, че точно това ще направя.

Аз паднах на колене.

— Синът ми — това беше всичко, което успях да кажа.

— Моят син — каза тя отмъстително. — Ще му кажа, че майка му е мъртва и че трябва да нарича мен майка. Любовта ти струваше всичко, Мери. Надявам се да ти донесе щастие.

Нямаше какво повече да кажа. Аз станах бавно на краката си с мъка заради тежестта на корема си. Тя така ме гледаше като се мъчех, сякаш по-скоро би ме бутнала, отколкото да ми помогне. Аз се обърнах към вратата и застанах с ръка на дръжката, в случай, че тя променеше намерението си.

— Синът ми...

— Махай се — каза тя. — Ти си мъртва за мен. И не се доближавай до краля, защото ще му разкажа каква развратница си била.

Аз излязох през вратата и отидох в спалнята си.

Мадж Шелтън се преобличаше пред огледалото. Когато ме чу да влизам, тя се обърна с блестяща усмивка на младото си лице. Забеляза мрачното ми изражение и видях как очите ѝ се разширяват. Само един поглед ми каза всичко, което ни отличаваше една от друга, разликата в положението ни и в семейство Хауърд. Тя беше младо момиче, което имаше всичко за продан, а аз бях жена с два брака, която щеше да има три деца на двадесет и седем, захвърлена от семейството си и нямаше никого, на когото да разчитам освен на един мъж с малко стопанство в провинцията. Аз бях жената, която е имала шанс и го е пропиляла.

— Да не си болна? — попита ме тя.

— Съсипана съм — казах аз лаконично.

— О — каза тя с глупостта на суетната младост. — Съжалявам.

Аз успях да се засмея мрачно.

— Не се тревожи — отвърнах унило. — Кой каквото си посее...

Хвърлих плаща си за езда на леглото, тя видя издутия корем под корсажа ми и ахна ужасено.

— Да — казах аз. — Чакам бебе и съм омъжена, ако искаш да знаеш.

— А кралицата? — попита тя шепнешком, защото знаеше като всички нас, че онова, което кралицата истински ненавиждаше, бяха плодовити жени.

— Не е особено доволна — казах аз.

— А съпругът ти?

— Уилям Стафорд.

Едно пламъче в погледа ѝ ми каза, че тя е забелязала повече, отколкото е казала.

— Толкова се радвам за теб — каза тя. — Той е хубав мъж и добър човек. Помислих си, че го харесваш. Значи всичките тези нощи...?

— Да — отвърнах ѝ аз кратко.

— Какво ще стане сега?

— Ще трябва сами да се оправяме в живота — казах аз. — Ще отидем в Рочфорд. Там той има малка ферма. Вероятно ще се справяме.

— О, има малка ферма? — попита Мадж недоверчиво.

— Да — казах аз с внезапен прилив на жизненост. — А защо не? Може да се живее и на други места освен в палати и дворци. Има и друга музика, на която може да се танцува освен дворцовата музика. Няма нужда цял живот да прислужваме на крал и на кралица. Аз прекарах целия си живот тук, в двора, и тук пропилях моминските си години и младостта си. Съжалявам, че ще съм беднячка, но дявол да ме вземе, ако ми липсва живота в двора.

— А децата ти? — попита тя.

Въпросът изсмука всичките ми сили, сякаш някой ме бе ударил с все сила по корема. Коленете ми премахнаха и аз се отпуснах на пода; имах чувството, че сърцето ми ще изскочи.

— О, децата ми — прошепнах аз.

— Кралицата ще ги задържи ли? — попита тя.

— Да — казах аз. — Да. Тя ще задържи сина ми.

Можех да кажа още много неща, при това твърде горчиви. Можех да кажа, че тя ще задържи сина ми, защото не може да има свой собствен. Че е взела от мен всичко, което можеше да се вземе, и че ще продължава да ми взема всичко. Че аз и тя бяхме сестри, но и смъртни

съпернички, и че нищо не можеше да ни спре да гледаме в паницата на другата и да се безпокоим, че тя е получила повече. Ана искаше да ме накаже затова, че отказвах да я следвам като безмълвна сянка. И тя знаеше, че бе избрала да ми отнеме онова, с което никога не можех да се разделя.

— Поне ще се отърва от нея — казах аз. — И ще се отърва от амбициите на това семейство.

Мадж ме погледна с широко отворени очи, в които се четеше невинна алчност.

— Бягаш, но накъде?

Ана побърза да обяви заминаването ми. Майка ми и баща ми не пожелаха дори да ме видят, когато напуснах двора. Само Джордж дойде да следи товаренето на сандъците ми в колата и гледаше как Уилям ми помага да се кача на седлото, и после възсяда собствения си ловен кон.

— Пиши ми — каза Джордж. Той беше навъсен и тревожен. — Достатъчно добре ли се чувстваш, за да яздиш по целия този дълъг път?

— Да — казах аз.

— Аз ще се погрижа за нея — увери го Уилям.

— Досега не го правиш много успешно — каза кисело Джордж. — Тя е опозорена, лишена от пенсия и ѝ забраниха достъп до двора.

Видях как Уилям стисна юздите по-здраво, а конят му пристъпи встрани.

— Не по моя вина — каза Уилям безразлично. — Всичко това е от проклетията и амбицията на кралицата и на семейство Болейн. Във всяко друго семейство в страната, на Мери щеше да бъде разрешено да се омъжи за благородник по свой избор.

— Престанете — казах аз бързо, преди Джордж да е успял да отговори.

Джордж си пое дъх и приведе глава.

— Не се е радвала на най-прекрасното отношение — съгласи се той. Той погледна Уилям, застанал високо на коня си над него, и се усмихна с печалната си, очарователна Болейнова усмивка. — Умовете ни бяха заети с други цели, а не с нейното щастие.

— Знам — каза Уилям. — Но не и моят ум.

Джордж изглеждаше тъжен.

— Ще ми се да ми кажеш тайната на истинската любов — каза той. — Ето ви вас двамата сега, потегляте направо към края на света, а изглеждате така, сякаш някой ви е подарил графство.

Аз подадох ръката си на Уилям и той я стисна здраво.

— Намерих мъжа, когото обичам и това е всичко — казах аз простиичко. — Никога не бих могла да намеря някой, който да ме обича повече от него, нито пък да е по-честен човек.

— Тръгвайте тогава! — каза Джордж. Той свали шапка, когато колата потегли, клатушкайки се напред. — Тръгвайте и дано бъдете щастливи заедно. Ще направя всичко по силите си, за да ти върна старото положение и издръжката.

— Само децата ще са ми достатъчни — казах аз. — Това е всичко, което искам.

— Ще говоря с краля, когато мога, а ти пиши. Може би ще е добре да пишеш на Кромвел, а аз ще говоря с Ана. Не заминаваш завинаги. Ще се върнеш пак, нали? Нали ще си дойдеш?

Гласът му звучеше странно — не така, сякаш ми обещаваше успешно завръщане в сърцето на кралството, а сякаш го беше страх да остане без мен. Това не беше гласът на един от най-високопоставените мъже в кралския двор, а по-скоро на уплашено момченце, което изоставят на опасно място.

— Пази се! — казах аз и внезапно потръпнах. — Избягвай лошите компании и наглеждай Ана!

Не бях сбъркала. На лицето му беше изписан именно страх.

— Ще се постарая — в гласа му нямаше и следа от обичайната му самоувереност. — Ще се постарая!

Колата излезе през сводестата порта, а Уилям яздеше редом с нея. Погледнах назад към Джордж, който изглеждаше много млад и вече много далечен. Той ми помахаше и извика нещо, но скърцането на колелата по калдъръма и екотът на конските копита го заглушиха.

Ние излязохме на пътя и Уилям пришпори коня си, за да изпреварим бавно движещата се кола и да не дишаме прахоляка от колелетата ѝ. Конят ми искаше да препусне още по-бързо, но аз забавих ход. Потрих лицето си с обратната страна на ръкавицата си, а Уилям ме погледна косо.

— Съжаляваш ли за нещо? — попита ме той нежно.

— Просто се страхувам за него — казах аз.

Той кимна. Знаеше твърде много за живота на Джордж в двора, за да ми предложи някакво успокоение. Любовната история на Джордж със сър Франсис, техният кръг от неблагоприятни приятели, запоите им, хазартът и ходенето по жени, постепенно се превръщаха в публична тайна. Все повече и повече хора от кралския двор се отдаваха по-свободно на удоволствията си, а сред тях беше и Джордж.

— Както и за нея — казах аз, и се замислих за сестра си, която ме беше изгонила като просякиня, и така остана само с един приятел на целия свят.

Уилям се наведе към мен и сложи ръката си върху моята.

— Хайде — каза той, ние обърнахме конете си с лице към реката и ги пришпорихме, за да стигнем до лодката, която ни чакаше.

Пуснахме котва в Лий рано сутринта. Конете бяха измръзнали и измъчени от дългото пътешествие по реката. Ние тръгнахме с тях нагоре по пътеката, на север към Рочфорд. Уилям ни поведе по тесния път, който водеше през поляните право до фермата му. Ранна утринна мъгла се стелеше студена и мокра по ливадите — това беше най-неподходящото време от годината за отиване в провинцията. Щеше да последва дълга и влажна студена зима в малката къщичка, далеч от света. Измокрените поли на роклята ми надали щяха да изсъхнат през следващите шест месеца.

Уилям се обърна и ме погледна. Усмихна се.

— Изправи се, скъпа, и се огледай наоколо. Слънцето изгрява и всичко с нас ще е наред.

Успях да му се усмихна, изправих гръб и пришпорих коня си напред. Пред себе си виждах сламения покрив на фермата, а после, когато преминахме едно възвишение, всичките петдесет акра се ширнаха в краката ни в своята хубост, реката миеше далечния край на нивите, а конюшната и хамбарът бяха все така спретнати и чисти, както ги помнех.

Ние продължихме надолу по пътеката и Уилям слезе да отвори портата. Едно момченце изскочи отнякъде и ни изгледа подозрително.

— Не можете да влезете — каза то твърдо. — Това място принадлежи на Уилям Стафорд. Той е голям човек в кралския двор.

— Благодаря — каза Уилям. — Аз съм Уилям Стафорд, а ти можеш да кажеш на майка си, че си много добър пазач. Кажи й, че се връщам у дома и че вода със себе си съпругата си и че искаме хляб, мляко, месо и сирене.

— Вие наистина ли сте Уилям Стафорд? — поиска да се увери момчето.

— Да.

— Тогава тя сигурно ще заколи и едно пиле — каза то и се отправи към малката къщурка, на половин миля надолу по пътеката.

Аз влязох в двора на гърба на Джесмънд и двамата отидохме към конюшните. Уилям ми помогна да слеза от седлото, закачи юздите на един кол и ме въведе в къщата. Вратата на кухнята беше отворена и ние влязохме вътре заедно.

— Сядай — каза Уилям, като ме настани на един стол край камината. — Сега ще я запаля.

— Нищо подобно — казах аз. — Ще бъда съпруга на фермер, нали помниш. Аз ще запаля огъня, а ти можеш да се погрижиш за конете.

Той се поколеба.

— Знаеш ли как да запалиш огъня, любима моя?

— Махай се! — казах аз с шеговито възмущение. — Вън от кухнята ми. Трябва да въведе тук малко ред.

Все едно, че си играехме на майки и деца, както правеха моите деца в колибката си от клони, и в същото време това беше истинска къща и предизвикателство за мен. До решетката на камината имаше подпалки и кутия с прахан, така че не ми отне повече от петнадесет минути упорити усилия да запаля огъня и да накарам малките пламъчета да заиграят с огнените си езичета по цепениците. Коминът беше студен, но вятърът духаше в правилната посока, така че скоро започна да изтегля дима нагоре. Уилям се върна от конюшните точно когато момчето се връщаше от къщурката, понесло вързоп храна, увита в муселин. Ние подредихме всичко на масата и си направихме малко угощение. Уилям отвори бутилка вино от избата, която беше под

стълбите, и ние вдигнахме наздравица един за друг и за нашето бъдеще.

Семейството, което беше обработвало земята на Уилям, докато той беше в двора, му бе служило добре. Живите плетове бяха подрязани, канавките бяха чисти, сеното по нивите беше окосено и прибрано на сигурно място в хамбара. По-старите животни от стадото с крави щяха да бъдат заклани наесен, а месото им щеше да се осоли или да се опуши. В двора имахме кокошки, в гълъбарника — гълъби, а риба имаше в изобилие в рекичката. Можехме да слезем надолу по реката и да купим за няколко пенса риба от рибарите. Фермата процъфтяваше и животът в нея не беше никак труден.

Майката на момчето, Меган, идваше всеки ден, за да ми помага в работата и да ме научи на уменията, които ми бяха необходими. Тя ме научи как да бия масло и да правя сирене. Научи ме как да пека хляб и да скубя пилета, гълъби и да дера дивеч. Аз очаквах ученето на тези важни умения да бъде истинско забавление, но тези занимания напълно ме изтощаваха.

Чувствах как кожата на ръцете ми се изсушава, как загрубява и в малкото сребърно огледалце виждах как лицето ми постепенно хваща загар от вятъра и слънцето. Вечер падах в леглото си и спях, без да сънувам: това беше сън на жена на ръба на изтощението. Но въпреки умората си, в края на деня чувствах, че съм постигнала нещо, колкото и малко да беше то. Харесвах работата, доколкото тя ни осигуряваше храна на трапезата и по някой пенс, който да добавим към спестяванията си. Харесваше ми чувството, че създаваме това място заедно, и че земята е наша собствена. Харесваше ми да се уча да върша нещата, които бедните жени учеха още в детството си и когато Меган ме попита дали не ми липсват изящните и богати одежди в кралския двор, аз си спомних за непрестанното изтощително задължение да танцувам с мъже, които не харесвах, да флиртувам с мъже, които не желяех, да играя на карти и да губя цели състояния, и винаги да се опитвам да угодя на хората около себе си. А тук бяхме само аз и Уилям, и живеехме леко и щастливо, като две птички в гнездото си, точно както ми беше обещал.

Единствената ми мъка беше липсата на децата ми. Аз им пишех всяка седмица, а веднъж месечно пишех на Джордж и на Ана, като им изпращах благопожеланията си. Писах и на секретаря Томас Кромуел, като го молах да се намеси, да се срещне със сестра ми и да ми издейства позволение да се върна в двора. Но по никакъв начин не изразявах разкаяние за избора, който бях направила. Нямах намерение да подслаждам молбата си с извинения. Думите застиваха на хартията, и аз не можех да кажа, че съжалявах за любовта си към Уилям, защото с всеки изминал ден го обиквах все повече. В един свят, в който с жените се търгуваше като с коне, аз бях намерила мъжа, когото обичах, и се бях омъжила по любов. Никога не можех да нарека това грешка.

ЗИМАТА НА 1535

По Коледа получих писмо от брат ми, Джордж.

Скъпа сестро,

Поздравявам те по случай празниците и се надявам, че те те заварват толкова щастлива във фермата, колкото съм и аз в двора. Или дори по-добре.

Събитията тук не се развиват благоприятно за сестра ни. Кралят ходи на езда и танцува с едно от момичетата Сиймор — Джейн, помниш ли я? Онази, която винаги свежда поглед и го прави толкова миловидно, а след това го вдига и в очите ѝ се чете същинско удивление. Кралят търси компанията ѝ пред очите на сестра ни и тя не е особено възхитена от това. Той трябваше да изтърпи гневните ѝ изблици на няколко пъти, но това не го кара да се просълзява от вълнение както преди. Остава я на недоволството ѝ, като просто ѝ обръща гръб. Можеш да си представиш как се отразява това на нейното настроение.

Чичо ни, който взема под внимание предупреждението, което се крие в залитането на краля от правия път, предлага на вниманието му Мадж Шелтън, и Негово Величество е разкъсан между двете. Тъй като и двете са придворни дами на кралицата, в нейните покои цари пълен хаос, а кралят намира за доста по-безопасно да отделя повече от времето си за лов и да оставя придворните дами на спокойствие да дерат очите си сред вой и писъци.

Ана се е поболяла от страх и не може да предвиди как ще свърши всичко това. Когато измести кралицата, тя никога не е мислила, че оттам нататък положението на всички кралици на трона ще е несигурно. Тя няма никакви

приятели в кралския двор освен мен. Всички заедно — баща ни, майка ни и чичо, смятат, че е по-добре да заложат на Мадж, за да отклонят вниманието на краля от момичето на Сиймор. Това силно огорчава Ана, която обвинява семейството, задето ѝ търсят за заместничка ново момиче от Хауърдови.

Аз ѝ говоря за теб, но не мога да измисля нищо, което да я накара да приеме брака ти. Ако се беше омъжила за някой европейски принц и беше нещастна, щеше да си останеш нейна близка приятелка. Това, което кара сърцето ѝ да се къса, е, че ти си намерила любовта, докато тя, която живее в най-великия двор в Европа, е уплашена и нещастна.

С всеки изминал ден богатството ми се увеличава все повече, жена ми е моето проклятие, а приятелят ми е моята наслада и мъка. Този двор би развратил и светец, а като начало нито аз, нито Ана сме родени светци. Тя е уплашена и самотна до отчаяние, а аз жадувам това, което не мога да имам, и съм принуден да крия желанията си. Аз съм уморен и ядосан, и тези коледни празници няма да донесат кой знае какво за нас, семейство Болейн освен ако Ана не забременее отново. Пиши ми и ми разкажи за себе си. Надявам се да си толкова щастлива, колкото си мисля, че си.

Брат ти
Джордж

Ние с Уилям отпразнувахме Коледата с един голям еленски бут. Нарочно не попитах къде е убит еленът. В земите на семейството ми в Рочфорд Хол имаше много дивеч, а те бяха зле охранявани, така че аз бях почти сигурна, че съм купила собствения си елен. Но след като нито майка ми, нито баща ми, ми изпращаха никакви благопожелания, аз сметнах, че мога спокойно да си направя малък подарък от тяхното богатство и да си купя елен на нищожна цена, както и няколко фазана. Работата във фермата не спря през дванадесетте дни на коледните празници, но ние намерихме време да отидем на коледна литургия, да

гледаме пантомимата в Рочфорд, да вдигнем наздравица със съседите си и да се поразходим край реката, докато чайките крещяха над главите ни, а студеният вятър духаше откъм устието на реката.

По време на февруарския мраз аз започнах да се приготвям за раждането. Този път, тъй като не бях знатна дама от кралския двор, нямаше нужда да се оттеглям в отделна стая за цял месец. Можех да правя каквото си искам. Уилям беше по-нервен от мен, и настояваше да извикаме акушерка, която да остане при нас през последните дни на месеца, за да сме сигурни, че бебето няма да се роди, когато е навялял толкова сняг, че пътищата да са непроходими. Аз се смеех на неговото безпокойство, но постъпих така, както той искаше и една старица, която приличаше повече на вещица, отколкото на акушерка, дойде в дома ни от първите дни на март да ме наглежда.

Бях щастлива, че Уилям е толкова внимателен с мен, а когато се събудих една сутрин, видях, че цялата стая беше изпълнена с ярка светлина. През нощта беше валило, и още продължаваше да трупа, белите парцали падаха от сивото небе, и падаха бавно в двора ни. Светът се беше преобразил и над него господстваше пълна тишина, в която имаше нещо магическо. Кокошките се бяха скрили в кокошарника и само техните трипръсти следи по двора показваха, че са се осмелили да излязат и да потърсят храна. Овцете лежаха до входната врата и изглеждаха кафеникави и мръсни на фона на снежнобялата поляна. Аз седях до прозореца, почувствах как бебето мърда в корема ми и гледах как живите плетове се огъваха под тежестта на снега. Изглеждаше така, сякаш нито една снежинка не се приземяваше, все едно, че само летяха и обикаляха около къщата, но с всеки изминал час възвишенията и падините на снежните преспи придобиваха все по-високи и по-приказни очертания. Когато гледах надолу през прозореца, снежните парцали ми приличаха на бели патешки пера, но когато вдигнех поглед нагоре, те приличаха на късчета мръсна сивкава дантела на фона на смръщеното небе.

— Вмъквам се вътре — каза Уилям. Той беше увил краката и ботушите си в зебло и сега стоеше на малката веранда пред вратата, като ги развързваше и се отърсваше от снега. Аз бавно слязох по стълбите и му се усмихнах. Когато ме видя, той спря. — Добре ли се чувстваш?

— Мечтая — казах аз. — Цяла сутрин гледах снега.

Той размени един многозначителен поглед с акушерката, която приготвяше овесена каша на огъня, после заподскача към мен босоног по кухненския под и ме притегли към един стол до камината. — Започват ли болките? — попита той.

Аз се усмигнах.

— Още не. Но мисля, че ще бъде днес.

Акушерката изсипа кашата в една голяма купа и ми я подаде заедно с лъжицата.

— Тогава яж — каза тя окуражително. — Всички ще имаме нужда от повечко сили.

Раждането се оказа леко. Момиченцето ни се роди само след четири часа родилни напъни, акушерката я пови в топли бели чаршафи и я сложи до гърдите ми. Уилям, който беше до мен през всяка секунда от изминалите четири часа, сложи ръка на малката й покрита с кръв главичка и я благослови, а устните му трепереха от вълнение. После той легна на постелята до мен. Старицата хвърли една завивка върху трима ни и ни остави, потънали в прегръдките си, потънали в дълбок сън.

Ние се събудихме едва два часа по-късно, когато бебето се размърда и заплака, после аз я сложих на гърдта си и отново изпитах познатото, прекрасно чувство от това, че храня любимото си дете. Уилям загърна раменете ми с шал и слезе долу да ми донесе чаша греяна бира. Още валеше. От леглото си виждах белите парцали на фона на сивкавото небе. Сгуших се на топло, облегнах се на възглавниците, пълни с гъши пух, с пълното съзнание, че съм една благословена от Бога жена.

ПРОЛЕТТА НА 1535

Скъпа сестро,

Нашата сестра — кралицата, ми заповяда да ти съобщя, че отново очаква дете и че ти трябва да дойдеш в двора и да ѝ помагаш, но твоят съпруг трябва да остане в Рочфорд с детето. Тя не иска да ги вижда. Издръжката ти ще бъде възстановена и ти ще можеш да видиш децата си в Хевър това лято.

Това беше съобщението, което тя ми нареди да ти пратя, а също да ти заявя, че ще бъдеш необходима в Хамптън Корт. Ана очаква раждането да настъпи през есента тази година. Това лято ще тръгнем на път, но няма да отидем много далеч. Тя държи да си с нея толкова много, защото отчаяно иска да износи това дете, а и както разбираш тя няма други приятели освен мен. Истината е, че тъкмо сега тя е най-самотната жена на света. Кралят е доста заплепен от Мадж, която облича различна рокля за всеки ден от седмицата. Онзи ден имаше събрание, свикано от чичо ни, но той не се обади нито на мен, нито на родителите ни. Семейство Шелтън обаче бяха там. Можеш сама да се досетиш как изтълкувахме това ние с Ана. Ана е още кралица, но не се радва на благоразположението на краля, нито пък на това на семейството си.

Трябва да те предупредя за още нещо, преди да дойдеш. Духовете в Лондон са разбунени.

Клетвата за вярност към престолонаследника^[1] отпрати петима достойни мъже в лондонския Тауър, а после и към смъртта им и тези смъртни наказания вероятно ще повлекат и други след себе си. Хенри разбира, че неговата власт е безгранична — сега, когато ги няма нито Уолси, нито кралица Катерина или пък Томас Мор, които да поддържат стабилността на управлението му. Самият

двор е по-разюздан от когато и да било. Аз съм сред първите хора в него и това ме отвращава. Той е като каруца без каруцар, трябва да скоча, но не знам кога. Не е щастливо мястото, на което ти нареждам да дойдеш. Не — на което те моля да дойдеш.

Мога да те изкуша с обещаното лято, което ще прекараш с децата си, ако Ана се чувства достатъчно добре, та да те освободи.

Джордж

Занесох писмото с тежкия Болейнов печат на мъжа си, който беше в двора и доеше кравата, опрял глава в мекия ѝ търбух, а млякото свиестеше в кофата.

— Добри новини? — попита той, видял светналото ми лице.

— Разрешават ми да се върна в двора. Ана е отново бременна и иска да съм там.

— А децата ти?

— Мога да ги видя това лято, ако ме пусне.

— Благодаря ти, Господи — каза той простичко, обърна главата си към кравата и затвори за миг очи, което ме накара да осъзная, че той също страдеше, че децата ми не са с нас.

— Някаква прошка за мен? — попита той след малко.

Аз поклатих глава.

— Забранено ти е да идваш в двора. Но предполагам, че можеш просто да дойдеш с мен.

— Не ми се иска отново да оставя фермата за дълго.

Аз се разсмях.

— Да не си станал селянин, любов моя?

— Току-виж — каза той. Стана от столчето, на което беше доил и потупа кравата по задницата. Аз ѝ отворих вратата и тя излезе на поляната, при тучната зелена пролетна трева. — Ще дойда с теб в двора, независимо дали го позволяват или не; а лятото ще се върнем тук.

— След Хевър — уточних аз.

Той ми се усмихна и сложи топлата си ръка върху моята, опряна на портата.

— Разбира се, че след Хевър — каза той. — Кога се очаква да роди кралицата?

— През есента. Но никой не може да каже със сигурност.

— Моля се на Бога този път да го износи — той се поколеба за миг и после бръкна с черпака в топлото мляко. — Опитай — заповяда ми той.

Аз последвах заповедта му и отпих от топлото пенесто мляко.

— Добро ли е?

— Да.

— Искаш ли го за биене?

— Да — казах аз. — Мислех сама да го приготвя.

— Не искам да се преуморяваш.

Аз се усмихнах на загрижеността му.

— Мога да се справя.

— Ще ти го занеса — каза той нежно. Повече ме към помещението, в което приготвихме млечните продукти. Там нашето момиченце, което кръстихме Ана, за да умилюстим леля й, спеше на пейката, добре увито в пеленките си.

Изпратиха кралската баржа, която да ме отведе до Хамптън Корт. Уилям, дойката и аз се качихме на нея от Лий, внушително издокарани в своите придворни дрехи. Конете ни трябваше да дойдат по-късно. Величествеността на нашето заминаване беше нарушена от Уилям — той викаше и даваше последни нареждания на съпруга на Меган, който щеше да се грижи за фермата, докато ни нямаше.

— Сигурна съм, че няма да забрави да подстриже овцете — отбелязах аз меко, когато Уилям седна, отказал се най-сетне да виси по парапета и да се провиква като някой моряк. — Вероятно ще забележи, когато руното им порасне твърде много.

Той се усмихна кисело.

— Съжалявам — каза той. — Злепоставих ли те?

— Ами, след като си член на кралското семейство, струва ми, че не трябва да се държиш като пиян фермер в пазарен ден.

Той не изглеждаше особено разкаян.

— Извинете ме, лейди Стафорд — каза той. — Кълна се, че като стигнем до Хамптън Корт, ще бъда самата дискретност. Къде между

впрочем, ще спя? Ще отделите ли един сламеник в конюшната си за мен?

— Мислех си дали няма да можем да наемем една малка къщичка в града. Така ще си бъда вкъщи през по-голямата част от деня.

— По-добре се връщай през нощта, за да спиш вкъщи — каза той натъртено. — Или ще идвам до двореца да те взема. Ти си вече моя жена, призната от всички. Очаквам да се държиш като такава.

Усмигнах се и извърнах главата си, за да не прочете той по лицето ми колко ме беше развеселил. Нямах смисъл да обяснявам на своя последователен и решителен съпруг, че първият ми брак е бил дворцово задължение, и че почти никога не бях спала в съпружеското ложе, което ни най-малко не изненадваше когото и да било.

— Това няма значение — каза той, сякаш четящ мислите ми. — Няма никакво значение какъв е бил първият ти брак. Това е моят брак и аз искам жена си в моето легло.

Разсмях се високо и се сгуших в обятията му.

— Точно там и искам да бъда — признах си аз. — За какво ми е да съм някъде другаде?

Кралската баржа се носеше плавно нагоре по течението на реката, гребците следваха ритмичните удари на барабаните, а водата ни носеше бързо като галопиращ кон. Познатите ми ориентирни изникваха пред очите ми — голямата бяла кула и зиналата паст на шлюза при Тауър. Мостът тъмнееше като сянка над реката и приличаше на врата, която откриваше пред нас красотата на крайречните дворци с техните градини и цялата блъсканица и шумотевица на централния плавателен канал на големия град. Малките пътнически и рибарски лодки и корабчета кръстосваха реката пред нас, а при Ламбет големият сал за коне поспря, докато ние минахме бързо край него. Уилям ми показва голяма сива чапла, която виеше неумело гнездото си в дърветата покрай реката и един корморан, който се изпъчи, гмурна се във водата и се превърна в тъмна, търсеца сянка под вълните.

Много хора се обръщаха да гледат кралската баржа, но малцина се усмихваха. Спомних си как се возех в баржата на кралица Катерина

и как всички сваляха шапки, когато минавахме край тях, жените се покланяха, а децата пращаха въздушни целувки и махаха. Всички вярваха, че кралят е мъдър и силен, а кралицата — красива и добра, и че нищо лошо не може да ни се случи. Но Ана и амбициите на Болейн бяха разбили тази цялост и в нея сега зееше голяма дупка, през която всеки можеше да види празнотата. Хората виждаха, че кралят не беше нищо повече от някой жалък кмет на богато градче, който се интересува само от богатството на собственото си гнездо, и който беше встъпил в брак с жена, на която не бяха чужди амбицията и алчността, и която постоянно се бореше за тяхното удовлетворяване.

Ако Ана и Хенри очакваха прошка от народа, то те щяха да останат разочаровани. Хората никога нямаше да им простят. Кралица Катерина беше едва ли не затворничка в студения, блатист Хънтингдъншир, но не беше забравена. Всъщност, с всеки изминал ден, в който не ставаше дума за предстоящо кръщение на нов наследник на английския престол, нейното заточение изглеждаше все по-безсмислено и по-безсмислено.

Облегнах се на успокояващото рамо на Уилям и се унесох в дрямка. Не след дълго чух бебето ни да плаче, събудих се и видях как дойката я притегля към себе си и започва да я кърми. Моите собствени гърди, които бяха здраво пристегнати, ме боляха от желание да кърмя. Уилям ме прегърна здраво през кръста и ме целуна по косата.

— Добре се грижат за нея — каза той нежно. — И никой никога няма да ти я отнеме.

Аз кимнах. Можех да поискам да ми я доведат по всяко време на денонощието. Тя беше моето дете — така, както другите никога не са били. Нямаше нужда да казвам на Уилям, че когато видех как ме следят сините ѝ очички, аз тъгувах още повече за другите две, които вече бях изгубила. Тя не можеше да заеме мястото им, а само ми напомняше, че съм майка на три деца, и че макар да държа топлото малко вързопче в ръцете си, някъде на света има още две мои деца, и аз дори не знаех в чие легло заспива вечер синът ми.

Беше паднал здрач, когато видяхме огромния кей при Хамптън Корт и огромните железни порти зад него. Барабанчикът удари своя барабан, и ние видяхме как работниците на кея се тълпят в очакване да акостираме. Фанфарите екнаха, за да отдадат чест на кралските

флагове, след което баржата влезе в дока, и ние с Уилям се завърнахме в двора.

Уилям, дойката и бебето ни поеа дискретно надолу към селото по пътеката край брега, от която се влачеха корабите и ме оставиха сама да вляза в палата. Уилям бързо стисна ръката ми, преди да си тръгне.

— Бъди смела — каза той с усмивка. — Помни, че тя се нуждае от теб сега. Но не продавай твърде евтино услугите си.

Аз кимнах, подхванах наметалото си и обърнах лице към огромния дворец.

Поведоха ме по мраморните стълби към покоите на кралицата така, сякаш бях непозната. Когато пазачите отвориха вратата и аз влязох, в стаята за миг се възцари мъртва тишина, но после избухна обичайният женски ентузиазъм. Всяка жена в стаята докосна раменете ми, шията, ръкавите на одеждата ми, шапчицата на косата ми и отбелязаха колко добре изглеждам, колко ми отивало майчинството, колко добре ми се отразявал климатът в провинцията и колко се радвали да ме видят отново в двора. Всяка една от тези жени беше най-добрата ми приятелка, най-мила братовчедка, трябваше да си избира някоя от спалните, всяка ми предлагаше да деля легло с нея. Те бяха толкова щастливи да ме видят обратно в двора, че можех само да се чудя и мая как са живели досега без мен, а никоя от тях не ми беше писала, никоя не беше казала и думичка да ме защити пред сестра ми.

Наистина ли съм била омъжена за Уилям Стафорд? И наистина ли имал ферма и имот? Само този ли? Обаче мястото е голямо, нали? Не? Колко странно! А имаме ли дете? Момче или момиче? А кои бяха кръщелниците и настойниците? А как се казва? А къде са Уилям и бебето сега? В двора? Не? О, колко интересно.

Измъквах се от въпросите с цялото си умение, на което бях способна и се оглеждах за Джордж. Него го нямаше. Кралят беше излязъл късно само с неколцина от своите любимци — най-добрите ездачи и пиячи, и те още не се бяха върнали. Дамите се бяха преоблекли за вечеря и чакаха завръщането на мъжете. Ана беше в стаята си, сама.

Аз събрах всичкия си кураж и отидох към вратата ѝ. Почуках, натиснах дръжката и влязох.

Стаята беше тъмна. Единствената светлина идваше откъм прозорците — капациите още не бяха затворени, и през тях нахлуваше сивкав майски здрач — виждаше се и слабата мъждукаща светлина на малкия огън. Тя беше коленичила на молитвения си стол и аз сподавих възклицание от обзелия ме суеверен страх. Видях отново кралица Катерина на колене пред нейния стол, молеща се с цялата си душа да зачене син на мъжа си, та да се върне той при нея и да забрави за момичетата Болейн. И тогава кралицата — привидение се обърна с лице към мен, и видях Ана, сестра си, бледа и напрегната, а над игривите ѝ някога очи бе хвърлила сянка умората. Сърцето ми веднага се отвори за нея, аз пресякох стаята и обвих ръцете си около нея, както бе коленичила, и казах:

— О, Ана.

Тя стана на крака, прегърна ме и отпусна тежко глава на рамото ми. Не каза, че съм ѝ липсвала, че е била ужасно нещастна без мен в двора, където вече не ѝ обръщаха внимание; ала нямаше нужда да го прави. Отпуснатите ѝ рамене говореха, че животът на кралица не носеше голямо щастие на Ана Болейн през онези дни.

Аз нежно ѝ помогнах да седне на стола си и сама седнах срещу нея, без да я моля за разрешение.

— Добре ли си? — попитах, пристъпвайки към основния въпрос, единствения въпрос.

— Да — каза тя. Долната ѝ устна потрепери леко. Лицето ѝ беше много бледо и от двете страни на устата ѝ се бяха появили две нови бръчки. За първи път в живота си видях, че тя приличаше на майка ни и можех да си представя как щеше да изглежда в годините на старостта.

— Нямах ли болки?

— Никакви.

— Много си бледа.

— Уморена съм — призна тя. — То изцежда всичките ми сили.

— В кой месец си?

— В четвъртия — отвърна тя моментално с вид на жена, която не мисли за нищо друго.

— Тогава скоро ще се почувстваш по-добре — казах аз. — Първите три месеца са най-трудните — едва не казах: „И последните

три“, но това не беше шега за пред Ана, която само веднъж беше успявала да износи дете до края на последните три месеца.

— Кралят вкъщи ли е? — попита тя.

— Казаха ми, че е още на лов, и че Джордж бил с него.

Тя кимна.

— Мадж отвън с дамите ли е?

— Да — казах аз.

— А онова бледо същество от семейство Сиймор?

— Да — казах аз, тъй като за мен не представляваше трудност да разбера от описанието ѝ, че ставаше въпрос за Джейн Сиймор.

Ана кимна с глава.

— Това е много добре — каза тя. — Щом никоя от тях не е с него, аз съм доволна.

— Така или иначе трябва да се стараеш да си спокойна — казах аз нежно. — Нали не искаш коремът, в който носиш детето си, да се напълни с жлъчка.

Тя ме погледна набързо и се разсмя.

— О, да, много съм доволна. Съпругът ти дойде ли с теб?

— Не и в двора — казах аз. — Нали ми каза, че не може.

— Все още ли си така запленена? Или вече ти е омръзнал с неговата шепа нивички?

— Още го обичам — не бях в настроение да се дразня от заяжданията на Ана. Мисълта за Уилям ме изпълваше с такова спокойствие, че няхах желание да се карам с когото и да било, най-малкото пък с една уморена, бледа жена като кралицата.

Тя ме дари с кисела половинчата усмивка.

— Джордж казва, че ти си единствената Болейн, проявила здрав разум — каза тя. — Казва, че от нас тримата ти си направила най-мъдрия избор. Ти никога няма да си богата, но имаш съпруг, който те обича, както и здраво бебе в люлката. Съпругата на Джордж го гледа така, сякаш иска да го погълне цял или да го убие, дотолкова желанието ѝ е примесено с омраза; а Хенри прехвърча през стаята ми като пролетна пеперудка. И онези две момиченца тичат подире му с готовите си мрежи.

Аз се разсмях на глас при мисълта за надебеляващия Хенри в ролята на пролетна пеперуда.

— Големи трябва да са тези мрежи — беше всичко, което казах.

Лицето на Ана се озари за миг и тя също се засмя с познатия си весел смях.

— Мили Боже, готова съм на всичко, за да се отърва от тях.

— Сега аз съм тук — казах аз. — Мога да ги държа на разстояние от теб.

— Да — каза тя. — И ако нещо с мен се обърка, ти можеш да ми помогнеш, нали?

— Разбира се — отвърнах аз. — Каквото и да се случи, ти винаги ще имаш Джордж и винаги ще имаш мен.

От съседната стая се чу шум: това беше познатият смях, шумният рев на Тюдорите. Ана чу радостния смях на мъжа си, но не се усмихна.

— Сега сигурно ще иска да вечеря.

Аз я спрях по пътя ѝ към вратата.

— Той знае ли, че чакаш дете? — попитах я аз бързо.

Тя поклати глава.

— Никой не знае освен теб и Джордж — каза тя. — Не смея да му кажа.

Тя отвори вратата и ние видяхме Хенри, който закопчаваше един медальон на шията на Мадж Шелтън. Когато забеляза жена си, той трепна, но довърши заниманието си.

— Дреболия за спомен — отбеляза той пред Ана. — Нещо малко, което това умно девойче спечели от един облог. Добър вечер, съпруго моя.

— Съпруже — процеди Ана през зъби. — Добра да е и за вас.

Той погледна зад нея и ме видя.

— О, Мери! — възкликна той със светнало от удоволствие лице.

— Красивата лейди Кери се завърна при нас.

Аз се поклоних и го погледнах в лицето.

— Лейди Стафорд, моля. Ваше величество, аз се омъжих повторно.

Бързото му кимване показва, че той помнеше — и помнеше шума, с който жена му ме беше изгонила от двора. Като видях как усмивката му не слиза от устните и как топлите му очи се задържаха на извърнатото ми нагоре лице, си помислих каква зла вещица беше сестра ми. Тя беше пожелала да ме изгони и бе постигнала своето съвсем сама — това изобщо не беше породено от желанието на краля.

Ясно бе, че е щял да ми прости веднага. Ако Ана не се нуждаеше от мен, за да прикрива бременността си, тя щеше да ме остави завинаги в провинцията.

— И имате дете? — попита той. Погледът му неволно се стрелна към Ана, измествайки се от плодовитата Болейн към бездетната.

— Момиче, ваше величество — казах аз и бях благодарна на Бога, че не е момче.

— Уилям е щастливец.

Аз му се усмихнах сърдечно.

— Не ще забравя да му предам.

Хенри се засмя и протегна ръка, за да ме придърпа по-близо.

— Той не е ли тук? — попита той, оглеждайки господата от свитата си.

— Той не беше поканен... — започнах аз.

Той веднага разбра какво исках да кажа. Обърна отново поглед към жена си.

— Защо на сър Уилям не е позволено да дойде в двора с жена си? — попита той.

Ана дори не трепна.

— Разбира се, че беше поканен. Поканих ги да дойдат веднага, щом милата ми сестра се причести.

Не можах да не ѝ се възхитя за това как умело каза тази прозрачна лъжа. На мен не ми оставаше нищо друго, освен да приема лъжата ѝ и да извлека колкото мога повече полза.

— Той ще ме придружи утре, ако ваше величество не възразява. И ако ми е позволено, ще доведе и дъщеря си.

— Дворът не е подходящо място за едно бебе — каза Ана унило.

Хенри веднага се нахвърли върху нея.

— Толкова по-зле. А най-лошото е, че трябва да го чуя от собствената си съпруга. Този двор е най-подходящото място за бебета, както, струва ми се, вие трябва най-добре да знаете.

— Мислех за здравето на бебето, милорд — отвърна Ана студено. — Мислех си, че тя трябва да израсне в провинцията.

— Майка ѝ може сама да реши това — каза Хенри величествено.

Аз се усмихнах, искрено и мило, и използвах предоставената ми възможност.

— Всъщност, с ваше позволение, бих искала да взема детето си в провинцията, в Хевър, това лято. Тя може да се запознае с другите ми деца.

— С моя син Хенри — напомни ми Ана.

Аз вдигнах трогателен поглед към краля.

— Защо не? — каза той. — Както желаете, лейди Стафорд.

Той ми предложи ръката си, аз му се поклоних и пъхнах ръка в свивката на лакътя му. Погледнах го така, сякаш той все още беше най-привлекателният принц в Европа, а не оплешивяващият дебелак, в който се беше превърнал. Ясно очертаната му някога челюст се беше обезформила. Косата горе на главата му беше изтъняла и рядка. Устните, които някога наподобяваха розова пъпка и така примамваха за целувки на младото му лице, сега изглеждаха своенравни и нацупени, а игривите му очи бяха потънали под подпухналите клепачи и от наедрелите му бузи. Той приличаше едновременно на глезен и на нещастен мъж. Мъж, който напомняше капризно дете.

Усмихнах се лъчезарно, наведох глава към него, смеех се на забележките му и го разсмивах на свой ред с разкази за това как бия масло и как правя сирене, докато не стигнахме до високата маса, където той отиде да седне на трона си, както подобаваше на английския крал, а аз се отправих към мястото си на масата на придворните дами.

Ние седяхме дълго на масата за вечеря — този двор наистина си угаждаше добре. Имаше двадесет различни месни блюда; дивеч и домашни животни, птици и риба. Имаше петнадесет различни вида пудинг. Аз гледах как Хенри опитваше по малко от всичко и постоянно поръчваше още. Ана седеше до него с ледено изражение на лицето, вземаше по малко от чинията си, а очите ѝ постоянно шареха насам-натам, сякаш дебнеше спотаена опасност.

Накрая, когато отнесоха чиниите, започна представление, след което придворните се втурнаха да танцуват не на шега. Аз наблюдавах внимателно страничната врата, вляво от камината, дори когато заемах мястото си в танца сред останалите и когато флиртувах приятелите си от двора. След полунощ аз бях възнаградена за това: вратата се отвори и съпругът ми Уилям влезе и се заглежда за мен.

Свещите бяха почти угаснали и толкова много хора танцуваха и се разхождаха, че никой не го забеляза. Извиних се за танца и отидох при него, а той веднага ме придърпа в една ниша зад завесите.

— Любов моя — каза той и ме взе в обятията си. — Имам чувството, че е минала цяла вечност.

— Аз също. Бебето добре ли е? Настанихте ли се?

— Оставих ги с дойката дълбоко заспали. Освен това намерих добър подслон за моментите, когато ще можеш да се измъкваш от двора.

— Аз успях да уредя нещо по-добро — казах доволно. — Кралят се зарадва да ме види и попита за теб. Ти трябва да дойдеш в двора утре. Можем да бъдем заедно. Той каза, че можем да отведем малката Ана в Хевър за лятото.

— Ана ли го помоли?

Аз поклатих глава.

— На Ана дължа моето прогонване — казах аз. — Тя нямаше даже да ми позволи да видя децата си, ако сама не бях попитала краля за това.

Той подсвирна тихо.

— Трябва да си й благодарна от сърце за това.

Аз поклатих глава.

— Няма смисъл да се оплаквам от характера й.

— А как е тя?

— Унила — прошепнах аз съвсем тихо. — Болна. И тъжна.

[1] През ноември 1534 г. в Англия се приема т.нар. „закон за престолонаследника“, според който дъщерята на Катерина Арагонска — Мери, се обявява за незаконородена, а наследничка на престола се явява дъщерята на Ана Болейн — Елизабет. Всички поданици трябвало да положат клетва за вярност към бъдещата престолонаследничка. — Бел.прев. ↑

ЛЯТОТО НА 1535

Тази нощ ние с Джордж седяхме в стаята на Ана, докато тя се приготвяше да си ляга. Кралят беше казал, че ще си легне с нея същата вечер, и тя се беше изкъпала и ме беше помолила да разреши косите ѝ.

— Ти знаеш, че кралят трябва да внимава, нали? — попитах аз с безпокойство. — Грях е изобщо да ляга с теб.

Джордж се засмя откъм леглото, на което се беше проснал, с ботушите върху изящните завивки. Тя извърна глава, докато я решех.

— Не съм застрашена от твърде много любов.

— Какво искаш да кажеш?

— През някои нощи той изобщо не е в състояние да направи нищо. Отвратително е. Трябва да лежа под него докато той се намества, поти се и сумти. И накрая се ядосва, при това на мен! Сякаш аз имам нещо общо с това.

— От пиенето ли е? — попитах аз.

Тя сви рамене.

— Знаете какъв е кралят. Привечер той винаги е полупиян.

— Ако му кажеш, че носиш дете... — казах аз.

— Ще трябва да му кажа към юни, нали? — отбеляза тя. — Веднага щом коремът ми започне да расте, ще му кажа. Той ще отмени пътуването на двора и всички ще останем в Хамптън Корт. Джордж ще трябва да излиза с него на лов и да внимава онази Джейн с месечинестото лице да не увисне на врата му.

— И архангел Гавраил не може да пропъди жените от него — каза Джордж нехайно. — Ти даде пример, за който ще съжаляваш, Ана. Всички те го държат на разстояние и му обещават луната и звездите. Беше къде по-лесно, когато дамите от свитата бяха като нашата хубава Мери тук — позволяваха си по някоя лудория и в замяна получаваха по няколко имения.

— Мисля, че именията получи ти — казах аз остро. — И баща ни. Както и Уилям Кери. Доколкото помня, аз получих чифт бродирани ръкавици и перлена огърлица.

— Както и кораб, наречен на теб, и кон — каза Ана, с точността на завистница. — Плюс безчет рокли и ново легло.

Джордж се разсмя.

— Имаш пълен опис — все едно, че си дворецов служител, отговарящ за домакинството — той протегна ръка към нея и я придърпа да легне на възглавницата до него. Погледнах ги двамата, сгушили се като близнаци в голямото кралско легло.

— Ще ви оставя — казах лаконично.

— Бягай при сър Никой — подхвърли Ана през рамо, и дръпна богато избродираните завеси на леглото, които ги скриваха от погледите.

Уилям ме чакаше в градината. Той се взираше в реката, а лицето му беше мрачно.

— Какво има?

— Арестували са Фишър — каза той. — Никога не съм помислял, че е способен да издаде такава заповед.

— Епископ Фишър?

— Мислех, че животът му е омагьосан. Хенри винаги го е обичал и сякаш му позволяваше да защитава открито кралица Катерина и в същото време да излезе от това невредим. Той винаги ѝ е бил предан. Тя ще тъгува за него.

— Но той ще остане в Тауър само седмица-две, нали? След което ще се извини или нещо такова, нали?

— Зависи какво ще поискат от него. Той няма да даде клетва за вяност към престолонаследничката, сигурен съм в това. Той не може да каже, че Елизабет трябва да наследи трона вместо Мери. Писал е един куп книги и е проповядвал милиони пъти в защита на този брак и не може да се съгласи с обезнаследяването на нейната дъщеря.

— Тогава просто ще остане там — казах аз.

— Предполагам — прошепна Уилям.

Пристъпих по-близо до него и сложих ръката си върху неговата.

— Защо си така разтревожен? — попитах аз. — Той ще получи книгите и вещите си, а приятелите му ще го посещават. Ще го пуснат в края на лятото.

Уилям извърна лице от реката и хвана ръката ми.

— Аз бях там, когато Хенри заповяда да го затворят в Тауър — каза той. — Стори това по време на литургия. Помисли за това, Мери. Беше на литургия, когато изпрати епископа в Тауър.

— Той винаги се е занимавал с делата си по време на литургия — казах аз. Не ми се искаше да приема сериозността в тона на Уилям. — Това не означава нищо.

— Това са законите на Хенри — каза съпругът ми, хванал ръцете ми, без да ги пуска. — Първо беше клетвата за вярност към принцесата, след това Акта за върховенство^[1] и Акта за предателството. Това не са законите на страната. Това са законите на Хенри, които имат за цел да хванат в клопка неговите врагове, и Фишър, и Мор, паднаха в нея.

— Той едва ли ще ги обезглави... — казах аз. — О, Уилям, наистина! Единият от тях е най-уважаваният духовник в страната, а другият е бил лорд-канцлер. Той едва ли ще се осмели да ги обезглави.

— Щом може да ги съди за предателство, това значи, че никой от нас не е в безопасност.

Аз усетих, че също съм снишила глас в тон с неговия.

— Защо?

— Защото той ще разбере, че папата не защитава тези, които му служат. Ще разбере, че английският народ не въстава срещу тиранията. И че никой няма да бъде защитен от доброто си име и положението си в обществото, щом може да бъде задържан по силата на поредния нов закон, който той ще измисли. Колко време според теб кралица Катерина ще живее на свобода, щом като нейният съветник е затворен?

Аз отдръпнах ръцете си.

— Не искам да слушам това — казах аз. — Това е все едно да се плашим от сенки. Дядо ми Хауърд е бил в Тауър за предателство, но излезе от там с усмивка на лице. Хенри няма да екзекутира Томас Мор, защото го обича. Може сега да са се скарали, но Мор винаги е бил най-близък негов приятел и близостта му винаги го е радвала.

— А чичо ти Бъкингам?

— Това е друго нещо — казах аз. — Той беше виновен.

Съпругът ми ме пусна и се обърна към реката.

— Ще видим — беше всичко, което той каза. — Нека се молим на Бога ти да си права, а аз да греша.

Молитвите ни не бяха чути. Хенри направи нещо, на което никога не бих повярвала, че е способен. Той изправи пред съда епископ Фишър и сър Томас Мор за твърденията им, че кралица Катерина е била негова законна жена. Остави ги да зложат главите си на твърдението, че той не е глава на църквата и английски папа. И тези двама мъже с неопетнена съвест — двама от най-достойните мъже на Англия — отидоха на ешафода и положиха глава на дръвника, като най-долни предатели.

Придворните бяха много унили през онези юнски дни, когато умряха Фишър и Мор. Всеки почувства, че светът е станал по-опасно място. Ако епископ Фишър можеше да бъде обезглавен, а сър Томас Мор можеше да отиде на ешафода, то кой беше в безопасност?

Ние с Джордж чакахме с нарастващо нетърпение бебето на Ана да започне да расте в утробата ѝ, за да може тя да каже на краля, че чака дете; но ето че дойде средата на юни, а още нищо не се случваше.

— Възможно ли е да си сбъркала, че си бременна? — попитах аз.

— Струва ли ти се възможно? — отвърна тя. — Нима някога мисля за нещо друго?

— Дали не се движи толкова бавно, че да не можеш да го усетиш? — попитах аз.

— Ти ми кажи — отвърна тя. — Ти си вечно прасецата се свиня. Може ли да е така?

— Не зная — казах аз.

— Напротив, знаеш — каза тя. Малката ѝ уста беше горчиво свита. — И двете знаем. И двете знаем какво се е случило. Умряло е там, вътре. Вече съм в петия месец, а не съм наедрявала от третия. Умряло е вътре в мен.

Аз я погледнах ужасено.

— Трябва да повикаме лекар.

Тя щракна с пръсти пред лицето ми.

— По-скоро бих повикала самия дявол. Ако Хенри узнае, че нося мъртво дете, повече няма да ме доближи.

— Така ще се разболееш — предупредих я аз.

Тя се разсмя пронизително и горчиво.

— По един или друг начин това ще стане причина за смъртта ми. Защото ако по някакъв начин се разбере за второто дете, което не успявам да износя, това ще бъде краят ми. Какво да правя?

— Ще отида сама при някоя акушерка и ще я питам какво да правиш, за да махнеш бебето.

— По-добре внимавай да не разбере, че питаш за мен — каза Ана унило. — Ако дори една думичка излезе оттук, аз съм изгубена, Мери.

— Знам — казах аз мрачно. — Ще извикам Джордж да ми помогне.

Същата вечер, преди вечеря, двамата поехме надолу по реката. Качихме се на наемна лодка, тъй като не можехме да отидем с голямата семейна баржа. Джордж знаеше една градска баня, свърталище на проститутки. Близко до това място живееше жена, за която говореха, че можела да прави заклинания, да спира бебетата, та да не могат да се родят, да хвърля проклятие върху стада добитък, или да кара речната пъстърва да излиза на брега. Банята беше досами реката, с изнесени навън прозорци, които гледаха към водата. На всеки прозорец имаше по една свещ, пазена от вятъра, на чиято светлина седяха полуголи жени, за да могат да ги оглеждат от реката. Джордж нахлупи шапката си ниско над очите, а аз придърпах качулката на пелерината си още по-надолу. Лодката спря край плаващата площадка, а аз се стараех да не обръщам внимание на момичетата, които се надвесваха от прозорците и задяваха Джордж.

— Чакай ни тук — заповяда Джордж на лодкаря, а ние се заизкачвахме по хлъзгавите мокри стъпала. Той ме хвана под лакътя и ме поведе по мръсната калдъръмена уличка към къщата на ъгъла. Той почука на вратата, тя бавно се отвори, и той ми направи път да вляза сама. Аз се поколебах в коридора, и се взрях в тъмнината.

— Хайде — каза Джордж. Рязко побутване по гърба ми подсказа, че той не беше в настроение да се бави. — Отивай. Трябва да направим това за нея.

Аз кимнах и влязох вътре. Стаичката беше малка и опушена от ленивия огън, който тлееше едва-едва в камината. Стаята беше обзаведена оскъдно, имаше само една дървена маса и няколко

столчета. Жената седеше край масата — беше стара, прегърбена, с побелели коси, лицето ѝ беше сбръчкано, но умно — явно нищо не убягваше от сините ѝ очи. Усмивката ѝ разкри ред потъмнели зъби.

— Придворна дама — отбеляза тя, като видя плаща ми и богатите ми одежди.

Аз поставих една сребърна монета на масата и казах мрачно:

— Това е за вашето мълчание.

Тя се разсмя.

— Ако си мълча, няма да ви бъде много полезна.

— Имам нужда от помощ.

— Сигурно искате някой да ви обикне? Или да умре? — живият ѝ поглед ме пронизваше, сякаш искаше да ме погълне цялата. Киселата усмивка се появи отново на лицето ѝ.

— Нито едното, нито другото — казах аз.

— Тогава трябва да е нещо свързано с бебета.

Аз придърпах един стол и седнах, като си помислих как простичко се делеше светът — на любов, смърт и деца.

— Не питам за себе си, а за моя приятелка.

Тя се разсмя не без задоволство.

— Както винаги.

— Беше бременна, но вече е в петия месец, а бебето нито расте, нито се движи.

Жената веднага се оживи.

— Какво мисли?

— Мисли, че е мъртво.

— Продължава ли да наедрява?

— Не. Не е наедряла от третия месец.

— Има ли сутрешно гадене и болки в гърдите?

— Вече не.

Тя кимна с глава.

— Кърви ли?

— Не.

— Изглежда, че бебето е мъртво. По-добре ме заведете при нея, за да се уверя.

— Това е невъзможно — казах аз. — Пазят я много строго.

Тя се изсмя рязко.

— Няма да повярвате в какви къщи съм се промъквала.

— Не можете да се срещнете с нея.

— Тогава ще трябва да рискуваме. Ще ви дам отвара, която ще я повали на легло, ще се мъчи като куче, но ще изхвърли бебето.

Закимах оживено, но тя вдигна ръка.

— А ако е сбъркала? Ако в корема ѝ има живо бебе? Ако то само си е дало малка почивка? И е притихнало?

Аз я погледнах доста объркана.

— Тогава какво?

— Тогава ще го убие — отвърна тя протичко. — Това ви прави убийца, както и мен, и нея. Имате ли достатъчно смелост за това?

Аз поклатих бавно глава.

— Боже мой, не — казах аз, като си мислех какво щеше да се случи с мен, ако някой разбереше, че съм дала на кралицата отрова, за да може тя да изхвърли бъдещия принц.

Изправих се, извърнах се от масата и се загледах в хладната сивота на реката. Извиках Ана в спомените си и я видях в началото на бременността ѝ с руменината по страните ѝ, подувания се корем и наедряващите ѝ гърди; и как изглеждаше сега — толкова бледа, изтощена и измъчена.

— Дайте ми питието. Тя сама ще реши дали да го вземе или не.

Жената стана от масата и се затътри към съседната стая.

— Ще ви струва три шилинга.

Не казах нищо в отговор на абсурдно високата цена, а тихомълком оставих монетите на мръсната маса. Тя ги грабна с едно бързо движение.

— Не трябва да се страхувате от това — каза тя внезапно.

Аз бях почти стигнала до вратата и се обърнах.

— Какво имате предвид?

— Не се страхувайте от питието, а от острието.

Почувствах как се вкочанявам и затреперих, сякаш хладната мъгла от реката изведнъж се беше просмукала в кожата ми.

— Какво искате да кажете?

Тя поклати глава, сякаш се беше унесла за миг.

— Аз ли? Нищо. Но ако думите ми ви говорят нещо, то имайте ги предвид. Ако ли не — тогава наистина не значат нищо. Забравете.

Аз се забавих още малко, за в случай, че реши да каже още нещо, но тя мълчеше. Отворих вратата и излязох.

Джордж ме чакаше със скръстени ръце. Когато излязох, той ме хвана под лакътя и ние забързахме мълчаливо надолу по хлъзгавите стълби към полюшващата се лодка. Мълчахме през по-голямата част на обратния път, докато лодкарят гребеше срещу течението. Когато той ни остави на дворцовия кей, аз казах забързано на Джордж:

— Трябва да знаеш две неща: едното е, че ако бебето не е мъртво, питието ще го убие и това ще тежи на нашата съвест.

— Няма ли начин първо да разберем дали е момче, преди да й дадем питието?

Идеше ми да го наругая, задето не можеше да мисли за нищо друго.

— Никой не може да предвижда такива неща.

Той кимна.

— А какво е другото?

— Другото, което старицата каза, е, че не трябва да се страхуваме от питието, а от острието.

— Какво острие?

— Не каза.

— Острие на меч? На бръснач? Бравата на палача?

Аз свих рамене.

— Ние сме Болейн — каза той простиичко. — Когато прекарваш живота си в сянката на трона, винаги се страхуваш от остриета. Хайде да приключим с това тази вечер. Да й дадем отварата и да видим какво ще стане.

Ана отиде на вечеря, както подобава на кралица — бледа и измъчена, но с високо вдигната глава и с усмивка на устните. Тя седна до Хенри, а тронът ѝ беше почти толкова разкошен колкото неговия. Бърбореше с него, ласкаеше го и го очароваше, което все още ѝ се удаваше. Но когато остроумията ѝ секваха дори за миг, погледът му започваше да шари из стаята и се спираше на масата на придворните дами, насочен може би към Мадж Шелтън, може би към Джейн

Сиймор, а веднъж дори се усмихна топло и замечтано на мен. Ана се преструваше, че не вижда нищо, затрупваше го с въпроси за лова му и хвалеше доброто му здраве. Тя вземаше най-хубавите хапки от блюдата на масата, издигната на подиума, и ги слагаше в неговата препълнена вече чиния. Тя беше истинската Ана, беше Ана във всяко свое извъръщане на главата и проблясващия игрив поглед изпод клепачите, но имаше нещо в нейния изпълнен с решителност чар, което ми напомняше на жената, която беше заемала този трон преди нея и се опитваше да не обръща внимание на това, че мъжът ѝ бе насочил вниманието си другаде.

След вечеря кралят каза, че има да върши някаква работа, но на всички стана ясно, че отива да пирува с най-близките си приятели.

— По-добре да го придружа — каза Джордж. — Ще се погрижиш ли тя да го изпие и ще останеш ли с нея?

— Тази вечер ще спя при нея — отвърнах аз. — Жената ми каза, че ще ѝ стане много зле.

Той кимна, свивайки устни, след това се обърна и тръгна след краля.

Ана каза на придворните си, че има главоболие и че смята да си ляга рано. Ние ги оставихме в залата за аудиенции, където те шиеха ризи за бедните. Те бяха много прилежни в работата си, когато им пожелахме лека нощ, но аз знаех, че веднага щом вратата зад нас се затвореше, щяха да започнат с обичайните клюки.

Ана облече нощницата си и ми подаде гребена.

— Поне да свършиш нещо полезно докато чакаме — каза тя неучтиво.

Аз сложих стъкленицата на масата.

— Налей ми.

Имаше нещо отблъскващо в тази стъкленица и в запушалката ѝ.

— Не. Това ще бъде твое дело и само твое.

Тя сви рамене като комарджия, който прави залози с празни джобове, и изсипа питието в златната чаша. Издигна я към мен в подигравателна наздравица, отметна глава назад и я изпи. Видях как шията ѝ се сгърчи, когато се насили да го изпие на няколко глътки. После остави с трясък чашата на масата и ми се усмихна диво и предизвикателно.

— Готово — каза тя. — Моля се на Бога да подейства както трябва.

Ние зачакахме, аз сресах косите ѝ, а малко по-късно тя каза:

— Можем вече да си лягаме. Нищо не се случва — и ние се сгушихме в леглото както в миналото. Събудихме се малко след изгрев-слънце, а тя все още нямаше никакви болки.

— Не подейства — каза тя.

Аз все още таях малката, глупава надежда, че бебето е оцеляло, че е живо, може би все още мъничко по размери, може би крехко, но че се е държало и е останало живо, въпреки отровата.

— Ще отида в леглото си, след като не съм ти нужна — казах аз.

— О — каза тя. — Тичай при сър Никой и се овъргаляйте хубавичко запотени в леглото, какво чакаш?

Не ѝ отговорих веднага. Познавах завистливия тон в гласа на сестра си и това за мен беше най-сладкият звук.

— Но ти си кралицата.

— Да. А ти си лейди Никоя.

Аз се усмихнах.

— Такъв беше изборът ми — казах и се измъкнах от стаята, без да ѝ оставя възможност да каже нещо последна.

Цял ден не се случи нищо. Джордж и аз гледахме Ана така загрижено, сякаш беше наше дете, но въпреки че беше бледа и въпреки оплакванията ѝ от юнските горещини, нищо не се случи. Кралят прекара цялата сутрин по дела, приемаше молители, които бързаха да го заварят, преди дворът да е заминал за лятото.

— Има ли нещо? — попитах аз Ана, докато я гледах да се облича за вечеря.

— Не — каза тя. — Утре ще трябва пак да отидеш при нея.

Около полунощ изпратих Ана да си легне и се отправих към собствените си покои. Уилям тъкмо се унасяше, когато влязох, но щом ме видя стана да развърже роклята ми така нежно, сякаш беше някоя мила прислужница. Аз се засмях на съсредоточеното му изражение, докато той развързваше полите ми, а след това ги разпусна, така че да мога да се измъкна от тях, и въздъхнах от удоволствие, когато той

започна да разтрива местата по кожата ми, където се беше отбелязал впития в ребрата ми корсаж.

— По-добре ли е така?

— Винаги е по-добре, когато съм при теб — казах аз простичко.

Той хвана ръката ми и ме поведе към леглото. Свалих долната си фуста и се вмъкнах между затоплените чаршафи. Топлото му и сухо, познато тяло в миг ме обгърна, неговия аромат ме замая, допирът на голото му бедро между моите ме възбуди, топлите му гърди, допрени до издигнатите ми гърди ме накара да се усмихна от удоволствие, а устните му се разтвориха под целувките му.

Разбудиха ни към два сутринта. Беше още тъмно, когато по вратата се чу тихо драскане. Уилям скочи от леглото с нож в ръка.

— Кой е там?

— Джордж. Трябва ми Мери.

Уилям изруга под нос, наметна се с плаща си, хвърли ми нощницата и отвори вратата.

— С кралицата ли е свързано?

Джордж поклати глава. Не можеше да понесе мисълта, че друг човек е посветен в семейните ни тайни. Погледът му се плъзна от Уилям към мен.

— Хайде, Мери.

Уилям отстъпи от вратата, сдържайки недоволството си, задето брат ми ми нареждаше да напусна брачното си ложе. Аз навлякох нощницата си през глава и се измъкнах от леглото. Пресегнах се за корсажа и полите си.

— Няма време — каза Джордж ядосано. — Идвай така.

— Няма да тръгне от тук полугола — каза Уилям глухо.

За миг Джордж спря и огледа Уилям и смръщеното му лице. После се усмихна с очарователната си усмивка.

— Тя трябва да дойде по работа — каза той учтиво. — Това са семейни дела. Пусни я да дойде, Уилям. Аз ще се погрижа нищо лошо да не ѝ се случи. Обаче сега тя трябва да тръгне.

Уилям свали наметалото от голите си плещи и го наметна на моите и ме целуна леко по челото, като минавах бързо покрай него. Джордж сграбчи ръката ми и ме дръпна след него; забързани, ние се отправихме към покоите на Ана.

Тя лежеше на пода пред огъня. Беше обвила тялото си с ръце, сякаш сама се прегръщаше. На пода до нея имаше окървавен вързоп. Когато влязохме в стаята, тя ни погледна през падналите по лицето ѝ черни кичури и извърна поглед, сякаш нямаше какво да ни каже.

— Ана? — прошепнах аз.

Аз прекосих стаята и седнах на пода до нея. Внимателно обгърнах с ръце сгърчените ѝ рамене. Тя не се отпусна с облекчение, но не се и отдръпна. Беше неподатлива като парче дърво. Аз погледнах надолу към жалкото вързопче.

— Това ли беше бебето?

— Излезе почти без никаква болка — процеди тя през зъби. — И толкова бързо, че всичко свърши в миг. Почувствах как коремът ми се свива така, сякаш иска да се отърве от нещо, станах от леглото, за да отида до гърнето, и всичко свърши. Беше мъртво. Кръв почти нямаше. Мисля, че е било мъртво месеци наред. Всичко това е било загуба на време. Всичко. Просто загуба на време.

Аз се обърнах към Джордж.

— Трябва да се отървеш от това.

Той изглеждаше погнусен.

— Как?

— Зарови го — казах аз. — Отърви се някак от него. Това не може да е било истина. Цялото това нещо не трябваше да се случва.

Ана прокара белите си пръсти, отрупани с пръстени, през косите си и додаде:

— Да — каза тя безизразно. — Никога не се е случвало. Както и миналия път. Както и следващия. Като всеки път. Никога нищо не се случва.

Джордж отиде да вземе нещото, но се спря. Боеше се да го докосне.

— Ще го взема в нещо.

Аз кимнах към един от сандъците с дрехи, който беше изправен до стената. Той го отвори. Аромат на лавандула и пелин се разнесе из стаята. Той измъкна една черна пелерина.

— Не тази — каза Ана остро. — Тя е поръбена с истински хермелин.

Той се спря, изненадан от абсурдността на думите ѝ, но я остави и измъкна нещо друго, което хвърли върху малкото вързопче на пода.

То беше толкова мъничко — сякаш вътре нямаше нищо, даже когато го уви и като го сложи под мишница.

— Не знам къде да копая — каза той тихо, като гледаше внимателно Ана. Тя продължаваше да дърпа кичури от косата си, като че ли желаше болката.

— Отиди да питаш Уилям — казах аз, отправяйки благодарност към Бога, че ми е дал съпруг, който щеше да се справи с целия този ужас вместо нас. — Той ще помогне.

Ана простена откъслечно и болезнено.

— Никой не трябва да знае!

Аз кимнах на Джордж.

— Отивай!

Той излезе от спалнята. Вързопчето, което носеше, беше толкова малко, че можеше да мине за книга, увита в пелерината, за да бъде предпазена от влагата.

Веднага след като вратата се затвори, аз се обърнах към Ана. Чаршафите на леглото бяха изцапани с кръв и аз ги свалих, после съблякох нощницата ѝ. Скъсах я и се заех да горя всичко в камината. Нахлузих ѝ нова нощница през главата и я подканих да си легне в постелята, да се мушне под завивките. Тя беше бледа като самата смърт, а зъбите ѝ тракаха. Когато легна, ми се стори смалена под дебелите завивки, погълната от богато избродирания балдахин и завесите на голямото легло.

— Ще ти донеса малко греяно вино.

В залата за аудиенции имаше кана вино, аз го внесох в стаята ѝ и сложих в него нагорещения ръжен. Добавих и малко бренди, и изсипах всичко в златната ѝ чаша. Държах я за раменете и ѝ помогнах да го изпие. Тя спря да трепери, но си остана все така смъртно бледа.

— Спи — казах аз. — Тази нощ ще остана при теб.

Отметнах завивките и се промъкнах при нея. Прегърнах я, за да я стопля. Нейното леко телце с вече плоския ѝ корем беше мъничко, като на дете. Почувствах как нощницата се намокря на рамото ми и разбрах, че тя плачеше безмълвно. Сълзите се стичаха през затворените ѝ клепачи.

— Спи — казах аз безпомощно. — Не можем да направим нищо повече тази вечер. Спи, Ана.

Тя не отвори очите си.

— Ще спя — прошепна тя. — И се моля на Бога никога да не се събуждам.

Но разбира се, тя се събуди на другата сутрин. Събуди се и нареди да ѝ донесат корито с вряла вода, сякаш искаше да превари болката в съзнанието и в тялото си. Влезе в него и дълго се търка цялата, след това легна сред сапунените мехурчета и извика прислужниците да ѝ донесат още една кана с гореща вода, после още една. Кралят ѝ предаде, че отива на утринна служба, а тя му отговори, че ще го види на закуска сутринта; щяла да слуша литургията от покоите си. Поиска да ѝ донесе сапун и груб чаршаф, с който да изтъркам гърба ѝ, докато не стане червен. Изми косите си, върза ги на върха на главата си и пак потъна в горещата вода. Кожата ѝ беше червена като на рак, но тя накара прислужничките да ѝ донесат още една кана с вряла вода и топли чаршафи, в които да се увие, като излезе.

Ана застана пред огъня, за да се изсуши и пожела да ѝ наредят всички най-хубави рокли, за да избере какво да облече днес и какво да вземе със себе си, когато дворът тръгне на път. Стоях в дъното на стаята, наблюдавах я и се питах какво ли означаваше това нейно мъченичество с врялата вода и какво се криеше зад този парад на богатството ѝ. Облякоха я и завързаха корсажа ѝ толкова стегнато, че гърдите ѝ набъбнаха като две примамливо заоблени кадифени топки плът над деколтето на роклята ѝ. Лъскавата ѝ черна коса се показваше иззад опънатата назад шапчица, дългите ѝ пръсти бяха отрупани с пръстени, а на шията си носеше любимата си огърлица с „Б“, за „Болейн“. Тя се спря преди да излезе от стаята, за да се погледне в огледалото, и се взря в себе си с онази разбираща, прелъстителна малка полуусмивчица.

— Сега добре ли се чувстваш? — попитах я аз.

Нейното завъртане накара разкошната коприна на роклята ѝ да се разпери навън, а инкрустираните диаманти засвяткаха на ярката дневна светлина.

— *Bien sûr!* А защо не? — попита тя. — Защо не?

— Попитах просто така — казах аз. Усетих как отстъпвам назад не заради преклонението, което тя така обичаше да вижда около себе

си, а защото ме беше овладяло чувството, че това е твърде много за мен. Не исках да съм с Ана, когато тя беше блестяща и непоклатима. Когато я виждах такава, копнеех за нежността и простотата на Уилям и за един свят, в който нещата са такива, каквито изглеждат.

Заварих го тъкмо там, където очаквах. Разхождаше се с бебето ни на ръце край реката.

— Изпратих дойката на закуска — каза той, като ми я подаде. Сложих лице на главичката ѝ и почувствах как сърчицето ѝ бие нежно до бузата ми. Аз вдъхнах от сладкия ѝ бебешки аромат, и затворих очи от удоволствие. Ръката на Уилям пробягна надолу по гърба ми и той ме придърпа към себе си.

Останах неподвижна за миг, наслаждавайки се на докосването му, на топлината на бебето, притиснато в мен, наслаждавайки се на крясъка на чайките и на топлината на слънчевите лъчи по лицето ми, и ние тръгнахме бавно един до друг по крайречната пътека.

— Как е кралицата тази сутрин?

— Сякаш нищо не е било — казах аз. — Дано да си остане така.

Той кимна.

— Мислех си само едно — каза той внимателно. — Не искам да обидя никого, но...

— Какво?

— Какво ѝ има? Какво ѝ има, че не може да износи едно дете?

— Тя роди Елизабет.

— А оттогава?

Аз присвих очи и го изгледах.

— Какво имаш предвид?

— Само това, което всеки би си помислил, ако знаеше това, което и аз знам.

— И какво би си помислил всеки? — попитах аз и гласът ми прозвуча малко заядливо.

— Знаеш какво.

— Ти ми кажи.

Той се засмя отривисто и тъжно.

— Като ме гледаш така яростно, приличаш досущ на чичо си. Разтреперих се от страх.

Това ме накара да се разсмея и да тръсна глава.

— Ето! Не гледам яростно. Но ти продължавай. Какво ще си помислят всички? Какво си мислиш ти, но не искаш да ми го кажеш?

— Хората ще кажат, че тя има някакъв грях на душата си, че е сключила договор с дявола или че е правила магии — каза той унило. — Не се нахвърляй на мен, Мери. Ти самата би казала същото. Мислех си, че може би тя трябва да се изповяда или да тръгне на поклонение и да пречисти някак съвестта си. Не знам, откъде да знам? Аз дори не искам да знам. Но тя трябва да е направила нещо ужасно и нередно, нали?

Обърнах се на пети и бавно се отдалечих. Уилям ме задържа.

— Сигурно и ти се чудиш...

Аз поклатих глава.

— Никога — казах аз решително. — Не знам и половината от това, което е направила, за да стане кралица. Нямам и представа какво може да е правила, за да зачене син. Не знам и не искам да знам.

Ние вървахме известно време в мълчание. Уилям погледна извърнатото ми настрани лице.

— Ако тя никога не се сдобие със собствен син, ще задържи твоя — каза той, отгатвайки за какво си мисля.

— Знам това! — казах аз тихо и тъжно. Притиснах по-силно бебето в обятията си.

Дворът щеше да поеме на път тази седмица и тогава щяха да ме пуснат да отида и да видя децата си — веднага, щом всички заминеха. По време на суетенето около опаковането и организирането на лятното пътуване, аз се чувствах като акробат, танцуващ сред яйца, и все се страхувах да не направя нещо, та да настроя кралицата срещу себе си.

Но моят добър късмет не ме напусна и доброто настроение на Ана се задържа. Уилям и аз помахаме за сбогом на кралската свита, когато те заминаха на юг към най-хубавите градчета и величествени имения, които Съсекс, Хампшир, Уилтшир и Дорсет можеха да предложат. Ана беше облечена разкошно в бяло и златно, а Хенри, който яздеше редом, все още имаше величествен вид, особено на гърба на своя едър ловен кон. Ана яздеше кобилата си толкова близо до него, колкото винаги беше яздила през онези лета, само преди две-три

години, когато той беше омаян от нея, а тя виждаше осъществяването на мечтата си на една ръка разстояние.

Тя още можеше да го накара да се обърне и да я слуша, още можеше да го разсмее. Тя още можеше да води двора така, сякаш беше младо момиче, излязло на разходка за удоволствие през летния ден. Никой не знаеше какво струваше на Ана да язди с тях и да грее в целия си блясък пред краля, да маха по пътищата с ръка на хората, които я гледаха с горчиво любопитство, но не и с любов. Никой нямаше да узнае това.

Уилям и аз стояхме и махахме с ръка, докато те не се скриха от погледите ни, а после влязохме да намерим дойката и бебето. Веднага щом и последната от стотиците коли потегли от конюшната надолу по Уест Роуд, ние тръгнахме на юг към Кент, към Хевър, за да прекараме едно лято с децата ми.

Бях си представяла този миг и се бях молила за него всяка нощ на колене, цяла година. Благодаря на Бога, че мълвата не беше стигнала до Кент, и че децата ми така и не узнаха на какъв риск бяхме изложени като семейство. Беше им позволено да получават писма от мен, в които аз им казвах, че съм се омъжила за Уилям и че чакам дете. Бях им казала, че съм родила момиченце и че имаха малка сестричка, и те двамата бяха толкова развълнувани, колкото и аз самата, и копнееха да ме видят така, както и аз копнеех да видя тях.

Те се навъртаха на подвижния мост, когато ние прекосихме парка и аз видях как Катерина дръпна Хенри да стане на крака, след което се затичаха към нас. Катерина беше повдигнала полите си, за да не се оплетат в краката ѝ при тичането, а Хенри я изпреварваше с по-бърза крачка. Свлякох се от коня си и разтворих ръце, за да ги прегърна и двамата, а те се хвърлиха към мен, хванаха ме през кръста и ме прегърнаха здраво.

И двамата бяха пораснали. Плачеше ми се при мисълта колко много бяха пораснали, докато ме нямаше. Хенри ми стигаше до рамото и си личеше, че на ръст и по тегло щеше да стане като баща си Хенри. Катерина почти се беше превърнала в млада жена, висока колкото брат си и грациозна. Тя имаше лешниковите очи на Болейн и тяхната игрива усмивка. Отдалечих я от себе си, за да мога да я разгледам. Нейното

тяло добиваше очертанията на жена, а в очите ѝ, които срещнаха моите, се четеше, че тя е почти съзряла. Те ме гледаха ведро и доверчиво.

— О, Катерина, ти ще станеш поредната красавица на рода Болейн — казах аз, а тя почервения и се сгуши в прегръдките ми.

Уилям слезе от ловния си кон и прегърна Хенри, след което се обърна към Катерина.

— Струва ми се, че трябва да ви целуна ръка — каза той.

Тя се разсмя и се хвърли в прегръдките му.

— Толкова се зарадвах, когато чух, че сте се оженили — каза тя. — Сега „татко“ ли да те наричам?

— Да — каза той уверено, сякаш никога не бе имало каквито и да било съмнения по въпроса. — Освен когато се налага да ми казваш „сър“.

Тя се разхили.

— А бебето?

Аз отидох при дойката, която беше още на мулето си и взех бебето от ръцете ѝ.

— Ето я — казах аз. — Малката ти сестричка.

Катерина веднага я грабна и започна да ѝ гука. Хенри се надвеси над рамото ѝ, за да отметне пеленката и погледна мъничкото личице.

— Колко е мъничка — каза той.

— Тя много порасна — казах аз. — Когато се роди, беше наистина мъничка.

— Много ли плаче? — попита Хенри.

Аз се усмигнах.

— Не чак толкова. Не и като теб. Ти беше истински ревльо.

Той веднага се усмихна смръщено с неговата момчешка усмивка.

— Наистина ли съм бил такъв?

— Да, ужасен, при това.

— Все още си — каза Катерина с превъзходството на по-голямата сестра.

— Не съм — отговори ѝ той. — Все едно. Майко и ъ... татко, ще влезете ли вътре? Вечерята ви скоро ще е готова. Не знаехме по кое време ще пристигнете.

Уилям се обърна към къщата и сложи ръка на рамото на Хенри.

— А ти ми разкажи как върви учението — прикани го той. — Казаха ми, че с теб се занимавал някакъв монах от цистерианския орден. Освен на латински, учат ли те на старогръцки?

Катерина изостана малко.

— Може ли да я понося?

— Можеш да я държиш и цял ден — усмигнах ѝ се аз. — Дойката ѝ ще бъде доволна да си почине.

— А тя ще се събуди ли скоро? — попита Катерина, като надзърташе внимателно към малкото вързопче.

— Да — уверих я аз. — И тогава ще видиш очичките ѝ. Те са тъмносини. Много са красиви. И може би ще ти се усмихне.

[1] Според който Хенри е върховен глава на английската църква. — Бел.прев. ↑

ЕСЕНТА НА 1535

От Ана получих само едно писмо през есента:

Скъпа сестро,

Ние ходим на лов със соколи — дивечът е добър. Кралят е доволен от ездата и си купи нов ловен кон на невероятно ниска цена. Времето, прекарано със семейство Сиймор в Улфхол, се оказа прекрасно, а Джейн беше пред погледите ни през по-голямата част от времето, както подобава на дъщеря на домакините. Нейната любезност може да изкара човек от нерви. Тя се разхожда с краля в градината и му показва билките, които ползвала, за да цери бедняците, показва му бродериите си и домашните си гълъби. Тя гледа и риба в крепостния ров, която идва, за да бъде нахранена. Обича сама да наглежда как приготвят вечерята за баща си, тъй като счита, че е редно жената да прислужва на мъжа. Въобще, нейното очарование не знае граници. Кралят се занася с нея като ученик. Както можеш да се досетиш, аз далеч не съм толкова възхитена, но все пак се усмихвам, знаейки, че козът е в мен — не скрит някъде в ръкава, а в корема ми.

Моля се на Бога този път всичко да е наред. Моля те, Боже. Пиша ти от Уинчестър, а сетне заминаваме за Уиндзор, където очаквам да ме посрещнеш. Ще те искам до себе си през цялото време. Бебето ще се роди следващото лято и всички отново ще бъдем в безопасност. Не казвай на никого — даже на Уилям. Трябва да остане в тайна колкото се може по-дълго, в случай на някакво нещастие. Засега само Джордж знае, а вече и ти. Няма да кажа на краля, докато не мина третия месец. Този път имам всички основания да смятам, че бебето ще е здраво.

Моли се за мен,
Ана

Пъхнах ръка в джоба си, потърсих броеницата и започнах да прехвърлям зърната ѝ през пръстите си и да се моля с цялата си душа този път Ана да износи бебето докрай и да се роди момче. Не смятах, че някой от нас ще успее да се справи с още едно помятане; истината щеше да излезе наяве и нашият късмет нямаше да преодолее поредния неуспех, или самата Ана щеше просто да направи малката крачка от болна амбиция към безумие.

Гледах как прислужницата опакова роклите ми в сандъка за път, за да се завърнем в кралския двор в Уиндзор, когато Катерина почука на вратата ми и влезе в стаята ми.

Аз се усмихнах и тя дойде да седне до мен. Взираше се в токите на обувките си и явно искаше да ми каже нещо.

— Какво има? — попитах аз. — Кажи ми, Кат, изглеждаш така, сякаш всеки момент ще се задавиш от това, което ти е на устата.

Тя веднага вдигна глава.

— Искам да питам нещо.

— Питай.

— Знам, че Хенри трябва да остане с монасите от цистерианския орден и с другите момчета, докато кралицата не го повика в двора.

— Да — казах аз и стиснах зъби.

— Чудех се: не мога ли да дойда в двора с вас? Аз съм почти на дванадесет.

— На единадесет си.

— Това значи почти на дванадесет. Ти на колко години беше, когато замина оттук?

Аз направих гримаса.

— Бях на четири. Това е нещо, което винаги съм искала да ти спестя. Плаках всяка нощ, докато не станах на пет.

— Но сега аз съм почти на дванадесет.

Аз се усмихнах на нейната настойтелност.

— Права си. Трябва да дойдеш в кралския двор. Аз ще бъда там, за да те пазя. Ана може да ти намери място като придворна дама, а Уилям също ще те защитава.

Мислех за разврата в двора, за това как едно ново момиче от рода Болейн щеше да стане център на вниманието, как деликатната хубост на дъщеря ми беше на по-сигурно място в провинцията, отколкото в палатите на Хенри.

— Предполагам, че и това ще трябва да се случи — казах аз. — Но все пак ни трябва разрешението на чичо Хауърд. Ако той каже „да“, ти можеш да дойдеш с мен и Уилям следващата седмица.

Лицето ѝ се озари. Тя запляска с ръце.

— Ще имам ли нови дрехи?

— Предполагам.

— А може ли да имам нов кон? Ще трябва да ходя на лов, нали?

Започнах да изброявам нещата на пръстите си.

— Четири нови рокли, нов кон. Нещо друго?

— Шапчици и пелерина. Старата ми е много захабена. Излиняла е вече.

— Шапчици. Пелерина.

— Това е всичко — каза тя, останала без дъх.

— Мисля, че ще можем да се справим с това — казах аз. — Но запомни, лейди Катерина. Дворът невинаги е добро място за една млада девойка, особено за хубава млада девойка. Ще очаквам да се държиш така, както ти се нареди и ако се случи някой да флиртува с теб или да ти праща любовни писма, ще трябва да ми кажеш. Няма да допусна да дойдеш в двора и някой да разбие сърцето ти.

— О, не! — тя танцуваше из стаята като придворен шут. — Не. Ще направя всичко, което ми кажеш, само ми кажи какво да правя, и аз ще го направя. Освен това не смятам, че някой изобщо ще ме забележи.

Полите ѝ се увиха около слабото ѝ телце, а кестенявите ѝ коси се разпиляха. Аз ѝ се усмихнах.

— О, ще те забележат — казах аз горчиво. — Ще те забележат, дъще моя.

ЗИМАТА НА 1356

Радвах се повече отвсякога на дванадесетте празнични коледни дни. Ана чакаше дете и грееше от здраве и самоувереност, а Уилям — моят признат съпруг — седеше до мен. Аз имах бебе в люлката и красива дъщеря в двора. Ана каза, че за коледните празници в двора може да дойде и Хенри. Когато седнах на вечеря в дванадесетата нощ, аз виждах сестра си на английския престол и роднините си из цялата зала, насядали на най-хубавите маси.

— Изглеждаш радостна — каза Уилям, заемайки мястото си срещу мен за танца.

— Радостна съм — казах аз. — Като че ли най-накрая изглежда, че Болейн са там, където винаги са искали да бъдат и могат да се наслаждават на момента.

Той погледна натам, където Ана беше повела дамите да заемат местата си в сложната фигура на танца.

— Дете ли чака? — попита той много тихо.

— Да — прошепнах в отговор. — Как разбра?

— По очите й — каза той. — Освен това единствено в такова състояние тя успява да се държи прилично с Джейн Сиймор.

Аз се разсмях на думите му и огледах кръга от танцуващи и погледа ми се спря там, където Джейн, бледа и непорочна в златистожълтата си рокля чакаше със сведени очи своя ред да танцува. Когато тя пристъпи напред, в центъра на кръга, кралят я гледаше така, сякаш би я погълнал на място, като пудинг с глазура от марципан.

— Тя е истински ангел — отбеляза Уилям.

— Тя е една змия в тревата — казах аз упорито. — А ти по-добре изтрий това изражение от лицето си, защото няма да го търпя.

— Ана го търпи — каза той предизвикателно.

— Не по свое желание, повярвай ми.

— Някой ден тя ще падне в собствената си клопка — обяви Уилям. — Един ден той ще се измори от нейните настроения, и жена като Джейн Сиймор ще се окаже една приятна почивка за него.

Поклатих глава.

— Тя ще го отегчи до смърт за не повече от седмица — казах аз. — Той е крал. Обича лова, турнирите и забавленията. Само едно момиче от рода Хауърд може да му достави такава тръпка. Виж ни само.

Погледът на Уилям се спря последователно на Ана, на Мадж Шелтън, на мен и накрая на Катерина Кери, моята хубава дъщеря, която седеше и гледаше танцьорите, а начинът, по който извъръщаше глава беше огледално копие на Аниния кокетлив жест.

Уилям се усмихна.

— Колко мъдро от моя страна да откъсна цветчето сред това изобилие — каза той. — Най-добрата Болейн.

На следващата сутрин бях с Катерина и с Ана в покоите на кралицата. Ана шиеше с придворните си дами огромното покривало за олтара и това ми напомни за работата, която всички ние бяхме вършили с кралица Катерина, и безкрайното везане на синьото небе, което сякаш се простираше напред към безкрайността, докато тя чакаше да решат съдбата ѝ. На Катерина, като най-новата и нископоставена сред дамите, ѝ бе позволено само да поръбва огромното правоъгълно покривало, докато останалите придворни бяха или коленичили на пода, или бяха придърпали столовете си, за да работят по основната част на модела. Тяхното сплетничене напомняше гукането на гълъби през лятото, и само гласът на Джейн Паркър се отличаваше сред тях, без да е в съзвучие. Ана държеше игла в ръката си, но се беше облегнала назад, заслушана в музиката, която свиреха. Аз също не бях в настроение за работа. Седнах до прозореца и се загледах към студената градина.

На вратата се почука силно и тя се разтвори. Чичо ми влезе и се заоглежда за Ана. Тя стана на крака.

— Какво има? — попита тя без церемонии.

— Кралицата е мъртва — каза той. Това, че той забрави да я нарече „принцесата в изгнание“ показваше колко беше потресен.

— Мъртва ли?

Той кимна.

Ана поруменя и на лицето ѝ бавно грейна лъчезарна усмивка.

— Благодаря ти, Боже — каза тя лаконично. — Значи всичко свърши.

— Нека Господ бъде милостив към душата ѝ — прошепна Джейн Сиймор.

Очите на Ана блеснаха гневно.

— Нека Господ бъде милостив и към вас, лейди Сиймор, щом забравяте, че тази принцеса в изгнание е жената, която примамва девера си, краля, хвана го в клопката на незаконния брак и му донесе много мъка и болка.

Джейн срещна погледа ѝ без да трепне.

— Аз ѝ служех, както и вие — каза тя мило. — Освен това тя беше много добра жена и добра господарка. Естествено е да кажа: „Господ да бъде милостив към душата ѝ“. С ваше разрешение ще отида да се помоля за нея.

Ана изглеждаше така, сякаш би била щастлива да откаже на Джейн, но видя жадния поглед на съпругата на Джордж и си спомни, че всяка разправия ще бъде мигновено разнесена и преувеличена в двора за няколко часа.

— Разбира се — каза тя любезно. — Някой друг би ли желал да отиде на литургия и да се моли с Джейн, докато аз празнувам с краля?

Изборът не беше труден. Джейн Сиймор отиде сама, а ние, останалите, минахме през голямата зала и се упътихме към покоите на краля. Той поздрави Ана с радостен вик, вдигна я от земята и я целуна. Човек не можеше да предположи, че той някога е бил сър Вярно Сърце на своята кралица Катерина. Кой би могъл да предположи, че е умрял най-лютият му враг, а не жената, която го беше обичала предано двадесет и седем години и беше издъхнала, благославяйки го. Той повика церемониалмайстора и му заповяда да организира набързо празненство, което да включва тържествена част и танци. Дворът щеше да се весели, защото една жена, която не беше направила нищо лошо, бе издъхнала сама, далеч от дъщеря си и изоставена от съпруга си. Ана и Хенри щяха да са облечени в жълто: най-веселият и слънчев цвят. Това беше и цветът на траур за кралските особи в Испания, така че това щеше да бъде една хубава шега за сметка на испанския посланик, комуто щеше да се наложи да докладва за двусмислената обида на своя господар — испанския император. Не можах да се насиля и да се усмихна, докато гледах тържеството на Ана и Хенри.

Обърнах се и се отправих към вратата. Нечий пръст се заби над лакътя ми и ме спря. Аз се обърнах и видях, че беше чичо ми.

— Оставате — прошепна той тихо.

— Това е позор.

— Да. Възможно е. Но ще останете.

Понечих да се измъкна, но той ме беше хванал здраво.

— Тя беше враг на сестра ви, което значи, че беше и наш враг. Почти ни разгроми. Беше на косъм от победата.

— Защото справедливостта беше на нейна страна — прошепнах му в отговор. — И ние до един го знаехме.

Той ми се усмихна искрено. Моето възмущение истински го забавляваше.

— Права или не, сега тя е мъртва, а сестра ви е кралица, към която вече няма кой да предявява претенции. Испания няма да ни нападне, а папата ще анулира отлъчването. Нейната кауза може действително да е била справедлива, но тя умря заедно с нея. Това, което ни трябва, е син от Ана и тогава всичко идва в наши ръце. Така че оставате тук — и се постарайте да изглеждате весела.

Аз покорно застанах до него, докато Хенри и Ана се оттеглиха в нишата на прозореца и заговориха. Нещо в начина, по който бяха доближили главите си, както и в бързата размяна на реплики, даваше да се разбере, че те двамата са най-видните заговорници в цялата страна. Помислих си, че ако Джейн Сиймор можеше да ги види сега, тя щеше да разбере, че този съюз е неразрушим. Когато Хенри пожелаеше да има до себе си някого с ум точно толкова безскрупулен и бърз колкото неговия собствен, той винаги можеше да разчита на Ана. Джейн беше отишла да се моли за мъртвата кралица, а Ана се канеше да танцува на гроба ѝ. Дворът, оставен да се забавлява сам, се разпределяше по малки групички и по двойки, които коментираха помежду си смъртта на кралицата. Уилям, който огледа стаята и видя, че съм застанала до чичо си с намусено лице, дойде при мен да ме извика.

— Тя ще стои тук — каза чичо ми. — Никакви измъквания.

— Тя ще следва собствените си желания — отвърна Уилям. — Няма да позволя да ѝ се заповядва.

Чичо ми повдигна вежди.

— Каква чудата съпруга.

— Такава, каквато на мен ми харесва — каза Уилям. Той се обърна към мен. — Искаш ли да останеш или да си тръгнем?

— Засега ще остана — отстъпих аз. — Но няма да танцувам. Това скверни паметта ѝ и аз не желая да участвам.

Джейн Паркър се показва зад рамото на Уилям.

— Казват, че е била отровена — каза тя. — Принцесата в изгнание. Казват, че умряла внезапно и в страшни мъки, и че са ѝ сложили нещо в храната. Кой според вас би бил способен на такова нещо?

И тримата старателно избягвахме да погледнем към кралската двойка: двамата души, които повече от всички други на света биха имали полза от смъртта на Катерина.

— Това е възмутителна клевета. На ваше място не бих я повтарял — посъветва я чичо ми.

— Вече целият двор го знае — защити се тя. — Всеки пита дали е била отровена и кой го е направил.

— Тогава им отговаряйте, че не е била отровена, а е издъхнала от мъка и разкаяние — отвърна чичо ми. — Точно както вярвам, че някои жени могат да умрат от злословие. Особено ако злословията са по адрес на могъщо семейство.

— Аз съм част от това семейство — припомни му Джейн.

— Все забравям — отвърна ѝ чичо. — Толкова рядко ви виждаме до Джордж и толкова рядко правите нещо в полза на това семейство, че понякога напълно забравям, че сме роднини.

Тя издържа на погледа му само за миг, после сведе очи.

— Щях да прекарвам повече време с Джордж, ако той не беше постоянно със сестра си — каза тя тихо.

— С Мери? — чичо се престори на недоумяващ.

Тя вдигна глава.

— С кралицата. Те са неразделни.

— Защото той знае, че трябва да служи на кралицата и на семейството. Вие също трябва да бъдете винаги на негово разположение.

— Не смятам, че той иска която и да е жена на свое разположение — разбунтува се тя. — За него не съществува друга жена освен самата кралица. Той е или с нея, или със сър Франсис.

Аз замръзнах. Не смеех да погледна към Уилям.

— Ваш дълг е да бъдете на негово разположение, независимо от това дали той го изисква от вас или не — каза чичо ми безразлично.

За миг помислих, че Джейн ще му отвърне, но вместо това тя го дари с една от своите коварни усмивки и се отдалечи.

Ана ме извика в стаята си преди вечеря. Тя веднага забеляза, че не бях облечена в жълто за веселбата.

— По-добре побързай — каза тя.

— Няма да дойда.

За миг помислих, че ще опита да се наложи, но тя предпочете да избегне караницата.

— О, много добре — каза тя. — Но кажи на всички, че си болна. Не искам да задават въпроси.

Тя се погледна в огледалото.

— Личи ли ми? — попита тя. — Този път съм напълняла повече отколкото предишните пъти. Това означава, че бебето расте добре, нали? И че е силно?

— Да — казах аз, за да ѝ вдъхна увереност. — Ти също изглеждаш добре.

Тя се настани пред огледалото.

— Среши косите ми. Никой не може да прави това като теб.

Аз свалих жълтата ѝ качулка и издърпах гъстите ѝ блестящи коси назад към раменете ѝ. Тя имаше две сребърни четки, и аз използвах последователно и двете, сякаш причесвах кон. Ана отметна глава назад и се отдаде на насладата.

— Той трябва да е силен — каза тя. — Никой не знае през какво съм минала, за да се сдобия с това бебе, Мери. Никой няма и да узнае.

В миг почувствах как ръцете ми натежават и стават неумели. Помислих си за вещиците, към чиито съвети може би бе прибягвала и за заклинанията, които сигурно беше правила.

— Той трябва да стане велик английски принц — каза тя тихо. — Защото аз отидох до самите адски порти, за да го взема. Никога няма да разбереш как.

— Тогава не ми казвай — казах аз боязливо.

Тя се изсмя отривисто.

— О, да. Вдигни поли и избягай от тинята, в която съм затънала, малка сестричке. Но аз съм се осмелила да извърша такива неща за страната си, каквито не си виждала и насън.

Насилих се да продължа да реша косите ѝ.

— Сигурна съм в това — казах аз успокояващо.

Тя млъкна за миг, после изведнъж отвори очите си.

— Почувствах го — каза тя и в гласа ѝ се усещаше истинско изумление. — Мери, изведнъж го почувствах.

— Какво чувства?

— Точно преди малко го усетих. Бебето. То се размърда.

— Къде — попитах. — Покажи ми.

Тя удари с ръка наслуки по твърдия корсаж.

— Тук вътре. Вътре. Почувствах го... — тя млъкна. Видях, че лицето ѝ се озари така, както никога преди. — Отново — прошепна тя. — Рита. Това е моето дете, което мърда. Благодаря ти, Боже, че нося дете, живо дете.

Тя стана от стола си, а черната ѝ коса още падаше по раменете ѝ.

— Изтичай и кажи на Джордж.

Дори аз, която знаех за тяхната близост, се учудих.

— На Джордж ли?

— Искях да кажа краля — поправи се тя припряно. — Доведи ми краля.

Аз изтичах от стаята ѝ към покоите на краля. Обличаха го за вечеря, но в стаята му имаше петима-шестима мъже. Аз се поклоних, а той се извърна и грейна от радост, че ме вижда.

— О, това е другата Болейн — каза той. — Тази с добрия нрав.

Повечето мъже се засмяха на шегата му.

— Кралицата моли да ви види веднага, сир — казах аз. — Тя има добри вести за вас, които не могат да чакат.

Той повдигна жълтеникаво-рижа вежда — през онези дни се държеше особено царствено.

— Значи тя ви праща да тичате като някой паж, за да ме доведете — все едно, че съм кученце?

Аз отново се поклоних.

— Сир, това е новина, за която с радост тичам. А и вие щяхте да се отзовете, ако знаехте за какво се отнася.

Някой измърмори нещо зад гърба ми, а кралят наметна един златен плащ и приглади хермелиновите си маншети.

— Хайде тогава, лейди Мери. Вие ще заведете нетърпеливото кученце при онази, която го вика. Можете да ме отведете, където пожелаете.

Аз сложих ръка на неговата и не се отдръпнах, когато той ме придърпа към себе си.

— Животът на омъжена жена ви отива, Мери — каза той интимно, когато заслизахме надолу по стълбите и половината от хората му тръгнаха след нас. — Вие сте толкова красива, колкото бяхте като девойка, по времето, когато бяхте моята сладка любима.

Винаги заставах нащрек, когато Хенри ставаше любвеобилен.

— Това беше отдавна — казах аз предпазливо. — А ваша милост е два пъти по-голям крал отпреди.

Веднага щом чух какво съм казала, аз се наругах за глупостта си. Искях да кажа, че той беше станал по-могъщ и по-очарователен. Но каквато си бях глупачка, прозвуча така, сякаш беше два пъти по-дебел от преди, а това беше горчивата истина.

Той се закова на третото стъпало от стълбището. На мен ми се прииска да падна на колене. Не посмях да го погледна. Знаех, че в целия свят нямаше по-неумела придворна от мен, щом опираше до това да кажа някоя хубава дума. Бях напълно неспособна да го сторя, както следваше.

Изведнъж чух нещо подобно на рев. Погледнах плахо към него и за голяма своя радост забелязах, че той се превиваше от смях.

— Лейди Мери, да не сте си изгубили разсъдъка? — попита ме той.

Аз също се смеех, но с облекчение.

— Струва ми се, че да, ваша милост — казах аз. — Искях само да кажа, че тогава вие бяхте млад мъж, а аз девойка, а сега сте крал сред принцовете. Но прозвуча така, сякаш...

Неговият пристъп на бурен смях отново ме заглуши, и придворните, които ни следваха, проточиха шии, за да чуят с какво бях развеселила краля така, и защо едновременно се червах от срам и се смеех.

Хенри ме хвана за кръста и ме притисна до себе си.

— Мери, обожавам ви — каза той. — Вие сте най-добрата от всички Болейн, защото никоя друга не може да ме разсмее така, както вие. Заведете ме при съпругата ми, преди да кажете нещо толкова чудовищно, че да се видя принуден да ви обезглавя.

Аз се измъкнах от прегръдката му и го поведох към покоите на кралицата. Въведох го вътре заедно с хората му. Ана не беше в приемната, а все още в своята стая. Почуках на вратата и известих за краля. Тя още стоеше с разпуснати коси и с шапчицата в ръка и с онова прекрасно сияние около нея.

Хенри влезе, а аз затворих вратата и застанах пред нея, за да не позволя на подслушвачите да се приближат. Това беше най-значителният момент в живота на Ана и аз исках тя да му се наслади. Можеше да каже на краля, че е бременна и че чака дете, защото за първи път след Елизабет тя чувстваше, че носи в утробата си живо бебе.

Уилям дойде откъм другия край на стаята и видя, че бях застанала пред вратата. Той побутна тук рамо, там лакът, и си проправи път през тълпата.

— На стража ли си? — попита той. — Скръстила си ръце като рибарка, която пази кофата с риба.

— Тя му съобщава, че чака дете. Има право да направи това, без някоя проклета Сиймор да си вре носа.

Джордж застана до Уилям.

— Да не е решила да му каже?

— Бебето се размърда — казах аз и се усмихнах на брат си, предвкушвайки радостта му като своя собствена. — Тя го усети. Прати ме веднага да повикам краля.

Очаквах да видя радостта му, но забелязах нещо друго; някаква сянка премина през лицето му. Така изглеждаше Джордж, когато беше направил нещо нередно. Това беше виновното изражение на Джордж. Сянката премина през очите му толкова бързо, че аз се усъмних дали изобщо я бях видяла, но за миг осъзнах с абсолютна сигурност, че съвестта му не беше чиста, и предположих, че Ана го бе взела за придружител по време на пътуването си към вратите на ада, за да зачене бебе за Англия.

— О, Боже, какво има? Какво сте сторили вие двамата?

Той веднага се усмихна лекомислено, както подобаваше на придворен.

— Нищо! Нищо. Какво щастие ги чака! Какви паметни два дни! Катерина е мъртва, а бебето мърда в утробата на Ана. *Vivat* Болейн!

Уилям му се усмихна.

— Вашето семейство винаги ме е удивлявало със способността си да вижда всичко през призмата на собствения си интерес — каза той учтиво.

— Имаш предвид радостта ни от смъртта на кралицата?

— Вдовстващата принцеса — казахме Уилям и аз в един глас.

Джордж се усмихна кисело.

— Да, същата. Разбира се, че ще празнуваме. Твоят проблем, Уилям, е, че нямаш амбиции. Не разбираш, че в живота има само една-единствена цел.

— И каква е тя? — попита Уилям.

— Да имаш повече — каза Джордж протичко. — Да получиш от всичко по много. От всичко по много.

През тези мрачни януарски дни аз и Ана седяхме заедно, четяхме заедно, играехме на карти заедно, а Джордж се навърташе около нея като предан съпруг, постоянно ѝ носеше напитки и възглавнички, на които да полегне, и тя разцъфтяваше под неговите грижи. Тя харесваше Катерина и я викаше при нас, а аз гледах как Катерина старателно копираше маниерите на придворните дами, докато не се научи да раздава тесте карти или да взема лютнята с желаното изящество.

— От нея ще излезе истинска Болейн — каза Ана одобрително. — Благодаря на Бога, че има моя нос, а не твоя.

— Аз благодаря на Бога за това всяка вечер — казах аз, но Ана, както винаги, не долови сарказма.

— Можем да ѝ потърсим добра партия — каза Ана. — Като моя племенница тя ще има много добри перспективи. Самият крал ще прояви интерес.

— Не искам още да се омъжва, особено против волята си — казах аз.

Ана се разсмя.

— Тя е Болейн и ще трябва да се омъжи така, както е изгодно за семейството.

— Тя е моето момиче — казах аз. — И няма да позволя да бъде продадена на този, който предложи най-много. Можеш да омъжиш Елизабет още в люлката, това е твое право. Някой ден тя ще бъде кралица. Но искам моите деца да останат деца преди брака си.

Ана кимна и остави тази тема.

— Въпреки това синът ти е мой — каза тя, за да не ми остане длъжна.

Аз скръцнах със зъби.

— Никога не го забравям — промълвих тихо.

Времето се задържа топло. Всяка сутрин земята се покриваше с бял скреж, а хрътките усещаха силния мирис на елени, които преминаваха през парка към ливадите. Преходът беше тежък за конете. Хенри ги сменяше по два-три пъти на ден, потеше се под дебелия си зимна шапка и чакаше нетърпеливо конярят да притича с поредния неспокоен, едър ловен кон. Той яздеше като млад мъж, защото се чувстваше подмладен — като човек, който очаква дете от красивата си съпруга. Катерина беше мъртва и той можеше спокойно да забрави, че тя някога бе съществувала. Ана носеше неговото дете и това му върна вярата в себе си. Бог беше благосклонен към Хенри и той вярваше, че това е в реда на нещата. В страната цареше спокойствие, нямаше и опасност от испанско нападение сега, когато кралицата беше мъртва. Доказателството за правотата на решението му се криеше в последвалите го събития. След като в страната му цареше мир, а Ана чакаше дете, Господ сигурно одобряваше действията на Хенри и беше отхвърлил папата и испанския император. Убеден в правотата си, сигурен, че Бог беше на неговото мнение по този въпрос, както и по всеки друг, Хенри беше щастлив човек. Ана беше доволна. Никога преди не беше чувствала, че светът е в нозете ѝ. Катерина беше нейна съперница, кралицата призрак, която винаги хвърляше сянка върху нейното настъпление към трона, а сега Катерина беше мъртва. Дъщерята на Катерина заплашваше да отнеме правото на децата на Ана да управляват, но сега дъщерята на Катерина беше принудена да отстъпи и да заеме второ място, а дъщерята на Ана — Елизабет,

получи клетва за верноподаничество от всеки мъж, жена и дете в страната — тези, които отказаха да го сторят бяха или в Тауър, или загинаха на ешафода. А най-хубавото беше, че в Ана растеше силно и здраво бебе.

Хенри обяви, че ще има турнир и че всеки мъж на място трябва да надене доспехите, да яхне коня и да се запише да участва. Самият Хенри щеше също да язди; чувството, че се е подмладил го караше отново да отговаря на предизвикателства. Уилям, който постоянно се оплакваше от големите ни разходи, взе назаем доспехите от друг обеднял рицар и се яви с тях на първия ден на турнира, като полагаше невероятни грижи за коня си. Той не падна от него, но неговият съперник лесно спечели победата.

— Господ да ми е на помощ, омъжих се за страхливец — казах аз, когато той дойде да ме потърси в шатрата на дамите, където Ана беше седнала под един навес, а останалите, добре увити в кожи, бяхме зад нея.

— Бог да те благослови, че си избрала именно такъв — каза той. — Защото връщам ловния кон без нито една драскотина по него и предпочитам да съм известен с това, отколкото с героизма си.

— Личи си, че си човек от простолюдието — казах аз, като му се усмихвах.

Той уви ръка около кръста ми и ме придърпа до себе си за една бърза тайна целувка.

— Аз имам най-вулгарен вкус — прошепна ми той. — Защото обичам жена си, спокойствието и фермата и защото за мен няма по-добра вечеря от парче месо и комат хляб.

Сгуших се по-близо до него.

— Искаш ли да се върнем у дома?

— Когато и ти можеш да дойдеш с мен — каза той кротко. — Когато тя роди бебето си и ни пусне да си вървим.

Хенри взе участие в първия ден на турнира и побеждаваше във всяко състезание до втория ден. Ана имаше намерение да присъства и да го гледа, но сутрин ѝ прилошаваше и тя каза, че ще отиде към обяд. Нареди ми да стоя там с дамите ѝ. Всички потеглиха към арената, издокарани в най-ярките си одежди, кавалерите, някои от които вече в доспехите си, придружаваха дамите и яздеха редом с тях.

— Джордж ще се погрижи за онова същество Сиймор — каза Ана, като гледаше през прозореца.

— А кралят няма да мисли за нищо друго освен за турнира — казах аз насърчително. — Той обича победата повече от всичко останало.

Ние прекарахме сутринта на спокойствие в стаята ѝ. Тя отново беше извадила покривалото за олтара и бродираше — аз се бях заела енергично с един огромен скучен къс трева, докато тя правеше плаща на Света Богородица в другия край. Между нас се простираха куп откровения: светци, запътили се към небесата и дяволи, пропадащи вдън земя. Тогава аз дочух внезапен шум през прозореца. Беше конник, който препускаше бързо към двореца.

— Какво има? — Ана вдигна глава от бродерията.

Коленичих на стола до прозореца, за да надзърна.

— Някой препуска като луд към конюшната. Чудя се какво ли...

Прехапах устни, за да не кажа онова, което беше на устата ми. Долу изкарвах бързо кралската носилка от конюшната, теглена от два здрави коня.

— Какво има? — попита Ана иззад гърба ми.

— Нищо — казах аз, мислейки за бебето ѝ. — Нищо.

Тя стана от стола си и погледна през рамото ми, но кралската носилка вече се беше изгубила от поглед.

— Някой дойде на кон до конюшната — казах аз. — Може би конят на краля е счупил подкова. Нали знаеш, че не може да търпи да е без кон даже една секунда.

Тя кимна, но остана облегната на рамото ми и загледана в пътя.

— Ето го чичо Хауърд.

Чичо ни яздеше напред по пътеката към двореца със своя флаг пред себе си и придружен от своите хора, които влязоха в конюшната.

Ана седна отново на мястото си. След малко чухме трясъка на входните двери и стъпките на чичо ни и неговите хора нагоре по стълбите. Ана вдигна глава и погледна въпросително, когато влязоха в стаята ѝ. Той се поклони. Имаше нещо в този поклон, по-нисък от обикновено, което ме накара да застана нащрек. Ана стана на крака, бродерията ѝ падна на пода, тя притисна ръка към устата си, а другата отпусна на свободно падащия си корсаж.

— Чичо?

— С най-голямо съжаление ви съобщавам, че кралят падна от коня си.

— Ранен ли е?

— Тежко ранен.

Ана пребледня и се олюля на краката си.

— Трябва да се подготвим — каза чичо ми строго.

Аз сложих Ана да седне на един стол и го погледнах.

— За какво да се подготвим?

— Ако той умре, трябва да си подсигуриш Лондон и севера. Ана трябва да пише. Тя ще трябва да стане регент, докато се свика съвет. Аз ще я представлявам.

— Да умре? — повтори Ана.

— Ако той умре, ще трябва да запазим страната единна — повтори чичо ми. — Ще мине доста време, докато това бебе в корема ви стане мъж. Трябва да планираме всичко. Трябва да сме готови да защитаваме страната. Ако Хенри умре...

— Да умре? — попита тя отново.

Чичо Хауърд ме погледна.

— Сестра ви ще ви обясни. Нямаме време за губене. Трябва да подсигуриш кралството.

Лицето на Ана беше безизразно от удара и също тъй безчувствено, колкото безчувствен беше съпругът ѝ в този момент. Тя не можеше да си представи света без него. Тя изобщо не беше в състояние да изпълнява нарежданията на чичо ни или да се заеме да укрепва кралството без крал на трона.

— Аз ще го направя — казах аз бързо. — Аз ще го съставя и ще подпиша. Не можете да карате нея, чичо Хауърд. Не бива да я тревожим, бебето трябва да е в безопасност. Нашите почерци много си приличат и друг път сме минавали една за друга. Мога да пиша вместо нея, както и да се подпиша вместо нея.

Това мое хрумване го накара да засияе. Едната Болейн за него никога не се беше различавала особено от другата. Той придърпа една табуретка до писалището.

— Започвайте — каза той. — „Нека не бъде подлагано на съмнение...“

Ана се облегна в стола си с ръка на корема, а другата на устата, загледана в прозореца. Колкото повече продължаваше чакането,

толкова повече се увеличаваше вероятността състоянието на краля да е лошо. Ако някой се натъртеше при падане, караха го у дома веднага. Но когато смъртта беше близо, внимаваха повече. Докато Ана чакаше, взирайки се надолу към входната врата на конюшната, аз разбрах, че с нашата сигурност беше свършено. Ако кралят умреше, всички ние бяхме загубени. Страната щеше да се разкъса между лордовете, всеки от които щеше да брани собствената си част. Щеше да стане същото, каквото е било преди бащата на Хенри да ги обедини: Йорк щеше да застане срещу Ланкастър, и всеки щеше да се бори за своята територия. В страната щеше да настъпи хаос, всяка област щеше да признава различни владетели и нямаше да има един истински крал, пред който всеки да може да коленичи.

Ана погледна назад към стоята и видя ужасеното ми лице, наведено над иска за регентство по време на детството на нейното дете — Елизабет.

— Мъртъв ли е? — попита ме тя.

Аз станах от масата и взех студената й ръка в моята.

— Моля се на Бога да не е.

Те го внесоха така бавно, сякаш това не беше носилка, а ковчег. Джордж вървеше до главата му, а Уилям и останалите от празнично облечената свита, които по-рано бяха на турнира, се точеха зад нея смълчани и уплашени.

Ана изстена и се свлече на пода, а роклята ѝ се разстла около нея. Една от прислужничките я подхвана и ние я занесохме до спалнята ѝ, сложихме я да легне и изпратихме един паж да изтича за вино с подправки и за лекар. Аз я развързах и опипах корема ѝ, като се молех шепнешком бебето да е все още в безопасност там, вътре.

Майка ми пристигна с виното и погледна Ана. Тя беше пребледняла и се мъчеше да се надигне.

— Лежете спокойно — каза тя рязко. — Да не искате да провалите всичко?

— Хенри? — попита Ана.

— Той е в съзнание — излъга майка ми. — Падна лошо, но вече е добре.

С ъгълчето на окото си зърнах чичо ми да се кръсти и да нашепва някаква молитва. Досега никога не бях виждал този суров мъж да се моли и да разчита на нечия помощ освен на своята собствена. Дъщеря ми Катерина надзърна през вратата, аз ѝ направих знак да влезе в стаята, и ѝ дадох чашата с виното, която да поднесе до устните на Ана.

— Ела да довършиш писмото за регентството — каза чичо ми тихо. — Това е по-важно от всичко друго.

Аз изгледах Ана продължително и се върнах в приемната, където отново взех перото в ръка. Той написа три писма — до Лондон, до Севера и до парламента, а аз подписах и трите като Ана, кралица на Англия, точно когато докторът пристигна, а заедно с него и няколко аптекари. С наведена глава, в един свят, който се разпадаше на парченца, аз предизвиквах съдбата, подписвайки се като кралица на Англия.

Вратата се отвори и влезе Джордж със зашеметено изражение.

— Как е Ана? — попита той.

— Слаба — казах аз. — А кралят?

— Бълнува — прошепна той. — Не знае къде се намира. Пита за Катерина.

— Катерина ли? — повтори чичо ми бързо, както фехтувачът измъква шпагата си. — Той пита за нея?

— Той не знае къде се намира. Мисли си, че е паднал от коня на турнира, състоял се преди няколко години.

— Отивайте и двамата при него — каза чичо ми. — И се погрижете да мълчи. Не трябва да споменава името ѝ. Не можем да допуснем той да казва нейното име на смъртния си одър — ако това се разчуе, Елизабет ще бъде обезнаследена в полза на принцеса Мери.

Джордж кимна и ме отведе към голямата зала.

Те не бяха пренесли краля горе по стълбите, защото се бояха да не го изтърват. Той беше неимоверно тежък и не лежеше неподвижно. Бяха сложили носилката на две съединени маси, и той се мяташе неспокойно на нея. Джордж ме поведе през кръга от уплашените му придворни и кралят ме видя. Сините му очи бавно се присвиха, когато разпозна лицето ми.

— Аз паднах, Мери — гласът му беше жален като на малко момче.

— Бедното момче — аз се доближих близо до него, хванах ръката му и я притиснах към сърцето си. — Боли ли?

— Навсякъде — каза той, притваряйки очи.

Лекарят се приближи до рамото ми и прошепна:

— Питайте го дали може да движи стъпалата и пръстите си и дали чувства всички части на тялото си.

— Можете ли да раздвижите ходилата си, Хенри?

Всички видяхме как ботушите му помръднаха.

— Да.

— И всичките пръсти?

Аз почувствах как той стисна ръката ми по-здраво.

— Ъ-хъ.

— Боли ли ви нещо вътре, любов моя? Боли ли ви коремът?

Той поклати глава.

— Всичко ме боли.

Аз погледнах към лекаря.

— Трябва да му пуснем кръв.

— Дори когато не знаете какво го боли?

— Може да има вътрешен кръвоизлив.

— Оставете ме да поспя — каза Хенри тихо. — Останете с мен, Мери.

Аз се извърнах от доктора и погледнах лицето на краля. Той изглеждаше толкова подмладен, легнал тихо и унесено, че почти можех да повярвам, че пред мен лежи младият принц, когото някога обожавах. Тлъстината по бузите му не личеше, когато беше легнал по гръб, а хубавата линия на веждите му беше същата. Този мъж беше единственият, който можеше да запази страната обединена. Без него всички бяхме изгубени: не само семейство Хауърд и Болейн, но всеки мъж, жена и дете из цялата страна. Никой друг не можеше да попречи на лордовете да се надпреварват кой да грабне короната. Имаше четирима наследници, които можеха с право да претендират за короната: принцеса Мери, племенничката ми Елизабет, синът ми Хенри и незаконородения Хенри Фитцрой. Църквата вече негодуваше, а испанският император или френският крал щяха да получат указ от папата да въведат порядък в страната и никога нямаше да можем да се отървем от тях.

— По-добре ли ще се почувствате, ако поспите? — попитах го аз.

Той отвори сините си очи и ми се усмихна.

— О, да — пророни той тихо.

— Ще лежите ли неподвижно, докато ви носим нагоре по стълбите?

Той кимна.

— Дръжте ръката ми.

Аз се обърнах към лекаря.

— Това ли трябва да направим? Да го занесем до леглото му и да го оставим да си почине?

Лекарят изглеждаше ужасен. Бъдещето на Англия беше в неговите ръце.

— Да, така мисля — каза той неуверено.

— Е, той не може да спи тук — изтъкнах аз.

Джордж пристъпи напред, избра шестимата най-яки мъже и ги нареди около носилката.

— Ти дръж ръката му, Мери и внимавай да не мърда. Останалите го вдигнете, когато кажа и ще го носим към стълбите. Ще си починем на първата площадка, после продължаваме. Едно, две, три — хайде, вдигайте.

Те се напънаха да вдигнат носилката и да я задържат в равно положение. Аз се движех редом с тях, а кралят стискаше ръката ми. Те започнаха да влачат краката си и така всички се движеха в крачка, а ние стигнахме до стълбите на кралските покои. Някой изтича напред и разтвори двойните врати към приемната му, а после и тези към неговата стая. Докато поставяха носилката на леглото, те го разтърсиха и той изстена, изненадан от пристъпа на болка. Тогава се заехме със задачата да го преместим от носилката на леглото му. Нищо друго не оставаше на хората му освен да се качат на леглото, да го хванат за раменете и за нозете и да го повдигнат, докато останалите издърпваха носилката изпод тялото му.

В това време аз видях изражението на лекаря и разбрах, че ако кралят имаше вътрешен кръвоизлив, ние вероятно току-що го бяхме убили. Той изстена от болка и аз за миг помислих, че това са предсмъртни гърчове и че ще обвинят всички нас за това. Ала после той отвори очи и ме погледна.

— Катерина? — попита той.

Всички мъже около мен суеверно ахнаха. Аз погледнах към Джордж.

— Вън — каза той лаконично. — Всички вън.

Сър Франсис Уестън се приближи до него и му прошепна нещо тихо на ухото. Джордж слушаше внимателно и докосна ръката на сър Франсис в знак на благодарност.

— Кралицата заповяда негово величество да остане насаме с лекарите, с любимата ѝ сестра Мери и с мен — оповести Джордж. — Останалите можете да чакате отвън.

Те с нежелание напуснаха стаята. Аз чух как чичо ми обяви отвън съвсем ясно, че ако кралят се окажеше възпрепятстван да управлява, тогава кралицата щеше да стане регент до пълнолетието на принцеса Елизабет и че всички би следвало да помнят, че са дали клетва за вярност към принцеса Елизабет, неговата единствена избрана и законна наследница.

— Катерина? — попита отново Хенри, като ме погледна.

— Не, аз съм, Мери — казах аз нежно. — Някогашната Мери Болейн. А сега Мери Стафорд.

Той разтреперано вдигна ръката ми и я докосна до устните си.

— Любов моя — каза той нежно и никой не знаеше коя от многото си любови имаше предвид: кралицата, която бе издъхнала, все още обичайки го, кралицата, поболяла се от уплаха в двореца, или мен — момичето, което някога беше обичал.

— Искате ли да поспите? — попитах аз тревожно. Сините му очи бяха замъглени и той приличаше на пиян.

— Да спя. Да — промърмори той.

— Аз ще бъда до вас — Джордж ми придърпа един стол и аз седнах, без да измъквам ръката си от ръката на краля.

— Моля се на Бога да се събуди — каза Джордж, загледан във востъчнобледото лице на Хенри и в трепкащите му клепачи.

— Амин — казах аз. — Амин.

Ние стояхме с него до следобед — лекарите откъм краката му, а Джордж и аз откъм главата; майка ми и баща ми постоянно влизаха и излизаха, а чичо ми беше изчезнал някъде, вероятно да заговорничи.

Хенри се потеше и един от лекарите отиде да отметне завивките му, но изведнъж застина на място. На дебелия му прасец, който Хенри беше наранил по време на един турнир преди много време, имаше грозно тъмно петно от кръв и гной. Раната му, която никога не беше зараснала както трябва, отново се беше отворила.

— Трябва да го лекуваме с пиявици — каза мъжът. — Сложете пиявиците на това нещо и ги оставете да изсмучат отровата.

— Не мога да гледам — признах аз разтреперана на Джордж.

— Ела да седнеш до прозореца и да не си посмяла да припаднеш — каза той грубо. — Ще те извикам да се върнеш до леглото му, когато му ги сложат.

Аз останах до прозореца и решително не се обръщах назад. Опитвах се да не слушам звъна на стъклениците, от които пускаха черните плужеци по краката на краля и ги оставяха да смучат разкъсаната кожа. Тогава Джордж ми викна:

— Ела и седни до него, няма нужда да гледаш каквото и да било.

И аз се върнах на мястото си до главата му, като се магнах пак едва когато пиявиците се бяха надули като преситени топчици черна слуз и вече можеха да ги махнат от раната му.

По някое време следобед аз държах ръката на краля и я милвах, както човек успокоява болно куче, когато той изведнъж стисна пръстите ми, очите му се отвориха и погледът му беше ясен.

— За Бога — каза той. — Всичко ме боли.

— Паднахте от коня си — казах аз, като се опитвах да преценя дали разбира къде се намира.

— Помня — каза той. — Но не помня как съм се добрал до двореца.

— Ние ви донесохме — Джордж се приближи от прозореца. — Пренесохме ви нагоре по стълбите. Искяхте Мери да бъде до вас.

Хенри се усмихна с известна почуда.

— Така ли?

— Не бяхте на себе си — казах аз. — Бълнувахте. Благодаря на Бога, че сте отново здрав.

— Ще съобщя на кралицата — Джордж заповяда на един от пазачите да й каже, че кралят е дошъл в съзнание и че отново е добре.

Хенри се разсмя.

— Сигурно всички здравата сте се изпотили — той се опита да се размърда в леглото, но сгърчи лицето си от болка. — Мътните да ме вземат! Кракът ми.

— Старата ви рана се отвори — казах аз. — Сложиха й пиявици.

— Пиявици. Има нужда от лапа. Катерина знае как да я прави, нейната... — той прехапа устна. — Все някой трябва да знае как става — каза той. — За Бога. Някой трябва да знае рецептата — за момент той не продума. — Донесете ми вино.

Един паж дотича с чаша в ръка и Джордж я поднесе към устните на краля. Хенри я пресуши. Цветът му се възвърна и той отново насочи вниманието си към мен.

— Е, кой първи направи крачка? — попита той с любопитство. — Сиймор, Хауърд или Пърси? Кой щеше да пази трона ми топъл за дъщеря ми и да се нарича регент, докато тя навърши пълнолетие?

Джордж познаваше Хенри твърде добре, за да се поддаде и да му признае всичко със смях.

— Целият двор беше на колене — каза той. — Никой не помисли за друго освен за вашето здраве.

Хенри кимна, но не вярваше нито дума.

— Отивам да съобщя на придворните — каза Джордж. — Ще се отслужи благодарствена литургия. Много се бояхме.

— Донесете ми още вино — каза Хенри кисело. — Боли ме цялото тяло — сякаш не е останало здраво място по него.

— Да ви оставя ли? — попитах аз.

— Останете — каза той небрежно. — Само че махнете тези възглавници изпод гърба ми, имам чувството, че съм се схванал, докато лежа. Кой идиот ме остави да лежа на равно?

Аз си спомних за момента, когато го слагаме от носилката на леглото.

— Страхувахме се да ви бутаме.

— Пилци в кокошарник. Това сте вие — каза той с тихо задоволство. — Когато петелът го няма.

— Благодарим на Бога, че ви има.

— Да — каза той със задоволство. — За Хауърд и за Болейн щяха да настанат трудни времена, ако бях умрял днес. Създадохте си много врагове с това ваше издигане, които биха били щастливи да ви видят как се сгромолясвате отново в низините.

— Моите мисли бяха само с ваше величество — казах аз предпазливо.

— А щяха ли да последват моето желание и да възкачат Елизабет на трона ми? — попита той внезапно и рязко. — Предполагам, че вие, Хауърдови, щяхте да застанете зад вашите, нали? А останалите?

Аз срещнах погледа му.

— Не зная.

— Ако мен ме нямаше, без принц да ме наследи, тези клетви за вярност вероятно нямаше да свършат работа. Мислите ли, че те щяха да останат верни на една принцеса?

Аз поклатих глава.

— Не зная. Не мога да ви отговоря. Аз дори не бях с придворните, а прекарах всичкото време тук и ви гледах.

— Вие щяхте да останете верни на Елизабет — каза той. — Ана щеше да бъде регент, а чичо ѝ щеше да е зад гърба ѝ, предполагам. Това щеше да е все едно, че Хауърд управляват Англия, само че неофициално. А след това друга жена щеше да последва тази, и отново с рода Хауърд зад гърба си — той поклати глава, а лицето му помръкна. — Тя трябва да роди син. — Една вена заигра по слепоочието му и той сложи ръка на главата си, сякаш се опитваше да прогони болката с връхчетата на пръстите си. — Искам пак да си легна — каза той. — Махнете тези проклети възглавници. Едва гледам от болката в слепоочията. Жена от рода Хауърд за регент и друга Хауърд, която да я наследи. Това вещае само бедствия. Този път тя трябва да ми роди син.

Вратата се отвори и Ана влезе. Тя беше още твърде бледа. Приблужи се бавно до леглото на Хенри и хвана ръката му. Очите му, изпълнени с болка, изучаваха бледото ѝ лице.

— Помислих, че ще умрете — каза тя глухо.

— И какво щяхте да направите?

— Щях да направя всичко по силите си да се държа като кралица на Англия — отвърна му тя. Докато говореше, държеше ръката си на корема.

Той хвана нежната ѝ ръка в своята.

— По-добре е там вътре да има син, мадам — каза той студено. — Считам, че дори да направите всичко, което е по силите ви като кралица на Англия, то няма да е достатъчно. Трябва ми момче, което

да не позволи на страната да се разедини, а принцеса Елизабет и вашият вечно интригантстващ чичо не са тези, които искам да оставя след себе си, когато умра.

— Закълнете ми се, че никога вече няма да участвате в турнир — каза тя пламенно.

Той извърна глава.

— Оставете ме да си почивам — каза той. — Вие с вашите клетви и обещания. Господ да ми е на помощ. Мислех си, че отхвърляйки кралицата, получавам нещо по-добро от нея.

Това беше най-мрачният момент, на който бях станала свидетелка между тях двамата. Ана дори не възрази. Нейното лице беше бледо като неговото. И двамата приличаха на призраци, полумъртви от собствения си страх. Това, което трябваше да бъде среща на любовта, беше послужило да им напомни и на двамата колко несигурна беше властта им над страната. Ана се поклони на тежкото туловище, което лежеше на леглото и излезе от стаята. Тя вървеше бавно, сякаш носеше товар на плещите си, но на вратата се спря за миг.

Гледах я как се преобрази. Изправи глава, устните ѝ се извиха в усмивка. Раменете ѝ се изправиха и тя се понадигна лекичко, като танцьорка преди танц. После кимна на пазача пред вратата и той я отвори. Ана влезе сред жужащия двор с лице, на което беше изписана благодарност, за да им съобщи, че кралят е добре, че се е шегувал с нея по повод падането си от коня, че ще язди отново на турнири веднага щом бъде в състояние, и че те двамата са щастливи.

Хенри беше тих и замислен, докато се възстановяваше от падането си. Болките в тялото му го предупреждаваха за проблемите, които можеше да очаква с напредването на възрастта. От раната на крака му течеше кръв, примесена с жълтеникава гной, и той през цялото време трябваше да я увива с превръзка, а когато сядаше, изпъваше крак напред, върху някоя табуретка. Тази гледка беше унижителна за него — той, който винаги се беше гордял със здравите си крака и гордо изправената си стойка. Сега куцаше като вървеше, а прасецът му беше обезформен от дебелите превръзки. А което беше още по-лошо, той миришеше на кокоши тор. Хенри, златният принц на Англия, признат за най-хубавия принц в цяла Европа, виждаше как

старостта приближаваше и как щеше да я преживее куцукайки, с постоянната болка и с вонята на мръсен просяк.

Ана не го разбираше.

— За Бога, съпруже, бъдете щастлив — сопваше му се тя. — Вие бяхте пощаден, какво още искате?

— И двамата бяхме пощадени. Какво щеше да се случи с вас, ако мен ме нямаше?

— Щях да се справя достатъчно добре.

— Мисля, че всички се справят достатъчно добре. Ако аз бях паднал мъртъв, вие и вашите хора щяхте да се настаните на трона ми, докато е още топъл.

Тя трябваше да се сдържа повече, но по навик избухна.

— Обиждате ли ме? — попита тя. — Да не обвинявате семейството ми в нелоялност?

Придворните, които чакаха вечерята си в голямата зала, снишиха гласове и започнаха да се напругат да доловят какво се говореше.

— Хауърд са лоялни най-вече към себе си, и едва тогава към своя крал — отвърна Хенри.

Аз забелязах как сър Джон Сиймор изправи главата си и как се усмихна тайничко.

— Семейството ми е заложило живота си, за да ви служи — отсече Ана.

— Вие и сестра ви със сигурност паднахте като мъртви в леглото му в името на каузата — намеси се шутът на Хенри, бърз като стрела, и всички се разсмяха. Аз се изчервих и срещнах погледа на Уилям. Видях как ръката му се прокрадва там, където трябваше да е мечът му, но беше безсмислено да се нахвърля на някакъв шут, особено щом кралят се смееше.

Хенри се пресегна величествено и потупа корема на Ана.

— За благородни цели — каза той. Тя раздражено отблъсна ръката му. Той замръзна на мястото си и доброто му настроение в миг се изпари.

— Не съм кобила — отсече тя. — И не ми харесва да ме тупат като че ли съм такава.

— Не сте — каза той студено. — Ако имах кобила с такъв отвратителен характер като вашия, досега да съм я дал на кучетата.

— Повече би ви прилягало да обездите такава кобила и да я укротите — предизвика го тя.

Ние зачакахме поредния му остроумен отговор. Само че настана тишина, която продължи поне минута. Усмивката на Ана стана напрегната.

— Някои кобили едва ли заслужават такова усилие — каза той тихо.

Само няколко души, които бяха най-близо до масата на подиума, можаха да чуят думите му. Ана пребледня, отметна в миг глава и смехът ѝ се разля високо и звънко, сякаш кралят беше казал нещо извънредно смешно. Повечето от хората наведоха глави и се направиха, че разговарят със съседите си. Очите на Ана блеснаха и пробягнаха покрай мен към Джордж. Той я погледна в отговор, като задържа за миг погледа ѝ, осезаемо като успокояваща милувка.

— Още вино, съпруге мой? — попита Ана, без гласът ѝ да трепне, и господата пристъпиха напред и наляха на краля и на кралицата, и вечерята започна.

Хенри беше намръщен по време на цялата вечеря. Дори музиката и танците не успяха да го развеселят, въпреки че той пи и яде повече от обикновено. Той стана на крака и закуцука болезнено сред придворните си, като казваше по някоя дума, изслуша и един благородник, който го молеше за услуга. Дойде до нашата маса, при дамите на кралицата, и се спря между мен и Джейн Сиймор. Ние и двете станавме на крака, близо една до друга, и той погледна светлата поглед Джейн, която му се поклони.

— Изморен съм, лейди Сиймор — каза той. — Искан ми се да бяхме в Улфхол и вие да ми направите отвара от вашите градински билета.

Тя се изправи след поклона с най-милата си усмивка.

— На мен също би ми се искало — каза тя. — Бих дала всичко, за да се уверя, че ваше величество е отпочинал и че нищо не го измъчва.

Онзи Хенри, когото аз познавах, би отвърнал с грубата шега: „Всичко ли?“. Но този нов Хенри придърпа един стол от масата и направи знак да седнем от двете му страни.

— Вие можете да лекувате рани и отоци, но не и старостта — каза той. — Аз съм на четиридесет и пет и сега за първи път чувствам

как годините ми тежат.

— Това е едно обикновено падане — каза Джейн, а гласът ѝ беше омаен и успокояващ като мед. — Разбира се, вие сте ранен и уморен, а вероятно изтощен от работата си за сигурността на кралството. Зная, че денем и нощем мислите за това.

— Хубаво наследство, стига да имах син, на когото да го оставя — каза той скръбно. Те и двамата погледнаха към кралицата. Ана, която кипеше от негодувание, отвърна на погледите им.

— Да се молим на Бога кралицата този път да роди син — каза Джейн напевно.

— Наистина ли се молите за мен, Джейн? — попита той много тихо.

Тя се усмихна.

— Мой дълг е да се моля за своя крал.

— Ще се помолите ли за мен тази вечер? — попита той, още по-тихо. — Когато сънят ми не идва и когато цялото тяло ме боли, когато се боя, бих искал да си спомням, че вие се молите за мен.

— Ще го направя — каза тя простичко. — То ще е все едно, че съм в стаята ви с вас и държа ръката си на челото ви и ви приспивам.

Прехапах устни. На съседната маса видях дъщеря си, Катерина, ококорила очи, се опитваше да проумее тази нова форма на флирт, основана на сладникава набожност. Кралят стана на краката си с тих, болезнен стон.

— Подайте ми ръка — каза той през рамо. Петима-шестима мъже отидоха напред, за да приемат честта да помогнат на негово величество да се върне на трона си на подиума. Той избута брат ми Джордж встрани и избра вместо него брата на Джейн. Ана, Джордж и аз гледахме мълчаливо как един Сиймор помага на краля да се качи обратно на трона си.

— Ще я убия — каза Ана мрачно.

Аз се протягах лениво на леглото ѝ, облегната на една страна. Джордж се беше проснал до камината, Ана седеше пред огледалото, а прислужницата ѝ разресваше косите ѝ.

— Ще го направя вместо теб — казах аз. — Прави се на светица.

— Много е добра — отбеляза Джордж безпристрастно, сякаш беше познавач, оценяващ танцьорка. — Много по-различна е от вас двете. Тя го съжaliaва през цялото време. Намирам това за невероятно прельстително.

— Малка пикла — процеди Ана през зъби. Тя взе четката от прислужницата. — А вие можете да си вървите.

Джордж наля на всички ни по още една чаша вино.

— Аз също трябва да тръгвам — казах аз. — Уилям сигурно ме чака.

— Ще останеш — каза Ана категорично.

— Да, ваше величество — казах аз покорно.

Тя ме погледна строго, сякаш ме предупреждаваше.

— Трябва ли да отпратя тази Сиймор от двора? — попита тя Джордж. — Няма да търпя по цял ден раздава превзети усмивчици на краля. Това ме вбесява.

— Остави я на мира — посъветва я Джордж. — Когато се възстанови, ще му се прииска отново нещо по-огнено. Но престани да се заяждаш с него. Той ти беше ядосан тази вечер, а ти сама си го просеше.

— Не мога да го понасям, когато е толкова жалък — каза тя. — Той не умря, нали? Защо трябва да се измъчва толкова за нищо?

— Страхува се. Освен това, вече не е младо момче.

— Ако тя още веднъж му се усмихне така превзето, ще я ударя през лицето — каза Ана. — Можеш да я предупредиш от мое име, Мери. Ако я хвана да го гледа с този поглед на Дева Мария още веднъж, ще я зашлевя.

Аз се приплъзнах по леглото.

— Ще я предупредя. Ала едва ли ще ѝ предам съвсем точно думите ти. Сега мога ли да тръгвам, Ана? Изморена съм.

— О, добре — каза тя раздражено. — Ти ще останеш с мен, нали, Джордж?

— Жена ти ще се раздрънка — предупредих го аз. — Тя вече разправя наляво и надясно, че прекарваш твърде много време тук.

Аз си помислих, че Ана само ще свие рамене, но тя и Джордж си размениха един бърз поглед, и Джордж стана на крака да си върви.

— Винаги ли трябва да стоя сама? — попита Ана. — Да се разхождам сама, да се моля сама и да спя сама?

Като чу мрачните ѝ думи, Джордж се поколеба.

— Да — казах аз настоятелно. — Ти избра да бъдеш кралица. Предупредих те, че това няма да ти донесе щастие.

На сутринта двете с Джейн Сиймор се оказахме една до друга на път за литургията. Ние минахме край отворената врата на краля и го видяхме седнал на масата си, болният му крак беше протегнат на един стол пред него, а един служител четеше писма на глас и ги поставяше пред краля за подпис. Когато Джейн минаваше край вратата му, тя забави крачка и му се усмихна, а той спря и я загледа с перо в ръка, докато мастилото засъхваше на върха му.

Джейн и аз коленичихме една до друга в параклиса на кралицата и слушахме литургията, която отслужваха пред олтара на църквата под нас.

— Джейн — казах аз тихо.

Тя отвори очи — беше се отнесла някъде в молитвите си.

— Да, Мери? Простете ми, бях се увлякла.

— Ако продължавате да флиртувате с краля с тези тъжни малки усмивчици, някой от семейство Болейн, ще ви издере очите.

Ана доби навика да се разхожда край реката, нагоре към моравата за игра на кегли, през алеята с тисовете, покрай тенис кортовете и обратно към замъка — всеки ден по време на бременността си. Аз винаги я придружавах, а Джордж също вървеше до нея. Повечето от нейните дами също идваха, както и някои от хората на краля, тъй като кралят не ходеше на лов през следобедите. Джордж и сър Франсис Уестън вървяха от двете страни на Ана, разсмиваха я и ѝ подаваха ръка, за да ѝ помогнат, когато се изкачвахме нагоре по стълбите към моравата за кегли, а някой от обичайната ни компания — Хенри Норис, сър Томас Уайът или Уилям придружаваше мен.

Един ден Ана беше изморена и скъси разходката. Ние влязохме обратно в двореца, тя — под ръка с Джордж, а аз — няколко крачки след нея с Хенри Норис. Когато ни видяха да идваме към тях, пазачите ни отвориха вратите на покоите ѝ, благодарение на което се създаде

драматична ситуация — Джейн Сиймор скочи от скута на краля, а той се опитваше да се изправи на крака, да изтърси мантията си и да си придаде безгрижен вид, но тъй като още накуцваше от падането си, той залитна и доби глуповат вид. Ана влетя като вихър.

— Махай се, уличнице — каза тя остро на Джейн Сиймор. Джейн се поклони и избяга от стаята. Джордж се опита да отведе Ана към нейните покои, но тя се нахвърли на краля.

— Какво правехте с това същество в скута си? Тя да не е някакъв нов вид лапа?

— Говорехме... — каза той неловко.

— Толкова тихо ли говори, че се налага да пъха езика си в ухото ви?

— Аз бях... това беше...

— Знам какво беше! — извика му Ана. — Целият двор знае какво беше. Всички имахме честта да видим какво беше. Мъж, който казва, че е твърде уморен за разходки, изтегнал се доволно с някаква малка хитра никаквица, която се промъква в скута му.

— Ана... — каза той. Всички освен Ана доловихме предупредителната нотка в гласа му.

— Няма да търпя това. Тя трябва да напусне двора! — отсече тя.

— Семейство Сиймор са верни служители на короната и наши добри слуги — каза той важно. — Те остават тук.

— Тя не е по-добра с нищо от някоя уличница в градска баня — гневеше се Ана. — Освен това тя не ми е приятелка. Няма да я оставя сред своите придворни.

— Тя е благородна и чиста млада жена с...

— Чиста ли? А какво правеше в скута ви? Молитви ли четеше?

— Достатъчно! — каза той разярено. — Тя остава сред дамите ви. Семейството ѝ остава в двора. Вие си позволявате твърде много, мадам.

— Не е вярно! — настояваше Ана. — Аз имам думата, когато става въпрос кой да ми прислужва. Аз съм кралица и това са моите покои. Няма да държа в тях жена, която не харесвам.

— Ще държите придворните, които аз ви избира — държеше той на своето. — Аз съм кралят.

— Няма да ми заповядвате — каза тя задъхано, с ръка на сърцето.

— Ана — казах аз, — успокой се — но тя дори не ме чу.

— Аз заповядвам на всички — каза той. — Ще правите каквото ви повелявам, защото съм ваш съпруг и крал.

— Проклета да съм, ако го направя! — извика тя, завъртя се на пета и избяга към стаята си. Отвори вратата и му извика от прага:

— Няма да ме победите, Хенри!

Но той не можеше да изтича след нея. Това беше нейната фатална грешка. Ако той беше в състояние да изтича, тогава можеше да я хване и да се търколят в леглото, както се беше случвало много пъти дотогава. Ала него го болеше кракът, а тя беше млада и саркастична, и вместо да го възбуди, тя го раздразни. Той беше обиден от младостта и красотата ѝ, вече не им се наслаждаваше.

— Вие сте уличницата, а не тя! — извика той. — Не си мислете, че съм забравил на какво сте готова, за да се окажете в скута на един крал. Джейн Сиймор никога няма да научи и половината от триковете, които вие използвахте, за да ме плените, мадам! Френски номера! Номера на уличница! Те не ме очароват вече; ала аз не съм ги забравил.

Откъм придворните се чуха стъписани възгласи, а Джордж и аз си разменихме по един поглед, изпълнен с истински ужас. Вратата на Ана се затръшна, кралят се обърна към придворните си, а Джордж и аз срещнахме блесналия му поглед със смущение и страх.

Той се изправи на крака.

— Дайте ми ръка — сър Джон Сиймор избута Джордж на една страна, кралят се облегна на него и се отпрати бавно към собствените си покои, а хората му го следваха. Гледах го как излиза и усетих, че гърлото ми е болезнено сухо.

Жената на Джордж, Джейн Паркър, беше до мен.

— Какви трикове?

Изведнъж си спомних ясно как я учех да използва косите си, устата и ръцете. Джордж и аз я бяхме научили на всичко, което знаехме в резултат на опита на Джордж, натрупан в градските бани, в компанията на френски, испански и английски блудници, както и всичко, което аз знаех от брака си и от времето, когато спях с един мъж, а прелъстявах друг. Ние бяхме научили Ана на нещата, които се харесваха на Хенри, на нещата, които се харесваха на всички мъже — неща, изрично забранени от църквата. Ние я бяхме научили да се

съблича гола пред него, да съблича бавно нощницата си, да му показва интимните си места, бяхме я научили да лиже члена му от основата към върха с дълги и бавни ласки. Бяхме я научили на думите, които той обичаше да чува и бяхме разкрили картините, които той желаше да вижда в съзнанието си. Ние ѝ бяхме дали уменията на уличница, а сега той я упрекуваше за това. Аз срещнах погледа на Джордж и разбрах, че той си спомня същото това, което и аз.

— О, Господи, Джейн — каза той отегчено. — Не знаеш ли, че когато кралят е ядосан, той говори какво ли не? Тя нищо не е правила. Нищо повече от някоя целувка или прегръдка. Нещата, които всички съпрузи са правили на млади години — той се прекъсна и се поправи. — Не и ние, разбира се; не аз и ти. Но все пак ти не си жена, която на човек му се иска да целува особено, нали?

Тя извърна глава за миг, сякаш той я беше зашлевил.

— Не, разбира се — каза тя тихо, като змия, промушваща се между папрат. — Ти изобщо не обичаш да целуваш жени освен ако не са ти сестри.

Аз оставих Ана за половин час, след което почуках на вратата ѝ и се вмъкнах в стаята. Затворих вратата под любопитните носове на придворните дами и се огледах за нея. Стаята беше потънала в мрака на ранния зимен следобед, тя не беше запалила свещите и само отражението на огъня играеше по стените и по тавана. Ана лежеше, заровила лице в завивките, и за миг помислих, че спи. Тогава тя се надигна и аз видях бледото ѝ лице и тъмните очи.

— Боже мой, той беше наистина вбесен — гласът ѝ беше прегракнал от плач.

— Ти го разгневи. Сама си го изпроси, Ана.

— А какво можех да направя, когато ме обиждаше пред целия двор?

— Затваряй си очите — посъветвах я аз. — Извъръщай поглед. Така правеше кралица Катерина.

— Кралица Катерина загуби. Тя извъръщаше поглед, а аз ѝ го взех. Какво да направя, за да го задържа?

И двете замълчахме. Отговорът беше един. Отговорът беше винаги само един и винаги еднакъв.

— Причерня ми от гняв — отбеляза тя. — Чувствах се така, сякаш исках да повърна собствените си вътрешности.

— Трябва да се успокоиш.

— Как мога да съм спокойна, когато Джейн Сиймор е навсякъде, накъдето и да се обърне?

Аз се доближих до леглото и свалих шапчицата от главата ѝ.

— Сега ще те приготвим за вечеря — казах аз. — Слез долу красива. Всичко ще избледнее и ще бъде забравено.

— Не и от мен — каза тя горчиво. — Аз няма да забравя.

— Тогава се дръж така, все едно си забравила — посъветвах я аз. — В противен случай всички ще си спомнят, че той те е обиждал. По-добре се дръж така, сякаш той никога не е казвал нищо подобно, а ти никога не си го чула.

— Той ме нарече уличница — каза тя с омерзение. — Никой няма да го забрави.

— Ние всички сме уличници в сравнение с Джейн — казах аз весело. — И какво от това? Сега ти си неговата съпруга, нали? Нима нямаш законно дете в утробата си? Той може да те нарича каква ли не в гневните си пристъпи, но ти можеш отново да го спечелиш, когато се успокои. Спечели го отново довечера, Ана.

Аз извиках прислужничката ѝ и Ана започна да си избира рокля. Спря се на една в сребристо и бяло, сякаш искаше да изтъкне своята невинност, въпреки че придворните бяха чули да я обвиняват в блудство. Корсажът ѝ беше украсен с перли и диаманти, а краищата на сребристия плат бяха поръбени със сребрист конец. После сложи диадемата в черните си коси и заприлича на истинска кралица — безупречна, красива кралица.

— Много добре — казах аз.

Ана ми се усмихна отегчено.

— Трябва да го правя сега и да продължавам да го правя винаги — каза тя. — Този танц по прикоткването на Хенри. А какво ще стане, когато остарея и не мога повече да танцувам? Момичетата в покоите ми ще бъдат все така млади и красиви. Какво ще стане тогава?

Не можех да ѝ предложа никакво успокоение.

— Нека да мислим за тази вечер. Да забравим за идните години. А когато родиш син, а след това и още няколко, няма да има защо да се безпокоиш за старините си.

Ана постави ръка на корсажа си.

— Моят син — каза тя нежно.

— Готова ли си?

Тя кимна и отиде до затворената врата. С едно движение раменете ѝ се изправиха, а брадичката ѝ се повдигна, усмивка огря лицето ѝ — ослепителна и самоуверена усмивка, тя кимна на прислужницата да отвори вратата и излезе, за да се изправи срещу клюкарите в собствените си покои, сияеща като ангел.

Видях, че семейството се е събрало в нейна подкрепа и разбрах, че чичо ми е чул достатъчно, за да се страхува. Майка ми беше там, а също така и баща ми. Чичо ни беше в задната част на стаята, увлечен в приятелски разговор с Джейн Сиймор, което ме накара да застина за секунда. Джордж стоеше на прага и аз улових усмивката му, след което той отиде при Ана и хвана ръката ѝ. Разнесе се развълнуван шепот, предизвикан от разкошната ѝ рокля и предизвикателната ѝ усмивка, след което всички в стаята започнаха да се разхождат из залата и да сменят местата си. Сър Уилям Бреретън пристъпи напред, целуна ръката ѝ и прошепна, че била ангел, паднал на земята, а Ана се разсмя, и каза, че не е паднала, а просто е дошла на гости, така че неговите метафори бяха неутрализирани с лекота. Тогава край вратата се прошумоля, и Хенри заедно с останалата част от придворните му влязоха с тропот. Болката в крака правеше походката му неумела, а по закръгленото му лице се бяха врязали нови бръчки на болка. Той кимна на Ана намръщено.

— Добър ден, мадам — каза той. — Готова ли сте за вечеря?

— Разбира се, съпруге — каза тя със сладък глас. — Радвам се да видя ваше величество в толкова добро здраве.

Нейната способност да мени в миг настроенията си, винаги го беше озадачавала. Той се сепна от доброто ѝ настроение и огледа жадните лица на придворните.

— Поздравихте ли сър Джон Сиймор? — попита я той, като избра единствения човек, когото тя не желаше да уважи.

Усмивката на Ана дори не трепна.

— Добър вечер, сър Джон — каза тя така смирено, имитирайки собствената му дъщеря. — Надявам се, че ще приемете един малък подарък от мен.

Той се поклони някак неловко.

— За мен ще бъде чест, ваше величество.

— Бих искала да ви дам една малка инкрустирана табуретка от собствената си стая. Красива малка вещ от Франция. Надявам се, че ще ви хареса.

Той отново се поклони.

— Ще ви бъде благодарен.

Ана се усмихна косо на съпруга си.

— Тя е за Джейн. Да седи на нея. Изглежда, че няма свой собствен стол, така че иска да се възползва от моя.

За миг се възцари пълна тишина, последвана от гръмогласния смях на Хенри. Придворните веднага разбраха, че могат да се смеят и покоите на кралицата закънтяха от нейната шега за сметка на Джейн. Хенри, все още смеещ се, предложи ръката си на Ана и тя го погледна закачливо. Той я поведе навън от стаята, придворните заеха обичайните си места зад тях, когато аз чух ахване, после някой прошепна:

— Боже мой! Кралицата!

Джордж се шмугна сред тълпата като стрела, хвана Ана за ръката и я издърпа.

— Извинете ни, ваше величество, кралицата не се чувства добре — чух го да казва бързо. Тогава той се наведе към ухото на Ана и забързано ѝ прошепна нещо. През жадно обръщащите се лица, аз видях профила ѝ, видях как кръвта се оттегля от лицето ѝ, и тя си проправи път през придворните, а Джордж забърза пред нея да отвори вратата на стаята ѝ. Хората, които бяха най-встрани протягаха шии, а аз успях да видя задната част на дрехата ѝ. Там, на фона на сребристобялата тъкан, се открояваше алено петно. Тя кървеше. Губеше бебето.

Спуснах се сред тълпата, за да я последвам в стаята ѝ. Майка ми дойде с мен и аз затръшнах вратата пред жадните лица, които се взираха, и пред краля, който още гледаше, зашеметен от стремителното бягство на Ана и семейството ѝ.

Ана стоеше сама, с лице към Джордж, и придърпваше задната част на роклята си, за да види петното.

— Не почувствах нищичко.

— Ще извикам лекар — каза той, като се обърнах към вратата.

— Не казвай нищо — предупреди го майка ми.

— Да каже! — възкликнах аз. — Всички видяха! Самият крал видя!

— А може и всичко да е наред. Лягай, Ана.

Ана легна бавно. Лицето ѝ беше бяло като шапчицата ѝ.

— Не чувствам нищо — повтори тя.

— Тогава вероятно няма нищо — каза майка ми. — Само някакво петънце.

Тя кимна на прислужничките да събуят обувките на Ана, като и чорапите ѝ. Те отидоха от едната ѝ страна и развързаха корсажа ѝ. Навиха нагоре красивата бяла рокля с огромното алено петно. Полите ѝ бяха напоени с кръв. Аз погледнах майка си.

— Може би всичко е наред — каза тя несигурно.

Аз отидох при Ана и взех ръката ѝ, след като стана ясно, че майка ми би я докоснала само на смъртния ѝ одър.

— Не се страхувай — прошепнах аз.

— Този път не можем да потулим нещата — прошепна ми тя в отговор. — Всички видяха.

Направихме всичко по силите си. Нагорещихме плоча за краката ѝ, лекарите донесоха ободрителен сироп, даже два сиропа, лапа и специална завивка, благословена от светец. Пуснахме ѝ кръв и сложихме горещата плоча на краката ѝ. Но всичко това не помогна. Посред нощ тя започна да ражда, да ражда истински с всички родилни болки, като дърпаше чаршафите, завързани за колонките на леглото, стенойки от болката и заради бебето, което се откъсваше от тялото ѝ, а в два сутринта тя нададе внезапен вик и бебето излезе — никой не можеше да направи каквото и да било, за да го задържи.

Акушерката, която го взе в ръцете си, неочаквано възкликна.

— Какво има? — задъха се Ана, зачервена от напъването, с пот, стичаща се от врата ѝ.

— То е урод! — каза жената. — Урод.

Ана си пое ужасено дъх, а аз усетих как се свивам на леглото, обхваната от суеверен страх. В ръцете на акушерката лежеше уродливо бебе със стърчащ гръбначен стълб и с огромна глава, два пъти по-голяма от източеното телце.

Ана изпищя глухо и се сви в единия край на леглото, оставяйки кървави следи по чаршафите и по възглавниците. Тя се извърна с разперени ръце, сякаш искаше да изтласка навън дори въздуха около себе си.

— Увийте го! — възкликнах аз. — Изнесете го!

Акушерката погледна към Ана с мрачно лице.

— Какво сте сторили, че можа да се случи това?

— Нищо не съм направила! Нищо!

— Това не е дете от човек, а от самия дявол.

— Нищо не съм направила!

Аз исках да кажа: „Глупости“, но моят собствен страх ме стискаше здраво за гърлото.

— Завийте го — долових аз тревогата в гласа си.

Майка ми се извърна от леглото и бързо се отправи към вратата с такова мрачно изражение на лицето, сякаш си тръгваше от ешафода на Тауър Грийн.

— Майко! — извика Ана прегракнало и тихо.

Майка ми нито се обърна да я погледне, нито спря. Тя излезе от стаята, без да каже и дума. Когато вратата след нея се затвори, аз си казах, че това е краят. Краят за Ана.

— Нищо не съм направила — повтори Ана. Тя се обърна към мен и аз помислих за отварата на вещицата, за нощта, когато тя лежеше в тайната стаичка със златна маска на лицето и с клюн на нея. Помислих си за нейното пътешествие до адските порти и обратно, за да се сдобие с това дете за Англия.

Акушерката се обърна.

— Ще трябва да съобщя на краля.

Аз веднага се озовах между нея и вратата, като ѝ препречвах пътя.

— Няма да безпокоите негово величество — казах аз. — Той не би желал да знае. Това са женски тайни, които трябва да си останат между жените. Нека това си остане между нас и да се разберем насаме, и вие ще имате благоволението на кралицата, както и моето. Ще се погрижа да ви платят добре за работата ви тази нощ и за вашата дискретност. Ще се погрижа добре да ви платят, мистрес. Обещавам ви.

Тя дори не вдигна поглед към мен. Държеше повитото вързопче в ръцете си, неговата ужасяваща същност беше скрита от завързаните пелени. В един кратък ужасяващ миг на мен ми се стри, че го видях да мърда и си представих как малката оцавена ръчичка отмята пелените. Тя го бутна в лицето ми и аз се дръпнах назад. Тя се възползва от това и отвори вратата.

— Няма да отидете при краля! — кълнях се аз, като се вкопчих за ръката ѝ.

— Нима не знаете? — попита тя с глас, в който се долавяше едва ли не съжаление. — Не знаете ли, че аз съм на служба при него? Че той ме изпрати тук, за да следя и да подслушвам за него? Назначиха ме още когато кралицата започна за първи път да пропуска месечните си цикли.

— Защо? — смаях се аз.

— Защото той не ѝ вярва.

Аз се опрях с ръка в стената, за да се подпра. Виеше ми се свят.

— Не ѝ вярва, така ли?

Тя сви рамене.

— Не можеше да разбере какво може да ѝ има, та да не е способна да износи едно бебе — тя кимна към безжизнената купчина парцали. — Сега ще разбере.

Аз облизах сухите си устни.

— Ще ви дам каквото пожелаете, за да оставите това нещо, да отидете при краля и да му кажете, че тя е изгубила детето, но че може да зачене ново — казах аз. — Колкото и да ви плаща той, аз ще ви платя двойно. Аз съм от семейство Болейн, а ние не сме хора без влияние или без средства. Можете да работите за дома на Хауърд до края на живота си.

— Това е мой дълг — каза тя. — Занимавам се с това от млада. Заклепа съм се тържествено в Дева Мария никога да не загърбя дълга си.

— Какъв дълг? — попитах аз необуздано. — Какъв дълг? За какво пък говорите сега?

— За лов на вещици — каза тя лаконично. И тя се измъкна от вратата с дяволското изчадие в ръце и изчезна.

Аз затръшнах вратата след нея и я залостих. Не исках никой да влиза в стаята, докато не разчистим бъркотията, и докато Ана не бе

отново в състояние да се бори за живота си.

— Какво каза тя? — попита тя.

Кожата ѝ беше восъчнобледа. Тъмните ѝ очи приличаха на късчета стъкло. Тя беше някъде далеч от тази малка душна стая и от мириса на опасност.

— Нищо особено.

— Какво каза тя?

— Нищо. Защо сега не легнеш да поспиш?

Ана ме изгледа яростно.

— Никога няма да повярвам в това — каза тя глухо, сякаш не говореше на мен, а на някакъв инквизитор. — Никога няма да ме накарате да повярвам. Не съм някоя невежа селянка, ревяща над някаква реликва, която е всъщност парче дърво и свинска кръв. Няма да оставя никакви глупави страхове да ме отклонят от пътя ми. Ще мисля и ще се държа, така че да направя света такъв, какъвто го искам.

— Ана?

— Нищо няма да ме уплаши — каза тя непоколебимо.

— Ана?

Ана извърна лицето си и се загледа в стената.

Веднага щом заспа, аз отворих вратата и извиках жена от рода Хауърд — Мадж Шелтън — да остане с нея в стаята. Прислужничките изнесоха изцапаните с кръв чаршафи и донесоха чисти рогозки за пода. Отвън, в приемната, придворните очакваха вести, дамите почти дремеха, опрели глави на ръцете си, а други играеха на карти, за да мине по-бързо времето. Джордж се беше облегнал на стената и беше потънал в тих разговор със сър Франсис. Двамата бяха сближили глави като любовници.

Уилям дойде при мен, хвана ръката ми, аз спрях за миг и събрах сили от докосването му.

— Положението е лошо — казах аз кратко. — Не мога сега да ти обясня. Трябва да кажа нещо на чичо ни. Ела с мен.

Джордж веднага се озова до мен.

— Как е тя?

— Бебето е мъртво — казах аз лаконично.

Видях как той пребледня и се прекръсти като някоя суеверна прислужница.

— Къде е чичо? — попитах аз, като се огледах.

— Чака новини в стаята си, като всички останали.

— Как е кралицата? — попита един.

— Изгуби ли бебето? — каза друг.

Джордж пристъпи напред.

— Кралицата спи — каза той. — Почива си. Тя заповядва всички да си лягат, а сутринта ще има вести за състоянието ѝ.

— Изгуби ли бебето? — питаха настоятелно Джордж, като гледаха към мен.

— Откъде да знам? — каза Джордж невъзмутимо, при което се разнесе възмутен невярващ шепот.

— Значи е мъртво — каза някой. — Какво ѝ има, че не може да му роди син?

— Хайде — каза Уилям на Джордж. — Да излизаме оттук. Колкото повече им говориш, толкова по-зле ще става.

Със съпруга си от едната ми страна и с Джордж от другата, аз си проправих път сред придворните и слязох надолу към покоите на чичо Хауърд. Слугата му, облечен в тъмна ливрея, ни въведе, без да каже и думичка. Чичо ми беше седнал зад голямата маса. Пред него бяха пръснати някакви документи, а свещта хвърляше жълтеникава светлина в стаята.

Когато влязохме, той кимна на слугата да подкладе огъня и да запали още свещи.

— Да? — попита той.

— Ана получи родилни болки и роди мъртво бебе — казах аз глухо.

Той кимна, а по мрачното му лице не се четеше нищо.

— Имаше нещо нередно — казах аз.

— Какво нещо?

— Гърбът му беше отворен, а главата му беше огромна — казах аз. Почувствах как отвращението свива гърлото ми и стиснах ръката на Уилям малко по-силно. — Роди се урод.

Той отново кимна, сякаш му съобщавах нещо съвсем обикновено и то не го засягаше ни най-малко. Джордж беше този, от чието гърло се

изтръгна тихо задавено възклицание, и той затърси с ръка стола, за да се подпре на него. Чичо ми си даваше вид, че не обръща внимание, но виждаше всичко.

— Опитах се да спра слугинята, за да не го изнесе от стаята.

— Така ли?

— Тя каза, че вече е на служба при краля.

— Нима?

— Тогава аз ѝ предложих пари, за да остави бебето и тя каза, че е неин дълг пред Дева Мария да вземе бебето, защото тя била...

— Каква била?

— Ловяла вещици — прошепнах аз.

Изпитах странното усещане, че пода се движи под краката ми и че всички звуци в стаята идваха някъде от далеч. Тогава Уилям ме сложи да седна на един стол и поднесе чаша с вино към устните ми. Джордж не ме докосна — той се държеше за облегалката на стола, а лицето му беше бледо като моето.

Чичо ми не беше особено развълнуван.

— Кралят е наел жена, която се занимава с лов на вещици, да следи Ана?

Аз отпих още от виното и кимнах.

— Тогава тя е в много голяма опасност — отбеляза той.

Последва още една дълга пауза.

— Опасност ли? — попита Джордж, като се изправи.

Чичо ми кимна.

— Подозрителният съпруг е винаги опасен. А подозрителният крал — още повече.

— Тя не е направила нищо — каза Джордж решително. Аз го погледнах косо и с любопитство, щом чух да повтаря думите, в които Ана се беше клела, когато видя уroda, плод на нейното тяло.

— Възможно е — отстъпи чичо. — Ала кралят мисли, че тя е направила нещо и това е достатъчно, за да я унищожи.

— И какво ще направите, за да я защитите? — попита Джордж предпазливо.

— Знаете ли, Джордж — каза чичо ми провлачено. — Последния път, когато разговарях с нея насаме, тя ми каза, че може да напусна двора, и ме прокле, като добави, че е стигнала до там, където е,

благодарение на собствените си усилия и че не ми дължи нищо. Освен това ме заплаши с арест.

— Тя е Хауърд — казах аз, като оставих виното настрана.

Той се поклони.

— Беше.

— Но това е Ана! — възкликнах аз. — Всички ние посветихме живота си, за да я издигнем дотук.

Чичо ми кимна.

— А получихме ли големи благодарности? Доколкото си спомням, вие бяхте изгонена от двора. И още щяхте да сте, ако не й бяхте необходима. Тя не направи нищо, за да ме препоръча на краля, даже напротив. А вие, Джордж, вие запазихте нейното благоразположение, но станяхте ли поне с един шилинг по-богат, откакто тя се качи на трона? Не беше ли същото за вас и когато тя му беше любовница?

— Тук въпросът не опира до благосклонност, а е на живот и смърт — каза Джордж разгорещено.

— Когато тя му роди син, ще затвърди позицията си.

— Но той не може да й направи син! — извика Джордж. — Той не можа да направи син на Катерина, а сега не може и на нея. Той е почти импотентен! Ето защо тя полудяваше от страх...

Настъпи мъртва тишина.

— Бог да ви прости, че излагате всички ни на такава опасност — каза чичо ми студено. — Предателство е да се говори така. Не съм го чул. Вие не сте го казали. А сега вървете.

Уилям ми помогна да се изправа на крака и тримата излязохме бавно от стаята. На прага Джордж се обърна и понечи да възрази, но вратата се затвори тихо пред лицето му, преди да успее да отрони и дума.

Ана се събуди късно сутринта, изгаряща от огън. Аз отидох да потърся краля. Дворът се подготвяше да замине за двореца в Гринич, но кралят беше далеч от шума и глъчката, увлечен в игра на кегли в градината, заобиколен от фаворитите си, сред които особено изпъкваха Сийморови. Зарадвах се да видя Джордж до него, самоуверен и усмихнат, както и чичо ми сред публиката. Баща ми предложи на краля

добър залог с големи шансове за успех, и кралят прие залога. Аз изчаках, докато не търколиха топката и баща ми не даде със смях на краля двадесет златни монети, преди да изляза напред и да се поклоня.

Кралят се намръщи, като ме видя. Веднага разбрах, че не е обзет от благосклонност към нито едно от момичетата Болейн.

— Лейди Мери — каза той хладно.

— Ваше величество, идвам от името на сестра си, кралицата.

Той кимна.

— Тя моли дворът да отложи заминаването си за Гринич с една седмица, докато здравето ѝ напълно се възстанови.

— Твърде късно е — каза той. — Тя може да се присъедини към нас, когато се почувства по-добре.

— Те едва са започнали да опаковат.

— Твърде късно е за нея — поправи ме той. Веднага по поляната се разнесе притихнал шепот. — Твърде късно е тя да ме моли за благоволение. Разбрах, каквото трябваше.

Аз се поколебах. Обзе ме мъчително желание да го хвана за яката и да разтърся дебелия му туловище, за да пропъдя егоизма му. Бях оставила сестра си болна след кошмарно раждане, а ето къде беше съпругът ѝ, който гледаше спокойствието си, играеше на кегли под слънчевите лъчи и уведомяваше двора, че далеч не е благоразположен към нея.

— Тогава трябва да знаете, че нито тя, нито аз, нито който и да е от семейство Хауърд не сме отстъпили от лоялността си и любовта си към вас дори и за миг — казах аз. Видях как чичо ми се намръщи, когато намесих роднинските връзки.

— Нека се надяваме, че не на всички ви ще се наложи да доказвате верността си — каза кралят с неприятен тон. После той се извърна от мен и повика Джейн Сиймор. Тя се отдели от групичката придворни дами и скромно доприпка на пръсти с поглед, забит в земята.

— Ще се разходите ли с мен? — попита той със съвсем различен тон.

Тя се поклони така, сякаш това беше твърде голяма чест, за да може да пророни и дума, после постави ръката си на обсипания му с диаманти ръкав и те се отдалечиха заедно, а дворът се нареди зад тях и ги последва на почтително разстояние.

Из двора безспирно се носеха слухове, които Джордж и аз не можехме да отхвърляме сами. Всяка думичка, която клеветеше Ана, някога се наказваше със смърт. А сега имаше песни и шеги за нейното разпуснато обкръжение, както и скандални измислици за причината тя да не може да износи дете.

— Защо Хенри не им затвори устите? — попитах Уилям. — Бог знае, че има и властта, и законното право да го направи.

Той поклати глава.

— Той им позволява да говорят, каквото искат — каза той. — Казват, че тя едва ли не е продала душата си на дявола.

— Глупаци! — разярих се аз.

Той нежно взе ръцете ми и разтвори свитите пръсти.

— Но, Мери, как иначе може тя да създаде дете урод освен чрез чудовищен съюз? Трябва да е извършила грях.

— С кого, за Бога? Да не би *ти* да смяташ, че тя има съглашение с дявола?

— А ти не мислиш ли, че тя би го сторила, ако това щеше да ѝ донесе син? — попита той.

Това ме накара да млъкна. Аз се възрях измъчено в кафявите му очи и казах:

— Шшт — уплашена от думите му. — Не искам да мисля за това.

— Ами, ако тя наистина е направила някаква магия, с която е заченала уродливо дете?

— Какво тогава?

— Тогава той ще бъде в правото си да я остави.

Аз се опитах да се засмея.

— Това е неуместна шега в неуместно време, Уилям.

— Това не е шега, съпруго моя.

— Не разбирам! — извиках аз, внезапно изгубила търпение от начина, по който светът се бе преобърнал в един миг. — Не мога да разбера какво се случи с нас!

Без да обръща внимание на това, че бяхме в градината и че всеки момент някой можеше да дойде, той обгърна с ръка кръста ми и ме придърпа така близо до себе си, сякаш бяхме в конюшната на нашата ферма.

— Любов, моя любов — каза той нежно. — Тя трябва да е извършила нещо ужасно, за да роди чудовище. А ти дори не знаеш какво е било то. Никога ли не си изпълнявала някоя нейна тайна заръка? Да доведеш акушерка? Да донесеш отвара?

— А ти самият... — започнах аз.

Той кимна.

— А аз погребях мъртво бебе. Дай Боже тази работа да се потули бързо и да не задават твърде много въпроси.

Единственият друг случай, когато дворът беше оставил кралица сама в празен дворец, беше когато кралят и Ана препуснаха със смях, оставяйки кралица Катерина сама. Сега Хенри го направи отново. Ана гледаше от спалнята си, но нея самата не я виждаха. Тя бе коленичила на един стол, все още твърде слаба, за да стои, докато той, с Джейн Сиймор, която яздеше до него, водеха двора към Гринич, неговия любим дворец.

В свитата на веселите придворни, яздещи зад развеселения крал и новата му хубава фаворитка, беше моето семейство — баща ми, майка ми, чичо ми и брат ми, които лавираха в опити да спечелят благоволенieto на краля, а Уилям и аз яздехме с децата си. Катерина, тиха и замислена, обърна поглед към двореца, а после към мен.

— Какво има? — попитах я аз.

— Не ми се струва редно да тръгваме без кралицата — каза тя.

— Тя ще се присъедини по-късно към нас — успокоих я аз.

— Знаеш ли кои ще са покоите на Джейн Сиймор в Гринич? — попита ме тя.

Аз поклатих глава.

— Няма ли да дели стая с друго момиче от семейство Сиймор?

— Не — каза малката ми дъщеря лаконично. — Тя казва, че кралят щял да ѝ даде нейни собствени прекрасни покои, както и собствени придворни дами. За да може да се упражнява по музика.

Не исках да повярвам на Катерина, но тя се оказа съвсем права. Разчу се, че самият секретар Кромвел е отстъпил покоите си в Гринич, за да можела лейди Сиймор да свири на лютнята си, без да безпокои

останалите дами. Всъщност покоите на секретаря Кромвел имаха отделен коридор, който ги свързваше с тези на краля. Джейн беше настанена в удобните покои, както се беше случило с Ана преди нея, докато си съперничеше с кралицата и с нейните покои, като един конкуриращ се двор.

Веднага щом дворът се настани, някои членове на семейство Сиймор се срещнаха да поговорят и да послушат музика в новите разкошни покои на Джейн, а придворните дами на кралицата, след като всъщност нямаха кралица, на която да прислужват, също се насочиха към покоите на Джейн. Кралят беше там постоянно — разговаряше, четеше, или слушаше музика или поезия. Той вечеряше с Джейн неофициално, в неговите или в нейните покои, в компанията на останалите членове на семейство Сиймор, които се смееха на шегите му и го забавляваха с хазартни игри, или пък я водеше на вечеря в голямата зала. Тя сядаше близо до него и само празният трон до неговия напомняше, че кралицата на Англия е изоставена в празния дворец. Понякога, когато гледах как Джейн се накланяше към Хенри, за да му прошепне нещо през празното място на сестра ми, ме обземаше чувството, че Ана никога не беше съществувала и че нямаше какво да спре Джейн да се премести от единия стол на другия.

Тя никога не преставаше да бъде мила с Хенри. Трябва да са я отгледали на диета със захарно цвекло в Уилтшир. Тя беше изцяло и безпределно добра с Хенри, независимо дали той беше в мрачно настроение заради болките в крака си или беше екзалтиран като момченце, което ликува, защото е донесло у дома дивеч. Тя беше винаги много спокойна и винаги много набожна — той често я заварваше на колене пред нейния молитвен стол, сключила ръце над броеницата и с вдигната към разпятието глава — и винаги беше безкрайно скромна.

Тя постави края на модата на френските шапчици, стилната форма на полумесец, която Ана беше въвела, когато за първи път се върна в Англия. Вместо това, Джейн носеше триъгълна шапчица подобно на кралица Катерина, което само преди година се считаше за знак, че тази, която я носеше, е невероятно старомодна и скучна. Самият Хенри тогава се кълнеше, че ненавижда испанските шапчици, но самата им строгост отиваше на хладната красота на Джейн, и контрастираше с нея. Тя я носеше така, както монахините носеха

прилепналите си шапчици — демонстрирайки презрение към светската суета. Ала Джейн я носеше в бледосиньо, в най-мекия оттенък на зеления цвят, в кремавожълто: всички тези чисти бледи цветове, сякаш самата тя излъчваше мекота.

Аз разбрах, че тя беше изминала половината път до мястото на сестра ми, когато Мадж Шелтън — вулгарната, флиртуваща, разпусната малка Мадж Шелтън — се появи на вечеря с триъгълна шапчица в бледосиньо, облечена в рокля с висока яка, а френските ѝ ръкави бяха преправени по английски модел. След няколко дни всички дами в двора носеха триъгълни шапчици и вървяха със сведен поглед.

Ана се присъедини към нас през февруари. Тя пристигна в двора по възможно най-показния начин: кралският флаг се вееше над главата ѝ, а този на Болейн идваше след нея освен това беше следвана от многобройни слуги в ливреи и благородници на коне. Джордж и аз я чакахме на стълбите, големите порти бяха широко отворени зад нас, а отсъствието на Хенри се набиваше на очи.

— Ще ѝ кажеш ли за покоите на Джейн? — попита ме Джордж.

— Не и аз — отвърнах му. — Опитай ти.

— Франсис предложи да ѝ кажем в присъствието на другите.

Пред придворните ще сдържи гнева си.

— Обсъждаш кралицата с Франсис?

— А ти с Уилям.

— Той ми е съпруг.

Джордж кимна, загледан в мъжете, които предхождаха Ана и вече доближаваха портата.

— Ти вярваш ли на Уилям?

— Разбира се.

— Аз изпитвам същото към Франсис.

— Не е същото.

— Откъде знаеш какво означава любовта му за мен?

— Знам, че не може да е същото като любовта между мъжа и жената.

— Не е. Аз го обичам така, както мъж обича мъж.

— Това се осъжда от Светото Писание.

Той взе ръцете ми и се усмихна с неустоимата усмивка на Болейн.

— Мери, живеем в опасни времена и единственото ми успокоение е любовта на Франсис. Нека ми остане поне това. Защото Бог ми е свидетел, че нямам много други радости, и мисля, че ни грози най-сериозна опасност.

Свитата на Ана мина покрай нас и когато тя ни доближи, дръпна юздите на коня си и ни се усмихна ослепително. Беше облечена с рокля за лов в най-тъмния оттенък на червения цвят и с тъмночервена шапка, килната назад, с дълго перо, забодено на периферията и огромна рубинена брошка.

— *Vivat* Ана! — викна брат ми в отговор на подчертаното ѝ великолепие.

Погледът ѝ пробягна от нас към сенките на голямата зала — очакваше да види краля, който да я чака там. Изражението ѝ не се промени, когато видя, че го няма.

— Добре ли си? — попитах я аз, като пристъпих напред.

— Разбира се — каза тя ведро. — Защо да не съм?

Аз поклатих глава.

— Няма причина — отвърнах предпазливо. Определено не трябваше да споменаваме за умрялото бебе, както никога не бяхме споменали за другите.

— Къде е кралят?

— На лов — каза Джордж.

Ана закрачи към двореца, а слугите тичаха пред нея да ѝ отворят вратите.

— Знаеше ли той, че идвам? — попита тя през рамо.

— Да — отвърна Джордж.

Тя кимна и изчака да влезем в покоите ѝ и да затворим вратите.

— А къде са дамите ми?

— Някои от тях са на лов с краля — казах аз. — А други са... — аз разбрах, че не мога да довърша изречението. — А други не са — казах аз безнадеждно.

Погледът ѝ се отмести към Джордж и тя повдигна вежда.

— Ще ми обясниш ли какво иска да каже сестра ни? — попита тя. — Знаех, че френският и латинският ѝ са непонятни, но сега явно и английският ѝ е станал недостъпен.

— Твоите придворни дами се суетят около Джейн Сиймор — каза той глухо. — Кралят ѝ даде покоите на Томас Кромуел и вечеря с нея всеки ден. Там тя има свой малък двор.

Ана занемя за миг и погледна от брат ни към мен.

— Вярно ли е това?

— Да — казах аз.

— Дал ѝ е покоите на Томас Кромуел? Значи той може да ходи в покоите ѝ, без никой да разбере?

— Да.

— Любовници ли са?

Аз погледнах към Джордж.

— Няма как да се разбере — каза той. — Но бих се обзаложил, че не са.

— Не са?

— Тя изглежда така, сякаш не би приела ухажването на женен мъж — каза той. — Залага на добродетелността си.

Ана отиде бавно до прозореца, сякаш така щеше да разгадае промяната в своя свят.

— На какво се надява тя? — попита. — След като едновременно го прикотква и го отблъсква?

Никой от нас не ѝ отвърна. Кой ли можеше да знае по-добре от нас?

Ана се обърна и впери в нас дебнеш поглед като котка.

— Въобразява си, че може да ме измести? Да не е полудяла?

Никой от нас не ѝ отвърна.

— И на Кромуел е заповядано да се оттегли заради тази сган Сийморовци?

Аз поклатих глава.

— Кромуел е предложил покоите си.

Тя бавно кимна.

— Значи, Кромуел се обявява открито срещу мен.

Ана погледна към Джордж за успокоение. Погледът ѝ беше странен, сякаш не беше сигурна в него. Ала Джордж никога не ѝ бе изневерявал. Той колебливо се приближи към нея, сложи ръката си на рамото ѝ, по братски. Вместо да се обърне към него за прегръдка, тя отстъпи назад, докато той не се окажа зад нея и склони глава на гърдите му. Той въздъхна, обви я с ръце и я залюля нежно, както стояха,

загледани през прозореца към Темза, която блестеше на зимното слънце.

— Мислех си, че ще те е страх да ме докоснеш — каза тя нежно.

Той поклати глава.

— О, Ана. Според законите на страната и църквата аз съм анатемосан десетки пъти.

Аз потреперих при тези думи; а тя се изкиска като момиченце.

— А и каквото и да сме направили, то беше от любов — каза той меко.

Тя се обърна в обятията му и го погледна внимателно в лицето. Дадох си сметка, че никога в живота си не я бях виждала да гледа някого така. Гледаше така, сякаш я интересуваше какво чувства той. Той не беше просто поредно стъпало по стълбицата на амбицията ѝ. Той беше нейният любим.

— Дори когато резултатът беше чудовищен? — попита тя.

Той сви рамене.

— Не се преструвам, че разбирам от теология. Но все пак, кобилата ми роди жребче с два залепени крака и аз не я удавих за вещерство. Тези неща се случват в природата и не е задължително винаги да значат нещо. Ти нямаше късмет и това е всичко.

— Няма да оставя това да ме уплаши — каза тя твърдо. — Виждала съм как представят свинска кръв за кръв на светец и как наливат светена вода от извора. Половината от ученията на църквата имат за цел да подведат човека, а другата половина — да го уплашат, за да го накарат да се подчинява. Няма да ме подведат, нито да ме уплашат. С нищо. Аз взех решение да проправя пътя си сама и ще го направя.

Ако Джордж я беше слушал по-внимателно, той щеше да долови остротата и нервността в гласа ѝ. Но той гледаше грейналото ѝ решително лице.

— Напред и нагоре, *Anna Regina*! — каза той.

Тя му се усмихна лъчезарно.

— Напред и нагоре. А следващият път ще е момче.

Тя се обърна в прегръдките му, сложи ръцете си на раменете му и го погледна, все едно, че ѝ беше любовник, комуто се доверяваше.

— Сега какво да правя?

— Трябва да си го върнеш — каза той сериозно. — Не го нападай и не му позволявай да вижда страха ти. Накарай го да се върне при теб с помощта на всеки номер, който ти е известен. Плени го отново.

Тя се поколеба, после се усмихна и каза истината, която се криеше зад ослепителната ѝ усмивка.

— Джордж, аз съм с десет години по-стара от времето, когато за първи път го ухажвах. Наближавам тридесетте. Родих само едно живо бебе, а сега знае, че съм родила урод. Сигурно го отвращавам.

Джордж я хвана по-здраво през кръста.

— Не може да го отвращаваш — каза той простишко. — Иначе всички ние сме загубени. Ще трябва пак да го привлечеш.

— Но аз бях тази, която го научи да следва желанията си. И което е още по-лошо, аз напълних празната му глава с това ново учение. Сега той си мисли, че неговите желания са проява на Божественото. Само да му се прииска нещо, и смята, че Бог го е пожелал. Той няма нужда от потвърждението на свещеник, епископ или на папата. Неговите прищевки са свещени. Как може някой да накара такъв мъж да се върне при жена си?

Джордж погледна през главата ѝ към мен за помощ. Аз се доближих към тях.

— Той обича да му съчувстват — казах аз. — Да го успокояват. Приласкай го, кажи му, че е чудесен, хвали го и бъди мила с него.

Тя ме погледна така неразбиращо, все едно ѝ говорех на непонятен език.

— Аз съм му любовница, а не майка — каза тя глухо.

— Сега той има нужда от майка — каза Джордж. — Наранен е, чувства се стар и разбит. Бои се от старостта, страхува се от смъртта. Раната на крака му мирише. Той е ужасен от мисълта да не умре, преди да е дал наследник на Англия. Необходима му е жена, която да бъде нежна с него, докато не се почувства отново добре. Джейн Сиймор е самата доброта. Ти трябва да я надминеш в това.

Ана млъкна. Ние всички знаехме, че беше невъзможно някой да е по-ласкав от Джейн Сиймор, когато се целеше в короната. Дори Ана, тази най-съвършена изкустителка, не можеше, дори тя не можеше да надмине по нежност Джейн Сиймор. Ведрината беше изчезнала от

лицето ѝ, и за момент в нейната крехка бледност аз видях решителното лице на собствената ни майка.

— В името Божие, надявам се това да я убие — каза тя внезапно с озлобление. — Ако тя посегне на короната ми и се възкачи на трона ми, дано това стане причина за нейната смърт. Надявам се да умре млада. Дано да умре при раждането на неговия син. Надявам се и момченцето да умре също.

Джордж се вцепени. Той виждаше през прозореца завръщащата се от лов свита.

— Изтичай долу, Мери, и кажи на краля, че идвам — каза Ана, без да помръдва от прегръдките на Джордж.

Аз затичах надолу по стълбите, докато кралят слизаше от коня си. Видях как той трепна, когато стъпи на земята и цялата му тежест падна на ранения крак. Джейн яздеше до него с цяла свита Сийморовци около тях. Аз се огледах за майка си, за баща си и за чичо си. Те бяха изместени настрани, в сянка.

— Ваше величество — казах, като му се поклоних. — Сестра ми, кралицата, дойде, и ме праща да ви предам нейните благопожелания.

Хенри ме погледна с кисело изражение, челото му беше събръчено от болка, а устата му — присвита.

— Кажете ѝ, че съм изморен от ездата и че ще я видя на вечеря — отговори той кратко.

Подмина ме с тежката си походка — вървеше неравно и гледаше да не натоварва пострадалия си крак. Сър Джон Сиймор помогна на дъщеря си да слезе от коня. Аз забелязах новата ѝ рокля за езда, новия ѝ кон и диаманта, който блестеше върху ръкавицата ѝ. Така копнеех да ѝ кажа някоя язвителна дума, че трябваше да прехапя езика си, за да се насиля да ѝ се усмихна мило и да отстъпя назад, докато баща ѝ и брат ѝ я изпращаха през големите порти към покоите ѝ — към покоите, предназначени за фаворитката на краля.

Майка ми и баща ми последваха Сийморови в свитата. Аз ги чаках, за да ме попитат как е Ана, но те ме подминаха само с едно кимване на главата.

— Ана е добре — казах аз, въпреки че майка ми подминаваше.

— Чудесно — каза тя хладно.

— Няма ли да дойдете при нея?

Лицето ѝ беше безчувствено, сякаш никога не бе имала деца. Сякаш никога не бе раждала нито една от двете ни.

— Ще я посетя, когато кралят отиде в покоите ѝ — каза тя.

Тогава разбрах, че Ана, Джордж и аз трябваше да разчитаме само на себе си.

Дамите се завърнаха в покоите на Ана като ято лешояди, които не знаят точно къде ги чака най-добрата плячка. Забелязах с горчива насмешка объркването в модата на шапчиците, което настана след самоувереното завръщане на Ана. Някои от тях се бяха върнали към френските шапчици, които Ана продължаваше да носи. А други останаха с тежките триъгълни шапчици, които Джейн предпочиташе. Всички умираха да узнаят дали трябва да са в красивите покои на кралицата или в другия лагер, със Сийморови. Къде ли щеше да отиде кралят сега? Коя ли щеше да предпочете? Мадж Шелтън носеше триъгълна шапчица и се опитваше да си проправи път към кръга на Джейн Сиймор. Мадж беше убедена, че това бе залезът на Ана.

Аз влязох в стаята и три жени замлъкнаха на мига, щом ги доближих.

— Какви са вестите? — попитах ги.

Никой не искаше да ми каже. Тогава Джейн Паркър, клюкарката, на която най-много можеше да се разчита, когато ставаше дума за скандали, дойде при мен.

— Кралят изпрати на Джейн Сиймор подарък: една огромна кесия, пълна със злато, а тя отказа да я приеме.

Аз изчаках.

Очите на Джейн блестяха от удоволствие.

— Казаха, че не може да приеме такъв подарък от краля, докато е неомъжена, защото това щяло да я zlepостави.

Помълчах, опитвайки се да разгадая това мистериозно заявление.

— Щял да я zlepостави ли?

Джейн кимна.

— Извинете ме — казах аз и си проправих път през жените към стаята на Ана. Джордж беше вътре с нея, а сър Франсис Уестън беше до него.

— Бих желала да говоря с теб насаме — казах аз глухо.

— Можеш да говориш пред сър Франсис — каза Ана.

Аз поех дъх.

— Чули ли сте, че Джейн Сиймор е отказала подаръка на краля?

Те поклатиха глави.

— Предполага се, че му е отговорила, че не можела да приема такива подаръци от него, докато не се омъжи, защото това можело да я злепостави.

— О-хо — каза сър Франсис.

— Предполагам, че това не е нищо повече от парадирание с добродетелност; но целият двор бръмчи като кошер от вестта — казах аз.

— Това напомня на краля, че тя може да се омъжи за някого другиго — каза Джордж. — Той ще се ядоса, като го чуе.

— Това подчертава нейното целомъдрие — настоя Ана.

— Ще се разбере — каза сър Франсис. — Това е театър. Тя не отказа коня, нали? Или пък диамантения пръстен? Или медальона с лика му в него? Но дворът сега счита — а скоро и целият свят ще го мисли — че кралят се интересува от девойка, която няма амбиции за богатство. *Touche!* И всичко това с един удар.

Ана изскърца със зъби.

— Тя е нетърпима.

— И няма какво да направиш, за да ѝ отмъстиш — каза Джордж. — Така че дори не си го помисляй. Вдигни глава, усмихни се и го омай отново, ако можеш.

— На вечерята може да се спомене нещо за съюзничество с Испания — предупреди я сър Франсис, докато ставаше от стола си. — По-добре не казвайте нищо против това.

Ана погледна назад през рамо към него.

— Ако трябва аз самата да се превърна в Джейн Сиймор, той може наистина да ме отхвърли — каза тя. — Ако всичко това, което съм аз — ум, характер, желанието ми за реформа на църквата — трябва да бъде отречено, тогава аз отричам самата себе си. Ако това, което кралят иска, е покорна жена, тогава не трябваше изобщо да се опитвам да се кача на трона. Ако не съм себе си, то това е все едно да не съществувам изобщо.

Джордж се доближи до нея, взе ръката ѝ и я целуна.

— Не може да не съществуваш, защото ние всички те обожаваме — каза той. — А това е само временна прищявка на краля. Сега той иска Джейн така, както искаше Мадж, и както искаше лейди Маргарет. Ще си върне разума и ще се върне при теб. Виж само колко дълго успя да го задържи кралицата. Той си отиваше, но се връщаше при нея толкова много пъти. Ти си негова съпруга, майка на неговата дъщеря, каквато беше и тя. Можеш да го задържиш.

Тя се усмихна на тези думи, изправи рамене и ми кимна да отворя вратата. Аз чух шепота, докато тя излизаше, облечена в разкошно зелено кадифе, със смарагди на ушите, по зелената ѝ шапчица блестяха диаманти, а златното „Б“ висеше на перлената огърлица около шията ѝ.

Към края на февруари настана голям студ и Темза замръзна пред двореца. Кеят се простираше като пътечка сред бял леден паркет, а стълбите отвъд портите водеха надолу към гладка стъклена повърхност. Реката се беше превърнала в непознат път, който можеше да води къде ли не. Когато погледнех надолу в по-тънките части, можех да видя как водата се движеше отдолу, зеленикава и застрашителна, под прозрачната ледена настилка.

Градините, пътеките и алеите около Гринич блестяха от белота. В градините за отдих решетките от летви, към които бяха привързани растенията, бяха заскрежени. През слънчевите утрини по паяжините блестяха бели кристалчета и те приличаха на вълшебни дантели, нахвърляни върху най-крехките клончета. Всяка клонка, всяко най-тънко стръкче беше очертано с бяла линия, сякаш някой художник се беше разхождал из градината, решен да накара хората да видят и най-фината подробност по всяка вейка на всяко дърво.

През нощта сковаваше студ, от изток подухваше леден руски вятър. Но през деня слънцето грееше много ярко и беше възхитително да тичаш през градините и да играеш на кегли по замръзналата трева, докато червеношийките подскачаха по тъмните тисови дървета на многобройните алеи и чакаха за трошички, а огромни ята от диви гъски, които не се бояха от студа, летяха напред с шумен плясък на криле и с протегнати напред шии в търсене на открити водни пространства.

Кралят обяви, че трябвало да организираме зимни веселби. Трябвало да има турнир и пързаяне на лед, танци на лед и представление, посветено на зимата с шейни, огнегълтачи и акробати. Имаше бой с мечки, който беше десет пъти по-забавен от обикновените боеве, когато горкото животно се подхлъзваше, падаше и удряше пързаящите се кучета. Едно куче се нахвърли, за да ухапе мечката и пак да избяга, но усети, че драещите му крака нямаха опора на леда и мечката му пречупи гръбнака само с един тежък удар с лапа по гърба. Кралят се разсмя гръмогласно на гледката.

Откарваха добитък до планините в Смитфийлд, като използваха замразената река за път и го печеха на шишове на огромни огньове по крайбрежието, а младежите тичаха от кухнята към речния бряг с огромни горещи самуни хляб, кухненските кучета лаеха и бягаха с тях през целия този път, като се надяваха те да изпуснат нещо.

Джейн беше истинска зимна принцеса, цялата в бяло и в синьо, с поръбена с бяла кожа яка и качулка на пелерината. Тя се пързаяше много несигурно и брат ѝ трябваше да я държи от едната страна, а баща ѝ — от другата. Те я пързаяха към краля и я бутаха, безучастно красива, към трона, а аз си мислех, че да си момиче от Сийморови сигурно беше същото като това да си момиче от семейство Болейн — баща ти и брат ти те бутат към краля, и ти нямаш нито сили, нито разум да го избегнеш.

За нея винаги имаше стол до Хенри. Тронът на кралицата беше от лявата му страна, както беше редно, но от дясната му страна имаше място за Джейн, ако решише да си почине по време на пързаянето. Кралят не се пързаяше, кракът му още не беше излекуван, говореше се за идването на френски лекари или дори евентуално поклонение в Кентърбъри за успокояване на болките. Само Джейн можеше да излекува лошото му настроение и тя успяваше да го постигне без усилие. Стоеше до него, оставяше се да я бутат на кьнки към него, потръпваше, като видеше бой с петли, ахкаше при вида на огнегълтачите, държеше се като пълна глупачка и това успокояваше краля така, както Ана не можеше.

Ана слизаше да вечеря с краля на леда през всеки един от трите дни и като я гледах как се пързая на острите си кьнки с резци от китова кост с грацията на танцорка, аз си мислех, че през този сезон всички ние от семейство Болейн вървим по тънък лед. Най-невинното

й изказване можеше да накара краля да се намръщи и тя все не намираще начин да му угоди. Той я следеше през цялото време с подозрително присвитите си свински очички. Потриваше пръсти, като я гледаше, и все вадеше пръстена от кутрето си.

Ана се опитваше да го заслепи с жизнеността и красотата си. Тя сдържаше яда си пред него, въпреки че той беше груб и сприхав. Тя танцуваше, играеше на карти, смееше се, пързеляше се, преливаше от жизнерадост и светлина. Тя засенчваше Джейн Сиймор — никой мъж нямаше очи за друга жена, когато Ана беше във вихъра си. Дори самият крал не можеше да откъсне очите си от нея, когато тя преминаваше през танцуващите с високо вдигната глава, с тази нейна извивка на шията, когато някой я заговореше, вечно заобиколена от мъже, които пишеха стихове за нейната красота, музиканти, които я възпяваха, когато беше сърцето на забавленията в двора. Кралят не можеше да откъсне очи от нея, но взорът му не беше вече заплепен. Той я гледаше така, сякаш знаеше нещо за нея, сякаш можеше да разкрие тайната на очарованието ѝ и да я види разголена, смъкнала от себе си всичко онова, което някога е било така прекрасно за него. Гледаше я така, както човек би гледал гоблен, който му е струвал цяло състояние и за който една сутрин узнава, че не струва нищо и иска да го разплете. Той се взираше в нея така, сякаш не разбираше как е могла да му струва толкова скъпо, а му е донесла толкова малко. Дори чарът и жизнеността на Ана не можеха да го заблудят, че сделката си е струвала.

Докато аз гледах Ана, Джордж и сър Франсис наблюдаваха Кромвел. Носеха се слухове, че Хенри можел да остави Ана с твърдението, че бракът е бил невалиден от самото начало. Джордж и аз гледахме на това с насмешка, но сър Франсис изтъкна, че парламентът щял да бъде разпуснат през април, без да бъде посочена основателна причина.

— Но какво значение има това? — попита го Джордж.

— Целта е всички добри провинциални рицари да са обратно по графствата си, когато кралят реши да предприеме нещо срещу кралицата — отвърна Франсис.

— Провинциалните благородници едва ли ще я защитят — казах аз. — Те я ненавиждат.

— Те може да защитят самата идея за правата на кралицата — каза Франсис. — Бяха принудени да се обявят за противници на кралица Катерина, бяха принудени да дадат клетва, с която се отричат от принцеса Мери и признават принцеса Елизабет. Ако кралят сега изостави Ана, те може да помислят, че той ги разиграва като истински глупци, а това няма да им хареса. Ако той се обърне отново към папата, на тях завоят може да им се стори твърде рязък, за да бъдат склонни да го приемат.

— Но кралицата е мъртва — казах аз, мислейки за някогашната си господарка Катерина. — Дори бракът му с Ана да бъде разтрогнат, той не може да се върне при Катерина.

Джордж зацъка под нос, подразнен от бавната ми мисъл, но сър Франсис прояви повече търпение.

— Папата е все така на мнение, че бракът на краля с Ана е невалиден. Следователно сега Хенри е вдовец; и е свободен да сключи отново брак.

Джордж, Франсис и аз погледнахме инстинктивно към краля. Той ставаше от трона си на синьо-белия подиум. Сър Джон Сиймор и сър Едуард Сиймор бяха от двете му страни и му помагаха да стане. Джейн беше пред него, с разтворени в плаха усмивка устни, сякаш никога не беше виждала по-хубав мъж от този дебел инвалид.

Ан, която се пързеляше от другата страна на леда с Хенри Норис и Томас Уайът, дойде и подметна небрежно:

— Какво има, съпруже? Няма ли да останете?

Той я погледна. Шибацият студеният вятър беше зачервил лицето ѝ, тя носеше алената си шапчица за езда с дългото перо, а кичур от косите ѝ гъделичкаше бузата ѝ. Изглеждаше лъчезарна и без съмнение красива.

— Болките ми започнаха — произнесе той бавно. — Докато вие се развличахте, аз страдах. Отивам в стаята си, за да отдъхна.

— Ще ви придружа — каза тя в миг, като се приплъзна напред. — Ако знаех, щях да остана до вас, но вие ми казахте да отида и да се пързелям. Бедни мой съпруже! Ще ви запаря чай, ще седна до вас и ще ви почета, ако желаете.

Той поклати глава.

— Предпочитам да спя — каза той. — Предпочитам тишината пред вашето четене.

Ана се изчерви. Хенри Норис и Томас Уайът извърнаха погледи — явно им се искаше да бъдат някъде другаде. Семейство Сиймор тактично бяха застинали по местата си с любезни изражения на лицата.

— Тогава ще ви видя на вечеря — каза Ана, сдържайки гнева си. — И ще се моля да си починете добре и болките ви да спрат.

Хенри кимна и се обърна с гръб към нея. Двамата Сийморовци го хванаха за ръцете и му помогнаха да пристъпи по разкошните постелки, които бяха сложили по леда, за да не се подхлъзне. Джейн, със смирена усмивка, с която сякаш се извиняваше, че са предпочели нея, заситни пъргаво след него.

— А вие къде си мислите, че отивате, лейди Сиймор? — гласът на Ана изплющя като камшик.

Младата девойка се обърна и се поклони на кралицата.

— Кралят ме помоли да го последвам и да му почета — каза тя простодушно със сведен поглед. — Не съм много добра в четенето на латински. Но мога да чета малко френски.

— Малко френски! — възкликна Ана, която говореше свободно три езика от шестгодишна.

— Да — каза Джейн гордо. — Въпреки че не разбирам и думичка.

— Обзалагам се, че нищичко не разбирате — каза Ана. — Вървете.

ПРОЛЕТТА НА 1536

Ледът се стопи, но времето почти не се затопли. По моравата за кегли бяха нацъфтели кокичета, но почвата беше така подгизнала от вода, че не можехме да играем, а самите пътеки бяха твърде мокри за разходки. Кракът на краля не оздравяваше, раната бе все още отворена и всевъзможните еликсири и лапи, които му слагаха, сякаш още повече го възпаляваха. Той започна да се опасява, че вече никога няма да може да танцува и вестите, че крал Франсоа бил в много добро настроение и здраве, го дразнеха още повече.

Започнаха великите пости, така че нямаше повече танци и веселби. Нямаше никакъв шанс Ана да го примамим в леглото, та да зачене отново. Никой, дори кралят и кралицата, не можеха да легнат един с друг по време на постите, така че Ана трябваше търпеливо да гледа Хенри настанен на някой стол с възглавнички, прострял болния си крак на табуретка, с Джейн до себе си, която му четеше религиозни трактати. Ана бе наясно, че не може дори да потърси правата си на съпруга и да поиска той да дойде в леглото ѝ.

Подминаваха я и я пренебрегваха. С всеки изминал ден в стаята ѝ имаше все по-малко дами. Макар да им се плащаше да бъдат придворни дами на кралицата, всички бяха в покоите на Джейн Сиймор. Единствените, които ѝ останаха верни, бяха онези, които така или иначе не бяха добре дошли другаде: нашето семейство, Мадж Шелтън, леля Ана, дъщеря ми Катерина и аз. През някои дни единствените кавалери в покоите ѝ бяха Джордж и неговият кръг от приятели: сър Франсис Уестън, сър Хенри Норис и сър Уилям Бреретън. Така че се движех в компанията точно на онези мъже, за които Уилям ме бе предупредил, но Ана нямаше други приятели. Ние играехме на карти или викахме музикантите, или ако сър Томас Уайът ни посещаваше, организирахме състезания по поезия, в които всеки мъж трябваше да напише по няколко реда от любовен сонет за най-красивата кралица на света; но в самите ни занимания се чувстваше някаква пустота, празно пространство на мястото на радостта. Ана

чувстваше, че всичко ѝ се изплъзва и не знаеше как да си го върне отново.

Към средата на март тя преглътна гордостта си и ме изпрати да повикам чичо ни.

— Не мога да дойда сега, имам малко работа. Можете да предадете на кралицата, че ще я посетя следобед.

— Не знаех, че някой може да каже на кралицата да чака — отбелязах аз.

Когато той дойде следобед, Ана го поздрави без следа от неприязън и го придърпа към прозоречната ниша, за да могат да разговарят насаме. Аз бях достатъчно близо, за да ги чуя какво си приказват, макар никой от тях да не повишаваше тон над благовъзпитания шепот.

— Имам нужда от помощта ви срещу Сиймор — каза тя. — Трябва да се отърва от Джейн.

Той сви рамене със съжаление.

— Племеннице моя, вие никога не сте били така отзивчива към мен, както ми се е искало. Неотдавна дори ми отправихте обвинения пред самия крал. Ако вие престанете да бъдете кралица, не смятам, че можете отново да станете Хауърд.

— Аз произхождам както от семейство Болейн, така и от рода Хауърд — прошепна тя, поставила ръка на златното „Б“ на шията си.

— Има много момичета, които произхождат от рода Хауърд — каза той небрежно. — В имението на съпругата ми, херцогинята, в Ламбет, има поне половин дузина ваши братовчедки, всяка от които красива колкото вас, Мери или Мадж. Всички те са жизнени и с буйна кръв. Когато Хенри се отегчи от мекушавата си любимка, за него ще има момиче от Хауърд, което да стопли ложето му и винаги ще има следваща.

— Но аз съм кралицата! Не съм просто поредната придворна дама!

Той кимна.

— Ще ви направя предложение. Ако Джордж получи ордена на жартиерата, ще застана на ваша страна. Погрижете се да спечелите

това отличие за семейството, и ще видим какво семейството ще може да направи за вас.

Тя се поколеба.

— Мога да му го издействам.

— Направете го — посъветва я чичо. — Ако можете да направите нещо добро за семейството, тогава можем да подновим съюза с вас и да ви защитаваме от враговете ви. Но този път трябва да помните кой е господарят, Ана.

Тя прехапа устна от негодувание, поклони му се и сведе глава.

На 23 април кралят удостои с ордена на жартиерата сър Николас Кару, приятел на семейство Сиймор, когото те бяха посочили. Брат ми Джордж беше пренебрегнат. Същата нощ на пиршеството, дадено в чест на отличените, чичо ми и сър Джон Сиймор седнаха един до друг, за да споделят трапезата с отбрани меса, и се разбираха чудесно.

На следващия ден Джейн Сиймор седеше с нас при кралицата като никога, така че кралските покои жужаха от насъбралите се до един придворни. Бяха извикали музикантите и щеше да има танци. Кралят не се очакваше, след като Ана го беше предизвикала на игра на карти, а той й беше отвърнал хладно, че е зает с други дела.

— Какво прави той? — попита тя Джордж, когато той й донесе отказа на краля.

— Не знам. Среща се с епископите. Среща се и с повечето лордове, приема ги един по един.

— Заради мен?

Нарочно нито един от двамата не поглеждаше към Джейн, която се беше превърнала в център на внимание в личните покои на кралицата.

— Не знам — каза Джордж унило. — Предполагам, че аз съм последният, който би узнал. Но той пита кои са мъжете, които те посещават ежедневно.

Ана погледна доста безучастно.

— Е, те всички ме посещават, нали аз съм кралицата.

— Споменават се определени имена — каза Джордж. — Сред тях са Хенри и Франсис.

Ана се разсмя.

— Хенри Норис дебне из целия двор за Мадж — тя се обърна и го видя наведен над рамото на Мадж, готов да ѝ обърне страницата, докато тя пееше. — Сър Хенри! Елате тук, моля!

Норис каза нещо на Мадж, дойде при кралицата и падна на едно коляно с иронична галантност.

— Подчинявам се! — каза той.

— Време е да се ожените, сър Хенри — каза Ана с престорено суров глас. — Не може постоянно да се шляете из покоите ми и да ме злепоставяте. Трябва да направите предложение на Мадж, защото няма да позволя на дамите си да се държат непристойно.

Той се разсмя необуздано, явно го развеселяваше самата мисъл за примерната Мадж.

— Тя е само прикритие. Сърцето ми ме тегли към друга.

Ана поклати глава.

— Не искам красиви приказки — каза Ана. — Вие трябва да направите предложение на Мадж Шелтън.

— Тя е луната, но вие сте слънцето — отвърна Хенри.

Аз извърнах очи към Джордж.

— Не ти ли се иска понякога да го сриташ? — прошепна той високо.

— Този човек е идиот — казах аз. — И това няма да доведе до нищо.

— Тъй като не мога да предложа на лейди Шелтън цялото си сърце, аз няма да ѝ го предлагам изобщо — каза Хенри, измъквайки се с помощта на куп комплименти. — Сърцето ми принадлежи на кралицата на всички сърца в Англия.

— Благодаря — каза Ана лаконично. — Можете да се върнете и да продължите да обръщате страниците на луната.

Норис се разсмя, стана на крака и целуна ръката ѝ.

— Но не мога да си позволя да се дават поводи за клюки в моите покои — предупреди го Ана. — Кралят е станал по-строг след падането си.

Норис отново целуна ръката ѝ.

— Никога няма да имате повод да се оплачете от мен — обеща ѝ той. — Готов съм да дам живота си за вас.

Той заситни към Мадж, която вдигна поглед и срещна моя. Аз направих гримаса и тя се усмихна широко в отговор. Нищо не можеше да накара това момиче да се държи като дама.

Джордж се наведе над рамото на Ана.

— Не можеш да опровергаваш клюките една по една. Трябва да живееш така, сякаш те нямат никакво значение.

— Ще опровергая всяка една от тях — закле се тя. — А ти разбери с кого се среща кралят и какво говорят за мен.

Джордж не можа да разбере какво ставаше. Той ме изпрати при баща ни, който само извърна поглед и ми каза да питам чичо за новостите. Открих чичо ни в конюшната — оглеждаше една кобила, която смяташе да купи. Априлското слънце приличаше силно в заслонения двор. Аз изчаках в сянката на входната врата, докато той привърши, и се доближих до него.

— Чичо, кралят изглежда много зает с мастър Кромвел и с ковчезника, като и с вас. Кралицата се пита какви ли дела ви занимават толкова много.

Като никога той не се отвърна от мен с обичайната си горчива усмивка. Погледна ме право в лицето и в тъмните му очи имаше нещо, което дотогава не бях виждала: жал.

— Трябва да вземете сина си от учителите му — посъветва ме той. — Той учи със сина на Хенри Норис в цистерианския монашески орден, ако не се лъжа.

— Да — отвърнах аз, удивена от това неочаквано начало на разговора ни.

— Ако бях на ваше място, не бих общувал по никакъв начин с Норис, Бреретън, Уестън или Уайът. А ако са ви изпращали някакви писма, любовни стихове, някакви други глупости или неща за спомен, бих ги изгорил.

— Аз съм омъжена жена и обичам съпруга си — казах аз озадачена.

— Това и ще ви опази — съгласи се той. — Сега си тръгвайте. Това, което знам, няма да ви помогне, то е бreme, което трябва да нося

сам. Тръгвайте, Мери. Но ако бях на ваше място, бих взел и двете си деца под своя опека. И бих напуснал двора.

Аз не отидох при Джордж и при Ана, които ме чакаха тревожно, а се упътих право към покоите на краля, за да намеря съпруга си. Той чакаше в приемната, докато кралят беше в стаята си с тесен кръг от съветници, с които се затваряше там през всички тези дни на пролетта. Веднага щом ме видя да влизам, Уилям прекоси стаята и ме отведе в коридора.

— Лоши вести?

— Дори не вести, а някаква гатанка.

— И кой задава гатанката?

— Чичо ми. Каза ми да внимавам да не общувам с Хенри Норис, Уилям Бреретън, Франсис Уестън или с Томас Уайът. Когато го уверих, че не го правя, той каза да прибера Хенри от учителите му, да взема децата си и да напусна двора.

Уилям се замисли за миг.

— И къде е гатанката?

— В смисъла на думите му.

Той поклати глава.

— Чичо ти винаги ще си остане загадка за мен — каза той. — Но аз нямам намерение да се чудя какво има предвид, а ще последвам съвета му. Отивам веднага да доведа Хенри при нас.

Само с две крачи той се озова до един от мъжете и му каза да го извини пред краля, ако го повика и да му предаде, че ще се върне обратно до четири дни. После дойде в коридора при мен, като крачеше към стълбите толкова бързо, че аз трябваше да подтичвам, за да вървя в крак с него.

— Защо? Какво според теб ще стане? — попитах аз, съвсем изплашена.

— Не знам. Знам само, че щом чичо ти препоръчва синът ни да не общува със сина на Хенри Норис, то аз ще го прибера веднага. А когато го доведа тук, всички ние заминаваме за Рочфорд. Не искам да чакам второ предупреждение.

Голямата порта към двора се разтвори и той излезе тичешком през нея. Аз подхванах краищата на полите си и изтичах след него. Той

извика един от прислужниците на Хауърд, той излезе, препъвайки се, и пак влезе, за да доведе коня на Уилям.

— Не можеш да го вземеш от учителите му без разрешението на Ана — казах аз забързано.

— Просто ще го направя — каза Уилям. — Можем да получим разрешението след това — ако имаме нужда от него. Всичко тук се случва твърде бързо за мен. Искam твоето момче да е в безопасност — той ме притисна в прегръдките си и ме целуна силно по устата. — Мила моя, тежко ми е, че те оставям тук сред всичко това.

— Но какво може да се случи?

Той ме целуна по-силно.

— Един Бог знае. Но чичо ти не раздава предупреждения с лека ръка. Ще доведе момчето ни, след което се махаме оттук, преди всичко това да ни е повлякло надолу.

— Ще изтичам да ти донеса плаща за път.

— Ще взема някой от конярите — той влезе в стаичката им и се върна с най-обикновено плътно наметало.

— Толкова ли бързаш, че не можеш да изчакаш да ти донеса наметалото?

— Предпочитам да тръгвам — каза той протичко и категоричността на тона му ме накара да се страхувам за сина си повече отвсякога.

— Имаш ли пари?

— Достатъчно — усмихна се той кисело. — Току-що спечелих кесия злато от сър Едуард Сиймор. За добра кауза, нали?

— Колко време смяташ, че ще се забавиш?

Той се замисли за миг.

— Три дни, а може и четири. Не повече. Ще яздя без почивка. Можеш ли да ме изчакаш четири дни?

— Да.

— Ако нещата се влошат, вземи Катерина и бебето и тръгвай. Аз ще доведем Хенри при теб в Рочфорд при всички случаи.

— Добре.

Последва още една силна целувка, Уилям сложи стъпало на стремето и се метна на седлото. Конят беше отпочинал и нетърпелив, но той забави хода му и те преминаха под арката и напред по пътя. Аз заслоних очи с ръка и го загледах как се отдалечава. Потрепери под

ярките слънчеви лъчи в двора на конюшната — сякаш съзнавах, че единственият човек, който можеше да ме избави, си заминаваше.

Джейн Сиймор повече не се появи в покоите на кралицата и странна тишина изпълни слънчевите стаи. Прислужничките все още идваха и изпълняваха задълженията си, огънят беше запален, столовете бяха подредени, на масите бяха наредени плодове, вода и вино — всичко беше приготвено за посетители, но никой не идваше.

Ана и аз, дъщеря ми Катерина, леля Ана и Мадж Шелтън седяхме смутени в голямата ехтяща стая. Майка ми никога повече не дойде, тя се беше отдръпнала от нас напълно, все едно, че никога не се бяхме раждали. Така и не видяхме баща си. Чичо ми гледаше през нас като през стъкло.

— Чувствам се като призрак — каза Ана. Разхождахме се край реката и тя се беше облегнала на рамото на Джордж. Аз вървях зад нея със сър Франсис Уестън, а Мадж беше зад мен, придружена от сър Уилям Бреретън. Едва успях да говоря от тревога. Не знаех защо чичо ми беше споменал тези хора пред мен. Не знаех какви тайни се крият зад имената им. Чувствах се така, сякаш бе организиран заговор и всеки момент на пътя ни щеше да се изпречи капан, в който и аз щях да вляза, без да разбирам нищо.

— Провеждат някакви разпити — каза Джордж. — Това успях да разбера от един паж, който влезе да им налее вино. Секретарят Кромуел, чичо ни, херцогът на Съфолк и останалите.

Сестра ми и брат ми внимаваха да не си разменят дори поглед.

— Не могат да ме обвинят в нищо — каза Ана.

— Не могат — каза Джордж. — Но могат да измислят лъжливи обвинения. Спомни си какво казаха по адрес на кралица Катерина.

Ана внезапно го нападна.

— Заради мъртвороденото е — каза тя изведнъж. — Не е ли така? Както и заради бръщолевенето на онази противна стара акушерка и невероятните ѝ лъжи.

Джордж кимна.

— Това трябва да е. Не разполагат с друго.

Тя се завъртя рязко и пое към двореца.

— Ще им покажа! — извика тя.

Джордж и аз се затичахме след нея.

— Какво ще им покажеш?

— Ана! — извиках аз. — Не прибързвай така!

— Прокрадвала съм се из този дворец като мишка, уплашена от собствената си сянка цели три месеца! — възкликна тя. — Ти ме посъветва да бъда мила. Бях мила! А сега ще се защитавам. Те провеждат тайни разпити, за да ме осъдят тайно! Ще ги накарам да проговорят! Няма да оставя една глутница старци, които никога не са ме понасяли, да ме осъждат. Ще им покажа!

Тя затича по поляната към портите на двореца. Джордж и аз замръзнахме за миг, после се обърнахме към другите.

— Продължавайте разходката си — казах аз объркано.

— Ние ще последваме кралицата — допълни Джордж.

Франсис протегна инстинктивно ръка, за да задържи Джордж до себе си.

— Всичко е наред — успокои го Джордж. — Но е по-добре да отида с нея.

Джордж и аз изтичахме по тревата и последвахме Ана в двореца. Нямахме я пред залата за аудиенции на краля и войникът на вратата ми каза, че не са я пуснали. Ние се озадачихме, спряхме се и се зачудихме къде ли можеше да е отишла, когато чухме стъпките ѝ. Тя слизаше тичешком по стълбите и държеше на ръце принцеса Елизабет, която гукаше и се смееше, явно току-що взета от детската стая, загледана в проблясъците светлина, докато Ана тичаше с нея.

Докато тичаше, Ана разкопчаваше дрешката на детето. Тя кимна на войника, който разтвори вратите пред нея и тя влезе в залата за аудиенции, преди хората вътре да осъзнаят, че е при тях.

— В какво съм обвинена? — попита тя краля, прекрачвайки прага.

Той стана трмаво от почетното място на масата. Гневният тъмен поглед на Ана обиколи благородниците, които бяха насядали около него.

— Кой ще посмее да каже и една дума срещу мен в лицето ми?

— Ана — сепна се кралят.

Тя се обърна към него.

— Вие бълвате лъжи и злъч срещу мен — каза тя забързано. — Имам право на по-добро отношение. Аз ви бях добра съпруга и ви

обичах повече от която и да е друга.

Той се облегна назад в масивния инкрустиран стол.

— Ана...

— Не съм износила докрай син, но това не е по моя вина — избухна тя. — Катерина също не доноси момче. Нима я нарекохте вещица заради това?

Всички ахнаха. Разнесе се шепот при споменаването на тази страховита дума с такова пренебрежение. Видях как един от присъстващите сви ръката си в юмрук и пъхна палеца си между показалеца и средния пръст, правейки знака за предпазване от вещици.

— Но аз ви родих принцеса — извика Ана. — Най-хубавата принцеса, която някога се е раждала. С вашата коса и очи, без съмнение ваше дете. Когато тя се роди, вие казахте, че е още рано и че ще имаме и синове. Тогава не се страхувахте от сянката си, Хенри!

Тя беше почти съблякла малкото момиченце и сега го държеше пред него, за да я огледа. Хенри се дръпна уплашено, въпреки че детето каза: „Папа!“ и протегна ръчички към него.

— Кожата ѝ е безупречна, няма и петънце по тялото ѝ, нито знак където ѝ да е! Никой не може да ми каже, че това дете не е било благословено от Бога. Никой не може да ми каже, че тя няма да стане най-великата принцеса, която тази страна някога е имала! Аз ви дадох тази благословия, това красиво дете! И ще ви дам още! Можете ли да я погледнете, без да си кажете, че тя ще има брат, красив и силен като нея?

Принцеса Елизабет огледа неумолимите лица. Долната ѝ устна потрепери. Ана я държеше в обятията си, а лицето ѝ беше приканващо и предизвикателно. Хенри ги погледна и двете, после отмести поглед от жена си и не обърна внимание на невръстната си дъщеря.

Мислех си, че Ана ще му се нахвърли яростно, задето нямаше куража да ги погледне в лицата, но когато той извърна глава, гневът ѝ внезапно стихна, сякаш бе разбрала, че той вече е взел решение и че тя ще пострада заради неговата упорита и преднамерена глупост.

— О, Боже мой, Хенри, какво направихте! — прошепна тя.

Той каза само една дума. Каза: „Норфолк!“. Чичо ми стана от мястото си на масата и се огледа за Джордж и за мен, които се навъртахме около прага, без да знаем какво да правим.

— Изведете сестра си — каза ни той. — Не трябваше изобщо да й позволявате да влиза тук.

Ние тихо пристъпихме в стаята. Аз взех малката Елизабет от ръцете на Ана, тя дойде при мен с вик на удоволствие, намести се на хълбока ми и обви ръчичка около шията ми. Джордж обви с ръка кръста на Ана и я изведе от стаята.

Погледнах назад, когато излизахме. Хенри не беше помръднал. Той държеше лицето си извърнато от нас и от малката ни принцеса, докато вратата не се затвори зад нас и ние не останахме отвън, все още без да знаем какво се обсъждаше там, какво бяха решили и какво предстоеше да се случи.

Ние отидохме обратно в покоите на Ана, бавачката дойде и взе Елизабет. Аз я пуснах със съжаление. Прииска ми се да мога да прегърна своето бебе. Мислех си за Уилям и се чудех докъде ли е стигнал по пътя към сина ми. Лошите предчувствия бяха надвиснали над двореца като буреносни облаци.

Когато отворихме вратата на стаята на Ана, отвътре изскочи пъргаво някаква фигура, Ана изпищя и отскочи назад. Джордж извади кинжала си и едва не го намушка, но успя да се спре.

— Смейтън! — каза той. — Какво, по дяволите, правиш тук?

— Дойдох да видя кралицата — каза младежът.

— За Бога, едва не те прободох. Не трябва да идваш тук без покана. Махай се, младежо! Махай се!

— Трябва да попитам... Трябва да кажа...

— Вън — каза Джордж.

— Ще свидетелствате ли в моя полза, ваше величество? — извика Смейтън през рамо, докато Джордж го избутваше през вратата. — Те ме извикаха и ми зададоха толкова много въпроси.

— Чакай малко — казах аз бързо. — Какви въпроси?

Ана се отпусна на стола до прозореца и погледна настрани.

— Какво значение има? — каза тя. — Те ще разпитват всеки за всичко.

— Питаха ме дали съм близък с вас, ваше величество — каза той, като се изчерви силно като момиче. — Или с вас, сър — каза той на

Джордж. — Питаха ме дали не съм бил ваш Ганимед. Отначало не разбирах какво имат предвид, но после ми обясниха.

— И ти какво каза? — попита Джордж.

— Казах „не“. Не исках да им казвам...

— Добре — каза Джордж. — Продължавай да твърдиш същото и повече не се доближавай до кралицата, до мен или до сестра ми.

— Но аз се страхувам — каза младежът.

Той не на шега се беше разтреперил, а в очите му напиреха сълзи. Бяха го разпитвали с часове за пороци, за които дори не беше чувал. Те бяха закоравели стари воини и висши духовници, които знаеха повече за греховете от това, което той можеше някога въобще да научи. Затова бе изтичал при нас за помощ, но не успя да получи нищо.

Джордж го хвана за лакътя и го измъкна до вратата.

— Набий това в хубавата си, глупава главица — каза той глухо. — Ти си невинен, казал си го, и спокойно можеш да се разминеш без повече неприятности. Но ако те намерят тук, могат да си помислят, че си свързан с нас, както и подкупен от нас да лъжесвидетелстваш. Така че се махай и стой далеч. Това е най-неподходящото място на света, откъдето можеш да очакваш помощ.

Той го избута от вратата, но момчето се вкопчи в рамката, макар че войниците отвън чакаха и само една думичка от Джордж щеше да е достатъчна, за да го изхвърлят надолу по стълбите.

— И не споменавай сър Франсис — каза Джордж бързо и тихо. — Нито каквото и да било от това, което си видял и чул. Разбра ли? Нищо не казвай.

Младежът още се беше вкопчил.

— Нищо не съм казал! — възкликна той. — Бях верен. Но какво ще стане, ако пак ме разпитват? Кой ще ме защити? Кой ще остане мой приятел?

Джордж кимна на войника, който удари рязко ръката на момчето. То пусна рамката с вик на болка, а Джордж затръшна вратата в лицето му.

— Никой — каза Джордж мрачно. — Също както никой няма да защити и нас.

На следващия ден беше майският празник. Ана трябваше да бъде събудена призори от нейните дами, които да пеят под прозореца ѝ, а девоите да шестват с обелени върбови клонки. Но никой не го беше организиран, така че за първи път досега това не се случи. Тя се събуди измъчена и бледна в обичайното време и прекара първия час от деня на колени пред молитвеното столче, преди да отиде на литургия, повела придворните дами.

Джейн я следваше, облечена в бяло и зелено. Семейство Сиймор бяха довели пролетта вътре с цветя и песни, Джейн беше спала с цветя под възглавницата и без съмнение, беше сънувала бъдещия си съпруг. Аз погледнах приветливото ѝ лице и се зачудих дали тя съзнаваше колко са високи залозите в нейната игра. Тя се усмихна, вперила поглед в безизразното ми лице, и ми пожела майската утрин да ми донесе радост.

Ние вървахме в редица край кралския параклис, но той извърна поглед, когато Ана преминаваше. Тя коленичи за молитвите и ги следваше внимателно, като казваше всяка думичка така набожно, както самата Джейн. Когато литургията приключи и ние напускахме църквата, кралят излезе от неговия коридор и ѝ каза бързо:

— Ще гледате ли турнира?

— Да — каза Ана изненадана. — Разбира се.

— Пада се брат ви да се сражава срещу Хенри Норис — каза той, като я наблюдаваше внимателно.

Ана сви рамене.

— Е, и? — попита тя.

— Ще ви е трудно да определите победителя в този двубой — самите му думи бяха пропити с двусмислие, явно наемваше, че Ана трябва да знае какво има предвид.

Ана измести поглед от него към мен, сякаш аз можех да ѝ помогна. Аз повдигнах вежди. Също не разбирах.

— Бих заложила на брат си, като добра сестра — каза тя предпазливо. — Въпреки че Хенри Норис е също много добър рицар.

— Вероятно ще ви е трудно да изберете между двамата — предположи кралят.

Имаше нещо в учудената ѝ усмивка, което будеше жал.

— Не, сър. Кого бихте искали да избира?

Лицето му в миг потъмня.

— Можете да бъдете сигурна, че ще следя кого ще изберете — каза той внезапно, рязко и злобно, обърна се и силно закуца. Болният му крак беше по-дебел заради превръзките. Ана го проследи безмълвно с поглед, докато се отдалечаваше.

Следобедът беше горещ и душен, облаците бяха слезли ниско над палата, а арената за турнири изглеждаше жалка и някак безсмислена. Усещах, че постоянно гледам към пътя за Лондон, за да видя дали Уилям се завръща, макар да знаех, че мога да го очаквам най-малко след два дни.

Ана беше облечена в сребристо и бяло и носеше бяла майска клонка, сякаш празнуваше безгрижно като девойка през пролетта. Рицарите се приготвиха да се сражават в турнира, язدهа в кръг пред кралската трибуна с шлемове под мишница, усмихваха се на краля и на кралицата, която седеше до него, и на дамите зад нея.

— Ще заложите ли? — попита кралят Ана.

Видях как тя му отвърна с усмивка, щом долови, че ѝ говори с обичайния си тон.

— О, да! — каза тя.

— За кого сте в първия двубой?

Това беше същият въпрос, който ѝ беше задал в параклиса.

— Трябва да подкрепя брат си — каза тя усмихнато. — Ние от семейство Болейн трябва да се подкрепяме.

— Дадох на Норис собствения си кон — предупреди я той. — Струва ми се, ще разберете, че той е по-добрият.

Ана се засмя.

— Тогава ще заложа благосклонността си на него, а парите — на брат си. Това ще се понрави ли на ваше величество?

Той кимна, но не каза нищо.

Ана извади кърпичка от роклята си, наведе се към края на кралската трибуна и извика сър Хенри Норис. Той пое с коня към нея и наклони копието си за поздрав. Тя протегна кърпичката и, държейки юздите на вървящия кон с една ръка, той протегна леко копието към ръката ѝ и взе кърпичката с едно плавно и умело движение. Направи това така красиво, че дамите на терасата заръкопляскаха, а Норис се

усмихна, наклони копието в ръката си, грабна кърпичката от върха на копието и я втъкна в нагръдника си.

Всички гледаха Норис, но аз наблюдавах краля. В погледа му видях нещо, което никога преди това не бях виждала, но съзнавах, че се спотайваше там като сянка. Погледът, с който стрелна Ана, когато тя подаде кърпичката си на Норис, беше на мъж, пил от чашата, която сега се канеше да натроши на парчета. Приличаше на човек, комуто е омръзнало любимото кученце и е намислил да го удави. Той беше приключил със сестра ми. Видях го в погледа му. Това, което не знаех, бе как смяташе да се отърве от нея.

Разнесе се тътен на гръмотевица, злокобен като рев на нападаща се мечка, и кралят извика, че турнирът може да започне. Брат ни спечели първия двубой, Норис — втория, после брат ни спечели и третия. Той върна коня си назад, за да може следващият участник да заеме мястото си, а Ана стана и заръкопляска.

Кралят застина неподвижен, наблюдавайки Ана. В следобедната горещина кракът му започваше да мирише, но той не обръщаше внимание. Предложиха му питие и малко ранни ягоди. Той яде и пи, взе си и малко вино и сладкиши. Двубоите продължиха. Ана се обърна, усмихна му се и завърза разговор с него. Той седеше до нея, все едно ѝ беше съдник, сякаш беше дошъл денят на страшния съд.

В края на турнира Ана стана, за да раздаде наградите. Аз дори не видях кой спечели, тъй като наблюдавах краля. Докато Ана раздаваше наградите и протягаше нежната си ръка за целувка, кралят се изправи и отиде в дъното на трибуната. Видях да посочва Хенри Норис и да му прави знак да се приближи. Норис бе свалил доспехите си, но както си беше на запотения кон, заобиколи с него към задната част на трибуната, за да срещне краля.

— Къде отива кралят? — попита Ана, като се огледа. Погледнах към пътя за Лондон, обзета от копнеж да видя коня на Уилям. Но там, на пътя, беше знамето на краля и самият той — туловището на коня не можеше да бъде сбъркано. До него беше Норис заедно с малка свита. Те яздеха бързо на запад, към Лондон.

— Къде се е запътил така забързано? — попита Ана смутено. — Каза ли, че заминава?

Джейн Паркър пристъпи напред.

— Не знаехте ли? — попита тя ведро. — Секретарят Кромуюел задържа онзи младеж Марк Смейтън в къщата си снощи, а сега го закарва в Тауър. Прати хора да кажат това на краля. Дали кралят не отива в Тауър да види какво си е признал младежът? Но защо ще води със себе си и Хенри Норис?

Джордж и аз бяхме с Ана в покоите ѝ — същински укриващи се затворници. Седяхме мълчаливо. Чувствахме се така, сякаш бяхме под обсада.

— Тръгвам си призори — казах аз на Ана. — Прости ми, Ана, но трябва да отведа Катерина оттук.

— Къде е Уилям? — попита Джордж.

— Отиде да вземе Хенри от учителя му.

Ана вдигна глава, като чу думите ми.

— Хенри е под моя опека — припомни ми тя. — Не можеш да го вземаш без моето съгласие.

Аз не ѝ отвърнах веднага.

— За Бога, Ана, остави ме да се погрижа за безопасността му. Това не е времето ти и аз да се караме за това кой на какво има право. Аз ще го пазя, а ако мога да опазя и Елизабет, ще направя и това.

Тя запази за миг мълчание, сякаш дори сега искаше да се състезава с мен, но после кимна.

— Ще играем ли на карти? — попита тя безразлично. — Не мога да спя. Искате ли да играем цяла нощ?

— Добре. Само изчакай да проверя дали Катерина е заспала.

Отидох да намеря дъщеря си. Тя беше отишла на вечеря с другите придворни и ми каза, че цялата зала гъмжала от слухове. Тронът на краля бил празен. Столът на Кромуюел също. Никой не знаел защо Смейтън бил задържан под стража. Никой не знаел защо кралят бе заминал с Норис. Ако това беше някакъв знак за специално отличие, то къде бяха те двамата тази вечер? Къде вечеряха точно на майския празник?

— Няма значение — казах аз, като смених темата. — Искам да си приготвиш някои неща, като например чиста риза и чисти чорапи, и да си готова да тръгнем утре.

— В опасност ли сме? — тя не беше изненадана. Вече беше възпитаница на двора и никога нямаше отново да бъде предишната свежа провинциална девойка.

— Не знам — казах аз лаконично. — Но искам да имаш достатъчно сили да яздиш утре цял ден, така че държа добре да се наспиш. Обещавах ли ми?

Тя кимна. Аз я сложих да легне в леглото ми и тя положи глава на възглавницата, където обикновено лягаше Уилям. Молах Бога утрешният ден да ми доведе Уилям и Хенри, и всички да заминем заедно за мястото, където натежалите от плод клони на ябълковото дърво се огъваха надолу чак до пътя, а малката фермичка се гушеше на припек. Целунах я за лека нощ и пратих един от пажовете да изтича да каже на дойката да е готова утре да тръгнем призори.

Промъкнах се обратно до покоите на кралицата. Ана се беше свила до огъня, а Джордж беше до нея, на рогозката пред камината, сякаш и двамата мръзнеха, макар че нощта беше тиха и завесите на отворените прозорци дори не помръдваха.

— Дватама Болейн — казах аз тихо от прага.

Джордж се обърна, протегна ръка към мен и ме придърпа надолу към себе си, така че да може да ни прегърне и двете.

— Обзалагам се, че всичко ще ни се размине — каза той храбро. — Обзалагам се, че отново ще се изправим на крака и ще пратим всички по дяволите, и че по това време идущата година Ана ще има момче в люлката, а аз ще получа ордена на жарттиерата.

Ние прекарахме нощта сгушени един в друг като скитници, които се крият от нощната стража, а когато навън започна да се развиделява, аз слязох тихо по стълбите в двора при конюшните и хвърлих едно камъче през прозореца на стаята, в която спяха конярите. Първият младеж, който надникна през прозореца, получи задачата да изведе коня ми от конюшната и да го оседлае. Но когато изведе коня на Катерина на двора, той спря и поклати глава.

— Паднала му е подковата — каза той.

— Какво?

— Ще трябва да го заведе при ковача.

— Може ли да го направиш веднага?

— Още не е отворил ковачницата.

— Кажи му да отвори!

— Господарке, огнището на ковачницата ще е още студено. Ковачът трябва да стане, да запали огъня и чак тогава може да подкове животното.

Аз изругах безсилно и се извърнах.

— Можете да вземете друг кон — предложи момъкът, прозявайки се.

Поклатих глава. Това беше дълго пътуване, а Катерина не беше достатъчно опитна ездачка, за да се справи с нов кон.

— Не — казах аз. — Ще трябва да изчакаме да й подковат коня. Заведете го при ковача, събудете го и нека да го подкове. Тогава елате и ме потърсете, за да ми кажете, че всичко е готово. Но ми го съобщете насаме и не предавайте това другиму — аз погледнах тревожно към тъмните прозорци на двореца, които сякаш ме гледаха. — Не искам всеки глупак на света да знае, че излизам на езда.

Той докосна почтително перчема си и протегна ръка. Аз плъзнах една монета от джоба си в мръсната му длан.

— Ще получиш още една, ако свършиш всичко както трябва.

Върнах се в двореца. Стражът на вратата повдигна сънливо вежди, явно се питаше къде ли съм била в ранни зори, та сега се връщам. Знаех, че ще доложи някому: на секретаря Кромуел, а може би на чичо ми или на сър Джон Сиймор, който сега се беше издигнал толкова, че не можеше да няма свои шпиони.

Поколебах се на стълбите. Исках да отида и да се видя с Катерина, която сигурно спеше сладко в широкото легло; но изпод вратата на покоите на кралицата се процеждаше светлина, и аз реших, че мястото ми е при тях по време на нощното ни бдение. Стражата отстъпи, аз отворих вратата и влязох вътре.

Те още бяха будни, опрели бузи пред огъня, и се успокояваха шепнешком, като гълъби в гълъбарник. Извърнаха едновременно глави, когато влязох в стаята.

— Защо не си на път? — попита Ана.

— Конят на Катерина е счупил подкова. Не мога да тръгна.

— Кога заминаваш? — попита Джордж.

— Веднага щом я подковат. Платих на едно момче да заведе коня в ковачницата и да ми каже веднага, щом е готов за път.

Аз прекосих стаята и отидох да седна на рогозката при тях. И тримата обърнахме лица към огъня и се загледахме в пламъците.

— Искан ми се да можехме винаги да стоим така — каза Ана замечтано.

— Наистина ли? — казах аз изненадано. — Тъкмо си мислех, че това е най-ужасната нощ в живота ми. Искан ми се тя никога да не беше настъпвала и да можех да се събудя и да разбера, че всичко е било сън.

Джордж се усмихваше печално.

— Това е, защото не се боиш от утрешния ден — каза той. — Ако се страхуваше като нас от това, което той ще ти донесе, щеше да ти се иска нощта да продължава вечно.

Независимо от желанията им, постепенно се развидели и ние чухме как слугите се раздвижиха в голямата зала, после прислужничките задрънкаха по коридорите с кофи, пълни с подпалки, на път към покоите на кралицата, следвани от други, понесли четки и кърпи да избършат масите в утрото на новия ден.

Ана стана от рогозката с мрачно лице и изцапани със сажди страни, сякаш бе изпълнявала обичайния ритуал за покаяние в църквата през първия ден на велики пости.

— Изкъпи се — каза ѝ Джордж окуражаващо. — Още е рано. Изпрати ги да ти донесат вода, изкъпи се и измий косите си. Ще се почувстваш много по-добре.

Тя се усмихна на това толкова изтъркано предложение и му кимна.

Джордж се наведе и я целуна.

— Ще се видим на литургията — каза той и излезе от стаята.

Това беше последния път, когато видяхме брат си на свобода.

Джордж не беше на литургията. Ана и аз, порозовели и придобили нова увереност след банята, го търсихме, но него го нямаше. Сър Франсис не знаеше къде беше, нито пък сър Уилям Бреретън. Хенри Норис още не се беше върнал от Лондон. Все още никой не знаеше в какво бе обвинен Марк Смейтън. Тежестта на

страха отново ни затисна, като слезлите ниско търбуси на облаците, надвиснали над покрива на двореца.

Аз изпратих съобщение на дойката да чака завръщането ми и че ще се опитаме да заминем до час.

Някои от придворните играеха тенис — очакваше се Ана да връчи наградата, една златна монета и златна верижка. Тя отиде на корта, седна под навеса и главата ѝ се задвижи по навик — ту наляво, ту надясно; главата ѝ следваше топката, но погледът ѝ беше невиждащ.

Аз стоях зад нея и чаках момчето от конюшните да дойде и да ми каже, че конят е готов, Катерина беше до мен, готова при една моя дума да изтича и да се преоблече в дрехите си за езда, когато врата на кралската лежа зад мен се отвори и се появиха двама стражи заедно с един дворцов служител. В мига, в който ги видях, разбрах, че става нещо ужасно и неизбежно. Отворих уста да кажа нещо, но от гърлото ми не излезе и дума. Докоснах безмълвно рамото на Ана. Тя се обърна и ме погледна, а после погледна безмилостните лица на мъжете.

Те не се поклониха, като беше редно. Това потвърди опасенията ни. Сякаш в отговор на обзелия ни ужас отекна писък на чайка, която внезапно се сниши над двора и изпищя като ранено момиче.

— Призовават ви в Частния кралски съвет, ваше величество — каза сухо дворцовият служител.

Ана каза: „О!“ и стана. Погледна Катерина, погледна и мен. Огледа и всичките си придворни дами, които ненадейно започнаха да гледат накъде ли не, но не и към нея. Като че ли бяха изключително запленили от играта на тенис. Бяха научили номера на Ана, главите им се движеха наляво и надясно, макар очите им да не виждаха нищо, слухът им бе изострен до крайност, а сърцата им биеха силно при мисълта, че стражата можеше да нареди и те да я последват.

— Трябва да взема придружителите си — каза Ана глухо. Нито една от тези лисички не се озърна. — Някоя дама трябва да ме придружи — погледът ѝ падна върху Катерина.

— Не — казах аз внезапно, разбрала какво смята да стори. — Не, Ана, не. Умолявам те.

— Мога ли да си взема придружителка? — попита тя предводителя.

— Да, ваше величество.

— Ще взема придворната си дама Катерина — каза тя и излезе тихомълком през вратите, които войниците държаха отворени. Катерина ми хвърли объркан поглед и после пристъпи след кралицата си.

— Катерина! — казах аз остро.

Тя погледна назад към мен — бедното ми малко момиченце, не знаеше какво да прави.

— Ела с мен — каза Ана със своя глух, но спокоен глас и Катерина ми се усмихна леко.

— Бъди спокойна — каза тя изведнъж със странен тон, сякаш изпълняваше роля в пиеса. После се обърна и последва кралицата с хладнокръвието на принцеса.

Бях твърде зашеметена, за да мога да направя каквото и да било, освен да ги гледам как се отдалечават, но в мига, когато се изгубиха от погледа ми, прихванах полите си и затичах по пътеката към двореца, за да намеря Джордж, баща ми или изобщо някой, който би помогнал на Ана и би могъл да отдели Катерина от нея, да я върне в безопасност, при мен, за да тръгнем към Рочфорд.

Връхлетях тичешком в залата, но някакъв мъж ме задържа, както се бях затичала към стълбите, бутнах го встрани, но в същия миг осъзнах, че това бе единственият мъж на света, когото исках да видя.

— Уилям!

— Скъпа моя, любов моя. Значи си научила?

— О, Боже мой, Уилям. Те отведоха Катерина! Отведоха момичето ми!

— Арестували са Катерина? По какво обвинение?

— Не! Тя е с Ана. Като нейна придворна дама. А на Ана ѝ заповядаха да се яви пред Частния съвет.

— В Лондон?

— Не, събрали са се тук.

Той веднага ме пусна, изруга, направи припряно няколко крачки, но после се върна при мен и хвана ръката ми.

— В такъв случай просто ще трябва да чакаме, докато излезе — той се взря внимателно в лицето ми. — Не гледай така, Катерина е просто едно младо момиче. Разпитват кралицата, а не нея. Едва ли изобщо ще я заговорят, а даже и да го направят, тя няма какво да крие.

Поех разтреперана дъх и кимнах.

— Така е. Тя няма какво да крие. Не е присъствала на нищо нередно. А и те само ще я разпитат. Тя е от благородническо потекло. Няма да ѝ сторят нищо. Къде е Хенри?

— На сигурно място. Оставих го в нашите покои с дойката и с бебето. Мислех, че тичаш така заради брат си.

— Какво е станало с него? — попитах аз изведнъж, а сърцето ми отново се разтуптя. — Какво се е случило с Джордж?

— Задържаха го под стража.

— С Ана? За да отговаря пред Частния съвет?

Лицето на Уилям беше мрачно.

— Не — каза той. — Отведоха го в Тауър. Хенри Норис е вече там, самият крал го придружи до Тауър вчера. А Марк Смийтън — нали помниш онзи певец? Той също е там.

Устните ми бяха като изтръпнали — проговорих отново с усилие.

— Но в какво ги обвиняват? И защо разпитват кралицата тук?

Той поклати глава.

— Никой не знае.

Ние чакахме до обяд за новини. Аз кръстосвах залата пред стаята, в която Частният съвет разпитваше кралицата, но не ме пуснаха в преддверието, за да не би да подслушвам на вратата.

— Не искам да чувам нищо, искам само да видя дъщеря си — обясних аз на стража. Той кимна и не каза нищо, но ми направи знак да отстъпя от прага.

Малко след обяд вратата се отвори, един паж се измъкна и прошепна нещо на стража.

— Трябва да се махнете — каза ми стражът. — Получих заповеди да разчистя пътя.

— Защо? — попитах аз.

— Трябва да се махнете оттук — настоя той. Подвикна на някого надолу по стълбите и отговорът отекна в голямата зала. Избутах ме леко — встрани от вратата на Частния съвет, встрани от стълбището, встрани от залата, от вратата към градината, и накрая от самата градина. Всички останали придворни, които им се изпречиха на пътя, също бяха избутани. Всички покорно се озовахме там, където ни

отпратиха; сякаш до този момент не бяхме осъзнавали колко всемогъщ е кралят.

Забелязах, че бяха разчистили пътя от Частния съвет до стълбите към реката. Изтичах към кея, където слизаха по-обикновените хора, когато идваха в двореца. На кея за простолудията нямаше стражи и нямаше кой да ме спре да стоя на самия му край и да се вирам към стълбите на двореца Гринич.

Видях ги съвсем ясно: Ана в нейната синя рокля, която беше облякла, за да гледа играта на тенис, и Катерина една крачка зад нея, в жълта рокля. Зарадвах се, че тя носеше наметалото си със себе си, така нямаше да ѝ бъде студено по реката, а после разтърсих глава, съзнавайки колко глупаво бе да се притеснявам дали ще настине, като дори не знаех къде я водят. Гледах ги, без да откъсвам очи от тях, сякаш с това можех да я предпазя. Те се качиха на баржата на краля, а не на корабчето на кралицата, а биенето на барабаните на гребците отекна в ушите ми зловещо и скръбно като еката на барабаните, когато палачът вдига секирата си.

— Къде отивате? — извиках аз колкото глас имах, неспособна да контролирам повече страха си.

Ана не ме чу, но аз видях белите очертания на лицето на Катерина, когато тя се обърна по посока на гласа ми и заоглежда дворцовата градина.

— Тук! Тук! — завиках аз още по-силно, като ѝ махах с ръка. Тя погледна към мен и вдигна леко ръката си в отговор, сетне последва Ана на кралската баржа.

Войниците се отблъснаха от брега с едно плавно движение, веднага щом те се качиха на борда. Люлеенето на лодката ги накара веднага да седнат и за миг аз я изгубих от погледа си. После пак я видях. Тя седеше на малко столче до Ана и гледаше отвъд водата, към мен. Гребците закараха баржата в средата на реката и загребах бързо по течението.

Не се опитах да я извикам отново — знаех, че биенето на барабаните щеше да заглуши гласа ми, а и не исках да плаша Катерина, не биваше тя да чува как майка ѝ вика от страх за нея. Стоях съвсем спокойно и дори ѝ магнах с ръка, за да покажа, че знам къде е, че знам къде отива и че ще дойда да я взема веднага, щом мога.

Усетих, че Уилям дойде зад мен и също помахна на дъщеря ни, но не се обърнах към него.

— Къде смяташ, че ги водят? — попита той, сякаш не знаеше отговора също така добре, както и аз.

— Знаеш къде — казах аз. — Защо ме питаш? На най-лошото място, за което можеш да си помислиш. Водят ги в Тауър.

Уилям и аз не губехме време. Отидохме право в стаята си, хвърлихме по няколко дрехи в едни дисаги и забързахме към конюшните. Хенри чакаше с конете, прегърна ме бързо и ми се усмихна сияйно, после Уилям почти ме хвърли на коня ми и се качи на своя. Взехме с нас коня на Катерина, току-що подкован. Хенри го поведе заедно със своя ловен кон, а Уилям взе дребното, набито конче на дойката. Тя ни чакаше, ние я качихме на седлото с бебето, завързано здраво за гърдите ѝ, и потеглихме тихо извън двореца и нагоре по пътя за Лондон, без да казваме никому къде отиваме или колко ще се бавим.

Уилям нае стаи за нас зад манастира на миноритките, далеч от брега на реката. Аз можех да видя кулата Бийчам^[1], където бяха затворени Ана и дъщеря ми. Брат ми и неговите хора бяха също там някъде. Това беше същата кула, в която Ана беше прекарала нощта преди коронацията. Чудех се дали сега си спомня великолепната си рокля и мълчанието на Лондон, което я предупреждаваше, че никога няма да бъде обичана кралица.

Уилям нареди на хазайката да ни приготви вечеря и излезе да събира новини. Той се върна навреме за вечеря и когато жената ни поднесе храната и излезе от стаята, ми разказа какво бе узнал. Хановете около Тауър жужали от слухове, че кралицата е затворена и се говорело, че обвинението е във вешерство и прелюбодеяние и кой знае в какво още.

Аз кимнах. Това решаваше съдбата на Ана. Хенри използваше силата на слуховете, гласа на тълпата, за да си проправи път към анулирането на брака и към новата кралица. В кръчмите вече говореха, че кралят отново е влюбен, и този път в красива и невинна девойка, англичанка от Уилтшир, Бог да я благослови, и толкова набожна и мила, колкото Ана била прекалено учена и повлияна от френската култура. Някой беше дочул, че Джейн Сиймор със сигурност била

приятелка с принцеса Мери. Тя също била придворна дама на кралицата. Молела се по стария обичай, не четяла съмнителни книги и не спорела с мъжете, които разбирали повече. Хората от нейното семейство не били ненаситни лордове, а открити и честни хора. Освен това семейството било плодовито. Нямало съмнение, че Джейн Сиймор щяла да има синове — щяла да изпълни задачата, в която се провалили и Катерина, и Ана.

— А брат ми?

Уилям поклати глава.

— Няма вести.

Аз затворих очи. Не можех да си представя свят, в който Джордж не беше свободен да отиде там, където пожелае. Кой можеше да обвини Джордж? Кой можеше да обвинява този чаровен и лекомислен мъж в каквото и да било?

— А кой прислужва на Ана? — попитах аз.

— Майката на Мадж Шелтън, както и няколко други дами.

Аз направих гримаса.

— Никой, когото тя да харесва и на когото да има доверие. Но поне вече може да пусне Катерина. Вече не е сама.

— Мислех си, че можеш да ѝ пишеш. Тя може да получава писма, ако са отворени. Аз ще занеса писмото на Уилям Кингстън, управителя на Тауър, и ще го помоля да ѝ го даде.

Затичах надолу по стълбите към хазяйката и я помолих за перо и хартия. Тя ми позволи да използвам нейното писалище и ми запали една свещ, а аз седнах до прозореца, за да използвам последната дневна светлина.

Скъпа Ана,

Знам, че сега ти прислушват други придворни дами, затова те моля да освободиш Катерина от службата ѝ, защото ми е необходима.

Умолявам те да я пуснеш да си дойде веднага.

Мери

Аз капнах малко восък от свещта на хартията и отпечатах на восъка с пръстена си „Б“ — за Болейн. Но оставих писмото отворено и

го дадох на Уилям.

— Добре — каза той, като го прочете набързо. — Ще го занеса веднага. Никой няма да помисли, че искаш да кажеш нещо различно от написаното. Ще чакам отговор. Може би ще си дойда с нея и ще можем да заминем за Рочфорд утре.

Аз кимнах.

— Няма да си лягам и ще чакам.

Двамата с Хенри играхме на карти пред огъня на една разклатена масичка, седнали на две ниски столчета. Играехме за фартинги и аз спечелих всичките джобни пари на Хенри. После му позволих да си върне част от тях, но не прецених добре, и наистина бях разорена. А Уилям още не си идваше.

Той се върна към полунощ.

— Съжалявам, че се забавих толкова — каза той, загледан в бледото ми лице. — Не я вода със себе си.

Аз простенах глухо и той веднага ме прегърна и притисна към себе си.

— Видях я — каза той. — Затова се забавих толкова дълго. Мислех, че ще искаш да се срещна с нея и да се уверя, че е добре.

— Тя разстроена ли е?

— Съвсем спокойна е — каза той усмихнато. — Можеш да отидеш утре и сама да я видиш по същото време, както и всеки следващ ден, докато пуснат кралицата.

— Но тя не може ли да си дойде?

— Кралицата иска да я задържи, а управителят има нареждания да изпълнява всичките ѝ искания, стига да са в разумни граници.

— Но наистина ли...

— Опитах всичко — каза Уилям. — Право на кралицата е да има придворни дами, а Катерина е единствената, която тя действително е поискала. Другите са ѝ в някаква степен натрапени. Една от тях е собствената съпруга на управителя, за да подслушва всичко, което тя казва.

— А как е Катерина?

— Трябва да се гордееш с нея. Тя ти изпраца любовта си и казва, че би желала да остане и да служи на кралицата. Казва, че Ана е болна, слаба и плаче, и че иска да остане с нея колкото може по-дълго.

Аз ахнах, донякъде от любов и гордост, донякъде от раздразнение.

— Тя е малко момиче и мястото ѝ изобщо не е там!

— Тя е млада девойка — каза Уилям. — Тя изпълнява дълга си, както подобава на млада дама. Освен това тя не е в опасност. Никой няма да я пита каквото и да било. Всекиму е ясно, че тя е в Тауър като придружителка на Ана. Това няма да ѝ навлече никакви неприятности.

— А ще обвинят ли Ана?

Уилям хвърли поглед към Хенри, след което реши, че той е достатъчно пораснал, за да каже пред него.

— Ана е обвинена в прелюбодеяние. Знаеш ли какво е прелюбодеяние, Хенри?

Момчето леко поруменя.

— Да, сър. Пише го в Библията.

— Смятам, че това е подправено обвинение срещу твоята леля — каза Уилям без излишни емоции. — Но това е обвинението, което Частният съвет е решил да повдигне срещу нея.

Най-сетне започвах да разбирам.

— А останалите задържани с нея? Те също ли са обвинени?

Уилям кимна, присвил устни.

— Да. Хенри Норис и Марк Смийтън ще бъдат обвинени заедно с нея, че са ѝ били любовници.

— Това са глупости — казах аз глухо.

Уилям кимна.

— И брат ми е задържан за разпит?

— Да — каза той.

Нещо в тона на гласа му ме накара да застана нащрек.

— Нали не го измъчват? — попитах аз. — Нали няма да му причинят нещо?

— О, не — увери ме Уилям. — Няма да забравят благородното му потекло. Ще го държат в Тауър, докато разпитват нея и останалите.

— Но в какво го обвиняват?

Уилям се поколеба, като погледна към сина ми.

— Той е обвинен с останалите мъже.

За миг не го разбрах. Тогава го казах:

— В прелюбодеяние?

Той кимна.

Замълчах. Първият ми порив беше да извикам, да отрека, но тогава си припомних ужасната нужда на Ана от син и нейното убеждение, че кралят не може да ѝ даде здрав син. Припомних си как тя се облягаше на Джордж и как му казваше, че на църквата не може да се разчита за това да определя какво е грях и какво не е. А той ѝ отвърщаше, че отдавна е трябвало да бъде анатемосан — на което тя се смееше. Не знаех какво е могла да направи Ана в отчаянието си. Не знаех какво би се осмелил да извърши Джордж в своето безразсъдство. Престанах да мисля за тях двамата, както бях направила и преди това.

— Какво ще правим? — попитах аз.

Уилям прегърна сина ми и му се усмихна. Хенри, който стигаше до рамото на доведения му баща, го погледна доверчиво.

— Ще чакаме — каза Уилям. — Когато цялата тази каша се разчисти, ще можем отведем Катерина и да си отидем вкъщи в Рочфорд и ще си останем там известно време. Защото независимо от това дали Ана ще бъде отстранена от трона и изпратена в манастир, или ще я пратят на заточение, мисля, че Болейн изживяха своя звезден час. Настана време да започнем пак да правим сирене с теб, любов моя.

На следващия ден нямаше какво друго да правим, освен да чакаме. Пуснах дойката да си заmine за един ден и пратих Уилям и Хенри да се разходят из града, и да вечерят в някоя странноприемница, докато аз се занимавах с бебето. Следобед я изведох на кратка разходка до речния бряг и почувствах полъха на морския вятър в лицата ни. Когато се прибрахме у дома, ѝ свалих пелените, изкъпах я с хладка вода, увих сладкото ѝ розово телце в чаршаф, избърсах я и я оставих да порита известно време, свободна от пеленките. После я пових в чисти пеленки точно навреме — преди другите да се върнат след вечеря — и я оставих с дойката, докато аз, Уилям и Хенри отидохме до огромните порти на Тауър и попитахме дали Катерина може да дойде да се срещне с нас.

Тя изглеждаше много дребна, когато вървеше покрай стената от вътрешната страна на кулата Бийчам към портите. Но вървеше като момиче от семейство Болейн — сякаш това място ѝ принадлежеше, с високо вдигната глава, оглеждаше се наоколо, усмихна се приветливо

на един от преминаващите покрай нея стражи, а после ми се усмихна сияйно през решетките, после те отключиха вратата в дървената порта и я пуснаха да излезе.

Аз я взех в прегръдките си.

— Мила моя!

Тя ме прегърна в отговор и после изтича към Хенри.

— Хен!

— Кат!

Те се погледнаха с взаимна възхита.

— Пораснал си — каза тя.

— Надебелял по-скоро — отвърна той.

Уилям ми се усмихна над главите им.

— Мислиш ли, че някога ще могат да използват дълги изречения?

— Катерина, аз писах на Ана да те пусне — казах аз забързано.

— Искам да излезеш оттук.

Тя веднага помръкна.

— Не мога. Тя е толкова разстроена. Никога не си я виждала такава. Не мога просто да я изоставя. А другите дами около нея са безполезни — стоят през цялото време в някой ъгъл и шушукат. Не мога да я оставя с тях.

— Какво прави тя по цял ден? — попита Хенри.

Катерина пламна.

— Плаче и се моли. Ето защо не мога да я оставя. Просто не мога да си тръгна. Все едно да изоставиш бебе. Тя не може да се грижи за себе си.

— Добре ли ви хранят? — попитах аз унило. — Къде спите?

— Аз спя с нея — каза Катерина. — Въпреки че тя почти не спи. А да се храним можем толкова добре, колкото и в двореца. Всичко е наред, мамо. И няма да продължи дълго.

— Откъде знаеш?

Главният стражар се наклони към Уилям и му каза тихо:

— Внимавайте, сър Уилям.

Уилям ме погледна.

— Ние се разбрахме, че няма да обсъждаме това с Катерина. Идваме само, за да я видим и да се уверим, че е добре.

Аз поех дъх.

— Много добре. Но, Катерина, ако това продължи повече от седмица, ще трябва да си тръгнеш.

— Ще направя, каквото кажеш — каза тя мило.

— Имаш ли нужда от нещо? Да ти донеса ли нещо утре?

— Малко чисто бельо — каза тя. — А кралицата има нужда от още една-две рокли. Можеш ли да ѝ ги набавиш от Гринич?

— Да — казах аз примирена. Изглежда целият ми живот щеше да премине в тичане след Ана. Дори сега, по време на тази голяма криза, аз още бях на нейно разположение.

Уилям погледна към началника на стражата.

— Ще може ли, капитане? Може ли жена ми донесе малко бельо и дрехи за дамите?

— Да, сър — каза мъжът. Той докосна учтиво шапка, гледайки към мен. — Разбира се, че може.

Аз се усмихнах мрачно. Никой досега не беше задържал кралица без обвинение и доказателства. Трудно бе да се разбере чия страна е по-безопасно да държиш.

Прегърнах още веднъж Катерина и усетих под брадичката си гладките ѝ коси пред диадемата. Целунах я по челото и вдъхнах аромата на младата ѝ топла кожа. Едва можех да понеса да я оставя да си тръгне, но тя се промъкна през портата обратно на настаната с каменни плочи пътека под огромната сянка на кулата, спря се, помаха и изчезна.

Уилям вдигна ръка за поздрав и се обърна към мен.

— Едно нещо, което никога не е липсвало на жените от семейство Болейн, е пълната налудничава неустрашимост — каза той. — Ако бяхте коне, нямаше да отглеждам никаква друга порода, защото бихте прескочили всичко. Но като жени е много трудно да се живее с вас.

[1] Бийчам Тауър — една от кулите, принадлежащи към лондонския Тауър. Тя е триетажна и в нея обикновено са затваряли повисокопоставени лица. Наречена е на Томас Бийчам, граф на Уорик, затворен там от Ричард II през 1397–1399 г. — Бел.прев. ↑

МАЙ 1536

Аз наех лодка надолу до Гринич, за да донеса рокли за кралицата и допълнително бельо за Катерина, и оставих Уилям, Хенри и бебето в наетите стаи до Тауър. Уилям не беше спокоен, че заминавах без него, а и аз се страхувах — връщането в двореца Гринич ми се струваше завръщане към опасността. Но аз предпочитах да отида сама и да знам, че синът ми — тази безценна рядкост, кралският син — е далеч от двора. Обещах да не се бавя повече от два часа и да не допускам нищо да ме задържи.

Лесно беше да отида в покоите си, но покоите на кралицата бяха запечатани със заповед на Частния съвет. Първо помислих да намеря чичо си и да го помоля за бельото и роклите на Ана, но после заключих, че не си струваше заради това да се привлича вниманието към другата Болейн, след като първата е в Тауър за чудовищни престъпления. Приготвих за нея някои от своите одежди, и тъкмо се измъквах от стаята, когато дойде Мадж Шелтън.

— Боже Господи, помислих, че са те арестували — каза тя.

— Защо?

— А защо арестуват останалите? Ти беше изчезнала. Разбира се, помислих си, че си в Тауър. Пуснаха ли те след разпита?

— Никога не са ме задържали — казах аз търпеливо. — Отидох в Лондон, за да бъда близо до Катерина. Тя придружи Ана като нейна придворна дама и още е при нея в Тауър. Аз просто дойдох за малко бельо.

Мадж падна в едно кресло до прозорец и избухна в сълзи.

Аз погледнах бързо към коридора и преместих вързопа от едната си ръка в другата.

— Мадж, трябва да си тръгвам. Какво има?

— Господи, помислих, че са те арестували и че след теб идва моят ред!

— Но защо?

— Сякаш ме бяха хвърлили в меча хралупа — поде тя. — Разпитваха ме цяла сутрин, не мога да ти опиша какво видях и чух. Те преиначаваха и преиначаваха думите ми и накрая излезе, че сме се държали като блудници в публичен дом. Аз никога не съм правила нищо чак толкова осъдително. Нито пък ти. Но те искат да знаят всичко!

Спрях за миг, съзнавайки значението на всичко това.

— Частният съвет те е разпитвал?

— Разпитваха всички. Всички придворни дами, прислужничките, дори слугите. Всеки, който дори е танцувал в покоите й. Биха разпитали и кучето Пърки, ако не беше умряло!

— И какво питат?

— Кой с кого си е лягал, кой какво е обещавал. Кой е раздавал подаръци. Кой е отсъствал от литургии. За всичко. Кой е бил влюбен в кралицата, кой й е писал стихове. Чии песни е пяла. Към кого е била благосклонна. Всичко.

— И какво отговарят всички?

— О, отначало си мълчахме — каза Мадж развълнувано. — Разбира се. Всички ние се опитваме да запазим нашите тайни и тайните на другите. Но те научават едно нещо от един, друго от друг, и накрая те така те въртят и сучат, че узнават от теб неща, които всъщност не знаеш и не си правила, а през цялото време чичо Хауърд гледа така, сякаш си последната блудница, а херцогът на Съфолк е толкова мил, че накрая разбираш, че си му казала всичко, което си смятала да запазиш в тайна.

Тя завърши разказа си с истински поток от сълзи и избърса очите си с копринена кърпичка. После внезапно вдигна поглед към мен.

— Ти тръгвай! Защото ако те намерят тук, ще те отведат на разпит, а единственото, за което разпитват постоянно, сте вие — Джордж, ти и кралицата, за това къде сте били през една нощ, и къде сте били през друга.

Аз кимнах и веднага тръгнах, но я чух да подтичва след мен.

— Ако видиш Хенри Норис, ще му кажеш ли, че се постарах, колкото можех, да не кажа нищо? — каза тя жално като ученик, който се надяваше, че няма да излезе доносник. — Те ме накараха да кажа, че аз и кралицата веднъж сме играли със залог целувка от него, но никога

не съм казала нищо повече. Нищо повече от това, което биха измъкнали от Джейн.

Дори името на злата съпруга на Джордж не ме накара да спра, толкова бързах да изляза оттам. Вместо това хванах Мадж Шелтън за ръката и я потеглих след себе си, докато бързах надолу по стълбите и навън към портата.

— Джейн Паркър?

— Тя беше вътре най-дълго време, даде писмени показания и ги подписа. След като беше говорила с тях, повикаха нас, останалите, да влезем пак и ни разпитваха за Джордж. За нищо друго освен за Джордж и за кралицата и за това колко вино изпивали заедно, за това често ли ти и аз сме били насаме с нея, и дали ти си ги оставяла насаме.

— Джейн трябва да го е оклеветила — казах аз глухо.

— Тя се перчеше с това — каза Мадж. — А онази Сиймор напусна вчера двора, за да отиде при семейство Кару в Съри заради жегата, докато животът на всички останали е на косъм и целият ни свят се руши — приключи тя с тихо хлипане, а аз спрях и я целунах по двете бузи.

— Може ли да дойда с теб? — попита тя отчаяно.

— Не — казах аз. — Отиди при херцогинята в Ламбет, тя ще се погрижи за теб. И не казвай, че си ме видяла.

— Ще се опитам — призна си тя. — Но ти не знаеш какво е да те подложат на кръстосан разпит, и да те питат за едно и също, отново и отново.

Аз кимнах и я оставих, застанала на каменните стълби: хубаво момиче, което беше стигнало до най-красивия и елегантен двор в Европа и беше прелъстило самия крал; и което сега виждаше как пред очите му светът се преобръща, как блясъкът на двора потъмнява, как кралят е станал подозрителен и научава, че никоя жена, независимо от това колко амбициозна, хубава или жизнерадостна е тя, не можеше да смята, че е в безопасност.

Занесох същата вечер бельото на Катерина, но й казах, че не съм могла да взема рокли за кралицата. Не обясних защо, тъй като не исках да привличам вниманието към себе си и към нашето малко убежище

зад манастира на миноритките. Не ѝ предадох останалите вести, които бях научила от лодкаря, докато той ме караше обратно към Лондон: че сър Томас Уайът, отдавнашният ухажор на Ана, който се съревноваваше за вниманието ѝ с краля преди толкова години, когато действията ни не се управляваха от друго освен от любов, беше също под стража, а сър Ричард Пейдж, друг наш приятел, беше също арестуван.

— Скоро ще дойдат и за мен — казах аз на Уилям, докато стояхме до огъня в наетите стаи. — Те викат всеки, който е близък с нея.

— По-добре ще е да не ходиш да виждаш Катерина всеки ден — каза той. — Ще отивам аз или пък можем да пращаме прислужница. Можеш да следваш мен или нея и да си намираш място край реката, откъдето да я виждаш, за да бъдеш уверена, че е добре.

На следващия ден ние сменихме жилището и този път го наехме под чуждо име. Хенри отиде в Тауър вместо нас, облечен като прислужник от конюшните, за да занесе бельо и книги на Катерина. Той се смесваше с тълпата, за да стигне до портите, правеше същото и за да излезе и да се прибере обратно вкъщи, след като се увереше, че никой не го следи. Ако чичо ми можеше да разбере, че една жена е в състояние да обича дъщеря си, той щеше да се досети да следи Катерина, която щеше да го отведе до мен. Но той, разбира се, никога не разбра това. Малцина от рода Хауърд приемаха момичетата за нещо повече от залози, които да се разиграват в брачната игра.

Освен това той беше зает с други неща. Към края на месеца разбрахме, че наистина е бил зает, когато обвиненията бяха оповестени. Уилям бе научил новината в пекарната, откъдето купуваше вечерята ни, и изчака да се нахраня, преди да ми каже.

— Любов моя — каза той внимателно. — Не знам как да те подготвя за тази новина.

Аз погледнах мрачното му лице и бутнах чинията си.

— Просто ми кажи, и по-скоро.

— Съдили са и са признали за виновни Хенри Норис, Франсис Уестън, Уилям Бреретън и младежа Марк Смейтън в прелюбодеяние със сестра ти, кралицата.

За миг аз сякаш не го чувах. Чувах думите, но те долитаха приглушено до мен, сякаш отдалеч. Тогава Уилям изтегли стола ми

назад от масата и приведе главата ми надолу, след което чувството, че сънувам, изчезна. Виждах ясно дъските на пода под обувките си и се опитах да се освободя от него.

— Пусни ме да стана, няма да припадна.

Той веднага ме пусна, но коленичи в краката ми така, че да може да вижда лицето ми.

— Опасявам се, че ще трябва да се молиш за душата на брат си. Със сигурност ще обвинят и него.

— Той не е ли бил осъден заедно с тях?

— Не. Те са били осъдени от обикновен съд. Джордж и Ана ще трябва да се изправят срещу перовете на кралството.

— Тогава ще се намери някакво оправдание. Те сигурно са се договорили за нещо.

Уилям явно се съмняваше.

Аз скочих от мястото си.

— Трябва да отида в двора — казах аз. — Не трябваше да се спотайвам тук и да се крия като глупачка. Ще отида и ще им кажа, че това не е редно, преди нещата да продължат в този дух. Ако тези хора са признати за виновни, тогава аз трябва да стигна до двора навреме, за да свидетелствам, че Джордж е невинен, както и Ана.

Той беше по-бърз от мен, и ми препречи вратата, преди да стигна даже на две крачки до нея.

— Знаех, че ще кажеш така, но няма да отидеш.

— Уилям, брат ми и сестра ми са в най-голяма опасност. Трябва да ги спася.

— Не. Защото ако си вдигнеш главата дори на сантиметър, те ще я отсекаят, както и техните. Кой според теб изслушва свидетелите срещу тези хора? Кой ще оглавява съда на делото срещу брат ти? Собственият ти чичо! Той използва ли влиянието си да го спаси? А баща ти? Не. Защото те и двамата знаят, че сестра ти научи краля да бъде тиранин, и сега той е полудял и те не могат да се изправят срещу неговата тирания.

— Трябва да го защита — казах аз, блъскайки го в гърдите. — Това е Джордж, любимият ми брат Джордж. Да не мислиш, че искам да отида в гроба с мисълта, че когато са го съдили, той се е оглеждал и не е видял никой, който да си помръдне пръста в негова защита? Ако това ще донесе смъртта ми, ще отида и на смърт заради него.

Уилям ненадейно отстъпи.

— Отивай тогава — каза той. — Целуни малката за сбогом преди да тръгнеш, както и Хенри. Ще предам на Катерина, че си й дала благословията си. Целуни и мен за сбогом. Защото ако отидеш в тази зала, никога няма да се върнеш жива оттам. Сигурен съм, че ще бъдеш обвинена най-малкото във вещерство.

— Защо, за Бога? — възкликнах аз. — Какво мислиш, че съм направила? Какво мислиш, че е направил който и да е от нас?

— Ана ще бъде обвинена за прелъстяване на краля с магия. За брат ти казват, че й е помогнал. Ето защо техните дела ще се разглеждат отделно. Прости ми, че не ти го казах веднага. Това не е новината, която бих съобщил с особена радост на жена си по време на вечеря. Те са обвинени, че са любовници и че са призовавали дявола. Съдят ги отделно не защото ще ги помилват, а защото престъпленията им са твърде големи, за да могат да бъдат изслушани на общото съдебно заседание.

Аз ахнах и залитнах към него. Уилям ме хвана и довърши това, което имаше да ми казва.

— Те двамата са обвинени в опити да погубят краля, да го направят импотентен с магии и може би с отрова. Те и двамата са обвинени в това, че са любовници и че заедно са създали бебето, което се роди уродливо. Някои от тези неща не могат да се променят, каквото и да кажеш. Ти си стояла много пъти до късно в покоите на Ана. Ти си я учила как да прелъсти краля, след като си била негова любовница години наред. Ти й намери знахарка, и доведе вещица в самия палат. Не е ли така? Ти изнасяше мъртвите й деца. Аз погребях едно от тях. Има и още — повече дори от това, което аз знам. Не е ли така? Тайните на Болейн, които не си казала даже на мен, нали?

След като извърнах глава, той кимна.

— Така си и мислех. Да не е правила заклинания или е пила отвари, за да зачене? — той ме погледна и кимна отново. — Тя отрови епископ Фишър, бедния свят човек, на съвестта й лежи и смъртта на още трима невинни мъже. Тя отрови кардинал Уолси и кралица Катерина...

— Не знаеш това със сигурност! — възкликнах аз.

Той ме погледна сурово.

— Ти си нейна родна сестра и въпреки това не можеш да кажеш нищо повече в нейна защита? Единственото, което казваш, е не знаеш със сигурност колко души е убила?

Аз се поколебах.

— Не знам.

— Тя със сигурност е виновна в занимания с вещерство, със сигурност е виновна в прелъстяването на краля с покварено поведение. Тя открито заплашваше кралицата, епископа и кардинала. Не можеш да я защитиш, Мери. Тя е виновна поне по половината от обвиненията.

— Но Джордж... — прошепнах аз.

— Джордж я последва във всичко, което е извършила — каза Уилям. — А и той има собствени грехове. Ако сър Франсис и останалите някога си признаят какво са правили със Смейтън и с другите, ще бъдат обесени за извращения, ако не за друго.

— Той ми е брат — казах аз. — Не мога да го изоставя.

— Можеш да срещнеш собствената си смърт — каза Уилям. — Но можеш и да надживееш това, да отгледаш децата си и да защитиш малкото момиченце на Ана, което ще бъде опозорено, отречено и осиротяло още в края на тази седмица. Можеш да надживееш царстването на Хенри и да видиш какво ще последва. Да видиш какво е отредило бъдещето за принцеса Елизабет, да защитиш нашия син Хенри от тези, които ще искат да го издигнат за наследник на краля, или още по-зле — да го пренебрегнат като самозванец. Дължиш на децата си това да ги защитаваш. Ана и Джордж са направили своя избор. Но на принцеса Елизабет, на Катерина и на Хенри този избор им предстои. Ти трябва да си до тях, за да им помагаш.

Ръцете ми, свити в юмруци на гърдите му, се отпуснаха встрани.

— Добре — казах аз унило. — Ще ги оставя да се оправят пред съда без мен. Няма да отида в съда да ги защита. Но ще отида да намеря чичо си и ще го питам дали не може да се направи нещо, за да им се помогне.

Очаквах Уилям да ми откаже и това, но той се разколеба.

— Сигурна ли си, че той няма да те затвори заедно с тях? Той току-що е бил в съда и е участвал в обвинението срещу трима мъже, които познава от деца, и ги е изпратил да бъдат обесени, кастрирани и разсечени на четири. Това не е човек, който е в настроение да раздава милосърдие.

Аз кимнах, като мислех усилено.

— Добре, ще отида първо при баща си.

За мое облекчение, Уилям кимна.

— Ще те заведа — каза той.

Хвърлих наметало върху роклята си и извиках на дойката да се грижи за бебето и да държи Хенри около себе си, докато сме на гости. Допълних, че ще се забавим съвсем малко, и двамата с Уилям излязохме от тясното жилище.

— Къде е той? — попитах аз.

— В дома на чичо ти — каза Уилям. — Половината двор е още в Гринич, но кралят не излиза от покоите си. Говорят, че бил силно опечален, но някои казват, че всяка вечер се измъквал, за да се срещне с Джейн Сиймор.

— Какво се случи със сър Томас и сър Ричард, които бяха арестувани с останалите? — попитах аз.

Уилям сви рамене.

— Кой знае? Или срещу тях няма доказателства, или някой се е изказал в тяхна защита, или са си спечелили благоразположението на съда. Кой може да знае каквото и да било, когато тиранинът полудее? Те са опростени, а едно малко момче като Марк Смийтън, който не знае нищо друго, освен да свири на лютня, е бил измъчван, докато не започнал да вика майка си и не обещал да каже каквото се искало от него.

Той хвана студената ми ръка и я пхна под лакътя си.

— Пристигнахме — каза той. — Ще влезем през конюшната. Познавам някои от момчетата. Предпочитам да опипам почвата, преди да се появим.

Ние влязохме тихо в двора на конюшната, но преди Уилям да успее да извика: „Здрасти!“, се разнесе тропот на конски копита и сам баща ми влезе на кон в двора. Аз се спуснах към него откъм сянката, конят му се уплаши и дръпна, а той изруга.

— Простете ми, татко, трябваше да ви видя.

— Вие ли сте? — попита той остро. — Къде се криехте през изминалата седмица?

— Беше с мен — каза Уилям твърдо зад гърба ми. — Там, където й е мястото. Заедно с децата ни. Катерина е с кралицата.

— Да, знам — каза баща ми. — Единствената Болейн без петънце по репутацията си, при това само доколкото ни е известно.

— Мери иска да ви пита нещо, след което трябва да си тръгваме.

Аз се спрях. Сега, когато настана часът, аз не знаех какво да кажа на баща си.

— Ана и Джордж няма ли да бъдат помилвани? — попитах аз. — Чичо опитва ли се да им помогне?

Той ме погледна мрачно и с горчивина.

— Вие би трябвало да знаете за техните дела поне колкото останалите — каза той. — И тримата сте черни като дяволи, Бог ми е свидетел. Трябваше да бъдете разпитана заедно с останалите дами.

— Нищо не се е случило — казах аз пламенно. — Нищо повече от това, което вие сам знаете. Нищо повече от това, което чичо сам ни беше заповядал. Той ми каза да науча Ана, да я подуча как да завладее краля. Той ѝ каза да зачене от него, независимо на каква цена. Той каза на Джордж да стои до нея, да ѝ помага и да я успокоява. Ние не сме направили нищо повече от това, което ни беше наредено. Нима тя заслужава да умре, задето е била покорна дъщеря?

— Не намесвайте в това мен — каза той бързо. — Аз нямам нищо общо със заповедите, които тя е получавала. Тя кривна по свой път, както и Джордж, и вие самата.

Аз ахнах от предателските му думи, а той слезе от коня, подаде юздите на коняря и понечи да ме подмине. Изтичах след него и го хванах за ръкава.

— Нима чичо ни няма да намери начин да я избави?

Той доближи устата си до ухото ми.

— Тя трябва да си отиде — каза той. — Кралят знае, че тя вече е бездетна и иска нова съпруга. Семейство Сиймор спечелиха тази игра и няма как да им го отречем. Бракът ще бъде анулиран.

— Анулиран? На какво основание? — попитах аз.

— Последователна връзка с две сестри — каза той бързо. — След като е бил ваш любовник, той не може да ѝ бъде съпруг.

Аз примигнах.

— Пак ли аз!

— Точно вие.

— А какво ще стане с Ан?

— Ще постъпи в манастир, ако отиде доброволно. Иначе отива в изгнание.

— А Джордж?

— В изгнание.

— А вие, сър?

— Ако мога да преживея това, значи мога да преживея всичко — каза той навъсено. — А сега, ако не желаете да бъдете призована за свидетел срещу тях, изчезвайте оттук и стойте надалеч.

— Не мога ли дам показания в тяхна защита, ако дойда в двора?

Той се изсмя отривисто.

— Няма защита в тяхна полза — напомни ми той. — При дело за предателство, няма защита. Всичко, на което могат да се надяват, е на снизхождението на съдиите и на прошката на краля.

— Мога ли да помоля краля да им прости?

Баща ми ме погледна.

— Ако името ви не е Сиймор, не сте желана за погледа му. Ако името ви е Болейн, то вие сте вече кандидат за ешафода. Стойте настрана, момиче. Ако искате да помогнете на сестра си и на брат си, оставете тази работа да премине колкото е възможно по-тихо и по-бързо.

Уилям ме дръпна в сянката на конюшната, защото чухме тропот на много ездачи на пътя.

— Това е чичо ти — каза Уилям. — Хайде да тръгваме.

Ние минахме през една каменна арка към двойните врати, през които влизаха каруците със сено. Една по-малка вратичка беше изрязана в голямата порта, Уилям я отвори и ми помогна да мина. Той я затвори след нас, когато фенерите засвяткаха из двора, а войниците завикаха на конярите да помогнат на негово височество да разседлае коня си.

Ние с Уилям се прибрахме по тъмни пътечки, невидими по тесните улички на Лондон. Дойката ни пусна да влезем и ни показва спящото в люлката бебе и Хенри на малкия му сламеник — рижите тюдорски къдри падаха на масури около главата му.

Тогава Уилям ме притегли към леглото с балдахина и дръпна завесите, за да ме съблече, сложи ме да си легна, прегърна ме и ме държа така, без да пророни и дума, а аз се бях вкопчила в него и не можах да се стопля през цялата нощ.

Ана щеше да бъде съдена от лордовете в Кингс Хол в лондонския Тауър. Бояха се да я преведат през града до Уестминстър. Мрачното настроение на града по време на коронацията ѝ сега се беше променило в нейна защита. Кромвел беше прекалил с кроежите си. Малцина можеха да повярват, че една жена би могла да е толкова порочна, че да прелъстява мъже, докато е бременна и носи дете от собствения си съпруг, както твърдеше съдът. Хората трудно приемаха и твърдението, че една жена можеше да върти двама, трима, четирима любовници под носа на съпруга си, когато този съпруг беше кралят на Англия. Дори продавачките на риба по кейовете, които бяха викали срещу Ана: „Уличница!“, когато съдеха кралица Катерина, сега смятаха, че кралят е изгубил ума си и че отстранява законната си съпруга, за да отстъпи тя мястото си на следващата, неизвестна още фаворитка.

Джейн Сиймор се беше преместила в Лондон в красивата къща на сър Франсис Брайън на Странд и всеки знаеше, че баржата на краля всяка вечер оставаше вързана на стълбите към реката доста след полунощ, че там има музика, веселби, танци и представления, докато кралицата беше в Тауър, заедно с още петима добри мъже, четирима от които осъдени на смърт.

Хенри Пърси, някогашният любим на Ана, беше сред перовете, които заседаваха по обвинението срещу кралицата, на чиято маса всички бяха пирували, чиято ръка всички те бяха целували, която беше танцувала с всеки един от тях. Трябва да е било странно изживяване за тях да я видят да влиза в Кингс Хол и да заема мястото си пред тях със златното „Б“ на шията, с френската си шапчица, придърпана назад, за да се вижда тъмната ѝ коса и с тъмната рокля, на чийто фон изпъкваше бялата ѝ като мляко кожа. След като бе плакала и се бе молила непрестанно пред малкия олтар в Тауър, в деня на делото тя била напълно спокойна. Била така самоуверено прекрасна, както и в деня, когато беше дошла от Франция преди толкова години и бе подтикната от семейството ни да ми отнеме любовника.

Аз можех да отида заедно с простолюдието и да стоя в залата в предназначенията за целта място зад кмета, водачите на гилдиите и съветниците, но Уилям се боеше да не ме видят, а и аз знаех, че няма

да понеса да слушам лъжите, които щяха да наговорят за нея. Знаех още, че нямаше да понеса да чуя и истините. Затова пък хазайката ни отиде да гледа най-голямото представление, което можеше да бъде предложено на лондончани и се върна вкъщи с изопачен разказ за многобройните случаи и многото места, където кралицата прелъстявала придворните, като разпалвала страстите им с целувки с език, правела им невероятни подаръци, и те се надпреварвали кой ще надмине другия вечер след вечер; един разказ, който понякога се докосваше до истината, а понякога обръщаше платна към най-диви фантазии, за които всеки, който познаваше двора, щеше да разбере, че не са истина. Но обвиненията срещу Ана криеха скандално очарование, излъчвала привлекателността на нещо еротично, тъмно, мръсно. На хората им се искаше кралиците да правеха такива неща, а една блудница, омъжена за крал, със сигурност би ги правила. Обвинението говореше много, много повече за възжеланията на секретаря Кромвел, този низък човек, отколкото за самата Ана, Джордж или за мен. Съдът не намери нито един свидетел, който да твърди, че тя някога го е докосвала или приласкавала, нито пък намериха свидетели да кажат, че Ана е направила заклинание на Хенри за влошаване на здравето. Обвинявах я, че язвата на крака му, както и неговата импотентност са също нейно дело. Ана възразяваше, че е невинна, опитваше се да обясни на лордовете, които отлично знаеха това, че за една кралица е нещо естествено да дава на придворните дребни подаръци. Че за нея не означаваше нищо да танцува с един мъж, а после с друг. Че е съвсем разбираемо поетите да ѝ посвещават стихове. И естествено, тези стихове биха били любовни. Че кралят никога не беше възразявал нито веднъж срещу традициите на рицарската любов, които владееха всеки кралски двор в Европа. В последния ден от гледането на делото графът на Нортъмбърланд, Хенри Пърси, нейният някогашен любим, отсъствал. Той се извинил, че е твърде болен, за да дойде в съда. Тогава разбрах, че присъдата нямаше да бъде в нейна полза. Благородниците, които бяха някога част от двора на Ана и които по онова време биха продали и майките си на каторга, за да спечелят благоволенieto ѝ, я осъдиха — от най-нискостоящия лорд до нашия чичо. Един след друг те казаха: „Виновна“. Когато дойде ред на чичо ми, той се задави от сълзи и едва пророни: „Виновна“, едва прочете присъдата: че Ана щеше да бъде

изгорена или обезглавена на Тауър Грийн, според предпочитанията на краля. Хазайката на квартирата ни извади парче плат от джоба си и избърса очите си. Каза, че не изглеждало много справедливо към една кралица да изгори на кладата, задето била танцувала с неколцина мъже.

— Съвършено вярно — каза Уилям разсъдливо и я изведе от стаята.

Когато тя излезе, той се върна и ме взе на коленете си. Аз се сгуших в него като дете, и го оставих да ме притиска в прегръдките си и да ме полюшва.

— Тя не би понесла живота в манастир.

— Но ако кралят я помилва, ще трябва да се съобрази с решението му — каза той. — Без значение дали ще е изгнание или манастир, сигурно ще бъде доволна.

Осъдиха брат ни на следващия ден, преди да ги е напуснала смелостта да говорят лъжи. Той беше обвинен, подобно на другите мъже, че е бил неин любовник и че е заговорничел с нея срещу краля, и точно както останалите, и той отричаше всичко. Обвиниха го също така, че изказвал съмнения в бащинството на принцеса Елизабет и че се подигравал на импотентността на краля. Джордж, който говореше под свята клетва, замълча: не можеше да го отрече. Най-силното доказателство срещу него беше показание, написано от Джейн Паркър, жената, която винаги беше презирал.

— И те са решили да вярват на една огорчена съпруга? — попитах Уилям. — Когато въпросът е на живот и смърт?

— Той е виновен — каза Уилям кратко. — Аз не съм сред приближените му, но съм го чувал да се присмива на Хенри и да казва, че този мъж не може да обзиди една кобила, когато се наложи, а какво остава за жена като Ана.

Аз поклатих глава.

— Това е вулгарно и неприлично, но...

Той взе ръката ми.

— Това е измяна, любов моя — каза той нежно. — Човек не би очаквал да стигне до съд, но ако това стане, това е измяна, точно както Томас Мор беше изменник, защото се осмели да се съмнява във

върховенството на краля в църквата. Този крал решава кое предателство заслужава смърт и кое не. Ние му дадохме това право, когато отрекохме правото на папата да управлява църквата ни. Ние дадохме на Хенри правото да управлява всичко. И сега той казва, че сестра ти е вещица, че брат ти е неин любовник, и че и двамата са врагове на държавата.

Всеки ден синът ми Хенри ходеше до Тауър, за да се срещне със сестра си и да се увери, че тя е добре. Всеки ден Уилям го водеше дотам, а после го връщаше, като винаги внимаваше да не ги следят. Но никакви шпиони не следяха Хенри. Сякаш вече бяха свършили най-лошото, като бяха подслушали кралицата и я бяха хванали в капан; като бяха подслушвали Джордж, който се бе оставил да го впримчат вследствие на своето глупаво неблагоразумие.

Един ден към средата на май аз отидох с Хенри и се видях с малкото си момиче, когато тя излезе от Тауър. От мястото, където стояхме, пред портите, чувах ясно как забиваха гвоздеите в ешафода, на който щяха да екзекутират брат ми и още четирима души с него. Катерина беше спокойна. И малко бледа.

— Прибери се у дома с мен — настоях аз. — Можем да отидем в Рочфорд, всички заедно. Вече няма с какво да помогнеш тук.

Катерина поклати малката си, украсена с диадема главица.

— Нека остана — каза тя. — Искам да остана, докато пуснат леля Ана в манастир и всичко това свърши.

— Тя добре ли е?

— Добре е. Моли се през цялото време и се подготвя за живот зад манастирските стени. Тя знае, че трябва да се откаже от положението си на кралица. Знае, че трябва да се откаже от принцеса Елизабет. Приела е, че вече няма да бъде кралица. Но откакто делото приключи, е по-добре. Вече не я подслушват и следят така. И е спокойна.

— Виждала ли си Джордж? — попитах аз. Опитах се да говоря спокойно, но се задавих от мъка.

Катерина ме погледна и тъмните ѝ Болейнови очи се изпълниха с жал.

— Това е затвор — каза тя нежно. — Не мога да ходя на посещения.

Аз поклатих глава на собствената си глупост.

— Когато бях тук предишния път, това беше просто един от многото кралски замъци. Можех да ходя, където си искам. Трябваше да си дам сметка, че сега всичко е различно.

— Кралят ще се ожени ли за Джейн Сиймор? — попита ме Катерина. — Тя иска да знае.

— Можеш да й кажеш, че това е сигурно — казах аз. — Той е в къщата й всяка нощ. Държи се така, както през онези дни, когато тичаше след Ана.

Катерина кимна.

— Трябва да тръгвам — каза тя, като погледна към стража зад себе си.

— Кажи на Ана... — аз замълчах. Това, което имах да кажа, беше твърде много, за да бъде предадено от друг човек. Бяха минали дълги години, изпълнени със съперничество, последвано от принудителна близост и винаги, подчертавайки силата на сестринската ни обич, присъстваше и чувството, че другата трябва да бъде надмината. Как можех да й предам няколко думи, които да й кажат всичко това, и в същото време да й обяснят, че още я обичам, че съм щастлива, че съм била нейна сестра, макар да знаех, че е довела себе си и Джордж дотук? Че никога нямаше да й простя това, което причини на всички нас, но че в същото време аз напълно я разбихах?

— Какво да й кажа? — завъртя се Катерина, като чакаше да я пусна да си върви.

— Кажи й, че мисля за нея — казах аз простиичко. — През цялото време. Всеки ден. Както винаги.

На следващия ден обезглавиха брат ми до любовника му Франсис Уестън, заедно с Хенри Норис, Уилям Бреретън и Марк Смейтън. Това стана на Тауър Грийн, пред прозореца на Ана, която гледаше как умират приятелите й, а след тях брат й. Аз се разхождах по калния бряг на реката с бебето на хълбока си, и се опитвах да не обръщам внимание какво се случваше. Вятърът появяваше леко нагоре по реката, една чайка изграчи скръбно над главата ми. По течението се

носеха странни отломки: парчета въже, дървесина, раковини, оплетени във водорасли. Аз гледах обувките си, вдишвах соления въздух, полюшвах вървешком бебето си и се опитвах да разбера какво се беше случило с нас, семейство Болейн, които единия ден управлявахме страната, а на другия бяхме заклеени като престъпници.

Обърнах се, за да поема към къщи, и тогава усетих, че лицето ми е мокро от сълзи. Не бях мислила, че ще загубим Джордж. Никога не бях мислила, че Ана и аз ще трябва да живеем без Джордж.

Доведоха специален палач от Франция, който да екзекутира Ана. Кралят планираше да отмени присъдата в последната минута и искаше да извлече всички драматизъм от това. Построиха ешафод за обезглавяването ѝ на Тауър Грийн, пред кулата Бийчам.

— Ще я помилва ли кралят? — попитах Уилям.

— Така твърди баща ти.

— Той ще го обърне на истинско представление — казах аз, познавайки Хенри. — В последния момент ще ѝ даде опрощение и всички ще са толкова облекчени, че няма да става нужда да му прощават за смъртта на останалите.

Палачът се забави по пътя. Щеше да мине още един ден, преди тя да се качи на ешафода в очакване на помилването. Същата вечер при портите Катерина приличаше на малък призрак.

— Архиепископ Кранмър дойде днес с документите за анулиране на брака и тя ги подписа. Обещаха ѝ, че ако се подпише, ще я пуснат. Ще може да отиде в манастир.

— Слава Богу — казах, но само аз си знаех какви тревоги таях. — Кога ще я пуснат?

— Вероятно утре — каза Катерина. — Тогава ще трябва да живее във Франция.

— Това ще ѝ хареса — казах аз. — Ще стане игуменка за пет дни, ще видиш.

Катерина ми се усмихна вяло. Кожата под очите ѝ беше почти моравя от изтощение.

— Връщай се у дома още сега! — казах аз с внезапна тревога. — Всичко е вече почти свършило.

— Ще си дойда, когато всичко свърши — каза тя. — Когато тя замине за Франция.

Тази вечер аз не можах да заспя, взирайки се в балдахина над леглото и казах на Уилям:

— Кралят ще удържи на думата си и ще я пусне, нали?

— А защо не? — попита ме Уилям. — Той има всичко, което желае. Обвинена е в прелюбодеяние, за да не може никой да каже, че той е баща на урод. Бракът е анулиран и все едно, че никога не е бил. Всеки, който би поставил под съмнение неговата мъжественост, е мъртъв. Защо му е да я убива? Няма смисъл. Освен това той ѝ е дал обещание. Тя е подписала анулирането. В името на честта си той трябва да я пусне в манастир.

На следващия ден, малко преди девет часа, я изведоха към ешафода с придворните ѝ дами, заедно с моята малка Катерина, която вървеше зад тях.

Аз бях отзад сред тълпата, на Тауър Грийн. Видях я отдалеч как излиза — дребна фигурка в черна рокля и тъмно наметало. Тя свали френската си шапчица. Черната ѝ коса беше прибрана в мрежа. Тя каза последните си думи, които аз не чух, но и не ме интересуваха. Това бяха глупости, част от представлението, толкова безсмислено, както когато кралят беше преоблечен като Робин Худ, а всички ние, селяните, бяхме облечени в зелено. Аз чаках отварянето на шлюза и забързаното пристигане на кралската баржа, тътена на барабаните ѝ и водовъртежа на греблата в тъмните води, когато кралят щеше да пристъпи напред и да обяви, че Ана е помилвана.

Помислих си, че той закъснява твърде много и че е заръчал на екзекутора да се забави и да изчака тържественото тръбене на кралските фанфари. Беше характерно за Хенри да се възползва от момента, за да го направи по-драматичен. Сега всички ние трябваше да чакаме величественото му появяване и речта за помилването, след

което Ана можеше да отиде във Франция, а аз да взема дъщеря си и да си отидем у дома.

Видях я да се обръща към свещеника за последна молитва, да сваля френската си шапчица и огърлицата. Скрила ръце под ръкавите, стисках пръсти нетърпеливо, раздразнена от суетата на Ана и закъснението на Хенри. Защо тези двамата не можеха да приключат с това представление по-бързо, та да ни пуснат да си вървим?

Една от жените, но не дъщеря ми Катерина, пристъпи напред, сложи превръзка на очите на сестра ми и я държа за ръка, докато тя коленичи на сламеника. Жената отстъпи, Ана беше съвсем сама. Подобно на пшенично поле, разлюляно от вятъра, цялата тълпа пред ешафода падна на колене. Само аз стоях неподвижна и се вирах през главите им, за да мога да видя коленичилата си сестра в черна рокля с възхитителни пурпурни поли, с превръзка на очите и бледо лице.

Зад нея мечът на езекутора се вдигаше все по-нагоре на фона на утринната светлина. Дори тогава аз погледнах към шлюза да видя дали не идва Хенри. Мечът изсвистя надолу като светкавица, главата ѝ се отдели от тялото и дългогодишното съперничество на двете Болейн свърши.

Уилям ме бутна безцеремонно в една от нишите на стената и си проправи път към хората, които се скупчиха да видят тялото на Ана, което увиваха в чаршаф и го полагаха в кутия. Той грабна Катерина, все едно, че беше малко дете и я понесе през шумящата, изумена тълпа към мен.

— Свърши — каза той кратко и на двете ни. — Сега тръгвайте.

Той ни бутна ядосано пред себе си, през портите и към града. Като в сън, ние стигнахме по пътя до жилището си, през тълпите, които се блъскаха около Тауър и съобщаваха викайки един на друг новината, че блудницата е била обезглавена, че горката дама е загинала мъченически, че съпругата е била принесена в жертва — различните версии, изживени до една в мрачния живот на Ана.

Катерина се олюля, краката ѝ не я държаха, и Уилям я взе на ръце и я понесе като пеленаче. Видях, че главата ѝ се отпусна на рамото му и разбрах, че е полузаспала. Тя беше будувала със сестра ми много нощи подред, докато бяха чакали помилването, което беше обещано и ненакърнимо. Дори сега, залитайки по неравната настилка на града, аз разбрах колко ми е било трудно да предположа, че

помилването няма да дойде и че мъжът, когото съм обичала като най-прекрасния християнски принц, се беше превърнал в чудовище, което не бе удържало на думата си и беше екзекутирало съпругата си, защото не можеше да понесе мисълта тя да живее без него и да го презира. Той ми беше отнел Джордж, моят любим Джордж. Беше ми отнел и моето друго аз: Ана.

Катерина спа цял ден и цяла нощ, а когато се събуди, Уилям вече беше оседлал конете и я качи на седлото, преди тя да може да възрази. Ние яздехме по крайречието, после се качихме на кораб надолу до Лей. Тя яде, докато бяхме на кораба. Хенри седеше до нея. Аз държах бебето в скута си, гледах другите си две деца и благодарях на Бога, че сме въвн от града и че, ако имаме достатъчно късмет и разум, можеше да останем незабелязани по време на новото управление.

Джейн Сиймор избираше сватбената си рокля в деня, когато екзекутираха сестра ми. Аз дори не я винях за това. Ана или аз щяхме да постъпим по същия начин. Когато Хенри променяше решението си, той го правеше бързо, и разумната жена само го следваше и не му противоречеше. Още повече когато се беше развел с една безукорна жена и беше обезглавил друга. Сега той знаеше силата си.

Джейн щеше да бъде новата кралица и нейните деца, когато те се родяха, щяха да бъдат следващите принцове и принцеси. Или пък щеше да прекарва в отчаяно очакване всеки следващ месец, както бяха чакали и другите кралици, да разбере дали е заченала, знаейки, че с всеки месец, в който не е заченала, любовта на Хенри малко по малко отслабва, а търпението му се изчерпва. А можеше и да се сбъдне проклятието на Ана за смъртта ѝ при раждането. Аз не завиждах на Джейн Сиймор. Бях виждала две кралици, омъжени за крал Хенри и това не донесе щастие на нито една от тях.

А относно семейство Болейн, моят баща беше прав — всичко, което можехме да направим сега, бе да се опитваме да оцелеем. Чичо ми беше загубил една добра ръка със смъртта на Ана. Той я беше хвърлил на масата за игра точно както беше хвърлил мен и Мадж. Когато някоя девойка беше подходяща да прелъсти краля или да понесе гнева му, или дори да се прицели в най-високото място в страната, той винаги щеше да има нова девойка от рода Хауърд под

ръка. Той щеше пак да играе. Но ние, Болейн, бяхме унищожени. Нашето най-известно момиче беше кралица Ана, а бяхме загубили и Джордж, нашия наследник. Дъщерята на Ана — Елизабет, беше никоя и струваше по-малко даже от презряната принцеса Мери. Никой вече нямаше да я нарича принцеса. Тя нямаше да седне на трона.

— Това ме радва — казах аз простичко на Уилям, когато децата си легнаха, приспани от полюшвания от прилива кораб. — Искам да живея с теб на село. Искам да възпитам у децата си любов един към друг и страх от Бога. Сега искам да намеря спокойствието, достатъчно ми беше голямата игра в двора. Видях каква цена се плаща и тя е твърде висока. Искам само теб. Искам само да живея в Рочфорд и да те обичам.

Той ме прегърна и ме притисна близо до себе си, защитена от студения вятър, който постоянно духаше откъм морето.

— Имаш съгласието ми — каза той. — Твоята роля там приключи, слава Богу — той погледна към носа на кораба, където спяха двете ми деца, а после надолу по реката към морето, като се клатушкаше в ритъма на веслата. — Ала тези двамата? Един ден те отново ще плават нагоре по течението на Темза, завръщайки се към двора и към властта.

Аз поклатих глава в протест.

— Те са наполовина Болейн и наполовина Тюдор — каза той. — Боже мой, какво съчетание. Както и тяхната братовчедка Елизабет. Никой не може да предвиди какво ще направят.

БЕЛЕЖКА НА АВТОРА

Мери и Уилям Стафорд заживяват щастливо в Рочфорд. Когато родителите ѝ умират (през 1538 и 1539), Мери наследява всички имения на семейството в Есекс и двамата с Уилям стават богати земевладелци.

Мери умира през 1543, а синът ѝ, Хенри Кери, се издига и става един от главните съветници и придворни в двора на братовчедка си, кралица Елизабет I, най-великата кралица, която Англия е имала. Тя го прави виконт Хънсдън. Дъщерята на Мери, Катерина, се омъжва за сър Франсис Нолис и дава началото на велика елизабетинска династия.

Задължена съм на Рита М. Уорник, чиято книга „Възходът и падението на Ана Болейн“ беше много полезен източник за написването на тази книга. Следвала съм оригиналната и провокативна теза на Уорник, че хомосексуалният кръг около Ана, който включвал и брат ѝ Джордж, както и нейното последно помятане, са създали условия, в които кралят е могъл да я обвини във вещерство и в сексуални извращения.

Много съм задължена на следните автори, чиито книги ми помогнаха да проследя иначе неизвестната история на Мери Болейн или да си създам представа за общата картина на периода:

Биндоф, С. Т., *Pelican History of England: Tudor England*, Penguin, 1993

Брус, Мари Луиз, *Anne Boleyn*, Collins, 1972

Креси, Дейвид, *Birth, Marriage and Death, ritual religious and the lifecycle in Tudor and Stuart England*, OUP, 1977

Дарби, Х. К., *A new historical geography of England before 1600*, CUP, 1976

Елтън, Г. Р., *England under the Tudors*, Methuen, 1955

Флечър, Антъни, *Tudor Rebellions*, Longman, 1968

Гай, Джон, *Tudor England*, OUP, 1988

Хейнс, Алан, *Sex in Elizabethan England*, Sutton, 1997

- Лоудс, Дейвид, *The Tudor Court*, Batsford, 1986
- Лоудс, Дейвид, *Henry VIII and his Queens*, Sutton, 2000
- Маккий, Дж. Д., *Oxford History of England, The Earlier Tudors*, OUP, 1952
- Плаудън, Алисън, *Tudor Women, Queens and Commoners*, Sutton, 1998
- Рандъл, Кийт, *Henry VIII and the Reformation in England*, Hodder, 1993
- Скарисбрик, Дж. Дж., *Yale English Monarchs: Henry VIII*, YUP, 1997
- Смит, Болдуин Лейси, *A Tudor Tragedy, the life and times of Catherine Howard*, Cape, 1961
- Старки, Дейвид, *The Reign of Henry VIII, Personalities and Politics*, G. Philip, 1985
- Старки, Дейвид, *Henry VIII: A European Court in England*, Collins and Brown, 1991
- Тилярд, Е. М. У., *The Elizabethan World Picture*, Pimlico, 1943
- Търнър, Робърт, *Elizabethan Magic*, Element, 1989
- Уорник, Рета М., *The Rise and Fall of Anne Boleyn*, CUP, 1991
- Уиър, Алисън, *The Six Wives of Henry VIII*, Pimlico, 1997
- Йънг, Джойс, *Penguin Social History of Britain*, Penguin

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.